Kompetence leadera úspěšné školy

Vzdělávací modulový program

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Obsah

Kompetence leadera úspěšné školy 1
Kompetence leadera úspěšné školy 1
1 Vzdělávací program a jeho pojetí 7
1.1 Základní údaje 7
1.2 Anotace programu 9
1.3 Cíl programu 9
1.4Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu 9
1.5 Forma 10
1.6 Hodinová dotace 11
1.7 Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny 11
1.8 Metody a způsoby realizace 12
1.9 Obsah – přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace 12
1.10 Materiální a technické zabezpečení 25
1.11 Plánované místo konání 25
1.12 Způsob realizace programu v období po ukončení projektu 26
1.13 Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu 27
1.14 Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití 28
2 Podrobně rozpracovaný obsah programu 29
2.1 Tematický blok č. 1 (Základní tematický blok) – počet hodin: 12 hodin prezenční část, 26 hodin distanční část, 4 hodiny sdílení zkušeností 29
2.2 Tematický blok č. 2 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro MŠ a SPgŠ) – počet hodin: 16 hodin distanční část, 8 hodin prezenční část 54
2.3 Tematický blok č. 3 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro ZŠ) – počet hodin: 16 hodin distanční část, 8 hodin prezenční část 77
2.4 Tematický blok č. 4 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro SŠ) – počet hodin: 16 hodin distanční část, 8 hodin prezenční část 84
2.5 Tematický blok č. 5 (Doplňkový tematický blok II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol) – počet hodin: 16 hodin distanční část, 8 hodin prezenční část 91
2.6 Tematický blok č. 6 (Doplňkový tematický blok III – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení) – počet hodin: 16 hodin distanční část, 8 hodin prezenční část 113

2.7 Tematický blok č. 7 (Doplňkový tematický blok IV – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy) – počet hodin: 16 hodin distanční část, 8 hodin prezenční část 126

2.8 Tematický blok č. 8 (Doplňkový tematický blok V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání) – počet hodin: 16 hodin distanční část, 8 hodin prezenční část 137

2.9 Tematický blok č. 9 (Doplňkový tematický blok VI – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení) – počet hodin: 16 hodin distanční část, 8 hodin prezenční část 156

3 Metodická část 162

3.1 Metodický blok č. 1 (Základní tematický blok) – počet hodin (12 hodin prezenční část, 26 hodin distanční část) 162

3.2 Metodický blok č. 2 (Doplňkový tematický blok I - Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro MŠ a SPgŠ) – počet hodin 16 hodin distanční a 8 hodin prezenční 218

3.3 Metodický blok č. 3 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro ZŠ) – počet hodin 16 hodin distanční a 8 hodin prezenční 284

3.4 Metodický blok č. 4 (Doplňkový tematický blok I - Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro SŠ) – počet hodin 16 hodin distanční a 8 hodin prezenční 322

3.5 Metodický blok č. 5 (Doplňkový tematický blok II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol) – počet hodin 16 hodin distanční a 8 hodin prezenční 348

3.6 Metodický blok č. 6 (Doplňkový tematický blok III – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení) – počet hodin 16 hodin distanční a 8 hodin prezenční 396

3.7 Metodický blok č. 7 (Doplňkový tematický blok IV – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy) – počet hodin 16 hodin distanční a 8 hodin prezenční 428

3.8 Metodický blok č. 8 (Doplňkový tematický blok V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání) – počet hodin 16 hodin distanční a 8 hodin prezenční 463

3.9 Metodický blok č. 9 (Doplňkový tematický blok VI – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení) – počet hodin 16 hodin distanční a 8 hodin prezenční 507

4 Příloha č. 1 – Soubor materiálů pro realizaci programu 542

4.1 Tematický blok č. 1 (Základní tematický blok) 542

4.2 Tematický blok č. 2 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro MŠ a SPgŠ) 544

4.3 Tematický blok č. 3 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro ZŠ) 546

4.4 Tematický blok č. 4 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro SŠ) 549

4.5 Tematický blok č. 5 (Doplňkový tematický blok II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol) 552

4.6 Tematický blok č. 6 (Doplňkový tematický blok III – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení) .. 553

4.7 Tematický blok č. 7 (Doplňkový tematický blok IV – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy) . 555

4.8 Tematický blok č. 8 (Doplňkový tematický blok V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání) 557

4.9 Tematický blok č. 9 (Doplňkový tematický blok VI – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení) 559

5 Příloha č. 2 – Soubor metodických materiálů 561

5.1 Tematický blok č. 1 (Základní tematický blok) 561

5.2 Tematický blok č. 2 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro MŠ a SPgŠ) 581

5.3 Tematický blok č. 3 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro ZŠ) 595

5.4 Tematický blok č. 4 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro SŠ) 605

5.5 Tematický blok č. 5 (Doplňkový tematický blok II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol) 614

5.6 Tematický blok č. 6 (Doplňkový tematický blok III – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení) .. 632

5.7 Tematický blok č. 7 (Doplňkový tematický blok IV – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy) . 640

5.8 Tematický blok č. 8 (Doplňkový tematický blok V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání) 644

5.9 Tematický blok č. 9 (Doplňkový tematický blok VI – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení) 647

5.10 Publikace o vzdělávacích modulových programech a výstupech programu 650

6 Příloha č. 3 – Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi 651

6.1 Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi: Základní tematický blok 651

6.2 Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi: Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro MŠ a SPgŠ 655

6.3 Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi: Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro ZŠ 659

6.4 Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi: Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro SŠ 663

6.5 Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi: Doplňkový tematický blok II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol 666

6.6 Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi: Doplňkový tematický blok III: Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení 670

6.7 Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi: Doplňkový tematický blok III: Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení 674

6.8 Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi: Doplňkový tematický blok V: Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání 678

6.9 Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi: Doplňkový tematický blok VI: Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení 682

7 Příloha č. 4 - Odborné a didaktické posudky programu 686

7.1.a Odborný a didaktický posudek programu: Základní tematický blok 686

7.2.a Odborný a didaktický posudek programu: DTB I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení se zaměřením na MŠ a SPgŠ 693

7.3.a Odborný a didaktický posudek programu: DTB I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení se zaměřením na ZŠ 700

7.4.a Odborný a didaktický posudek programu: DTB I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení se zaměřením na SŠ 707

7.5.a Odborný a didaktický posudek programu: DTB II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol 714

7.6.a Odborný a didaktický posudek programu: DTB III – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení ... 722

7.7.a Odborný a didaktický posudek programu: DTB IV – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy... 730

7.8.a Odborný a didaktický posudek programu: DTB V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání 738

7.9.a Odborný a didaktický posudek programu: DTB VI – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení 746

7.1.b Odborný a didaktický posudek programu: Základní tematický blok 754

7.2.b Odborný a didaktický posudek programu: DTB I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení se zaměřením na MŠ a SPgŠ 763

7.3.b Odborný a didaktický posudek programu: DTB I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení se zaměřením na ZŠ 772

7.4.b Odborný a didaktický posudek programu: DTB I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení se zaměřením na SŠ 781

7.5.b Odborný a didaktický posudek programu: DTB II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol 790

7.6.b Odborný a didaktický posudek programu: DTB III – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení ... 799

7.7.b Odborný a didaktický posudek programu: DTB IV – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy... 807

7.8.b Odborný a didaktický posudek programu: DTB V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání 816

7.9.b Odborný a didaktický posudek programu: DTB VI – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení 824

8 Příloha č. 5 - Doklad o provedení nabídky ke zveřejnění programu 831

1 Vzdělávací program a jeho pojetí

1.1 Základní údaje

Výzva	Budování kapacit pro rozvoj škol II
Název a reg. číslo projektu	Kompetence leadera úspěšné školy CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145
Název programu	Kompetence leadera úspěšné školy
Název vzdělávací instituce	Univerzita Palackého v Olomouci
Adresa vzdělávací instituce a webová stránka	www.pdf.upol.cz
Kontaktní osoba	**Ing. Alena Opletalová, Ph.D.**
Datum vzniku finální verze programu	31. 3.2021
Číslo povinně volitelné aktivity výzvy	3
Forma programu	Prezenční/distanční
Cílová skupina	Vedoucí pedagogičtí pracovníci škol a školských zařízení
Délka programu	234 (76 hodin prezenční, 154 hodin distanční, 4 hodiny sdílení zkušeností)
Zaměření programu (tematická oblast, obor apod.)	Tvorba a ověření vzdělávacích modulových programů určených pro vedoucí pedagogické pracovníky
Tvůrci programu **Odborný garant programu**	**Ing. Alena Opletalová, Ph.D., Mgr. Blažena Mačáková, Mgr. Lenka Polášková, PhDr. Veronika Laufková, Ph.D., Mgr. Miluše Vondráková, Mgr. Miroslav Kubíček, Mgr. Martin Malenovský, PhDr. Martin Petlach, Ing. Miloš Drdla, Dr., MBA, LL.M., Mgr. Dalibor Křepský, Mgr. Jitka Žlunková, Mgr. Ondřej Ješina, Ph.D.,**

	PhDr. Jan Lavrinčík, Ph.D. **Základní tematický blok a doplňkové tematické bloky – vedoucí garant**: Mgr. Vladimíra ODEHNALOVÁ **Další garanti ZTB:** doc. PaedDr. Marcela MUSILOVÁ, Ph.D. JUDr. Zdenka NOVÁKOVÁ, Ph.D. doc. PhDr. Tomáš ČECH, Ph.D. doc. Mgr. Kamil KOPECKÝ, Ph.D. **Doplňkový tematický blok I – odborný garant** Mgr. Jitka NÁBĚLKOVÁ, Ph.D. **Doplňkový tematický blok II – odborný garant** Mgr. Dominika PROVÁZKOVÁ STOLINSKÁ, Ph.D. **Doplňkový tematický blok III – odborný garant** Ing. Alena OPLETALOVÁ, Ph.D. **Doplňkový tematický blok IV – odborný garant** Mgr. Miluše HUTYROVÁ, Ph.D. **Doplňkový tematický blok V – odborný garant** Mgr. Pavla VYHNÁLKOVÁ, Ph.D. **Doplňkový tematický blok VI – odborný garant** Mgr. René SZOTKOWSKI, Ph.D.
Odborní posuzovatelé	Doc. PhDr. Otto Obst, CSc. PhDr. Václav Trojan, Ph.D.
Specifický program pro žáky se SVP (ano x ne)	ne

Toto dílo je licencováno pod licencí Creative Commons BY-SA (Uveďte původ – Zachovejte licenci). Licenční podmínky najdete na https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode.cs.

1.2 Anotace programu

Vzdělávací modulový program určený pro vedoucí pedagogické pracovníky zaměřený na pedagogické vedení, podporu málotřídních škol, formativní hodnocení v MŠ a SPgŠ, ZŠ a SŠ, projektový management, vzdělávání ředitelů domovů mládeže a SVČ, vzdělávání vedoucích pracovníků zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy a podporu kompetencí vedoucích pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy.

1.3 Cíl programu

Cílem je zkvalitnit strategický přístup k vedení škol a školských zařízení. Dojde ke zvýšení kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v oblasti vedení a hodnocení kvality ve vzdělávání.

1.4Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu

Modulový program rozvíjí základní klíčové kompetence vedoucích pracovníků škol a školských zařízení. Soubor klíčových kompetencí zahrnuje kompetenci řídící, kompetenci sebeřídící, kompetenci personální a pedagogické kompetence.

Každý modul rozvíjí různé klíčové kompetence:

Základní tematický blok rozvíjí formou získávání dovedností zejména klíčové kompetence řídící v oblasti rozvíjení dovednosti vedení školy, řízení vzdělávání žáků, řízení lidských zdrojů a řízení informačních zdrojů, dále rozvíjí sebeřídící kompetence formou rozvíjení vlastních dovedností v oblasti znalosti zákonů, BOZP, správního řízení apod. V neposlední řadě rozvíjí kompetence personální formou získání dovedností v oblasti ekonomické, formy práce na profesním portfoliu apod. V neposlední řadě jsou rozvíjeny kompetence pedagogické formou vzdělávání v oblasti implementace nových metod výuky, hodnocení inovativních přístupů, výukové metody se zaměřením na vizualizaci apod.

Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro MŠ a SPgŠ rozvíjí formou získávání dovedností klíčové kompetence vedoucích pedagogických pracovníků MŠ a vedoucích pracovníků SPgŠ v oblasti zavádění formativního hodnocení, stanovování kritérií hodnocení a využívání metod formativního hodnocení. Vedoucí pedagogický pracovník by měl zejména rozumět vytváření podmínek pro úspěšné zavádění formativního hodnocení v praxi MŠ a SPgŠ.

Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro ZŠ rozvíjí formou získávání dovedností klíčové kompetence v oblasti zavádění formativního hodnocení, forem kolegiální spolupráce, moderace atd. Vedoucí pedagogický pracovník by měl zejména rozumět vytváření podmínek pro úspěšné zavádění formativního hodnocení na ZŠ.

Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro SŠ rozvíjí formou získávání dovedností klíčové kompetence v oblasti rozvíjení dovednosti zaměřené na bezpečné prostředí ve školách, kulturu školy, která podporuje učení učitelů a žáků, a badatelský cyklus profesního učení, který podporuje učení dětí. Vedoucí pedagogický pracovník by měl zejména rozumět vytváření podmínek pro úspěšné zavádění formativního hodnocení v praxi SŠ.

Moduly zaměřené na formativní hodnocení rozvíjí kompetence řídící (implementace formativního hodnocení, stanovení kritérií, motivace) a kompetence pedagogické (nástroje a technicky formativního hodnocení, podoby a nástroje formativního hodnocení)

Doplňkový tematický blok II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol rozvíjí formou získávání dovedností zejména klíčové kompetence vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol v oblastech řízení málotřídní školy, budování dobrého jména školy, spolupráci v pedagogickém týmu a aplikaci společného vzdělávání. V neposlední řádě rozvíjí kompetence v oblasti legislativního rámce spojeného s působností České školní inspekce či témat, se kterými se v málotřídních školách můžeme setkat, a souvisí s oblasti pedagogického působení.

Doplňkový tematický blok III – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení rozvíjí formou získávání dovedností zejména klíčové kompetence v oblasti rozvíjení znalostí a dovedností vedoucích pedagogických pracovníků pro přípravu a řízení projektové činnosti, využívání vícezdrojového financování projektů. Znalost jednotlivých fází řízení, kontroly a monitoringu projektového cyklu. Další novou kompetencí je znalost základních podmínek a pravidel řízení změn v organizaci, znalost jednotlivých fází její realizace a úlohu manažera v tomto procesu.

Doplňkový tematický blok IV – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy rozvíjí formou získávání dovedností klíčové kompetence vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a vedoucích pedagogických pracovníků zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy v oblasti rozvíjení dovedností vedení školského zařízení (dětský domov, domov mládeže), vedení výchovy a vzdělávání dětí, řízení lidských zdrojů. Dále rozvíjí sebeřídící kompetence formou rozvíjení vlastních dovedností v oblasti znalosti zákonů. Významně obohacuje vlastní sociální kompetence formou vedení rozhovorů s rodiči dětí, vyjednávání s orgány zasahujícími a přímo spolupracujícími se školským zařízením pro výkon ústavní výchovy. V neposlední řadě jsou rozvíjeny kompetence pedagogické formou vzdělávání.

Doplňkový tematický blok V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání rozvíjí formou získávání dovedností zejména klíčové kompetence v oblasti řízení a podpory pedagogických pracovníků v zájmovém vzdělávání, fundraisingu zájmových zařízení, spolupráce školských i neziskových organizací a problematiky syndromu vyhoření či překonávání bariér žáků se SVP.

Doplňkový tematický blok VI – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení rozvíjí formou získávání dovedností zejména klíčové kompetence v oblasti rozvíjení dovednosti v oblasti práce a využívání dotykových tabletů v rámci vzdělávání a cloud computingu ve vzdělávání. V oblasti tabletů je výuka zaměřena na zdokonalení se v ovládání dotykového zařízení a zejména využití jeho funkcí ve vzdělávání, například v rámci aplikace Keynote a efektu kouzelný přesun. V neposlední řadě řeší komplexní cloudová řešení pro školy a školská zařízení – kancelářské balíčky a sdílená úložiště.

1.5 Forma

Kombinace přímé výuky (prezenční část), samostatného studia (řízeného prostřednictvím e-learningu a zpracovaných distančních odborných textů). Samostatná práce je řízena instrukcemi lektora a speciální literaturou (distančními texty), které jsou účastníků poskytnuty v rámci LMS UNIFOR (https://unifor.upol.cz/pedagogicka). Sdílení zkušeností je součástí Základního tematického bloku.

1.6 Hodinová dotace

234 (76 hodin prezenční, 154 hodin distanční, 4 hodiny sdílení zkušeností)

Základní tematický blok: 12 hodin prezenční, 26 hodin distanční, 4 hodiny sdílení zkušeností

DTB I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro MŠ a SPgŠ: 8 hodin prezenční, 16 hodin distanční

DTB I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro ZŠ: 8 hodin prezenční, 16 hodin distanční

DTB I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro SŠ: 8 hodin prezenční, 16 hodin distanční

DTB II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol: 8 hodin prezenční, 16 hodin distanční

DTB III – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení: 8 hodin prezenční, 16 hodin distanční

DTB IV – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy: 8 hodin prezenční, 16 hodin distanční

DTB V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání: 8 hodin prezenční, 16 hodin distanční

DTB VI – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení: 8 hodin prezenční, 16 hodin distanční

1.7 Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny

Vedoucí pedagogičtí pracovníci škol a školských zařízení

Základní tematický blok: min. 10 vedoucích pedagogických pracovníků všech typů a stupňů škol a školských zařízení

DTB I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro MŠ a SPgŠ: min. 10 vedoucích pedagogických pracovníků mateřských škol a SPgŠ

DTB I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro ZŠ: min. 10 vedoucích pedagogických pracovníků základních škol

DTB I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro SŠ: min. 10 vedoucích pedagogických pracovníků středních škol

DTB II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol: min. 10 vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol

DTB III – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení: min. 10 vedoucích pedagogických pracovníků všech typů a stupňů škol a školských zařízení

DTB IV – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy: min. 10 vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy a středisek výchovné péče

DTB V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání: min. 10 vedoucích pedagogických pracovníků škol, DDM, muzea a dalších organizací zajišťujících zájmové vzdělávání

DTB VI – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení: min. 10 vedoucích pedagogických pracovníků všech typů a stupňů škol a školských zařízení

1.8 Metody a způsoby realizace

Pro jednotlivé moduly vzdělávacího programu jsou vytvořeny distanční texty obsahující kontrolní otázky a literaturu, powerpointové prezentace, baterie testů včetně řešení a doporučenou literaturu jak pro účastníky, tak i lektory. Účastníci studia mají k dispozici studijní materiály v e-learningovém prostředí, kde si je prostudují, znalosti si ověří při řešení kontrolních otázek.

Prezenční výuka probíhá v učebně vybavené dataprojektorem, notebookem, tabulí na promítání a flipchartem formou přednášky, otázkami a diskusí nad danými tématy. Prezenční část vede zkušený lektor, který svou kvalifikací, dovednostmi a zkušenosti odpovídá standardu lektora.

Sdílení zkušeností bude realizována dle individuálního výběru na příslušném typu školy a výstupem bude zpracovaná zpráva dle zadaných požadavků.

Před zahájením realizace jednotlivých vzdělávacích modulů je nutno aktualizovat jeho obsah vzhledem k aktuálním právním předpisům a zákonům.

1.9 Obsah – přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace

Tematický blok: Základní tematický blok č. 1 – počet hodin 42 (distanční 26 hodin, prezenční 12 hodin, sdílení zkušeností 4 hodiny)

Základní tematický blok obsahuje dílčí témata zaměřená na vedení pedagogického týmu a podporu profesních manažerských kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků mateřských škol, málotřídních škol, základních škol, středních škol, domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy a pracovníků institucí poskytující zájmové vzdělávání.

Prezenční část vzdělávacího modulového programu v rozsahu 12 hod. je rozdělena do následujících bloků:

Blok č. 1: Úvod (2 x 45 min.)

Úvodní část tematického bloku je zaměřena na identifikaci hlavních cílů projektu a vzdělávacího modulového programu.

Blok č. 2 (2 x 45 min.)

Blok obsahuje téma Já a moje role, které je zaměřeno na interpretaci a určení role ředitele, co lze v této roli delegovat, co už nikoliv.

Blok č. 3 (2 x 45 min.)

Blok zahrnuje téma Styly vedení, jehož cílem je osvojení si stylů vedení a zdokonalení komunikace při různých modelových situacích.

Blok č. 4 (2 x 45 min.)

Blok zahrnuje více témat:

- Téma č. 1: Klima školy
- Téma č. 2: Reaktivní a proaktivní přístup
- Téma č. 3: Vlastnosti manažerů zaměřených na principy.
- Téma č. 4: Osa změn

Cílem bloku je seznámení se s klimatem školy coby základním předpokladem fungování školy a se vztahovými sítěmi. Dalším záměrem bloku je naučit se, jak zjistit očekávání rodičů od školy, a osvojit si nástroje vedoucí ke změně kultury školy. Účastníci by se měli naučit, že změna je nedílnou součástí životů, a měli by se také naučit, jak přijímat, realizovat i iniciovat změnu při vedení školy i v soukromém životě a jak se se změnami vypořádat.

Blok č. 5 (2 x 45 min.)

Blok obsahuje téma Obtížné situace a jeho smyslet je naučit se určit problematické osobnosti, jak je rozlišovat, osvojit si zvládání komunikace v obtížných situacích.

Blok č. 6 (1 x 45 min.)

Blok je zaměřen na vizi školy a školského zařízení, jak vizi nastavit a zapojit do její tvorby vedení a tým.

Blok č. 7 (1 x 45 min.)

Poslední blok se věnuje tématu Talent. Účastníci se v bloku naučí, jak využít sebereflexi a zpětnou vazbu pro profesní rozvoj v pozici vedoucího pedagogického pracovníka, a osvojí si techniky sdílení a rozvoje v pozici vedoucího pedagogického pracovníka.

Distanční část vzdělávacího modulového programu v rozsahu 26 hod. obsahuje následující témata zpracovaná do distančních textů:

- Typologie podřízených
  Téma je zaměřeno na typologii podřízených. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti problematiky typologie podřízených. Dále bude seznámen s nejčastějšími typy podřízených a jejich stručnou charakteristikou.
- Vymezení determinant a limitů lidí
  Téma je zaměřeno na vymezení determinant a limitů lidí. Účastník bude seznámen s výbavou osobnosti člověka vzhledem k potřebám profese a zaměstnání. Téma obsahuje také vhled do kompetencí, které pozitivně determinují výkon i další rozvoj osobnosti.
- Práce na vlastním profesním rozvoji (oblast DVPP)
  Téma je zaměřeno na práci na vlastním profesním rozvoji. Účastník bude seznámen s otázkou, proč by měli pedagogičtí pracovníci systematicky pracovat na rozvoji svých profesních
  i osobnostních kompetencí. Součástí tématu je kapitola věnovaná otázce, jaké možnosti mohou učitelé pro svůj celoživotní rozvoj využívat. Téma se věnuje také grantům na vzdělávání pedagogických pracovníků.

- Proškolení zaměstnanců, změna ve vedení dokumentace žáků a zaměstnanců, zajištění zabezpečení proti úniku dat (Management změny)
  Téma je zaměřeno na management změn v organizaci. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti řízení změn v organizacích. Dále bude seznámen se změnou jako nedílnou součástí vývoje organizace. Téma se soustředí i na realizaci změny.
- Hospitační činnost
  Téma je zaměřeno na hospitační činnost vedoucích pracovníků škol a školských zařízení. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti řízení pedagogického procesu, dále se seznámí s pojmem a funkcí hospitace. Účastník bude seznámen se vztahem mezi formami a funkcemi hospitace. Součástí tématu jsou podkapitoly věnované zásadám hospitační činnosti.
- Vedení vzdělávací instituce jako inkluzivní školy či školského zařízení
  Téma je zaměřeno na vedení vzdělávací instituce jako inkluzivní školy či školského zařízení. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti zásad inkluzivního vzdělávání ve školní praxi a bude seznámen s principy školní inkluze a podněty pro řízení inkluze ve školách. Součástí je kapitola věnovaná příkladu budování inkluzivní školy.
- Vedení pedagogického týmu
  Téma je zaměřeno na vedení pedagogického týmu. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti problematické osobnosti a terminologicky si ukotví pojem škola jako instituce, bude také seznámen s uměním definovat a naplnit vizi rozvoje školy a školského zařízení. Důležitou součástí je kapitola věnovaná plánům profesního rozvoje členů pedagogického týmu nebo kapitola, která je soustředěna na rozvoj pedagogického vedení.
- Implementace nových metod výuky a hodnocení včetně inovativních přístupů
  Téma je zaměřeno na implementace nových výukových metod a inovativních přístupů. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti problematiky implementace inovativních metod výuky. Účastník bude seznámen s kritikou tradičního pojetí školního vzdělávání, koncepcí konstruktivismu a inovativními výukovými metodami. Součástí tohoto tématu jsou kapitoly věnované formativnímu hodnocení a jeho strategii a podmínkám implementace inovativních výukových metod.
- Výukové metody se zaměřením na vizualizaci učiva
  Téma je zaměřeno na výukové metody se zaměřením na vizualizaci učiva. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti myšlenkových a pojmových map a bude seznámen s teoretickými východisky pojmových a myšlenkových map.
- Podpora učitele v tíživé situaci
  Téma je zaměřeno na podporu učitele v tíživé situaci. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti tíživých situací v povolání učitele a bude seznámen s pojmy zátěž a stres. Téma obsahuje i kapitoly věnované postupům při řešení zátěže a hledání podpory v tíživých situacích.
- Možnosti řešení výchovných problémů na školách
  Téma je zaměřeno na řešení výchovných problémů na školách. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti problémového chování a způsoby jeho řešení. Důležité jsou kapitoly věnované vedení rozhovoru s žákem, žákem a rodičem, vstupního rozhovoru pro nastavení Individuálního výchovného programu. Dále obsahuje kapitoly, které jsou soustředěny na personální zajištění řešení problémového chování ve škole a podnětům do praxe.
- Škola jako otevřená instituce a součást lokálního prostředí (aktivity mimo školu)
  Téma je zaměřeno na školu jako otevřenou instituci a součást lokálního prostředí. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti místního prostředí a otevřené školy a bude seznámen s komunitou jako společnou věcí. Důležitou součástí tématu jsou podkapitoly věnované školské reformě a změně.

Tematický blok č. 2 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro MŠ a SPgŠ) – počet hodin 24 (distanční 16 hodin, prezenční 8 hodin)

Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro MŠ a SPgŠ (dále DTB I – MŠ a SPgŠ) obsahuje dílčí témata zaměřená na problematiku zavádění formativního hodnocení v praxi zařízení předškolní výchovy a vzdělávání na středních pedagogických školách.

Prezenční část vzdělávacího modulového programu v rozsahu 8 hod. je rozdělena do následujících bloků:

Blok č. 1: Podoby formativního hodnocení (2 x 45 min.)

První blok je zaměřen na identifikaci hlavních cílů projektu a modulového programu. Následně se věnuje několika tématům, po nichž by účastníci měli být schopni objasnit rozdíl mezi sumativním a formativním hodnocením, objasnit principy formativního hodnocení a pochopit význam respektující komunikace a popisného jazyka zpětné vazby.

- Téma č. 1: Hodnocení
- Téma č. 2: Respektující komunikace
- Téma č. 3: Popisný jazyk zpětné vazby

Blok č. 2: Implementace formativního hodnocení do výuky (3 x 45 min.)

Cílem druhého bloku je pochopení vztahu mezi stanovováním cílů a hodnocením jejich dosažení, vyjmenovat překážky a problémy, které mohou zkomplikovat proces sebehodnocení, pochopit význam sebehodnocení pro učení dětí, analyzovat výhody či nevýhody jednotlivých metod, technik a nástrojů formativního hodnocení a navrhnout vlastní plán zavádění jedné metody, techniky či nástroje formativního hodnocení do praxe.

- Téma č. 1: Výchovně-vzdělávací cíle
- Téma č. 2: Sebehodnocení
- Téma č. 3: Sebehodnocení dětí v mateřské škole
- Téma č. 4: Vrstevnické hodnocení a učení
- Téma č. 5: Dítě coby aktivní participant na učení a hodnocení

Blok č. 3: Stanovení kritérií hodnocení (2 x 45 min.)

Blok definuje kritéria hodnocení a na příkladech ukazuje typy kritérií (ve vztahu k pedagogické diagnostice využívané v prostředí mateřské školy). Téma dále uvádí příklady možných pravidel (kritérií) chování/soužití ve třídě jako příklad inspirativní praxe.

- Téma č. 1: Hodnocení
- Téma č. 2: Pravidla chování a soužití ve třídě

Blok č. 4: Nástroje a techniky formativního hodnocení v mateřských školách (1 x 45 min.)

Blok umožňuje účastníkovi pochopit význam formativního hodnocení v prostředí primárního vzdělávání. Téma dále seznamuje s metodami, nástroji a technikami formativního hodnocení. Účastník by měl být na konci být schopen volit vhodné metody, techniky a nástroje formativního hodnocení.

- Téma č. 1: Nástroje a techniky formativního hodnocení v mateřských školách

Distanční část vzdělávacího modulového programu v rozsahu 16 hod. obsahuje následující témata zpracovaná do distančních textů:

- Podoba formativního hodnocení
  Téma je zaměřeno na formativní hodnocení v podmínkách mateřské školy. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti hodnocení v dichotomickém pojetí a formativní hodnocení. Dále bude seznámen s různými metodami, nástroji a technikami formativního hodnocení. Neméně důležitou součástí je kapitola věnovaná komunikaci ve formativním hodnocení.
- Implementace formativního hodnocení
  Téma je zaměřeno na vybrané metody formativního hodnocení a jejich využití v praxi. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti stanovování výchovně vzdělávacích cílů a sebehodnocení dítěte. Důležitou součástí je podkapitola věnovaná typům kritérií používaných v pedagogické diagnostice či kapitola, která je soustředěna na předpoklady úspěšného zavedení formativního hodnocení do mateřské školy.
- Stanovování kritérií hodnocení
  Téma je zaměřeno na stanovování kritérií hodnocení v podmínkách mateřské školy. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti kritérií hodnocení a pedagogické diagnostiky. Důležitou součástí jsou kapitoly věnované cílům učení, organizování diskuzí a poskytování zpětné vazby.
- Nástroje a techniky formativního hodnocení v mateřských školách
  Téma je zaměřeno na nástroje a techniky formativního hodnocení v podmínkách mateřské školy. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti formativního hodnocení, hodnocení v mateřské škole a významu formativního hodnocení v mateřské škole. Součástí jsou kapitoly, které jsou soustředěny na metody a nástroje formativního hodnocení v praxi mateřských škol.

Tematický blok č. 3 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro ZŠ) – počet hodin 24 (distanční 16 hodin, prezenční 8 hodin)

Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro ZŠ (dále DTB I – ZŠ) obsahuje dílčí témata zaměřená na problematiku zavádění formativního hodnocení, strategie formativního hodnocení dle Dylana Williama, kolegiální učení, moderaci a reflexi.

Prezenční část vzdělávacího modulového programu v rozsahu 8 hod. je rozdělena do následujících bloků:

Blok č. 1: Úvod, slepé uličky, podmínky pro realizaci (1 x 45 min.)

První blok je zaměřen na identifikaci hlavních cílů projektu a vzdělávacího modulového programu. Účastníci by měli umět objasnit principy formativního hodnocení.

Blok č. 2: Strategie formativního hodnocení dle Dylana Williama (2 x 45 min.)

Blok pojednává o strategii formativního hodnocení Dylana Williama. Účastníci se naučí aplikovat vlastní poznatky o jednotlivých strategiích.

Blok č. 3: Kolegiální spolupráce (2 x 45 min)

Blok seznamuje účastníky s možnostmi kolegiální spolupráce a ti reflektují vlastní zkušenost při kolegiálním učení.

Blok č. 4: Moderace (2 x 45 min.)

Účastníci si vyzkouší jednu z forem kolegiálního učení – moderaci. Účastníci pochopí přínos rozboru důkazů o učení.

Blok č. 5: Reflexe (1 x 45 min.)

Poslední blok je věnován možnosti vyjasnit si některé termíny, diskutovat o nově nabytých informacích nebo sdělit případné pochybnosti.

Distanční část vzdělávacího modulového programu v rozsahu 16 hod. obsahuje následující témata zpracovaná do distančního textu Formativní hodnocení v podmínkách základní školy:

- Formativní hodnocení
- Badatelský cyklus profesního učení
- Další příklady k badatelskému cyklu profesního učení
- Kolegiální podpora
- Scénář „3S“
- Učící se skupiny (TLC) a moderace
- Lesson study
- Cíle učení a kritéria úspěchu
- Organizování diskusí, učebních činností a úloh, kterými zjišťujeme důkazy o učení žáků
- Poskytování zpětné vazby
- Aktivizování žáků jako zdrojů učení pro sebe navzájem
- Aktivizování žáků jako vlastníků vlastního učení (Owners of Learning)

Distanční text je zaměřen na formativní hodnocení v podmínkách základní školy. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti formativního hodnocení, strategií a předpokladů pro úspěšné zavádění formativního hodnocení a cyklu profesního učení. Dále bude seznámen s různými formami kolegiální podpory, scénářem „3S“, učícími skupinami (TLC) a lesson study. Důležitou součástí jsou kapitoly věnované cílům učení, organizování diskuzí a poskytování zpětné vazby a kapitoly, které jsou soustředěny na aktivizování žáků jako zdrojů učení pro sebe navzájem a jako vlastníků vlastního učení.

Tematický blok č. 4 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro SŠ) – počet hodin 24 (distanční 16 hodin, prezenční 8 hodin)

Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro SŠ (dále DTB I – SŠ) obsahuje dílčí témata zaměřená na bezpečné prostředí ve školách, kulturu školy, která podporuje učení učitelů a žáků, a badatelský cyklus profesního učení, který podporuje učení dětí.

Prezenční část vzdělávacího modulového programu v rozsahu 8 hod. je rozdělena do následujících bloků:

Blok č. 1: Úvod (1 x 45 min.)

První blok je zaměřen na identifikaci hlavních cílů projektu a vzdělávacího modulového programu. Účastníci by měli umět objasnit principy formativního hodnocení.

Blok č. 2: Bezpečné prostředí (2 x 45 min.)

Blok ozřejmuje termín vize školy. Dále se účastníci naučí určit, co ovlivňuje bezpečné prostředí a aplikují model společného učení dle Freda Kofmana.

Blok č. 3: Kultura školy (2 x 45 min.)

Cílem třetího bloku je seznámit účastníky s termínem kultura školy, naučit se určit, co ovlivňuje lídr a které hodnoty by měl ctít a objasnit fungování vnitřní a vnější motivace zaměstnanců (resp. lidí obecně).

Blok č. 4: Badatelský cyklus profesního učení (2 x 45 min.)

V předposledním bloku se účastníci naučí určit, jak souvisí profesní učení učitelů a učení dětí, a seznámí se s badatelským cyklem profesního učení

Blok č. 5: Reflexe (1 x 45 min.)

Poslední blok je věnován možnosti vyjasnit si některé termíny, diskutovat o nově nabytých informacích nebo sdělit případné pochybnosti.

Distanční část vzdělávacího modulového programu v rozsahu 16 hod. obsahuje následující témata zpracovaná do distančního textu Formativní hodnocení v oblasti SŠ:

- Kultura školy
- Proč zavádět formativní hodnocení
- Cíle učení a kritéria úspěchu
- Organizování diskusí, učebních činností a úloh, kterými zjišťujeme důkazy o učení žáků
- Poskytování zpětné vazby
- Aktivizování žáků jako zdrojů učení pro sebe navzájem
- Aktivizování žáků jako vlastníků svého učení (Owners of Learning)
- Badatelský cyklus profesního učení
- Kolegiální podpora
- Scénář 3S
- Učící se skupiny (TLC) a moderace
- Komplexní příklad kolegiální spolupráce

Distanční text je zaměřen na formativní hodnocení v podmínkách střední školy. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti kultury školy, zavádění formativního hodnocení a cílů a kritériích učení a bude také seznámen s organizováním diskuzí, učebních činností a úloh, kterými se zjišťují důkazy o učení žáků. Neméně důležitou součástí jsou kapitoly věnované poskytování zpětné vazby, aktivizování žáků a badatelský cyklus profesního učení či kapitoly, které jsou soustředěny na kolegiální podporu, scénář 3S, učící se skupiny (TLC) a moderaci a komplexní příklad kolegiální spolupráce.

Tematický blok č. 5 (Doplňkový tematický blok II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol) – počet hodin 24 (16 hodin distanční část, 8 hodin prezenční část)

Doplňkový tematický blok II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol (dále DTB II) obsahuje dílčí témata zaměřená na rozvoj profesních kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol v oblasti řízení, spolupráce, komunikace a legislativního rámce, v oblasti realizace společného vzdělávání a dalších zajímavých témat, vycházejících z pedagogické praxe málotřídních škol.

Prezenční část vzdělávacího modulového programu v rozsahu 8 hod. je rozdělena do následujících bloků:

Blok č. 1: Úvod, komunikace, spolupráce, kompetence úspěšného leadera (4 x 45 min.)

Blok je zaměřen na objasnění způsobů možností spolupráce pedagogického týmu a prohloubení znalostí oblasti profesních kompetencí vedoucího pedagogického pracovníka málotřídní školy.

- Téma č. 1: Spolupráce v pedagogickém týmu a její aspekty
- Téma č. 2: Vedoucí pedagogický pracovník málotřídní školy, sebereflexe a hodnocení v pedagogickém týmu
- Téma č. 3: Kvalita málotřídní školy a Česká školní inspekce

Blok č. 2: Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe – úspěšný přechod z MŠ do ZŠ (4 x 45 min.)

Účastníci si po absolvování bloku doplní poznatky v oblasti pedagogické praxe (zajímavosti z projektové výuky, zkušenosti z praxe přechodu dětí z MŠ do ZŠ, zkušenosti z realizace společného vzdělávání v praxi málotřídních škol).

- Téma č. 1: Možnosti uplatňování inkluzivního přístupu v kontextu novely školského zákona v České republice od 1. 9. 2016 ve specifickém prostředí málotřídních škol
- Téma č. 2: Spolupráce se zřizovatelem a širší veřejností
- Téma č. 3: Zajímavosti z pedagogické praxe – projektová výuka a přechod dětí z MŠ do ZŠ

Distanční část vzdělávacího modulového programu v rozsahu 16 hod. obsahuje následující témata zpracovaná do distančního textu Profesní kompetence jako klíč úspěšného leadera málotřídní školy:

- Profesní kompetence úspěšného leadera
- Vedoucí pracovník, sebereflexe a hodnocení v pedagogickém týmu
- Kvalita málotřídní školy a Česká školní inspekce
- Strategie projektování vzdělávací nabídky málotřídních škol, sdílení příkladů dobré praxe
- Možnosti uplatňování inkluzivního přístupu v kontextu novely školského zákona ve znění účinném od 1. 9. 2016 ve specifickém prostředí málotřídních škol
- Spolupráce se zřizovatelem a širší veřejností
- Zajímavosti z pedagogické praxe – školní připravenost dětí málotřídních škol

Distanční text je zaměřen na profesní kompetence leadera málotřídní školy. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti profesních kompetencí leadera, vedoucího pracovníka, sebereflexe a hodnocení v pedagogickém týmu a kvality málotřídní školy. Účastník bude seznámen se strategiemi projektování vzdělávací nabídky málotřídních škol. Důležitou součástí je kapitola věnovaná možnosti uplatňování inkluzivního přístupu v kontextu novely školského zákona ve znění účinném od 1. 9. 2016 ve specifickém prostředí málotřídních škol. Text obsahuje kapitoly, které jsou soustředěny na spolupráci se zřizovatelem a širší veřejností a zajímavosti z pedagogické praxe.

Tematický blok č. 6 (Doplňkový tematický blok III – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení) – počet hodin: 16 hodin distanční část, 8 hodin prezenční část

Doplňkový tematický blok III – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení (dále DTB III) obsahuje dílčí témata zaměřená na pochopení smyslu, cílů a přínosu realizace projektů ve školském prostředí, získání

kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků pro přípravu a řízení projektů v rámci strukturálních fondů Evropské unie (orientace ve zdrojích možného financování projektových aktivit, v systému operačních programů, v systému vyhlašovaných výzev; znalost typů projektů v operačních programech; zásady sestavení projektového týmu, způsobů přípravy žádosti o podporu v podmínkách škol a školských zařízení atd.), schopnost řešení problémů, které musejí vedoucí pedagogičtí pracovníci řešit při realizaci projektů ve školském prostředí, schopnost práce s riziky v projektovém řízení, schopnost vytváření podmínek pro úspěšnou realizaci projektů a zavádění metod efektivního projektového řízení v podmínkách škol a školských zařízení, schopnost koordinace projektových aktivit s běžnou činností školy/školského zařízení. Dalším souvisejícím dílčím tématem je management řízení změn v organizaci – zaměřuje se na přiblížení, kdy a za jakých podmínek lze změnu realizovat, vysvětluje roli managementu při realizaci změny.

Prezenční část vzdělávacího modulového programu v rozsahu 8 hod. je rozdělena do následujících bloků:

Blok č. 1: Úvod (1 x 45 min.)

První blok je zaměřen na identifikaci hlavních cílů projektu a vzdělávacího modulového programu. Budou nastavena pravidla pro vzájemnou komunikaci.

Blok č. 2: Příprava projektu (2 x 45 min.)

Ve druhém bloku budou představeny základní prvky projektového řízení a účastníci získají přehled v základní projektové terminologii. Tématem tohoto bloku je příprava projektu a seznámení se s tím, jak probíhají jednotlivé fáze.

Blok č. 3: Realizace projektu a možnosti financování projektů v oblasti školství (2 x 45 min.)

Blok objasňuje celkový proces realizace projektu a upozorňuje na důležité aspekty jeho plánování. Cílem je připravit všechny případné zájemce o podání projektu na základní aspekty řízení projektů, rozvinout jejich znalosti pro sestavení a řízení projektů díky osvojení nástrojů projektového managementu. Blok představuje dva hlavní klíčové programy evropských strukturálních fondů, v jejichž rámci je možné čerpat finanční prostředky pro projekty zaměřené na oblast školství a vzdělávání.

- Téma č. 1: Realizace projektů
- Téma č. 2: Možnosti financování projektů v oblasti školství a vzdělávání

Blok č. 4: Management změn v organizaci (2 x 45 min.)

Blok objasňuje, za jakých podmínek a jakým způsobem lze realizovat změny, jež jsou nedílnou součástí každé organizace.

Distanční část vzdělávacího modulového programu v rozsahu 16 hod. obsahuje následující témata zpracovaná do distančních textů Příprava a řízení projektů a Řízení změn v organizacích:

- Příprava a řízení projektů
  Téma je zaměřeno na přípravu a řízení projektů. Účastník si prohloubí znalosti související se základní terminologií, s projektovým řízením, plánováním a přípravou projektu. Neméně důležitou součástí je kapitola věnovaná realizaci projektu či kapitola, která je soustředěna na možnosti financování projektů v oblastech školství a vzdělávání.
- Řízení změn v organizacích

Téma je zaměřeno na řízení změn v organizacích. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti změn a naučí se zjednodušený model řízených změn. Dále bude seznámen s podrobným modelem řízení změny.

Tematický blok č. 7 (Doplňkový tematický blok IV – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy) – počet hodin: 16 hodin distanční část, 8 hodin prezenční část

Doplňkový tematický blok IV – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy (dále DTB IV) obsahuje dílčí témata zaměřená tak, aby poskytla vedoucím pedagogickým pracovníkům domovů mládeže a vedoucím pedagogickým pracovníkům zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy základní přehled v otázkách řešení problémového chování dětí jednak z pohledu samotné práce s dětmi, jednak i z pohledu systému péče o ohrožené děti. Tematický blok seznamuje s problematikou dětí s nařízenou ústavní výchovou z pohledu legislativy, z pohledu rodiny dítěte i dítěte samotného.

Prezenční část vzdělávacího modulového programu v rozsahu 8 hod. je rozdělena do následujících bloků:

Blok č. 1: Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní výchovy (2 x 45 min.)

Blok je zaměřen na identifikaci hlavních cílů vzdělávacího modulového programu a prohloubení znalostí získaných během studia materiálů v distanční části.

Blok č. 2: Podpora ambulantní služby za účelem vyšší míry prevence; Zavádění postupů vedoucích k minimalizaci délky pobytu dětí a žáků v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy; Zavádění postupů vedoucích k pouze krátkodobému pobytu dětí a žáků s rizikovým chováním v internátních nebo celodenních SVP (2 x 45 min.)

Blok spojuje tři dílčí témata v jeden, protože na sebe vzájemně navazují a prolínají se. Jeho smyslem je navrhnout preventivní opatření na školách jako základní metodu i prostředek „boje“ proti rizikovému chování žáků, představit systém služeb v oblasti prevence rizikového chování.

Blok č. 3: Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák mimo rodinu (2 x 45 min.)

Blok vymezuje pojem terapie/terapeutická práce v rámci speciální pedagogiky a seznamuje s moderními trendy využití terapeutické práce s dětmi s rizikovým chováním.

Blok č. 4: Vymezení a způsoby řešení problémů, které musejí vedoucí pedagogičtí pracovníci řešit při výchovné a vzdělávací činnosti v domovech mládeže a zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy; Pochopení a vytváření podmínek pro efektivní způsoby vedení domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy (2 x 45 min.)

Blok mapuje nejčastěji se vyskytující problémové situace výchovy a vzdělávání žáků na všech typech škol a školských zařízeních.

Distanční část vzdělávacího modulového programu v rozsahu 16 hod. obsahuje následující témata zpracovaná do distančních textů:

- Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení ústavní a ochranné výchovy
  Téma je zaměřeno na prevenci umísťování dětí a žáků do zařízení ústavní a ochranné výchovy. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti právního rámce péče o ohrožené děti, nefungující rodiny, sanace rodiny, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

- Podpora ambulantní služby za účelem vyšší míry prevence
  Téma je zaměřeno na podporu ambulantní služby za účelem vyšší míry prevence. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti ambulantní služby a bude seznámen s vymezením pojmů ambulantní služba, poskytovatelé ambulantních služeb a školské poradenské zařízení.
- Zavádění postupů k celorepublikovému snížení procenta terciární a částečně sekundární prevence a upřednostňování prevence primární
  Téma je zaměřeno na zavádění postupů k celorepublikovému snížení procenta terciární a částečně sekundární prevence a upřednostňování prevence primární. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti prevence z historického pohledu a bude také seznámen s rizikovým chováním. Důležitou součástí je podkapitola věnovaná školské prevenci rizikového chování.
- Zavádění postupů vedoucích k pouze krátkodobému pobytu dětí a žáků s rizikovým chováním v internátních nebo celodenních střediscích výchovné péče
  Téma je zaměřeno na zavádění postupů vedoucích k pouze krátkodobému pobytu dětí a žáků s rizikovým chováním v internátních nebo celodenních střediscích výchovné péče. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti poskytování služeb střediska s celodenním či internátním oddělením a bude také seznámen s funkcí střediska výchovné péče, jeho posláním a hlavními cíli, metodami a postupy práce s dětmi s cílem efektivního ovlivnění jejich chování žádoucím směrem a eliminace projevů rizikového chování.
- Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák krátkodobě mimo rodinu
  Téma je zaměřeno na zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák krátkodobě mimo rodinu. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti terapie a terapeutické práce s dítětem a bude seznámen s teorií terapie ve speciální pedagogice.
- Vymezení a způsoby řešení problémů při výchovně vzdělávací činnosti v zařízeních pro výkon ústavní či ochranné výchovy (v domovech mládeže)
  Téma je zaměřeno na vymezení a způsoby řešení problémů při výchovně vzdělávací činnosti v zařízeních pro výkon ústavní či ochranné výchovy v domovech mládeže. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti vymezení a řešení problémů, které musí vedoucí pedagogičtí pracovníci řešit při výchovné a vzdělávací činnosti v zařízeních pro výkon ústavní či ochranné výchovy a v domovech mládeže.
- Pochopení a vytváření podmínek pro efektivní způsoby vedení domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy
  Téma je zaměřeno na pochopení a vytváření podmínek pro efektivní způsoby vedení domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti managementu a metod a stylů vedení lidí a bude také seznámen s efektivním vedením týmů.

Tematický blok č. 8 (Doplňkový tematický blok V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání) – počet hodin: 16 hodin distanční část, 8 hodin prezenční část

Doplňkový tematický blok V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání (dále DTB V) obsahuje dílčí témata zaměřena na relevantní legislativní východiska, témata týkající se personálních otázek řízení a podpory pedagogických pracovníků v zájmovém vzdělávání, dále financování a možnosti fundraisingu těchto zařízení, včetně nastavení marketingových strategií. Důležitou součástí témat je i zaměření na spolupráci zainteresovaných školských a neziskových organizací, obsahovému zaměření na podporu aktivního životního stylu, hodnocení činnosti a některých fenoménů, se kterými je možno se v pedagogických, potažmo v pomáhajících profesích setkat, jako je např. syndrom vyhoření nebo vnitřní bariéry a přijímání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do systému zájmového vzdělávání.

Prezenční část vzdělávacího modulového programu v rozsahu 8 hod. je rozdělena do následujících bloků:

Blok č. 1: Podpora zapojení pedagogů do aktivit školního klubu (2 x 45 min.)

Blok je zaměřen na identifikaci hlavních cílů vzdělávacího modulového programu a prohloubení znalostí získaných během studia materiálů v distanční části. Zároveň se blok zabývá nejzávažnějšími tématy problematiky zájmového vzdělávání.

Blok č. 2: Volný čas, rekreace, mimoškolní vzdělávání (3 x 45 min.)

Blok pojednává o unikátnosti postavení zájmového vzdělávání ve vzdělávacím systému jako celku a zabývá se trendy v oblasti volnočasových aktivit a jejich vlivu na tendence vývoje i historické chápání vybraných relevantních fenoménů. Cílem je uvědomění si smyslu zájmového vzdělávání v kontextu chápání zdraví a kvality života v konfrontaci s modelem ICF 2001.

Blok č. 3: Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání a Projektování, řízení a fundraising (2 x 45 min.)

Blok seznamuje s relevantními sociologickými teoriemi na podporu celokomunitního působení a nastavení cílů zájmového vzdělávání. Smyslem je pochopení komplexů možných dopadů a úkolů, které lze prostřednictvím školních klubů a komunitně pojatého zájmového vzdělávání v obci rozvíjet, a možností kooperace s dalšími subjekty ve vztahu k prokomunitnímu chápání vzdělávání. Blok rozvíjí využití základních zásad fundraisingu ve vztahu k činnostem školního klubu, kooperace s dalšími subjekty a naplnění původních motivů pro zacílení aktivit klubu.

Blok č. 4: Plánování aktivit v zájmovém vzdělávání (1 x 45 min.)

Blok terminologicky shrnuje téma zájmového vzdělávání z perspektivy různých přístupů – pedagogického, kinantropologického, sociologického, psychologického, speciálně pedagogického v kontextu sociální pedagogiky. Pomáhá uvědomit si možnost využití variability forem trávení volného času a představuje modely (PAPTECA, model zón, modelů zážitkově orientované pedagogiky, teorie flow aj.) a jejich uplatnění v kontextu aktivit v zájmovém vzdělávání. Cílem bloku je také vést účastníky k self-evaluaci a uvědomění si procesů z předchozího bloku (viz „Výběrové řízení) v konfrontaci se všem prezentovanými tématy (plánování, sociální teorie, kooperace apod.)

Distanční část vzdělávacího modulového programu v rozsahu 16 hod. obsahuje následující témata zpracovaná do distančního textu Školní klub – viae, visa, voca:

- Školní klub de jure
- Vybraná témata pro realizaci aktivit školního klubu
- Kaleidoskop dalších doplňkových témata
- Školní kluby ve světle dat a výzkumných šetření

Distanční text je zaměřen na školní kluby. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti legislativního zakotvení školního klubu a realizaci aktivit školního klubu a bude také seznámen s financováním školního klubu, fundraisingem a kooperací. Neméně důležitou součástí jsou podkapitoly věnované vzdělávání žáků se SVP a školním sportovním klubům či kapitola, která je soustředěna na školní klub a data z výzkumných šetření.

Tematický blok č. 9 (Doplňkový tematický blok VI – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení) – počet hodin: 16 hodin distanční část, 8 hodin prezenční část

Doplňkový tematický blok VI – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení (dále DTB VI) obsahuje dílčí témata zaměřena na ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce, aktuální zdroje informací a výukových objektů na internetu, zpracování edukačních prezentací, cloud computing ve vzdělávání, práci s daty na internetu, školní informační systémy, základy počítačové bezpečnosti, pomůcky a moderní didaktická technika a autorský zákon ve virtuálním prostředí.

Prezenční část vzdělávacího modulového programu v rozsahu 8 hod. je rozdělena do následujících bloků:

Blok č. 1: ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce (4 x 45 min.)

Blok je zaměřen na téma ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce a jeho účelem je naučit účastníky používat dotykový tablet s operačním systémem iOS (a jeho různými uživatelskými balíčky) ve vzdělávání a aplikovat možnosti jeho využití v praxi.

Blok č. 2: Cloud computing ve vzdělávání (4 x 45 min.)

V bloku budou charakterizována nejběžnější cloudová řešení využitelná ve vzdělávání a interpretována klasifikace základních cloudových řešení.

Distanční část vzdělávacího modulového programu v rozsahu 16 hod. obsahuje následující témata zpracovaná do distančních textů:

- ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce
  Téma je zaměřeno na ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti platforem mobilních dotykových zařízení a ovládání dotykového zařízení a bude také seznámen s formami ovládání iPadu, multidotekového ovládání a dotykového ovládání v internetovém prohlížeči Safari. Neméně důležitou součástí jsou podkapitoly věnované doplňkům pro ovládání dotykového zařízení pro vzdělávání a návrhy učeben s dotykovými zařízeními. Téma obsahuje i kapitolu, která je soustředěna na využití kancelářského balíčku pro vzdělávání.
- Aktuální zdroje informací a výukových objektů na internetu
  Téma je zaměřeno na aktuální zdroje informací a výukových objektů na internetu. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti informací a práce s informacemi na internetu a bude seznámen s výukovými objekty na internetu.
- Zpracování edukačních prezentací
  Téma je zaměřeno na prezentace v edukačním systému. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti edukačních prezentací, zásad správných prezentací a typů prezentací a bude seznámen
  s nástroji pro tvorbu prezentací: PowerPoint, Apple Keynote, Microsoft Office 365, Google Apps, Keynote pro iCloud a Prezi.
- Cloud computing ve vzdělávání
  Téma je zaměřeno na cloud computing ve vzdělávání. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti cloud computingu, konkrétně o pojmech souvisejících s cloud computingem, a bude také seznámen s cloudovým řešením pro školství a vzdělávání.
- Práce s daty na internetu

Téma je zaměřeno na práci s daty na internetu. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti dat na internetu, bezpečnosti při práci s daty, rizikovými objekty na internetu.

- Školní informační systémy
  Téma je zaměřeno na školní informační systémy. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti školního informačního systému a bude seznámen se systémy Bakaláři, Etřídnice a iŠkola. Téma představuje informační systémy ASC Timetables a Editor ŠVP Smile.
- Základy počítačové bezpečnosti
  Téma je zaměřeno na základy počítačové bezpečnosti v podmínkách základní školy. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti počítačové bezpečnosti se zaměřením na bezpečnost lokálních počítačových sítí (LAN) a zabezpečení operačních systémů desktopových počítačů. Účastník bude dále seznámen se základy počítačové bezpečnosti, s metodami ochrany počítačové sítě a ochrany běžné desktopové stanice, s postupy při řešení incidentů a běžnými bezpečnostními standardy.
- Pomůcky a moderní didaktická technika
  Téma je zaměřeno na roli pomůcek a moderní didaktické techniky ve výchovně-vzdělávacím procesu. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti pomůcek a moderních didaktických technik a bude seznámen s různými typy didaktických technik.
- Autorský zákon ve virtuálním prostředí
  Téma je zaměřeno na autorské právo ve virtuálním prostředí. Účastník si prohloubí znalosti v oblasti autorského práva, definic vybraných typů děl, autorství, zpřístupněním a užitím autorských děl ve virtuálním prostředí, obsahu autorského díla a podobně. Důležitou součástí je i kapitola věnovaná ochraně autorských práv.

1.10 Materiální a technické zabezpečení

Materiální zabezpečení jednotlivých vzdělávacích modulových programů pro účastníky tvoří:

- distanční texty včetně příloh
- baterie testů
- kontrolní otázky a úkoly
- seznam literatury

Tyto materiály jsou dostupné v e-learningovém prostředí LMS UNIFOR:

(https://unifor.upol.cz/pedagogicka, uživatelské jméno: esfklus; heslo: esfklus2019).

Pro lektory byly vytvořeny powerpointové prezentace, které slouží jako opora při prezenční části vzdělávacích modulových programů. Dostupné jsou zde:

http://www.klus.upol.cz/2020/09/29/powerpointove-prezentace/.

Učebny, ve kterých bude probíhat prezenční část, jsou vybaveny ozvučením, audiovizuálními pomůckami (dataprojektorem, audio a videorekordéry), bílou tabulí atd.

Výuka distanční části bude realizována prostřednictvím e-learningového programu LMS UNIFOR, který slouží k řízení studia.

1.11 Plánované místo konání

Prezenční výuka bude probíhat v prostorách Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, Žižkovo nám. 5, popř. v prostorách regionálních pracovišť PdF UP, ve kterých jsou pravidelně

realizovány kurzy DVPP. Učebny jsou vybaveny ozvučením, audiovizuálními pomůckami (dataprojektorem, audio a videorekordéry), bílou tabulí atd.

Výuka distanční části bude realizována prostřednictvím e-learningového programu LMS UNIFOR, který slouží k řízení studia.

Realizátorům vzdělávacího modulového programu je doporučeno pro prezenční část volit takové místnosti (tj. učebny nebo konferenční sály), jež jsou vybaveny ozvučením, audiovizuálními pomůckami (dataprojektorem, audio a videorekordéry), bílou tabulí, počítačem či notebookem apod. V rámci distanční části doporučujeme programy distančního vzdělávání LMS UNIFOR, MOODLE apod.

1.12 Způsob realizace programu v období po ukončení projektu

Program bude předložen k akreditaci DVPP a následně bude nabídnut prostřednictvím Centra celoživotního vzdělávání PDF UP v Olomouci (www.ccv.upol.cz).

Realizátoři naleznou vzdělávací modulový program jak na stránkách projektu www.klus.upol.cz, tak na Metodickém portále RVP.CZ www.rvp.cz.

1.13 Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu

Počet realizátorů/lektorů: 8 lektorů (2 ZTB, 6 DTB)

Položka		Předpokládané náklady
Celkové náklady na realizátory/lektory		75 500,-
z toho	*Hodinová odměna pro 1 realizátora/ lektora včetně odvodů*	500 Kč/hod 65 500,-
	Ubytování realizátorů/lektorů	3 600,-
	Stravování a doprava realizátorů/lektorů	6 400,- (strava 400 Kč/den, doprava 400 Kč)
Náklady na zajištění prostor		0,- (vlastní prostory poskytovatele)
Ubytování, stravování a doprava účastníků		15 000,-
z toho	*Doprava účastníků*	0,-
	Stravování a ubytování účastníků	15 000,-
Náklady na učební texty		10 000,-
z toho	*Příprava, překlad, autorská práva apod.*	0,- (zpracováno v rámci projektu OP VVV)
	Rozmnožení textů – počet stran:	10 000,-
Režijní náklady		12 000,-
z toho	*Stravné a doprava organizátorů*	0,-
	Ubytování organizátorů	0,-
	Poštovné, telefony	1 000,-
	Doprava a pronájem techniky	0,-
	Propagace	1 000,-
	Ostatní náklady	5 000,-
	Odměna organizátorům	5 000,-
Náklady celkem		112 500,-
Poplatek za 1 účastníka		7 500,-

1.14 Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití

Vzdělávací modulový program je k dispozici na těchto odkazech:

Metodický portál RVP.CZ: https://rvp.cz/

Stránky projektu KLÚŠ: http://www.klus.upol.cz/

Jednotlivé vzdělávací modulové programy v LMS UNIFOR: https://unifor.upol.cz/pedagogicka/ (uživatelské jméno: esfklus; heslo: esfklus2019)

Program je k dispozici pod licencí CreativeCommons 4.0 ve variantě BY-SA.

Pokud není uvedeno jinak, tak jsou použité obrázky, grafy, tabulky autorským dílem kolektivu autorů popř. grafika projektu nebo jsou použity z volné databáze obrázků a tedy bez nutnosti citace).

2 Podrobně rozpracovaný obsah programu

Tato část je věnována **samotnému vzdělávacímu programu** K**ompetence leadera úspěšné školy** a vymezení dílčích částí tohoto programu, který se skládá ze **základního tematického bloku (ZTB) a 6 dílčích tematických bloků (DTB I–IV**).

Distanční materiály ke všem distančním vzdělávacím materiálům jednotlivých tematických bloků jsou dostupné zde: http://www.klus.upol.cz/category/aktuality/distancni-materialy/ nebo v e-learningovém prostředí LMS UNIFOR https://unifor.upol.cz/pedagogicka/.

2.1 Tematický blok č. 1 (Základní tematický blok) – počet hodin: 12 hodin prezenční část, 26 hodin distanční část, 4 hodiny sdílení zkušeností

Základní tematický blok obsahuje dílčí témata zaměřená na vedení pedagogického týmu a podporu profesních manažerských kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků mateřských škol, málotřídních škol, základních škol, středních škol, domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy a pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání.

Obsahuje 12 dílčích témat rozdělených do distanční a prezenční části. Cílem je rozvinout formou získávání dovedností klíčové kompetence řídících vedoucích pedagogických pracovníků v oblasti vedení školy, řízení vzdělávání žáků, řízení lidských zdrojů a řízení informačních zdrojů. Dále rozvíjí sebeřídící kompetence formou rozvíjení vlastních dovedností v oblasti znalosti zákonů, BOZP, správního řízení apod. V neposlední řadě rozvíjí kompetence personální formou získání dovedností v oblasti ekonomické, formy práce např. na profesním portfoliu a kompetence pedagogické formou vzdělávání prostřednictvím vizualizace aj.

Prezenční výuce předchází distanční část (26 hod.), která je povinnou součástí vzdělávacího modulového programu doplňkového tematického bloku. Před realizací prezenční části obdrží účastník s minimálně měsíčním předstihem přístup do e-learningového prostředí **LMS UNIFOR**, kde jsou pro něj zpřístupněny všechny distanční texty. Tyto texty si účastníci prostudují a na konci každé kapitoly či podkapitoly distančního textu zodpoví kontrolní otázky. Součástí textů jsou rovněž příklady z praxe, úkoly, cvičení a teoretické vymezení tématu modulu (a další prvky distančního vzdělávání).

V LMS UNIFOR je k celému tematickému bloku dostupný také test s výběrem jedné správné odpovědi, který si může účastník opakovaně zkoušet.

Na prezenční část již účastník přichází po prostudování daného distančního textu. Distanční texty jsou dostupné v e-learningovém prostředí v **LMS UNIFOR** (uživatelské jméno: esfklus; heslo: esfklus2019). Současně jsou distanční texty dostupné také na www.klus.upol.cz. Prezenční část je vedena zkušeným lektorem formou workshopu zahrnujícího přednášku a diskusi nad danými tématy a příklady dobré praxe a jiné metody a formy práce. Prezenční výuka ZTB obsahuje 12 hodin realizovaných ve dvou setkáních.

Distanční část

Distanční část vzdělávacího modulového programu ZTB „Vedení pedagogického týmu“ je koncipována jako 26hodinové samostudium. Pro tyto účely byly vytvořeny distanční vzdělávací materiály. Materiály jsou přístupné v e-learningovém prostředí LMS UNIFOR. Tyto materiály, které účastníci obdrží s minimálně měsíčním předstihem, si musejí nastudovat, aby si osvojili znalosti, dovednosti a vědomosti potřebné k účasti na prezenční části programu, jež následuje po této

distanční části. Součástí distančních vzdělávacích materiálů jsou příklady z praxe, úkoly, cvičení, kontrolní otázky a teoretické vymezení studované oblasti (a další prvky distančního vzdělávání).

Cílem distanční části vzdělávacího modulového programu ZTB Vedení pedagogického týmu je:

- Osvojit si a prohloubit znalosti, dovednosti a vědomosti potřebné k účasti na prezenční části programu.

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část ZTB v rozsahu 26 hodin:

- Typologie podřízených
- Vymezení determinant a limitů lidí
- Práce na vlastním profesním rozvoji (oblast DVPP)
- Proškolení zaměstnanců, změna ve vedení dokumentace žáků a zaměstnanců, zajištění zabezpečení proti úniku dat (Management změny)
- Hospitační činnost
- Vedení vzdělávací instituce jako inkluzivní školy či školského zařízení
- Vedení pedagogického týmu
- Implementace nových metod výuky a hodnocení, včetně inovativních přístupů
- Výukové metody se zaměřením na vizualizaci učiva
- Podpora učitele v tíživé situaci
- Možnosti řešení výchovných problémů na školách
- Škola jako otevřená instituce a součást lokálního prostředí (aktivity mimo školu)

Další dostupné texty k ZTB určené jako doplňkové (rozšiřující):

- Plnění povinné školní docházky
- Aplikace školské legislativy dle aktuálních právních norem
- Správní právo, pracovní právo a školský zákon
- GDPR a ochrana osobních údajů v prostředí škol
- Ekonomické minimum (účetnictví, organizace, mzdová agenda)
- Fundraising neboli využití vícezdrojového financování školy
- Úvod do bezpečnostního managementu (Bezpečnost měkkých cílů)
- Prevence vůči mobbingu, pravidla soužití ve škole
- Prevence rizikového chování na internetu a související fenomény

Učivo vzdělávacího modulového programu ZTB obsahuje kromě teoretických informací:

- příklady dobré praxe;
- seznam doporučené literatury;
- baterii testů a jejich řešení přístupné v LMS UNIFOR.

Prezenční část

Na základě nastudovaných materiálů v distanční části je realizována prezenční část vzdělávacího modulového programu ZTB pod názvem Vedení pedagogického týmu. Workshop je koncipován jako dvoudenní v rozsahu 2 x 6 hodin.

Forma a bližší popis realizace

Přednáška, diskuse, reflexe, příklady dobré praxe, individuální práce, skupinová práce.

Cílem prezenční části vzdělávacího modulového programu ZTB Vedení pedagogického týmu je:

- Prohloubit kompetence v pedagogickém vedení.
- Seznámit se s teorií a následně nové poznatky a informace převést do praxe.
- Rozvíjet sebepoznání prožitkem, rozvíjet komunikační kompetence a manažerské kompetence.
- Naučit se sdílet zkušenosti z praxe.
- Naučit se pracovat s chybou jako důležitou součástí seberozvoje.
- Dokázat přijímat a ocenit názory a postoje ostatních spoluúčastníků programu.
- Podpořit kolegialitu a respekt napříč pozicemi na různých stupních škol.
- Ocenit, podpořit a rozvíjet kolegiální manažerskou inspiraci.
- Rozvíjet networking, tzn. budovat osobní značku a síť profesních kontaktů.
- Naučit se využít synergický efekt osobního setkání.

Metody

- prezentace v Microsoft PowerPoint
- příklady reálných situací
- řešení aktuálních problémů formou diskuse
- reflexe zkušeností účastníků
- rozbor případových studií
- společné sdílení praxe účastníků

Pomůcky

- psací potřeby

Podrobně rozpracovaný obsah prezenční části:

Harmonogram prezenční části vzdělávacího modulového programu ZTB Vedení pedagogického týmu je rozdělen do několika bloků.

2.1.1 BLOK č. 1 (Úvod)

Cíle bloku č. 1:

- Identifikovat hlavní cíle projektu a vzdělávacího modulového programu.

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 1 (aktivity, úkoly, průběh):

Úvodní část:

- seznámení se s projektem;
- seznámení se s modulovým programem ZTB a jeho harmonogramem;
- představení lektora;
- představení účastníků vzdělávací akce navzájem.

Po představení lektora, projektu Kompetence leadera úspěšné školy, vzdělávacího modulového programu ZTB a jeho harmonogramu (čas a délka přestávek, čas oběda, večeře, doba ukončení, evaluace atd.) se účastníci seznámí navzájem.

Aktivita:

Účastníci mezi sebou vytvoří dvojice, popř. trojice a budou zjišťovat následující informace:

- jméno kolegy/kolegů;
- pozice na škole;
- typ školy;
- délka manažerské praxe;
- společné a rozdílné zájmy.

Účastníci sdělují jen to, co chtějí sdělit a co považují za bezpečné. Vytvoří si vizitku se jménem a oslovením. Během rozhovoru účastníci využívají techniky aktivního naslouchání (např. otázky, parafrázi, empatii, povzbuzování atd.).

Účastník představí jiného účastníka z utvořené dvojice či trojice. Ten, který je představován, potvrdí správnost údajů, popř. upozorní na informační šumy.

Účastníci odpovídají na otázky kladené lektorem a zaznamenávají odpovědi do archu (viz tab. 2.1.1.1).

Účastníci mohou využít také škálu hodnocení, kdy 1 = pasivita, 10 = jdu do akce.

OČEKÁVÁNÍ	
Otázka:	**Prostor pro vaše poznámky, postřehy:**
Proč jste tady? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Jaká jsou vaše očekávání? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Co očekáváte od vzdělávacího programu? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Co očekáváte od lektora? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Co očekáváte od ostatních účastníků? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Čeho chcete svojí účastí dosáhnout? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	

Tab. 2.1.1.1: Očekávání (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Aktivita:

Účastníci spolu s lektorem nastaví pravidla/dohodu a zaznamenají je na flipchart (např. oslovení, tichý chod mobilů, bezpečné prostředí, respekt k názorům druhých, empatie k pocitům druhých, židle zákazníka – loajalita, mluví jeden apod.).

Skupina se domluví na tom, jak zajistí dodržování pravidel. Účastníci následně odpovídají na otázky lektora a diskutují, sdílejí vlastní zkušenosti.

Úkol:

Účastníci mají za úkol si během přestávky promyslet následující otázky, které po přestávce zodpoví. Poznámky si mohou zapsat do připraveného archu (viz tab. 2.1.1.2):

VÝSTUPY Z DISTANČNÍ ČÁSTI	
Otázka:	**Prostor pro vaše poznámky, postřehy:**
Které téma z distančních vzdělávacích materiálů vás nejvíce zaujalo a proč? Co jste na základě studia v praxi vyzkoušeli? Co se vám dařilo? Co naopak fungovalo rozpačitě? Co je pro vás obtížné nebo co vám moc nejde?	

Tab. 2.1.1.2: Výstupy z distanční části (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 1:

……
……
……
……
……

2.1.2 BLOK č. 2

Cíle bloku č. 2:

- Interpretovat a určit role ředitele školy (co může delegovat, co nikoli).

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Základní distanční materiál:

- Vedení pedagogického týmu (str. 25–28)

Rozšiřující distanční materiál:

- Vymezení determinant a limitů lidí
- Vedení vzdělávací instituce jako inkluzivní školy či školského zařízení

Obsah bloku č. 2 (aktivity, úkoly, průběh):

1. téma: Výstupy z distanční části

Aktivita:

Účastníci jsou lektorem rozděleni do dvou až tří skupin.

Na základě svých poznámek, které si zapsali k otázkám položeným před přestávkou, zaznamenávají a sdílejí své výstupy na flipchartový papír. Své výstupy diskutují s ostatními účastníky, vyměňují si názory a zkušenosti.

2. téma: Já a moje role

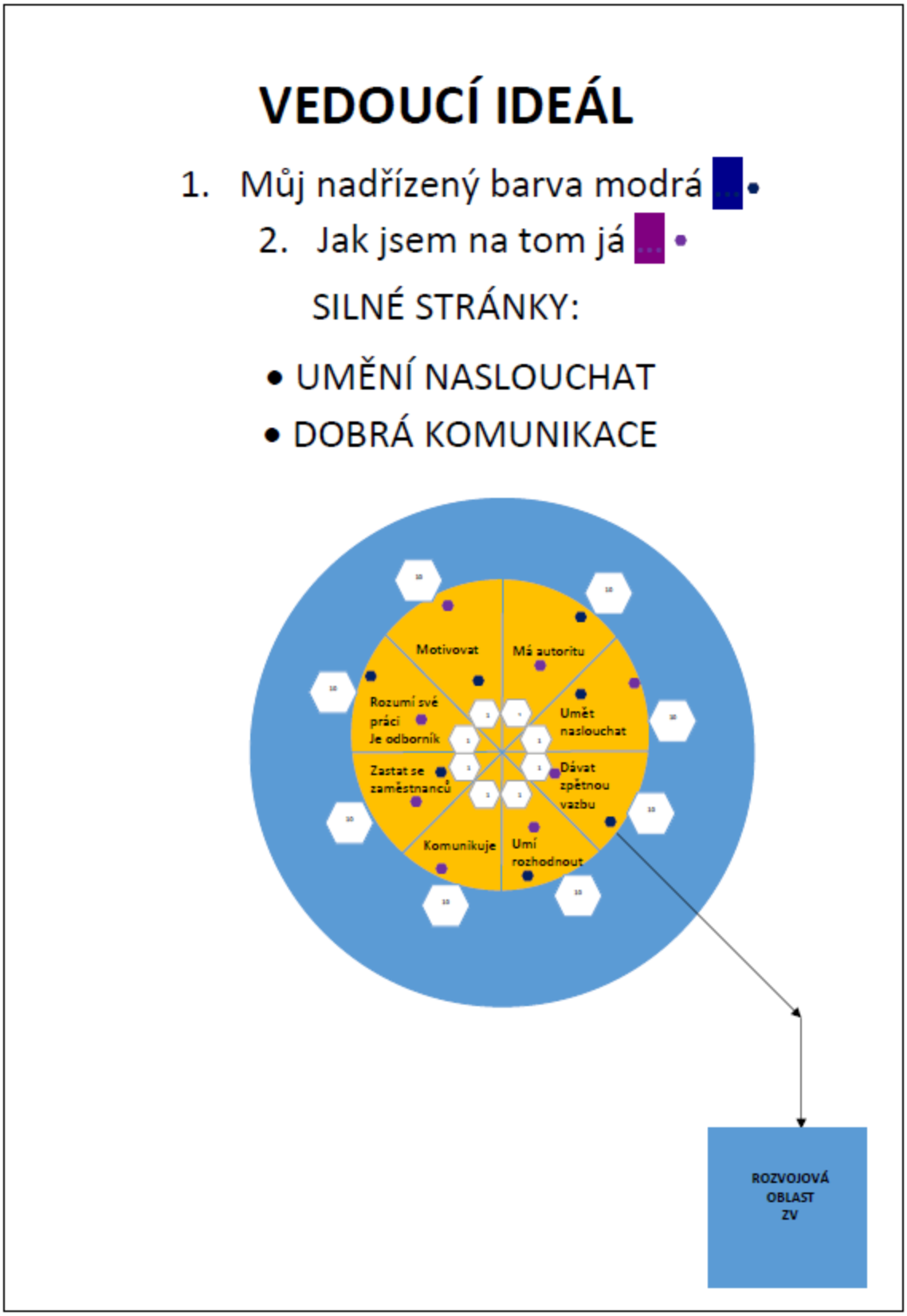
Aktivita:

Účastníci pracují ve dvojicích či trojicích na tématu „Vedoucí zn. Ideál“ (viz obr. č. 2.1.2.1) a odpovídají na otázky lektora. Odpovědi zaznamenávají (i za pomoci obrázků s popisky) na flipchartový papír.

Jednotlivé skupiny účastníků tyto výstupy prezentují a společně vyhodnotí TOP 8, na kterých se shodnou. Tyto si pak zaznamenají do kola manažera (viz obr. č. 2.1.2.1) a provedou dle zadání kalibraci na škále 1 (nejméně) – 10 (nejvíce):

a) ohodnotí svého nadřízeného;
b) ohodnotí sebe.

Účastníci dále zaznamenají, na které oblasti/vlastnosti chtějí zapracovat a stanoví si cíl.

Obr. č. 2.1.2.1: Vedoucí zn. Ideál (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Účastníci na základě studia distančního textu Vedení pedagogického týmu pracují s metodou SMART (tj. specifický, měřitelný, akceptovatelný, reálný, termínovaný).

Úkol:

Účastníci se zamyslí nad následujícím mottem a sdílejí své názory:

„Nejsilnější je ten, kdo vede sám sebe.“ **(Seneca)**

3. téma: Stupně vedení

Účastníci odpovídají na otázky lektora zaměřené na stupně vedení – vykonavatel, manažer, lídr.

Účastníci pracují ve dvojicích, sdílejí svoje názory.

Na závěr bloku č. 2 účastníci odpovídají na otázky lektora a diskutují své názory s ostatními.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 2:

……
……
……
……
……

2.1.3 BLOK č. 3

Cíle bloku č. 3:

- Osvojit si styly vedení.
- Naučit se komunikovat v modelových situacích.

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Základní distanční materiál:

- Vedení pedagogického týmu (str. 19–25)

Rozšiřující distanční materiál:

- Typologie podřízených
- Vymezení determinant a limitů lidí

Obsah bloku č. 3 (aktivity, úkoly, průběh):

Aktivita:

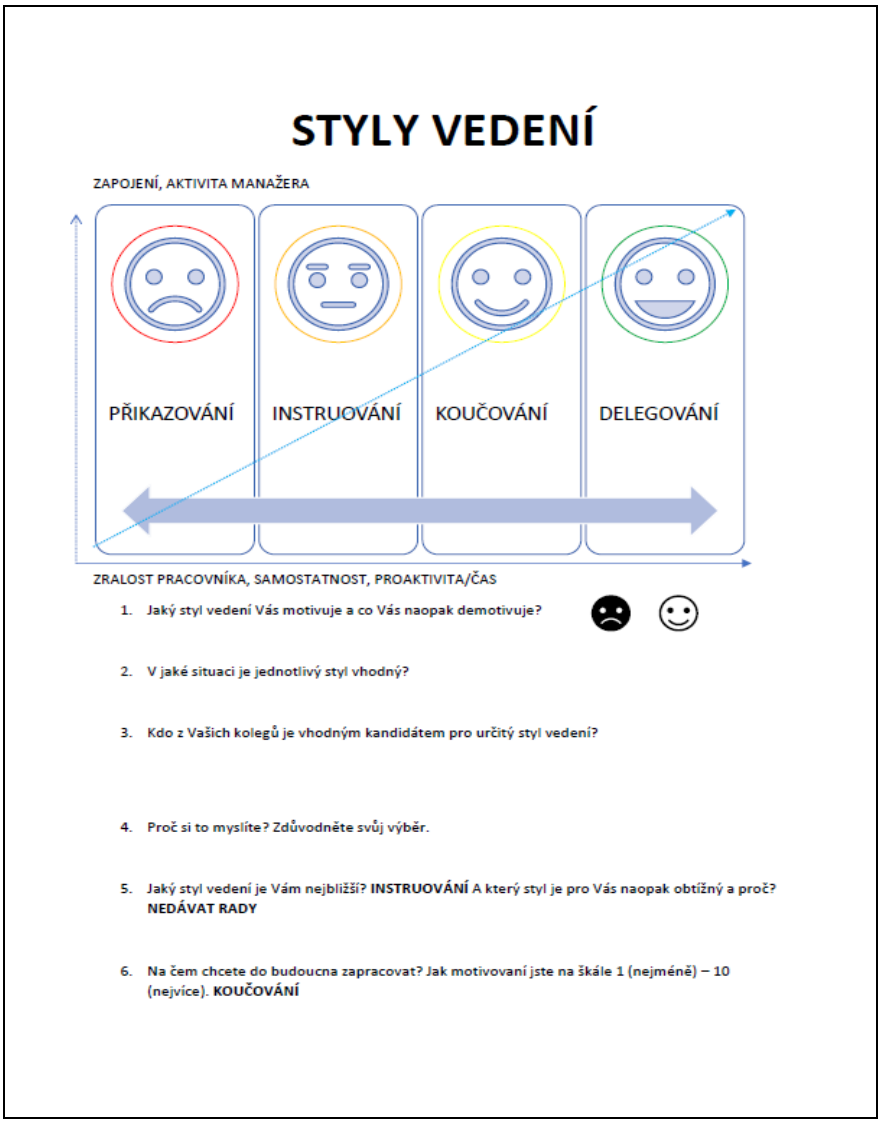
Účastníci si připomenou jednotlivé styly vedení, jako jsou:

- přikazování;
- instruování;
- koučink;
- delegování.

Účastníci diskutují, ve kterých situacích je vhodné je použít.

Aktivita:

Účastníci vytvoří dvojice a vedou diskusi dle otázek pod tabulkou (viz obr. č. 2.1.3.1). Následně poznatky a informace sdílí i celá skupina.

Obr. č. 2.1.3.1: Styly vedení (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

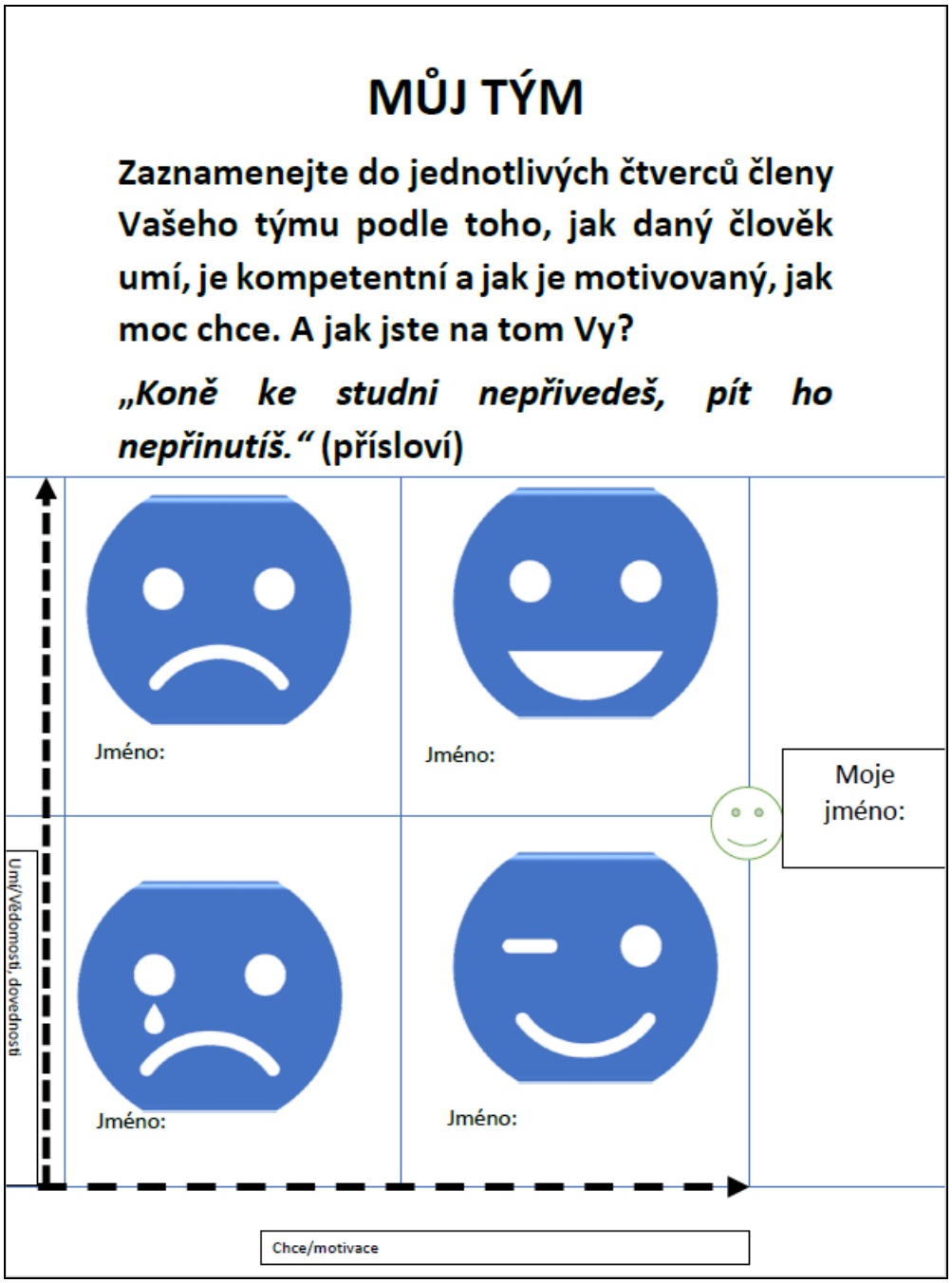
Účastníci si do kvadrantů zaznamenají zástupce svého týmu podle toho:

- jak je motivovaný, jak chce;
- jaké má vědomosti, kompetence.

Účastníci v návaznosti diskutují, jaké styly vedení by využili a proč.

Aktivita:

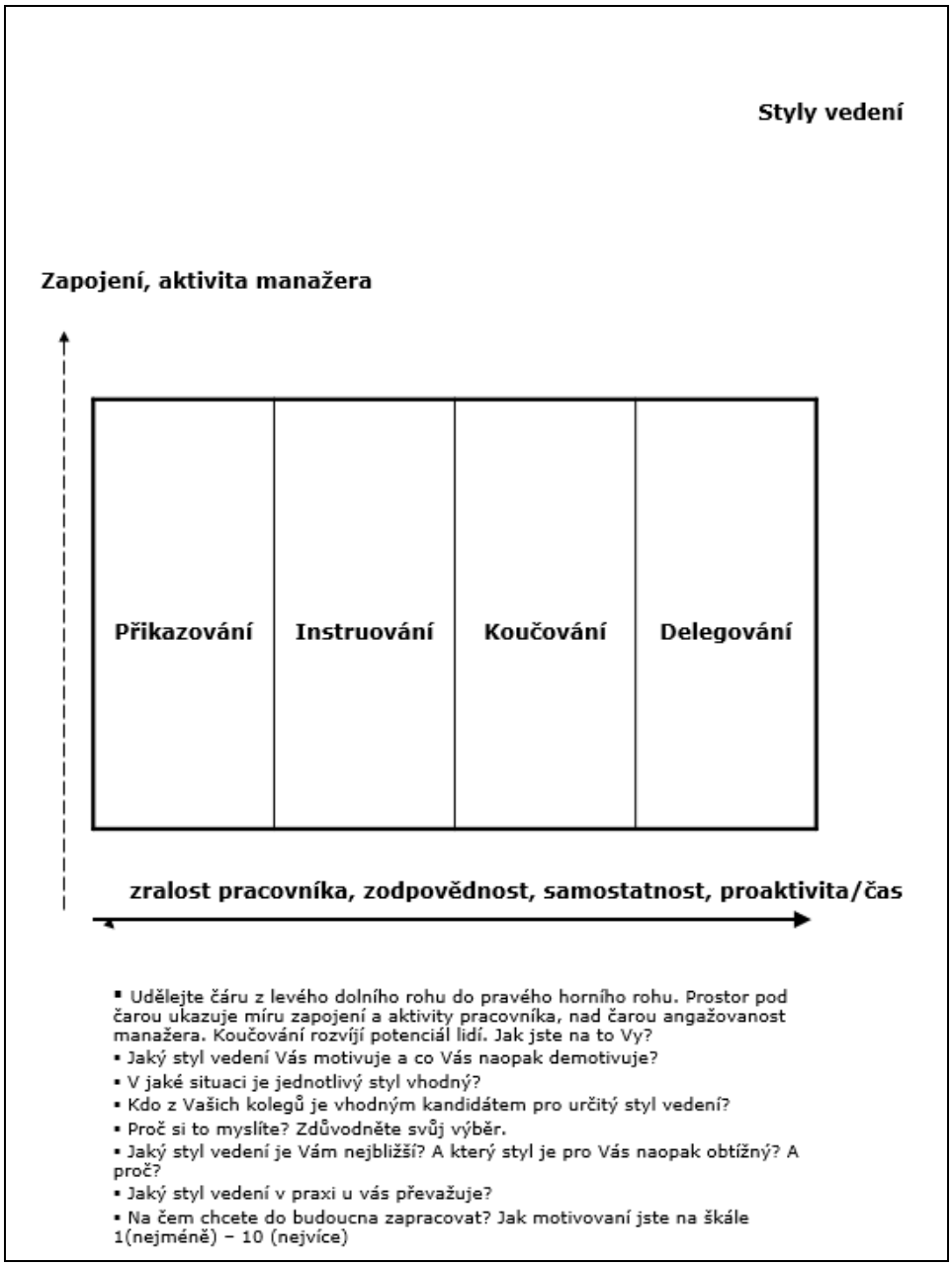
Účastníci do dalšího kvadrantu (viz obr. č. 2.1.3.2) zapíšou, jak vidí sebe (dle míry motivace a kompetentnosti).

Obr. č. 2.1.3.2: Můj tým (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

1. téma: Případová studie – styly vedení

Účastníci se seznámí s textem případové studie (viz obr. č. 2.1.3.3)

Obr. č. 2.1.3.3: Styly vedení (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Aktivita:

Účastníci se rozdělí se do týmů po 3–4 lidech a společně se dohodnou, které styly na jednotlivé osoby využijí a proč. Připraví si krátký modelový rozhovor, kde daný styl vedení (přikazování, instruování, koučování, delegování) uplatní a předvedou.

Do modelových situací se zapojí dobrovolníci. Účastník v roli ředitele si dopředu zvolí jednoho kolegu, který mu dá na předvedený výkon krátkou zpětnou vazbu. Cvičení se zopakuje dvakrát, aby se vystřídalo alespoň osm účastníků.

Účastníci pracují dle instrukcí lektora s technikou **zpětné vazby „plus/delta“** (příklad: 3 + 1 – = oceňuji tvoji empatii, schopnost argumentovat i tvůj klid při komunikaci, delta = doporučuji zapracovat na řeči těla, aby více podpořila tvoji mluvu, byla znát nejistota).

Prostor pro poznámky pro účastníka k bloku č. 3:

……
……
……
……
……

2.1.4 BLOK č. 4

Cíle bloku č. 4:

- Seznámit se se vztahovými sítěmi školy.
- Seznámit se s klimatem školy jako základním předpokladem fungování školy (vedení, učitelé, děti, rodiče).
- Naučit se, jak zjistit očekávání rodičů od školy.
- Seznámit se s nástroji, které vedou ke změně kultury školy.
- Naučit se, že změna je nedílnou součástí životů.
- Naučit se přijímat, realizovat i iniciovat změnu při vedení školy i v soukromém životě.
- Osvojit si techniky, které při změně mohou pomoci, a naučit se, jak se se změnami vypořádat.

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Základní distanční materiál:

- Vedení pedagogického týmu (str. 47–57)

Rozšiřující distanční materiál:

- Prevence mobbingu, pravidla soužití ve škole
- Hospitační činnost
- Implementace nových metod výuky
- Výukové metody se zaměřením na vizualizaci učiva (myšlenkové a pojmové mapy)

Obsah bloku č. 4 (aktivity, úkoly, průběh):

1. téma: Klima

Účastníci na základě otázek lektora zaznamenají do barometru a dle zájmu komentují, jak se cítí. Cílem je navodit příjemnou atmosféru na pracovišti a zkvalitnit vztahy mezi kolegy.

Aktivita:

Účastníci pracují se sociomapou a zaznamenávají vztahy kolem sebe dle instrukcí lektora.

2. téma: Reaktivní x proaktivní přístup

Účastníci odpovídají na otázky lektora a diskutují mezi sebou.

3. téma: Vlastnosti manažerů zaměřených na principy

Účastníci diskutují o svých názorech dle otázek lektora.

4. téma: Osa změn

Účastníci obdrží papíry a barevné fixy a odpovídají na otázky kladené lektorem. Odpovědi zaznamenávají do osy změn na základě pokynů lektora.

Úkol

Účastníci si připraví jednominutovou prezentaci na téma „Kdo jsem“ v libovolné formě, s využitím obrázků, metafor apod. Cílem je, aby se představili zajímavě a zanechali pozitivní dojem, ukázali svoji jedinečnost, předvedli svoje vlastnosti, schopnosti, dovednosti, dokázali vzbudit zájem.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 4:

……
……
……
……
……

2.1.5 BLOK č. 5

Cíle bloku č. 5:

- Ozřejmit, kdo je problematická osobnost.
- Seznámit se s možnostmi pro rozlišení problematických osobností.
- Naučit se rozlišovat, zda je problém ve mně či v ostatních (podřízených, rodičích, žácích).
- Seznámit se s modelem „4 uší“.
- Osvojit si zvládání komunikace v obtížných situacích díky nácviku/tréninku modelových situací.
- Osvojit si techniky pro zvládání námitek a zvládání emocí druhých.

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Základní distanční materiál:

- Vedení pedagogického týmu (str. 47–57)

Rozšiřující distanční materiál:

- Vymezení determinant a limitů lidí

Obsah bloku č. 5 (aktivity, úkoly, průběh):

1. téma: Obtížné situace

Účastníci pracují ve trojicích a odpovídají na otázky lektora.

Aktivita:

Ve vytvořených skupinách sehrávají modelové situace:

- jeden účastník je klient (rodič, kolega, starosta apod.);
- jeden účastník je pozorovatel (zaznamenává dialog a dává krátkou zpětnou vazbu 1/delta);
- jeden účastník je sám za sebe.

Cílem je nereagovat unáhleně, ale uvědomit si, KDO jsem a PROČ je to pro mě důležité.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 5:

……
……
……
……
……

2.1.6 BLOK č. 6

Cíle bloku č. 6:

- Osvojit si, jak nastavit jasnou vizi školy či školského zařízení.
- Naučit se, jak zapojit do vytvoření vize vedení a tým.
- Naučit se na příkladech, jak využít synergii na vytvoření vize.

Rozsah:

- 1 hodina (45 min.)

Základní distanční materiál:

- Vedení pedagogického týmu (str. 62–71)

Obsah bloku č. 6 (aktivity, úkoly, průběh):

Účastníci odpovídají na otázky lektora.

Aktivita:

Na základě úkolu z bloku č. 3, kdy si měli účastníci připravit jednominutovou prezentaci na téma „Kdo jsem“, určí pořadí účastníků los. Účastníci mají za úkol co nejvíce se „prodat“ a zaujmout publikum, a to s ohledem na svoji pozici, zanechat dobrý dojem a vytvořit si dobrou pozici pro networking.

Po zhlédnutí vystoupení všech účastníci sdělují své názory a vyhodnotí, kdo je nejvíce zaujal a proč, uvádějí, co se jim na minutových prezentacích líbilo, co je bavilo.

Aktivita:

Kdo jsem? Základní filozofická otázka. Účastníci se nad ní zamyslí.

Účastníci odpovídají na otázky lektora.

2. téma: Případová studie – Parkoviště (vedení porady)

Aktivita:

Účastníci pracují na základě zadání dle materiálu (viz obr. č. 2.1.6.1). Účastníci spolupracují autenticky na základě jednání manažera a vývoje situace ve skupině. Poradu si účastníci zopakují dvakrát. Cílem je, aby byl poznat rozdíl ve vedení – stylu manažera a dopad na spokojenost účastníků i výsledek řešení.

Účastníci odpovídají na otázky lektora k této aktivitě a diskutují svoje názory s ostatními.

Případová studie
Parkoviště (inspirováno skutečnou situací)
pro manažera porady

Přečtěte si následující text. Svolejte poradu a pokuste se řešit nastalou situaci. Jaký styl vedení porady zvolíte a proč? Vyberte si mezi kolegy „přítele na telefonu," který Vám bude poradcem v případě Vašeho zájmu.

Ostatní kolegové ve skupině si rozdělí pozice a budou účastníky porady.

Čas: 30 minut i s přípravou

Přidělení parkovacích míst

Nedávno jste byl jmenován vedoucím nového závodu, který je nyní ve výstavbě. Váš tým, tvořený vedoucími pěti oddělení, byl již vybrán a nyní se společně s nimi zabýváte výběrem a přijímáním pracovníků, nákupem výrobních zařízení a přemýšlíte o problémech, které by mohly vzniknout po Vašem přechodu do nového závodu v průběhu tří měsíců.

Včera jste dostal od architekta definitivní plány budov nového závodu a poprvé jste měl možnost seznámit se s existujícími parkovacími plochami. K dispozici je rozsáhlý pozemek podél cesty vedoucí k závodu, který je určen především pro parkování dělníků a nižších řídících pracovníků. Kromě toho je k dispozici 7 parkovacích míst přímo u administrativní budovy, která se předpokládají využít pro návštěvníky a rezervace. Politika společnosti vyžaduje, aby alespoň 3 místa byla vyhrazena návštěvníkům. To znamená, že pro Vás a pět Vašich vedoucích pracovníků zůstávají pouze čtyři parkovací místa. Přitom neexistuje žádná možnost zvětšení počtu parkovacích míst beze změny stavebních dispozic administrativní budovy.

Až dosud zde neexistovaly žádné rozdíly v postavení uvnitř Vašeho týmu pěti vedoucích oddělení, přičemž tento tým pracoval na přípravě nového závodu velmi dobře. Pokud jde o platové podmínky, pak zde existují určité diference. Vedoucí administrativního, výrobního a technického oddělení jsou odměňováni poněkud lépe než vedoucí kontroly a personálního oddělení. Každý z těchto vedoucích byl povýšen do své funkce teprve nedávno, a proto očekává získat parkovací místo jako potvrzení svého nového postavení.
Z minulosti již víte, že lidé jsou velmi citliví na věci, které se týkají jejich statusu. Nerad byste svým rozhodnutím ohrozil dobré vztahy v týmu.

Obr. č. 2.1.6.1: Případová studie – Parkoviště (vedení porady) (zdroj: MAČÁKOVÁ, B. Parkoviště (vedení porady), 2020)

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 6:

……
……
……
……
……

2.1.7 BLOK č. 7

Cíle bloku č. 7:

- Naučit se využít sebereflexi a zpětnou vazbu pro profesní rozvoj v pozici vedoucího pedagogického pracovníka.
- Osvojit si techniky sdílení a rozvoje v pozici vedoucího pedagogického pracovníka.
- Aplikovat styly vedení pro rozvoj v pozici vedoucího pedagogického pracovníka.

Rozsah:

- 1 hodina (45 min.)

Základní distanční materiál:

- Vedení pedagogického týmu (str. 75–87)

Rozšiřující distanční materiál

- Práce na vlastním profesním rozvoji
- Škola jako otevřená instituce

Obsah bloku č. 7 (aktivity, úkoly, průběh):

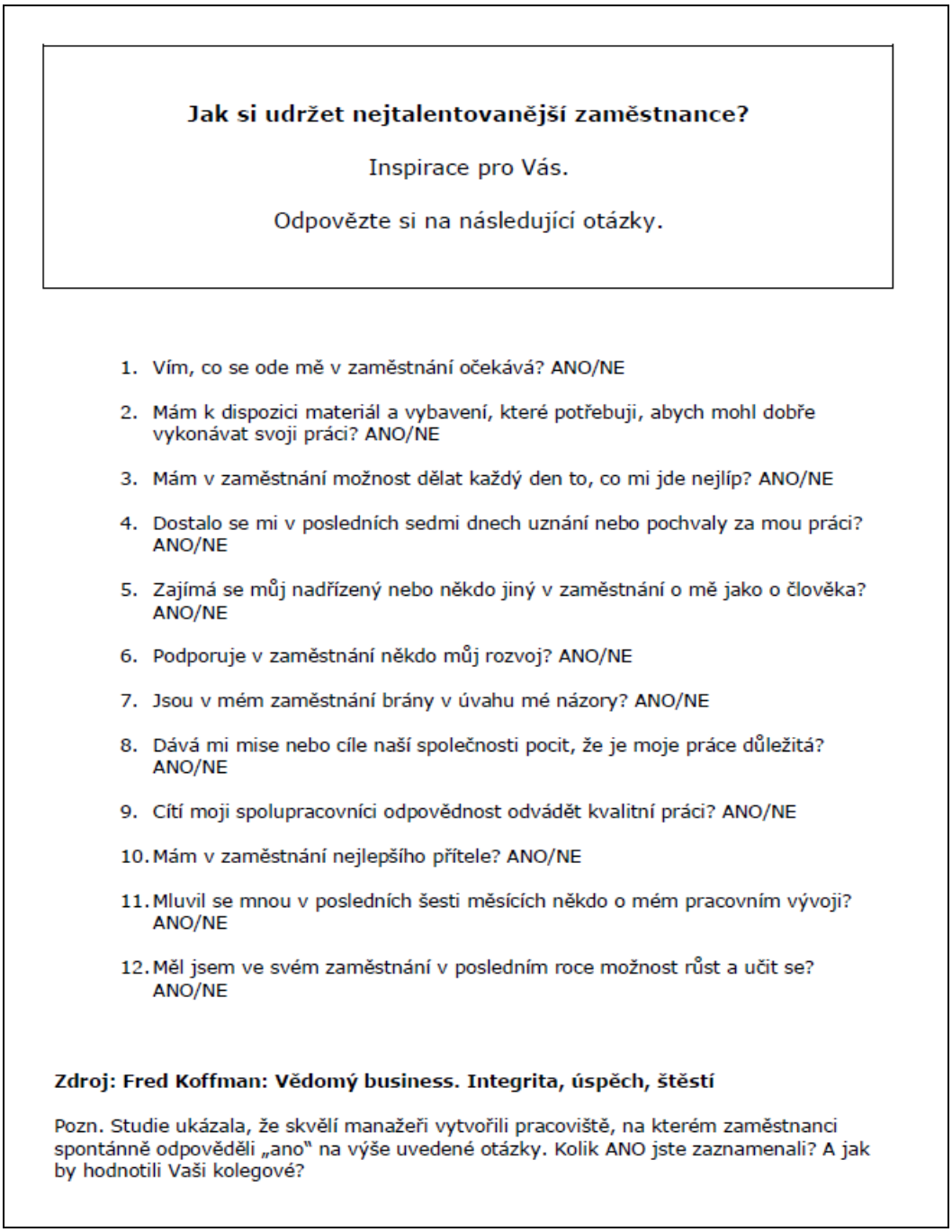
1. téma: Talent

Aktivita:

Účastníci vyplní dotazník (viz obr. č. 2.1.7.1). Čím více bude dosaženo odpovědí ANO, tím více uspokojuje pracoviště a manažerské vedení poptávku nejtalentovanějších zaměstnanců a vede ke spokojenosti. Udržet si lidi, kteří chtějí a umí, je výzva i pro školství.

Účastníci odpovídají na dotazy lektora a porovnávají své názory s ostatními.

Na závěr prezenčního setkání účastníci s lektorem provedou závěrečné ohlédnutí za vzdělávacím modulovým programem a zodpoví otázky lektora. Svoje názory a pocity z absolvovaného programu sdílejí s ostatními účastníky.

Jak si udržet nejtalentovanější zaměstnance?

Inspirace pro Vás.

Odpovězte si na následující otázky.

1. Vím, co se ode mě v zaměstnání očekává? ANO/NE
2. Mám k dispozici materiál a vybavení, které potřebuji, abych mohl dobře vykonávat svoji práci? ANO/NE
3. Mám v zaměstnání možnost dělat každý den to, co mi jde nejlíp? ANO/NE
4. Dostalo se mi v posledních sedmi dnech uznání nebo pochvaly za mou práci? ANO/NE
5. Zajímá se můj nadřízený nebo někdo jiný v zaměstnání o mě jako o člověka? ANO/NE
6. Podporuje v zaměstnání někdo můj rozvoj? ANO/NE
7. Jsou v mém zaměstnání brány v úvahu mé názory? ANO/NE
8. Dává mi mise nebo cíle naší společnosti pocit, že je moje práce důležitá? ANO/NE
9. Cítí moji spolupracovníci odpovědnost odvádět kvalitní práci? ANO/NE
10. Mám v zaměstnání nejlepšího přítele? ANO/NE
11. Mluvil se mnou v posledních šesti měsících někdo o mém pracovním vývoji? ANO/NE
12. Měl jsem ve svém zaměstnání v posledním roce možnost růst a učit se? ANO/NE

Zdroj: Fred Koffman: Vědomý business. Integrita, úspěch, štěstí

Pozn. Studie ukázala, že skvělí manažeři vytvořili pracoviště, na kterém zaměstnanci spontánně odpověděli „ano" na výše uvedené otázky. Kolik ANO jste zaznamenali? A jak by hodnotili Vaši kolegové?

Obr. č. 2.1.7.1: Talent (zdroj: KOFMAN, F. *Vědomý business: integrita, úspěch a štěstí*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. 343 s. ISBN 978-80-7367-747-3)

Poznámky pro účastníky k bloku č. 7:

……
……
……
……
……

2.1.8 Sdílení zkušeností

Poslední částí vzdělávacího modulového programu ZTB je Sdílení zkušeností vedoucích pedagogických pracovníků škol a školských zařízení v rozsahu 4 hodin.

Cíle:

- Zvyšovat kvalitu řízení škol formou vzájemné výměny zkušeností mezi vedoucími pedagogickými pracovníky různých školských zařízení.
- Pochopit význam a roli lídra ve vedení školy a školského zařízení.

Rozsah:

- 4 hodiny (4 x 45 min.)

Obsah části Sdílení zkušeností:

Účastník si vybere oblast nebo oblasti, ve kterých chce své dovednosti a znalosti rozvíjet, dle lektorem navrhovaných témat:

- Hospitační činnost
- Implementace nových metod výuky a hodnocení, včetně inovativních přístupů
- Management změn v organizaci
- Práce na vlastním profesním rozvoji
- Prevence mobbingu, pravidla soužití ve škole (vztahy mezi učiteli, návrh kodexu učitele)
- Škola jako otevřená instituce
- Vedení pedagogického týmu
- Vedení vzdělávací instituce jako inkluzivní školy či školského zařízení
- Výukové metody se zaměřením na vizualizaci učiva (myšlenkové a pojmové mapy)

Dle výběru tématu si účastník zvolí vhodné školské zařízení a osloví vedoucího pedagogického pracovníka hostitelského školského zařízení.

K vybranému tématu si připraví buď vlastní otázky, nebo lektorem navržené otázky, na které bude po sdílení schopen odpovědět.

Navrhované otázky k jednotlivým tématům:

- Hospitační činnost
  - Jak je hospitace realizována na hostitelské škole/školském zařízení?
  - Jaké formy hospitací jsou na hostitelské škole/školském zařízení realizovány?
  - Jak se na hostitelské škole/školském zařízení vypořádali s negativním přístupem k hospitacím?
  - Jak se připravuje hospitační plán a jak se kontroluje?
    ad.

Prostor pro odpovědi účastníka:

……
……
……
……
……

- Implementace nových metod výuky a hodnocení, včetně inovativních přístupů
  - Jaké inovativní metody výuky na hostitelské škole/školském zařízení realizují?
  - Jak na hostitelské škole/školském zařízení podporují pedagogy v implementaci inovativních přístupů?
  - Jak plánují a vyhodnocují implementaci inovativních přístupů?
  - Jak se odráží inovativní přístup k výuce na kvalitě výuky a výchovy?
    ad.

Prostor pro odpovědi účastníka:

……
……
……
……
……

- Management změn v organizaci
  - Jakými změnami si škola/školské zařízení v minulém období prošla?
  - Jak vedení motivuje pedagogy ke změně?
  - Jak změny v hostitelské škole/školském zařízení plánují?
  - Jak změnu v organizaci vedení vyhodnocuje?
    ad.

Prostor pro odpovědi účastníka:

……
……
……
……
……

- Práce na vlastním profesním rozvoji
  - Jakým způsobem si na hostitelské škole/školském zařízení vybírají vzdělávání?
  - Jak vedení hostitelské školy/školského zařízení motivuje pedagogy k sebevzdělávání?
  - Jak je vzdělávání vyhodnocováno?
  - Jsou výstupy ze vzdělávání pedagogů předávány ostatním pedagogům hostitelské školy/školského zařízení, jakým způsobem?
    ad.

Prostor pro odpovědi účastníka:

……
……
……
……
……

- Prevence mobbingu, pravidla soužití ve škole (vztahy mezi učiteli, návrh kodexu učitele)
  - Jak je na hostitelské škole/školském zařízení realizována prevence mobbingu?
  - Má škola definována pravidla chování – kodex učitele?
  - Mluví se na škole otevřeně o vztazích na pracovišti?
  - Setkali se na škole/školském zařízení s mobbingem a jak problém řešili?
    ad.

Prostor pro odpovědi účastníka:

……
……
……
……
……

- Škola jako otevřená instituce
  - Jak se hostitelská škola/školské zařízení zapojuje do komunitního života obce?
  - Jaké formy spolupráce s komunitou realizuje?
  - Jak hostitelská škola podporuje identitu školy/školského zařízení?
  - Jak hostitelská škola spolupracuje s rodiči?
    ad.

Prostor pro odpovědi účastníka:

……
……
……
……
……

- Vedení pedagogického týmu
  - Jak vedení hostitelské školy/školského zařízení připravuje a realizuje vize a strategie školy?
  - Jak vize a strategie vyhodnocuje?
  - Jakým způsobem se pedagogové zapojují do přípravy strategií?
  - Jakým způsobem vedení školy/školského zařízení ošetřuje klima školy?
  - Jakou strukturu má vedení hostitelské školy/školského zařízení?
    ad.

Prostor pro odpovědi účastníka:

……
……
……
……
……

- Vedení vzdělávací instituce jako inkluzivní školy či školského zařízení
  - Jak jsou na hostitelské škole/školském zařízení podporováni žáci s potřebou podpůrných opatření?
  - Jak v rámci inkluzivního vzdělávání podporuje hostitelská škola/školské zařízení pedagogy?
  - Jak na hostitelské škole/školském zařízení využívají podpůrná opatření (pomůcky, asistent, individuální plán apod.)?
  - Jak na hostitelské škole/školském zařízení spolupracují s pedagogicko-psychologickou poradnou?
  - Jak probíhá spolupráce s rodiči dotčených žáků?
    ad.

Prostor pro odpovědi účastníka:

……
……
……
……
……

- Výukové metody se zaměřením na vizualizaci učiva (myšlenkové a pojmové mapy)
  - Jak probíhá na hostitelské škole/školském zařízení zapojení pojmových map do výuky?
  - Jak jsou k využívání pojmových map motivováni pedagogičtí pracovníci?
  - Jak proběhlo vzdělávání pedagogů k využívání vizualizace učiva?
  - Jak vyhodnocujete zapojení vizualizace učiva do vyučování a jeho vliv na kvalitu výuky?
    ad.

Prostor pro odpovědi účastníka:

……
……
……
……
……

Oba vedoucí pedagogičtí pracovníci si domluví datum realizace, obsah a téma. Připraví si seznam otázek, na které bude hostující pedagog chtít odpovědi.

Následně je realizována návštěva vedoucího pedagogického pracovníka v hostitelském školském zařízení.

Účastník se seznámí s provozem hostitelského školského zařízení, seznámí se s praktickou stránkou řešení dané problematiky v hostitelském školském zařízení.

Cílem je přenos příkladů dobré praxe ve vedení školského zařízení mezi vedoucími pedagogickými pracovníky.

Po sdílení zkušeností účastník konzultuje s lektorem, zda došlo k:

- Zlepšení kompetencí v oblasti pedagogického vedení jako základní oblasti vzdělávání vedoucích pedagogických pracovníků.
- Získání kompetencí pro vedení každé vzdělávací instituce jako inkluzivní školy/školského zařízení, jejímž cílem je to, že se v ní každé dítě/žák učí, rozvíjí a maximálně využívá svých možností.
- Rozvinutí schopnosti jasně definovat vizi, kam škola/školské zařízení směřuje, ke stanovení dílčích cílů k naplnění této vize a cyklickému vyhodnocování plnění dílčích cílů k naplnění vize rozvoje školy.
- Rozvoji schopnosti získat pro naplnění vize pedagogický tým s respektováním toho, že jde o dlouhodobý proces.
- Rozvoji schopnosti cíleně pracovat na vlastním profesním rozvoji, být si vědom nutnosti dalšího profesního vzdělávání.
- Rozvoji schopnosti pracovat s plány profesního rozvoje členů pedagogického týmu, které vycházejí z vize rozvoje školy.

- Rozvoji pedagogického vedení v rámci výměny zkušeností s vedoucími pedagogickými pracovníky jiných škol, k schopnosti čerpat motivaci a energii pro setrvání v naplňování nastartovaných změn a pro naplňování stanovené vize rozvoje školy/školského zařízení ze setkání, kde probíhá vzájemné učení vedoucích pedagogických pracovníků z dalších škol.
- Rozvoji pedagogického vedení s využitím konzultací s odborným supervizorem.
- Rozvoji pedagogického vedení s využitím kolegiální podpory např. Formou náslechů a následného rozboru hospitační činnosti v rámci vlastní i jiné školy a k reflexi zkušeností z pedagogického vedení.
- Posílení schopnosti akceptovat zavádění nových metod výuky a hodnocení, inovativních přístupů.
- Podpoře těch členů pedagogického týmu, kteří o zavádění inovativních postupů do života školy/školského zařízení usilují, a k využití tohoto potenciálu pro naplňování vize rozvoje školy/školského zařízení (např. Při zavádění formativního hodnocení).

Po absolvování distanční části, prezenční části a části sdílení zkušeností vzdělávací modulového programu ZTB „Vedení pedagogického týmu“ si účastník odnáší schopnost realizovat změnu, která je nezbytná pro fungování organizace. Také si lépe uvědomí, jak je třeba měnit svoji roli od lídra přes manažera až po ekonoma. Od každé role se očekávají jiné výsledky a jiný styl vedení.

Použitá literatura a zdroje Tematického bloku č. 1 (Základní tematický blok – Vedení pedagogického týmu):

1. KOFMAN, Fred. *Vědomý business: integrita, úspěch a štěstí*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. 343 s. ISBN 978-80-7367-747-3

2.2 Tematický blok č. 2 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro MŠ a SPgŠ) – počet hodin: 16 hodin distanční část, 8 hodin prezenční část

Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro MŠ a SPgŠ (dále DTB I – MŠ a SPgŠ) obsahuje dílčí témata zaměřená na problematiku zavádění formativního hodnocení v praxi zařízení předškolní výchovy a vzdělávání na středních pedagogických školách.

Obsahuje 4 dílčí témata rozdělená do distanční a prezenční části. Cílem je rozvinout formou získávání dovedností klíčové kompetence vedoucích pedagogických pracovníků MŠ a vedoucích pracovníků SPgŠ v oblasti zavádění formativního hodnocení, stanovování kritérií hodnocení a využívání metod formativního hodnocení. Vedoucí pedagogický pracovník by měl zejména rozumět vytváření podmínek pro úspěšné zavádění formativního hodnocení v praxi MŠ a SPgŠ.

Prezenční výuce předchází distanční část (16 hod.), která je povinnou součástí vzdělávacího modulového programu doplňkového tematického bloku. Před realizací prezenční části obdrží účastník s minimálně 14denním předstihem přístup do e-learningového prostředí **LMS UNIFOR**, kde jsou pro něj zpřístupněny všechny distanční texty. Tyto texty si účastníci prostudují a na konci každé kapitoly či podkapitoly distančního textu zodpoví kontrolní otázky. Součástí textů jsou rovněž příklady z praxe, úkoly, cvičení a teoretické vymezení tématu modulu (a další prvky distančního vzdělávání).

V LMS UNIFOR je k celému tematickému bloku dostupný také test s výběrem jedné správné odpovědi, který si může účastník opakovaně zkoušet.

Na prezenční část již přichází účastník po prostudování daného distančního textu. Distanční texty jsou dostupné v e-learningovém prostředí v **LMS UNIFOR** (uživatelské jméno: esfklus; heslo: esfklus2019). Současně jsou distanční texty dostupné také na www.klus.upol.cz. Prezenční část je vedena zkušeným lektorem formou workshopu zahrnujícího přednášku, diskusi nad danými tématy a příklady dobré praxe a jiné metody a formy výuky. Prezenční výuka DTB I – MŠ a SPgŠ obsahuje 8 hodin realizovaných v jednom setkání.

Distanční část

Distanční část vzdělávacího modulového programu DTB I – MŠ a SPgŠ je koncipována jako 16hodinové samostudium. Pro tyto účely byly vytvořeny distanční vzdělávací materiály. Materiály jsou přístupné v e-learningovém prostředí LMS UNIFOR. Tyto materiály, které účastníci obdrží minimálně s 14denním předstihem, si musejí nastudovat, aby si osvojili znalosti, dovednosti a vědomosti potřebné k účasti na prezenční části programu, jež následuje po této distanční části. Součástí distančních vzdělávacích materiálů jsou příklady z praxe, úkoly, cvičení, kontrolní otázky a teoretické vymezení tématu modulu (a další prvky distančního vzdělávání).

Cílem distanční části vzdělávacího modulového programu DTB I – MŠ a SPgŠ je:

- Osvojit si a prohloubit znalosti, dovednosti a vědomosti potřebné k účasti na prezenční části programu.
- Porozumět významu formativního hodnocení v praxi zařízení předškolní výchovy a vzdělávání.

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB I – MŠ a SPgŠ v rozsahu 16 hodin:

- Podoba formativního hodnocení
- Implementace formativního hodnocení
- Stanovování kritérií hodnocení
- Nástroje a techniky formativního hodnocení v mateřských školách

Učivo vzdělávacího modulového programu DTB I – MŠ a SPgŠ obsahuje kromě teoretických informací:

- příklady dobré praxe;
- seznam doporučené literatury;
- baterii testů a jejich řešení přístupné v LMS UNIFOR.

Prezenční část

Na základě nastudovaných materiálů v distanční části je realizována prezenční část vzdělávacího modulového programu DTB I – MŠ a SPgŠ. Workshop je koncipován jako jednodenní v rozsahu 8 hodin.

Cílem prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB I – MŠ a SPgŠ je:

- Prohloubit znalosti o formativním hodnocení z distanční výuky.
- Osvojit si metody formativního hodnocení.
- Aplikovat formativní hodnocení v praxi mateřské školy.

Metody:

- přednáška
- sdílení příkladů dobré praxe
- reflexe
- řízená diskuse
- prezentace v Microsoft PowerPoint
- názorné ukázky pomůcek
- reflexe zkušeností účastníků
- společné sdílení příkladů dobré praxe

Pomůcky:

- psací potřeby
- dataprojektor
- didaktické pomůcky
- papíry A4
- flipchart
- fixy

Podrobně rozpracovaný obsah prezenční části:

Harmonogram prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB I – MŠ a SPgŠ je rozdělen do dvou hlavních bloků – bloku č. 1 a bloku č. 2.

2.2.1 BLOK č. 1 (Podoby formativního hodnocení)

Cíle bloku č. 1:

- Identifikovat hlavní cíle projektu a vzdělávacího modulového programu.
- Objasnit rozdíl mezi sumativním a formativním hodnocením.
- Objasnit principy formativního hodnocení.
- Pochopit význam respektující komunikace a popisného jazyka zpětné vazby.

Základní distanční materiál:

- Podoby formativního hodnocení

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 1 (aktivity, úkoly, průběh):

Úvodní část:

- seznámení se s projektem;
- seznámení se s modulovým programem DTB I – MŠ a SPgŠ a jeho harmonogramem;
- představení lektora;
- představení účastníků vzdělávací akce navzájem.

Aktivita:

Účastníci jsou v rámci evokační aktivity vyzváni lektorem ke komunikaci a odpovídají na otázky:

- Jaká je délka jejich pedagogické praxe?
- Jaká je zajímají témata?
- Co jim v praxi mš a spgš činí největší problém?
- Co od prezenční části očekávají?
- Co očekávají od lektorky/lektora?

Následně jsou dotazováni na učivo z distančního materiálu Podoba formativního hodnocení vzdělávacího programu.

1. téma: Hodnocení

Aktivita:

Účastníci si vyzkouší aktivitu **Když se řekne hodnocení**.

Účastníci pracují s kartami DIXIT (viz obr. č. 2.2.1.1). Lektorem jsou rozděleni do 3–4 skupin. Účastníci si mají vybrat kartu, která vystihuje jejich asociace k tématu HODNOCENÍ.
Náplní aktivity je, aby vytvořili plakát, který zachytí přehledně myšlenky a pojmy, jež ve skupině zazněly. Ve skupinách zvolí mluvčího, který bude plakát prezentovat.

Obr. č. 2.2.1.1: Karty DIXIT (zdroj: DIXIT [online]. [Cit. 14.7.2019]. Dostupné z: https://masicek.net/dixit/dixit_2-karty.jpg)

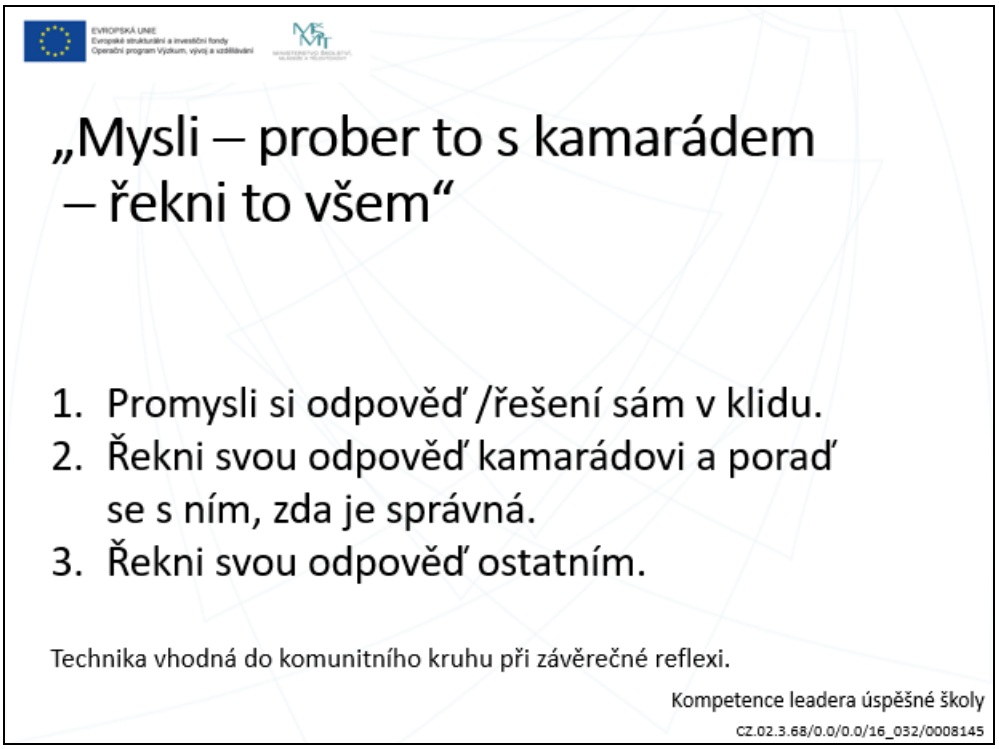
Účastníci jsou seznámeni s následující problematikou:

- pojem formativní hodnocení;
- hodnocení a hodnoty;
- východiska hodnocení;
- technika hodnocení;
- formy hodnocení;
- sumativní a formativní hodnocení;
- hodnocení v MŠ;
- předmět hodnocení v MŠ;
- hodnocení dětí,
- formativní hodnocení v MŠ.

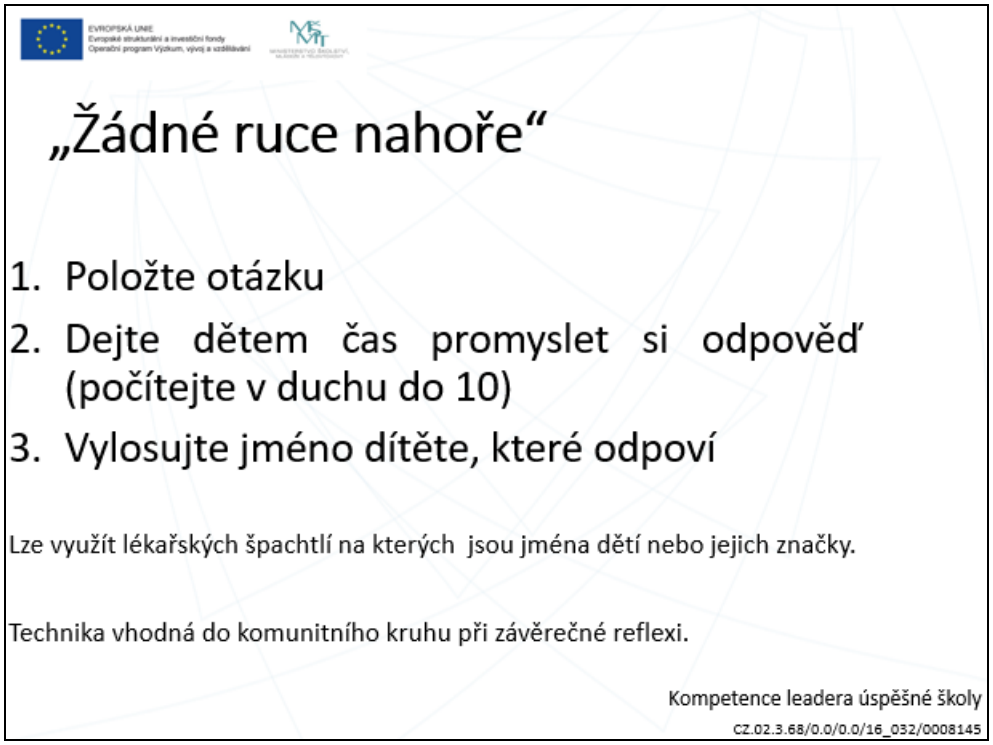
Aktivita:

Účastníci si vyzkouší aktivitu zaměřenou na **typy hodnocení dle vztahové normy**. Smyslem aktivity je, aby si účastníci rozdělení do dvojic vyzkoušeli, podle čeho učitel hodnotí dítě a jaký dopad toto hodnocení na dítě má.

Účastníci jsou dále seznámeni s **technikami**, které lze využít v MŠ (viz obr. č. 2.2.1.2–2.2.1.3).

Obr. č. 2.2.1.2: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide 22 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ, M., 2019)

Obr. č. 2.2.1.3: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide 23 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ, M., 2019)

Účastníci jsou dále seznámeni s metodami/klíčovými strategiemi formativního hodnocení, mezi něž patří:

- stanovování výchovně-vzdělávacích cílů;
- stanovování kritérií hodnocení;
- poskytování zpětné vazby (učitel dítěti, dítě učiteli);
- sebehodnocení;
- vrstevnické / vzájemné hodnocení.

2. téma: Respektující komunikace

V rámci výkladu o **respektující komunikaci** je kladen důraz na to, že se jedná o základ formativního hodnocení.

3. téma: Popisný jazyk zpětné vazby

Závěr bloku patří tématu **Popisný jazyk zpětné vazby.**

Aktivita:
Účastníci si na konci bloku vyzkouší aktivitu tzv. **tvarování**. Lektor napíše na flipchart následující příklady:

8 + 4 = 12
7 + 8 = 14
5 + 3 = 8
6 + 2 = 8

Účastníci mají za úkol, aby si jednotlivě zapsali první myšlenku, která je po přečtení napadla. Následně mezi sebou sdílejí své nápady.

Tvarování je takový způsob učení, kdy se snažíme podchytit lepší pokusy tím, že na ně upozorníme. Neopakovat stále dokola, co dítě dělá špatně. Musí vědět, co je správné, resp. správnější ve srovnání s jeho méně úspěšnými momenty.
Př.: Trenér, který používá tvarování, se dívá na svého svěřence, jak hraje jeden úder za druhým, a jen čas od času přeruší své mlčení upozorněním na to, co se povedlo, co bylo lepší.
Neopakujeme dítěti stále dokola, že jeho výslovnost byla špatná, ale snažíme se v jeho pokusech najít ty, které se mu více povedly.
Náš život tvarujme podle našich představ tím, že se vrátíme k těm okamžikům, které se nám vydařily, a budeme reflektovat, co za tím stálo / díky čemu se tak stalo.

Obr. č. 2.2.1.4: Tvarování (zdroj: BAHBOUH, R. *Pohádka o ztracené krajině: Psychologie sebekoučování*. Ilustrovala Jaroslava BIČOVSKÁ. Praha: Qed Group, 2010. ISBN 978-80-86149-61-5.)

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 1:

……
……
……
……
……

2.2.2 BLOK č. 2 (Implementace formativního hodnocení)

Cíle bloku č. 2:

- Objasnit smysl formulace cílů aktivit.
- Pochopit vztah mezi stanovováním cílů a hodnocením jejich dosažení.
- Vyjmenovat překážky a problémy, které mohou zkomplikovat proces sebehodnocení.
- Pochopit význam sebehodnocení pro učení dětí.
- Analyzovat výhody či nevýhody jednotlivých metod, technik a nástrojů formativního hodnocení.
- Navrhnout vlastní plán zavádění jedné metody, techniky či nástroje formativního hodnocení do praxe.

Základní distanční materiál:

- Implementace formativního hodnocení

Rozsah:

- 3 hodiny (3 x 45 min.)

Obsah bloku č. 2 (aktivity, úkoly, průběh):

Aktivita:

Účastníkům jsou v rámci evokační aktivity položeny tyto otázky:

- Stanovujete si cíle pro jednotlivé aktivity?
- Proč ano/ne?
- K čemu nám může stanování cílů pomoci?
- Znají tyto cíle děti?
- Proč ano/ne?

Lektorem jsou vyzváni k diskusi.

1. téma: Výchovně-vzdělávací cíle

Účastníci jsou seznámeni s touto problematikou:

- cíle a proces učení;
- konkretizace dlouhodobého cíle pomocí dílčích cílů;
- stanovování výchovně-vzdělávacích cílů;
- součásti výchovně-vzdělávacích cílů;
- dobře stanovené cíle.

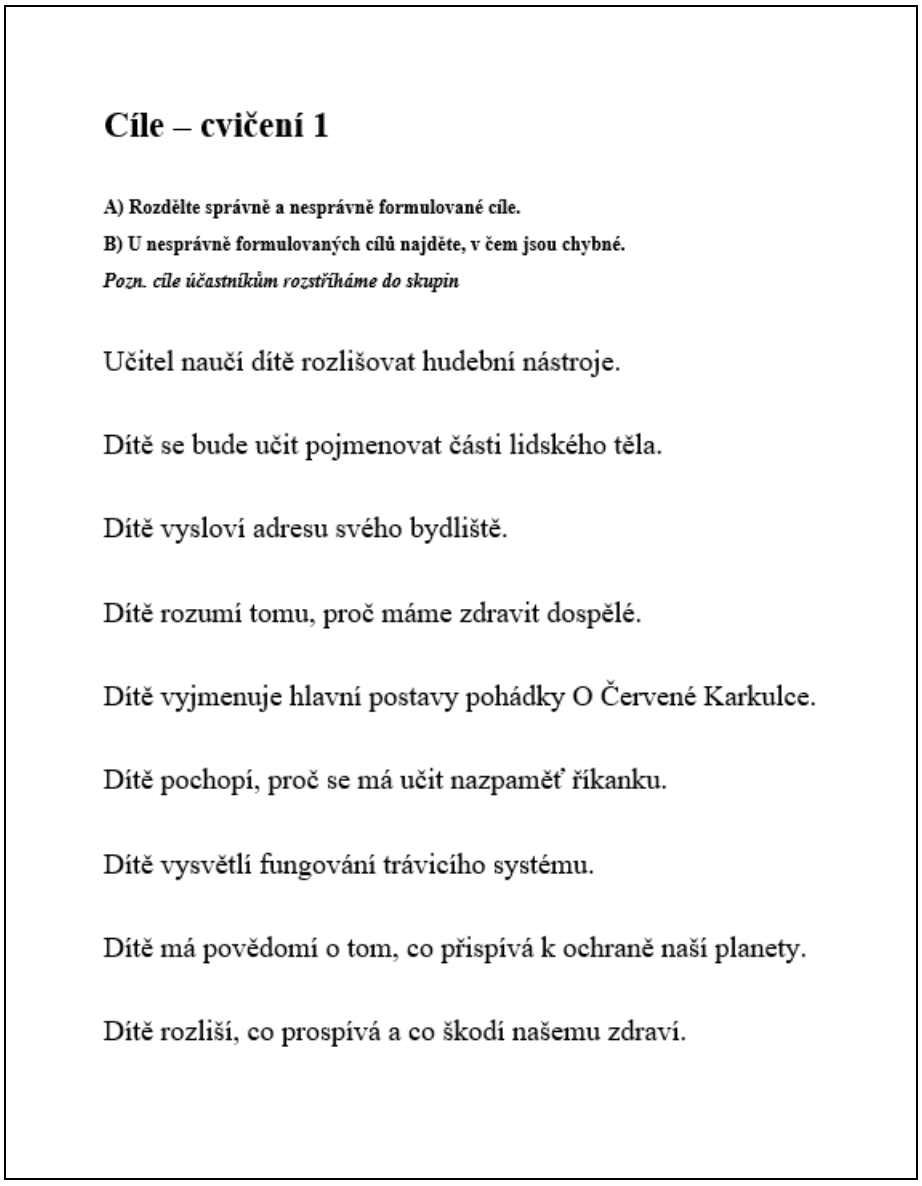
Aktivita:

Účastníci si vyzkouší aktivitu zaměřenou na **výchovně-vzdělávací cíle**. Pracují s pracovními listy (viz obr. 2.2.2.5), které obdrží od lektora. Tato aktivita má několik částí.

V první části:

1) účastníci rozdělí správně a nesprávně formulované cíle;

2) u nesprávně formulovaných cílů najdou, v čem jsou chybné.

Cíle – cvičení 1

A) Rozdělte správně a nesprávně formulované cíle.

B) U nesprávně formulovaných cílů najděte, v čem jsou chybné.

Pozn. cíle účastníkům rozstříháme do skupin

Učitel naučí dítě rozlišovat hudební nástroje.

Dítě se bude učit pojmenovat části lidského těla.

Dítě vysloví adresu svého bydliště.

Dítě rozumí tomu, proč máme zdravit dospělé.

Dítě vyjmenuje hlavní postavy pohádky O Červené Karkulce.

Dítě pochopí, proč se má učit nazpaměť říkanku.

Dítě vysvětlí fungování trávicího systému.

Dítě má povědomí o tom, co přispívá k ochraně naší planety.

Dítě rozliší, co prospívá a co škodí našemu zdraví.

Obr. č. 2.2.2.5: Cíle (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ, M.)

Po výzvě lektora účastníci sdělí, jaké je podle nich správné řešení (včetně zdůvodnění své odpovědi). Od lektora se pak dozví správné řešení a získají vysvětlení, proč tomu tak je.

V druhé části mají účastníci tyto cíle seřadit z hlediska dětí od nejméně náročného po nejvíce náročný.

Lektor vyzve účastníky, aby odpovědi zapsali do připravené pyramidy na flipchartu.

Smysl aktivity spočívá v tom, aby si účastníci uvědomili, co je pro dítě nejméně a nejvíce obtížné z hlediska myšlenkových operací.

V poslední části pak mají účastníci správně uvedené cíle seřadit do pyramidy.

2. téma: Sebehodnocení

Téma je zahájeno evokační aktivitou prostřednictvím kladení otázek:

- Proč je hodnocení druhých i sebe tak obtížné?
- Co ovlivňuje naši schopnost hodnotit „objektivně“?
- Jaký je vztah mezi hodnocením a sebehodnocením?

Účastníci mají prostor pro zamyšlení. Odpovědi mohou zaznamenat na papír. Následuje diskuse účastníků.

Aktivita:

Účastníci jsou lektorem rozděleni do skupin po 3–4 lidech. Ve skupinách diskutují o následujících pojmech:

1.Haló efekt	4. Efekt pořadí
2. Pygmalion efekt	5. Růstové nastavení mysli
3. Golem efekt	6. Metakognice

Obr. č. 2.2.2.6: Porozumění pojmům (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ, M.)

Lektor účastníkům pustí krátké 10minutové video C. Dweckové: Nastavení mysli (2017), zabývající se růstovým vs. fixním nastavením mysli.

Po zhlédnutí videa účastníci odpovídají na otázky lektora a probíhá diskuse.

Lektor poté klade účastníkům otázky, nad odpověďmi účastníci společně diskutují.

Účastníci jsou dále seznámeni s pojmem metakognice.

3. téma: Sebehodnocení dětí v mateřské škole

Účastníci vyslechnou výklad k tématu.

- Děti jsou schopny sebehodnocení cca od 3 let, kdy se utváří vědomí sociálního Já (vědomí jedinečnosti).
- Dítě vnímá, jak se k němu chovají druzí, a na tomto základě si vytváří vztah k sobě samému.
- Děti od 3 do 6 let mívají velmi vysoké sebehodnocení.
- Se sebehodnocením pomáhá stanovování výchovně-vzdělávacích cílů: Pokud dětem není jasné, kam směřují / co se mají naučit, jen těžko mohou pochopit informace o tom, jak se jim daří na cestě k tomuto cíli.
- Děti se s cíli vydávají na pomyslnou cestu vlastního učení a na jejím konci se vracejí zpět, aby si uvědomily, jaká v jejich vědomostech, dovednostech nastala změna.
- Důležitá je potřeba se k cílům průběžně vracet a zhodnocovat, zda se k cíli děti blíží, a poskytovat jim odpovídající úkoly a formující zpětnou vazbu, která ovlivní jejich celkový výkon.
- Ideální je takový stav, kdy každé dítě pracuje na úrovni svého osobního maxima a přitom svoje učení zvládá, rozumí mu a prožívá svůj osobní úspěch, který vede k motivaci pro danou činnost.

Sebehodnocení ve formativním hodnocení

Dovednost, při níž děti:

- samy rozpoznají, zda dosáhly stanoveného cíle.
- uvedou, co jim k tomu pomohlo.
- reflektují kvalitu vlastní práce.
- identifikují své silné stránky.
- identifikují své slabé stránky.
- plánují, co udělat do příště (stanovují si reálné cíle a postupy do budoucna), a to vše za účelem zlepšení.

Sebehodnocení vypovídá o implicitních jevech, které učitel jako vnější pozorovatel vnímat nemůže, např. spokojenost dítěte s dosaženým výsledkem apod.

Jak začít se sebehodnocením?

Již od začátku by měl učitel vnášet do přemýšlení dětí otázky:

- Jak děti svoji práci hodnotí?
- Proč svoji práci hodnotí tak, jak ji hodnotí?

Aktivita:

Účastníci mohou tuto aktivitu vyzkoušet v praxi své MŠ:

Děti ze svých 18 obrázků vybírají 13 obrázků do kalendáře pro rodiče – musí vybírat ty, které se líbí jim, které by se mohly líbit rodičům. Klademe jim i otázku: Proč? – aby postupně uměly své rozhodnutí zdůvodňovat.

a) Sebehodnocení pohybem

Děti:

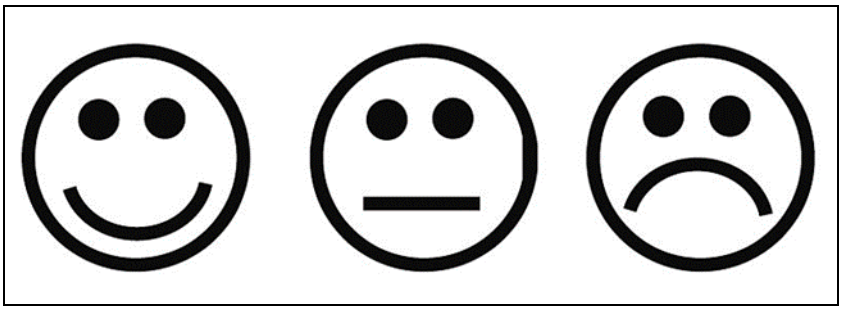
- Ukážou palcem nahoru, dolů, uprostřed (na znamení toho, jak samy hodnotí svou míru spokojenosti).
- Zvednou ruku nahoru, nechají ji na stolečku či někde uprostřed.
- Pracují s celým tělem (posadit se, do dřepu, stoupnout si apod.).
- Zaujmou pozici na linii mezi oknem a dveřmi apod.

b) Sebehodnocení grafickým symbolem

V učebně rozmístíme cedulky se symboly (veselé slunce, slunce mírně schované za mrakem, černý mrak; klasické emotikony apod.) a děti se při hodnocení postaví ke značce, která podle nich vystihuje jejich výkon.

Značky si mohou kreslit pod hotový úkol apod.

Emotikony – musí mít jasnou posloupnost, aby byly dětem srozumitelné (viz obr č. 2.2.2.7).

Obr. č. 3.2.2.21: Emotikony (zdroj: Set of 3 smiley icons. Sad, neutral, smiled [online]. [Cit. 14.7.2019]. Dostupný z: https://www.123rf.com/clipart-vector/happy_smiley.html?sti=lrr4q1jt0lxrx1q4tx|)

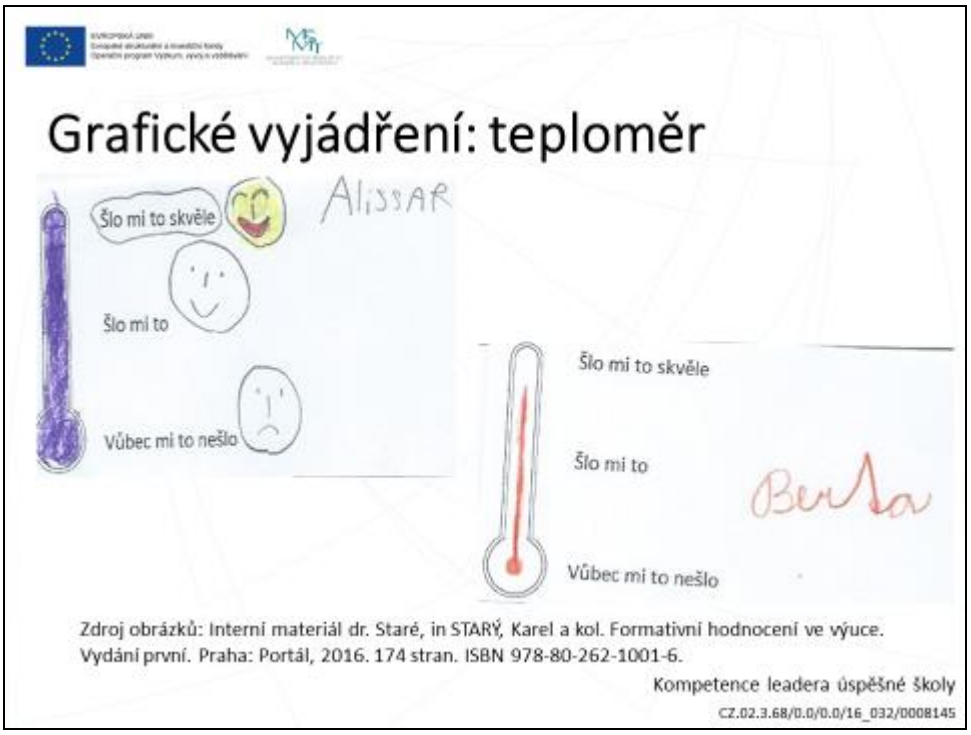
Účastníkům jsou představeny příklady sebehodnocení v MŠ (viz obr. č. 2.2.2.8–2.2.2.11).

Obr. č. 2.2.2.8: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide 24 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ, M., 2019)

Obr. č. 2.2.2.9: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide 25 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ, M., 2019)

Obr. č. 2.2.2.10: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide 26 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ, M., 2019)

Obr. č. 2.2.2.11: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide 27 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ, M., 2019)

Aktivita:

Účastníci pracují ve skupinách:

- Pokuste se ve skupině vygenerovat vhodné obecné otázky k sebehodnocení dětí (hodnocení úkolu).
- Zásobárna otázek k sebehodnocení v komunitním kruhu:

Sebehodnocení dětí

V souvislosti s cílem vzdělávání (co bylo cílem aktivity) a kritérii hodnocení (jaké bylo zadání práce).

<u>Sebereflexe pozitivní emoce:</u>

Co tě dnes nejvíce bavilo?

Z čeho jsi měl při práci radost?

Potřeboval jsi od někoho pomoci?

Co se ti podařilo?

Pomohl jsi někomu ty?

<u>Sebereflexe negativní emoce:</u>

Bylo něco, co jsi nezvládl?

Co ti dělalo starosti?

Co bys udělal jinak?

Je něco, co jsi mohl udělat lépe?

Co příště budeš dělat jinak?

<u>Sebereflexe myšlení/učení:</u>

Co by tě ještě zajímalo?

Naučil ses dnes něco nového?

Co bys potřeboval, aby se ti pracovalo lépe?

Co bys kamarádovi poradil pro příště?

Jak jste postupovali při práci na…

Co vás zaujalo?

Překvapilo tě něco?

Sebehodnocení dětí – otázky

Jak se ti pracovalo?

Co jsi prožíval?

Nastaly překážky?

Co ti dalo největší práci?

Co se ti povedlo?

Uděláš příště něco jinak?

Co bys navrhoval?

Závěrečné hodnocení v kruhu na koberci

Pozn.: Po kruhu může putovat míček či maňásek a ten, kdo ho má v ruce, se vyjádří.

Dětem klademe otevřené otázky typu:

Jak se ti dnes pracovalo?

Jak se ti líbily dnešní aktivity?

Která činnost se ti nejvíce líbila?

Co tě dnes nejvíce zaujalo?

Kterou činnost by sis rád/a zopakoval/a?

Jak se ti pracovalo na tabuli?

Co pro tebe bylo dnes nové?

Co se ti dnes podařilo nejlépe?

Co tě nejvíce potěšilo?

Co ses dnes naučil/a?

Co ses dnes dozvěděl/a?

Co by ses ještě chtěl/a dozvědět?

Co pro tebe bylo dnes nejzajímavější?

Co tě překvapilo?

Jak se ti dařilo při ….?

Jaký pokus jsi udělal/a?

Co ses dnes dozvěděl/a?

Co pro tebe bylo lehké?

Který úkol byl pro tebe těžký?

Čím si nejsi jistý/á?

Co by sis ještě rád/a zopakoval/a?

Jak ses cítil/a při hře s…?

Jak ses cítil/a při řešení …?

Jak jsi spokojený/á se svým dnešním výtvorem?

Jak se ti dnes pracovalo ve skupině?

Co byl změnil/a?

Co bys příště udělal/a jinak?

Bylo něco, co se ti nelíbilo a chtěl bys to dělat jinak?

Pomohl/a jsi dnes někomu?

Jaký pocit jsi měl/a z toho, že jsi někomu pomohl/a?

Který kamarád ti dnes pomohl?

Chtěl/a bys někoho pochválit? Proč?

Jaké chování kamaráda se ti nelíbilo a proč?

Pozn. 1: Na závěr dětem poděkujeme a společně si zatleskáme.

Pozn. 2: Otázky můžeme nahrávat na digitální mikrofon a dále s nimi pracovat.

Také je možné, aby dítě/moderátor pokládalo otázky dalším dětem.

Zdroj otázek: BALLONOVÁ, B., FIĽÁKOVÁ, O., HANZALOVÁ, S., et al. *Školka hrou: výchovně-vzdělávací činnost: odborná metodická příručka pro didaktickou praxi v mateřských školách s možností využití digitálního edukačního obsahu a interaktivních metod*. Druhé vydání. Přeložila Veronika DAVIDOVÁ, přeložil Jana POLENDOVÁ. Praha: EDULAB, [2016]. ISBN 978-80-906082-4-5.

4. téma: Vrstevnické hodnocení a učení

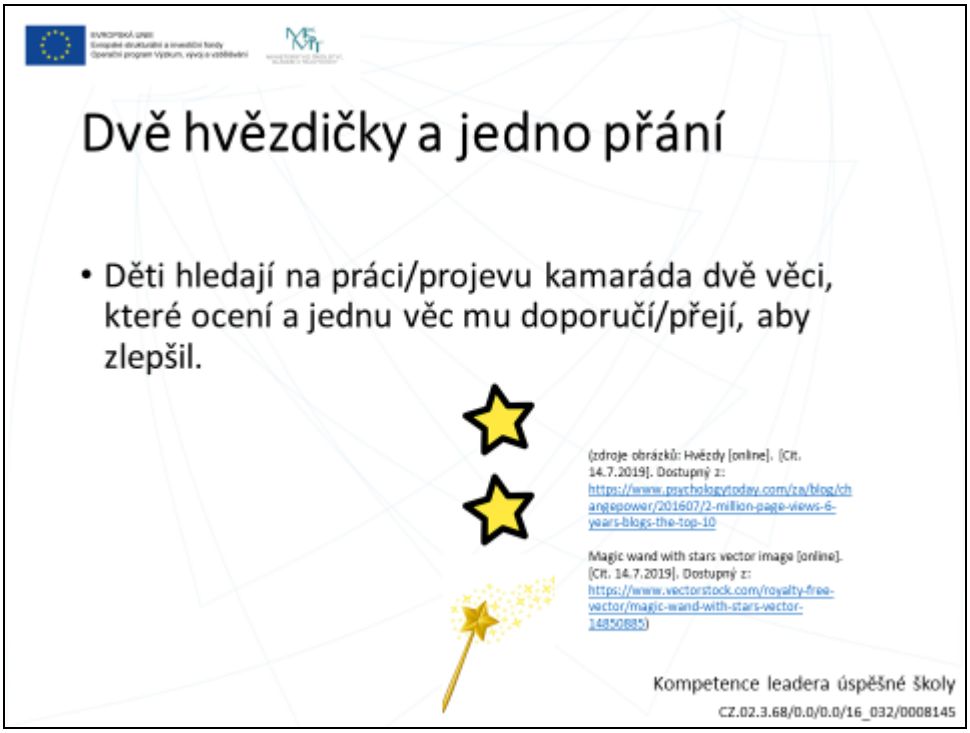
Je vhodné nastavit dopředu pravidla: ohleduplnost, slušnost, ocenění toho, co se povedlo, až potom návrhy na zlepšení (co se nepovedlo, …). Mluva a hodnocení učitele jsou pro děti vzorem. Platí, že dítě se může kdykoliv hodnocení kamaráda vzdát (nemusí hodnotit jeho práci). Nehodnotíme nikdy osobnost dítěte, zaměřujeme se na proces a výsledek práce.

Účastníci jsou seznámeni s možnostmi formativního hodnocení výtvarných činností. Je důležité:

- stanovení cíle a kritéria jeho splnění;
- seznámení dětí s cílem a kritérii (motivace);
- vystoupení dítěte – ukáže ostatním svůj obrázek;
- sebehodnocení dítěte – jak ono si myslí, že se mu obrázek povedl, zda splnilo zadaná kritéria, jak se mu pracovalo, za co by se chtělo ocenit;

- hodnocení ostatních dětí – nejprve ocenění, teprve potom, co by se dalo udělat lépe a co by mohlo pro příště pomoci pracovat lépe;
- závěrečné hodnocení učitele.

Účastníci mohou využít v praxi tento příklad (viz obr. č. 3.2.2.26):

Obr. č. 2.2.2.12: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide 31 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ, M., 2019)

Účastníci se seznámí s pozitivy a výzvami vrstevnických hodnocení.

Pozitiva:

- Hodnocení je řečeno jejich jazykem, obyčejně, bez velkých slov – rozumí mu.
- Je informačně bohaté (dítě nezískává zpětnou vazbu jen od učitele, ale může ji získat i od všech dětí ve třídě).
- Děti se učí komunikovat se svými vrstevníky – rozvíjí své komunikační dovednosti, slovní zásobu – jakým způsobem posoudit projev, jak klást otázky, jak reagovat na tvrzení ostatních, jak aktivně naslouchat.
- Zapojují se i děti, které jsou za jiných okolností pasivní.

Výzvy:

- Hodnocení je velice citlivé na klima třídy (můžete si je dovolit tam, kde víte, že děti k sobě budou ohleduplné a zpětnou vazbu od svých kamarádů přijmou).
- Může být náročné na čas, mladší děti neudrží pozornost.
- Tzn. zapojovat lze menší počty dětí (začít s nácvikem ve skupinkách), případně losovat a nechat hodnotit jen některé z dětí.
- Zaměřit se na hodnocení – budovat pozitivní klima třídy.

5. téma: Dítě coby aktivní participant na učení a hodnocení

Účastníci jsou seznámeni s:

- hodnocením aktivit v komunitním kruhu a předpoklady úspěšného zavedení formativního hodnocení do praxe MŠ;
- změnami při využívání formativního hodnocení, které děti zažívají;
- dopady formativního hodnocení na učitele;
- důvody využití formativního hodnocení.

Na závěr bloku mají účastníci možnost klást lektorovi otázky.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 2:

……
……
……
……
……

2.2.3 BLOK č. 3 (Stanovování kritérií hodnocení)

Cíle bloku č. 3:

- Vysvětlit výhody kriteriálního hodnocení.
- Předložit klady a zápory jednotlivých typů kritérií na diagnostických materiálech využívaných v mateřských školách.
- Navrhnout vylepšení vlastních materiálů používaných v mš.

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 3 (aktivity, úkoly, průběh):

1. téma: Hodnocení

Aktivita:

Účastníci začnou tuto část evokační aktivitou zaměřenou na hodnocení v obecné rovině.

Obr. č. 3.2.3.1: Powerpointová prezentace Stanovování kritérií hodnocení, slide 2 (LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ, M., 2019)

Účastníci by si měli uvědomit, že kritéria hodnocení mají úzkou vazbu na výchovně-vzdělávací cíle.

Účastníci odpovídají na otázky lektora:

- Používáte ve své praxi kritéria hodnocení?
- Kde?
- Proč?
- V čem vám pomáhají?

Účastníci po krátkém čase k přemýšlení prezentují své názory.

Následně jsou účastníci seznámeni s typy kritérií a hodnocení. Účastníci dostanou k dispozici přílohy č. 1 a 2, které jsou k tomuto tématu, tj. stanovování kritérií hodnocení, zavěšeny v e-learningovém prostředí LMS UNIFOR.

Po výkladu následuje reflexe. Účastníci odpovídají na otázky lektora:

- Jaké typy kritérií používáte?
- Jaké jsou jejich silné a slabé stránky?
- Jaké máte návrhy na vylepšení svých diagnostických materiálů?

Následuje diskuse mezi účastníky.

2. téma: Pravidla chování a soužití ve třídě

V této části jsou účastníci seznámeni s pravidly chování/soužití ve třídě. Je kladen důraz na důležitost společného vytváření pravidel, protože platí, že:

- Nastavená pravidla napomáhají uspokojení potřeby bezpečí, struktury, řádu, jistoty u dětí.
- Nastavená pravidla nabízejí prostor pro rozvoj sebekázně a sebekontroly.
- Pokud se děti podílejí na vytváření pravidel, dobře porozumí jejich významu a důležitosti.
- Pokud si pravidla formulují samy děti, cítí se za jejich dodržování mnohem odpovědnější a jsou více motivovány.
- V případě přestupků proti společně daným pravidlům jsou často schopny řešit situaci samy.

Pro stanovování pravidel chování platí, že:

- Pravidla musí být naformulována jazykem, který je dětem srozumitelný.
- Je vhodné uvést dětské formulace pravidel.
- Pravidla by měla být formulována pozitivně (co se od dítěte očekává: „po třídě chodíme pomalu.“).

Úkol:

Účastníci provedou reflexi na základě otázek lektora:

- Máte sestavená pravidla chování?
- Jak znějí a jak vypadají?
- Znají je děti?
- Pomáhaly při jejich vytváření – vytvářely si je samy? Jakým způsobem?
- Jak byste současná pravidla chování vylepšili?

Následuje diskuse mezi účastníky. Zajímavé odpovědi a náměty zapisuje lektor na flipchart.

Shrnutí vhodnosti kritérií hodnocení:

- Slouží konkretizaci výkonu.
- Pomáhají hledat silné stránky.
- Odkrývají slabé stránky.
- Předem známá kritéria děti motivují.
- Zmírňují subjektivitu hodnocení.

- Kritéria vytvořená společně s dětmi (např. pravidla chování) vtahují osobnost dítěte do procesu učení i hodnocení, směřují ho k autoregulaci chování i učení a vedou ho k odpovědnosti za vlastní výsledky.
- Mohou být dobrým podkladem pro sebehodnocení dítěte, vrstevnické hodnocení i hodnocení učitele.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 3:

……
……
……
……
……

2.2.4 BLOK č. 4 (Nástroje a techniky formativního hodnocení v mateřských školách)

Cíle bloku č. 4:

- Objasnit pojmy související s formativním hodnocením.
- Aplikovat metody formativního hodnocení v prostředí MŠ.

Základní distanční materiál:

- Nástroje a techniky formativního hodnocení v mateřských školách

Rozsah:

- 1 hodina (1 x 45 min.)

Obsah bloku č. 4 (aktivity, úkoly, průběh):

1. téma: Nástroje a techniky formativního hodnocení v mateřských školách

Závěrečná část prezenčního setkání je zaměřena spíše teoreticky. Účastníci jsou seznámeni s vymezením pojmu a definicí formativního hodnocení v MŠ.

Účastníci jsou rovněž seznámeni s tím, co znamená formativní hodnocení v pedagogické praxi:

- Děti chápou cíl, o kterém přemýšlejí, a rozumí mu.
- Děti dokáží rozeznat kvalitu.
- Děti ví, jak poznají, zda dosáhly či nedosáhly cíle.
- Učitel má během hodiny představu o tom, kde se které dítě v procesu porozumění nachází (kartičky, semafor atp.).
- Děti mají příležitost pro vzájemné hodnocení mezi sebou a prostor pro sebehodnocení (formativní hodnocení je skvělý nástroj pro lepší učení).

Účastníci jsou seznámeni s:

- významem formativního hodnocení dítěte v MŠ;
- způsobem vedení vzdělávání učitele MŠ;
- vymezením cílů formativního hodnocení v prostředí MŠ;
- metodami a nástroji formativního hodnocení v praxi MŠ.

Úkol:

Lektor účastníky rozdělí do 3-4 skupin a zadá jim úkol. Účastníci mají navrhnout vlastní akční plán pro zavádění vámi zvolených metod/technik/nástrojů formativního hodnocení v MŠ. Náměty zaznamenávají na papíry. Následně je představí ostatním účastníkům a diskutují o nich.

Účastníci v rámci reflexe odpovídají na otázky lektora:

- Proč by se měla užívat kritéria hodnocení ve výuce?
- V jakých oblastech byste použili kritéria hodnocení?
- Jsou nějaké nástroje a techniky formativního hodnocení, které plánujete ověřit ve vašem školním prostředí?

Účastníci mají dostatek prostoru k promyšlení odpovědí, myšlenky mohou zaznamenávat na papír. Následně probíhá diskuse.

V samotném závěru mají možnost účastníci ptát se lektora na pojmy, kterým nerozuměli, popř. mohou sami přispět vlastními náměty na využití formativního hodnocení v MŠ apod.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 4:

……
……
……
……
……

Použitá literatura a zdroje Tematického bloku č. 2 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro MŠ a SPgŠ):

1. BAHBOUH, Radvan. *Pohádka o ztracené krajině: Psychologie sebekoučování*. Ilustrovala Jaroslava BIČOVSKÁ. Praha: Qed Group, 2010. ISBN 978-80-86149-61-5.
2. BALLONOVÁ, Blažena, Olga FIĽÁKOVÁ, Soňa HANZALOVÁ et al. *Školka hrou: výchovně-vzdělávací činnost: odborná metodická příručka pro didaktickou praxi v mateřských školách s možností využití digitálního edukačního obsahu a interaktivních metod*. Druhé vydání. Přeložila Veronika DAVIDOVÁ, přeložil Jana POLENDOVÁ. Praha: EDULAB, 2016. ISBN 978-80-906082-4-5.
3. DWECKOVÁ, Carol. *Nastavení mysli – Nová psychologie úspěchu aneb naučte se využít svůj potenciál*. Brno: Jan Melvil publishing, 2017. 320 stran. ISBN 978-80-7555-032-3.
4. MAŠÍČEK, Viktor. Karty DIXIT [foto]. [online]. [Cit. 15.11.2020]. Dostupné z: https://masicek.net/dixit/dixit_2-karty.jpg

2.3 Tematický blok č. 3 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro ZŠ) – počet hodin: 16 hodin distanční část, 8 hodin prezenční část

Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro ZŠ (dále DTB I – ZŠ) obsahuje dílčí témata zaměřená na problematiku zavádění formativního hodnocení, strategie formativního hodnocení dle Dylana Williama, kolegiální učení, moderaci a reflexi.

Obsahuje 5 dílčích témat rozdělených do distanční a prezenční části. Cílem je rozvinout formou získávání dovedností klíčové kompetence v oblasti zavádění formativního hodnocení, forem kolegiální spolupráce, moderace atd. Vedoucí pedagogický pracovník by měl zejména rozumět vytváření podmínek pro úspěšné zavádění formativního hodnocení na ZŠ.

Prezenční výuce předchází distanční část (16 hod.), která je povinnou součástí vzdělávacího modulového programu doplňkového tematického bloku. Před realizací prezenční části obdrží účastník s minimálně 14denním předstihem přístup do e-learningového prostředí **LMS UNIFOR**, kde jsou pro něj zpřístupněny všechny distanční texty. Tyto texty si účastníci prostudují a na konci každé kapitoly či podkapitoly distančního textu zodpoví kontrolní otázky. Součástí textů jsou rovněž příklady z praxe, úkoly, cvičení a teoretické vymezení tématu modulu (a další prvky distančního vzdělávání).

V prostředí LMS UNIFOR je k celému tematickému bloku dostupný také test s výběrem jedné správné odpovědi, který si může účastník opakovaně zkoušet.

Na prezenční část již účastník přichází po prostudování daného distančního textu. Distanční texty jsou dostupné v e-learningovém prostředí v **LMS UNIFOR** (uživatelské jméno: esfklus; heslo: esfklus2019). Současně jsou distanční texty dostupné také na www.klus.upol.cz. Prezenční část je vedena zkušeným lektorem formou workshopu zahrnujícího přednášku, diskusi nad danými tématy a příklady dobré praxe a jiné metody a formy výuky. Prezenční výuka DTB I – ZŠ obsahuje 8 hodin realizovaných v jednom setkání.

Distanční část

Distanční část vzdělávacího modulového programu DTB I – ZŠ je koncipována jako 16hodinové samostudium. Pro tyto účely byly vytvořeny distanční vzdělávací materiály. Materiály jsou přístupné v e-learningovém prostředí LMS UNIFOR. Tyto materiály, které účastníci obdrží minimálně s měsíčním předstihem, si musejí nastudovat, aby si osvojili znalosti, dovednosti a vědomosti potřebné k účasti na prezenční části programu, která následuje po této distanční části. Součástí distančních vzdělávacích materiálů jsou příklady z praxe, úkoly, cvičení, kontrolní otázky a teoretické vymezení tématu modulu (a další prvky distančního vzdělávání).

Cílem distanční části vzdělávacího modulového programu DTB I – ZŠ je:

- Osvojit si a prohloubit znalosti, dovednosti a vědomosti potřebné k účasti na prezenční části programu.
- Porozumět významu formativního hodnocení.
- Objasnit komplexnost problematiky.

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB I – ZŠ v rozsahu 16 hodin:

- Formativní hodnocení v podmínkách základní školy

Učivo vzdělávacího modulového programu DTB I – ZŠ obsahuje kromě teoretických informací:

- příklady dobré praxe;
- seznam doporučené literatury;
- baterii testů a jejich řešení přístupné v LMS UNIFOR.

Prezenční část

Na základě nastudovaných materiálů v distanční části je realizována prezenční část vzdělávacího modulového programu DTB I – ZŠ. Workshop je koncipován jako jednodenní v rozsahu 8 hodin.

Forma a bližší popis realizace:

Přednáška, diskuse, reflexe, příklady dobré praxe, individuální práce, skupinová práce.

Cílem prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB I – ZŠ je:

- Prohloubit znalosti o formativním hodnocení z distanční výuky.
- Vyzkoušet si prakticky kolegiální spolupráci a moderaci nad důkazy o učení.

Metody:

- individuální volné psaní
- prezentace v Microsoft PowerPoint
- příklady z praxe
- reflexe zkušeností
- rozbor důkazů o učení
- rozbor případových studií
- řešení aktuálních problémů formou diskuse
- řízená diskuse
- skládankové učení
- skupinová práce
- společné sdílení zkušeností účastníků

Pomůcky:

- psací potřeby
- dataprojektor s prezentací
- nakopírované materiály poskytnuté lektorem
- papíry A4

Podrobně rozpracovaný obsah prezenční části:

Harmonogram prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB I – ZŠ je rozdělen do několika bloků.

2.3.1 BLOK č. 1 (Úvod, slepé uličky, podmínky pro realizaci)

Cíle bloku č. 1:

- Identifikovat hlavní cíle projektu a vzdělávacího modulového programu.
- Objasnit principy formativního hodnocení.

Základní distanční materiál:

- Formativní hodnocení v podmínkách základní školy (str. 9–10)

Rozsah:

- 1 hodina (45 min.)

Obsah bloku č. 1 (aktivity, úkoly, průběh):

Úvodní část:

- seznámení se s projektem;
- seznámení se s modulovým programem DTB I – ZŠ a jeho harmonogramem;
- představení lektora;
- představení účastníků vzdělávací akce navzájem.

Aktivita:

Účastníkům je v rámci evokace položena otázka, co si představí pod pojmem formativní hodnocení; mají popsat, jak dle jejich názoru vypadá situace, kdy učitel zařazuje do své výuky formativní hodnocení; názory si poznamenají na papír.

Následně účastníci spolu s lektorem projdou podmínky nutné k realizaci úspěšného zavádění formativního hodnocení a také slepé uličky, které naopak k zavádění formativního hodnocení nepřispívají.

Výklad:

Účastníci jsou seznámeni s pojmem formativní hodnocení.

Aktivita:

V rámci evokační aktivity účastníci vyvrátí/potvrdí své charakteristiky pojmu formativní hodnocení.

Výklad:

Účastníkům jsou předložena fakta, která vycházejí z dlouhodobého zavádění formativního hodnocení na ZŠ Horka nad Moravou.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 1:

……
……
……
……
……

2.3.2 BLOK č. 2 (Strategie formativního hodnocení dle Dylana Williama)

Cíle bloku č. 2:

- Definovat strategii formativního hodnocení D. Williama.
- Aplikovat vlastní poznatky o jednotlivých strategiích.

Základní distanční materiál:

- Formativní hodnocení v podmínkách základní školy (str. 14)

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 2 (aktivity, úkoly, průběh):

Účastníci se seznámí s pěti strategiemi formativního hodnocení dle Dylana Williama:

1. cíle učení a kritéria úspěchu;
2. organizování diskusí;
3. zpětná vazba;
4. aktivizace žáků jako zdrojů učení;
5. žáci jako vlastníci učení.

Je přínosné, pokud si účastníci dopředu promyslí, co o jednotlivých strategiích vědí.

Aktivita:

Účastníci pracují metodou tzv. skládankového učení:

Skládankové učení je jednou z kooperativních metod, kdy se studenti učí navzájem. Je výhodné ji používat u delších textů, které je možno rozčlenit do více částí (kapitol, podtémat). Studenti čtou a studují jen svou část v ***expertních skupinách****, v nichž si také ověří, jak textu rozumějí ostatní, a dohodnou se, co je v něm podstatné. Pak také vymyslí způsob, jak obsah předají spolužákům v* ***domovských skupinách****. Domovské skupiny (zpravidla nejvýše čtyřčlenné) se tedy skládají z expertů na jednotlivé části studovaného tématu. Cílem je, aby všichni ve skupině ovládli hlavní téma ze všech studovaných hledisek.* (zdroj: RUTOVÁ, N. Skládankové učení [online]. [cit. 5.8.2020]. Dostupné z: http://www.respektneboli.eu/pedagogove/archiv-metod/skladankove-uceni)

V tomto případě budou účastníci rozděleni do 5 skupin dle strategií a provedou aktivitu dle instrukcí lektora.

Diskuse:

Následuje shrnující diskuse.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 2:

……
……
……
……
……

2.3.3 BLOK č. 3 (Kolegiální spolupráce)

Cíle bloku č. 3:

- Seznámit se s možnostmi kolegiální spolupráce.
- Reflektovat vlastní zkušenost při kolegiálním učení.

Základní distanční materiál:

- Formativní hodnocení v podmínkách základní školy (str. 17)

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 3 (aktivity, úkoly, průběh):

Účastníci kurzu jsou seznámeni s pěti formami kolegiální spolupráce:

1. otevřená hodina;
2. moderace;
3. kolegiální spolupráce 3S;
4. lesson study;
5. učící se skupinky (TLC).

Aktivita:

Učení probíhá tzv. skládankovým učením a následnou shrnující diskusí. Cílem je, aby se účastníci inspirovali a získané poznatky využili ve školách k nastartování kolegiálního učení.

Úkol:

Účastníci se nejprve zamyslí, kdy a jak s někým dlouhodobě spolupracovali a jaký jim to přinášelo užitek. Myšlenky si mohou zaznamenat na papír.

Následně budou účastníci rozděleni do 5 skupin dle forem kolegiální spolupráce a provedou aktivitu dle instrukcí lektora.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 3:

……
……
……
……
……

2.3.4 BLOK č. 4 (Moderace)

Cíle bloku č. 4:

- Seznámit se s jednou z forem kolegiálního učení.
- Objasnit, co může učitelům přinášet rozbor důkazů o učení.

Základní distanční materiál:

- Formativní hodnocení v podmínkách základní školy (str. 70)

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 4 (aktivity, úkoly, průběh):

Účastníci si vyzkouší jednu z forem kolegiálního učení – moderaci. Na základě důkazů o učení analyzují, zda žáci dosáhli splnění cílů hodiny. Postupně jsou jim odkrývány cíle, text, se kterým vyučující pracoval, a plán hodiny. V rámci moderace se snaží porozumět tomu, co žákům chybí, aby se mohli učit lépe, a zároveň společně odkrývají vlastní osobní teorie.

Aktivita:

Účastníci samostatně pracují s textem. V textu si vyznačí, kde se podle nich nachází hlavní myšlenka díla. Poté se ji pokusí vlastními slovy napsat.

Po vzájemném porovnání hlavních myšlenek rozebírají výstupy žákovských prací.

Domlouvají se, které formulace považují za výstižné a které naopak nesplňují jejich předpoklady.

Společně hledají, zda žáci úkol splnili, resp. jakou podporu by jim mohli nabídnout, aby se příště mohli učit lépe.

Důležitou částí je i náhled na práci učitele, jeho plán a zamýšlené cíle.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 4:

……
……
……
……
……

2.3.5 BLOK č. 5 (Reflexe)

Cíle bloku č. 5:

- Reflektovat poznatky ze semináře.
- Určit, které poznatky je možné přenést do jednotlivých škol.

Základní distanční materiál:

- Formativní hodnocení v podmínkách základní školy

Rozsah:

- 1 hodina (45 min.)

Obsah bloku č. 5 (aktivity, úkoly, průběh):

Poslední blok je věnován zejména možnosti vyjasnit si některé termíny, diskutovat o nově nabytých informacích nebo sdělit případné pochybnosti.

Tato reflexe je strukturována dle hlavních bodů semináře:

- strategie formativního hodnocení;
- kolegiální spolupráce;
- moderace.

Účastníci odpovídají na otázky lektora a případně svých spoluúčastníků v průběhu diskuse. Otázky, s nimiž se mohou setkat, jsou např.:

- Jaké formy spolupráce praktikujete u vás na škole?
- Kdy spolu učitelé spolupracují?
- Jakou pozitivní zkušenost se spoluprací s kolegy máte?
- Kterou ze strategií D. Williama považujete za přenositelnou do vaší školy?
- Jak hodnotíte debatu o důkazech o učení apod.?

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 5:

……
……
……
……
……

Použitá literatura a zdroje Tematického bloku č. 3 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro ZŠ):

1. WILIAM, Dylan a LEAHYOVÁ, Siobhán. *Zavádění formativního hodnocení: Praktické techniky pro základní a střední školy* [online]. Banská Bystrica: EDUkační LABaratoř, z.s., 2016. 243 stran. ISBN 978-80-906082-7-6. [cit. 10.12.2020]. Dostupné z: https://issuu.com/bux.cz/docs/sample_a57ac5254d7c23

2.4 Tematický blok č. 4 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro SŠ) – počet hodin: 16 hodin distanční část, 8 hodin prezenční část

Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro SŠ (dále DTB I – SŠ) obsahuje dílčí témata zaměřená na bezpečné prostředí ve školách, kulturu školy, která podporuje učení učitelů a žáků, a badatelský cyklus profesního učení, který podporuje učení dětí.

Obsahuje 5 dílčích témat rozdělených do distanční a prezenční části. Cílem je rozvinout formou získávání dovedností klíčové kompetence v oblasti rozvíjení dovednosti zaměřené na bezpečné prostředí ve školách, kulturu školy, která podporuje učení učitelů a žáků, a badatelský cyklus profesního učení, který podporuje učení dětí. Vedoucí pedagogický pracovník by měl zejména rozumět vytváření podmínek pro úspěšné zavádění formativního hodnocení v praxi SŠ.

Prezenční výuce předchází distanční část (16 hod.), která je povinnou součástí vzdělávacího modulového programu doplňkového tematického bloku. Před realizací prezenční části obdrží účastník s minimálně 14denním předstihem přístup do e-learningového prostředí **LMS UNIFOR**, kde jsou pro něj zpřístupněny všechny distanční texty. Tyto texty si účastníci prostudují a na konci každé kapitoly či podkapitoly distančního textu zodpoví kontrolní otázky. Součástí textů jsou rovněž příklady z praxe, úkoly, cvičení a teoretické vymezení tématu modulu (a další prvky distančního vzdělávání).

V prostředí LMS UNIFOR je k celému tematickému bloku dostupný také test s výběrem jedné správné odpovědi, který si může účastník opakovaně zkoušet.

Na prezenční část již účastník přichází po prostudování daného distančního textu. Distanční texty jsou dostupné v e-learningovém prostředí v **LMS UNIFOR** (uživatelské jméno: esfklus; heslo: esfklus2019). Současně jsou distanční texty dostupné také na www.klus.upol.cz. Prezenční část je vedena zkušeným lektorem formou workshopu zahrnujícího přednášku, diskusi nad danými tématy a příklady dobré praxe a jiné metody a formy výuky. Prezenční výuka DTB I – SŠ obsahuje 8 hodin realizovaných v jednom setkání.

Distanční část

Distanční část vzdělávacího modulového programu DTB I – SŠ je koncipována jako 16hodinové samostudium. Pro tyto účely byly vytvořeny distanční vzdělávací materiály. Materiály jsou přístupné v e-learningovém prostředí LMS UNIFOR. Tyto materiály, které účastníci obdrží minimálně s měsíčním předstihem, si musejí nastudovat, aby si osvojili znalosti, dovednosti a vědomosti potřebné k účasti na prezenční části programu, která následuje po této distanční části. Součástí distančních vzdělávacích materiálů jsou příklady z praxe, úkoly, cvičení, kontrolní otázky a teoretické vymezení tématu modulu (a další prvky distančního vzdělávání).

Cílem distanční části vzdělávacího modulového programu DTB I – SŠ je:

- Osvojit si a prohloubit znalosti, dovednosti a vědomosti potřebné k účasti na prezenční části programu.

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB I – SŠ v rozsahu 16 hodin:

- Formativní hodnocení v podmínkách střední školy

Učivo vzdělávacího modulového programu DTB I – SŠ obsahuje kromě teoretických informací:

- příklady dobré praxe;
- seznam doporučené literatury;
- baterii testů a jejich řešení přístupné v LMS UNIFOR.

Prezenční část

Na základě nastudovaných materiálů v distanční části je realizována prezenční část vzdělávacího modulového programu DTB I – SŠ. Workshop je koncipován jako jednodenní v rozsahu 8 hodin.

Forma a bližší popis realizace:

Přednáška, diskuse, reflexe, příklady dobré praxe, individuální práce, skupinová práce.

Cílem prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB I – SŠ je:

- Seznámit účastníky s pojmem bezpečné prostředí a jeho významem pro učení.
- Seznámit účastníky s pojmem kultura školy a popsat, jak je možné podporovat kulturu příznivou pro učení.
- Seznámit účastníky s badatelským cyklem profesního učení.

Metody:

- prezentace v Microsoft PowerPoint
- příklady z praxe
- řešení aktuálních problémů formou diskuse
- reflexe zkušeností účastníků
- rozbor případových studií
- společné sdílení praxe účastníků
- individuální volné psaní
- řízená diskuse
- skládankové učení
- rozbor důkazů o učení
- skupinová práce
- reflexe vlastních zkušeností

Pomůcky:

- dataprojektor s prezentací
- psací potřeby
- nakopírované materiály poskytnuté lektorem
- papíry A4

Podrobně rozpracovaný obsah prezenční části:

Harmonogram prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB I – SŠ je rozdělen do několika bloků.

2.4.1 BLOK č. 1 (Úvod)

Cíle bloku č. 1:

- Identifikovat hlavní cíle projektu a vzdělávacího modulového programu.
- Objasnit principy formativního hodnocení.
- Sdílet zkušenosti se zaváděním formativního hodnocení.

Základní distanční materiál

- Formativní hodnocení v oblasti SŠ (str. 27)

Rozsah:

- 1 hodina (45 min.)

Obsah bloku č. 1 (aktivity, úkoly, průběh):

Úvodní část:

- seznámení se s projektem;
- seznámení se s modulovým programem DTB I – SŠ a jeho harmonogramem;
- představení lektora;
- představení účastníků vzdělávací akce navzájem.

Aktivita:

Účastníci jsou v rámci evokace tázáni na to, co si představí pod pojmem formativní hodnocení, a mají popsat, jak dle jejich názoru vypadá situace, kdy učitel zařazuje do své výuky formativní hodnocení. Jaké kroky k tomu na své škole podnikli? Názory si poznamenají na papír.

Výklad:

Účastníci spolu s lektorem projdou podmínky nutné k realizaci úspěšného zavádění formativního hodnocení a také slepé uličky, které naopak k zavádění formativního hodnocení nepřispívají.

Účastníci jsou seznámeni s pojmem formativní hodnocení.

Úkol:

Účastníci v rámci evokační aktivity vyvrátí/potvrdí své charakteristiky pojmu formativní hodnocení.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 1:

……
……
……
……
……

2.4.2 BLOK č. 2 (Bezpečné prostředí)

Cíle bloku č. 2:

- Objasnit termín vize školy.
- Určit si, co ovlivňuje bezpečné prostředí.
- Aplikovat model společného učení dle Kofmana.

Základní distanční materiál:

- Formativní hodnocení v oblasti SŠ (str. 13–23).

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 2 (aktivity, úkoly, průběh):

Aktivita:

Účastníci samostatně promyslí téma „Vize školy – jak nám může pomáhat budovat bezpečné prostředí“. Účastníci představí školu jednou větou. Mohla by to být vize, sdílejí ji?

Aktivita:

Účastníci v pracovním listu, který obdrží od lektora, přemýšlejí o bezpečném prostředí jako nutné podmínce zavádění formativního hodnocení. Odpovídají na otázky a své myšlenky sdílí, vzniká tak společná definice pojmu.

Výklad:

Účastníci jsou seznámeni s modelem společného učení dle Kofmana a s termíny, které nutně souvisí s bezpečným prostředím:

- vnitřní a vnější motivace;
- win-win strategie;
- práce s emocemi aj.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 2:

……
……
……
……
……

2.4.3 BLOK č. 3 (Kultura školy)

Cíle bloku č. 3:

- Seznámit se s termínem kultura školy.
- Určit si, co ovlivňuje lídr a které hodnoty by měl ctít.
- Seznámit se s fungováním vnitřní a vnější motivace zaměstnanců (resp. lidí obecně).

Základní distanční materiál:

- Formativní hodnocení v oblasti SŠ (str. 13–15)

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 3 (aktivity, úkoly, průběh):

Aktivita:

Ve fázi evokace budou účastníci samostatně přemýšlet nad tématy:

- kultura školy;
- vnitřní a vnější motivace;
- hodnoty;
- lídr.

Účastníci ve skupinkách přemýšlejí nad pojmy, s nimiž se setkali v distančním textu, a následně si je pod vedením lektora vyjasní.

Aktivita:

V závěru proběhne diskuse a reflexe toho, které poznatky lze implementovat do chodu škol, a budou shrnuta hlavní témata bloku.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 3:

……
……
……
……
……

2.4.4 BLOK č. 4 (Badatelský cyklus profesního učení)

Cíle bloku č. 4:

- Určit, jak souvisí profesní učení učitelů a učení dětí.
- Seznámit se s badatelským cyklem profesního učení.

Základní distanční materiál:

- Formativní hodnocení v oblasti SŠ (str. 110–129)

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 4 (aktivity, úkoly, průběh):

Aktivita:

Účastníci zodpovědí úvodní evokační otázku: Co jste se v poslední době naučili ve své profesi nového a jak to konkrétně pomáhá zlepšit učení vašich žáků?

Myšlenky si zapíší na papír a následně po výzvě lektora nad nimi diskutují.

Aktivita:

Účastníci prostudují text, který se věnuje badatelskému cyklu profesního učení a jeho dílčím dimenzím:

1. potřeby žáků – zjišťování znalostí a dovedností žáků;
2. potřeby učitelů – zjišťování znalostí a dovedností učitelů;
3. profesní růst – prohlubování odborných znalostí a zdokonalování dovedností;
4. výuka – zapojení žáků do nových učebních zkušeností;
5. vyhodnocování – posouzení dopadu změny ve vzdělávacím procesu;
6. opětovné zapojení do cyklu profesního učení.

Diskuse:

V závěru proběhne diskuse pod vedením lektora.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 4:

……
……
……
……
……

2.4.5 BLOK č. 5 (Reflexe)

Cíle bloku č. 5:

- Reflektovat poznatky ze semináře.
- Určit, které poznatky je možné přenést do jednotlivých škol.

Základní distanční materiál:

- Formativní hodnocení v oblasti SŠ

Rozsah:

- 1 hodina (45 min.)

Obsah bloku č. 5 (aktivity, úkoly, průběh):

Závěr workshopu patří reflexi účastníků. Účastníci mají možnost si vyjasnit některé termíny, vyjádřit se k nově nabytým informacím nebo sdělit své pochybnosti.

Reflexe je strukturována dle hlavních bodů semináře:

- Bezpečné prostředí
- Kultura školy
- Badatelský cyklus profesního učení

Účastníci se v rámci reflexe zamýšlejí také nad otázkami:

- Jak lze zajistit bezpečné prostředí ve škole?
- Jaké kroky k tomu může vedení školy udělat?
- Jak definujete pozitivní kulturu školy?
- Jaké kroky můžeme udělat, abychom podporovali kulturu učení pro učitele i žáky?
- Jaké fáze má badatelský cyklus profesního učení?
- Jaké kroky můžeme udělat k jeho zavádění ve škole?

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 5:

……
……
……
……
……

Použitá literatura a zdroje Tematického bloku č. 4 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro SŠ):

KOFMAN, Fred. *Vědomý business*. Praha: Portál, 2010. 344 stran. ISBN 978-80-7367-747-3.

2.5 Tematický blok č. 5 (Doplňkový tematický blok II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol) – počet hodin: 16 hodin distanční část, 8 hodin prezenční část

Doplňkový tematický blok II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol (dále DTB II) obsahuje dílčí témata zaměřená na rozvoj profesních kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol v oblasti řízení, spolupráce, komunikace a legislativního rámce, v oblasti realizace společného vzdělávání a dalších zajímavých témat, vycházejících z pedagogické praxe málotřídních škol.

Obsahuje 7 dílčích témat rozdělených do distanční a prezenční části. Cílem je rozvinout formou získávání dovedností zejména klíčové kompetence vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol v oblastech řízení málotřídní školy, budování dobrého jména školy, spolupráce v pedagogickém týmu a aplikace společného vzdělávání. V neposlední řádě rozvíjí kompetence v oblasti legislativního rámce spojeného s působností České školní inspekce či dalších témat, s nimiž se v málotřídních školách můžeme setkat a které souvisí s pedagogickým působením.

Prezenční výuce předchází distanční část (16 hod.), která je povinnou součástí vzdělávacího modulového programu doplňkového tematického bloku. Před realizací prezenční části obdrží účastník s minimálně 14denním předstihem přístup do e-learningového prostředí **LMS UNIFOR**, kde jsou pro něj zpřístupněny všechny distanční texty. Tyto texty si účastníci prostudují a na konci každé kapitoly či podkapitoly distančního textu zodpoví kontrolní otázky. Součástí textů jsou rovněž příklady z praxe, úkoly, cvičení a teoretické vymezení tématu modulu (a další prvky distančního vzdělávání).

V prostředí LMS UNIFOR je k celému tematickému bloku dostupný také test s výběrem jedné správné odpovědi, který si může účastník opakovaně zkoušet.

Na prezenční část již účastník přichází po prostudování daného distančního textu. Distanční texty jsou dostupné v e-learningovém prostředí v **LMS UNIFOR** (uživatelské jméno: esfklus; heslo: esfklus2019). Současně jsou distanční texty dostupné také na www.klus.upol.cz. Prezenční část je vedena zkušeným lektorem formou workshopu zahrnujícího přednášku, diskusi nad danými tématy a příklady dobré praxe a jiné metody a formy výuky. Prezenční výuka DTB II obsahuje 8 hodin realizovaných v jednom setkání.

Distanční část

Distanční část vzdělávacího modulového programu DTB II je koncipována jako 16hodinové samostudium. Pro tyto účely byly vytvořeny distanční vzdělávací materiály. Materiály jsou přístupné v e-learningovém prostředí LMS UNIFOR. Tyto materiály, které účastníci obdrží minimálně s 14denním předstihem, si musejí nastudovat, aby si osvojili znalosti, dovednosti a vědomosti potřebné k účasti na prezenční části programu, která následuje po této distanční části. Součástí distančních vzdělávacích materiálů jsou příklady z praxe, úkoly, cvičení, kontrolní otázky a teoretické vymezení tématu modulu (a další prvky distančního vzdělávání).

Cílem distanční části vzdělávacího modulového programu DTB II je:

- Osvojit si a prohloubit znalosti, dovednosti a vědomosti potřebné k účasti na online části programu.
- Porozumět komplexnosti problematiky řízení, spolupráce a dále legislativy v oblasti společného vzdělávání.

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB II v rozsahu 16 hodin:

- Kompetence jako klíč úspěšného leadera málotřídní školy

Učivo vzdělávacího modulového programu DTB II obsahuje kromě teoretických informací:

- příklady dobré praxe;
- ukázkové, modelové situace;
- obrazovou přílohu;
- předlohy vzorových formulářů.

Prezenční část

Na základě nastudovaných materiálů v distanční části je realizována prezenční část vzdělávacího modulového programu DTB II. Workshop je koncipován jako jednodenní v rozsahu 8 hodin.

Průběh workshopu je specifický, je založen zejména na výkladu lektora, modelech vycházejících z pedagogické praxe, které lektor prezentuje, a sdílení zkušeností účastníků. Role lektora je svým způsobem rozšířena do podoby moderátora při řešení problému, otázky či diskuse. Účastníci se prakticky učí sdílet své zkušenosti, navrhovat modely a řešení. Prezenční část klade stejně jako distanční část mimořádný důraz na využitelnost získaných poznatků v pedagogické praxi účastníků. Pro účastníky jsou připraveny předlohy formulářů, které mohou okamžitě využívat ve své pedagogické praxi.

Cílem prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB I – MŠ a SPgŠ je:

- Prohloubit znalosti z distanční výuky.
- Prohloubit kompetence v oblasti řízení málotřídní školy.
- Naučit se sdílet příklady dobré praxe.
- Podpořit kolegialitu účastníků.
- Seznámit se s teorií a následně poznatky efektivně využívat v pedagogické praxi.

Metody:

- sdílení příkladů dobré praxe
- modelové situace
- příklady reálných situací a jejich řešení
- přednáška
- diskuse

Pomůcky:

- počítač
- dataprojektor
- flipchart
- fixy
- psací potřeby
- papíry A4
- přílohy

Podrobně rozpracovaný obsah prezenční části:

Harmonogram prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB II je rozdělen do 2 hlavních bloků.

2.5.1 BLOK č. 1 (Úvod, komunikace, spolupráce, kompetence úspěšného leadera)

Cíle bloku č. 1:

- Objasnit, jakými způsoby může probíhat spolupráce pedagogického týmu.
- Prohloubit znalosti oblasti profesních kompetencí vedoucího pedagogického pracovníka málotřídní školy.

Základní distanční materiál:

- Profesní kompetence jako klíč úspěšného leadera málotřídní školy (str. 5–30)

Rozsah:

- 4 hodiny (4 x 45 min)

Obsah bloku č. 1 (aktivity, úkoly, průběh):

Úvodní část:

- seznámení se s projektem;
- seznámení se s modulovým programem DTB II a jeho harmonogramem;
- představení lektora;
- představení účastníků vzdělávací akce navzájem.

Aktivita:

V rámci evokační aktivity jsou účastníci lektorem vyzváni, aby navzájem komunikovali a zhodnotili průběh jejich dosavadního dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP). Účastníci se zamyslí nad těmito otázkami:

- Jaká je délka jejich pedagogické praxe?
- Jaká témata je zajímají?
- Co jim v praxi málotřídní školy činí největší problém?
- Co od prezenční části očekávají?
- Co očekávají od lektora?

Účastníci si promyslí odpovědi a následně je diskutují s ostatními.

1. téma: Spolupráce v pedagogickém týmu a její aspekty

Výklad:

Účastníci si poslechnou teoretický výklad k tématu.

Aktivita:

Účastníkům jsou představeny modelové příklady a jsou lektorem vyzváni k návrhu řešení.

Následují dotazy účastníků směrem k lektorovi.

Sdílení zkušeností:

Na konci této části probíhá sdílení příkladů dobré praxe účastníků.

2. téma: Vedoucí pedagogický pracovník málotřídní školy, sebereflexe a hodnocení v pedagogickém týmu

Výklad:

Účastníci si poslechnou teoretický výklad k tématu.

Aktivita:

Účastníkům jsou představeny modelové příklady a jsou lektorem vyzváni k návrhu řešení.

Následují dotazy účastníků směrem k lektorovi.

Sdílení zkušeností:

Na konci této části probíhá sdílení příkladů dobré praxe účastníků.

3. téma: Kvalita málotřídní školy a Česká školní inspekce.

Výklad:

Účastníci si poslechnou teoretický výklad k tématu.

Aktivita:

Účastníkům jsou představeny modelové příklady a jsou lektorem vyzváni k návrhu řešení.

Následují dotazy účastníků směrem k lektorovi.

Sdílení zkušeností:

Na konci této části probíhá sdílení příkladů dobré praxe účastníků.

Závěr bloku č. 1

Lektor v závěru bloku č. 1 shrne zásadní informace k tématům a zajímavé poznámky či zkušenosti účastníků.

Účastníci po absolvování prezenční části dostanou k dispozici jak prezentaci v Microsoft PowerPoint, tak přílohy (obr. č. 2.5.1.1 – č. 2.5.1.4), které mohou využít pro inspiraci ve vlastní praxi. Jedná se o doplnění k teoretickému výkladu. S těmito přílohami v prezenční části účastníci nepracují.

ŘÍZENÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY

Typologie **problémových** rodičů

V současné společnosti se setkáváme s mnoha postoji, stanovisky a názory, pokud jde o pojetí výchovy dítěte. Pedagogové si uvědomují, že dochází k viditelné změně v oblasti hodnot nejen v rodinách, ale i obecně ve společnosti. Můžeme říci, že ve své podstatě nadčasovou definici pronesl v tomto směru docent Matoušek, když označil rodinu v 21. století za instituci skořápkovou, nestabilní a křehkou.

Bc. Lenka Polášková

Děti ke svému životu nutně potřebují rodiče, kteří jim dávají lásku, ale také přiměřeně nastavují hranice. Technologie – byť jsou v mnoha směrech, a to i ve vzdělávání, značným přínosem – nemohou rodičovskou výchovu ani nahrazovat, ani kompenzovat. Právě rodiče zásadní měrou ovlivňují klima škol a tříd i chování svých dětí. Spolupráce rodiny a školy je tedy nezbytná. V pedagogické praxi bývá palčivým problémem všech typů a stupňů škol komunikace s „problémovými rodiči". Samozřejmě je nutné si uvědomit, že pojem „problémový rodič" je poměrně subjektivní: Každý člověk totiž vyhodnocuje situace individuálně a to, co může být problémové pro jednoho pedagoga, pro jiného problém znamenat nemusí. Účinným prostředkem se stávají různé typy komunikačních strategií. Prvním zásadním krokem v komunikaci s rodiči je orientace v typologii problémových rodin. Díky potřebným znalostem může pedagog nalézt možnosti, jak účinně předcházet konfliktním a zátěžovým situacím.

Praxe mateřské školy

Vedeny dobrými úmysly se učitelky mateřských škol dopouštějí zásadní chyby, pokud se snaží ovlivňovat návyky dítěte, případně mají pocit, že musejí situaci konkrétního dítěte zásadně změnit nebo ovlivnit navzdory nesouhlasu rodičů. Realita je taková, že byť by se snažily sebevíc, bez vůle a ochoty rodičů není možné situaci jakkoli ovlivňovat či do ní zasahovat. Vždy je nutné postupovat ve spolupráci s rodičem. Kompetence každého pedagoga začínají i končí „na prahu školy". Horší je situace, pokud se v kolektivu dětí objeví jedinec, který svým chováním zásadně narušuje klima, a situace si tudíž žádá řešení...

Učitelka by se měla pokusit „nepotlačovat" autoritu rodiče a za každou cenu nepředkládat svůj pohled na řešení situace. Vhodným prvním krokem je přemýšlet o postoji rodiče a o důvodech, které ho k určitému chování vedou. Poměrně komplikovaná bývá situace zejména v případě nespolupracujících matek. Matoušek (2010) doporučuje:

- pokusit se připojit k pohledu matky na situaci či problém;
- snažit se hledat a nabízet možnosti alternativ řešení, jak pohled matky rozšířit a ovlivnit;
- projevovat souhlas s matkou, respektovat její názor, snažit se nabízet jí alternativy řešení.

Bez vůle a ochoty rodičů není možné situaci jakkoli ovlivňovat či do ní zasahovat.

Typologie problémových rodin

V pedagogické praxi se můžeme setkat s několika typy problémových rodin. Jedná se zpravidla o dysfunkční typy, které lze odhalit na základě projevů chování a způsobu komunikace. V těchto případech se učitelka musí připravit na problematickou komunikaci a promyslet si možné komunikační strategie. Členové dysfunkčních rodin mají zvýšené sklony k agresi, bývají podráždění, neosobní, nejsou ochotni řešit problémy a často kladou nepřiměřené nároky na mateřskou školu. Příčin dysfunkčnosti je celá řada a učitelka mateřské školy nemá vždy možnost daný problém odhalit. Může však účinně předcházet konfliktním a vyhroceným situacím, bude-li jednat s rozvahou, trpělivostí a empatií.

TYPOLOGIE RODIN
(Trpišovská, Vacínová, 2007):

1. Nezralá rodina
Rodičovství je vnímáno zpravidla jako neočekávané nebo nechtěné.

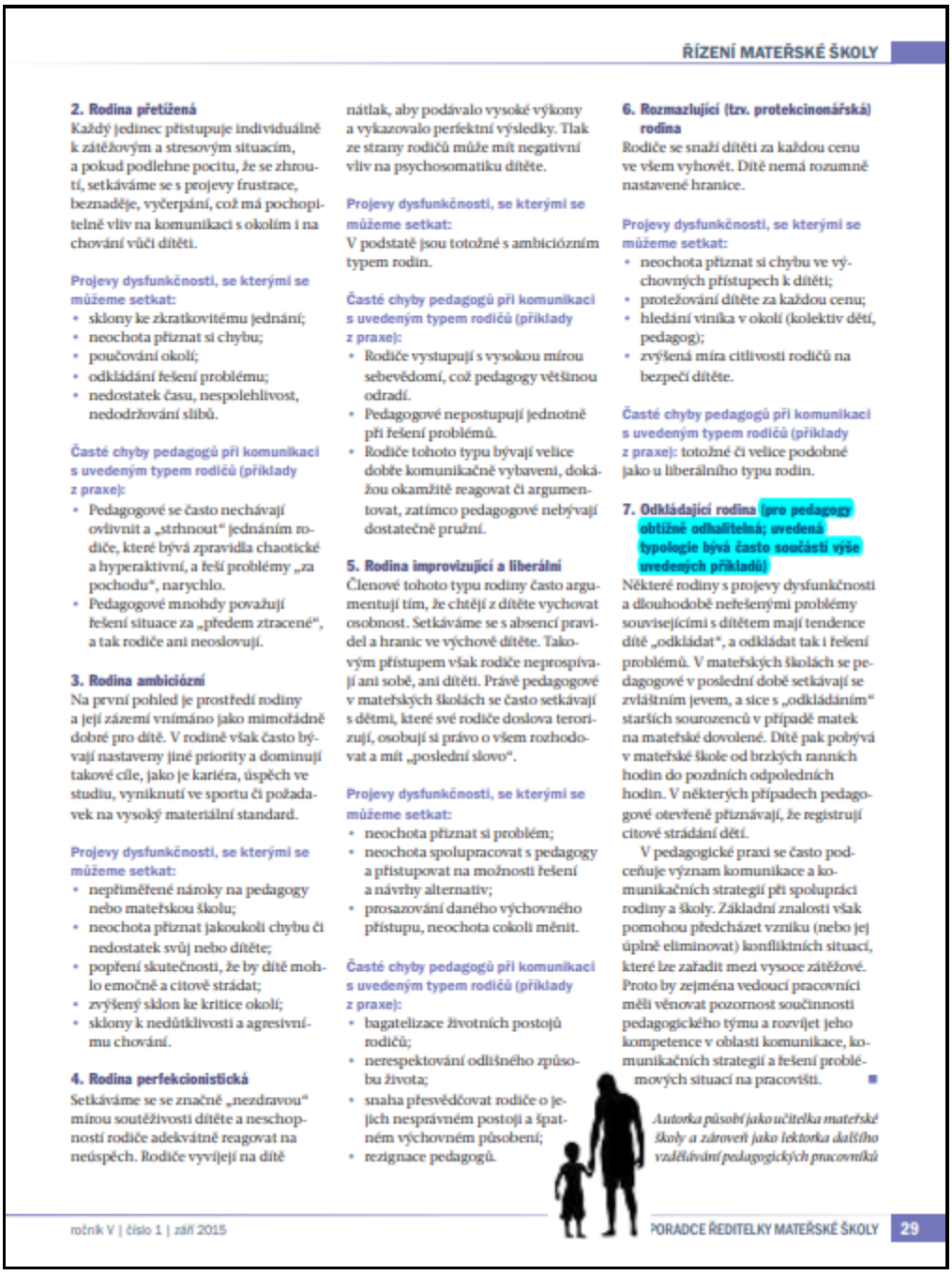
Projevy dysfunkčnosti, se kterými se můžeme setkat:

- nestabilita rodiny;
- nedostatek sebedůvěry v rozhodování rodiče;
- názorový nesoulad mezi rodiči, zejména v oblasti výchovných přístupů;
- problémy v oblasti sociálně-ekonomické (bydlení, zaměstnání).

Časté chyby pedagogů při komunikaci s uvedeným typem rodičů (příklady z praxe):

- nedůslednost pedagoga vůči rodiči při řešení problému;
- časté dotazy rodiče pedagog vnímá jako obtěžování nebo projev nedůvěry;
- neschopnost pedagoga dostatečně motivovat rodiče.

Obr. č. 2.5.1.1: 1. část přílohy č. 1 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, Lenka. Typologie problémových rodičů. In: *Poradce ředitelky mateřské školy: aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy*. Praha: Forum, 2015. ISSN 1804-9745)

2. Rodina přetížená
Každý jedinec přistupuje individuálně k zátěžovým a stresovým situacím, a pokud podlehne pocitu, že se zhroutí, setkáváme se s projevy frustrace, beznaděje, vyčerpání, což má pochopitelně vliv na komunikaci s okolím i na chování vůči dítěti.

Projevy dysfunkčnosti, se kterými se můžeme setkat:
- sklony ke zkratkovitému jednání;
- neochota přiznat si chybu;
- poučování okolí;
- odkládání řešení problému;
- nedostatek času, nespolehlivost, nedodržování slibů.

Časté chyby pedagogů při komunikaci s uvedeným typem rodičů (příklady z praxe):
- Pedagogové se často nechávají ovlivnit a „strhnout" jednáním rodiče, které bývá zpravidla chaotické a hyperaktivní, a řeší problémy „za pochodu", narychlo.
- Pedagogové mnohdy považují řešení situace za „předem ztracené", a tak rodiče ani neoslovují.

3. Rodina ambiciózní
Na první pohled je prostředí rodiny a její zázemí vnímáno jako mimořádně dobré pro dítě. V rodině však často bývají nastaveny jiné priority a dominují takové cíle, jako je kariéra, úspěch ve studiu, vyniknutí ve sportu či požadavek na vysoký materiální standard.

Projevy dysfunkčnosti, se kterými se můžeme setkat:
- nepřiměřené nároky na pedagogy nebo mateřskou školu;
- neochota přiznat jakoukoli chybu či nedostatek svůj nebo dítěte;
- popření skutečnosti, že by dítě mohlo emočně a citově strádat;
- zvýšený sklon ke kritice okolí;
- sklony k nedůtklivosti a agresivnímu chování.

4. Rodina perfekcionistická
Setkáváme se se značně „nezdravou" mírou soutěživosti dítěte a neschopností rodiče adekvátně reagovat na neúspěch. Rodiče vyvíjejí na dítě nátlak, aby podávalo vysoké výkony a vykazovalo perfektní výsledky. Tlak ze strany rodičů může mít negativní vliv na psychosomatiku dítěte.

Projevy dysfunkčnosti, se kterými se můžeme setkat:
V podstatě jsou totožné s ambiciózním typem rodin.

Časté chyby pedagogů při komunikaci s uvedeným typem rodičů (příklady z praxe):
- Rodiče vystupují s vysokou mírou sebevědomí, což pedagogy většinou odradí.
- Pedagogové nepostupují jednotně při řešení problémů.
- Rodiče tohoto typu bývají velice dobře komunikačně vybaveni, dokážou okamžitě reagovat či argumentovat, zatímco pedagogové nebývají dostatečně pružní.

5. Rodina improvizující a liberální
Členové tohoto typu rodiny často argumentují tím, že chtějí z dítěte vychovat osobnost. Setkáváme se s absencí pravidel a hranic ve výchově dítěte. Takovým přístupem však rodiče neprospívají ani sobě, ani dítěti. Právě pedagogové v mateřských školách se často setkávají s dětmi, které své rodiče doslova terorizují, osobují si právo o všem rozhodovat a mít „poslední slovo".

Projevy dysfunkčnosti, se kterými se můžeme setkat:
- neochota přiznat si problém;
- neochota spolupracovat s pedagogy a přistupovat na možnosti řešení a návrhy alternativ;
- prosazování daného výchovného přístupu, neochota cokoli měnit.

Časté chyby pedagogů při komunikaci s uvedeným typem rodičů (příklady z praxe):
- bagatelizace životních postojů rodičů;
- nerespektování odlišného způsobu života;
- snaha přesvědčovat rodiče o jejich nesprávném postoji a špatném výchovném působení;
- rezignace pedagogů.

6. Rozmazlující (tzv. protekcionářská) rodina
Rodiče se snaží dítěti za každou cenu ve všem vyhovět. Dítě nemá rozumně nastavené hranice.

Projevy dysfunkčnosti, se kterými se můžeme setkat:
- neochota přiznat si chybu ve výchovných přístupech k dítěti;
- protežování dítěte za každou cenu;
- hledání viníka v okolí (kolektiv dětí, pedagog);
- zvýšená míra citlivosti rodičů na bezpečí dítěte.

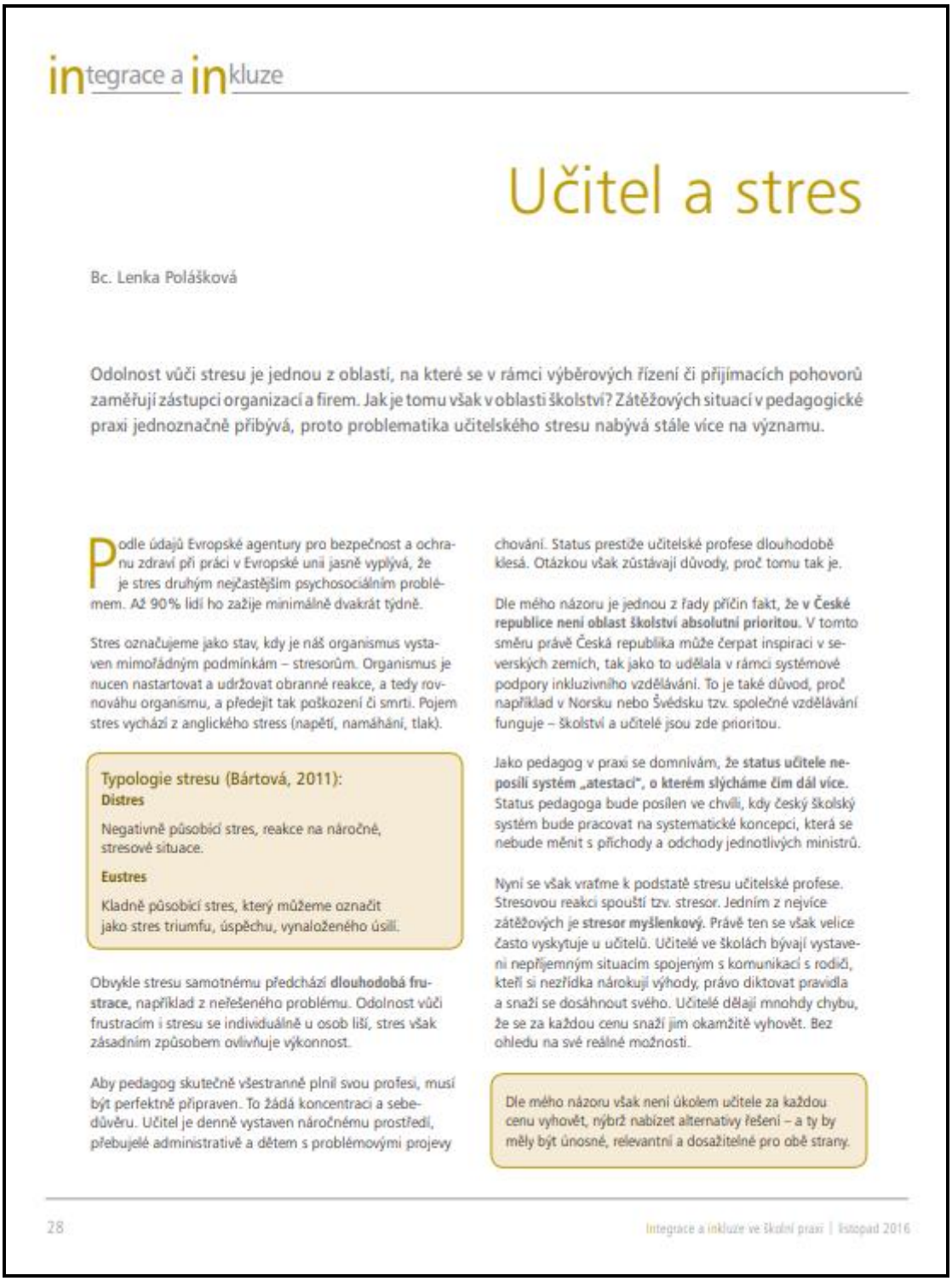
Časté chyby pedagogů při komunikaci s uvedeným typem rodičů (příklady z praxe): totožné či velice podobné jako u liberálního typu rodin.

7. Odkládající rodina (pro pedagogy obtížně odhalitelná; uvedená typologie bývá často součástí výše uvedených příkladů)
Některé rodiny s projevy dysfunkčnosti a dlouhodobě neřešenými problémy souvisejícími s dítětem mají tendence dítě „odkládat", a odkládat tak i řešení problémů. V mateřských školách se pedagogové v poslední době setkávají se zvláštním jevem, a sice s „odkládáním" starších sourozenců v případě matek na mateřské dovolené. Dítě pak pobývá v mateřské škole od brzkých ranních hodin do pozdních odpoledních hodin. V některých případech pedagogové otevřeně přiznávají, že registrují citové strádání dětí.

V pedagogické praxi se často podceňuje význam komunikace a komunikačních strategií při spolupráci rodiny a školy. Základní znalosti však pomohou předcházet vzniku (nebo jej úplně eliminovat) konfliktních situací, které lze zařadit mezi vysoce zátěžové. Proto by zejména vedoucí pracovníci měli věnovat pozornost součinnosti pedagogického týmu a rozvíjet jeho kompetence v oblasti komunikace, komunikačních strategií a řešení problémových situací na pracovišti. ■

Autorka působí jako učitelka mateřské školy a zároveň jako lektorka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

Obr. č. 2.5.1.2: 2. část přílohy č. 1 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, Lenka. Typologie problémových rodičů. In: *Poradce ředitelky mateřské školy: aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy*. Praha: Forum, 2015. ISSN 1804-9745)

integrace a inkluze

Učitel a stres

Bc. Lenka Polášková

Odolnost vůči stresu je jednou z oblastí, na které se v rámci výběrových řízení či přijímacích pohovorů zaměřují zástupci organizací a firem. Jak je tomu však v oblasti školství? Zátěžových situací v pedagogické praxi jednoznačně přibývá, proto problematika učitelského stresu nabývá stále více na významu.

Podle údajů Evropské agentury pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci v Evropské unii jasně vyplývá, že je stres druhým nejčastějším psychosociálním problémem. Až 90 % lidí ho zažije minimálně dvakrát týdně.

Stres označujeme jako stav, kdy je náš organismus vystaven mimořádným podmínkám – stresorům. Organismus je nucen nastartovat a udržovat obranné reakce, a tedy rovnováhu organismu, a předejít tak poškození či smrti. Pojem stres vychází z anglického stress (napětí, namáhání, tlak).

Typologie stresu (Bártová, 2011):

Distres

Negativně působící stres, reakce na náročné, stresové situace.

Eustres

Kladně působící stres, který můžeme označit jako stres triumfu, úspěchu, vynaloženého úsilí.

Obvykle stresu samotnému předchází **dlouhodobá frustrace**, například z neřešeného problému. Odolnost vůči frustracím i stresu se individuálně u osob liší, stres však zásadním způsobem ovlivňuje výkonnost.

Aby pedagog skutečně všestranně plnil svou profesi, musí být perfektně připraven. To žádá koncentraci a sebedůvěru. Učitel je denně vystaven náročnému prostředí, přebujelé administrativě a dětem s problémovými projevy chování. Status prestiže učitelské profese dlouhodobě klesá. Otázkou však zůstávají důvody, proč tomu tak je.

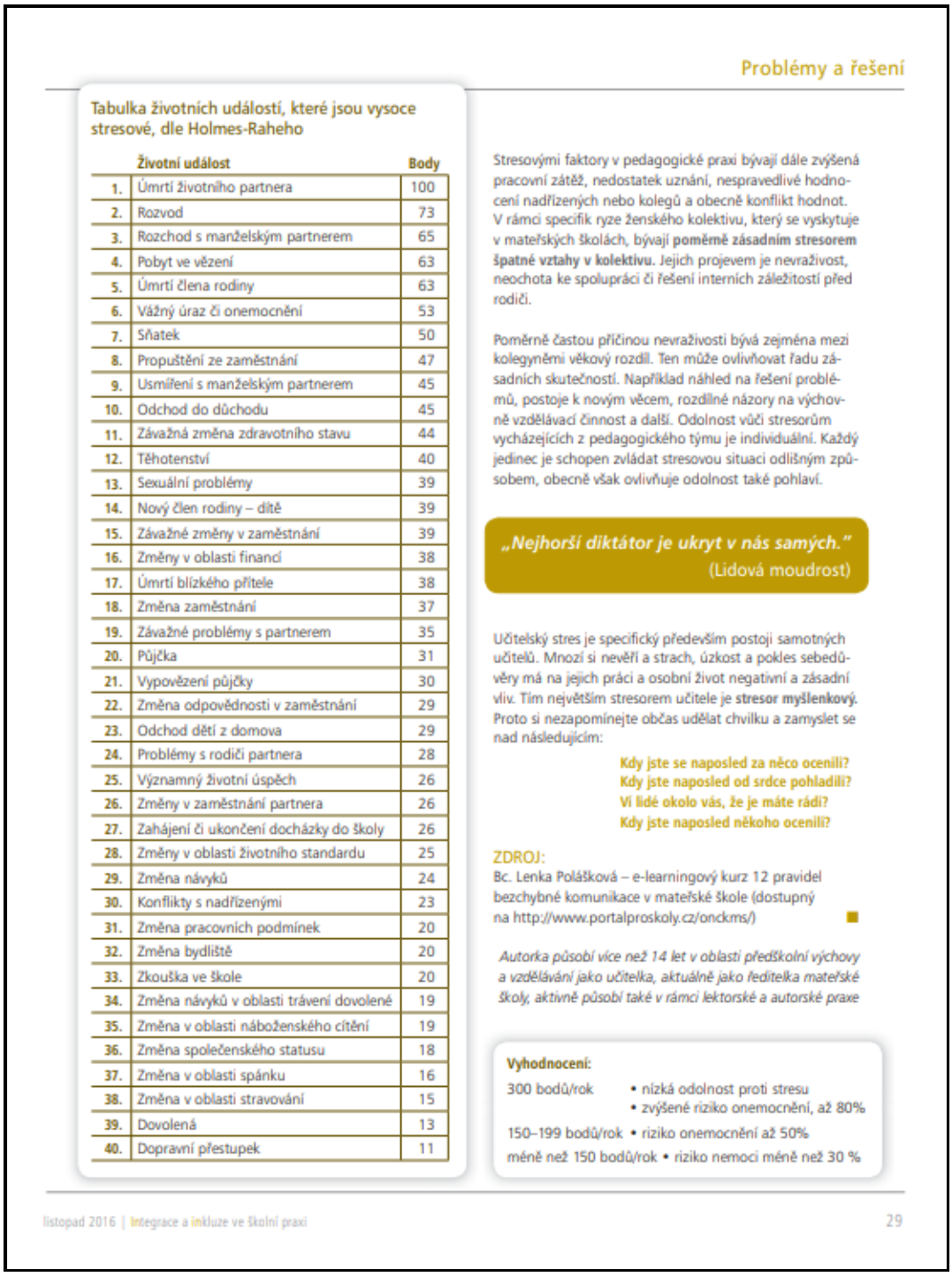
Dle mého názoru je jednou z řady příčin fakt, že **v České republice není oblast školství absolutní prioritou.** V tomto směru právě Česká republika může čerpat inspiraci v severských zemích, tak jako to udělala v rámci systémové podpory inkluzivního vzdělávání. To je také důvod, proč například v Norsku nebo Švédsku tzv. společné vzdělávání funguje – školství a učitelé jsou zde prioritou.

Jako pedagog v praxi se domnívám, že **status učitele neposílí systém „atestací", o kterém slýcháme čím dál více.** Status pedagoga bude posílen ve chvíli, kdy český školský systém bude pracovat na systematické koncepci, která se nebude měnit s příchody a odchody jednotlivých ministrů.

Nyní se však vraťme k podstatě stresu učitelské profese. Stresovou reakci spouští tzv. stresor. Jedním z nejvíce zátěžových je **stresor myšlenkový.** Právě ten se však velice často vyskytuje u učitelů. Učitelé ve školách bývají vystaveni nepříjemným situacím spojeným s komunikací s rodiči, kteří si nezřídka nárokují výhody, právo diktovat pravidla a snaží se dosáhnout svého. Učitelé dělají mnohdy chybu, že se za každou cenu snaží jim okamžitě vyhovět. Bez ohledu na své reálné možnosti.

Dle mého názoru však není úkolem učitele za každou cenu vyhovět, nýbrž nabízet alternativy řešení – a ty by měly být únosné, relevantní a dosažitelné pro obě strany.

Obr. č. 2.5.1.3: 1. část přílohy č. 2 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, Lenka. Učitel a stres. In: *Integrace a inkluze ve školní praxi: speciální vzdělávací potřeby dětí, žáků a studentů.* Praha: Forum, 2016. ISSN 2336-1212.)

Tabulka životních událostí, které jsou vysoce stresové, dle Holmes-Raheho

	Životní událost	Body
1.	Úmrtí životního partnera	100
2.	Rozvod	73
3.	Rozchod s manželským partnerem	65
4.	Pobyt ve vězení	63
5.	Úmrtí člena rodiny	63
6.	Vážný úraz či onemocnění	53
7.	Sňatek	50
8.	Propuštění ze zaměstnání	47
9.	Usmíření s manželským partnerem	45
10.	Odchod do důchodu	45
11.	Závažná změna zdravotního stavu	44
12.	Těhotenství	40
13.	Sexuální problémy	39
14.	Nový člen rodiny – dítě	39
15.	Závažné změny v zaměstnání	39
16.	Změny v oblasti financí	38
17.	Úmrtí blízkého přítele	38
18.	Změna zaměstnání	37
19.	Závažné problémy s partnerem	35
20.	Půjčka	31
21.	Vypovězení půjčky	30
22.	Změna odpovědnosti v zaměstnání	29
23.	Odchod dětí z domova	29
24.	Problémy s rodiči partnera	28
25.	Významný životní úspěch	26
26.	Změny v zaměstnání partnera	26
27.	Zahájení či ukončení docházky do školy	26
28.	Změny v oblasti životního standardu	25
29.	Změna návyků	24
30.	Konflikty s nadřízenými	23
31.	Změna pracovních podmínek	20
32.	Změna bydliště	20
33.	Zkouška ve škole	20
34.	Změna návyků v oblasti trávení dovolené	19
35.	Změna v oblasti náboženského cítění	19
36.	Změna společenského statusu	18
37.	Změna v oblasti spánku	16
38.	Změna v oblasti stravování	15
39.	Dovolená	13
40.	Dopravní přestupek	11

Stresovými faktory v pedagogické praxi bývají dále zvýšená pracovní zátěž, nedostatek uznání, nespravedlivé hodnocení nadřízených nebo kolegů a obecně konflikt hodnot. V rámci specifik ryze ženského kolektivu, který se vyskytuje v mateřských školách, bývají **poměrně zásadním stresorem špatné vztahy v kolektivu.** Jejich projevem je nevraživost, neochota ke spolupráci či řešení interních záležitostí před rodiči.

Poměrně častou příčinou nevraživosti bývá zejména mezi kolegyněmi věkový rozdíl. Ten může ovlivňovat řadu zásadních skutečností. Například náhled na řešení problémů, postoje k novým věcem, rozdílné názory na výchovně vzdělávací činnost a další. Odolnost vůči stresorům vycházejících z pedagogického týmu je individuální. Každý jedinec je schopen zvládat stresovou situaci odlišným způsobem, obecně však ovlivňuje odolnost také pohlaví.

„Nejhorší diktátor je ukryt v nás samých."
(Lidová moudrost)

Učitelský stres je specifický především postoji samotných učitelů. Mnozí si nevěří a strach, úzkost a pokles sebedůvěry má na jejich práci a osobní život negativní a zásadní vliv. Tím největším stresorem učitele je **stresor myšlenkový.** Proto si nezapomínejte občas udělat chvilku a zamyslet se nad následujícím:

Kdy jste se naposled za něco ocenili?
Kdy jste naposled od srdce pohladili?
Ví lidé okolo vás, že je máte rádi?
Kdy jste naposled někoho ocenili?

ZDROJ:
Bc. Lenka Polášková – e-learningový kurz 12 pravidel bezchybné komunikace v mateřské škole (dostupný na http://www.portalproskoly.cz/onckms/)

Autorka působí více než 14 let v oblasti předškolní výchovy a vzdělávání jako učitelka, aktuálně jako ředitelka mateřské školy, aktivně působí také v rámci lektorské a autorské praxe

Vyhodnocení:

300 bodů/rok	• nízká odolnost proti stresu • zvýšené riziko onemocnění, až 80%
150–199 bodů/rok	• riziko onemocnění až 50%
méně než 150 bodů/rok	• riziko nemoci méně než 30 %

Obr. č. 2.5.1.4: 2. část přílohy č. 2 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, Lenka. Učitel a stres. In: *Integrace a inkluze ve školní praxi: speciální vzdělávací potřeby dětí, žáků a studentů.* Praha: Forum, 2016. ISSN 2336-1212.)

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 1:

……
……
……
……
……

2.5.2 BLOK č. 2 (Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe – úspěšný přechod z MŠ do ZŠ)

Cíle bloku č. 2:

- Doplnit poznatky v oblasti pedagogické praxe (zajímavosti z projektové výuky, zkušenosti z praxe přechodu dětí z MŠ do ZŠ, zkušenosti z realizace společného vzdělávání v praxi málotřídních škol).

Základní distanční materiál:

- Profesní kompetence jako klíč úspěšného leadera málotřídní školy (str. 64–83)

Rozsah:

- 4 hodiny (4 x 45 min.)

Obsah bloku č. 2 (aktivity, úkoly, průběh):

Lektor účastníkům shrne témata a zajímavosti z bloku č. 1 a zopakuje pravidla a možnosti vzájemné komunikace.

Aktivita:

Účastníci jsou v rámci evokační aktivity vyzváni lektorem, aby se zamysleli nad těmito otázkami:

- Jaké téma je zajímá a proč?
- Co od bloku č. 2 očekávají?
- Co v tomto bloku očekávají od lektora?

1. téma: Možnosti uplatňování inkluzivního přístupu v kontextu novely školského zákona v České republice od 1. 9. 2016 ve specifickém prostředí málotřídních škol

Výklad:

Účastníci si poslechnou teoretický výklad k tématu.

Aktivita:

Účastníkům jsou představeny modelové příklady a jsou lektorem vyzváni k návrhu řešení.

Následují dotazy účastníků směrem k lektorovi.

Sdílení zkušeností:

Na konci této části probíhá sdílení příkladů dobré praxe účastníků.

2. téma: Spolupráce se zřizovatelem a širší veřejností

Výklad:

Účastníci si poslechnou teoretický výklad k tématu.

Aktivita:

Účastníkům jsou představeny modelové příklady a jsou lektorem vyzváni k návrhu řešení.

Následují dotazy účastníků směrem k lektorovi.

Sdílení zkušeností:

Na konci této části probíhá sdílení příkladů dobré praxe účastníků.

3. téma: Zajímavosti z pedagogické praxe – projektová výuka a přechod dětí z MŠ do ZŠ

Výklad:

Účastníci si poslechnou teoretický výklad k tématu.

Aktivita:

Účastníkům jsou představeny modelové příklady a jsou lektorem vyzváni k návrhu řešení.

Následují dotazy účastníků směrem k lektorovi.

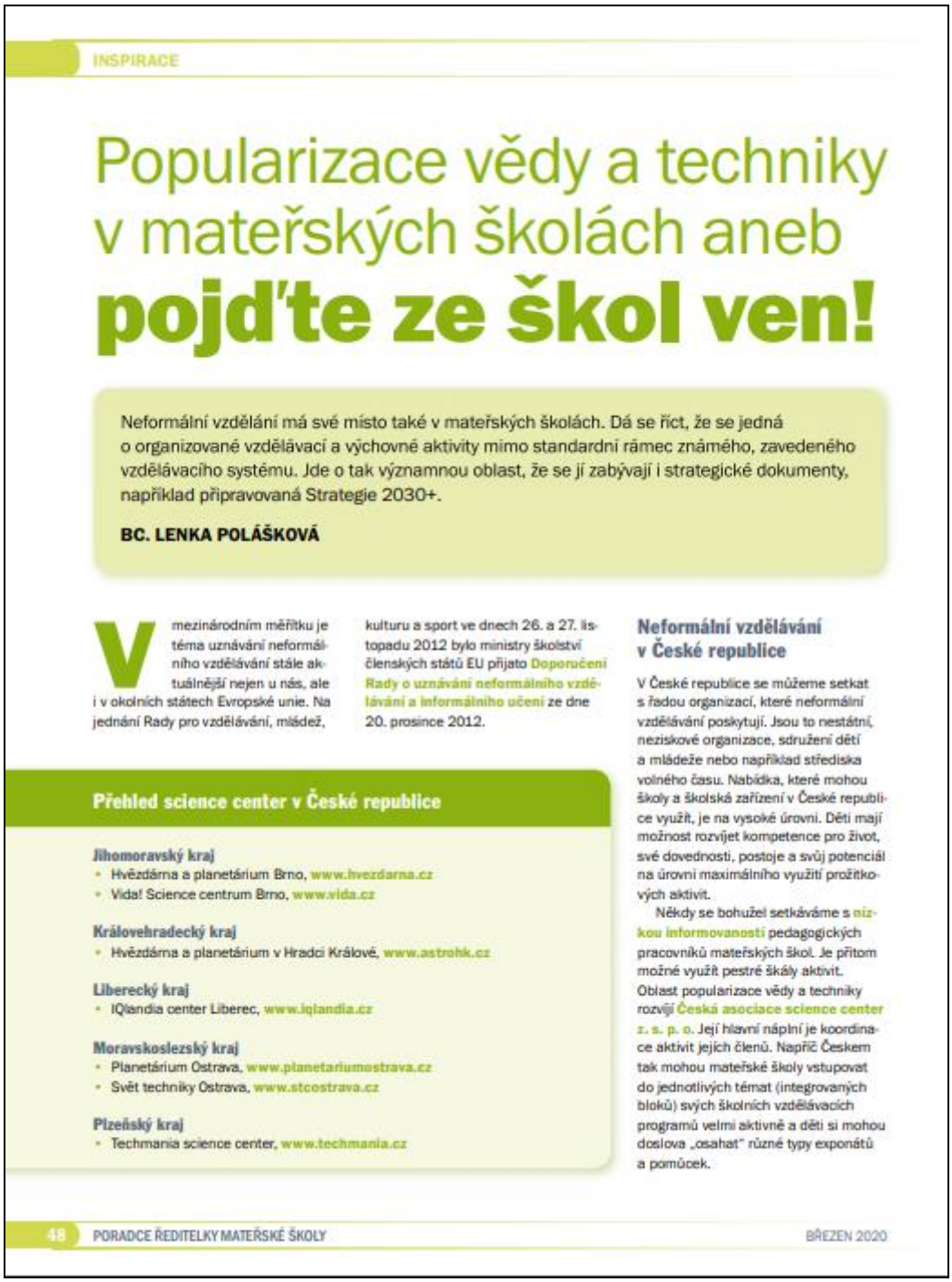
Sdílení zkušeností:

Na konci této části probíhá sdílení příkladů dobré praxe účastníků.

Závěr bloku č. 2

V závěru bloku jsou shrnuty všechny zásadní informace k tématům, ale také zajímavé poznámky či zkušenosti účastníků. Účastníci mají prostor k dotazům.

Účastníci po absolvování prezenční části dostanou k dispozici jak prezentaci v Microsoft PowerPoint, tak přílohy (obr. č. 2.5.2.1 – č. 2.5.2.11), které mohou využít pro inspiraci ve vlastní praxi. Jedná se o doplnění k teoretickému výkladu. S těmito přílohami v prezenční části účastníci nepracují.

INSPIRACE

Popularizace vědy a techniky v mateřských školách aneb **pojďte ze škol ven!**

Neformální vzdělání má své místo také v mateřských školách. Dá se říct, že se jedná o organizované vzdělávací a výchovné aktivity mimo standardní rámec známého, zavedeného vzdělávacího systému. Jde o tak významnou oblast, že se jí zabývají i strategické dokumenty, například připravovaná Strategie 2030+.

BC. LENKA POLÁŠKOVÁ

V mezinárodním měřítku je téma uznávání neformálního vzdělávání stále aktuálnější nejen u nás, ale i v okolních státech Evropské unie. Na jednání Rady pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport ve dnech 26. a 27. listopadu 2012 bylo ministry školství členských států EU přijato Doporučení Rady o uznávání neformálního vzdělávání a informálního učení ze dne 20. prosince 2012.

Přehled science center v České republice

Jihomoravský kraj
- Hvězdárna a planetárium Brno, www.hvezdarna.cz
- Vida! Science centrum Brno, www.vida.cz

Královehradecký kraj
- Hvězdárna a planetárium v Hradci Králové, www.astrohk.cz

Liberecký kraj
- IQlandia center Liberec, www.iqlandia.cz

Moravskoslezský kraj
- Planetárium Ostrava, www.planetariumostrava.cz
- Svět techniky Ostrava, www.stcostrava.cz

Plzeňský kraj
- Techmania science center, www.techmania.cz

Neformální vzdělávání v České republice

V České republice se můžeme setkat s řadou organizací, které neformální vzdělávání poskytují. Jsou to nestátní, neziskové organizace, sdružení dětí a mládeže nebo například střediska volného času. Nabídka, které mohou školy a školská zařízení v České republice využít, je na vysoké úrovni. Děti mají možnost rozvíjet kompetence pro život, své dovednosti, postoje a svůj potenciál na úrovni maximálního využití prožitkových aktivit.

Někdy se bohužel setkáváme s nízkou informovaností pedagogických pracovníků mateřských škol. Je přitom možné využít pestré škály aktivit. Oblast popularizace vědy a techniky rozvíjí Česká asociace science center z. s. p. o. Její hlavní náplní je koordinace aktivit jejích členů. Napříč Českem tak mohou mateřské školy vstupovat do jednotlivých témat (integrovaných bloků) svých školních vzdělávacích programů velmi aktivně a děti si mohou doslova „osahat" různé typy exponátů a pomůcek.

Obr. č. 2.5.2.1: 1. část přílohy č. 3 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, Lenka. Popularizace vědy a techniky v mateřských školách aneb pojďte ze školy ven! In: *Poradce ředitelky mateřské školy: Inspirace.* Praha: Forum, 2020. ISSN 1804-9745.)

Svět techniky Ostrava – příklad dobré praxe

Svět techniky v Ostravě dlouhodobě vytváří pro MŠ takové podmínky, které jsou příkladem dobré praxe propojení dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků současně se vzděláváním dětí. Koncept vzdělávání je nastaven již pro děti od dvou let věku a podporu zde naleznou také mateřské školy s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami. Tým profesionálních a kvalifikovaných lektorů provází děti i učitele vzdělávacím programem (případně modulem) s maximálním využitím prožitkových aktivit, které zohledňují věková specifika, individuální schopnosti, dovednosti dětí, smyslové preference a požadavky vycházející z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání.

Struktura vzdělávacích programů

Vzdělávací program pro MŠ je nastaven na hodinovou dotaci 60 minut. Během této doby děti navštíví odborné učebny, expozice i tzv. Dětský svět, ve kterém si mohou vyzkoušet pokusy s vodou, práci s jeřábem, hudební nástroje v nahrávacím studiu nebo např. pomůcky v plně zařízené ordinaci lékaře. Svět techniky pružně reaguje na priority vycházející z konceptu Rámcových vzdělávacích programů. Je kladen důraz na vzdělávací programy rozvíjející předmatematické dovednosti, oblast koncentrace pozornosti, motorických činností, prevence bezpečnosti, ochrany přírody, základy chemie nebo např. oblast polytechnického vzdělávání. Úspěšně je realizován projekt Odborné kariérové a polytechnické vzdělávání v Moravskoslezském kraji.

Podpora a spolupráce – může to fungovat!

Projekt umožňuje mateřským školám zdarma navštěvovat vzdělávací moduly a pokrývá také poměrně problematickou oblast financování autobusové dopravy.

Vzdělávací programy a moduly pro mateřské školy z nabídky Světa techniky Ostrava

Geometráčkova nová dobrodružství
- Program zaměřený na oblast předmatematických dovedností, geometrie, geografie.

Svět plný barev
- Program zaměřený na propojení výtvarných aktivit a pokusů s barvami.

Šikovné ručičky
- Unikátní program pro děti od dvou let a děti se speciálními vzdělávacími potřebami, zaměřený na rozvoj jemné motoriky a koncentraci pozornosti.

Putování za medem
- Příroda, její ochrana, globální problémy spojené s činností člověka, život hmyzu a základy programování.

Doktorská školička
- Zahrnuje všechny požadavky vycházející z oblasti Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání „Člověk a jeho tělo". Děti jsou součástí příběhu, ve kterém aktivně řeší modelové situace spojené s riziky, které mohou vést k ohrožení zdraví.

Kouzelný oxid
- Také v mateřské škole lze pracovat s experimenty a pokusy. Prostředí Divadla vědy je pro děti zajímavou zkušeností a silným zážitkem.

Malý a velký řemeslník
- Výjezdový program pro mateřské školy, na kterém lektoři přímo v zázemí mateřských škol s dětmi pracují na reálných poncích a s reálným vybavením pro řemeslnou činnost. Výsledkem jsou dřevěné výrobky dětí.

Klíčovou podporu realizaci projektu poskytuje statutární město Ostrava. Na cestě ke zvyšování kvality tak propojily pomyslné síly poskytovatel neformálního vzdělávání, školy, školská zařízení a statutární město. Podporu ve Světě techniky mají také rodiče s dětmi raného a předškolního věku, kteří mohou navštěvovat Montessori klub. Zcela unikátní je vybavení učebny a zázemí pro smysluplné trávení volného času rodičů se svými dětmi. Pravidelně probíhá také Amosova školička předškolní přípravy. Lektoři zde rozvíjejí všechny kompetence potřebné pro usnadnění přechodu dětí z mateřské školy do školy základní.

Závěrem

Kam směřuje české školství? Jak nastavit úroveň kompetencí pro život? Jak nejlépe děti do života připravit? Diskuse vedou odborníci, učitelé i rodiče. Zřejmě není správnou cestou děti uzavírat do škol, kvalitu výuky hodnotit dle počtu vyplněných „pracovních" listů a výtvarných výstupů. To nejdůležitější, co můžeme dětem dát, je zkušenost, prožitek a radost z poznávání, vědění a motivace k získávání informací a dovedností. Pojďme tedy s dětmi ze škol ven! ■

Autorka externě spolupracuje s redakcí

Obr. č. 2.5.2.2: 2. část přílohy č. 3 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, Lenka. Popularizace vědy a techniky v mateřských školách aneb pojďte ze školy ven! In: *Poradce ředitelky mateřské škol: Inspirace.* Praha: Forum, 2020. ISSN 1804-9745.)

Využití Gardnerovy teorie mnohočetné inteligence

V posledních letech zaznamenáváme postupné změny týkající se přístupů v oblasti výchovně-vzdělávacích strategií. Pedagogové se snaží odpovídajícím způsobem reagovat na různorodé složení kolektivu i typologickou pestrost. V praxi však čelí poměrně složité situaci. Na jedné straně by z hlediska systémové podpory inkluzivního vzdělávání mělo reálně docházet ke snižování počtu dětí ve třídách, aby bylo možné aplikovat skutečně individuální přístup k dětem. Na straně druhé se však setkáváme s pohledem ze strany zřizovatelů, kteří se z finančních důvodů snaží udržet při životě praxi tzv. výjimky z počtu dětí, a to i v případech, kdy dochází k integraci dětí se SVP.

Bc. Lenka Polášková

Alternativní pedagogické směry a zajímavé výchovně-vzdělávací strategie jsou přínosem pro nový pohled na plánování a realizaci různých témat a námětů. V budoucnu budou pedagogové nuceni pružněji reagovat a přistupovat k plánování a realizaci témat s přihlédnutím k aktuálnímu složení kolektivu dětí, přičemž od školního roku 2016/2017 se s ohledem na aplikaci novely školského zákona reálně mohou zvýšit počty dětí se SVP.

Gardnerova teorie

V posledních letech zaznamenala velký ohlas Gardnerova teorie mnohočetné inteligence (The Theory of Multiple Intelligences). Americký vývojový psycholog Howard Gardner, profesor na Harvardově univerzitě, předložil v roce 1983 teorii, jejímž cílem bylo rozšíření tradiční definice inteligence, neboť si byl vědom toho, že nedokáže zachytit a postřehnout veškeré schopnosti, dovednosti a obory, ve kterých člověk může vynikat. Především proto se staví proti pojetí jednotnosti inteligence, a zdůrazňuje naopak její různorodost a mnohočetnost. Svou teorii podpořil i studií osob, jež utrpěly poškození mozku. Zjistil například, že navzdory tomu, že daná osoba ztratila schopnost prostorového myšlení, jazykové či motorické funkce zůstaly zachovány.

Gardner kritizuje současnou školu za to, že poznatky vyplývající z teorie mnohočetné inteligence prakticky nezohledňuje, a nabízí možnosti, jak vzdělávání lépe přizpůsobit potřebám jednotlivých studentů. Jeho snahou je ukázat pojetí inteligence v širším kontextu, který nebude vycházet výhradně z výsledků testů, ale také ze znalostí lidského mozku a z interkulturních rozdílů.

V rámci své teorie uvádí Howard Gardner osm typů inteligence:

- Jazykovou
- Logicko-matematickou
- Prostorovou
- Hudební
- Tělesně-pohybovou
- Interpersonální
- Intrapersonální
- Přírodní

Obr. č. 2.5.2.3: 1. část přílohy č. 4 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, Lenka. Využití Gardnerovy teorie mnohočetné inteligence. In *Poradce ředitelky mateřské školy: Řízení mateřské školy.* Praha: Forum, 2016. ISSN 1804-9745.)

Charakteristika jednotlivých typů inteligence z hlediska potřeb a zájmů dítěte

Typologie	Charakteristika	Potřeby a záliby
JAZYKOVÁ	Schopnost ovládnout a obsáhnout všechny stránky jazyka	Čtení, psaní, vyprávění příběhů, slovní hry, rozhovory
LOGICKO-MATEMATICKÁ	Schopnost uvažovat logicky, systematicky, vědecky	Manipulace s předměty, bádání, pokusy, řešení logických úloh, skládanek, hlavolamů, technické zájmy
PROSTOROVÁ	Schopnost přesně postřehnout, pochopit, uložit do paměti a vybavit si tvary, uspořádání předmětů v prostoru, orientace v prostoru	Modelářství, návrhářství, vizuální znázorňování, skládačky, ilustrované knihy, návštěvy muzeí výtvarného umění
HUDEBNÍ	Schopnost porozumět rytmickým a intonačním modelům hudby, kvalitám tónů a zvuků, schopnost pamatovat si informace ve zvukové podobě	Zpívání, pískání, broukání, vyťukávání rytmu, prozpěvování během dne, poslech hudby, hra na hudební nástroj
TĚLESNĚ-POHYBOVÁ	Schopnost velice obratně používat svého těla jak pro sebevyjádření, tak pro činnosti zaměřené na určitý cíl (sport, herectví), schopnost dovedně zacházet s předměty	Tanec, pohybové aktivity a sport, hraní rolí, dramatické umění, aktivní fyzické zapojení do činností, dotykové zkušenosti, „kutilství"
INTERPERSONÁLNÍ	Schopnost všímat si chování a pocitů jiných lidí, rozpoznat a chápat rozdíly v jejich temperamentu, schopnostech, pohnutkách a náladách	Vedení, organizování, shromažďování návštěv a společenských akcí, kolektivní hry, týmová práce, přátelské rozhovory
INTRAPERSONÁLNÍ	Schopnost rozvíjet a ovládat vlastní pocity a prožitky, porozumění svému JÁ	Meditování, snění, klid na samostatné uvažování a plánování, nezávislost, vyhraněnost názorů a koníčků
PŘÍRODNÍ	Schopnost vnímat energie, intuice, „šestý smysl", zvýšená citlivost k percepci přírodních jevů a schopnost učit se z nich	Pobyt v přírodě, životní styl, který je v souladu s prapodstatou člověka, zájem o literaturu a praktiky opírající se o holistický přístup k životu a zdraví

(Krejčová, 2015)

Proč je plánování podle Gardnerovy teorie jiné?

Jednoduše proto, že pedagog komplexně připravuje tematický celek, hry a činnosti v mateřské škole takovým způsobem, aby zahrnovaly všechny typy inteligence. Každý jedinec má v určité míře rozvinuté příslušné oblasti/typy inteligence. Neexistuje člověk, který by měl všechny typy rozvinuty rovnoměrně. Výsledkem pedagogovy přípravy je proto vzdělávací nabídka, která podněcuje dítě v jeho vrozeně „nastavených" dovednostech a schopnostech, ale také podpora individualizace v praxi mateřské školy. Gardnerova teorie mnohočetné inteligence je dobře aplikovatelná v prostředí českých mateřských škol a rozvíjí všechny oblasti, na které se pedagogové zaměřují.

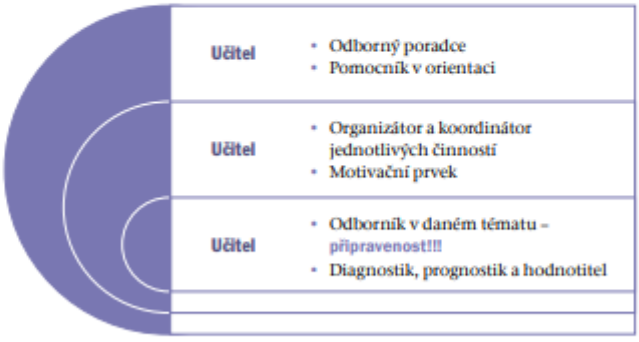
Jak vytvořit flexibilní přípravu

Tematický celek je pomyslným „jádrem", okolo kterého jsou soustředěny všechny následné aktivity, činnosti, hry. Úlohou pedagoga nespočívá v symetrickém předvádění, vedení a řízení jednotlivých činností, což ostatně není ani z hlediska možností pedagoga reálné. Jeho úkolem je příslušné činnosti, aktivity, hry připravit takovým způsobem, aby děti měly možnost volby, a zajistit k nim vhodné podmínky (materiální, prostorové, časové...). V některých případech si děti mohou pomůcky či materiál připravovat samy a rovněž by měly po sobě také uklidit.

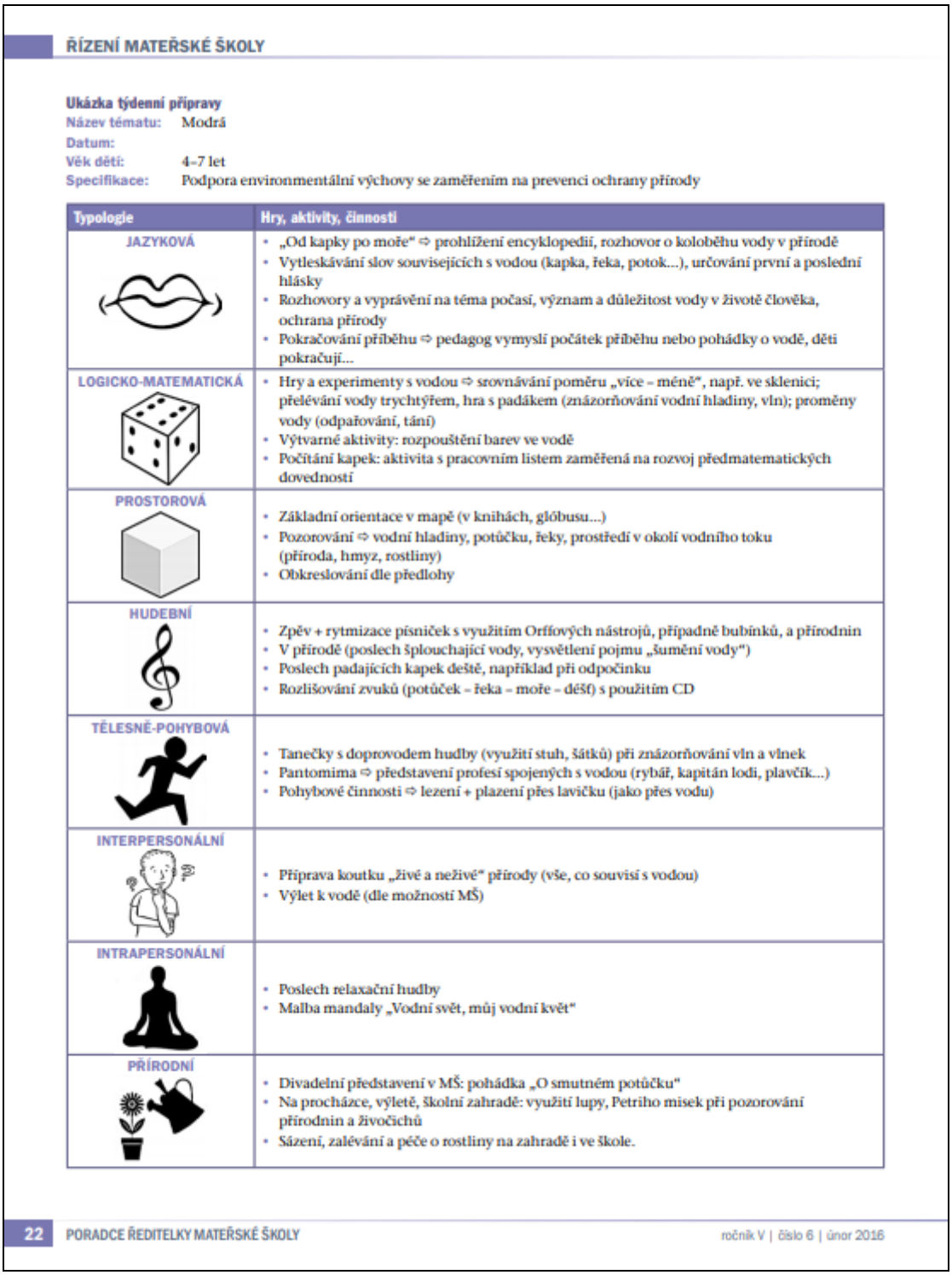
Úloha pedagoga

V souvislosti s plánováním přípravy podle Gardnerovy teorie se významně mění i úloha a role pedagoga.

(Polášková, 2015)

Obr. č. 2.5.2.4: 2. část přílohy č. 4 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, Lenka. Využití Gardnerovy teorie mnohočetné inteligence. In *Poradce ředitelky mateřské školy: Řízení mateřské školy.* Praha: Forum, 2016. ISSN 1804-9745.)

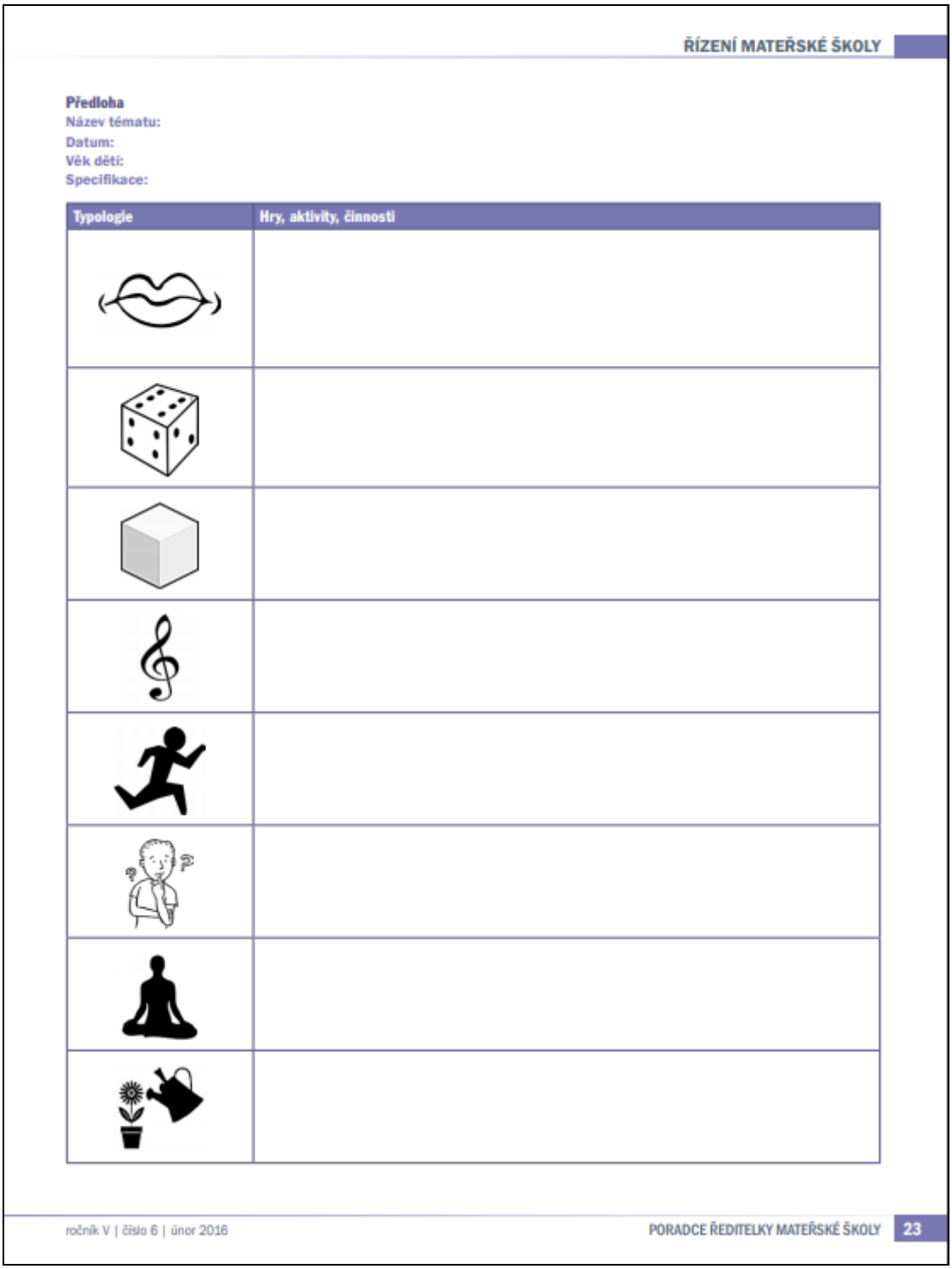
ŘÍZENÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY

Ukázka týdenní přípravy
Název tématu: Modrá
Datum:
Věk dětí: 4–7 let
Specifikace: Podpora environmentální výchovy se zaměřením na prevenci ochrany přírody

Typologie	Hry, aktivity, činnosti
JAZYKOVÁ	• „Od kapky po moře" ⇨ prohlížení encyklopedií, rozhovor o koloběhu vody v přírodě • Vytleskávání slov souvisejících s vodou (kapka, řeka, potok…), určování první a poslední hlásky • Rozhovory a vyprávění na téma počasí, význam a důležitost vody v životě člověka, ochrana přírody • Pokračování příběhu ⇨ pedagog vymyslí počátek příběhu nebo pohádky o vodě, děti pokračují…
LOGICKO-MATEMATICKÁ	• Hry a experimenty s vodou ⇨ srovnávání poměru „více – méně", např. ve sklenici; přelévání vody trychtýřem, hra s padákem (znázorňování vodní hladiny, vln); proměny vody (odpařování, tání) • Výtvarné aktivity: rozpouštění barev ve vodě • Počítání kapek: aktivita s pracovním listem zaměřená na rozvoj předmatematických dovedností
PROSTOROVÁ	• Základní orientace v mapě (v knihách, glóbusu…) • Pozorování ⇨ vodní hladiny, potůčku, řeky, prostředí v okolí vodního toku (příroda, hmyz, rostliny) • Obkreslování dle předlohy
HUDEBNÍ	• Zpěv + rytmizace písniček s využitím Orffových nástrojů, případně bubínků, a přírodnin • V přírodě (poslech šplouchající vody, vysvětlení pojmu „šumění vody") • Poslech padajících kapek deště, například při odpočinku • Rozlišování zvuků (potůček – řeka – moře – déšť) s použitím CD
TĚLESNĚ-POHYBOVÁ	• Tanečky s doprovodem hudby (využití stuh, šátků) při znázorňování vln a vlnek • Pantomima ⇨ představení profesí spojených s vodou (rybář, kapitán lodi, plavčík…) • Pohybové činnosti ⇨ lezení + plazení přes lavičku (jako přes vodu)
INTERPERSONÁLNÍ	• Příprava koutku „živé a neživé" přírody (vše, co souvisí s vodou) • Výlet k vodě (dle možností MŠ)
INTRAPERSONÁLNÍ	• Poslech relaxační hudby • Malba mandaly „Vodní svět, můj vodní květ"
PŘÍRODNÍ	• Divadelní představení v MŠ: pohádka „O smutném potůčku" • Na procházce, výletě, školní zahradě: využití lupy, Petriho misek při pozorování přírodnin a živočichů • Sázení, zalévání a péče o rostliny na zahradě i ve škole.

22 PORADCE ŘEDITELKY MATEŘSKÉ ŠKOLY ročník V | číslo 6 | únor 2016

Obr. č. 2.5.2.5: 3. část přílohy č. 4 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, Lenka. Využití Gardnerovy teorie mnohočetné inteligence. In *Poradce ředitelky mateřské školy: Řízení mateřské školy*. Praha: Forum, 2016. ISSN 1804-9745.)

ŘÍZENÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY

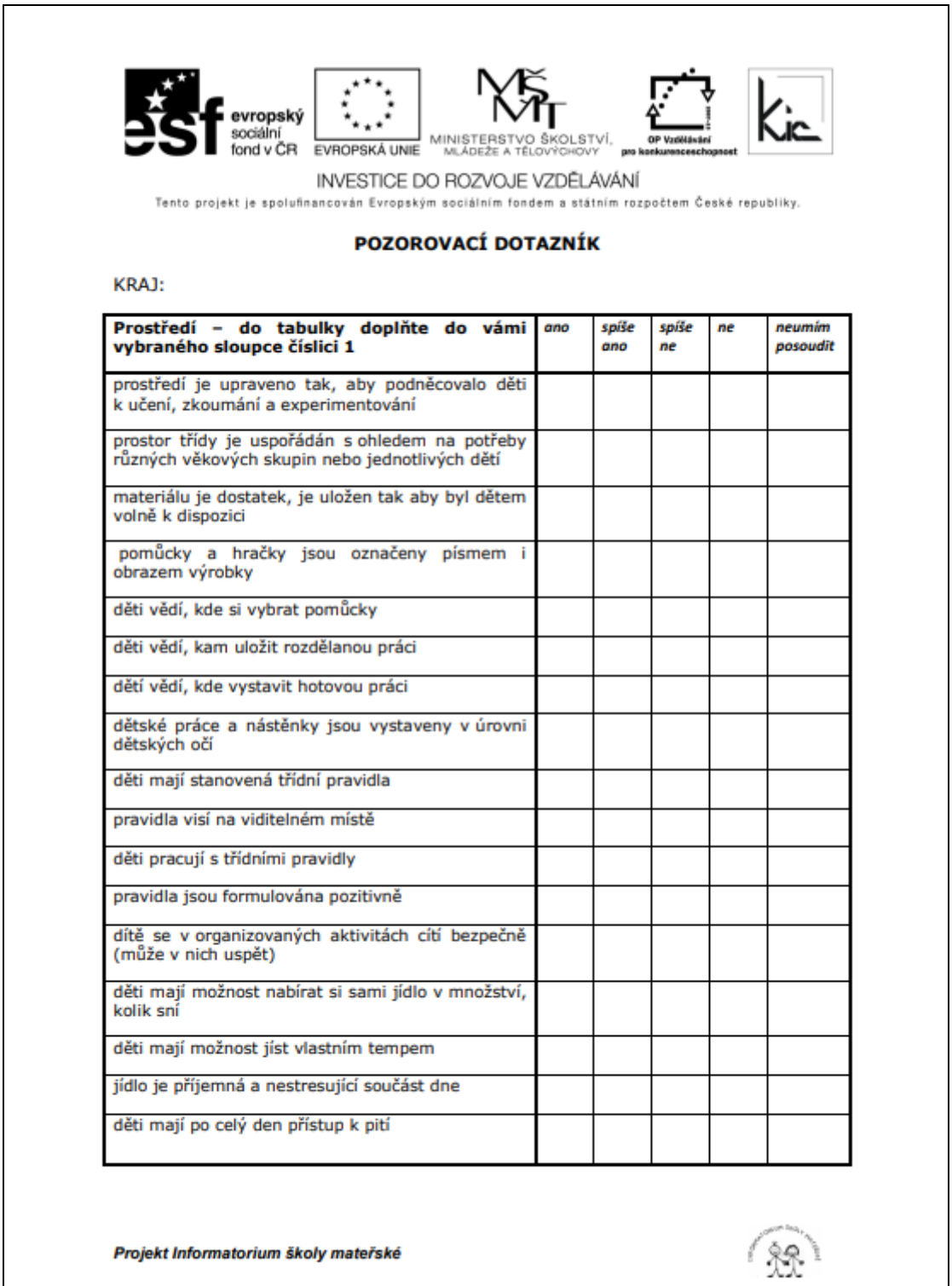
Předloha
Název tématu:
Datum:
Věk dětí:
Specifikace:

Typologie	Hry, aktivity, činnosti

ročník V | číslo 6 | únor 2016

PORADCE ŘEDITELKY MATEŘSKÉ ŠKOLY 23

Obr. č. 2.5.2.6: 4. část přílohy č. 4 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, Lenka. Využití Gardnerovy teorie mnohočetné inteligence. In *Poradce ředitelky mateřské školy: Řízení mateřské školy.* Praha: Forum, 2016. ISSN 1804-9745.)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

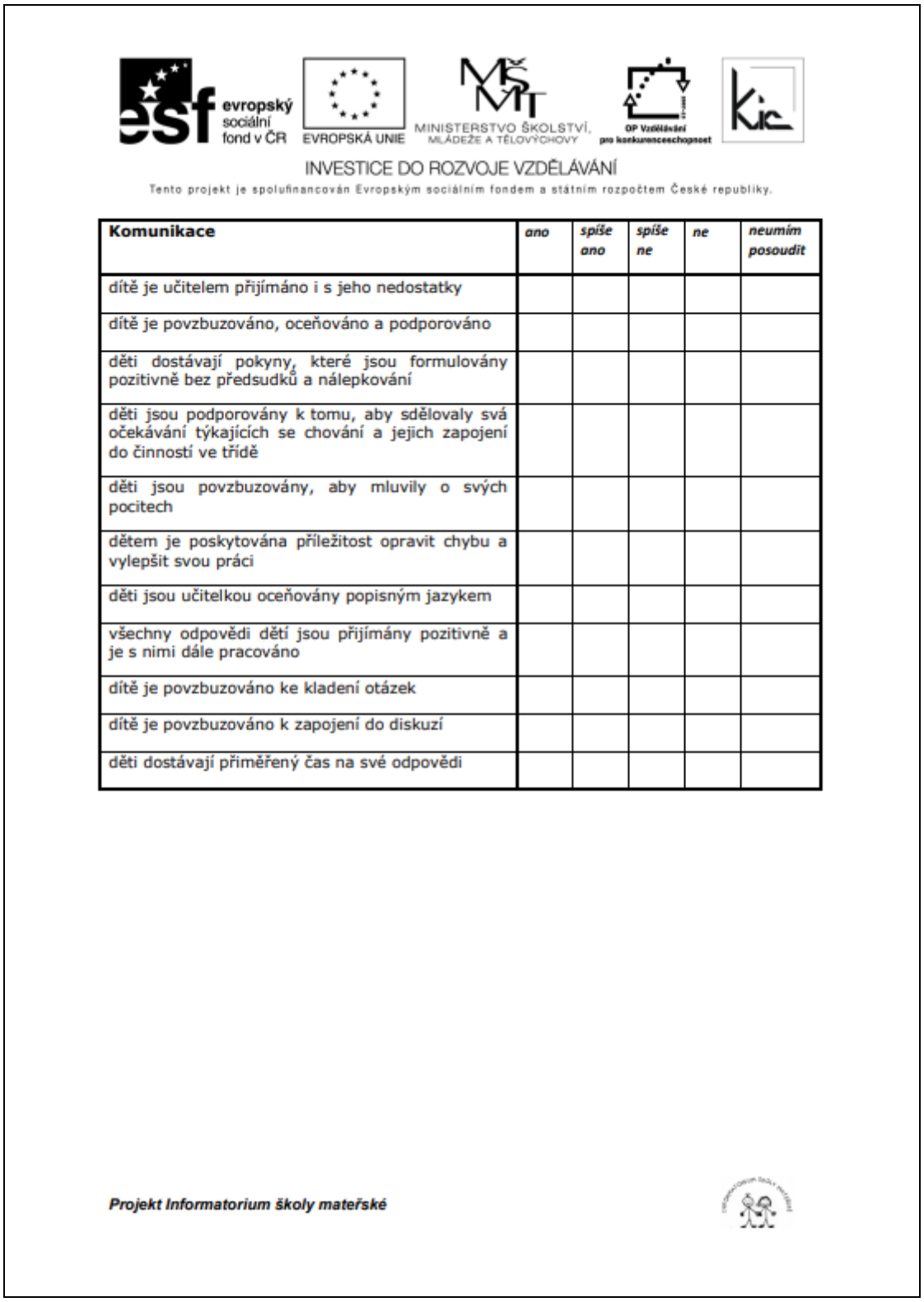
POZOROVACÍ DOTAZNÍK

KRAJ:

Prostředí – do tabulky doplňte do vámi vybraného sloupce číslici 1	*ano*	*spíše ano*	*spíše ne*	*ne*	*neumím posoudit*
prostředí je upraveno tak, aby podněcovalo děti k učení, zkoumání a experimentování					
prostor třídy je uspořádán s ohledem na potřeby různých věkových skupin nebo jednotlivých dětí					
materiálu je dostatek, je uložen tak aby byl dětem volně k dispozici					
pomůcky a hračky jsou označeny písmem i obrazem výrobky					
děti vědí, kde si vybrat pomůcky					
děti vědí, kam uložit rozdělanou práci					
dětí vědí, kde vystavit hotovou práci					
dětské práce a nástěnky jsou vystaveny v úrovni dětských očí					
děti mají stanovená třídní pravidla					
pravidla visí na viditelném místě					
děti pracují s třídními pravidly					
pravidla jsou formulována pozitivně					
dítě se v organizovaných aktivitách cítí bezpečně (může v nich uspět)					
děti mají možnost nabírat si sami jídlo v množství, kolik sní					
děti mají možnost jíst vlastním tempem					
jídlo je příjemná a nestresující součást dne					
děti mají po celý den přístup k pití					

Projekt Informatorium školy mateřské

Obr. č. 2.5.2.7: Pozorovací dotazník 1. část (zdroj: Informatorium školy mateřské, reg. č.: CZ.1.07/1.3.00/14.0074)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Komunikace	*ano*	*spíše ano*	*spíše ne*	*ne*	*neumím posoudit*
dítě je učitelem přijímáno i s jeho nedostatky					
dítě je povzbuzováno, oceňováno a podporováno					
děti dostávají pokyny, které jsou formulovány pozitivně bez předsudků a nálepkování					
děti jsou podporovány k tomu, aby sdělovaly svá očekávání týkajících se chování a jejich zapojení do činností ve třídě					
děti jsou povzbuzovány, aby mluvily o svých pocitech					
dětem je poskytována příležitost opravit chybu a vylepšit svou práci					
děti jsou učitelkou oceňovány popisným jazykem					
všechny odpovědi dětí jsou přijímány pozitivně a je s nimi dále pracováno					
dítě je povzbuzováno ke kladení otázek					
dítě je povzbuzováno k zapojení do diskuzí					
děti dostávají přiměřený čas na své odpovědi					

Projekt Informatorium školy mateřské

Obr. č. 2.5.2.8: Pozorovací dotazník 2. část (zdroj: Informatorium školy mateřské, reg. č.: CZ.1.07/1.3.00/14.0074)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Vzdělávací strategie	*ano*	*spíše ano*	*spíše ne*	*ne*	*neumím posoudit*
děti mají možnost vybrat si z nabídky činností					
děti vědí, na čem pracovat, jak pracovat					
děti mají příležitost zvolit si svůj způsob „zpracování úkolu"					
nabízené činnosti umožňují pracovat dětem individuálně					
nabízené činnosti umožňují pracovat dětem ve skupině					
děti vykonávají činnosti, které mají návaznost na skutečný život, jsou propojeny s činnosti mimo MŠ					
u děti je podporována jejich originalita, která jim umožňuje experimentovat, (uč. nepředkládá modely a vzory,radí jen na požádání dítěte)					
děti obou pohlaví mají stejnou možnost účasti ve všech nabízených činnostech					
děti mají možnost reagovat na otevřené otázky kladené učitelkou					
při řešení problému jsou děti povzbuzovány tak, aby jeden s druhým mluvily o svých nápadech i pocitech					
děti jsou vedeny k odpovědnosti a nezávislosti					
děti ve vytvářených situacích spolupracují, střídají se a vzájemně si pomáhají					
dítě je oceňováno za proces (snahu, postupy)					
dítě je oceňováno za výsledek práce					

Projekt Informatorium školy mateřské

Obr. č. 2.5.2.9: Pozorovací dotazník 3. část (zdroj: Informatorium školy mateřské, reg. č.: CZ.1.07/1.3.00/14.0074)

POMŮCKA ŘEDITELE – DOTAZNÍK K PŘÍJÍMACÍMU POHOVORU S AP

Autor: Bc. Lenka Polášková

V rámci přijímacího řízení či výběrového řízení je podstatné, dobře se připravit předem a nespoléhat na náhodné pokládání otázek. Důležitá je definice toho, co organizace a dítě/žák se speciálními vzdělávacími potřebami potřebuje, kde jsou její rezervy a čeho chceme přijetím nového asistenta pedagoga dosáhnout.

Pomocné otázky k osobnímu pohovoru:

Proč jste změnil(a) předchozí zaměstnání?

V čem vidíte své silné stránky?

V čem vidíte své slabé stránky?

Co vás na předchozí, pracovní pozici nenaplňovalo?

Co se vám líbilo na své nadřízené?

Co se vám nelíbilo na své nadřízené?

Jaký je podle vás ideální ředitel?

Jaká je podle vás ideální kolegyně?

Jaká je podle Vašeho názoru hlavní náplň práce asistenta pedagoga?

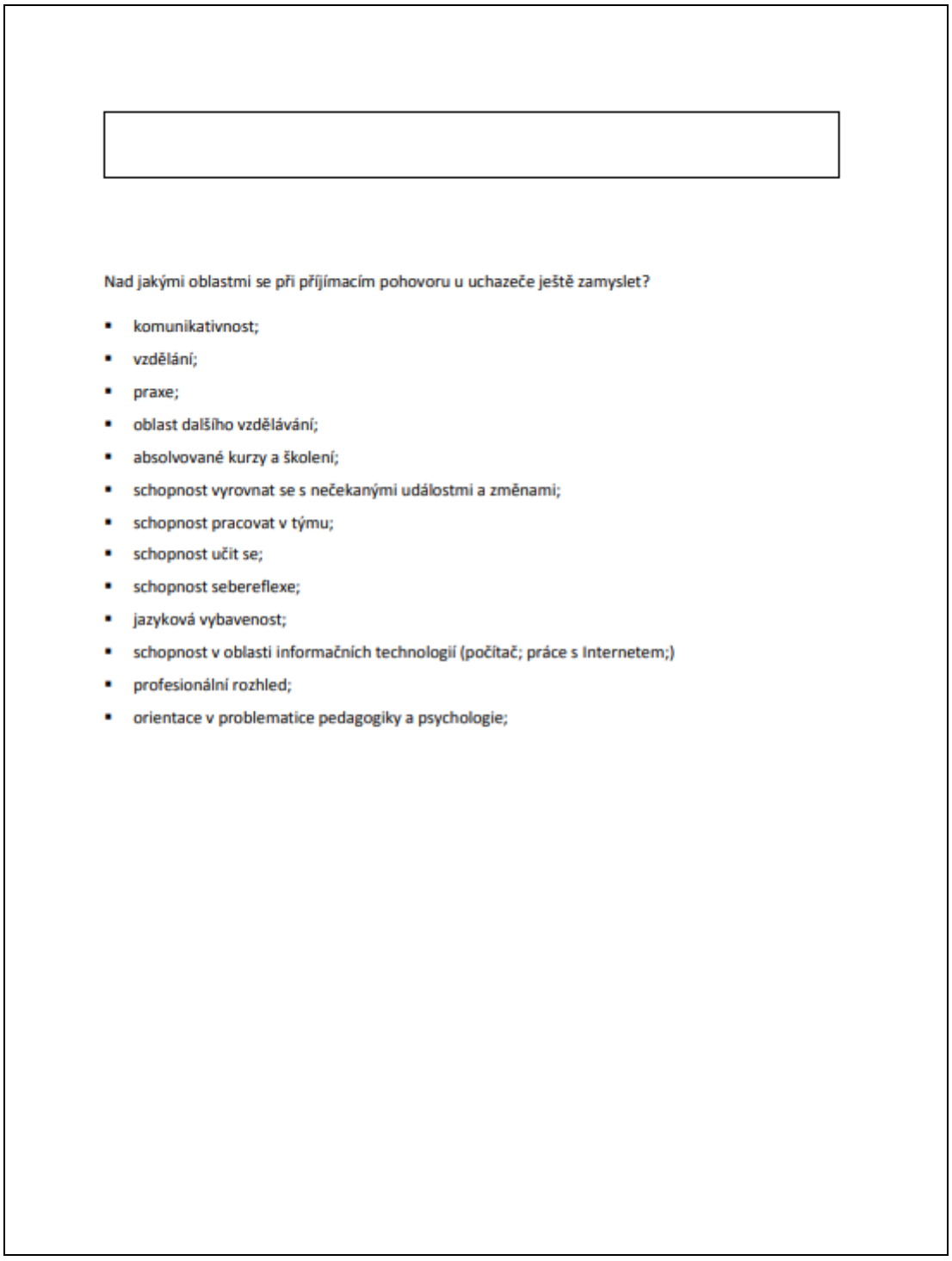
Jaké jsou Vaše předchozí zkušenosti s oblastí/povahou speciálních vzdělávacích potřeb?

Čeho by jste chtěla v naší organizaci profesně dosáhnout?

Já je vaše představa o vašem platovém ohodnocení?

Z jakého důvodu volíte uvedenou výši?

Obr. č. 2.5.2.10: Dotazník ředitele – dotazník k přijímacímu pohovoru s AP 1. část (zdroj: Lenka Polášková, vlastní materiál)

Nad jakými oblastmi se při přijímacím pohovoru u uchazeče ještě zamyslet?

- komunikativnost;
- vzdělání;
- praxe;
- oblast dalšího vzdělávání;
- absolvované kurzy a školení;
- schopnost vyrovnat se s nečekanými událostmi a změnami;
- schopnost pracovat v týmu;
- schopnost učit se;
- schopnost sebereflexe;
- jazyková vybavenost;
- schopnost v oblasti informačních technologií (počítač; práce s Internetem;)
- profesionální rozhled;
- orientace v problematice pedagogiky a psychologie;

Obr. č. 2.5.2.11: Dotazník ředitele – dotazník k přijímacímu pohovoru s AP 2. část (zdroj: Lenka Polášková, vlastní materiál)

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 2:

……
……
……
……
……

Použitá literatura a zdroje Tematického bloku č. 5 (Doplňkový tematický blok II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol):

1. Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum (Kvic). *Pozorovací dotazník. Projekt Informatorium školy mateřské* [online]. Kvic: Nový Jičín, ©2013 [cit. 16.5.2020]. Dostupné z: https://www.kvic.cz/aktualita/3098/InformatoriumPozorovaci_arch
2. POLÁŠKOVÁ, Lenka. Typologie problémových rodičů. In: *Poradce ředitelky mateřské školy: aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy*. Praha: Forum, 2015. ISSN 1804-9745.
3. POLÁŠKOVÁ, Lenka. Učitel a stres. In: *Integrace a inkluze ve školní praxi: speciální vzdělávací potřeby dětí, žáků a studentů.* Praha: Forum, 2016. ISSN 2336-1212.
4. POLÁŠKOVÁ, Lenka. Využití Gardnerovy teorie mnohočetné inteligence. In: *Poradce ředitelky mateřské školy: Řízení mateřské školy.* Praha: Forum, 2016. ISSN-1804-9745.
5. POLÁŠKOVÁ, Lenka. Popularizace vědy a techniky v mateřských školách aneb pojďte ze školy ven! In: *Poradce ředitelky mateřské školy: Inspirace.* Praha: Forum, 2020. ISSN 1804-9745.

2.6 Tematický blok č. 6 (Doplňkový tematický blok III – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení) – počet hodin: 16 hodin distanční část, 8 hodin prezenční část

Doplňkový tematický blok III – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení (dále DTB III) obsahuje dílčí témata zaměřená na pochopení smyslu, cílů a přínosu realizace projektů ve školském prostředí, získání kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků pro přípravu a řízení projektů v rámci strukturálních fondů Evropské unie (orientace ve zdrojích možného financování projektových aktivit, v systému operačních programů, v systému vyhlašovaných výzev; znalost typů projektů v operačních programech; zásady sestavení projektového týmu, způsobů přípravy žádosti o podporu v podmínkách škol a školských zařízení atd.), schopnost řešení problémů, které musejí vedoucí pedagogičtí pracovníci řešit při realizaci projektů ve školském prostředí, schopnost práce s riziky v projektovém řízení, schopnost vytváření podmínek pro úspěšnou realizaci projektů a zavádění metod efektivního projektového řízení v podmínkách škol a školských zařízení, schopnost koordinace projektových aktivit s běžnou činností školy/školského zařízení. Dalším souvisejícím dílčím tématem je management řízení změn v organizaci – zaměřuje se na přiblížení, kdy a za jakých podmínek lze změnu realizovat, vysvětluje roli managementu při realizaci změny.

Obsahuje 2 dílčí témata rozdělená do distanční a prezenční části. Cílem je rozvinout formou získávání dovedností zejména klíčové kompetence v oblasti rozvíjení znalostí a dovedností vedoucích pedagogických pracovníků pro přípravu a řízení projektové činnosti, využívání vícezdrojového financování projektů a také znalost jednotlivých fází řízení, kontroly a monitoringu projektového cyklu. Další novou kompetencí je rozšíření povědomí o základních podmínkách a pravidlech řízení změn v organizaci, znalost jednotlivých fází realizace změny a úlohy manažera v tomto procesu.

Prezenční výuce předchází distanční část (16 hod.), která je povinnou součástí vzdělávacího modulového programu doplňkového tematického bloku. Před realizací prezenční části obdrží účastník s minimálně 14denním předstihem přístup do e-learningového prostředí **LMS UNIFOR**, kde jsou pro něj zpřístupněny všechny distanční texty. Tyto texty si účastníci prostudují a na konci každé kapitoly či podkapitoly distančního textu zodpoví kontrolní otázky. Součástí textů jsou rovněž příklady z praxe, úkoly, cvičení a teoretické vymezení tématu modulu (a další prvky distančního vzdělávání).

V prostředí LMS UNIFOR je k celému tematickému bloku dostupný také test s výběrem jedné správné odpovědi, který si může účastník opakovaně zkoušet.

Na prezenční část již účastník přichází po prostudování daného distančního textu. Distanční texty jsou dostupné v e-learningovém prostředí v **LMS UNIFOR** (uživatelské jméno: esfklus; heslo: esfklus2019). Současně jsou distanční texty dostupné také na www.klus.upol.cz. Prezenční část je vedena zkušeným lektorem formou workshopu zahrnujícího přednášku, diskusi nad danými tématy a příklady dobré praxe a jiné metody a formy výuky. Prezenční výuka DTB III obsahuje 8 hodin realizovaných v jednom setkání.

Distanční část

Distanční část vzdělávacího modulového programu DTB III je koncipována jako 16hodinové samostudium. Pro tyto účely byly vytvořeny distanční vzdělávací materiály. Materiály jsou přístupné v e-learningovém prostředí LMS UNIFOR. Tyto materiály, které účastníci obdrží minimálně s měsíčním předstihem, si musejí nastudovat, aby si osvojili znalosti, dovednosti a vědomosti potřebné k účasti na prezenční části programu, která následuje po této distanční části. V podrobném popisu prezenční části vzdělávacího programu na tyto distanční materiály odkazujeme. Součástí distančních

vzdělávacích materiálů jsou příklady z praxe, úkoly, cvičení, kontrolní otázky a teoretické vymezení tématu modulu (a další prvky distančního vzdělávání).

Cílem distanční části vzdělávacího modulového programu DTB III je:

- Osvojit si a prohloubit znalosti, dovednosti a vědomosti potřebné k účasti na prezenční části programu.

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB III v rozsahu 16 hodin:

- Řízení změn v organizacích
- Příprava a řízení projektů

Učivo vzdělávacího modulového programu DTB III obsahuje kromě teoretických informací:

- příklady dobré praxe;
- seznam doporučené literatury;
- baterii otázek a jejich řešení přístupné v LMS UNIFOR.

Prezenční část

Na základě nastudovaných materiálů v distanční části je realizována prezenční část vzdělávacího modulového programu DTB III. Workshop je koncipován jako jednodenní v rozsahu 8 hodin.

Forma a bližší popis realizace:

Přednáška, diskuse, reflexe, příklady dobré praxe, individuální práce, skupinová práce.

Cílem prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB III je:

- prohloubení znalostí základních prvků projektového řízení;
- získání dovednosti adekvátního užívání projektové terminologie;
- hlubší znalost jednotlivých fází projektového cyklu;
- schopnost realizovat celkový proces projektu, obsahová znalost všech jeho fází;
- rozvinout znalost orientace v nástrojích projektového řízení;
- rozšíření informovanosti o klíčových programech evropských strukturálních fondů;
- prohloubení znalostí o podmínkách a způsobech, jakými lze realizovat změnu v organizaci;
- získat schopnost detekovat, kdy je manažer schopný prosadit změnu.

Metody:

- příklady reálných situací
- řešení aktuálních problémů formou diskuse
- reflexe zkušeností účastníků
- rozbor případových studií
- společné sdílení praxe účastníků

Pomůcky:

- psací potřeby
- dataprojektor
- flipchart
- papíry A4

Podrobně rozpracovaný obsah prezenční části:

Harmonogram prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB III je rozdělen do několika bloků.

2.6.1 BLOK č. 1 (Úvod)

Cíle bloku č. 1:

- Nastavit pravidla pro vzájemnou komunikaci.

Rozsah:

- 1 hodina (1 x 45 min.)

Obsah bloku č. 1 (aktivity, úkoly, průběh):

Úvodní část:

- seznámení se s projektem;
- seznámení se s modulovým programem DTB III a jeho harmonogramem;
- představení lektora;
- představení účastníků vzdělávací akce navzájem.

Aktivita:

Účastníci obdrží od lektora papír, na který zaznamenají, co očekávají od prezenční části workshopu (viz obr. 2.6.1.1).

Účastníci odpovídají na otázky a lektor je zaznamenává na flipchart:

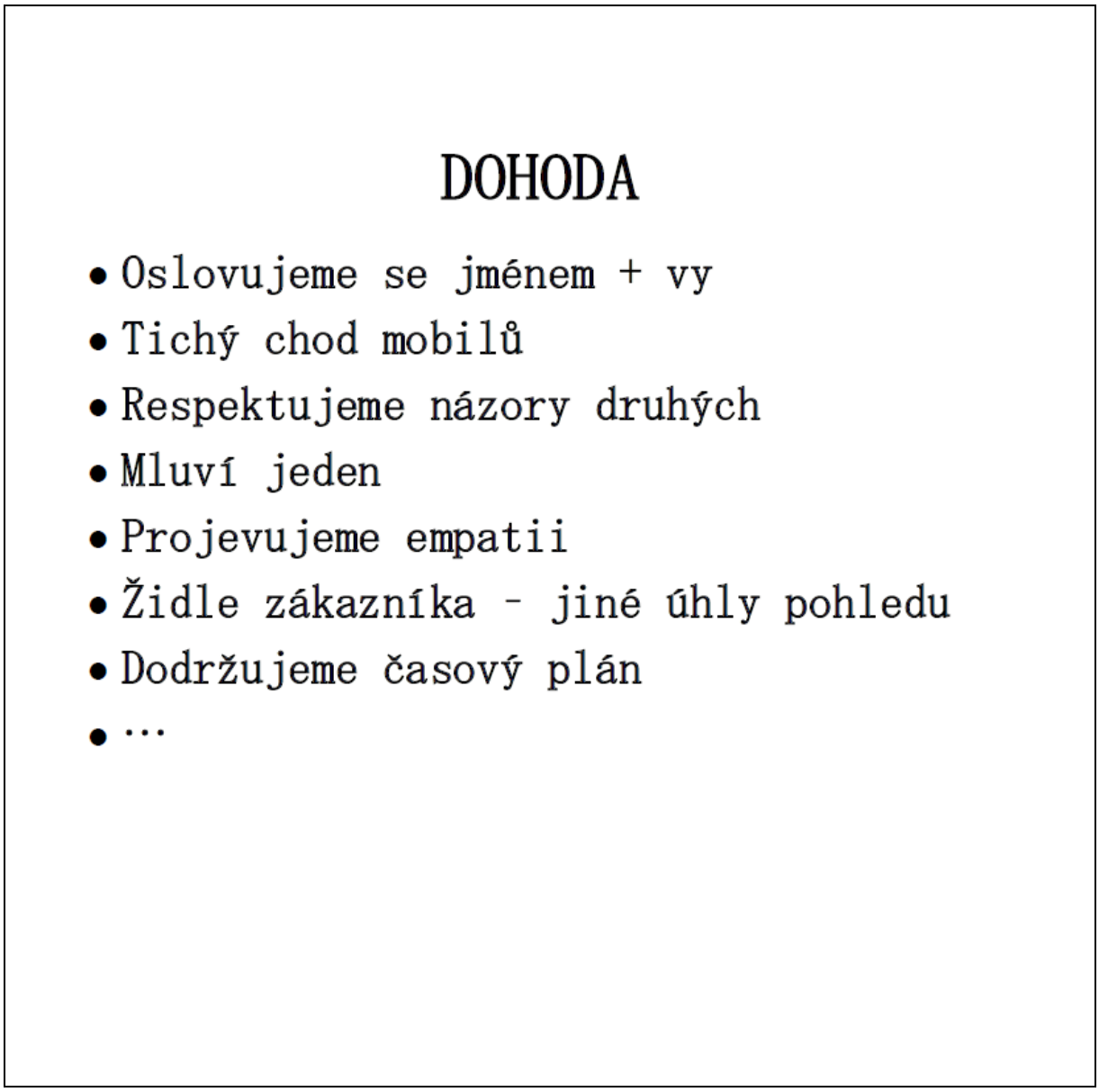
- Proč jste tady?
- Jaké je vaše očekávání?
- Co očekáváte od programu?
- Co očekáváte od lektora?
- Co očekáváte od ostatních účastníků?
- Co očekáváte od sebe?

Obr. č. 2.6.1.1: Očekávání (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Aktivita:

Účastníci spolu s lektorem nastaví pravidla/dohodu spolupráce v průběhu workshopu. Účastníci obdrží vytištěný papír, který mohou využít i v praxi nebo si do něj zaznamenávat poznámky (viz obr. 2.6.1.2).

Obr. 2.6.1.2: Dohoda (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Úkol:

Účastníci jsou lektorem vyzváni, aby si na další blok připravili odpovědi na otázky týkající se distanční části. Odpovědi zapisují do připraveného vytištěného dotazníku (viz obr. 2.6.1.3).

VAŠE VÝSTUPY Z DISTANČNÍ ČÁSTI	
Otázka:	**Prostor pro vaše poznámky, postřehy:**
Které téma z distančních vzdělávacích materiálů vás nejvíce zaujalo a proč? Jaký projekt byste ve vaší škole rádi realizovali? Máte zkušenost s realizací nějaké změny ve vaší škole?	

Obr. č. 2.6.1.3: Dotazník k distanční části *(zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)*

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 1:

……
……
……
……
……

2.6.2 BLOK č. 2 (Příprava projektu)

Cíle bloku č. 2:

- osvojit si základní prvky projektového řízení – soubor procesů a postupů využívaných pro kvalitní realizaci projektů v různých oblastech lidské činnosti, včetně oblasti školství a vzdělávání;
- získat přehled v základní projektové terminologii;
- ozřejmit, co je to projekt, jak probíhají jeho jednotlivé fáze, jak může být znalost projektového řízení nápomocná během plánování, realizace a dosažení stanovených cílů, výstupů a výsledků projektu.

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Základní distanční materiál:

- Příprava a řízení projektů (str. 3–22)

Obsah bloku č. 2 (aktivity, úkoly, průběh):

Úkol:

Tato část navazuje na předchozí blok č. 1 a zadané otázky z dotazníku.

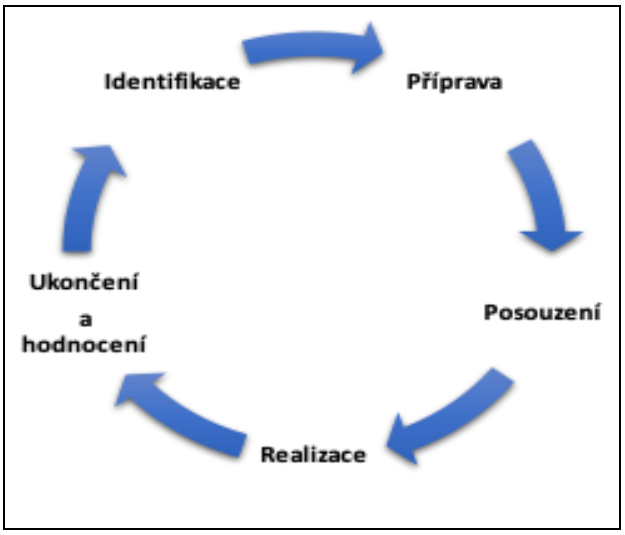
Lektor rozdělí účastníky dle jejich počtu do 2–3 skupin. Účastníci ve skupinách zaznamenávají odpovědi na flipchartový papír. Následně účastníci odpovědi prezentují před ostatními skupinami, diskutují, vyměňují si názory a sdílejí zkušenosti.

2. část: Příprava projektu

Aktivita:

Účastníci odpovídají na dotazy a výzvy lektora:

- Kdo je poskytovatel a kdo příjemce dotací?
- Jaké druhy monitorovacích zpráv známe?
- Popište cyklus projektového řízení (viz obr. 2.6.2.1)

Obr. č. 2.6.2.1: Cyklus projektového řízení (zdroj: PETLACH, M. Příprava a řízení projektů. Dostanční text k projektu KLÚŠ)

- Definujte na jednoduchém příkladu věcnou, časovou a nákladovou rovinu projektu.
- Jaké jsou základní části SWOT analýzy?
- Popište strukturu logického rámce projektu (viz obr. č. 2.6.2.2).

Popis	Objektivně měřitelné ukazatele	Způsob ověření	Rizika a předpoklady
Obecné cíle a přínosy	Jaké jsou celkové ukazatele spojené s celkovým cílem?	Jak ukazatele změříme?	
Specifické cíle	Jaké objektivně měřitelné ukazatele (kvantitativní/kvalitativní) ověří dosažení cíle?	Jak ukazatele změříme?	Za jakých podmínek bude cíl v souladu s očekávanými přínosy?
Výstupy	Jaké jsou ukazatele, pomocí nichž bude měřeno dosažení jednotlivých výstupů?	Jak ukazatele změříme?	Za jakých podmínek povedou konkrétní výstupy skutečně k cíli?
Klíčové aktivity	**Zdroje** Jaké zdroje jsou nezbytné pro realizaci aktivit?	Jak dlouho bude každá aktivita trvat?	Za jakých podmínek povedou činnosti k výstupům?

Obr. č. 2.6.2.2: Struktura logického rámce projektu (zdroj: Marek a Kantor, 2009; Křivánek, 2019; Doležal, Krátký a Cingl, 2013)

- Definujte princip SMART.

Účastníci pracují ve dvojicích, sdílejí svoje názory.

Diskuse:
Na závěr bloku č. 2 účastníci odpovídají na otázky lektora a diskutují své názory s ostatními.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 2:

……
……
……
……
……

2.6.3 BLOK č. 3 (Realizace projektu a možnosti financování projektů v oblasti školství)

Cíle bloku č. 3:

- Objasnit celkový proces realizace projektu, upozornit na důležité aspekty jeho plánování, včetně aspektu tvorby rozpočtu, organizace týmu nebo logického rozvržení samotné struktury dílčích projektových aktivit (plánovaní, vedení i úspěšné zakončení projektových aktivit je souborem komplexních činností a postupů, které jsou na sobě vzájemně závislé, jsou logicky propojeny a nereagování na nedostatky či problémy v jedné fázi projektu může mít významné negativní dopady na průběh dalších částí projektu a v důsledku toho i na jeho úspěšnost).
- Připravit všechny případné zájemce o podání projektu na základní aspekty řízení projektů, rozvinout jejich znalosti pro sestavení a řízení projektů díky osvojení nástrojů projektového managementu.
- Představit dva hlavní klíčové programy evropských strukturálních fondů, v jejichž rámci je možné čerpat finanční prostředky pro projekty zaměřené na oblast školství a vzdělávání, neboť právě v této oblasti se znalost řízení projektů řadila, řadí a bude řadit mezi důležité kompetence s ohledem na možnosti financování.

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Základní distanční materiál:

- Příprava a řízení projektů (str. 26–33)

Obsah bloku č. 3 (aktivity, úkoly, průběh):

1. téma: Realizace projektů

Aktivita:

Účastníci jsou vyzváni, aby odpověděli na otázky:

- Jak byste popsali roli projektového manažera?
- K čemu slouží vnitřní a vnější monitoring?
- Co by měla rámcově obsahovat projektová dokumentace?

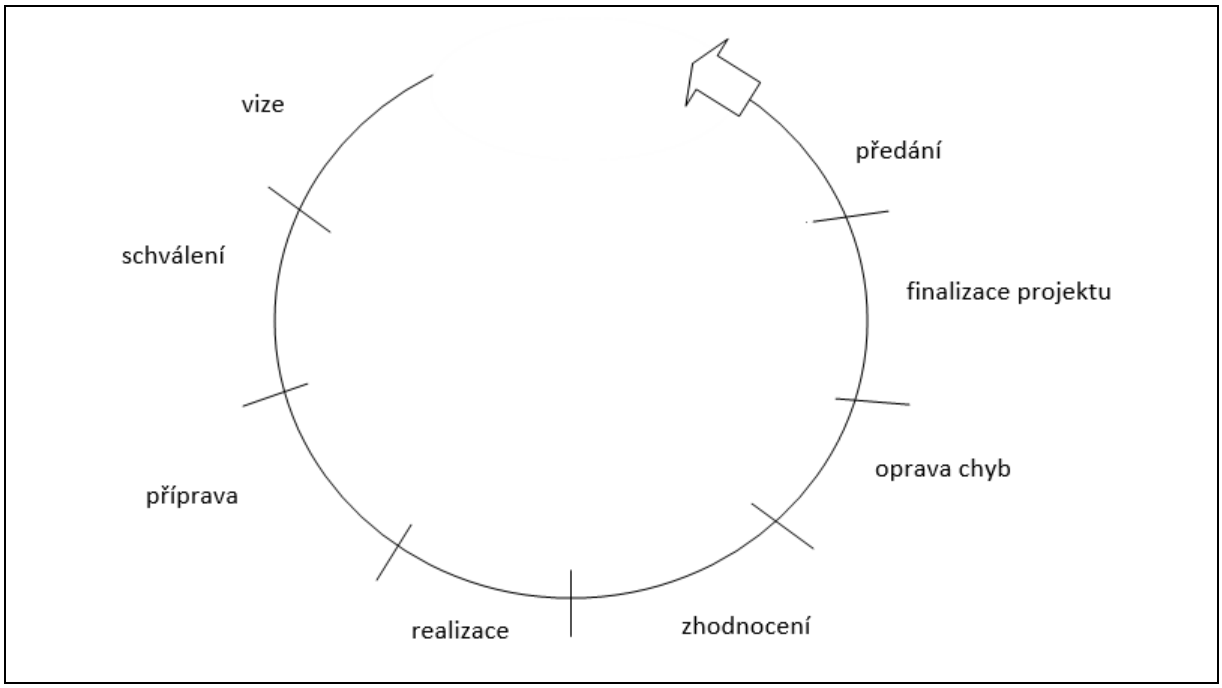
Aktivita:

Následuje aktivita „Skryté hrozby“ (Evangelu, Fridrich, 2011), kdy účastníci zaznamenávají do osy projektu (viz obr. 2.6.3.1) problémy či možná rizika projektu.

Účastníci obdrží lepicí štítky, popř. magnetky, na které napíší:

- Problémy, které vidí v projektu jako prioritní.
- Aktuální problémy projektu, které mohou řešit ze své pozice.
- Pojmenování problému apod.

Každý účastník anonymně připevní na osu a úsek svůj názor. Anonymita je zajištěna tím, že je osa připevněna/nakreslena na otočnou tabuli. Následně jsou názory účastníků odtajněny a lektor vybere k řešení nejčastěji se vyskytující názor.

Obr. č. 2.6.3.1: časová osa projektu (zdroj: EVANGELU, Jaroslava Ester a FRIDRICH, Oldřich. 133 her pro motivaci a rozvoj týmů. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 2011. 176 s. Management. ISBN 978-80-247-3927-4)

2. téma: Možnosti financování projektů v oblasti školství a vzdělávání

Aktivita:

Účastníci odpovídají na dotazy lektora:

- Byl ve vašem školském zařízení realizován projekt z některého z národních operačních programů?
- Co obvykle stanovuje výzva?

Názory a odpovědi jsou zaznamenávány na flipchartový papír.

Diskuse:

Na závěr bloku č. 3 účastníci odpovídají na otázky lektora a diskutují své názory s ostatními.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 3:

……
……
……
……
……

2.6.4 BLOK č. 4 (Management změn v organizaci)

Cíle bloku č. 4:

- Objasnit, za jakých podmínek (okolností) a jakým způsobem lze realizovat změny, jež jsou nedílnou součástí každé organizace.
- Porozumět roli managementu v situaci změny.
- Specifikovat, kdy je manažer schopný prosazovat změny.

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Základní distanční materiál:

- Management změn v organizaci (od str. 21)

Obsah bloku č. 4 (aktivity, úkoly, průběh):

Aktivita:

Účastníci pracují ve dvojicích. Od lektora dostanou otázky, které jsou nastříhané na proužcích papíru.

Otázky jsou zaměřené na řízení změn v organizacích. Každá skupina obdrží stejný počet otázek. Účastníci ve skupinách střídavě losují papírky s otázkami a odpovídají na ně.

Na konci aktivity shrnou, co se jeden účastník o druhém ze skupiny dozvěděl. Svoje poznatky a názory diskutují s ostatními.

Diskuse:

Na závěr bloku č. 4 účastníci odpovídají na otázky lektora a diskutují své názory s ostatními.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 4:

……
……
……
……
……

Použitá literatura a zdroje Tematického bloku č. 6 (Doplňkový tematický blok III – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení):

1. DOLEŽAL, Jan, Jiří KRÁTKÝ a Ondřej CINGL. *5 kroků k úspěšnému projektu. 22 šablon klíčových dokumentů a 3 kompletní reálné projekty.* 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2013. 181 s. ISBN 978-80-247-4631-9.
2. EVANGELU, Jaroslava Ester a FRIDRICH, Oldřich. *133 her pro motivaci a rozvoj týmů*. 2. rozšířené vydaní. Praha: Grada, 2011. 176 s. ISBN 978-80-247-3927-4.
3. KŘIVÁNEK, Mirko. *Dynamické vedení a řízení projektů. Systémovým myšlením k úspěšným projektům.* Praha: Grada, 2019. 208 s. ISBN 978-80-271-0408-6.
4. MAREK, Dan a Tomáš KANTOR. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2. vyd. aktualizované a rozšířené. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal, 2009. 215 s. ISBN 978-80-870-2956-5.

2.7 Tematický blok č. 7 (Doplňkový tematický blok IV – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy) – počet hodin: 16 hodin distanční část, 8 hodin prezenční část

Doplňkový tematický blok IV – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy (dále DTB IV) obsahuje dílčí témata zaměřená tak, aby poskytla vedoucím pedagogickým pracovníkům domovů mládeže a vedoucím pedagogickým pracovníkům zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy základní přehled v otázkách řešení problémového chování dětí jednak z pohledu samotné práce s dětmi, jednak i z pohledu systému péče o ohrožené děti. Tematický blok seznamuje s problematikou dětí s nařízenou ústavní výchovou z pohledu legislativy, z pohledu rodiny dítěte i dítěte samotného.

Obsahuje 10 dílčích témat rozdělených do distanční a prezenční části. Cílem je rozvinout formou získávání dovedností klíčové kompetence vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a vedoucích pedagogických pracovníků zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy v oblasti vedení školského zařízení (dětský domov, domov mládeže), vedení výchovy a vzdělávání dětí, řízení lidských zdrojů. Dále rozvíjí sebeřídící kompetence formou rozvíjení dovedností v oblasti znalosti zákonů; významně prohlubuje sociální kompetence formou vedení rozhovorů s rodiči dětí, vyjednávání s orgány zasahujícími a přímo spolupracujícími se školským zařízením pro výkon ústavní výchovy a v neposlední řadě jsou rozvíjeny kompetence pedagogické.

Prezenční výuce předchází distanční část (16 hod.), která je povinnou součástí vzdělávacího modulového programu doplňkového tematického bloku. Před realizací prezenční části obdrží účastník s minimálně 14denním předstihem přístup do e-learningového prostředí **LMS UNIFOR**, kde jsou pro něj zpřístupněny všechny distanční texty. Tyto texty si účastníci prostudují a na konci každé kapitoly či podkapitoly distančního textu zodpoví kontrolní otázky. Součástí textů jsou rovněž příklady z praxe, úkoly, cvičení a teoretické vymezení tématu modulu (a další prvky distančního vzdělávání).

V prostředí LMS UNIFOR je k celému tematickému bloku dostupný také test s výběrem jedné správné odpovědi, který si může účastník opakovaně zkoušet.

Na prezenční část již účastník přichází po prostudování daného distančního textu. Distanční texty jsou dostupné v e-learningovém prostředí v **LMS UNIFOR** (uživatelské jméno: esfklus; heslo: esfklus2019). Současně jsou distanční texty dostupné také na www.klus.upol.cz. Prezenční část je vedena zkušeným lektorem formou workshopu zahrnujícího přednášku, diskusi nad danými tématy a příklady dobré praxe a jiné metody a formy výuky. Prezenční výuka DTB IV obsahuje 8 hodin realizovaných v jednom setkání.

Distanční část

Distanční část vzdělávacího modulového programu DTB IV je koncipována jako 16hodinové samostudium. Pro tyto účely byly vytvořeny distanční vzdělávací materiály. Materiály jsou přístupné v e-learningovém prostředí LMS UNIFOR. Tyto materiály, které účastníci obdrží minimálně s měsíčním předstihem, si musejí nastudovat, aby si osvojili znalosti, dovednosti a vědomosti potřebné k účasti na prezenční části programu, která následuje po této distanční části. Součástí distančních vzdělávacích materiálů jsou příklady z praxe, úkoly, cvičení, kontrolní otázky a teoretické vymezení tématu modulu (a další prvky distančního vzdělávání).

Cílem distanční části vzdělávacího modulového programu DTB IV je:

- Osvojit si a prohloubit znalosti, dovednosti a vědomosti potřebné k účasti na prezenční části programu, zejména rámcový přehled v systému péče o děti žijící dočasně mimo rodinu.

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB IV v rozsahu 16 hodin:

- Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení ústavní a ochranné výchovy
- Podpora ambulantní služby za účelem vyšší míry prevence
- Zavádění postupů k celorepublikovému snížení procenta terciární a částečně sekundární prevence a upřednostňování prevence primární
- Zavádění postupů vedoucích k pouze krátkodobému pobytu dětí a žáků s rizikovým chováním v internátních nebo celodenních střediscích výchovné péče
- Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák krátkodobě mimo rodinu
- Vymezení a způsoby řešení problémů při výchovně-vzdělávací činnosti v zařízeních pro výkon ústavní či ochranné výchovy (v domovech mládeže)
- Pochopení a vytváření podmínek pro efektivní způsoby vedení domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

Učivo vzdělávacího modulového programu DTB IV obsahuje kromě teoretických informací:

- příklady dobré praxe;
- seznam doporučené literatury;
- baterii testů a jejich řešení přístupné v LMS UNIFOR.

Prezenční část

Na základě nastudovaných materiálů v distanční části je realizována prezenční část vzdělávacího modulového programu DTB IV. Workshop je koncipován jako jednodenní v rozsahu 8 hodin.

Forma a bližší popis realizace

Přednáška, diskuse, reflexe, příklady z praxe – kazuistiky skutečných případů, individuální práce a skupinová práce, ukázky technik jako inspirace pro práci s dětmi.

Předpokladem účasti je, že účastníci se aktivně seznámili s výukovými materiály distanční části. Účastníkům je doporučeno mít tyto materiály v papírové nebo elektronické podobě s sebou pro prezenční výuku vzhledem k tomu, že mohou být při výuce odkazováni přímo na daný distanční text.

Cílem prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB IV je:

- Prohloubit znalosti získané studiem materiálů v distanční části, hlavní důraz je kladen na spojení teorie s praxí.
- Soustředit se na vysvětlení vzájemné provázanosti mezi jednotlivými segmenty, které do oblasti péče o ohrožené děti vstupují, od prevence po výkon ústavní výchovy.
- Ukázat možnosti a pozitivní příklady práce s dětmi v zařízeních pro výkon ústavní výchovy a v domovech dětí a mládeže.

Metody

- prezentace v Microsoft PowerPoint
- příklady z praxe
- řešení aktuálních problémů formou diskuse
- reflexe zkušeností účastníků
- rozbor případových studií
- práce s kazuistikou
- společné sdílení praxe účastníků

- ukázky technik terapeutické práce s dětmi
- frontální výuka (přednáška)
- skupinová práce (dvojice nebo trojice)

Pomůcky

- psací potřeby, volné listy papíru
- flipchart
- audiovizuální technika (dataprojektor)
- materiály k prezentaci v Microsoft PowerPoint
- pracovní listy

Podrobně rozpracovaný obsah prezenční části:

Harmonogram prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB IV je rozdělen do několika bloků.

2.7.1 BLOK č. 1 (Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní výchovy)

Cíle bloku č. 1:

- Identifikovat hlavní cíle vzdělávacího modulového programu.
- Prohloubit znalosti získané studiem materiálů v distanční části.

Základní distanční materiál:

- Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení ústavní a ochranné výchovy (str. 3–32)

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 1 (aktivity, úkoly, průběh):

Úvodní část:

- seznámení se s projektem;
- seznámení se s modulovým programem DTB IV a jeho harmonogramem;
- představení lektora;
- představení účastníků vzdělávací akce navzájem.

První blok je poměrně obsáhlý. Od účastníků je vyžadováno předchozí studium distančního textu *Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení ústavní a ochranné výchovy* a jeho znalost tak, aby mohla být zaměřena pozornost na příklady z praxe a také na předpokládané dotazy a diskusi účastníků.

Téma prvního bloku je rozpracováno do dílčích okruhů, které jsou i základní osnovou (viz níže) pro prezenční výuku.

Účastníci budou pracovat s těmito tématy:

- Právní rámec po ohrožené děti (distanční text str. 3–4)
- Sanace rodiny (distanční text str. 12–20)
- Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (distanční text str. 22–24)
- Náhradní rodinná péče, ústavní výchova (distanční text str. 27–32)

Převládá výklad a frontální výuka lektora.

Jednotlivá témata jsou doplněna příklady z praxe (uvádí lektor).

Aktivita/diskuse:

Výukový blok je zakončen skupinovou prací. Účastníci se rozdělí podle počtu do dvojic či trojic a diskutují na téma „Pro a proti ústavní výchovy“. Po diskusi ve skupinách proběhne konfrontace všech skupin navzájem a sdílení poznatků účastníků.

Sdílení zkušeností:

Následuje prostor pro otázky účastníků, diskusi a sdílení praktických zkušeností jak lektora, tak účastníků.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 1:

……
……
……
……
……

2.7.2 Blok č. 2 (Podpora ambulantní služby za účelem vyšší míry prevence; Zavádění postupů vedoucích k minimalizaci délky pobytu dětí a žáků v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy; Zavádění postupů vedoucích k pouze krátkodobému pobytu dětí a žáků s rizikovým chováním v internátních nebo celodenních SVP)

Cíle bloku č. 2:

- Navrhnout preventivní opatření na školách jako základní metodu i prostředek „boje“ proti rizikovému chování žáků.
- Představit systém služeb v oblasti prevence rizikového chování.
- Sdílet zkušenosti se systémem preventivních opatření na konkrétních typech škol.
- Seznámit se s místy, kde působí střediska výchovné péče.

Základní distanční texty:

- Podpora ambulantní služby za účelem vyšší míry prevence
- Zavádění postupů vedoucích k minimalizaci délky pobytu dětí a žáků v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy
- Zavádění postupů vedoucích k pouze krátkodobému pobytu dětí a žáků s rizikovým chováním v internátních nebo celodenních SVP

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 2 (aktivity, úkoly, průběh):

Blok spojuje tři dílčí témata v jeden, protože na sebe vzájemně navazují a prolínají se. Prezenční výuka předpokládá základní znalosti získané studiem distančních textů.

Hlavní náplní prezenční formy je zaměřit se na prevenci při práci s dětmi s rizikovým chováním, a to na možnosti práce ambulantní v rámci školského systému i na systém školských účelových zařízení, které preventivně výchovné služby poskytují.

Výklad:
Úvod bloku podává souhrnný přehled o ambulantních službách a jejich možnostech s důrazem na oblast školství. Poskytuje ucelený přehled školského poradenského systému jako nástroje prevence výukových obtíží a problémů; rámcově vymezuje činnost střediska výchovné péče v okruzích:

- ambulantní služba, poskytovatelé ambulantní služby;
- školský poradenský systém.

Pozornost je dále věnována oblasti prevence na školách – předneseny jsou teoreticky teze o systému prevence na školách, jednotlivé úrovně prevence.

Aktivita:

Účastníci jsou aktivizováni k diskusi a sdílení poznatků, jaký systém prevence mají vytvořen na školách, kde pracují.

Pracuje se s příklady z praxe (kazuistické příklady) – účastníci navrhují řešení (např. dle postupů uvedených v minimálním preventivním programu na jejich škole):

- Žák opakovaně přichází do školy pozdě, jeví známky únavy a nevyspání.
- U žáka byly zjištěny stopy po sebepoškozování.

Výklad:

Součástí bloku je i podrobné teoretické seznámení s funkcí střediska výchovné péče, legislativou, s posláním a hlavními cíli střediska, metodami a postupy práce s dětmi s cílem efektivně ovlivnit jejich chování žádoucím směrem a eliminovat projevy rizikového chování. Zabývá se možnostmi internátních a celodenních středisek výchovné péče v oblasti péče poskytované klientům.

Úkol:

Po výkladu lektora k tomuto tématu následuje skupinová práce účastníků (dvojice či trojice).

Účastníci mají za úkol napsat konkrétní místa, kde se nachází SVP (regionálně dle působnosti školy).

V závěru tak bude vytvořen seznam konkrétních míst, kde hledat SVP.

Diskuse:

Na závěr bloku je prostor pro kladení otázek a diskusi.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 2:

……
……
……
……
……

2.7.3 Blok č. 3 (Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák mimo rodinu)

Cíle bloku č. 3:

- Vymezit pojem terapie (terapeutická práce) ve speciální pedagogice.
- Seznámit s moderními trendy využití terapeutické práce s dětmi s rizikovým chováním.
- Upozornit na úskalí terapeutické práce s dětmi a v oblasti školství obecně.
- Ukázat konkrétní příklady terapeutické práce s dětmi.

Základní distanční materiál:

- Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák mimo rodinu (str. 3–31)

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 3 (aktivity, úkoly, průběh):

Téma je členěno do jednotlivých okruhů:

- Vymezení pojmů terapie a terapeutická práce (distanční texty str. 3–5)
- Specifika terapeutické práce s dítětem (str. 6–9)
- Terapie ve speciální pedagogice, expresivní terapie (str. 11–26)
- Rodina, práce s rodinou (str. 27–31)

Na základě toho je možné věnovat pozornost příkladům praktických ukázek technik využívaných při práci s dětmi s rizikovým chováním jak v preventivně výchovné práci, tak i v zařízeních pro výkon ústavní či ochranné výchovy, popř. v domovech dětí a mládeže.

Výklad:

Účastníci jsou seznámeni se současným pojetím terapeutického přístupu k dětem, se základními etickými zásadami i se specifiky terapeutické práce s dětmi.

Úkol:

Účastníci mají za úkol objasnit vztah terapie a pedagogiky. Svoje myšlenky zapisují na papír a následně své názory diskutují s ostatními.

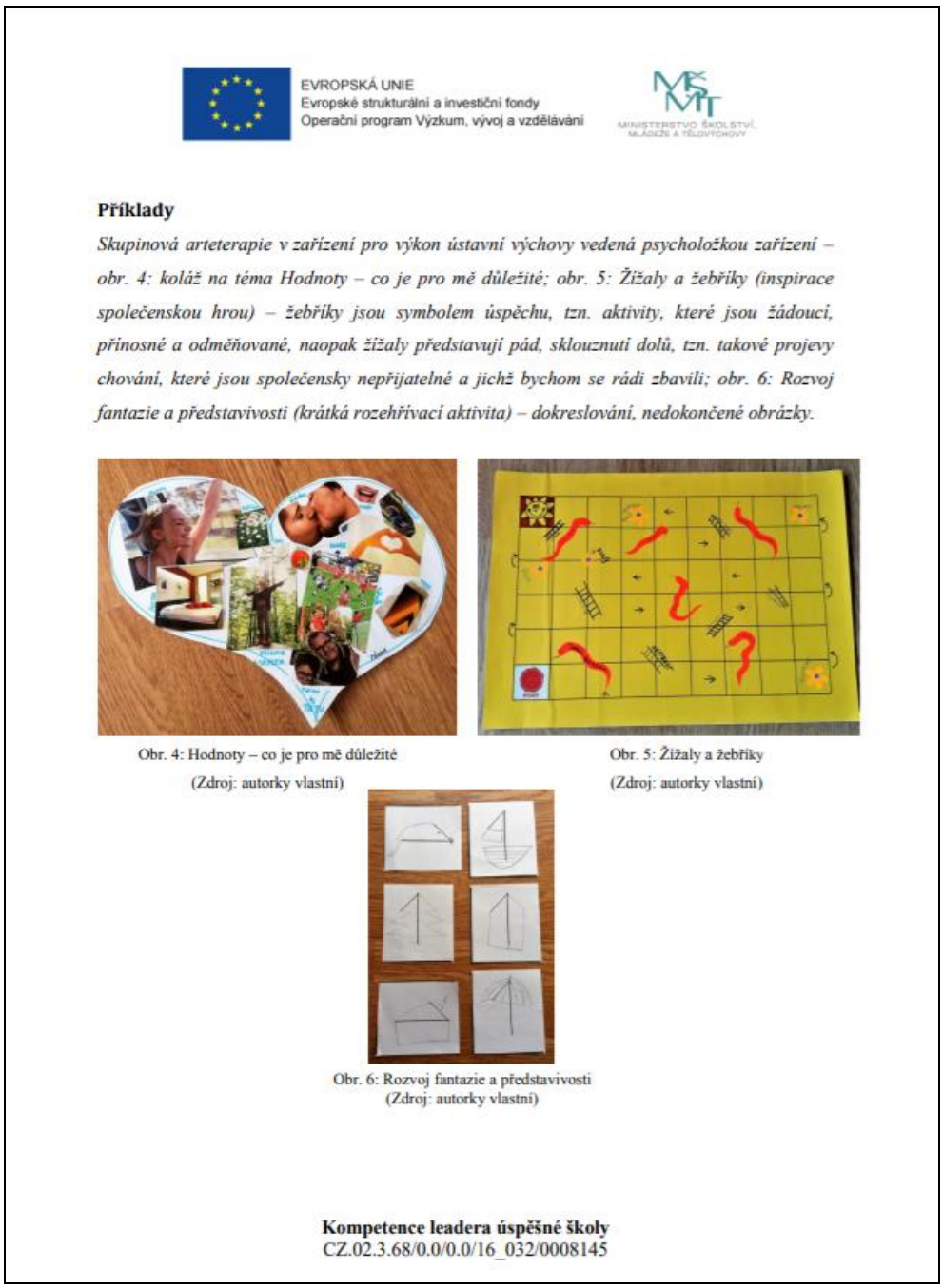
Výklad:

Účastníkům je poskytnuta základní klasifikace, přehled a popis terapií ve speciální pedagogice se zaměřením na jejich využití v oboru etopedie, resp. u dětí žijících krátkodobě mimo rodinu, včetně dětí umístěných v institucionálních zařízeních.

Na příkladech se seznámí s využitím terapeutické práce u dětí s rizikovými projevy chování, součástí jsou praktické ukázky technik, kdy účastníci pracují ve skupinách po dvou či třech. Důraz je kladen na specifika terapeutické práce s dětmi.

Část tohoto bloku podává základní vhled do problematiky práce s rodinou.

Frontální výklad lektora je doplněn příklady z praxe s využitím obrazového materiálu (viz obr. č. 2.7.3.1 uvedený v distančním textu).

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Příklady

Skupinová arteterapie v zařízení pro výkon ústavní výchovy vedená psycholožkou zařízení – obr. 4: koláž na téma Hodnoty – co je pro mě důležité; obr. 5: Žížaly a žebříky (inspirace společenskou hrou) – žebříky jsou symbolem úspěchu, tzn. aktivity, které jsou žádoucí, přínosné a odměňované, naopak žížaly představují pád, sklouznutí dolů, tzn. takové projevy chování, které jsou společensky nepřijatelné a jichž bychom se rádi zbavili; obr. 6: Rozvoj fantazie a představivosti (krátká rozehřívací aktivita) – dokreslování, nedokončené obrázky.

Obr. 4: Hodnoty – co je pro mě důležité
(Zdroj: autorky vlastní)

Obr. 5: Žížaly a žebříky
(Zdroj: autorky vlastní)

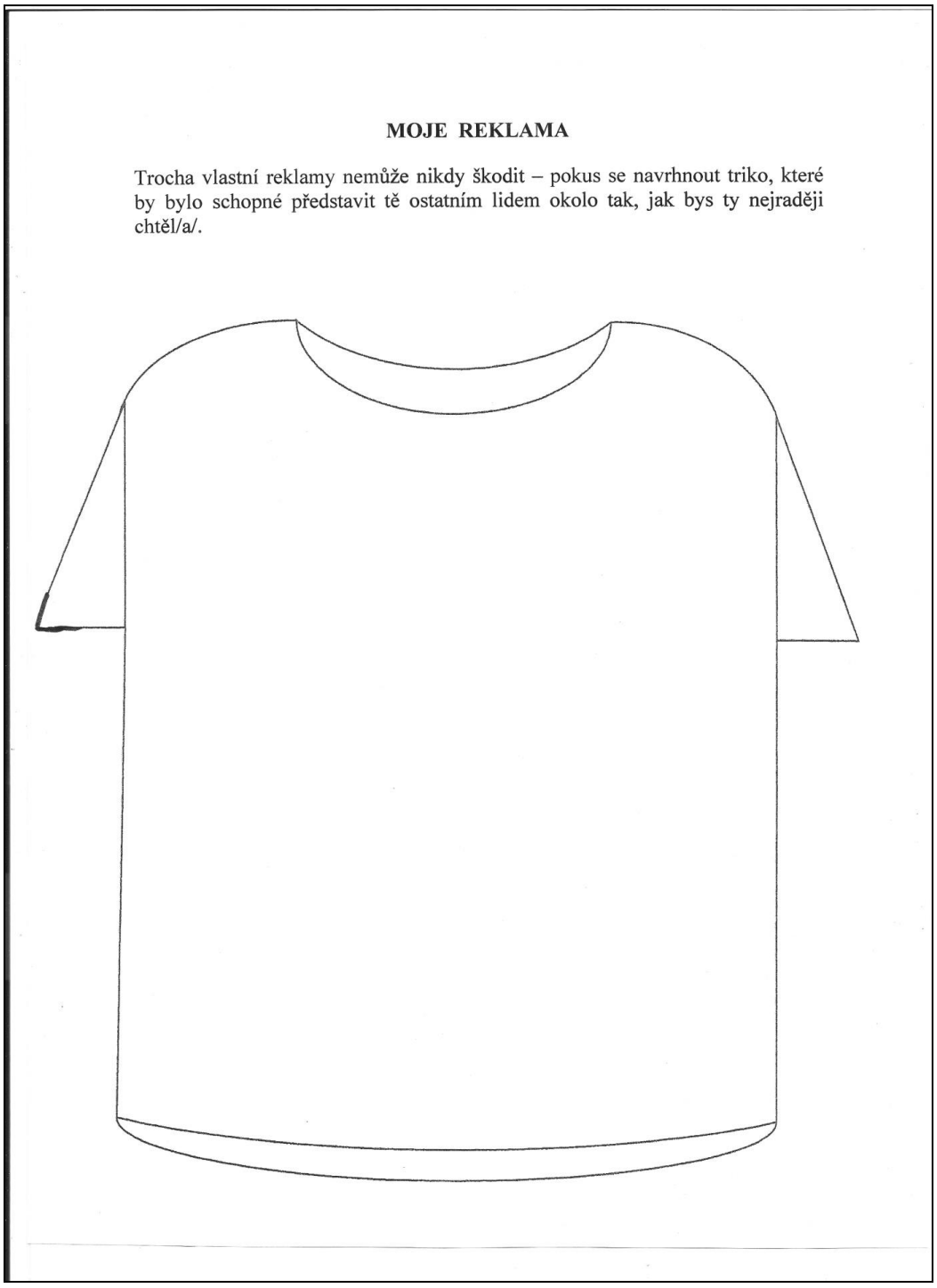
Obr. 6: Rozvoj fantazie a představivosti
(Zdroj: autorky vlastní)

Kompetence leadera úspěšné školy
CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Obr. č. 2.7.3.1: Příklady aktivit (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J. Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák krátkodobě mimo rodinu, distanční text k projektu KLÚŠ, 2019)

Úkol:

Účastníci si vyzkouší techniku „Moje reklama“, k čemuž využijí pracovní list (viz obr. č. 2.7.3.2). Účastníci vyplní pracovní list a následně pracují ve dvojicích/trojicích, diskutují o tom, co ve své reklamě zobrazili. Následně jsou lektorem vyzváni k závěrečné reflexi dané techniky.

MOJE REKLAMA

Trocha vlastní reklamy nemůže nikdy škodit – pokus se navrhnout triko, které by bylo schopné představit tě ostatním lidem okolo tak, jak bys ty nejraději chtěl/a/.

Obr. č. 2.7.3.2: Pracovní list – Moje reklama (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J., vlastní materiál)

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 3:

.....
.....
.....
.....
.....

2.7.4 Blok č. 4 (Vymezení a způsoby řešení problémů, které musejí vedoucí pedagogičtí pracovníci řešit při výchovné a vzdělávací činnosti v domovech mládeže a zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy; Pochopení a vytváření podmínek pro efektivní způsoby vedení domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy)

Cíle bloku č. 4:

- Zmapovat nejčastěji se vyskytující problémové situace výchovy a vzdělávání žáků, se kterými se účastníci kurzu setkávají na jednotlivých typech škol a školských zařízení.
- Demonstrovat možnosti řešení problémových situací v zařízeních pro výkon ústavní výchovy v rámci dané legislativy.
- Diskutovat téma vedení týmu a týmová spolupráce v zařízeních pro výkon ústavní výchovy.

Základní distanční materiál:

- Vymezení a způsoby řešení problémů při výchovně-vzdělávací činnosti v zařízeních pro výkon ústavní či ochranné výchovy (v domovech mládeže) (str. 3–14).

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 4 (aktivity, úkoly, průběh):

Výklad:

Účastníci jsou seznámeni se základními problémy v práci s dětmi s rizikovým chováním, které se vyskytují v domovech dětí a mládeže a v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy při výchovně-vzdělávací činnosti.

Lektor účastníkům navrhne možnosti řešení těchto problémů v souladu s postavením pedagogického pracovníka v síti sociálních vztahů v zařízení, jeho rolí a funkcí. Řešení těchto problémů úzce souvisí s managementem, protože jde nejen o konkrétní výchovně-vzdělávací práci s dětmi, ale v souvislosti s tím také o efektivní vedení týmu pedagogů.

Poskytnutí elementárního přehledu problémových situací, s nimiž by měl být pracovník v zařízeních pro výkon ústavní či ochranné výchovy obeznámen, je obsažen v následujících oblastech distančního textu *Vymezení a způsoby řešení problémů při výchovně vzdělávací činnosti v zařízeních pro výkon ústavní či ochranné výchovy (v domovech mládeže)*:

- Pedagogický pracovník – pozice a role ve školském zařízení (distanční text str. 3–4)
- Školské zařízení a rodiče (str. 4–6)
- Školské zařízení a základní či střední škola (str. 7–10)
- Vybrané formy rizikového chování a jejich prevence v podmínkách ústavní výchovy (v domovech mládeže) (str. 10–14)

Výklad je doplněn příklady z praxe.

Aktivita/diskuse:

Účastníci uvádějí vlastní příklady z praxe a provedou výměnu zkušeností formou diskuse, jak dané kolizní a problémové situace řeší v daných školách a školských zařízeních.

Výklad:

Závěr je věnován základům teorie managementu, seznámení s metodami vedení lidí a efektivního vedení týmů a také teoriím hodnocení a kariérového plánování. Na příkladech je poukázáno na specifika vedení zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy (či domovů mládeže). Celé téma distančního textu se věnuje okruhům:

- Management a jeho dělení (str. 3–4)
- Manažerské dovednosti (str. 7)
- Metody vedení lidí a týmů (str. 8–10)

Aktivita/diskuse:

Účastníci diskutují, jaké jsou klady a zápory u daných typů managementu a metod vedení týmu.

Závěr:

Účastníci jsou vyzváni lektorem k reflexi.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 4:

……
……
……
……
……

2.8 Tematický blok č. 8 (Doplňkový tematický blok V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání) – počet hodin: 16 hodin distanční část, 8 hodin prezenční část

Doplňkový tematický blok V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání (dále DTB V) obsahuje dílčí témata zaměřená na relevantní legislativní východiska, témata týkající se personálních otázek řízení a podpory pedagogických pracovníků v zájmovém vzdělávání, dále financování a možnosti fundraisingu těchto zařízení, včetně nastavení marketingových strategií. Důležitou součástí témat je i zaměření na spolupráci zainteresovaných školských a neziskových organizací, obsahové zaměření na podporu aktivního životního stylu, hodnocení činnosti a některých fenoménů, se kterými je možno se v pedagogických, potažmo v pomáhajících profesích setkat, jako je např. syndrom vyhoření nebo vnitřní bariéry a přijímání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do systému zájmového vzdělávání.

Obsahuje 4 hlavní témata rozdělená do distanční a prezenční části. Cílem je rozvinout formou získávání dovedností zejména klíčové kompetence v oblasti řízení a podpory pedagogických pracovníků v zájmovém vzdělávání, fundraisingu zájmových zařízení, v oblasti spolupráce školských i neziskových organizací a problematice syndromu vyhoření či překonávání bariér žáků se SVP.

Prezenční výuce předchází distanční část (16 hod.), která je povinnou součástí vzdělávacího modulového programu doplňkového tematického bloku. Před realizací prezenční části obdrží účastník s minimálně 14denním předstihem přístup do e-learningového prostředí **LMS UNIFOR**, kde jsou pro něj zpřístupněny všechny distanční texty. Tyto texty si účastníci prostudují a na konci každé kapitoly či podkapitoly distančního textu zodpoví kontrolní otázky. Součástí textů jsou rovněž příklady z praxe, úkoly, cvičení a teoretické vymezení tématu modulu (a další prvky distančního vzdělávání).

V prostředí LMS UNIFOR je k celému tematickému bloku dostupný také test s výběrem jedné správné odpovědi, který si může účastník opakovaně zkoušet.

Na prezenční část již účastník přichází po prostudování daného distančního textu. Distanční texty jsou dostupné v e-learningovém prostředí v **LMS UNIFOR** (uživatelské jméno: esfklus; heslo: esfklus2019). Současně jsou distanční texty dostupné také na www.klus.upol.cz. Prezenční část je vedena zkušeným lektorem formou workshopu zahrnujícího přednášku, diskusi nad danými tématy a příklady dobré praxe a jiné metody a formy výuky. Prezenční výuka DTB V obsahuje 8 hodin realizovaných v jednom setkání.

Distanční část

Distanční část vzdělávacího modulového programu DTB V je koncipována jako 16hodinové samostudium. Pro tyto účely byly vytvořeny distanční vzdělávací materiály. Materiály jsou přístupné v e-learningovém prostředí LMS UNIFOR. Tyto materiály, které účastníci obdrží minimálně s 14denním předstihem, si musejí nastudovat, aby si osvojili znalosti, dovednosti a vědomosti potřebné k účasti na prezenční části programu, která následuje po této distanční části. Součástí distančních vzdělávacích materiálů jsou příklady z praxe, úkoly, cvičení, kontrolní otázky a teoretické vymezení tématu modulu (a další prvky distančního vzdělávání).

Cílem distanční části vzdělávacího modulového programu DTB V je:

- Osvojit si a prohloubit znalosti, dovednosti a vědomosti potřebné k účasti na prezenční části programu.
- Plánovat vznik či rozvoj školního klubu.
- Zajistit činnost školního klubu.

- Zhodnotit fungování školního klubu.
- Kooperovat a koordinovat spolupráci v rámci fungování školního klubu.

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB V v rozsahu 16 hodin:

- Školní klub – viae, visa, voca

Učivo vzdělávacího modulového programu DTB V obsahuje kromě teoretických informací:

- příklady dobré praxe;
- seznam doporučené literatury;
- vzory smluv ke spolupráci či zdravotní způsobilosti ke vzdělávání;
- baterii testů a jejich řešení přístupné v LMS UNIFOR.

Prezenční část

Na základě nastudovaných materiálů v distanční části je realizována prezenční část vzdělávacího modulového programu DTB V. Workshop je koncipován jako dvoudenní v celkovém rozsahu 8 hodin (1. den: 2 x 45 min., 2. den: 6 x 45 min.).

Forma a bližší popis realizace:

Přednáška, diskuse, reflexe, příklady dobré praxe, individuální práce, skupinová práce.

Cílem prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB V je:

- vysvětlit, rozšířit a prohloubit informace z distanční části;
- diskutovat témata zaměřená na problematiku z praxe při každodenní pedagogické činnosti v kontextu zájmového vzdělávání;
- interpretovat teoretické modely a příklady historických výzkumně orientovaných experimentů a kvaziexperimentů relevantních pro problematiku zájmového vzdělávání;
- nalézt společné platformy pro sdílení a kooperaci mezi formálně zřízenými organizacemi v zájmovém vzdělávání a neziskovými organizacemi zabývajícími se službami ve volnočasových aktivitách.

Metody

- řízené hledání elektronických zdrojů a práce s informacemi
- příklady reálných situací
- řešení aktuálních problémů formou diskuse
- reflexe zkušeností účastníků
- rozbor případových studií
- společné sdílení praxe účastníků

Pomůcky

- psací potřeby
- dataprojektor
- flipchart
- papíry A4
- notebooky, příp. smartphony nebo tablety

Podrobně rozpracovaný obsah prezenční části:

Harmonogram prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB V je rozdělen do několika bloků.

2.8.1 BLOK č. 1 (Podpora zapojení pedagogů do aktivit školního klubu)

Cíle bloku č. 1:

- Interpretovat řešení dobrovolných úkolů z distanční části.
- Určit nejzávažnější témata problematiky zájmového vzdělávání.

Základní distanční materiál:

- Školní klub – viae, visa, voca

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 1 (aktivity, úkoly, průběh):

Úvodní část:

- seznámení se s projektem;
- seznámení se s modulovým programem DTB V a jeho harmonogramem;
- představení lektora;
- představení účastníků vzdělávací akce navzájem.

Účastníci budou na začátku bloku konfrontováni s oficiálními statistikami v kontextu školních klubů a ve vztahu k dalším organizacím působícím v zájmovém vzdělávání, jako jsou domy dětí a mládeže či školní družiny. Účastníci budou vyzváni, aby vyjádřili vlastní názor na předložená data.

Výklad:

Účastníci budou seznámeni s jednotlivými pedagogickými pozicemi působícími v zájmovém vzdělávání. Představeno jim bude téma minimálních kvalifikací pro tyto pedagogické pozice zakomponované v zákoně 563/2004 a také aktuální postupy při institucionálních akreditacích a nově zavedeném systému regulací MŠMT.

Ve stručném seznámení s dělením motivačních faktorů pro inovace fungování školského zařízení jim bude představeno několik potenciálních motivů pro založení a organizaci školních klubů. S tímto tématem budou podrobněji seznámeni v bloku č. 2.

Představeny budou zahraniční zkušenosti a postupy, jako je peer tutoring a jeho možné využití v kontextu zájmového vzdělávání.

Účastníkům budou poskytnuty základní informace o jednotlivých formách a postupech při výchově. Účastníci odpovědí na dotazy, zda někdy v praxi pracovali s metodami jako:

- peer tutoring;
- projektové vyučování;
- event management training;
- komplexní projektový přístup;
- výchova k zodpovědnosti;
- výchova v přírodě;
- zážitková pedagogika;
- výchova nevýchovou.

Úkol:

Účastníci budou vyzváni, aby samostatně nastudovali následující odkazy obsahující různá témata související s danou problematikou. Účastníci budou mít dostatek času na to, aby si odkazy prostudovali a připravili si otázky pro následnou diskusi v dalším výukovém bloku.

Odkazy:

- https://sites.google.com/site/cmmsphysicaleducation/rules-and-expectations/hellison-s-five-level-s
- https://www.apa.upol.cz/apa-osob-s-eto
- https://terapiedivocinou.cz/
- https://www.psl.cz/metoda-zazitkove-pedagogiky-3/
- https://gymnasion.org/
- https://gymnasion.org/edice-gymnasionu/
- https://www.nevychova.cz/o-nevychove/
- https://cs.qwe.wiki/wiki/Contact_hypothesis
- https://cs.qwe.wiki/wiki/Social_cognitive_theory
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Teacher_self-efficacy

Úkol:

Účastníci jsou rozděleni do 4 skupin. Jejich úkolem je vybrat příslušnou legislativní normu, kterou obdrží vytištěnou na papíře. Na papír si mohou rovněž dělat poznámky, jež budou po skončení aktivity prezentovat ostatním účastníkům.

Účastníci pracují s těmito legislativními normami (které si vylosují):

- zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů;
- zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon);
- vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných;
- vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání.

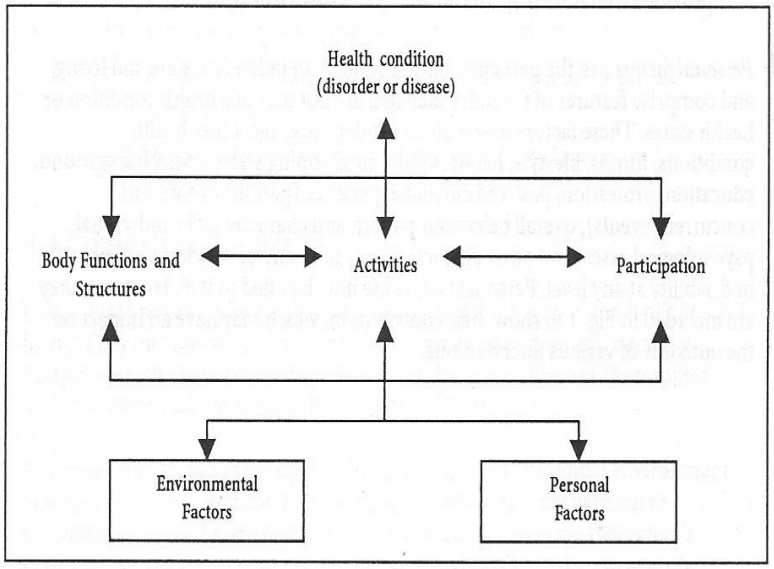
Účastníci mají za úkol ve skupině diskutovat, jak chápou znění těchto zákonných norem, a popíšou, jak je uplatňují v praxi, tzn.:

- relevance zákona/vyhlášky k zájmovému vzdělávání;
- vytipování problematických pasáží zákona/vyhlášky ve vztahu k reálnému uplatňování norem;
- představení řešení typu „tak to děláme my“.

Výklad:

Následuje obecné seznámení s modelem ICF, o kterém bude řeč v příštích blocích. Model je představen v originále, aby nedošlo ke ztrátám či zkreslení významu hned na začátku (v dalších blocích se již pracuje s českým přepisem).

Účastníci mají prostor pro základní nastudování (pohled) a individuální dotazy, jak chápou tento model (viz obr. 2.8.1.1).

Obr. č. 2.8.1.1: Model ICF (zdroj: The International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) (WHO, 2001) [online]. [Cit. 20.12.2020]. Dostupný z: https://www.researchgate.net/figure/The-International-Classification-of-Functioning-Disability-and-Health-ICF-WHO-2001_fig3_228965854)

Aktivita/diskuse:

Účastníci odpovídají na otázky lektora:

- Jaký je rozdíl mezi historickým pojetím zdraví, životního stylu, kvality života a tímto pohledem?
- Co stojí v centru modelu zdraví?
- Jakou má tento model WHO spojitost se zájmovým vzděláváním?

Účastníci mají dostatek času na promyšlení odpovědí a jejich zaznamenání na papír. Následuje diskuse.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 1:

……
……
……
……
……

2.8.2 BLOK č. 2 (Volný čas, rekreace, mimoškolní vzdělávání)

Cíle bloku č. 2:

- Pochopit unikátnost postavení zájmového vzdělávání ve vzdělávacím systému jako celku.
- Pochopit rozdíl v cílech a obsahu obdobných termínů jako je zájmové vzdělávání.
- Pochopit smysl státem garantovaného vzdělávání v kontrastu s nestátním komerčním i neziskovým sektorem.
- Pochopit význam trendů v oblasti volnočasových aktivit a jejich vliv na tendence vývoje i historické chápání vybraných relevantních fenoménů.
- Uvědomit si smysl zájmového vzdělávání v kontextu chápání zdraví a kvality života v konfrontaci s modelem icf 2001.

Základní distanční materiál:

- Školní klub – viae, visa, voca

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 2 (aktivity, úkoly, průběh):

Aktivita:

Blok je zahájen prezentací úkolů účastníků z předcházejícího bloku. V prostoru na zpětnou vazbu pokládají účastníci lektorovi otázky, které je v souvislosti se samostudiem hypertextových odkazů napadaly.

Výklad/aktivita:

Účastníci jsou vyzváni lektorem, aby definovali cíle a smysl zájmového vzdělávání v konfrontaci s obdobnými tématy, jako jsou mimoškolní aktivity, téma volného času, životního stylu, subjektivního vnímání kvality života, holistické chápání zdraví a aktivity a komprehensivní rehabilitace s prvky využitelnými pro všechny bez ohledu na zdravotní stav či sociální statut.

Tato témata jsou účastníkům prezentována prostřednictvím powerpointové prezentace se zadávanými úkoly a otázkami.

Účastníci dostanou prostor, aby se zamysleli nad významem volného času v životě člověka.

Následně tyto významné fenomény prezentují.

Diskuse:

Účastníci jsou konfrontováni s vybranými aspekty volného času a diskutují s lektorem o jejich limitech a vztahu k zájmovému vzdělávání a vlastnímu zdraví v holistickém pojetí:

- Pravidelné volnočasové (VČ) aktivity jsou vhodným prostředkem pro celkové zdraví a zlepšení kvality života jedinců všech věkových skupin.
- Realizované VČ aktivity jsou významným predikátorem míry zdraví dětí a mládeže, ale i dospělých.
- Narůstá prevalence hromadných neinfekčních onemocnění (včetně psychických – sociální odloučení) či sociálně patologických jevů.
- Rostoucí propast mezi aktuálním trendem komercionalizace VČ aktivit a participací právě těch skupin obyvatel, pro které by pohybové aktivity byly jednoznačným přínosem.

Diskuse:

Účastníci mají prostor k aktivní účasti ve skupinové diskusi nad tématem platnosti a limity veřejně prezentovaných trendů v kontextu volného času a zájmového vzdělávání. Lektor moderuje a zaznamenává názory účastníků na jednu plochu (technika brainstormingu).

Navržené a často prezentované trendy:

- od organizovaného k neorganizovanému;
- od výkonu k prožitku (radost, sebeuspokojení, seberealizace);
- od kolektivního k individuálnímu;
- od tradičního k netradičnímu (rizikovému, vzdělávacímu, k aktivitám pro rozšíření obzoru a kvality osobnosti);
- od města k přírodě (kompenzace prostředí a stresových vlivů);
- od dlouhodobých (stálých) vlivů ke krátkodobým trendům (módnost, identifikace);
- od pořádku k chaotismu a nestabilitě;
- centrální organizace a koncepce jsou nahrazovány regionálními podle potřeb občanů.

Úkol:

Hlavním úkolem účastníků je uvést příklady rozporu s výše uvedenými trendy.

Diskuse:

Účastníci následně ve skupinkách diskutují nad otázkou, jaký je vliv sociálních determinant ve vztahu k účasti v zájmovém vzdělávání.

Výklad/diskuse:

Následuje téma zdraví, životního stylu a kvality života. Podrobná diskuse nad modelem ICF 2001 ve vztahu k životnímu stylu, holistickému pojetí zdraví a aktivity, environmentálním a osobnostním faktorům a jejich determinaci pracovního, volného i polovolného času. V kontextu zjednodušeného modelu ICF z předchozího bloku bude prezentován nový obrázek (viz obr. 2.8.1.2), v němž jsou jednotlivé části zjednodušeného modelu dávány do souvislosti. Účastníci jsou vyzváni ke krátkému samostudiu a vytvoření vlastních poznámek (3–5 minut).

<table>
<tr><th></th><th colspan="2">1. část</th><th colspan="2">2. Část</th></tr>
<tr><td>Komponenty</td><td>Těl. fce a struktury</td><td>Aktivity a participace</td><td>Environmentální faktory</td><td>Osobní faktory</td></tr>
<tr><td>Domény</td><td>Těl. fce a struktury</td><td>Životní oblasti (úkoly)</td><td>Vnější vlivy na fungování a postižení</td><td>Vnitřní vlivy na fungování a postižení</td></tr>
<tr><td>Konstrukty</td><td>Změny v těl. funkcích (fyziologické)

Změny v těl. Strukturách (anatomické)</td><td>Kapacita k provedení úkolu ve standard. podmínkách

Provedení úkolu ve stávajících podmínkách</td><td>Facilitující či negativní vliv projevů fyzického, sociálního a postojového světa</td><td>Vliv atributů jednice</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Pozitivní aspekt</td><td>Funkční a strukturální integrita</td><td>Aktivity
Participace</td><td rowspan="2">Facilitátoři</td><td rowspan="2">-----</td></tr>
<tr><td colspan="2">Fungování</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Negativní aspekt</td><td>Poškození</td><td>Limitace v aktivitách
Restrikce v participaci</td><td rowspan="2">Bariéry</td><td rowspan="2">------</td></tr>
<tr><td colspan="2">Postižení</td></tr>
</table>

Obr. č. 2.8.1.2: Domény a komponenty modelu ICF 2001 (zdroj: KUDLÁČEK, Martin a Ondřej JEŠINA. *Integrovaná tělesná výchova, rekreace a sport*. Olomouc: Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury. 1. vydání, 2013. 182 s. ISBN 978-80-244-3964-8.)

Aktivita:

Účastníci odpovídají na otázky:

- Co vše si lze představit pod komponentou environmentálních faktorů?
- Co vše si lze představit pod komponentou osobnostních faktorů?
- Jak jsou tyto faktory provázány s životním stylem?
- Jak jsou tyto faktory provázány se zájmovým vzděláváním?
- Jak zasahují limity zdravotního či sociálního stavu do aktivity dětí a mládeže/žáků?
- Jaké možnosti pro zájmové vzdělávání či systémově podporované volnočasové aktivity mají žáci ve vaší obci?
- Co chybí v oblasti systematické podpory ve vaší obci, aby měli žáci více možností být aktivní?
- Jak je dle vás vnímáno zdraví a aktivní životní styl žáky samotnými?
- Jak významným determinantem pro „zdravotní gramotnost/health literacy“ je rodina?
- Jak významným determinantem pro „zdravotní gramotnost/ health literacy“ je škola?
- Jak významným determinantem pro „zdravotní gramotnost/ health literacy“ je zájmové vzdělávání?
- Jak zvýšit „health literacy“ a celkové chápání zdraví, aktivního životního stylu, subjektivní úroveň vnímané kvality života prostřednictvím nástrojů využívaných v systémech zájmového vzdělávání?

Účastníci si odpovědi promyslí, zaznamenají je na papír a následně je spolu s ostatními diskutují.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 2:

……
……
……
……
……

2.8.3 BLOK č. 3 (Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání a Projektování, řízení a fundraising)

Cíle bloku č. 3:

- Seznámit se s relevantními sociologickými teoriemi na podporu celokomunitního působení a nastavení cílů zájmového vzdělávání.
- Pochopit komplex možných dopadů a úkolů, které lze prostřednictvím školních klubů a komunitně pojatého zájmového vzdělávání v obci rozvíjet.
- Uvědomit si možné motivy založení či zacílení aktivit školního klubu ve vztahu k žákům a jejich rodičům.
- Pochopit smysl a podoby kooperace s dalšími subjekty ve vztahu k prokomunitnímu chápání vzdělávání.
- Uvědomit si využití základních zásad fundraisingu ve vztahu k činnostem školního klubu, kooperaci s dalšími subjekty a naplnění původních motivů pro zacílení aktivit klubu.
- Ověřit si schopnost kreativní tvorby hrubých tezí projektu, dovednost strukturovaného uvažování a rozvinout prezentační dovednost.

Základní distanční materiál:

- Školní klub – viae, visa, voca

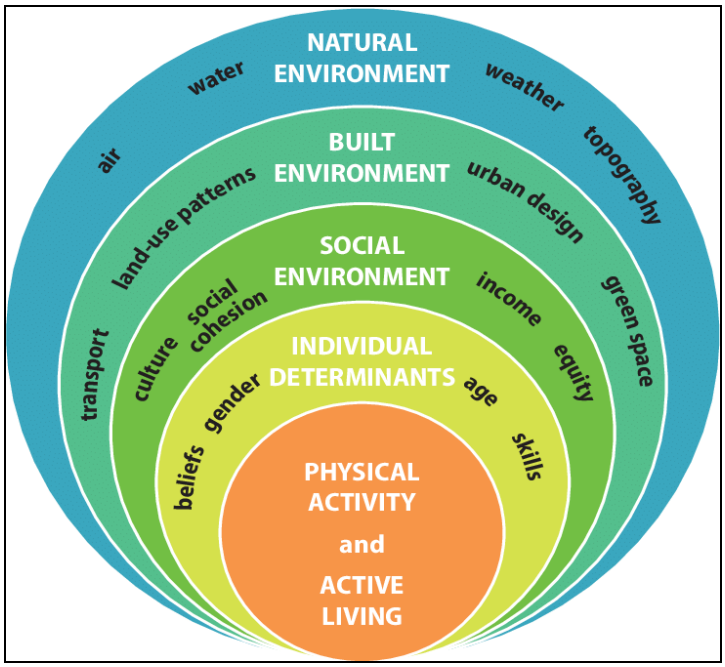
Rozsah:

- 3 hodiny (3 x 45 min.)

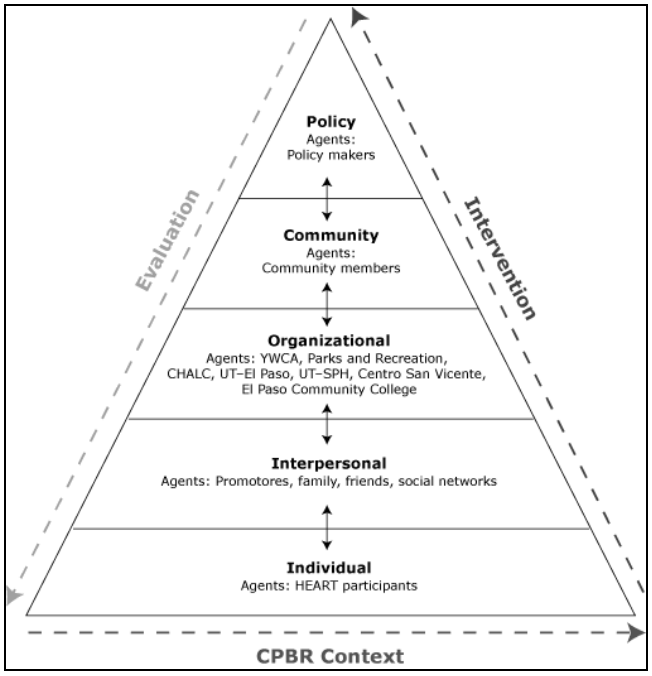
Obsah bloku č. 3 (aktivity, úkoly, průběh):

Výklad:

Účastníci jsou seznámeni se sociologickými teoriemi a příklady dobré praxe, jež jsou zaměřeny na prosociální a komunitně pojaté vzájemné působení organizací a autorit. Účastníci jsou seznámeni s některými tezemi a konceptem teorie sociálního ekosystému (viz obr. 2.8.1.3 a 2.8.1.4).

Obr. č. 2.8.1.3: Sociální ekosystémy (zdroj: Daniel B. Bornstein [online]. [Cit. 20.12.2020]. Dostupný z: (https://www.researchgate.net/profile/Daniel_Bornstein2)

Obr. č. 2.8.1.4: Ekosystémová pyramida (zdroj: BALCÁZAR, Hector, Sherrie WISE, E Lee ROSENTHAL, Cecilia OCHOA, Jose RODRIGUEZ, Diana HASTINGS, Leticia FLORES, Lorraine HERNANDEZ a Maria DUARTE-GARDEA. An ecological model using promotores de salud to prevent cardiovascular disease on the US-Mexico border: the HEART project. *Preventic Chronic Disease.* 2012, vol. 9, s. 1–9. doi: 10.5888/pcd9.110100.)

Aktivita:

Účastníci jsou rozděleni do 3 skupin a provedou rozbor článků, které obdrží od lektora buď vytištěné, nebo je nastudují na notebooku či smartphonu. Odkazy obdrží od lektora. Články jsou zaměřeny na tato témata:

- Třída jako ekosystém?
- Sociálně ekologický model
- Sociální kapitál

Každá skupina provede rozbor těchto článků (tzn. o čem pojednávají, jaký je jejich cíl, jak tyto informace uplatnit v praxi apod.) a představí je ostatním skupinám. Účastníci si rovněž připraví dotazy pro lektora, pokud v textu najdou něco, čemu nerozumí.

Výklad:

Výklad lektora je zaměřen na sociální determinanty a úrovně, které zasahují do práce pedagoga a řídícího pracovníka v kontextu prokomunitně chápané činnosti v zájmovém vzdělávání.

Účastníci jsou detailně seznámeni s dělením potenciálních motivačních faktorů pro inovace fungování školského zařízení v konceptu zájmového vzdělávání:

- Školní klub jako služba v komunitě školy
- Školní klub jako vzdělávací subjekt
- Školní klub jako konkurenční výhoda
- Školní klub jako indikátor kvality
- Škola klub jako centrum komunitní pospolitosti

Cílem je, aby účastníci pochopili úkoly řídících pracovníků ve vztahu k žákům, rodičům, spolupracovníkům, odborné i široké veřejnosti.

Jsou jim rovněž vysvětleny možnosti a principy při fundraisingu a využití prokooperativních strategií.

Na příkladech dobré praxe jsou účastníkům prezentovány zkušenosti při získávání zdrojů a jejich uplatnění v zájmovém vzdělávání.

Výklad:

Účastníci jsou seznámeni se zásadami při psaní projektových žádostí.

Úkol:

Účastníci si nastudují termín *kooperace* buď prostřednictvím notebooků či smartphonů, nebo je obdrží vytištěné na papíře. Účastníci termín prostudují, aby znalosti mohli využít v následující aktivitě.

Aktivita:

Účastníci pracují ve dvojicích: připraví základní teze projektové žádosti dle zadaného zaměření na úrovni obce, kraje, státu, případně mezinárodní spolupráce. K této aktivitě budou zapotřebí následující pomůcky: tužka, papír, případně notebook ideálně s připojením na internet, pro myšlenkovou mapu možnost využití flipchartu.

Po ukončení přípravy jsou účastníci lektorem vtaženi do modelové situace „Výběrové řízení“. Prezentující formou myšlenkových map zpracují a prezentují připravený projekt.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 3:

……
……
……
……
……

2.8.4 BLOK č. 4 (Plánování aktivit v zájmovém vzdělávání)

Cíle bloku č. 4:

- Terminologicky shrnout téma zájmového vzdělávání z perspektivy různých přístupů – pedagogického, kinantropologického, sociologického, psychologického, speciálně pedagogického v kontextu sociální pedagogiky-
- Uvědomit si možnost využití variability forem trávení volného času;
- Uvědomit si řadu modelů (papteca, model zón, modelů zážitkově orientované pedagogiky, teorie flow aj.) A jejich uplatnění v kontextu aktivit v zájmovém vzdělávání-
- Pochopit elementární postupy pro modifikace a adaptace tradičních aktivit v zájmovém vzdělávání ve vztahu k potřebám žáků se speciálními potřebami.
- Vést účastníky k self-evaluaci a uvědomění si procesů z předchozího bloku (viz „Výběrové řízení“) v konfrontaci se všemi prezentovanými tématy (plánování, sociální teorie, kooperace apod.).

Základní distanční materiál:

- Školní klub – viae, visa, voca

Rozsah:

- 1 hodina (1 x 45 min.)

Obsah bloku č. 4 (aktivity, úkoly, průběh):

Výklad:

Účastníkům jsou představeny základní terminologické nuance různých směrů příbuzných akademických oborů zabývajících se zájmovým vzděláváním a volným časem.

Účastníci dostanou možnost se vyjádřit k tomu, jak chápou tyto pojmy, případně jaké u nich vidí spojitosti a propojení s praxí, včetně toho, jak se domnívají, že jsou chápány odbornou a laickou veřejností a co tyto rozdíly v chápání přináší pro pedagogickou činnost v praxi.

- Volný čas
- Polovolný čas
- Rekreace
- Pohybová rekreace
- Vzdělávání
- Komprehensivní rehabilitace
- Terapie – fyzioterapie, ergoterapie, sociální terapie
- Terapeutická rekreace
- Zážitková pedagogika
- Empowerment
- Sport a volný čas

Aktivita:

Účastníci odpovídají na otázky lektora:

- Proč je důležitá terminologická jednotnost?
- Proč je důležité, abyste byli schopni používat různé termíny s obdobným významem v různých souvislostech (projektová dokumentace, komunikace s rodiči, komunikace s odborníky, komunikace s pracovníky jiných odborností)?
- Proč je důležité chápat význam jednotlivých slov?
- Jak důležitá je komunikace při tvorbě projektů či plánů v kontextu zájmového vzdělávání?

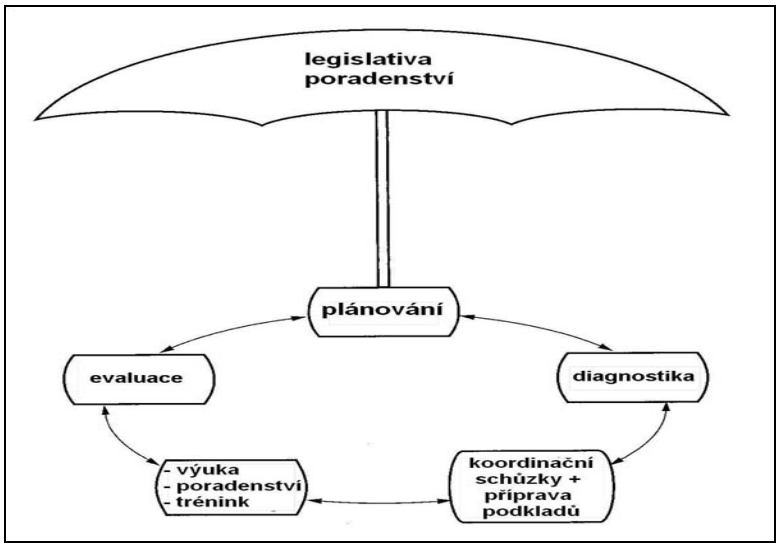
Potenciální formy aktivit ve volném času jsou prezentovány v souvislostech s příklady z praxe v kontextu zájmového vzdělávání.

Výklad/aktivita:

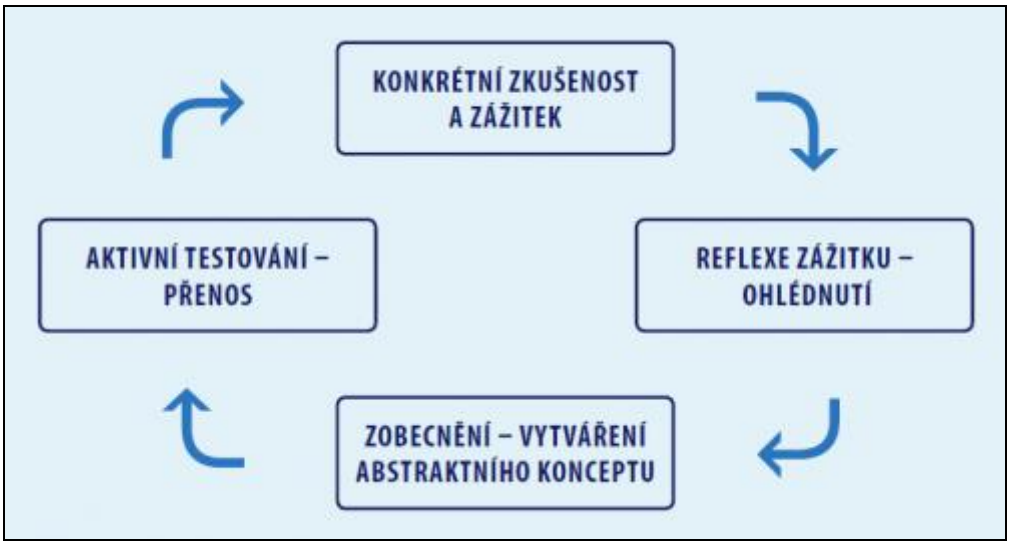
Představením standardních teoretických modelů (viz obr. 2.8.1.5–2.8.1.7) s praktickou aplikací se vytváří povědomí o determinantech vstupujících do plánování a řízení subprojektů a celoročních aktivit v zájmovém vzdělávání. U každého z těchto modelů jsou účastníci vyzváni, aby je konfrontovali se svými projekty prezentovanými v minulém bloku. Jsou lektorem vyzváni k tomu, aby:

- Prezentovali své motivy k zaměření projektů.
- Prezentovali postupy při uvažování.
- Prezentovali své paměťové stopy ze vzájemné komunikace při tvorbě.
- Konfrontovali konkrétní modely plánování se svými vlastními projekty (je poskytnuta možnost je ještě společně dotvářet).
- Navrhli změny.
- Poskytli vzájemnou zpětnou vazbu.

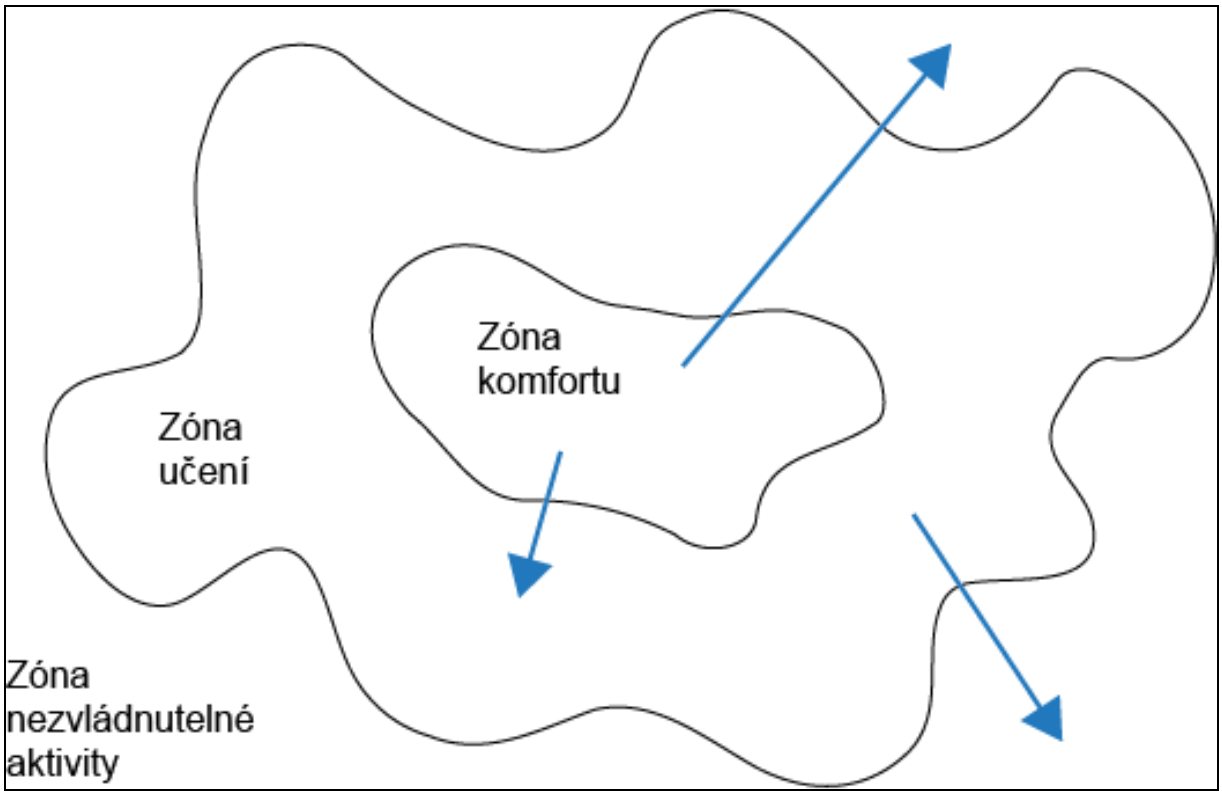
Příklady prezentovaných modelů:

Obr. č. 2.8.1.5: Model PAPTECA (zdroj: JEŠINA, Ondřej, Martin KUDLÁČEK a kol. *Aplikovaná tělesná výchova.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. ISBN 978-80-244-2738-6)

Obr. č. 2.8.1.6: Základní postup pro chápání zkušenostního učení (zdroj: Janák, 2012)

Obr. č. 2.8.1.7: Zóny učení, stresu a komfortu (zdroj: JEŠINA, O. Školní klub – viae, visa, voca. Distanční text k projektu KLÚŠ.)

Závěr:

Účastníci jsou lektorem na závěr workshopu vyzváni, aby shrnuli svoje dojmy z průběhu celého workshopu. Mají možnost se rovněž lektora zeptat na to, co dle jejich názoru ve workshopu chybělo nebo co je třeba zopakovat.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 4:

……
……
……
……
……

Použitá literatura a zdroje Tematického bloku č. 8 (Doplňkový tematický blok V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání):

1. BALCÁZAR, Hector, Sherrie WISE, E Lee ROSENTHAL, Cecilia OCHOA, Jose RODRIGUEZ, Diana HASTINGS, Leticia FLORES, Lorraine HERNANDEZ a Maria DUARTE-GARDEA. An ecological model using promotores de salud to prevent cardiovascular disease on the US-Mexico border: the HEART project. *Preventic Chronic Disease.* 2012, vol. 9, s. 1–9. doi: 10.5888/pcd9.110100.
2. BORNSTEIN, B. Daniel a William J. DAVIS. The transportation professions role in improving public health. *ITE Journal*. 2014 [online], vol. 84, no. 7, s. 18–24. [cit. 13.6.2020]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/264347123_The_Transportation_Profession's_Role_in_Improving_Public_Health
3. JEŠINA, Ondřej, Martin KUDLÁČEK a kol. *Aplikovaná tělesná výchova.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. ISBN 978-80-244-2738-6.
4. JEŠINA, Ondřej, Zdeněk HAMŘÍK a kol. *Podpora aplikovaných pohybových aktivit v kontextu volného času*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011, 150 s. ISBN 978-80-244-2946-5.
5. KŘENKOVÁ, Helena a kolektiv. *Hry a peníze. Programy pro rozvoj finanční gramotnosti* [online]. Praha: Junák -svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum, 2012 [cit. 5.8.2020]. ISBN 978-80-86825-78-6. Dostupné z: https://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/17707/hry_a_penize___sbornik.pdf
6. KUDLÁČEK, Martin a Ondřej JEŠINA. *Integrovaná tělesná výchova, rekreace a sport*. Olomouc: Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury. 1. vydání, 2013. 182 s. ISBN 978-80-244-3964-8.
7. WORLD HEALTH ORGANIZATION. *Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví*: *MKF.* Praha: Grada, 2001, 280 s. ISBN 978-80-247-1587-2.

2.9 Tematický blok č. 9 (Doplňkový tematický blok VI – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení) – počet hodin: 16 hodin distanční část, 8 hodin prezenční část

Doplňkový tematický blok VI – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení (dále DTB VI) obsahuje dílčí témata zaměřená na ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce, aktuální zdroje informací a výukových objektů na internetu, zpracování edukačních prezentací, cloud computing ve vzdělávání, práci s daty na internetu, školní informační systémy, základy počítačové bezpečnosti, pomůcky a moderní didaktickou techniku a autorský zákon ve virtuálním prostředí.

Blok obsahuje devět dílčích témat rozdělených do distanční a prezenční části. Cílem je zejména rozvinout klíčové kompetence v rámci dovedností v oblasti práce s dotykovými tablety, s využíváním cloud computingu ve vzdělávání. V oblasti tabletů je výuka zaměřená na zdokonalení se v ovládání dotykového zařízení a zejména využití jeho funkcí ve vzdělávání, například v rámci aplikace Keynote a efektu kouzelný přesun. Dále se tento blok zabývá komplexním cloudovým řešením pro školy a školská zařízení – kancelářské balíčky a sdílená úložiště.

Prezenční výuce předchází distanční část (16 hod.), která je povinnou součástí vzdělávacího modulového programu doplňkového tematického bloku. Před realizací prezenční části obdrží účastník s minimálně 14denním předstihem přístup do e-learningového prostředí **LMS UNIFOR**, kde jsou pro něj zpřístupněny všechny distanční texty. Tyto texty si účastníci prostudují a na konci každé kapitoly či podkapitoly distančního textu zodpoví kontrolní otázky. Součástí textů jsou rovněž příklady z praxe, úkoly, cvičení a teoretické vymezení tématu modulu (a další prvky distančního vzdělávání).

V prostředí LMS UNIFOR je k celému tematickému bloku dostupný také test s výběrem jedné správné odpovědi, který si může účastník opakovaně zkoušet.

Na prezenční část již účastník přichází po prostudování daného distančního textu. Distanční texty jsou dostupné v e-learningovém prostředí v **LMS UNIFOR** (uživatelské jméno: esfklus; heslo: esfklus2019). Současně jsou distanční texty dostupné také na www.klus.upol.cz. Prezenční část je vedena zkušeným lektorem formou workshopu zahrnujícího přednášku, diskusi nad danými tématy a příklady dobré praxe a jiné metody a formy výuky. Prezenční výuka DTB VI obsahuje 8 hodin realizovaných v jednom setkání.

Distanční část

Distanční část vzdělávacího modulového programu DTB VI je koncipována jako 16hodinové samostudium. Pro tyto účely byly vytvořeny distanční vzdělávací materiály. Materiály jsou přístupné v e-learningovém prostředí LMS UNIFOR. Tyto materiály, které účastníci obdrží minimálně s měsíčním předstihem, si musejí nastudovat, aby si osvojili znalosti, dovednosti a vědomosti potřebné k účasti na prezenční části programu, která následuje po této distanční části. Součástí distančních vzdělávacích materiálů jsou příklady z praxe, úkoly, cvičení, kontrolní otázky a teoretické vymezení tématu modulu (a další prvky distančního vzdělávání).

Cílem distanční části vzdělávacího modulového programu DTB VI je:

- Osvojit si a prohloubit znalosti, dovednosti a vědomosti potřebné k účasti na prezenční části programu.

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB VI v rozsahu 16 hodin:

- ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce
- Aktuální zdroje informací a výukových objektů na internetu
- Zpracování edukačních prezentací
- Cloud computing ve vzdělávání
- Práce s daty na internetu
- Školní informační systémy
- Základy počítačové bezpečnosti
- Pomůcky a moderní didaktická technika
- Autorský zákon ve virtuálním prostředí

Učivo vzdělávacího modulového programu DTB VI obsahuje kromě teoretických informací:

- příklady dobré praxe;
- seznam doporučené literatury;
- baterii testů a jejich řešení přístupné v LMS UNIFOR.

Prezenční část

Na základě nastudovaných materiálů v distanční části je realizována prezenční část vzdělávacího modulového programu DTB VI. Workshop je koncipován jako jednodenní v rozsahu 8 hodin.

Forma a bližší popis realizace:

Přednáška, diskuse, reflexe, příklady dobré praxe, individuální práce, skupinová práce.

Cílem prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB VI je:

- Seznámit účastníky s nejběžnějšími možnostmi využití dotykového tabletu s ios ve vzdělávání.
- Seznámit účastníky s nejběžnějšími cloudovými řešeními využitelnými ve vzdělávání.

Metody

- prezentace v Microsoft PowerPoint
- příklady reálných situací
- řešení aktuálních problémů formou diskuse
- reflexe zkušeností účastníků
- společné sdílení praxe účastníků

Pomůcky

- psací potřeby
- tablety s operačním systémem iOS

Podrobně rozpracovaný obsah prezenční části:

Harmonogram prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB VI je rozdělen do několika bloků.

2.9.1 BLOK č. 1 (ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce)

Cíle bloku č. 1:

- Používat dotykový tablet s operačním systémem iOS ve vzdělávání a aplikovat možnosti jeho využití v praxi.

Základní distanční materiál:

- ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce

Rozsah:

- 4 hodiny (4 x 45 min.)

Obsah bloku č. 1 (aktivity, úkoly, průběh):

Úvodní část:

- seznámení se s projektem;
- seznámení se s modulovým programem DTB V a jeho harmonogramem;
- představení lektora;
- představení účastníků vzdělávací akce navzájem.

Výklad:

Účastníci jsou seznámeni s jednotlivými částmi dotykového tabletu s operačním systémem iOS – tlačítka, dotyk na obrazovku.

Výklad/aktivita:

Lektor účastníkům na praktických příkladech ukáže standardní dotyky, které si účastníci poté zkouší na modelových situacích, např.:

- procházení internetových stránek;
- pohyb na obrazovkách tabletu;
- management aplikací – vytvoření složky, zrušení složky;
- přemístění aplikací ve složce/mimo složku.

Výklad:

Účastníci se seznámí s internetovým prohlížečem Safari a jsou jim demonstrovány metody zvětšování obsahu v internetovém prohlížeči 2x a postupné zvětšování včetně návratu do původního stavu.

Výklad/aktivita:

Účastníkům je vysvětlena práce s kancelářským balíčkem iWork, a to na praktických příkladech zaměřených na vzdělávání:

- zadání pexeso;
- stahovací roleta od horního okraje;

- AZ kvíz;
- odhalování skryté fotografie po částech.

Aktivita:

Účastníci se zapojí prostřednictvím heuristické metody, kdy je nutné, aby vymysleli různorodé využití efektu kouzelný přesun. Jedná se zejména o práci s vrstvami, umístění objektů, počet duplikování snímků s efektem kouzelný přesun a počet možností, které mohou v jednotlivých zadáních nastat.

Úkol:

1. Odemkněte a zamkněte dotykový tablet se systémem iOS.
2. Vytvořte složku s minimálně 5 aplikacemi.
3. Najděte a stáhněte bezplatnou aplikaci na tabletu Apple iPad.
4. Vyzkoušejte si multidotykové ovládání na zobrazení ovládacího centra, vyhledávání aplikací a procházení internetových stránek v aplikaci Safari.
5. Vytvořte dle návodu lektora cvičný vzdělávací obsah – zadání pexeso, stahovací roleta od horního okraje, AZ kvíz, odhalování skryté fotografie po částech.

Úkol:

Účastníci se zamyslí nad následujícími otázkami:

1. Jaké jsou rozdíly mezi iCloud a iCloud Drive?
2. Jaké jsou možnosti omezení funkcí na dotykovém tabletu se systémem iOS?
3. Jak lze vytvářet a nahrávat do dotykového tabletu vlastní multimediální knihy?

Závěr/diskuse:

Účastníci diskutují nad výše uvedenou problematikou. V případě nejasností pokládají lektorovi otázky.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 1:

……
……
……
……
……

2.9.2 BLOK č. 2 (Cloud computing ve vzdělávání)

Cíle bloku č. 2:

- Charakterizovat nejběžnější cloudová řešení využitelná ve vzdělávání.
- Interpretovat klasifikaci základních cloudových řešení.
- Formulovat komplexní řešení cloudových systémů využitelných ve vzdělávání.
- Porovnat podle nabízených parametrů cloudová řešení.

Základní distanční materiál:

- Cloud computing ve vzdělávání

Rozsah:

- 4 hodiny (4 x 45 min.)

Obsah bloku č. 2 (aktivity, úkoly, průběh):

Výklad:

Účastníkům je prakticky představen pojem *cloud computing*. Dále je účastníkům vysvětlen princip činnosti cloudových řešení, jejich vlastnosti, což je klíčové při zvažování investic škol do těchto systémů. Účastníci jsou seznámeni s výhodami/nevýhodami těchto řešení, a to v rovině obecné a při potenciálním nasazení v rámci vzdělávání.

Účastníkům jsou představena všechna nejběžnější cloudová řešení. Vzhledem k rozdílným finančním podmínkám na jednotlivých typech škol je vždy velmi obtížné zvolit správné řešení, které bude spolehlivě fungovat na daném typu instituce minimálně několik let.

Účastníkům jsou postupně představena jednotlivá cloudová řešení využitelná ve vzdělávání.

Závěr patří představení komplexních parametrů jednotlivých cloudových řešení, jež jsou nabízeny různými výrobci, aby školy a školská zařízení měla možnost porovnat, co v daném balíčku dostanou a od kterého výrobce je řešení lepší a komplexnější.

Aktivita:

Účastníci se zapojí prostřednictvím heuristické metody, kdy se zamyslí nad specifickými řešeními cloudů pro vlastní vzdělávací instituce dle různých kritérií, jako je správa, výkonnost, velikost úložiště, cena hardware, propojení se standardními řešeními, migrace na řešení výrobců třetích stran atp.

Úkol:

1. Navrhněte privátní cloudové řešení pro malou školu, která potřebuje velmi rychle ukládat data na centrální úložiště s řízenými právy, ale zároveň potřebuje, aby byla data pořád zálohovaná na klasické plotnové úložiště.
2. Navrhněte řešení pro přístup ke školním datům pro učitele z počítače/webového rozhraní /tabletu/mobilního telefonu.

Úkol:

Účastníci se zamyslí nad otázkami:

1. Jaké výhody/nevýhody by měla škola zvážit u výběru DropBox/OneDrive?
2. Jaké platformy se dají použít pro běžnou základní/střední školu pro on-line výuku? Jmenujte výhody/nevýhody jednotlivých řešení.
3. Jaký účet potřebujete, pokud chce mít škola možnost publikovat videovýstupy na YouTube?

Závěr/diskuse:

Účastníci diskutují nad výše uvedenou problematikou. V případě nejasností pokládají lektorovi otázky.

Prostor pro poznámky účastníka k bloku č. 2:

……
……
……
……
……

3 Metodická část

3.1 Metodický blok č. 1 (Základní tematický blok) – počet hodin (12 hodin prezenční část, 26 hodin distanční část)

V souladu s obsahem vzdělávání v rámci projektu Kompetence leadera úspěšné školy je žádoucí, aby lektor splňoval kvalifikační předpoklady, tzv. „Standard lektora“. Tento standard má definovaný každý vzdělávací modul v rámci projektu. Standard lektora pro Základní tematický blok (dále ZTB) je dostupný na http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/.

V rámci příprav a plánování každé vzdělávací hodiny prezenční části vzdělávacího modulového programu ZTB je nutné stanovit si:

- vzdělávací cíle;
- zvolit vhodné vyučovací metody a organizační formy.

Je nutné zvolit takový repertoár výukových metod a forem, které povedou k dosažení stanovených cílů. Dbáme na aktivní zapojení účastníků, střídání metod a forem. Využíváme především aktivizační a komplexní metody výuky. Pro jednotlivé aktivity uvádíme přibližný časový rozsah.

Jsou připraveny pomůcky ve formě studijních textů, zdroje informací, důležité odkazy, pracovní listy, příklady, videa, obrázky. Rovněž pracujeme s příklady dobré praxe, které jsou také součástí distančních textů.

V posledních fázích přípravy volíme způsob hodnocení výkonů účastníků kurzu. Využijeme formulované výukové cíle, jež zpětně ověřujeme. Kombinujeme písemné zkoušení na závěr s průběžným ověřováním pomocí předem připravených otázek, zadáváme úkoly k vypracování.

Je vytvořena baterie testů a jejich řešení – viz výukové materiály (digitální forma, tj. v e-learningovém systému **LMS UNIFOR**; přihlašovací odkaz: https://unifor.upol.cz/pedagogicka/; uživatelské jméno: esfklus; heslo: esfklus2019).

Posledním krokem při plánování je reflexe účastníků kurzu a sebereflexe lektora. Děje se až po skončení hodiny. Pro sebereflexi lze využít techniku kladení otázek:

- zda byly učební činnosti vybrány vhodně;
- co dělalo účastníkům největší obtíže;
- zda byl výklad srozumitelný;
- co se podařilo, co se nepodařilo.

Pro zhodnocení reakcí účastníků na konci kurzu je možné využít evaluační dotazník, ale také rozhovor nebo anketu.

Před realizací modulu je vždy nutné aktualizovat učivo vzhledem k aktuálním právním předpisům.

Jednou z možných forem realizace prezenčního studia je workshop, kdy lektor připraví program tak, aby prostřednictvím různých technik (brainstorming, priorizace, mentální mapy, zpětná vazba, aj.) účastníci s využitím vlastních zkušeností a znalostí došli k výstupu, který je pro ně užitečný a využitelný v jejich další práci, praxi. Lektor je při tom většinou v roli moderátora, facilitátora. Výstup workshopu se formuluje díky předem danému tématu a cíli workshopu.

Workshop není vhodný pro úplné začátečníky, ale slouží pro další vzdělávání a prohlubování znalostí. V průběhu workshopu není představována teorie – předpokládá se, že každý účastník má určitý teoretický základ (podmínkou účasti je absolvování distanční části vzdělávacího modulového

programu ZTB, která předchází prezenční části) a je schopen s ním ostatní seznámit. Díky interaktivním formám spolupráce mezi účastníky tohoto typu vzdělávání dochází k tomu, že si odnášejí více podnětů pro své další praktické působení.

Učivo ZTB obsahuje následující výukové materiály:

- prezentace v Microsoft PowerPoint (odkazy dostupné v příloze 5.1);
- distanční výukové materiály zavěšené v LMS UNIFOR (https://unifor.upol.cz/pedagogicka/;
- baterie testů a jejich řešení přístupné v LMS UNIFOR (odkazy dostupné v příloze 5.1);
- příklady dobré praxe;
- seznam doporučené literatury.

Seznam prezentací v Microsoft PowerPoint pro prezenční část vzdělávacího modulového programu v rozsahu 12 hodin:

- Manažer – role i autenticita

Odkaz k prezentaci je dostupný v příloze 5.1.

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část ZTB v rozsahu 26 hodin:

- Typologie podřízených
- Vymezení determinant a limitů lidí
- Práce na vlastním profesním rozvoji (oblast DVPP)
- Proškolení zaměstnanců, změna ve vedení dokumentace žáků a zaměstnanců, zajištění zabezpečení proti úniku dat (Management změny)
- Hospitační činnost
- Vedení vzdělávací instituce jako inkluzivní školy či školského zařízení
- Vedení pedagogického týmu
- Implementace nových metod výuky a hodnocení, včetně inovativních přístupů
- Výukové metody se zaměřením na vizualizaci učiva
- Podpora učitele v tíživé situaci
- Možnosti řešení výchovných problémů na školách
- Škola jako otevřená instituce a součást lokálního prostředí (aktivity mimo školu)

Další dostupné texty k ZTB určené jako doplňkové (rozšiřující):

- Plnění povinné školní docházky
- Aplikace školské legislativy dle aktuálních právních norem
- Správní právo, pracovní právo a školský zákon
- GDPR a ochrana osobních údajů v prostředí škol
- Ekonomické minimum (účetnictví, organizace, mzdová agenda)
- Fundraising neboli využití vícezdrojového financování školy
- Úvod do bezpečnostního managementu (Bezpečnost měkkých cílů)
- Prevence mobbingu, pravidla soužití ve škole
- Prevence rizikového chování na internetu a související fenomény

Prezenční část programu Manažer – role i autenticita je koncipována jako dvoudenní workshop.

Cíle prezenční části vzdělávacího modulového programu ZTB – Vedení pedagogického týmu:

- Zlepšit kompetence v pedagogickém vedení, neboť to je základním předpokladem zvýšení kvality vzdělávacího procesu.
- Uvést teorii do praxe (vím, znám to, už jsem o tom slyšel/a, nebo to skutečně dělám?).
- Navázat na distanční studium a teoretické znalosti.
- Poznatky z distanční části procvičovat od prvního okamžiku na školení v praktických situacích.
- Rozvíjet sebepoznání prožitkem.
- Prohlubovat v účastnících komunikační obratnost a manažerské dovednosti.

Další cíle prezenční části vzdělávacího modulového programu ZTB – Vedení pedagogického týmu:

- Vytvořit platformu pro:
  - sdílení zkušeností z praxe, včetně chyb či omylů – práce s chybou jako důležitá součást seberozvoje;
  - diverzitu názorů a postojů;
  - kolegiální loajalitu a respekt napříč pozicemi (MŠ, ZŠ, ŠD, SŠ, gymnázia apod.);
  - kolegiální manažerskou inspiraci;
  - networking – budování osobní značky a sítě profesních kontaktů.
- Využít synergický efekt osobního setkání.

Informace k lektorskému zabezpečení prezenční části vzdělávacího modulového programu ZTB:

Lektor je především průvodcem účastníků na cestě k sebepoznání a sebezkušenostnímu rozvoji. Preferuje se koučovací přístup postavený na aktivním zapojení účastníků, kteří jsou důležitými spolutvůrci programu.

Požadavky na kompetence lektora/průvodce:

- znalost pedagogického prostředí;
- povědomí o mezigeneračních rozdílech (generace Baby Boomers, X, Y, Z);
- koučovací přístup založený na otevřených otázkách a dialogu s účastníky;
- jistá míry flexibility a ochoty reagovat tady a teď na poptávku a naladění skupiny, zvládat námitky, popř. výmluvy účastníků.

Lektor preferuje interaktivní vedení workshopu před akademickým stylem.

Powerpointová prezentace je pouze podporou pro lektora a je možné ji využít v návaznosti na témata, která budou účastníci v ohlédnutí za distančním studiem zmiňovat.

Lektor využívá Standardu lektora ZTB (http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/).

Pomůcky:

- flipchart, notebook, dataprojektor, fixy, pastelky, barevné tenké fixy, papíry A4, papírová lepicí páska, nůžky

3.1.1 BLOK č. 1

Cíle bloku č. 1:

- Identifikovat hlavní cíle projektu a vzdělávacího modulového programu.

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 1 (aktivity, úkoly, průběh):

Úvodní část:

- zahájení prezenční části lektorem – motivační úvod;
- představení lektora (včetně případných dotazů účastníků);
- představení projektu (včetně případných dotazů účastníků);
- představení vzdělávacího modulového programu ZTB – Vedení pedagogického týmu (včetně případných dotazů účastníků);
- nastavení harmonogramu workshopu (čas a délka přestávek, čas oběda, večeře a ukončení atd.).

Aktivita:

Lektor vyzve účastníky k vytvoření dvojic či trojic a ke zjištění následujících informací:

- jméno kolegy/kolegů;
- pozice na škole;
- typ školy;
- délka manažerské praxe;
- společné a rozdílné zájmy.

Lektor upozorní účastníky na dodržování zásady, aby sdělovali pouze to, co sami chtějí a považují za bezpečné.

Lektor rozdá účastníkům papíry, z nichž si každý vytvoří vizitku se jménem, jak chce být oslovován.

Lektor směřuje účastníky k tomu, aby během rozhovoru účastníci využívali techniky aktivního naslouchání (otázky, parafrázi, empatii, povzbuzování atd.).

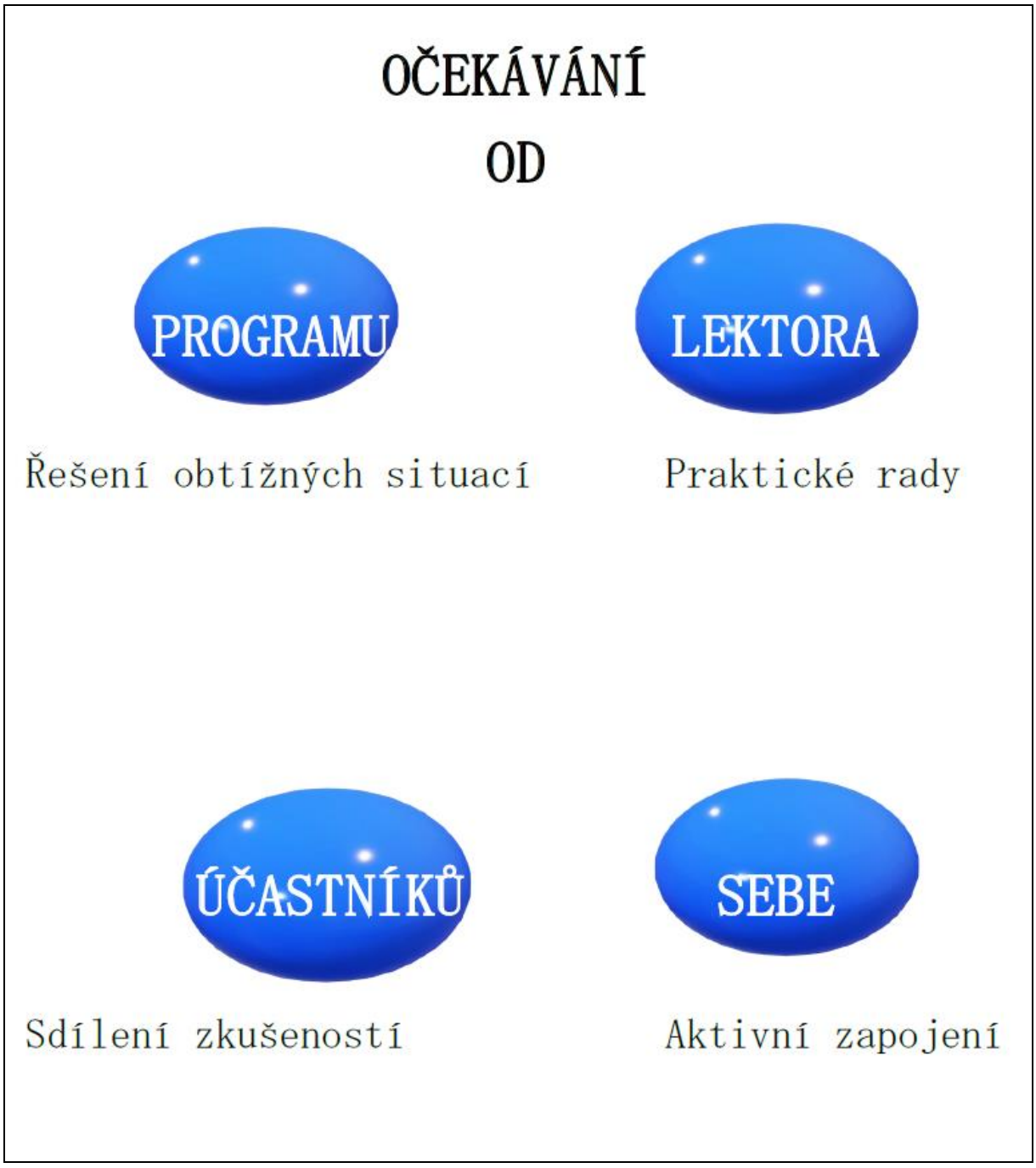
Následně lektor zahájí představování jednotlivých účastníků. Každý účastník představí toho druhého ze dvojice, popř. trojice. Představovaný potvrdí správnost údajů, popř. upozorní na informační šumy.

Otázky lektora po představení účastníků:

- Co jste v rozhovoru uplatnili z aktivního naslouchání?
- Jaké otázky jste pokládali?
- Použili jste parafrázi?
- Jak jste vyjádřili pochopení?

Aktivita:

Lektor pracuje s přílohou č. 5.1.1.1 **Očekávání** (viz obr. č. 3.1.1.1) a zaznamenává odpovědi na flipchart (jsou uvedeny příklady možných odpovědí):

Obr. č. 3.1.1.1: Očekávání (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

<u>Lektor klade další otázky a odpovědi zaznamenává na flipchart:</u>

- Proč jste tady?
- Jaké je vaše očekávání?
- Co očekáváte od programu?
- Co očekáváte od lektora?
- Co očekáváte od ostatních účastníků?
- Co očekáváte od sebe?
- S jakým výstupem chcete odcházet?

Aktivita:

Aktivita je zaměřena na míru zapojení účastníků do programu.

Otázky lektora:

- Jak se chcete zapojit?
- Jaká je vaše motivace?

Možnosti zapojení:

- pozorovatel – minimální zapojení: chci si to jen odsedět, musím tady být;
- kritik a rebel – bojovník: jsem na startu, chci se zapojovat, mám otevřenou mysl, chci se rozvíjet.

Aktivita:

Lektor nabídne účastníkům škálu, kdy 1 = pasivita, 10 = jdu do akce. Lektor předá účastníkům arch s otázkami (příloha č. 5.1.1.2), do nichž si mohou dělat poznámky (viz tab. 3.1.1.1):

OČEKÁVÁNÍ	
Otázka:	**Prostor pro vaše poznámky, postřehy:**
Proč jste tady? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Jaká jsou vaše očekávání? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Co očekáváte od vzdělávacího programu? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Co očekáváte od lektora? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Co očekáváte od ostatních účastníků? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Čeho chcete svojí účastí dosáhnout? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	

Tab. 3.1.1.1: Očekávání (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Aktivita:

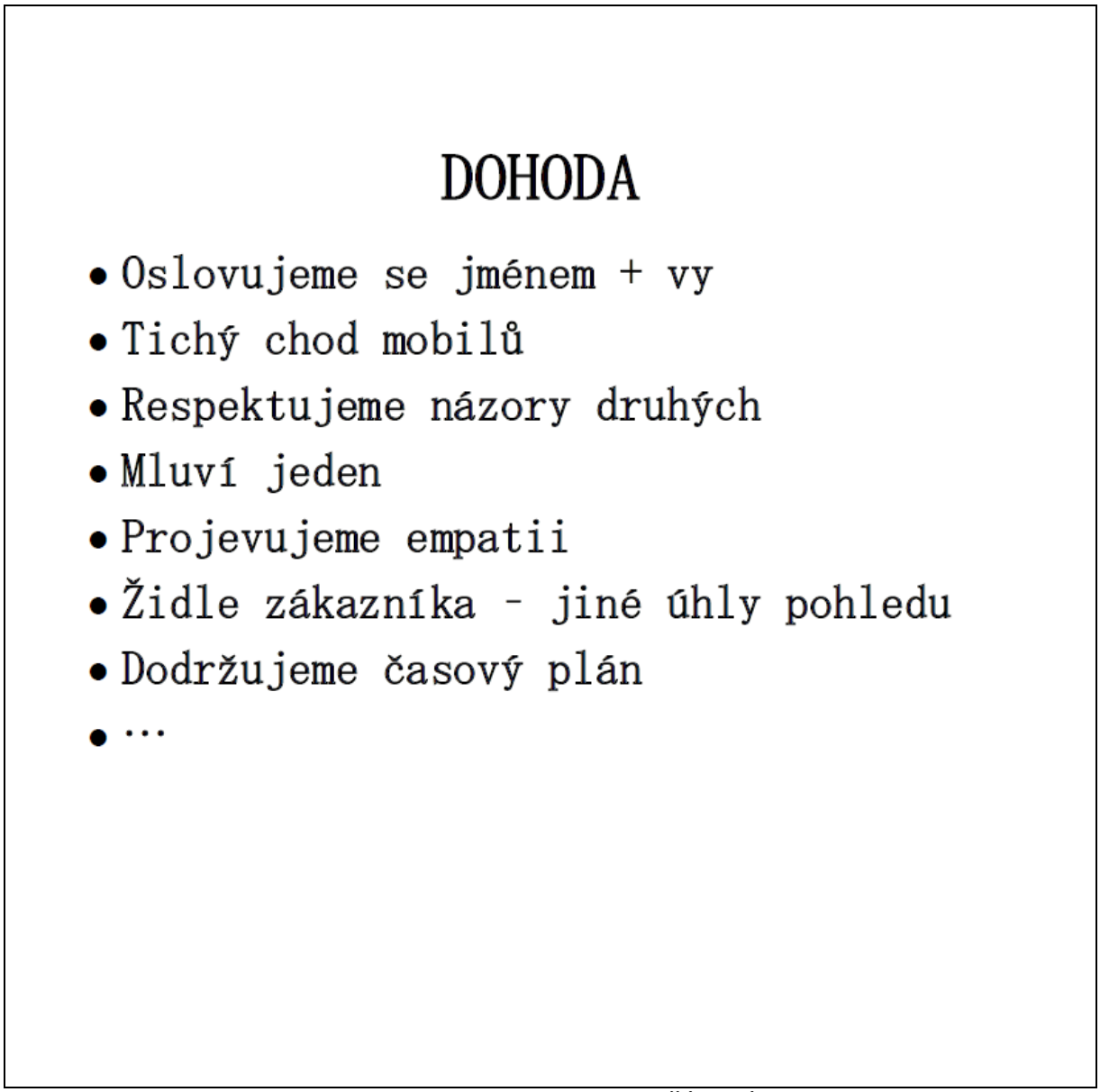
Nastavení pravidel/dohody spolupráce:

Lektor zahájí příslovím: *„Dobré ploty dělají dobré sousedy.“* Lektor se zeptá, zda účastníci souhlasí.

Lektor pracuje s přílohou 5.1.1.3 **Dohoda**. Lektor spolu s účastníky nastaví pravidla (dohodu) a zaznamenají je na flipchart (viz obr. č. 3.1.1.2): např. oslovení, tichý chod mobilů, bezpečné prostředí, respekt k názorům druhých, empatie k pocitům druhých, židle zákazníka – loajalita, mluví jeden apod.

Lektor dbá na to, aby stylizoval věty pozitivně (např. NE neskáčeme si do řeči, ale *mluví jeden*; NE nechodíme pozdě, ale *dodržujeme dohodnutý čas*).

Lektor vyzve vytvořené skupiny, aby se domluvily na tom, jak zajistí dodržování pravidel. Směřuje účastníky k tomu, aby si uvědomili, že je to záležitostí všech a že je důležité vytvořit klima bezpečí a důvěry nastavením DOHODY.

Obr. č. 3.1.1.2: Dohoda (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Otázky lektora:

- Jakou máte zkušenost s nastavováním dohod ve třídě?
- Jak na to žáci a studenti reagují?
- Čeho si všímáte?
- Oceňujete, když dohody fungují, nebo komentujete, když děti dohody poruší?
- Kdo máte nastaveny takové dohody mezi dospělými?
- Jak vám to funguje?
- Co je předmětem dohod ve sborovně?

Lektor spolu s účastníky diskutuje jejich názory.

Zásada: všímáme si toho, co funguje, upřednostňujeme posilování toho dobrého před upozorňováním na chyby a nedostatky.

Úkol:

Lektor položí před přestávkou účastníkům otázky, které jsou důležité pro další aktivitu v bloku č. 2 a které si během přestávky mají účastníci promyslet (pro lepší zapamatování je pro ně připraven arch /viz tab. 3.1.1.2, příloha 5.1.1.4/, kde si své myšlenky mohou zapisovat):

VÝSTUPY Z DISTANČNÍ ČÁSTI	
Otázka:	**Prostor pro vaše poznámky, postřehy:**
Které téma z distančních vzdělávacích materiálů vás nejvíce nejvíce zaujalo a proč? Co jste na základě studia v praxi vyzkoušeli? Co se vám dařilo? Co naopak fungovalo rozpačitě? Co je pro vás obtížné nebo vám to moc nejde?	

Tab. 3.1.1.2: Výstupy z distanční části (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.1.2 BLOK č. 2

Cíle bloku č. 2:

- Předat informaci o tom, jaká je role ředitele školy; co může delegovat, co nikoli.

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Základní distanční materiál:

- Vedení pedagogického týmu (str. 25–28)

Rozšiřující distanční materiál:

- Vymezení determinant a limitů lidí
- Vedení vzdělávací instituce jako inkluzivní školy či školského zařízení

Obsah bloku č. 2 (aktivity, úkoly, průběh):

1. téma: Výstupy z distanční části

Tato hodina navazuje na předchozí blok č. 1 a otázky zadané k přemýšlení před přestávkou.

Aktivita

Lektor rozdělí účastníky dle jejich počtu do dvou až tří skupin.

Možnosti rozdělení:

- A, B, C…;
- 1, 2, 3…;
- barvy;
- oblíbené sporty;
- ovoce;
  ad.

Otázky lektora:

- Které téma vás u distančních materiálů nejvíce zaujalo a proč?
- Co jste v praxi vyzkoušeli?
- Co se vám podařilo?
- Co naopak fungovalo rozpačitě?
- Co je pro vás v praxi obtížné?

Lektor nechá účastníky ve skupinách zaznamenávat odpovědi na flipchartový papír cca 20 min., následně účastníci prezentují své odpovědi ostatním skupinám a diskutují, vyměňují si názory a sdílejí své zkušenosti.

2. téma: Já a moje role

Aktivita:

Lektor pracuje s přílohou 5.1.2.1 **Vedoucí zn. Ideál (viz obr. č. 3.1.2.1)**.

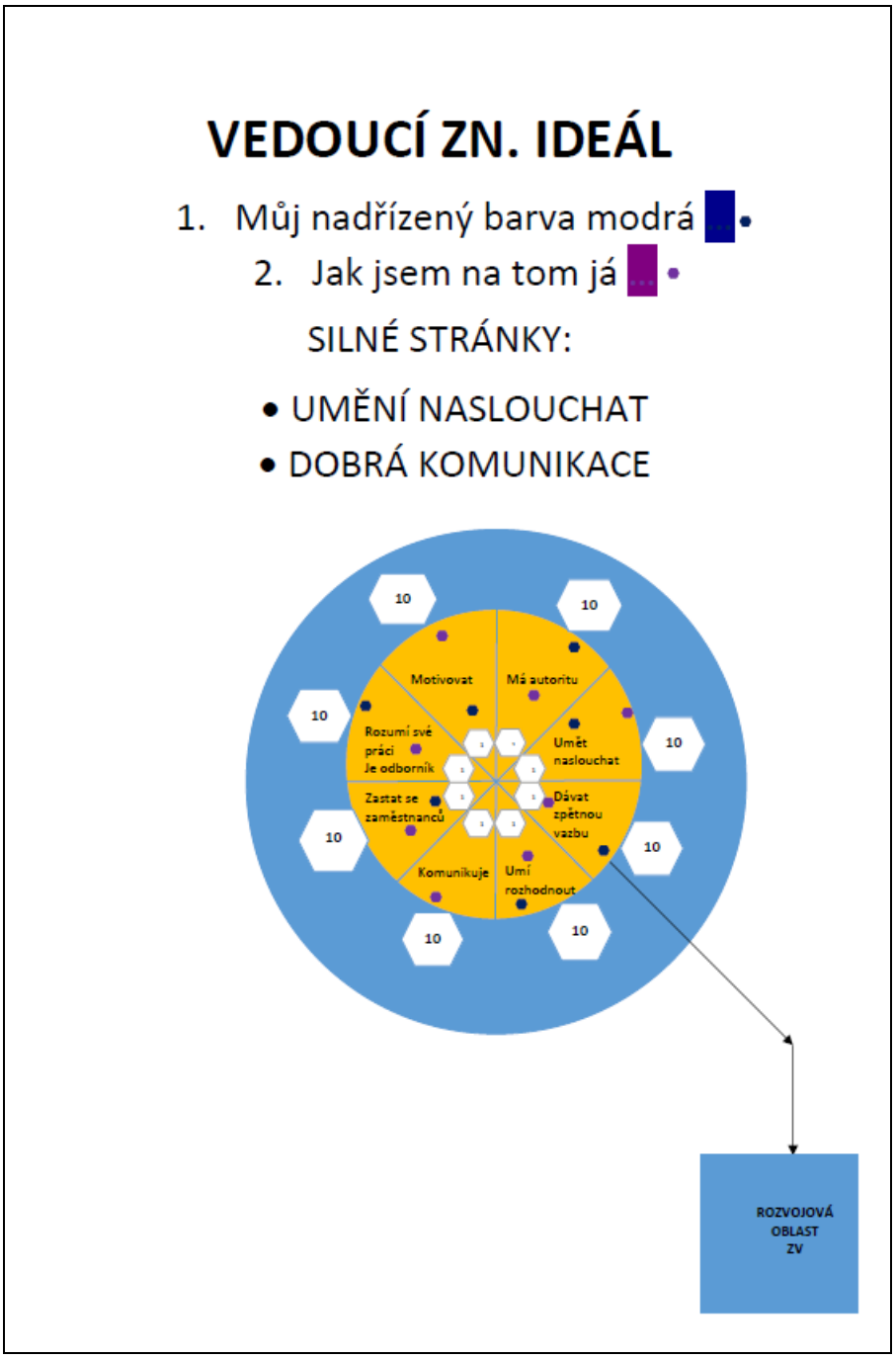
Lektor nechá účastníky pracovat ve dvou až třech skupinách.

Zadání: Vedoucí zn. Ideál.

<u>Otázky lektora:</u>

- KDO je vedoucí zn. Ideál?

Lektor pracuje s flipchartovým papírem, účastníky nechává zaznamenávat názory na flipchartový papír (viz obr. č. 3.1.2.1).

Obr. č. 3.1.2.1: Vedoucí zn. Ideál (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Lektor účastníky instruuje, aby jednotlivé skupiny prezentovaly a společně vyhodnotily TOP 8 vlastností či dovedností vedoucího do kola (výseče) manažera a provedly dle zadání kalibraci na škále 1 (nejméně) – 10 (nejvíce).

Lektor účastníky pobízí, ať:

a) ohodnotí svého nadřízeného;
b) ohodnotí sebe.

Lektor vede účastníky k tomu, aby vždy alespoň jednu vlastnost (výseč kruhu) ohodnotili nejvyšší hodnotou; tzn. z těchto 8 vlastností je moje tato nejsilnější stránka.

Otázky lektora:

- Jak to víte?
- Podle čeho to poznáte?
- Jak se to projevuje?

Lektor účastníky dále vyzývá, aby zaznamenali, na kterých vlastnostech chtějí zapracovat, a aby si stanovili cíl.

Lektor vede účastníky na základě prostudovaného distančního materiálu Vedení pedagogického týmu k metodě SMART (specifický, měřitelný, akceptovatelný, reálný, termínovaný) a pozitivně formulovanému cíli (např. NE: Nechci dělat práci za druhé, ALE: CHCI více delegovat a rozdělovat úkoly).

Aktivita/diskuse:

Lektor seznámí účastníky s citátem: *„Nejsilnější je ten, kdo vede sám sebe.“ (Seneca)*

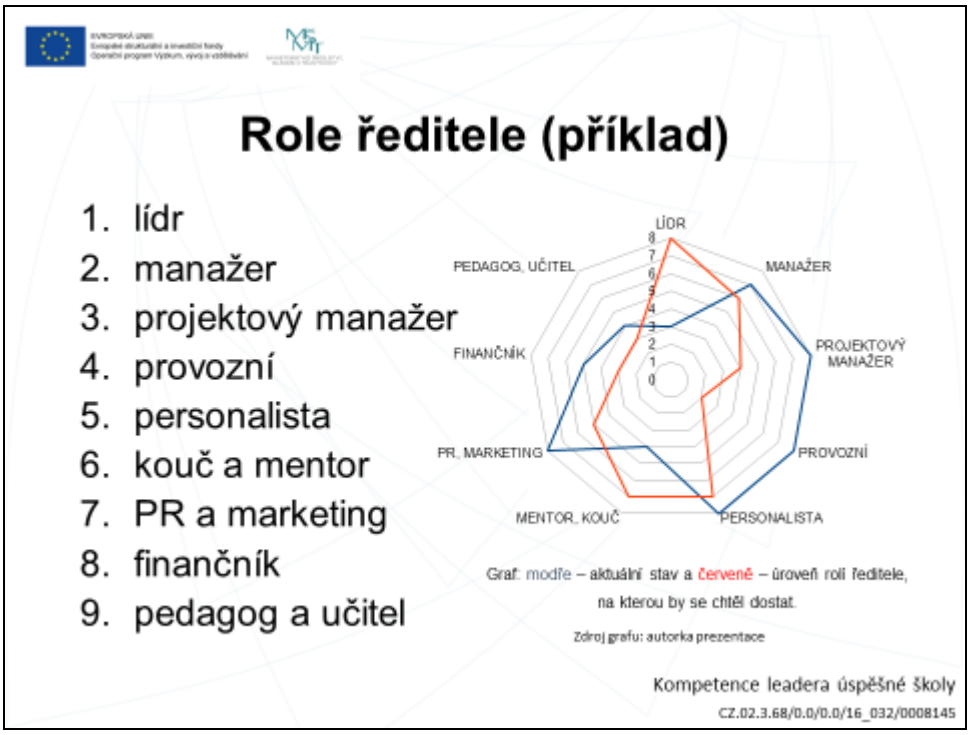
Otázky lektora:

- Co na to říkáte?
- Co je těžší? Vést druhé, nebo sebe?

Lektor nechá účastníky diskutovat a sdílet svoje názory.

3. téma Stupně vedení – Vykonavatel, manažer, lídr

Lektor má před sebou powerpointovou prezentaci Manažer – role i autenticita (viz obr. č. 3.1.2.2)

Obr. č. 3.1.2.2: Powerpointová prezentace Manažer – role i autenticita, slide č. 10 (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Aktivita:

Otázky lektora:

- Jaký je v jednotlivých stupních rozdíl?
- Na kterém stupni jste vy?

Lektor nechá účastníky pracovat ve dvojicích, aby sdíleli svoje názory.

Řešení:

- Vykonavatel – většinu dělá sám, deleguje minimálně.
- Manažer – plánuje, organizuje, vede a motivuje, kontroluje a dává zpětnou vazbu.

Aktivita:

Otázky lektora:

- Kdo je podle vás lídr?
- Jaké máte vzory?
- Kdo vás v životě ovlivnil?

Lektor pobízí účastníky ke sdílení názorů a zkušeností.

Otázky lektora na závěr bloku č. 2:

- Co vás zaujalo?
- Co si chcete ujasnit?
- Na čem chcete zapracovat?
- Co vás provokuje?

Diskuse:

Lektor nechá účastníky diskutovat, sdílet zkušenosti, názory, klást dotazy.

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.1.3 BLOK č. 3

Cíle bloku č. 3:

- Seznámit účastníky se styly vedení.
- Nabídnout účastníkům modelové situace a možnosti komunikace.

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Základní distanční materiál:

- Vedení pedagogického týmu (str. 19–25)

Rozšiřující distanční materiál:

- Typologie podřízených
- Vymezení determinant a limitů lidí

Obsah bloku č. 3 (aktivity, úkoly, průběh):

1. téma: Styly vedení

Lektor použije powerpointovou prezentaci Manažer – role i autenticita (viz obr. č. 3.1.3.1)

Obr. č. 3.1.3.1: Powerpointová prezentace Manažer – role i autenticita, slide č. 9 (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Aktivita:

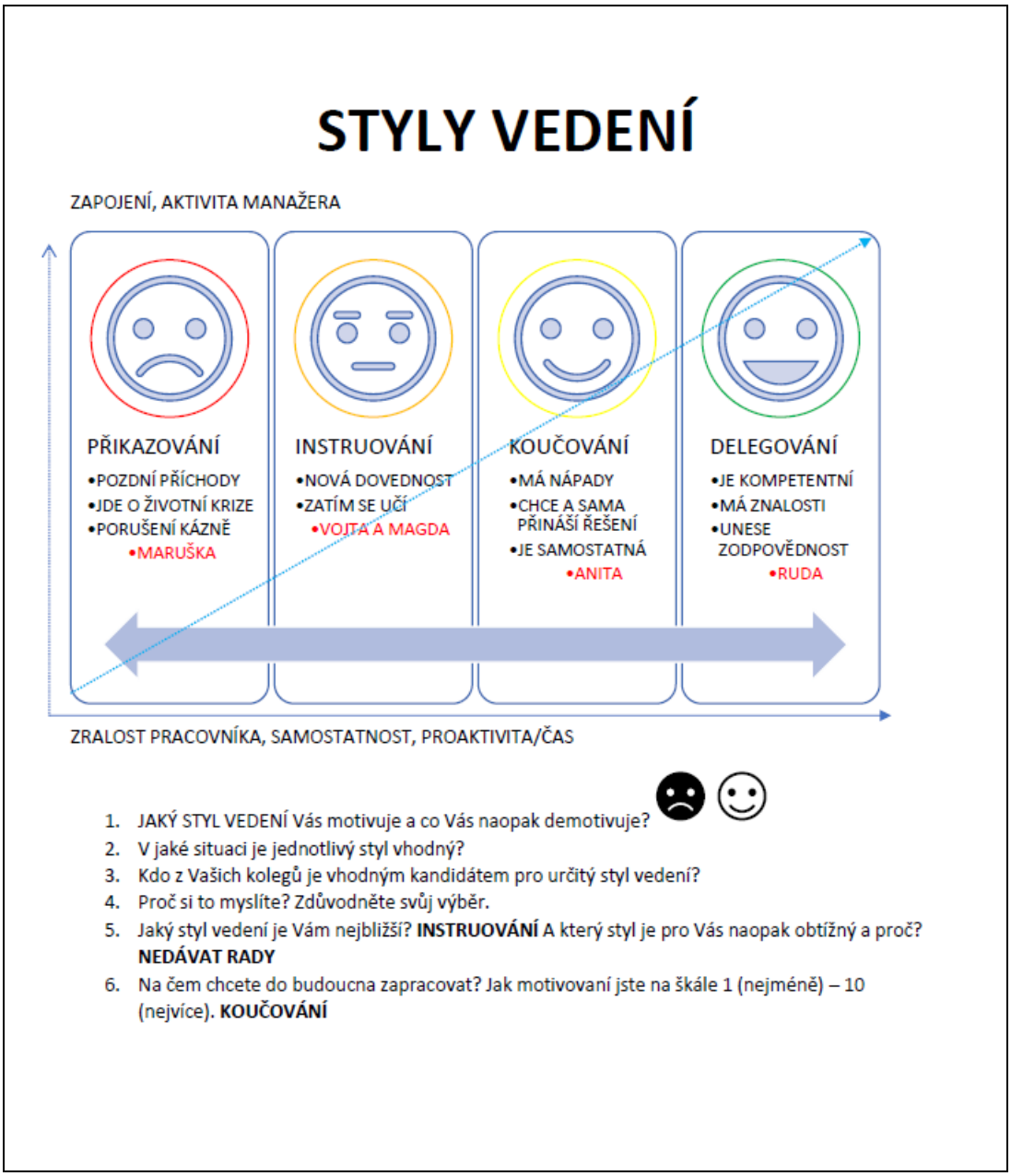
Lektor pracuje s přílohou 5.1.3.1 **Styly** (viz obr. č. 3.1.3.2).

Lektor předvede 4 styly vedení v jednoduché etudě:

- přikazování;
- instruování;
- koučink;
- delegování.

Lektor vyzve účastníky, aby si připomenuli jednotlivé styly a situace, kdy je vhodné je použít. Lektor zdůrazní rozdíl i v míře zapojení člověka a v míře spoluzodpovědnosti.

Lektor nechá účastníky vytvořit dvojice tak, aby mohli vést diskusi o tabulce (viz obr. č. 3.1.3.1). Následně pak sdílí názory i celá skupina.

Obr. č. 3.1.3.2: Styly vedení (příklad vyplněné tabulky; zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

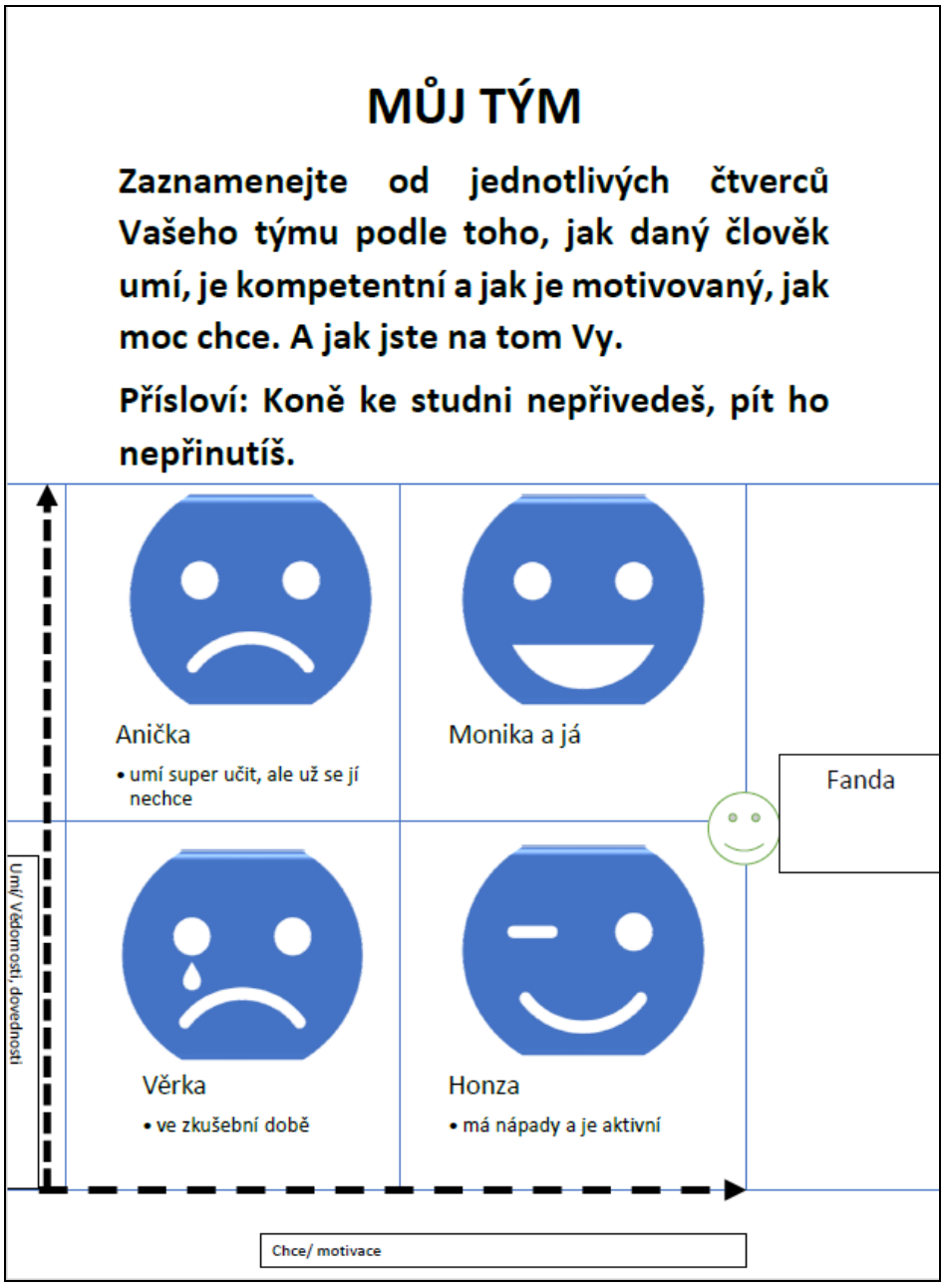
2. téma: Můj tým

Aktivita:

Lektor pracuje s přílohou 5.1.3.2 **Můj tým** (viz obr. č. 3.1.3.3).

Lektor zadá účastníkům, aby do kvadrantů zaznamenali zástupce svého týmu podle toho:

- jak je motivovaný;
- jak chce;
- jaké má vědomosti;
- jaké má kompetence.

Obr. č. 3.1.3.3: Můj tým (příklad vyplněných kvadrantů; zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Lektor pobídne účastníky, aby v návaznosti na to diskutovali, jaké styly vedení by využili a proč.

Lektor vyzve účastníky, aby zaznamenali na kvadrant, jak vidí sebe (dle míry motivace a kompetentnosti).

Poznámka pro lektora:

Jako pedagog se účastník může zařadit jinak než jako manažer.

3. téma: Případová studie – Styly vedení

Aktivita:

Lektor pracuje s přílohou 5.1.3.3 **Styly vedení** (viz obr. č. 3.1.3.4).

Lektor nechá účastníky seznámit se s textem případové studie a dle již výše zmíněných možností rozdělí účastníky do týmů po 3–4 lidech. V těchto týmech mají účastníci za úkol se dohodnout, které styly na jednotlivé osoby využijí a proč. Připraví si krátký modelový rozhovor, kde daný styl vedení uplatní a předvedou.

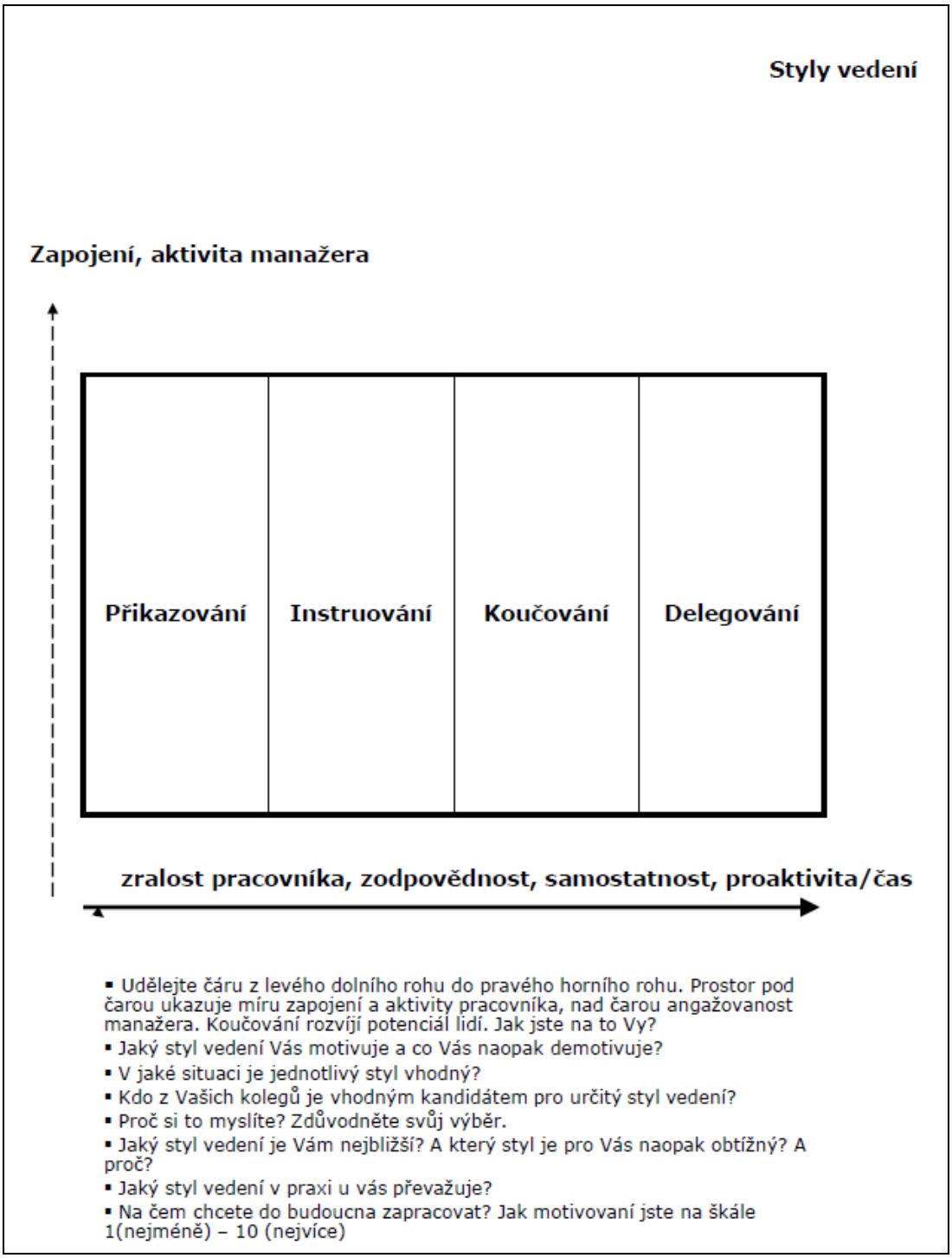
Doporučuje se, aby jednotlivé zaměstnance hrál lektor, aby dobře rozlišil různou míru zralosti a ochoty ke spolupráci.

Řešení:

Ve 4 situacích jsou zastoupeny 4 styly, každý jen jednou.

Pořadí: přikazování, instruování, koučování, delegování.

Do modelových situací se zapojí dobrovolníci. „Ředitel“ si dopředu zvolí jednoho kolegu, který mu pak dá na předvedený výkon krátkou zpětnou vazbu. Cvičení se zopakuje dvakrát, aby se vystřídalo alespoň osm účastníků.

Obr. č. 3.1.3.4: Styly vedení (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Poznámka pro lektora:

Lektor učí účastníky pracovat se zpětnou vazbou.

Zpětná vazba je vedena technikou „plus/delta“; tzn. nejprve ocením (konkrétní fakt), poté nabídnu, co je potřeba k tomu, aby výstup byl dle mého gusta. Př.: „Oceňuji tvoji empatii, schopnost argumentovat i tvůj klid při komunikaci. Navíc doporučuji zapracovat na řeči těla, aby více podpořila

tvoji mluvu, byla znát nejistota.“ (Zdroj: *Zpětná vazba: cukr, bič, nebo podaná ruka?*, 2018 [online]. Extima.cz [cit. 19.5.2020]. Dostupné z https://www.extima.cz/clanek/zpetna-vazba-cukr-bic-nebo-podana-ruka?fbclid=IwAR00szLoHOcI5oT4oJTuk7ZfdozElVxYuM8Latn4rEOOy8jW0JiKQhxVwpw)

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.1.4 BLOK č. 4

Cíle bloku č. 4:

- Definovat, co všechno patří do vztahových sítí školy jako instituce.
- Představit klima školy jako základní předpoklad fungování školy (vedení, učitelé, děti, rodiče).
- Nabídnout účastníkům inspiraci, jak se dá změřit klima školy (dotazníky, popis).
- Jak zjistit očekávání rodičů od školy.
- Nabídnout nástroje, jak změnit kulturu školy.
- Pracovat s tím, že změna je nedílnou součástí našich životů.
- Uvědomit si, jak přijímat, realizovat i iniciovat změnu při vedení školy i v soukromém životě.
- Získat povědomí o technikách, které nám při změně mohou pomoci – změnový kříž, Appreciative Inquiry, i o fázích změny, krizi a relapsu při změně, a jak se s nimi vypořádat.

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Základní distanční materiál:

- Vedení pedagogického týmu (str. 47–57)

Rozšiřující distanční materiál:

- Prevence mobbingu, pravidla soužití ve škole
- Hospitační činnost
- Implementace nových metod výuky
- Výukové metody se zaměřením na vizualizaci učiva (myšlenkové a pojmové mapy)

Obsah bloku č. 4 (aktivity, úkoly, průběh):

1. téma: Klima

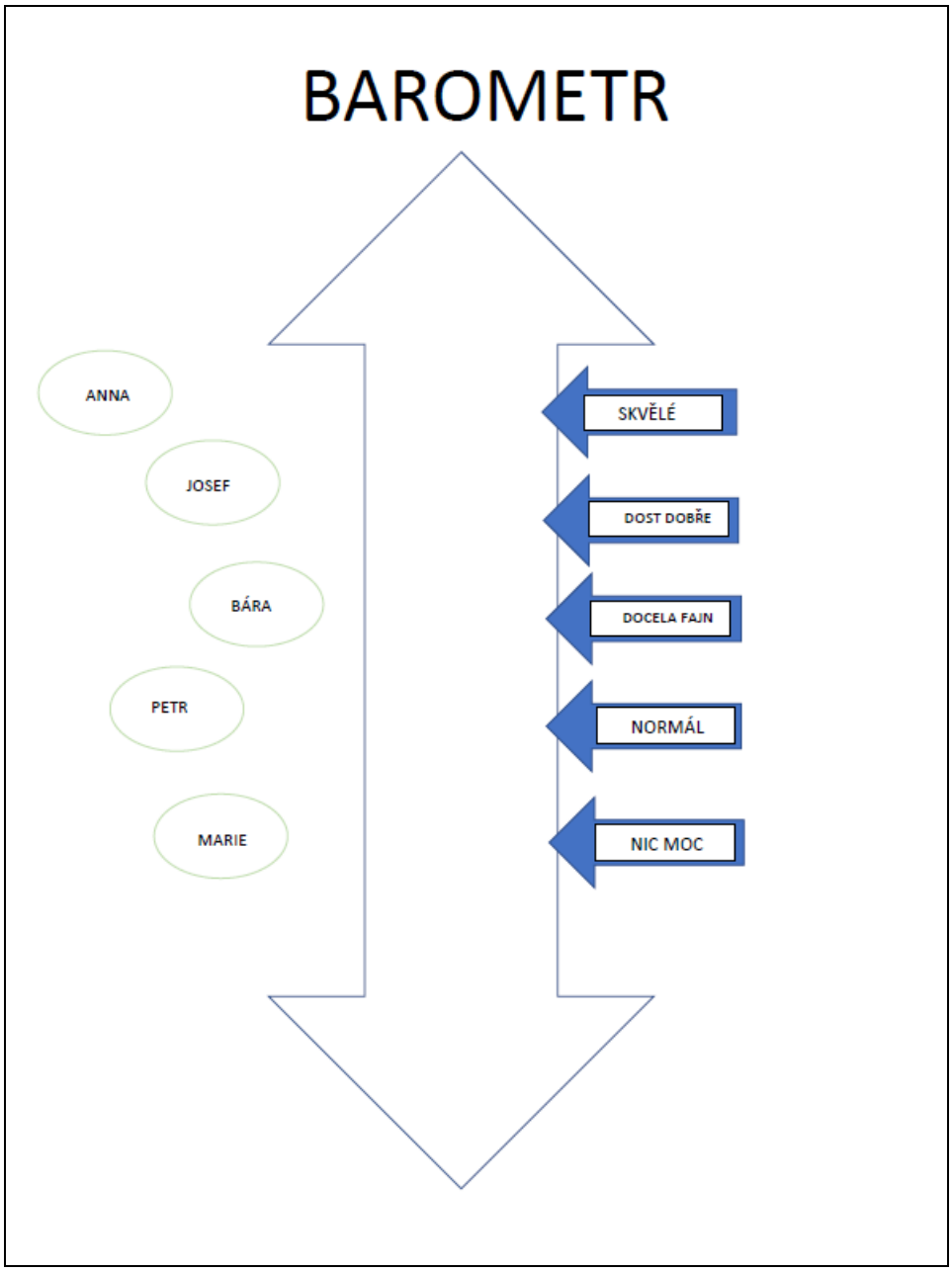
Lektor použije powerpointovou prezentaci Manažer – role i autenticita (viz obr. č. 3.1.4.1).

Obr. č. 3.1.4.1: Powerpointová prezentace Manažer – role i autenticita, slide č. 20 (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Aktivita:

Lektor nakreslí na flipchartovou tabuli podle schématu barometr (viz obr. č. 3.1.4.2, příloha 5.1.4.1).

Obr. č. 3.1.4.2: Barometr (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Lektor krátce zahájí blok č. 4 s tím, že v tomto bloku se účastníci budou zabývat klimatem školy.

Otázky lektora:

- Jak se dnes cítíte?
- Co ovlivňuje vaši náladu?

Lektor nechá účastníky na barometru zaznamenat, jak se cítí.

Lektor směřuje účastníky k tomu, aby si uvědomili, že atmosféra na pracovišti je důležitým motivačním faktorem zejména pro generaci Y a Z.

Otázky lektora:

- Co děláte pro dobré klima u vás ve škole?
- Co vám funguje?

Lektor předá účastníkům informaci, že se jedná o inspiraci ze Skandinávie: pozdrav, oslovení jménem, oční kontakt a úsměv zkvalitňují vztahy, potažmo prostředí.

Aktivita:

Lektor pracuje s přílohou 5.1.4.2 **Sociomapa** (viz obr. č. 3.1.4.3).

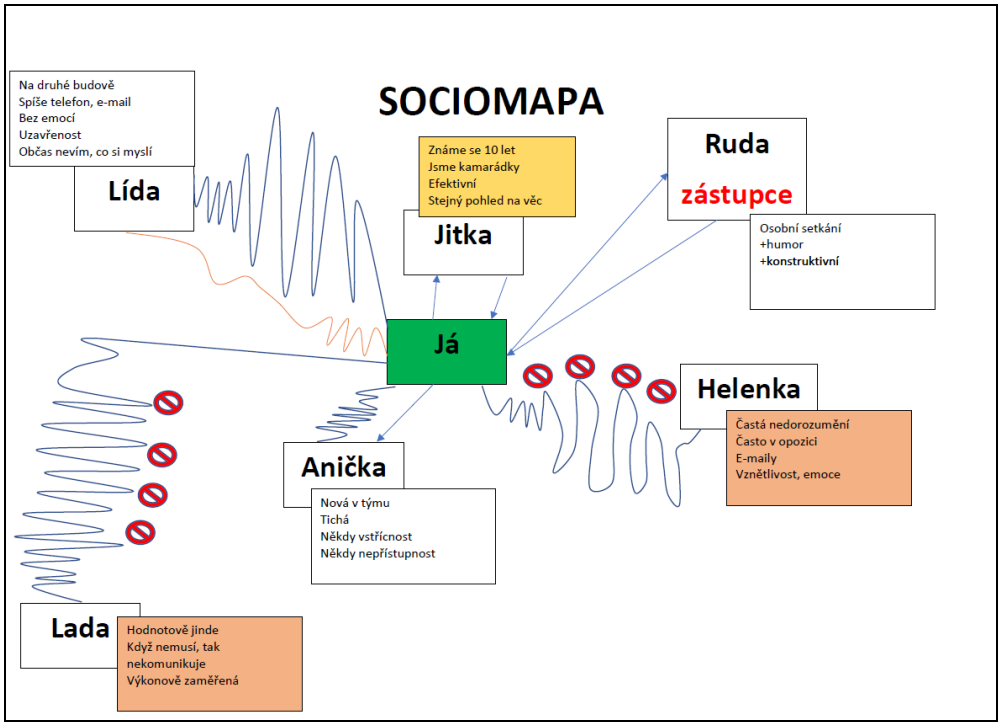
Lektor zahájí aktivitu tím, že je běžné, že k někomu máme blíž, někdo je nám naopak vzdálenější.

Otázka lektora:

- Jak to máte vy?

Vyzve účastníky, aby do sociomapy zaznamenali sebe a vztahy kolem sebe podle následujících instrukcí:

- šipka – dobrá komunikace;
- vlnovka – kolísavá, občas OK, občas špatná;
- křížky – problémová komunikace.

Obr. č. 3.1.4.3: Sociomapa (příklad vyplněné sociomapy; zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Otázky lektora:

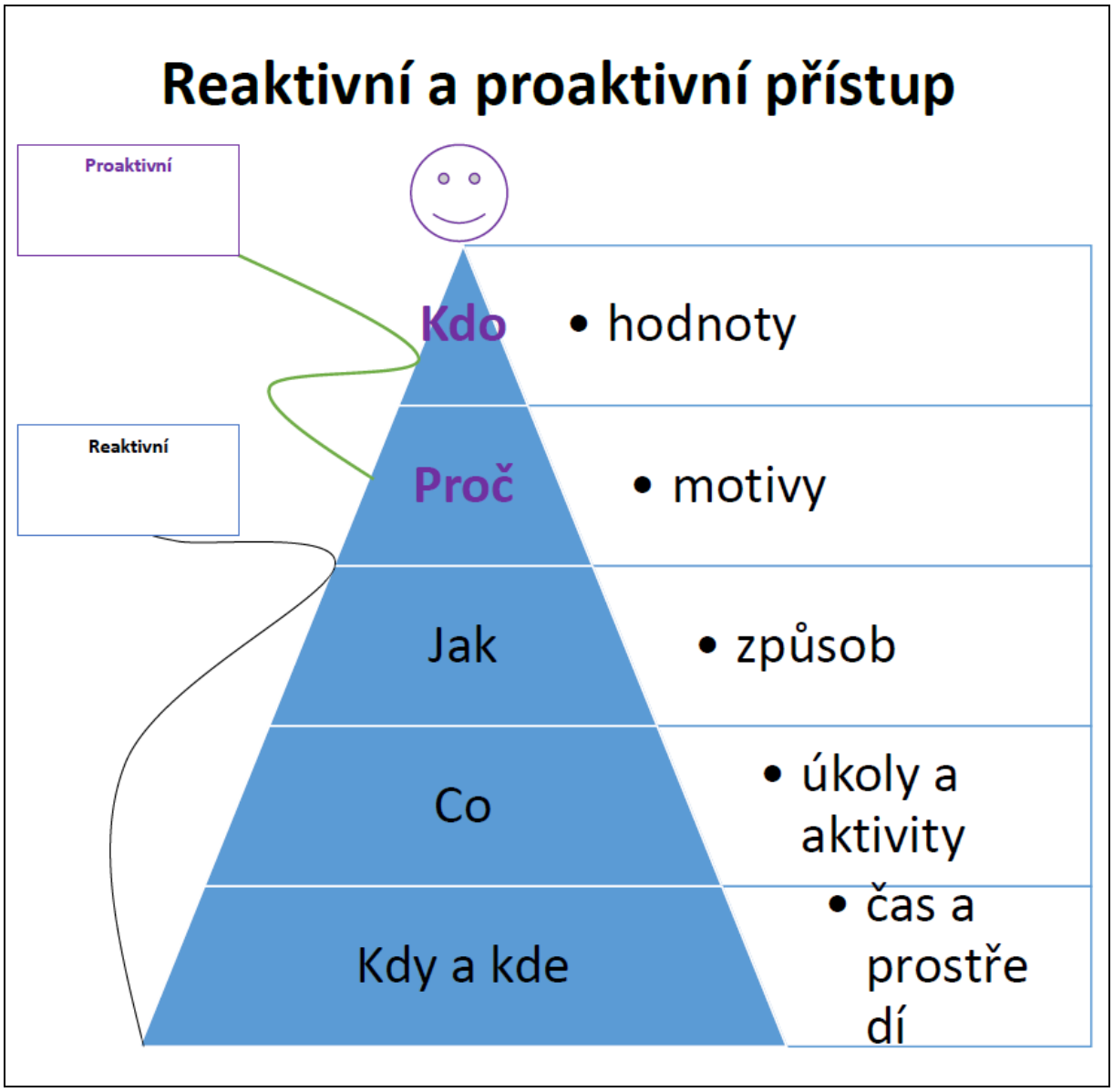
- Kdy komunikace dobře funguje?
- Kdy je to naopak?
- ad.

Lektor nechá účastníky diskutovat a sdílet své názory a zkušenosti.

2. téma: Reaktivní a proaktivní přístup

Aktivita:

Lektor pracuje s přílohou 5.1.4.3 Proaktivita (viz obr. č. 3.1.4.4).

Obr. č. 3.1.4.4: Proaktivita (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Otázky lektora:

- Co byste chtěli dělat, ale zatím se vám to nedaří?
- Učíte se anglicky?
- Chodíte cvičit?

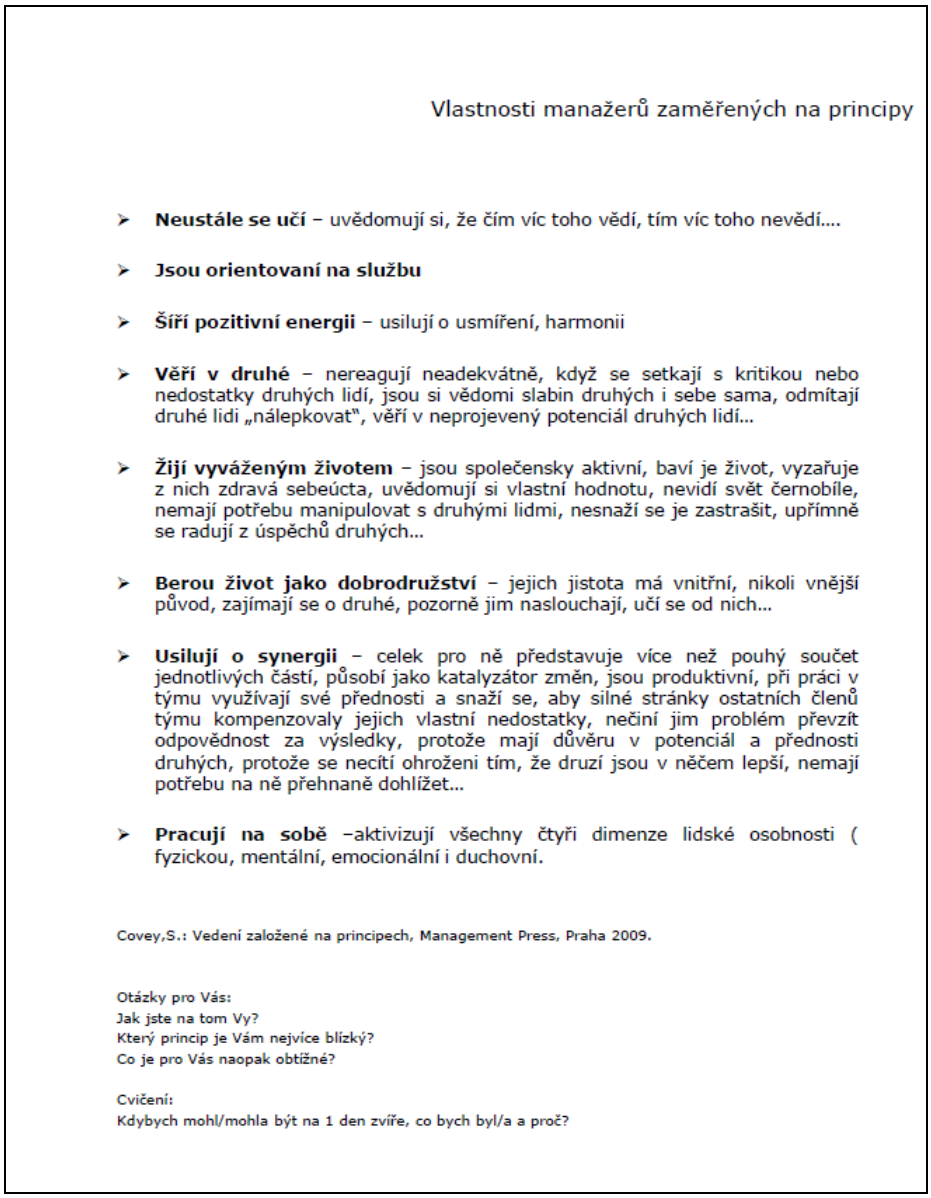
Lektor vysvětlí 2 přístupy k řešení problémů:

- Reaktivní – jako křeček v kleci.
- Proaktivní – vychází z našich hodnot (KDO jste? Jaké jsou vaše principy? Proč jste tady? Jaký je cíl vaší existence?).

Trvale udržitelný přístup je založený na KDO a PROČ.

3. téma: Vlastnosti manažerů zaměřených na principy

Lektor pracuje s přílohou 5.1.4.4 Vlastnosti manažerů zaměřených na principy (viz obr. č. 3.1.4.5).

Obr. č. 3.1.4.5: Vlastnosti manažerů zaměřených na principy (COVEY, Stephen R. *Vedení založené na principech*. V nakl. Management Press vyd. 1. Praha: Management Press, 2009. 301 s. ISBN 978-80-7261-202-4)

Diskuse:

Lektor vede diskusi.

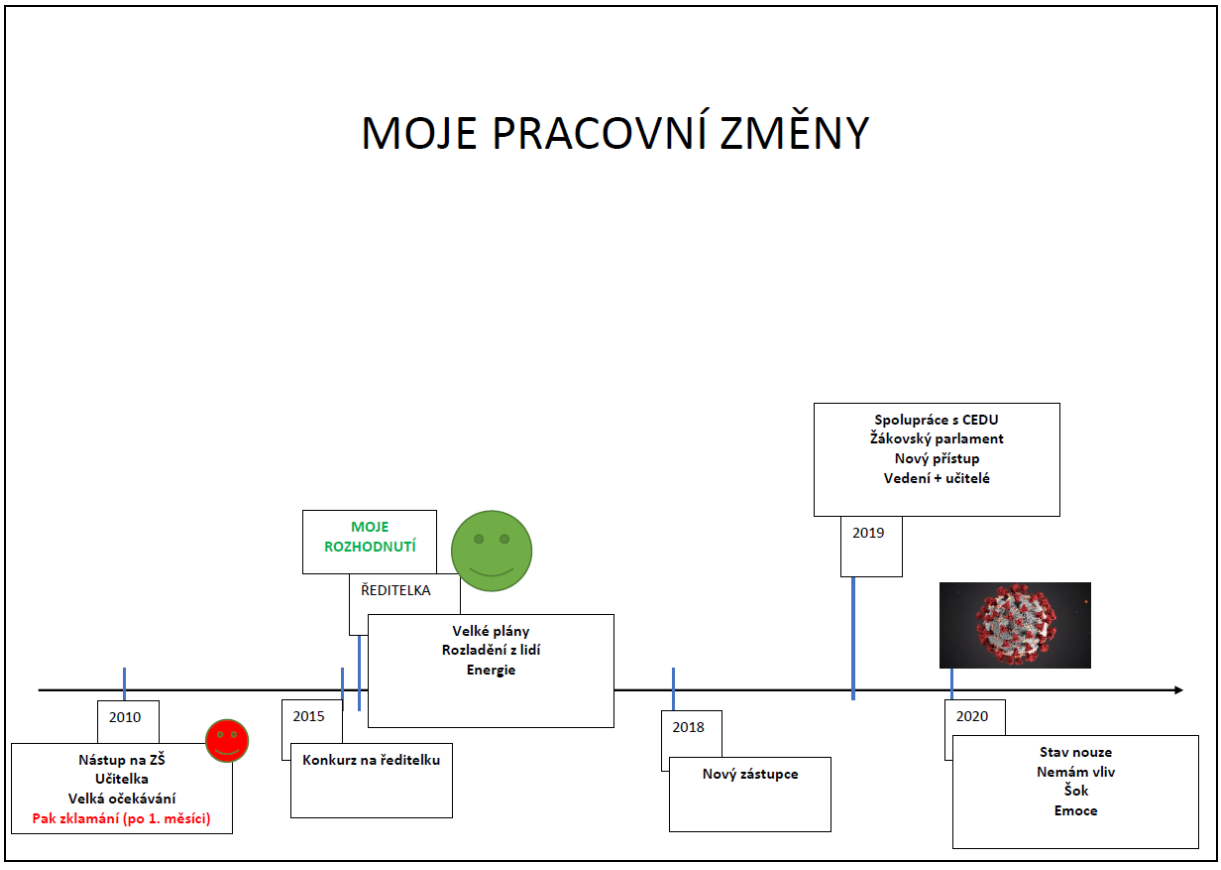
Otázky lektora:

- Co vás zaujalo?
- Co se týká vás?
- Co vás v přehledu překvapilo?
- Jak jste otevřeni novým příležitostem?
- Jak se vyrovnáváte se změnami?
- Jak reagujete?
- Ve které části pyramidy většinou jste?
- Čas vs. hodnoty?

4. část: Osa změny

Aktivita:

Lektor pracuje s přílohou 5.1.4.5 **Osa změny** (viz obr. č. 3.1.4.6).

Obr. č. 3.1.4.6: Osa změny (příklad vyplnění, zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Lektor vyzve účastníky, aby použili papíry A4, fixy.

Otázky lektora:

- Máte rádi změny?
- Pokud ano, tak jaké?
- Pokud ne, tak proč?

Pokyny lektora účastníkům:

- Papír A4 si položte naležato.
- Vodorovná čára – zaznamenejte rok, kdy jste nastoupili na školu.
- Vyznačte bod pro současnost a protáhněte osu dál.
- Zaznamenejte 2–3 změny, které jste zatím na škole prožili (např. změna pozice, změna nadřízeného, sloučení škol, zrušení oboru, odchod kolegy do důchodu, na mateřskou apod.).

Lektor pokyny doplňuje otázkami:

- Jak jste tyto změny prožívali?
- Jaká byla vaše role (iniciátor, zadavatel, nositel, realizátor, blokátor, rebel, tahoun apod.)?
- Jak to vidíte s odstupem?
- Co vám změna dala/vzala?
- Co jste se naučili?
- Jak vás to posílilo?

Úkol:

Lektor zadá účastníkům úkol na další blok.

Účastníci mají za úkol si připravit jednominutovou prezentaci na téma: KDO JSEM.

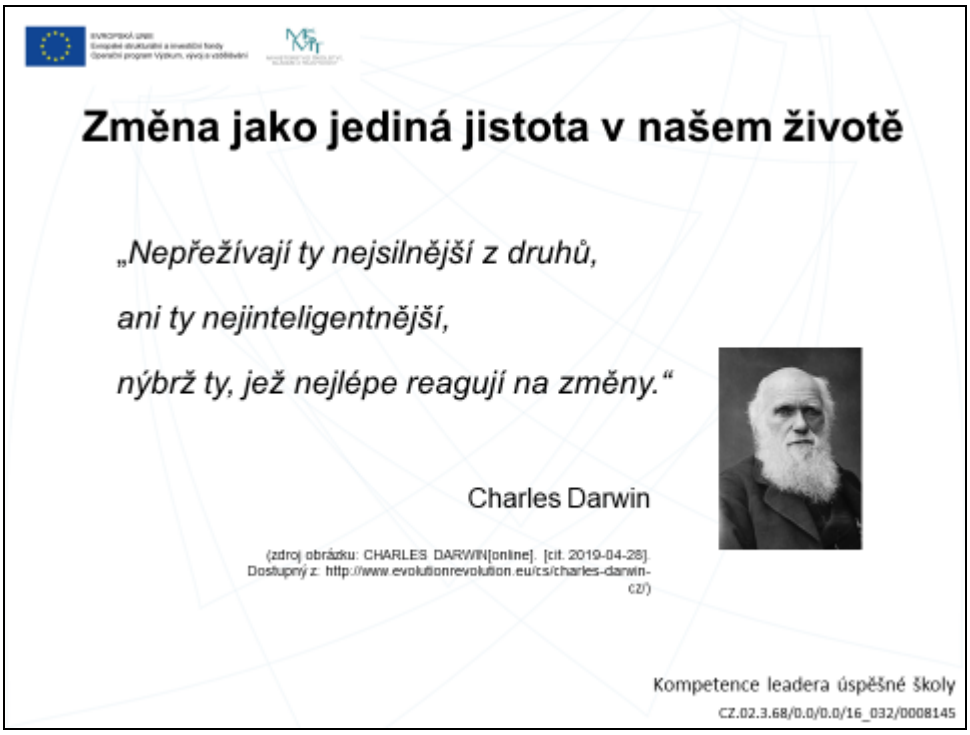
Forma je libovolná. Mohou použít obrázky, metafory apod.

Cílem je představit se zajímavě, zanechat stopu, pokud možno pozitivní dojem; ukázat svoji jedinečnost – vlastnost, schopnost, dovednost; vzbudit zájem.

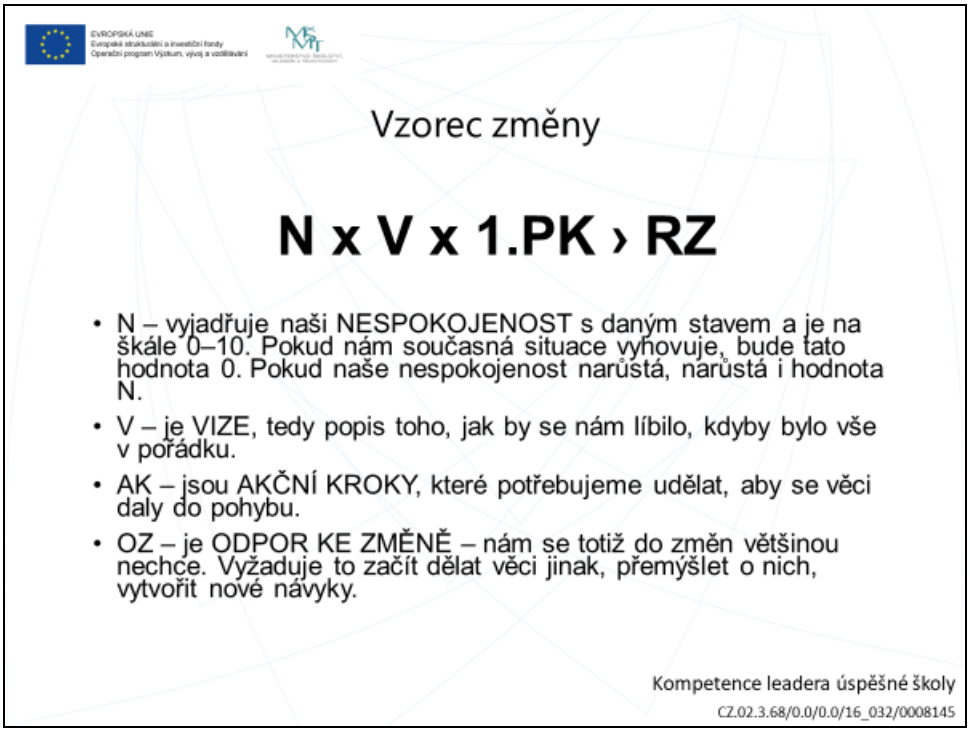
Lektorovo doporučení účastníkům při tvorbě prezentace: jednoduchost, konkrétnost, věrohodnost, emoce, příběh, překvapivost, humor. Jeden obrázek vydá za 1000 slov.

Výklad:

Lektor v této části pracuje s powerpointovou prezentací Manažer – role i autenticita (slide č. 2–8, viz obr. č. 3.1.4.7–3.1.4.13).

Obr. č. 3.1.4.7: Powerpointová prezentace Manažer – role i autenticita, slide č. 2 (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

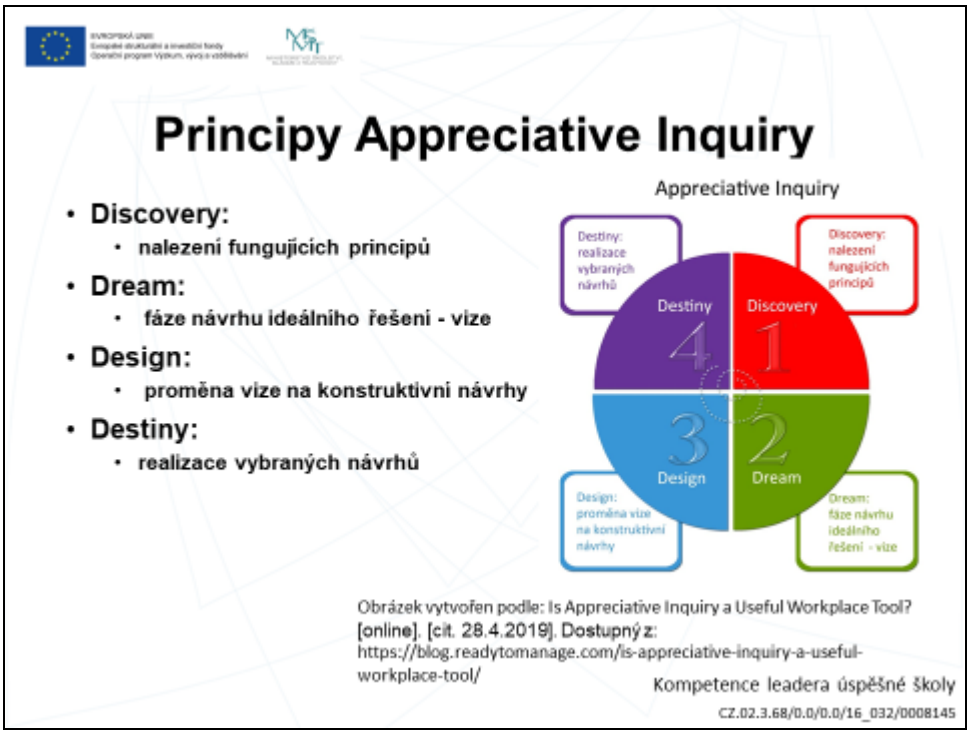
Obr. č. 3.1.4.8: Powerpointová prezentace Manažer – role i autenticita, slide č. 3 (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

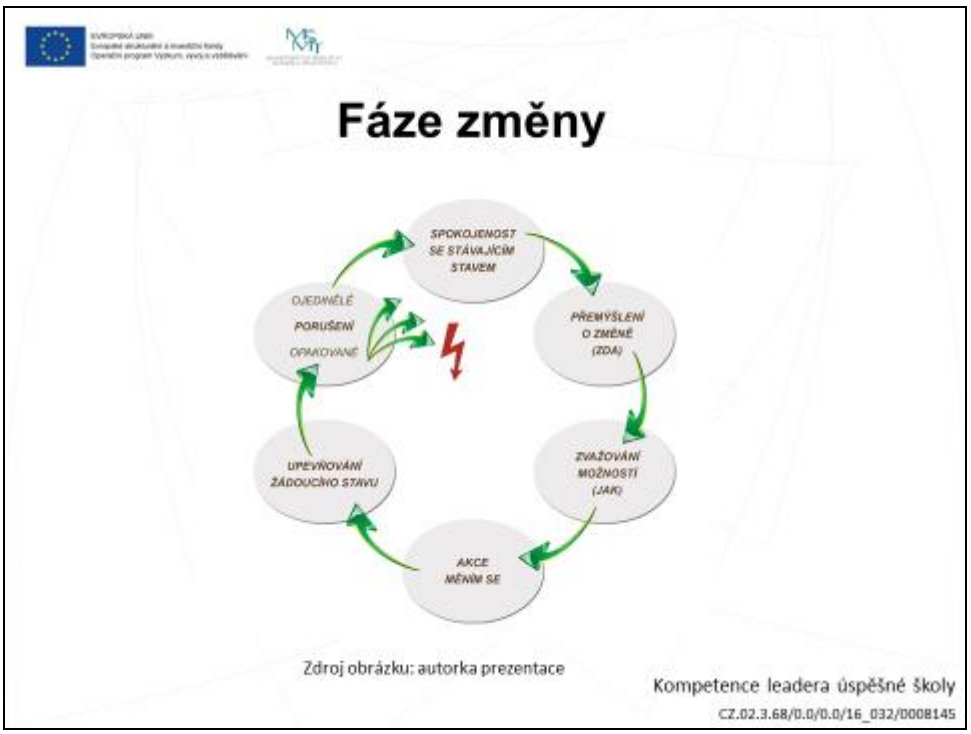
Obr. č. 3.1.4.9: Powerpointová prezentace Manažer – role i autenticita, slide č. 3 (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

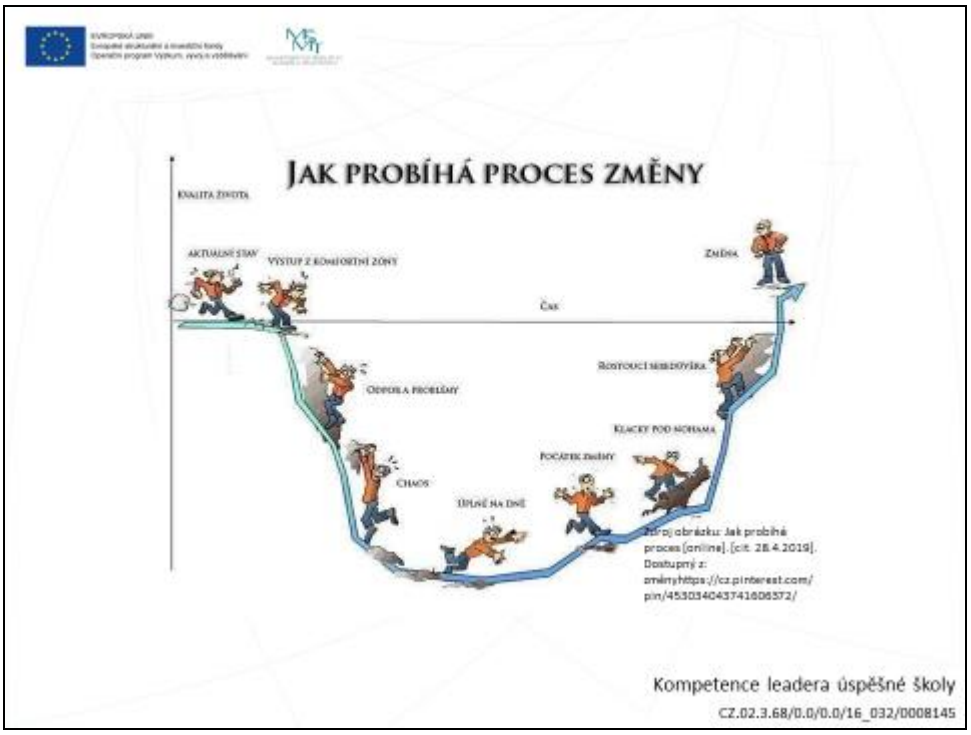
Obr. č. 3.1.4.10: Powerpointová prezentace Manažer – role i autenticita, slide č. 5 (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Obr. č. 3.1.4.11: Powerpointová prezentace Manažer – role i autenticita, slide č. 6 (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Obr. č. 3.1.4.12: Powerpointová prezentace Manažer – role i autenticita, slide č. 7 (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Obr. č. 3.1.4.13: Powerpointová prezentace Manažer – role i autenticita, slide č. 8 (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

3.1.5 BLOK č. 5

Cíle bloku č. 5:

- Ujasnit si, kdo je pro mě problematická osobnost, a nabídnout účastníkům inspiraci pro rozlišení, zda je problém ve mně nebo v druhých.
- Představit model 4 uší.
- Nabídnout účastníkům příklady pro zvládání komunikace v obtížných situacích.
- Rozvíjet techniky pro zvládání námitek a zvládání emocí druhých.

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Základní distanční materiál:

- Vedení pedagogického týmu (str. 47–57)

Rozšiřující distanční materiál:

- Vymezení determinant a limitů lidí

Obsah bloku č. 5 (aktivity, úkoly, průběh):

1. téma: Obtížné situace

Aktivita:

Lektor pracuje s **přílohami 5.1.5.1 Obtížné situace** (viz obr. č. 3.1.5.1) a **5.1.5.2 Obtížné situace teorie** (viz obr. č. 3.1.5.2).

OBTÍŽNÉ SITUACE V KOMUNIKACI

Zaznamenejte nejčastější námitky, se kterými se setkáváte. Jaký je Váš první pocit po vyslovení námitky? A napište, jak nejčastěji reagujete.

Námitka: př. Já tomu nerozumím...

Váš pocit: př. klid – napětí - nervozita – rozmrzelost – vztek – radost - výzva
Vaše reakce: Př. Vždyť jsem Vám to vysvětloval/a. Nebo Ale ostatní to pochopili. Vaše odpověď:

Námitka:

Váš pocit: př. klid – napětí - nervozita – rozmrzelost – vztek – radost - výzva
Vaše reakce:

Námitka:

Váš pocit: př. klid – napětí - nervozita – rozmrzelost – vztek – radost - výzva
Vaše reakce:

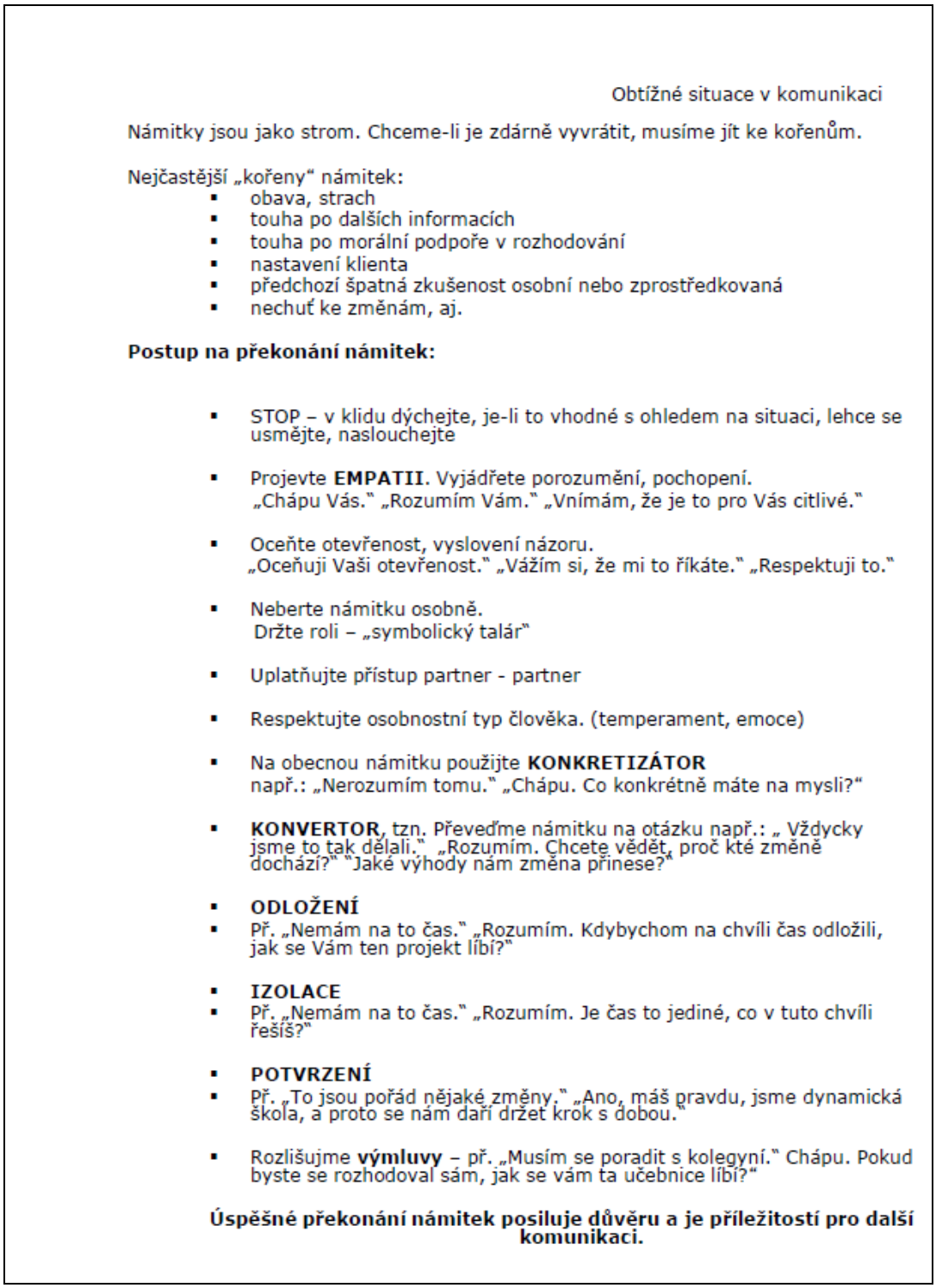
Námitka:

Váš pocit: př. klid – napětí - nervozita – rozmrzelost – vztek – radost - výzva
Vaše reakce:

Námitka:

Váš pocit: př. klid – napětí - nervozita – rozmrzelost – vztek – radost - výzva
Vaše reakce:

Obr. č. 3.1.5.1: Obtížné situace (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Obtížné situace v komunikaci

Námitky jsou jako strom. Chceme-li je zdárně vyvrátit, musíme jít ke kořenům.

Nejčastější „kořeny“ námitek:

- obava, strach
- touha po dalších informacích
- touha po morální podpoře v rozhodování
- nastavení klienta
- předchozí špatná zkušenost osobní nebo zprostředkovaná
- nechuť ke změnám, aj.

Postup na překonání námitek:

- STOP – v klidu dýchejte, je-li to vhodné s ohledem na situaci, lehce se usmějte, naslouchejte
- Projevte **EMPATII**. Vyjádřete porozumění, pochopení.
  „Chápu Vás.“ „Rozumím Vám.“ „Vnímám, že je to pro Vás citlivé.“
- Oceňte otevřenost, vyslovení názoru.
  „Oceňuji Vaši otevřenost.“ „Vážím si, že mi to říkáte.“ „Respektuji to.“
- Neberte námitku osobně.
  Držte roli – „symbolický talár“
- Uplatňujte přístup partner - partner
- Respektujte osobnostní typ člověka. (temperament, emoce)
- Na obecnou námitku použijte **KONKRETIZÁTOR**
  např.: „Nerozumím tomu.“ „Chápu. Co konkrétně máte na mysli?“
- **KONVERTOR**, tzn. Převeďme námitku na otázku např.: „ Vždycky jsme to tak dělali.“ „Rozumím. Chcete vědět, proč kté změně dochází?“ “Jaké výhody nám změna přinese?“
- **ODLOŽENÍ**
- Př. „Nemám na to čas.“ „Rozumím. Kdybychom na chvíli čas odložili, jak se Vám ten projekt líbí?“
- **IZOLACE**
- Př. „Nemám na to čas.“ „Rozumím. Je čas to jediné, co v tuto chvíli řešíš?“
- **POTVRZENÍ**
- Př. „To jsou pořád nějaké změny.“ „Ano, máš pravdu, jsme dynamická škola, a proto se nám daří držet krok s dobou.“
- Rozlišujme **výmluvy** – př. „Musím se poradit s kolegyní.“ Chápu. Pokud byste se rozhodoval sám, jak se vám ta učebnice líbí?“

Úspěšné překonání námitek posiluje důvěru a je příležitostí pro další komunikaci.

Obr. č. 3.1.5.2: Obtížné situace – teorie (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Otázky lektora:

- Jaké situace jsou pro vás obtížné?
- S jakými námitkami se setkáváte?
- Jak reagujete?

Lektor předá pokyny účastníkům:

- účastníci budou pracovat v triádách a sehrávat situace;
- jeden je klient (rodič, kolega, starosta apod.);
- jeden je pozorovatel (zaznamenává dialog a dává krátkou zpětnou vazbu 1/delta);
- jeden je sám za sebe.

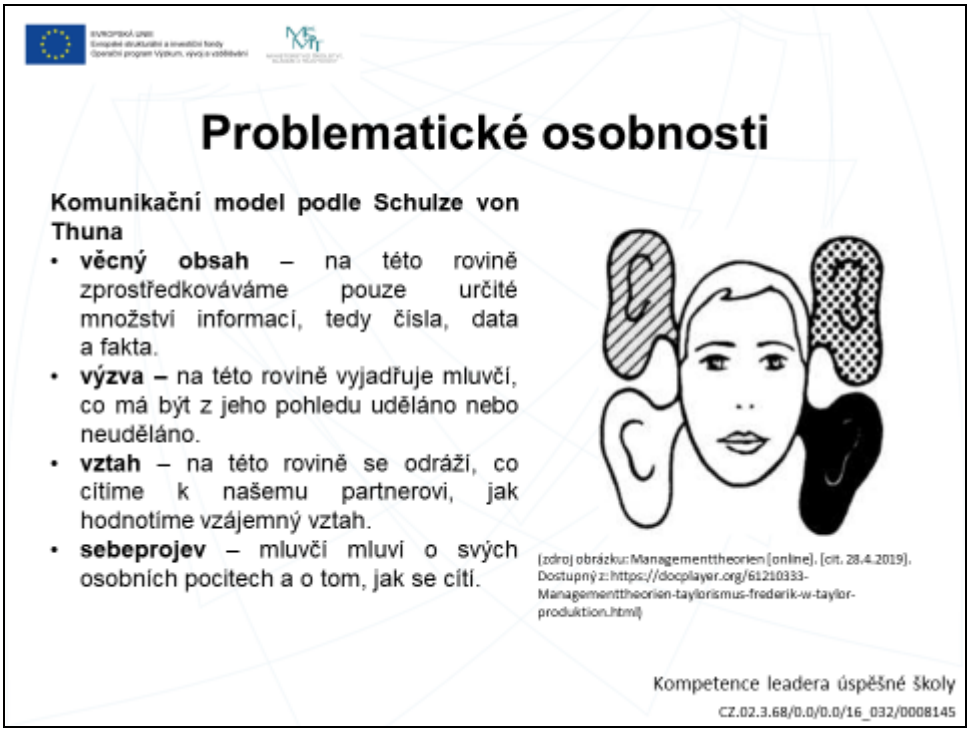
Cílem je procvičit reakce dle přílohy 5.1.5.1 (viz obr. č. 3.1.5.1 výše) – konkretizátor, otočení, izolace, odložení apod.

Účastníci jsou vedeni k proaktivnímu přístupu; tzn. nereagovat unáhleně, ale od KDO jsem, PROČ je to pro mě důležité.

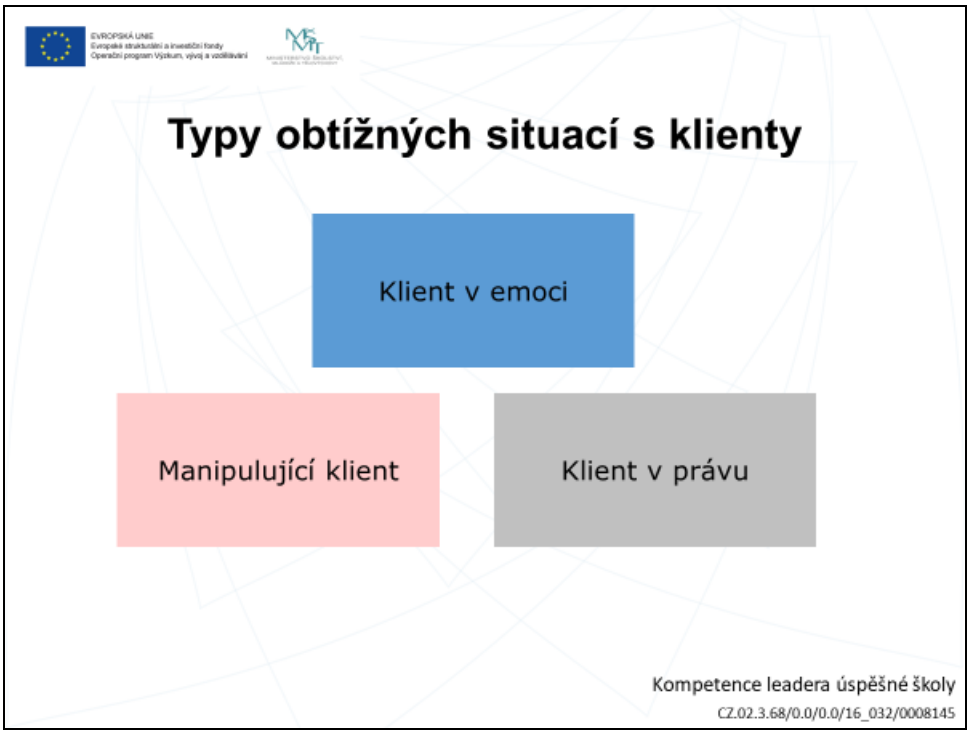
Lektor prochází mezi skupinami a dává podporu, odpovídá na dotazy účastníků, podněcuje jejich aktivitu.

Výklad:

Lektor v tomto bloku použije powerpointovou prezentaci Manažer – role i autenticita (slide č. 11–17, viz obr. č. 3.1.5.3–3.1.5.9).

Obr. č. 3.1.5.3: Powerpointová prezentace Manažer – role i autenticita, slide č. 11 (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

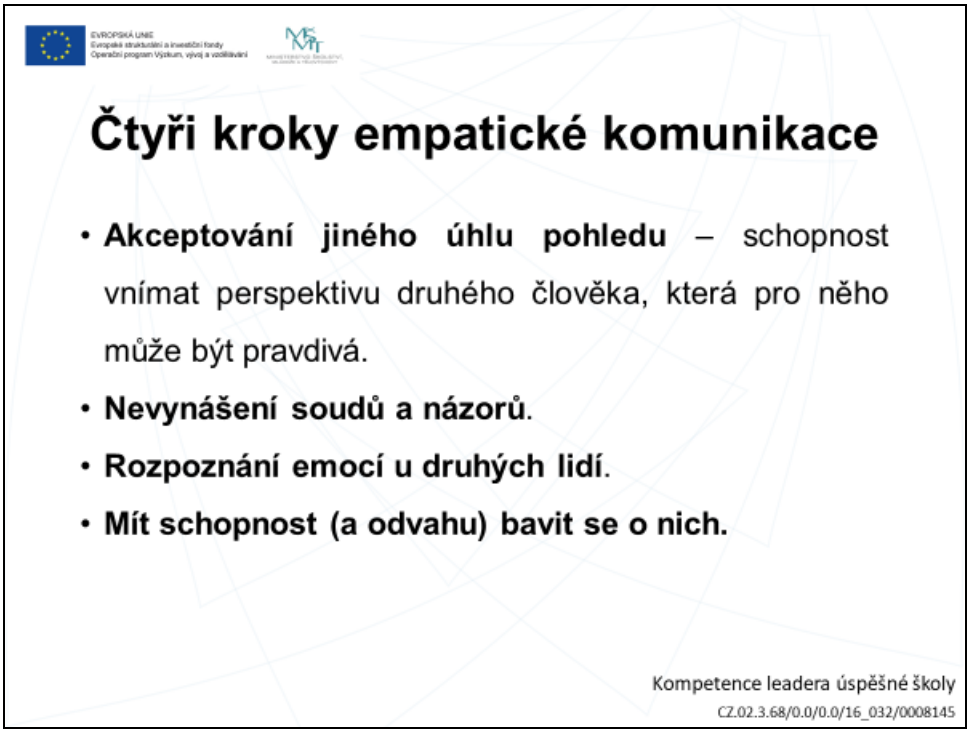
Obr. č. 3.1.5.4: Powerpointová prezentace Manažer – role i autenticita, slide č. 12 (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Obr. č. 3.1.5.5: Powerpointová prezentace Manažer – role i autenticita, slide č. 13 (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

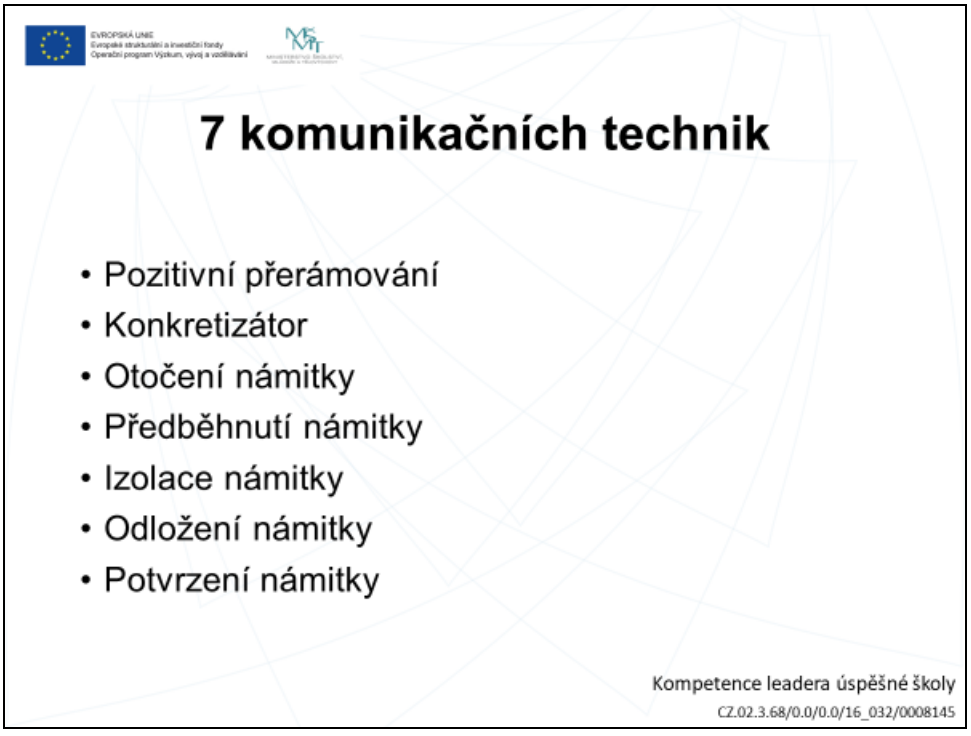
Obr. č. 3.1.5.6: Powerpointová prezentace Manažer – role i autenticita, slide č. 14 (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Obr. č. 3.1.5.7: Powerpointová prezentace Manažer – role i autenticita, slide č. 15 (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Obr. č. 3.1.5.8: Powerpointová prezentace Manažer – role i autenticita, slide č. 16 (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Obr. č. 3.1.5.9: Powerpointová prezentace Manažer – role i autenticita, slide č. 17 (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.1.6 BLOK č. 6

Cíle bloku č. 6:

- Představit účastníkům, jak nastavovat jasnou vizi.
- Ukázat účastníkům, jak zapojit do vytvoření vize vedení a tým.
- Demonstrovat konkrétní strategii na vytvoření vize.

Rozsah:

- 1 hodina (45 min.)

Základní distanční materiál:

- Vedení pedagogického týmu (str. 62–71)

Obsah bloku č. 6 (aktivity, úkoly, průběh):

1. téma: Vedení porady

Aktivita/úkol:

Lektor použije powerpointovou prezentaci Manažer – role i autenticita (viz obr. č. 3.1.6.1).

Obr. č. 3.1.6.1: Powerpointová prezentace Manažer – role i autenticita, slide č. 22 (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Lektor položí otázku „Kdo jsem?“ coby základní filozofickou otázku. Naváže na úkol z bloku č. 5, kdy zadal účastníkům, aby vytvořili jednominutovou prezentaci na téma „Kdo jsem“.

Otázka lektora:

- Jak se vám pracovalo?

Pořadí určí los nebo lze postupovat dle zájmu účastníků.

Cílem je „prodat“ se a zaujmout publikum:

- s ohledem na svoji pozici;
- zanechat pozitivní dojem;
- vytvořit si dobrou pozici pro networking.

Skupina sleduje vystoupení. Až po prezentaci všech účastníci sdílejí, kdo je nejvíce zaujal a proč, co oceňují, co se jim na minutových prezentacích líbilo, co je bavilo.

Aktivita:

Lektor pracuje s **přílohou 5.1.6.1 Parkoviště** (viz obr. č. 3.1.6.2).

Případová studie
Parkoviště (inspirováno skutečnou situací)
pro manažera porady

Přečtěte si následující text. Svolejte poradu a pokuste se řešit nastalou situaci. Jaký styl vedení porady zvolíte a proč? Vyberte si mezi kolegy „přítele na telefonu," který Vám bude poradcem v případě Vašeho zájmu.

Ostatní kolegové ve skupině si rozdělí pozice a budou účastníky porady.

Čas: 30 minut i s přípravou

Přidělení parkovacích míst

Nedávno jste byl jmenován vedoucím nového závodu, který je nyní ve výstavbě. Váš tým, tvořený vedoucími pěti oddělení, byl již vybrán a nyní se společně s nimi zabýváte výběrem a přijímáním pracovníků, nákupem výrobních zařízení a přemýšlíte o problémech, které by mohly vzniknout po Vašem přechodu do nového závodu v průběhu tří měsíců.

Včera jste dostal od architekta definitivní plány budov nového závodu a poprvé jste měl možnost seznámit se s existujícími parkovacími plochami. K dispozici je rozsáhlý pozemek podél cesty vedoucí k závodu, který je určen především pro parkování dělníků a nižších řídících pracovníků. Kromě toho je k dispozici 7 parkovacích míst přímo u administrativní budovy, která se předpokládají využít pro návštěvníky a rezervace. Politika společnosti vyžaduje, aby alespoň 3 místa byla vyhrazena návštěvníkům. To znamená, že pro Vás a pět Vašich vedoucích pracovníků zůstávají pouze čtyři parkovací místa. Přitom neexistuje žádná možnost zvětšení počtu parkovacích míst beze změny stavebních dispozic administrativní budovy.

Až dosud zde neexistovaly žádné rozdíly v postavení uvnitř Vašeho týmu pěti vedoucích oddělení, přičemž tento tým pracoval na přípravě nového závodu velmi dobře. Pokud jde o platové podmínky, pak zde existují určité diference. Vedoucí administrativního, výrobního a technického oddělení jsou odměňováni poněkud lépe než vedoucí kontroly a personálního oddělení. Každý z těchto vedoucích byl povýšen do své funkce teprve nedávno, a proto očekává získat parkovací místo jako potvrzení svého nového postavení.
Z minulosti již víte, že lidé jsou velmi citliví na věci, které se týkají jejich statusu. Nerad byste svým rozhodnutím ohrozil dobré vztahy v týmu.

Obr. č. 3.1.6.2: Parkoviště (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Účastníci pracuji podle zadání, které je uvedeno v příloze 5.1.6.1.

Zadání je na materiálu pro účastníky (vedoucí porady i účastníci porady).

Lektor motivuje účastníky k tomu, aby spolupracovali autenticky, tzn. v návaznosti na jednání manažera a vývoj situace ve skupině. Porada se zopakuje dvakrát, aby byl poznat rozdíl ve vedení – stylu manažera a dopad na spokojenost účastníků i výsledek řešení. Při dostatku času si může vedení krátce vyzkoušet více lidí.

Otázky lektora:

- Co vás zaujalo?
- Který styl vám nejvíce vyhovoval?
- Proč?

Lektor vyzve účastníky k diskusi.

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.1.7 BLOK č. 7

Cíle bloku č. 7:

- Představit význam sebereflexe a zpětné vazby pro profesní rozvoj vedoucího pedagogického pracovníka.
- Nabídnout účastníkům techniky sdílení a rozvoje vedoucího pedagogického pracovníka.
- Popsat styly vedení pro rozvoj vedoucího pedagogického pracovníka.

Rozsah:

- 1 hodina (45 min.)

Základní distanční materiál:

- Vedení pedagogického týmu (str. 75–87)

Rozšiřující distanční materiál

- Práce na vlastním profesním rozvoji
- Škola jako otevřená instituce

Obsah bloku č. 7 (aktivity, úkoly, průběh):

1. téma: Talent

Aktivita:

Lektor pracuje s **přílohou 5.1.7.1 Talent** (viz obr. č. 3.1.7.1).

Jak si udržet nejtalentovanější zaměstnance?

Inspirace pro Vás.

Odpovězte si na následující otázky.

1. Vím, co se ode mě v zaměstnání očekává? ANO/NE
2. Mám k dispozici materiál a vybavení, které potřebuji, abych mohl dobře vykonávat svoji práci? ANO/NE
3. Mám v zaměstnání možnost dělat každý den to, co mi jde nejlíp? ANO/NE
4. Dostalo se mi v posledních sedmi dnech uznání nebo pochvaly za mou práci? ANO/NE
5. Zajímá se můj nadřízený nebo někdo jiný v zaměstnání o mě jako o člověka? ANO/NE
6. Podporuje v zaměstnání někdo můj rozvoj? ANO/NE
7. Jsou v mém zaměstnání brány v úvahu mé názory? ANO/NE
8. Dává mi mise nebo cíle naší společnosti pocit, že je moje práce důležitá? ANO/NE
9. Cítí moji spolupracovníci odpovědnost odvádět kvalitní práci? ANO/NE
10. Mám v zaměstnání nejlepšího přítele? ANO/NE
11. Mluvil se mnou v posledních šesti měsících někdo o mém pracovním vývoji? ANO/NE
12. Měl jsem ve svém zaměstnání v posledním roce možnost růst a učit se? ANO/NE

Zdroj: Fred Koffman: Vědomý business. Integrita, úspěch, štěstí

Pozn. Studie ukázala, že skvělí manažeři vytvořili pracoviště, na kterém zaměstnanci spontánně odpověděli „ano" na výše uvedené otázky. Kolik ANO jste zaznamenali? A jak by hodnotili Vaši kolegové?

Obr. č. 3.1.7.1: Talent (zdroj: KOFMAN, Fred. *Vědomý business: integrita, úspěch a štěstí*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. 343 s. ISBN 978-80-7367-747-3)

Lektor vyzve účastníky, aby vyplnili dotazník. Jakmile účastníci dotazník vyplní, vysvětlí jim, že čím více bylo odpovědí ANO, tím více uspokojuje pracoviště a manažerské vedení poptávku nejtalentovanějších zaměstnanců a vede ke spokojenosti. **Udržet si lidi, kteří chtějí a umí, je výzva i pro školství**.

Otázky lektora:

- Jak jste spokojeni vy?
- Jaké manažerské prostředí vytváříte pro skvělé zaměstnance vy?
- Jak pracujete s osobní motivací zaměstnanců napříč generacemi? (Baby Boomers, X, Y, popř. Z)

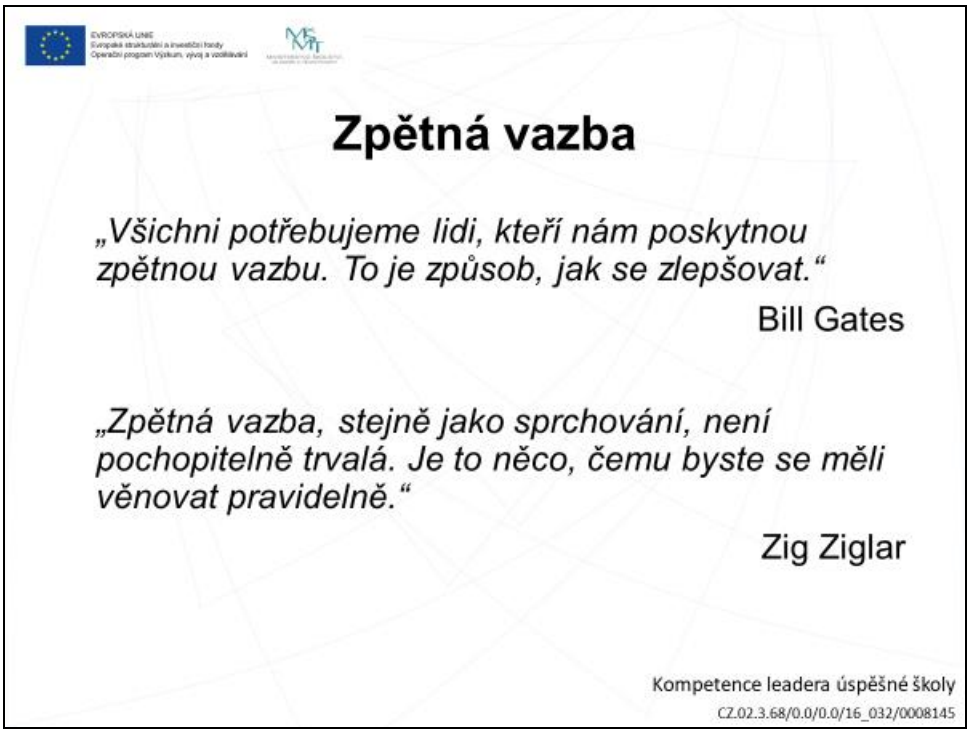
Lektor pobídne účastníky k diskusi, sdílení názorů a zkušeností.

Výklad:

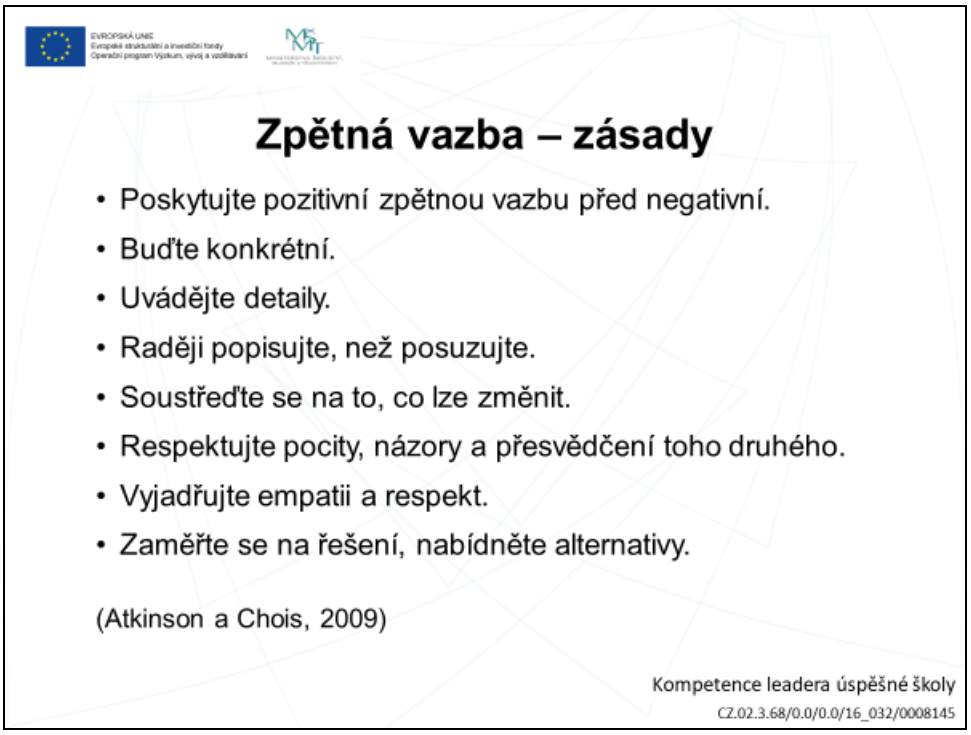
Lektor v této části použije powerpointovou prezentaci Manažer – role i autenticita (viz obr. č. 3.1.7.2–3.1.7.5).

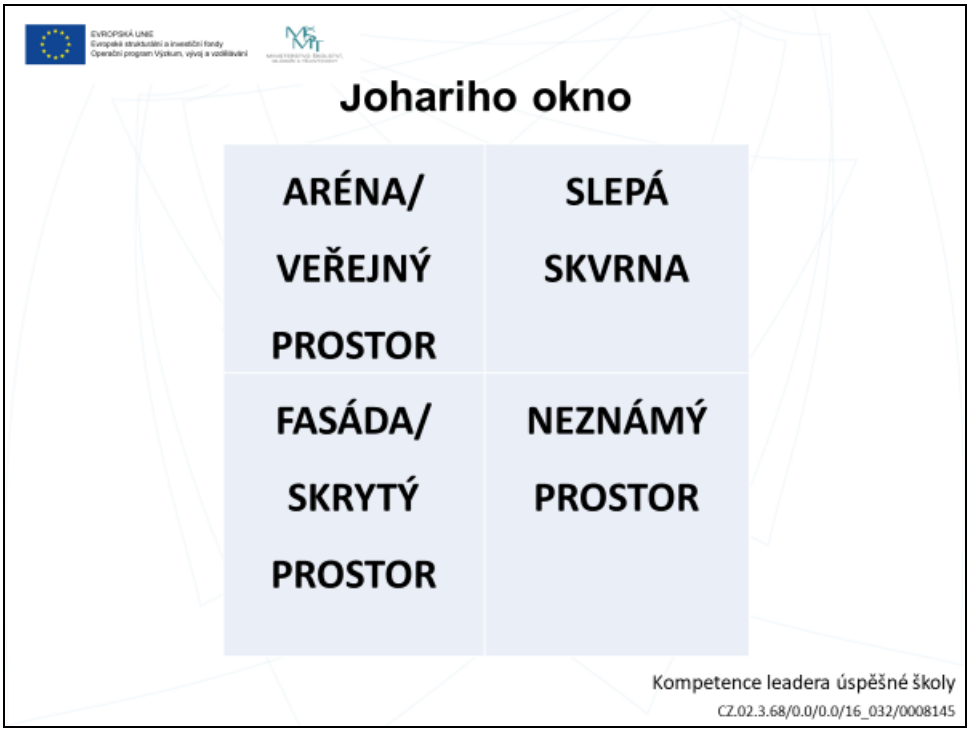
Obr. č. 3.1.7.2: Powerpointová prezentace Manažer – role i autenticita, slide č. 23 (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Obr. č. 3.1.7.3: Powerpointová prezentace Manažer – role i autenticita, slide č. 24 (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Obr. č. 3.1.7.4: Powerpointová prezentace Manažer – role i autenticita, slide č. 25 (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Obr. č. 3.1.7.5: Powerpointová prezentace Manažer – role i autenticita, slide č. 26 (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

2. téma: Závěrečné ohlédnutí za programem

Lektor spolu s účastníky provede závěrečné ohlédnutí za programem.

Diskuse:

Otázky lektora:

- Jak byla naplněna vaše očekávání?
- Co si z programu odnášíte?
- Jak jste se posunuli ve svých dovednostech i znalostech?
- Na čem chcete zapracovat?

Lektor pobídne účastníky k diskusi.

Úkol:

Lektor zadá účastníkům úkol – účastníci si vytvoří svůj závazek osobního rozvoje.

Aktivita:

Lektor předá účastníkům pokyny k části **sdílení zkušeností.**

Cílem aktivity vedoucích pedagogických pracovníků škol a školských zařízení je zvyšování kvality řízení škol formou vzájemné výměny zkušeností mezi vedoucími pedagogickými pracovníky různých školských zařízení.

Vedoucí pedagogický pracovník si vybere oblast nebo oblasti, ve kterých chce své dovednosti a znalosti rozvíjet. Navrhovaná témata:

- zlepšení kompetencí v oblasti pedagogického vedení jako základní oblasti vzdělávání vedoucích pedagogických pracovníků;
- získání kompetencí pro vedení každé vzdělávací instituce jako inkluzivní školy/školského zařízení, jejímž cílem je to, že se v ní každé dítě/žák učí, rozvíjí a maximálně využívá svých možností;
- schopnost jasně definovat vizi, kam škola/školské zařízení směřuje, stanovení dílčích cílů k naplnění této vize a cyklickému vyhodnocování plnění dílčích cílů k naplnění vize rozvoje školy;
- schopnost získat pro naplnění vize pedagogický tým s respektováním toho, že jde o dlouhodobý proces;
- schopnost cíleně pracovat na vlastním profesním rozvoji, být si vědom nutnosti dalšího profesního vzdělávání;
- schopnost práce s plány profesního rozvoje členů pedagogického týmu, které vycházejí z vize rozvoje školy;
- rozvoj pedagogického vedení v rámci výměny zkušeností s vedoucími pedagogickými pracovníky jiných škol, schopnost čerpat motivaci a energii pro setrvání v naplňování nastartovaných změn a pro naplňování stanovené vize rozvoje školy/školského zařízení ze setkání, kde probíhá vzájemné učení vedoucích pedagogických pracovníků z dalších škol;
- rozvoj pedagogického vedení s využitím konzultací s odborným supervizorem;
- rozvoj pedagogického vedení s využitím kolegiální podpory např. formou náslechů a následného rozboru hospitační činnosti v rámci vlastní i jiné školy, možnosti reflexe zkušeností z pedagogického vedení;

- posílení schopnosti akceptovat zavádění nových metod výuky a hodnocení, inovativních přístupů;
- podpora těch členů pedagogického týmu, kteří o zavádění inovativních postupů do života školy/školského zařízení usilují, využití tohoto potenciálu pro naplňování vize rozvoje školy/školského zařízení (např. při zavádění formativního hodnocení).

Dle výběru tématu si účastník (vedoucí pedagogický pracovník) vybere vhodné školské zařízení a osloví vedoucího pedagogického pracovníka hostitelského školského zařízení.

Oba vedoucí pedagogičtí pracovníci si domluví datum realizace, obsah a téma.

Následně je realizována návštěva vedoucího pedagogického pracovníka v hostitelském školském zařízení. Účastník se seznámí s provozem hostitelského školského zařízení, seznámí se s praktickou stránkou řešení dané problematiky v hostitelském školském zařízení. Cílem je přenos příkladů dobré praxe ve vedení školského zařízení mezi vedoucími pedagogickými pracovníky.

Závěr:

V úplném závěru vyzve lektor účastníky ke zpětné vazbě – předá jim k vyplnění evaluační dotazníky.

Lektor provede administrativní úkony (např. vyplnění prezenčních listin), poděkuje za účast a pozornost a rozloučí se s účastníky.

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

Sdílení zkušeností

Poslední částí vzdělávacího modulového programu ZTB je Sdílení zkušeností vedoucích pedagogických pracovníků škol a školských zařízení v rozsahu 4 hod.

Cíle:

- Zvýšit kvalitu řízení škol formou vzájemné výměny zkušeností mezi vedoucími pedagogickými pracovníky různých školských zařízení.
- Pochopit význam a roli lídra ve vedení školy a školského zařízení.

Rozsah:

- 4 hodiny (4 x 45 min.)

Obsah části Sdílení zkušeností:

Lektor je v této části zejména poradcem; radí účastníkům, jak mají tuto část realizovat, neboť se jedná z větší části o samostatnou činnost.

Lektor předloží účastníkům **návrh témat**, ve kterých chtějí své dovednosti a znalosti rozvíjet:

- Hospitační činnost
- Implementace nových metod výuky a hodnocení, včetně inovativních přístupů
- Management změn v organizaci
- Práce na vlastním profesním rozvoji
- Prevence mobbingu, pravidla soužití ve škole (vztahy mezi učiteli, návrh kodexu učitele)
- Škola jako otevřená instituce
- Vedení pedagogického týmu
- Vedení vzdělávací instituce jako inkluzivní školy či školského zařízení
- Výukové metody se zaměřením na vizualizaci učiva (myšlenkové a pojmové mapy)

Lektor účastníkovi navrhne **seznam otázek**, na něž bude po sdílení zkušeností schopen odpovědět:

- Hospitační činnost
  - Jak je hospitace realizována na hostitelské škole/školském zařízení?
  - Jaké formy hospitací jsou na hostitelské škole/školském zařízení realizovány?
  - Jak se na hostitelské škole/školském zařízení vypořádali s negativním přístupem k hospitacím?
  - Jak se připravuje hospitační plán a jak se kontroluje?
    ad.

- Implementace nových metod výuky a hodnocení, včetně inovativních přístupů;
  - Jaké inovativní metody výuky na hostitelské škole/školském zařízení realizují?
  - Jak na hostitelské škole/školském zařízení podporují pedagogy v implementaci inovativních přístupů?
  - Jak plánují a vyhodnocují implementaci inovativních přístupů?
  - Jak se odráží inovativní přístup k výuce na kvalitě výuky a výchovy?
  - ad.
- Management změn v organizaci;
  - Jakými změnami si škola/školské zařízení v minulém období prošly?
  - Jak vedení motivuje pedagogy ke změně?
  - Jak změny v hostitelské škole/školském zařízení plánují?
  - Jak změnu v organizaci vedení vyhodnocuje?
  - ad.
- Práce na vlastním profesním rozvoji;
  - Jakým způsobem si na hostitelské škole/školském zařízení vybírají vzdělávání?
  - Jak vedení hostitelské školy/školského zařízení motivuje pedagogy k sebevzdělávání?
  - Jak je vzdělávání vyhodnocováno?
  - Jsou výstupy ze vzdělávání pedagogů předávány ostatním pedagogům hostitelské školy/školského zařízení? Jakým způsobem?
  - ad.
- Prevence mobbingu, pravidla soužití ve škole (vztahy mezi učiteli, návrh kodexu učitele);
  - Jak je na hostitelské škole/školském zařízení realizována prevence mobbingu?
  - Má škola definována pravidla chování – kodex učitele?
  - Mluví se na škole otevřeně o vztazích na pracovišti?
  - Setkali se na škole/školském zařízení s mobbingem a jak problém řešili?
  - ad.
- Škola jako otevřená instituce;
  - Jak se hostitelská škola/školské zařízení zapojuje do komunitního života obce?
  - Jaké formy spolupráce s komunitou realizuje?
  - Jak hostitelská škola podporuje identitu školy/školského zařízení?
  - Jak hostitelská škola spolupracuje s rodiči?
  - ad.
- Vedení pedagogického týmu;
  - Jak vedení hostitelské školy/školského zařízení připravuje a realizuje vize a strategie školy?
  - Jak vize a strategie vyhodnocuje?
  - Jakým způsobem se pedagogové zapojují do přípravy strategií?
  - Jakým způsobem vedení školy/školského zařízení ošetřuje klima školy?
  - Jakou strukturu má vedení hostitelské školy/školského zařízení?
  - ad.

- Vedení vzdělávací instituce jako inkluzivní školy či školského zařízení;
  - Jak jsou na hostitelské škole/školském zařízení podporování žáci s potřebou podpůrných opatření?
  - Jak v rámci inkluzivního vzdělávání podporuje hostitelská škola/školské zařízení pedagogy?
  - Jak na hostitelské škole/školském zařízení využívají podpůrná opatření (pomůcky, asistent, individuální plán apod.)?
  - Jak na hostitelské škole/školském zařízení spolupracují s pedagogicko-psychologickou poradnou?
  - Jak probíhá spolupráce s rodiči dotčených žáků?
    ad.
- Výukové metody se zaměřením na vizualizaci učiva (myšlenkové a pojmové mapy);
  - Jak probíhá na hostitelské škole/školském zařízení zapojení pojmových map do výuky?
  - Jak jsou k využívání pojmových map motivováni pedagogičtí pracovníci?
  - Jak proběhlo vzdělávání pedagogů k využívání vizualizace učiva?
  - Jak vyhodnocujete zapojení vizualizace učiva do vyučování a jeho vliv na kvalitu výuky?
    ad.

Po realizaci sdílení zkušeností si lektor může vyžádat **shrnutí zkušeností a poznatků**, které účastníci po vzájemných návštěvách získali.

Po sdílení zkušeností se lektor účastníků dotazuje, zda došlo k:

- zlepšení kompetencí v oblasti pedagogického vedení jako základní oblasti vzdělávání vedoucích pedagogických pracovníků;
- získání kompetencí pro vedení každé vzdělávací instituce jako inkluzivní školy/školského zařízení, jejímž cílem je to, že se v ní každé dítě/žák učí, rozvíjí a maximálně využívá svých možností;
- rozvinutí schopnosti jasně definovat vizi, kam škola/školské zařízení směřuje, stanovení dílčích cílů k naplnění této vize a cyklickému vyhodnocování plnění dílčích cílů k naplnění vize rozvoje školy;
- rozvoji schopnosti získat pro naplnění vize pedagogický tým s respektováním toho, že jde o dlouhodobý proces;
- rozvoji schopnosti cíleně pracovat na vlastním profesním rozvoji, být si vědom nutnosti dalšího profesního vzdělávání;
- rozvoji schopnosti práce s plány profesního rozvoje členů pedagogického týmu, které vycházejí z vize rozvoje školy;
- rozvoji pedagogického vedení v rámci výměny zkušeností s vedoucími pedagogickými pracovníky jiných škol, k rozvoji schopnosti čerpat motivaci a energii pro setrvání v naplňování nastartovaných změn a pro naplňování stanovené vize rozvoje školy/školského zařízení ze setkání, kde probíhá vzájemné učení vedoucích pedagogických pracovníků z dalších škol;
- rozvoji pedagogického vedení s využitím konzultací s odborným supervizorem;
- rozvoji pedagogického vedení s využitím kolegiální podpory např. formou náslechů a následného rozboru hospitační činnosti v rámci vlastní i jiné školy, možnosti reflexe zkušeností z pedagogického vedení;
- posílení schopnosti akceptovat zavádění nových metod výuky a hodnocení, inovativních přístupů;
- podpoře těch členů pedagogického týmu, kteří o zavádění inovativních postupů do života školy/školského zařízení usilují, využití tohoto potenciálu pro naplňování vize rozvoje školy/školského zařízení (např. při zavádění formativního hodnocení)?

Tato zpětná vazba je přínosná jak pro lektora, tak zejména pro účastníka, který může nabyté zkušenosti využít ve vlastní organizaci při vykonávání vedoucí pedagogické pozice.

Použitá literatura a zdroje Metodického bloku č. 1 (Základní tematický blok):

1. ATKINSON, Marilyn a CHOIS, T. Rae. *Koučink – věda i umění. Vnitřní dynamika.* Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. 233 s. ISBN 978-80-7367-538-7.
2. COVEY, Stephen R. *Vedení založené na principech*. V nakl. Management Press vyd. 1. Praha: Management Press, 2009. 301 s. ISBN 978-80-7261-202-4.
3. CHOCHOLA, Martin. *Zpětná vazba: cukr, bič, nebo podaná ruka?* [online]. Praha: Extima.cz, 2018 [cit. 19.5.2020]. Dostupné z https://www.extima.cz/clanek/zpetna-vazba-cukr-bic-nebo-podana-ruka?fbclid=IwAR00szLoHOcI5oT4oJTuk7ZfdozElVxYuM8Latn4rEOOy8jW0JiKQhxVwpw
4. KOFMAN, Fred. *Vědomý business: integrita, úspěch a štěstí*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. 343 s. ISBN 978-80-7367-747-3.
5. KRAHULOVÁ, Katarína a MENTLÍKOVÁ, Lea. *Případová studie. Hodnoty školy jako cesta k vizi a koncepci školy* [online]. 2018 [cit. 28.03.2019]. Dostupné z: https://drive.google.com/file/d/1nUARM8fUsSa6M5-umxeSqGxART5pWL53/view

3.2 Metodický blok č. 2 (Doplňkový tematický blok I - Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro MŠ a SPgŠ) – počet hodin 16 hodin distanční a 8 hodin prezenční

V souladu s obsahem vzdělávání v rámci projektu Kompetence leadera úspěšné školy je žádoucí, aby lektor splňoval kvalifikační předpoklady, tzv. „Standard lektora“. Tento standard má definovaný každý vzdělávací modul v rámci projektu. Standard lektora pro doplňkový tematický blok I – se zaměřením na MŠ a SPgŠ (dále DTB I – MŠ a SPgŠ) je dostupný na http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/.

V rámci příprav a plánování každé vzdělávací hodiny prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB I – MŠ a SPgŠ je nutné stanovit si:

- vzdělávací cíle;
- zvolit vhodné vyučovací metody a organizační formy.

Je nutné zvolit takový repertoár výukových metod a forem, které povedou k dosažení stanovených cílů. Dbáme na aktivní zapojení účastníků, střídání metod a forem. Využíváme především aktivizační a komplexní metody výuky. Pro jednotlivé aktivity uvádíme přibližný časový rozsah.

Nezapomeňme připravit pomůcky ve formě studijních textů, zdroje informací, důležité odkazy, pracovní listy, příklady, videa, obrázky. Rovněž pracujeme s příklady dobré praxe, které jsou také součástí distančních textů.

V posledních fázích přípravy volíme způsob hodnocení výkonů účastníků kurzu. Využijeme formulované výukové cíle, jež zpětně ověřujeme. Kombinujeme písemné zkoušení na závěr s průběžným ověřováním pomocí předem připravených otázek, zadáváme úkoly k vypracování.

Je vytvořena baterie testů a jejich řešení – viz výukové materiály (digitální forma, tj. v e-learningovém systému **LMS UNIFOR**; přihlašovací odkaz: https://unifor.upol.cz/pedagogicka/; uživatelské jméno: esfklus; heslo: esfklus2019).

Posledním krokem při plánování je reflexe účastníků kurzu a sebereflexe lektora. Děje se až po skončení hodiny. Pro sebereflexi lze využít techniku kladení otázek:

- zda byly učební činnosti vybrány vhodně;
- co dělalo účastníkům největší obtíže;
- zda byl výklad srozumitelný;
- co se podařilo, co se nepodařilo.

Pro zhodnocení reakcí účastníků na konci kurzu je možné využít evaluační dotazník, ale také rozhovor nebo anketu.

Před realizací modulu je vždy nutné aktualizovat učivo vzhledem k aktuálním právním předpisům.

Jednou z možných forem realizace prezenčního studia je workshop, kdy lektor připraví program tak, aby prostřednictvím různých technik (brainstorming, priorizace, mentální mapy, zpětná vazba, aj.) účastníci s využitím vlastních zkušeností a znalostí došli k výstupu, který je pro ně užitečný a využitelný v jejich další práci, praxi. Lektor je při tom většinou v roli moderátora, facilitátora. Výstup workshopu se formuluje díky předem danému tématu a cíli workshopu.

Workshop není vhodný pro úplné začátečníky, ale slouží pro další vzdělávání a prohlubování znalostí. V průběhu workshopu není představována teorie – předpokládá se, že každý účastník má určitý teoretický základ (podmínkou účasti je absolvování distanční části vzdělávacího modulového programu DTB I – MŠ a SPgŠ, která předchází prezenční části) a je schopen s ním ostatní seznámit. Díky interaktivním formám spolupráce mezi účastníky tohoto typu vzdělávání dochází k tomu, že si odnášejí více podnětů pro své další praktické působení.

Učivo DTB I – MŠ a SPgŠ obsahuje následující výukové materiály:

- prezentace v Microsoft PowerPoint (odkazy dostupné v příloze 5.2);
- distanční výukové materiály zavěšené v LMS UNIFOR (https://unifor.upol.cz/pedagogicka/;
- baterie testů a jejich řešení přístupné v LMS UNIFOR (odkazy dostupné v příloze 5.2);
- příklady dobré praxe;
- seznam doporučené literatury.

Seznam prezentací v Microsoft PowerPoint prezenční části vzdělávacího modulového programu v rozsahu 8 hodin:

- Podoba formativního hodnocení
- Implementace formativního hodnocení
- Stanovování kritérií hodnocení
- Nástroje a techniky formativního hodnocení v mateřských školách

Odkazy k prezentacím jsou dostupné v příloze 5.2.

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB I – MŠ a SPgŠ v rozsahu 16 hodin:

- Podoba formativního hodnocení
- Implementace formativního hodnocení
- Stanovování kritérií hodnocení
- Nástroje a techniky formativního hodnocení v mateřských školách

Prezenční část programu Formativní hodnocení v podmínkách MŠ je koncipována jako jednodenní workshop.

Cíle prezenční části vzdělávacího modulového programu Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro MŠ a SPgŠ:

- Prohloubit znalosti o formativním hodnocení získané během distanční výuky.
- Objasnit rizika formativního hodnocení v praxi MŠ.
- Objasnit možnosti využití formativního hodnocení v praxi MŠ.

Informace k lektorskému zabezpečení prezenční části vzdělávacího modulového programu Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro MŠ a SPgŠ:

Lektor by měl vzhledem k rozsáhlosti problematiky formativního hodnocení v MŠ dávat účastníkům dostatečný prostor pro dotazy, měl by přizpůsobit tempo semináře potřebám účastníků.

Požadavky na kompetence lektora:

- odborná znalost tematiky;
- praktické zkušenosti z výuky.

Lektor preferuje interaktivní vedení workshopu před akademickým stylem.

Powerpointová prezentace je pouze podporou pro lektora a je možné ji využít v návaznosti na témata, která budou účastníci v ohlédnutí za distančním studiem zmiňovat.

Lektor využívá Standardu lektora DTB I – verze pro MŠ a SPgŠ (http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/).

Pomůcky:

- psací potřeby, dataprojektor, flipchart, obrazové přílohy z pedagogické praxe

3.2.1 BLOK č. 1 (Podoby formativního hodnocení)

Cíle bloku č. 1:

- Objasnit přínos formativního hodnocení pro děti.
- Objasnit principy formativního hodnocení.
- Pochopit význam respektující komunikace a popisného jazyka zpětné vazby.

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 1 (aktivity, úkoly, průběh):

Úvodní část:

- zahájení prezenční části lektorem – motivační úvod;
- představení lektora (včetně případných dotazů účastníků);
- představení projektu (včetně případných dotazů účastníků);
- představení vzdělávacího modulového programu DTB I – MŠ a SPgŠ (včetně případných dotazů účastníků);
- nastavení harmonogramu workshopu.

Aktivita:

Lektor vyzve účastníky v rámci evokační aktivity ke komunikaci.

Otázky lektora:

- Jaká je délka vaší pedagogické praxe?
- Jaká témata vás zajímají?
- Co vám v praxi MŠ a SPgŠ činí největší problém?
- Co od prezenční části očekáváte?
- Co očekáváte od lektora?

Lektor zaznamenává zajímavé odpovědi na flipchart.

Lektor se následně dotazuje na učivo z distančního materiálu Podoba formativního hodnocení vzdělávacího programu, a to:

- Jaké jsou rozdíly mezi sumativním a formativním hodnocením?
- V čem může být formativní hodnocení přínosné pro děti?
- Jaké jsou principy formativního hodnocení?
- Proč je důležité používat respektující komunikaci a popisný jazyk zpětné vazby?

Aktivita:
Lektor zahájí aktivitu „**Když se řekne hodnocení“**:
Rozdá účastníkům karty DIXIT (viz obr. č. 3.2.1.1; příloha 5.2.1.1). Rozdělí je do 3–4 skupin. Účastníci si mají vybrat, která karta vystihuje jejich asociace k tématu HODNOCENÍ.
Náplní aktivity je, aby účastníci vytvořili plakát, který zachytí přehledně myšlenky a pojmy, jež ve skupině zazněly. Ve skupinách zvolí mluvčího, který bude plakát prezentovat.

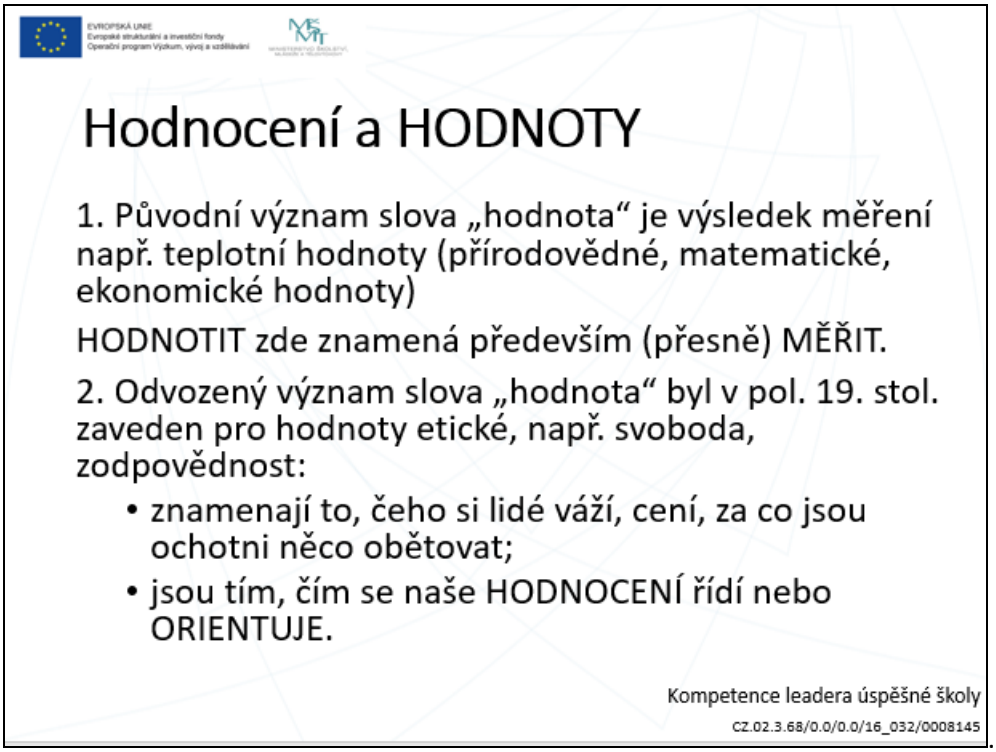

Obr. č. 3.2.1.1: Karty DIXIT (zdroj: DIXIT [online]. [Cit. 14.7.2019]. Dostupné z: https://masicek.net/dixit/dixit_2-karty.jpg)

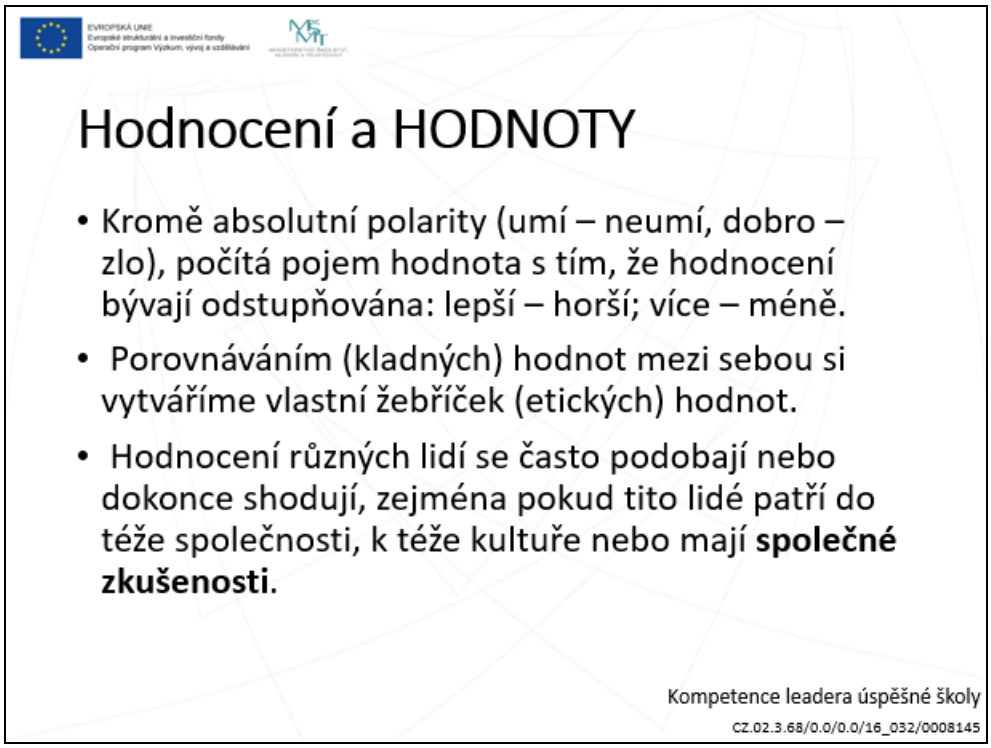
1. téma: Podoby formativního hodnocení

Výklad:

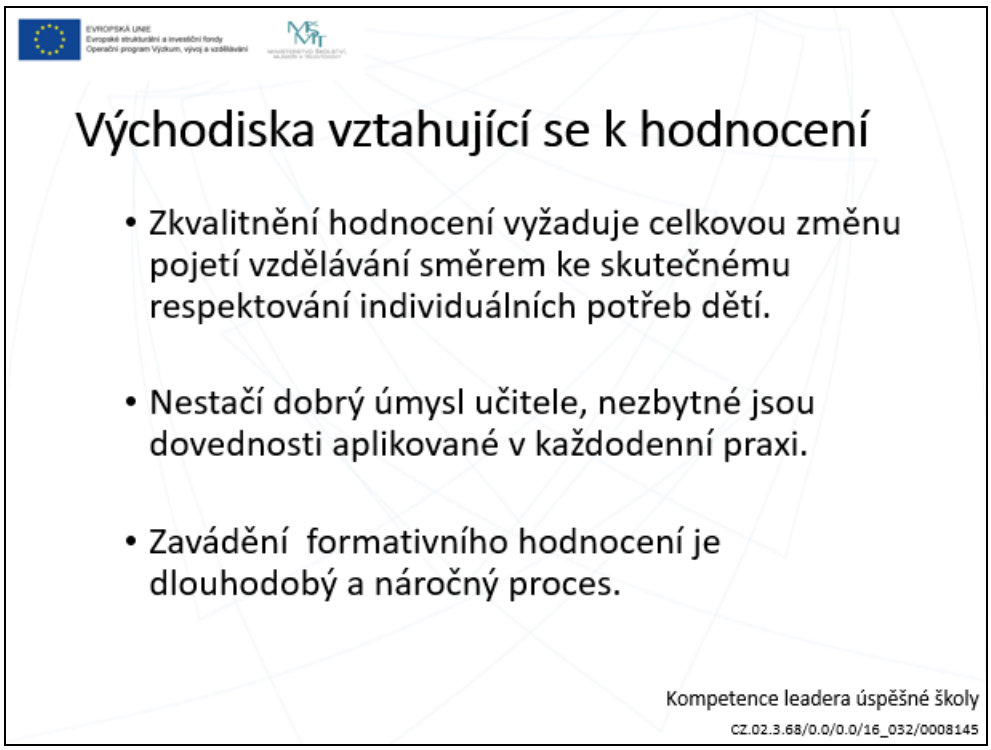
Následuje výklad lektora k hodnocení. Lektor se opírá o prezentaci Podoby formativního hodnocení (viz obr. č. 3.2.1.2–3.2.1.5).

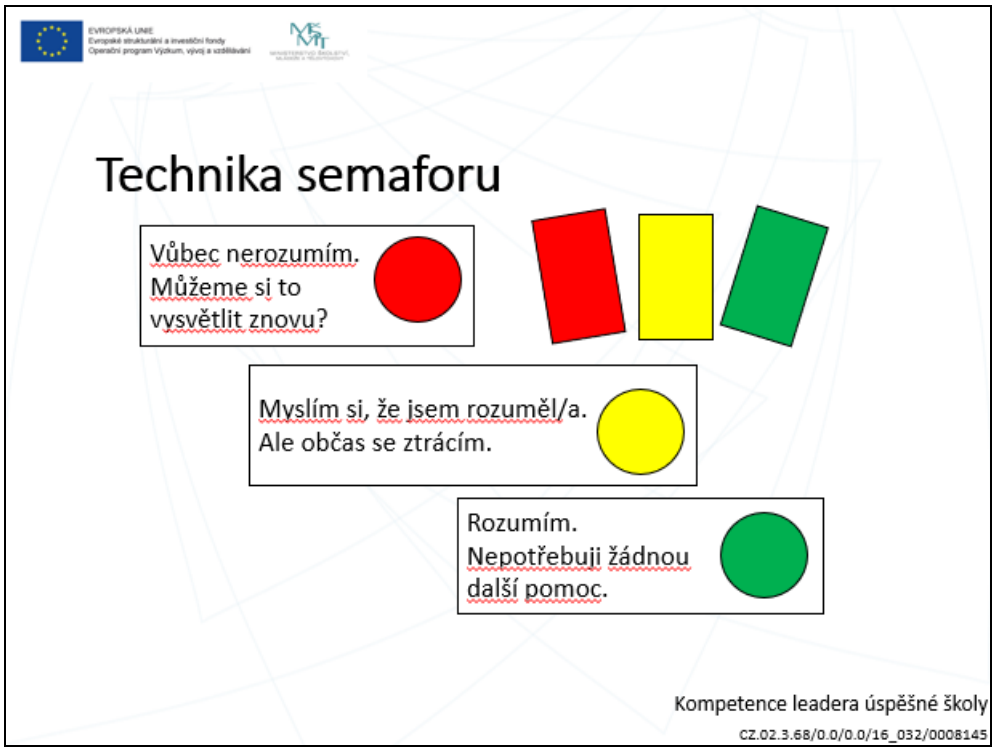
Obr. č. 3.2.1.2: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 2 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.1.3: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 3 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.1.4: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 4 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

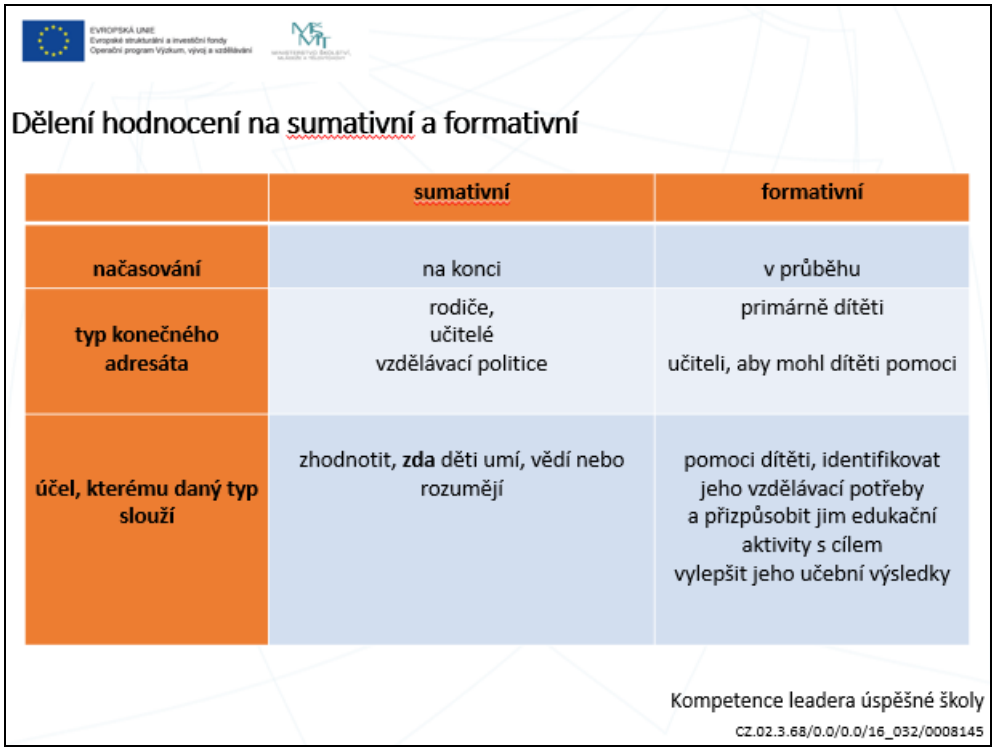

Obr. č. 3.2.1.5: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 5 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Výklad:
Lektor pokračuje ve výkladu tématu Podoby hodnocení. Vysvětluje rozdíly mezi sumativním a formativním hodnocením. Opírá se o powerpointovou prezentaci Podoby formativního hodnocení (viz obr. č. 3.2.1.6–3.2.1.8).

Obr. č. 3.2.1.6: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 8 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.1.7: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 9 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Lektor se dotazuje účastníků: Jaké formy hodnocení používáte v praxi? O jaké situace se jedná?

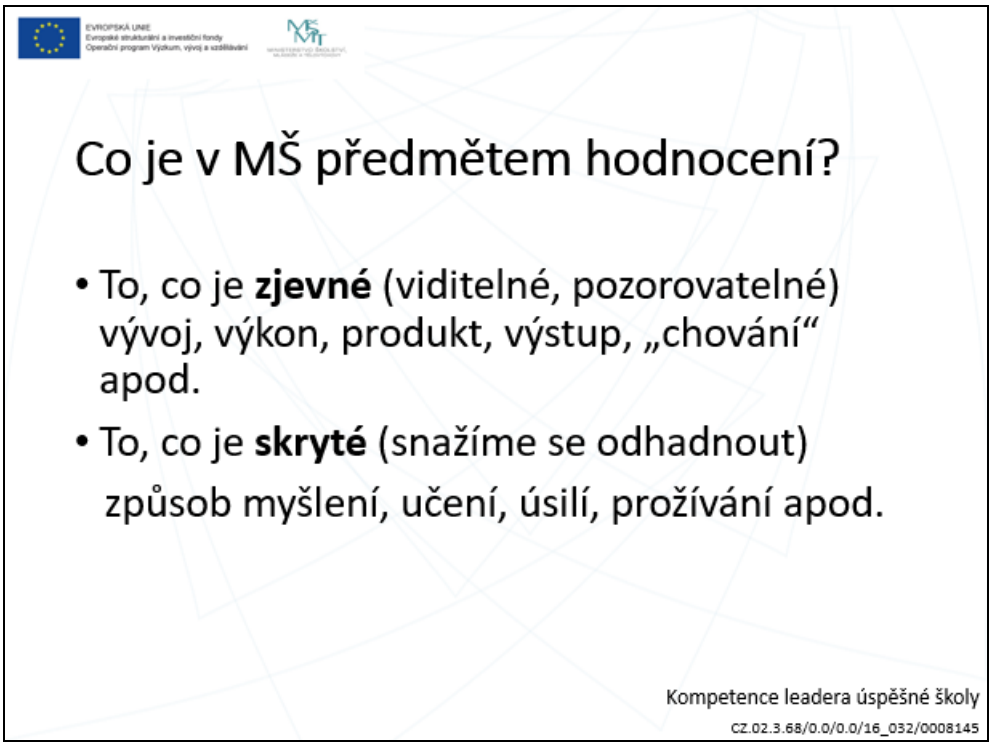

Obr. č. 3.2.1.8: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 10 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

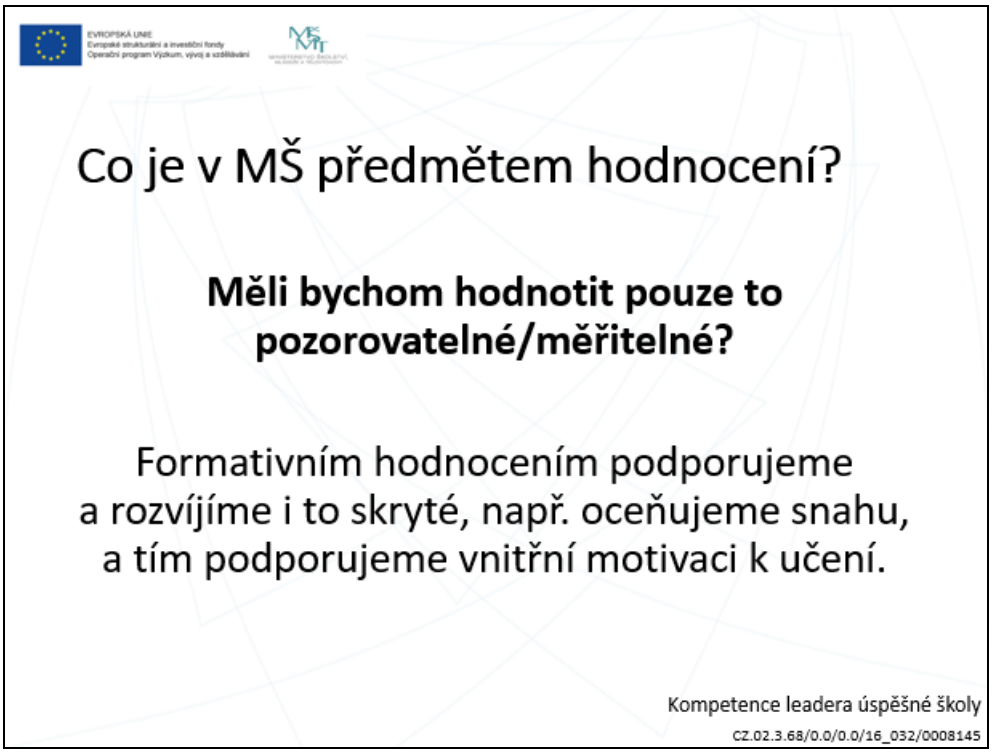
2. téma: Hodnocení v MŠ

Výklad:

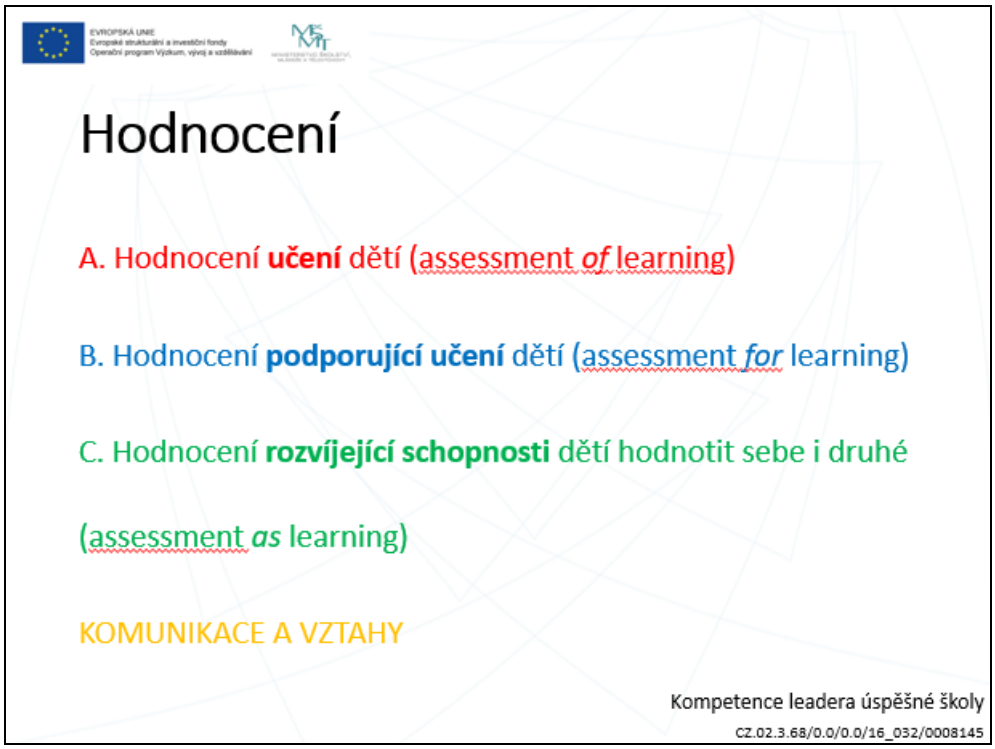
Lektor pokračuje ve výkladu na téma **Hodnocení v MŠ**. Opírá se o powerpointovou prezentaci Podoby formativního hodnocení (viz obr. č. 3.2.1.9–3.2.1.13).

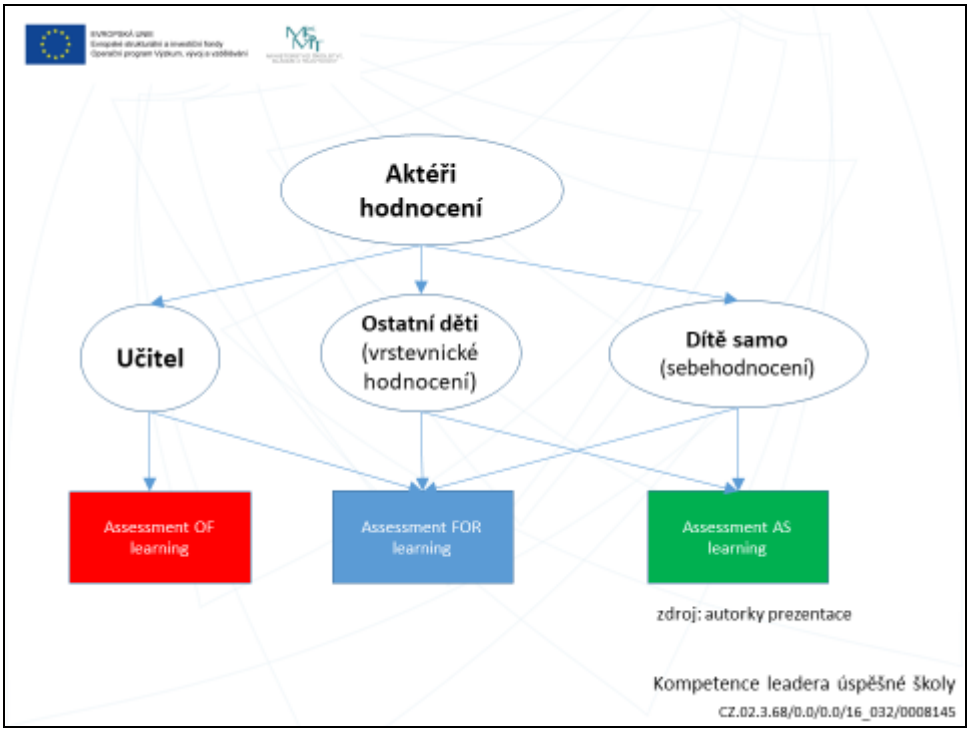
Obr. č. 3.2.1.9: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 11 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

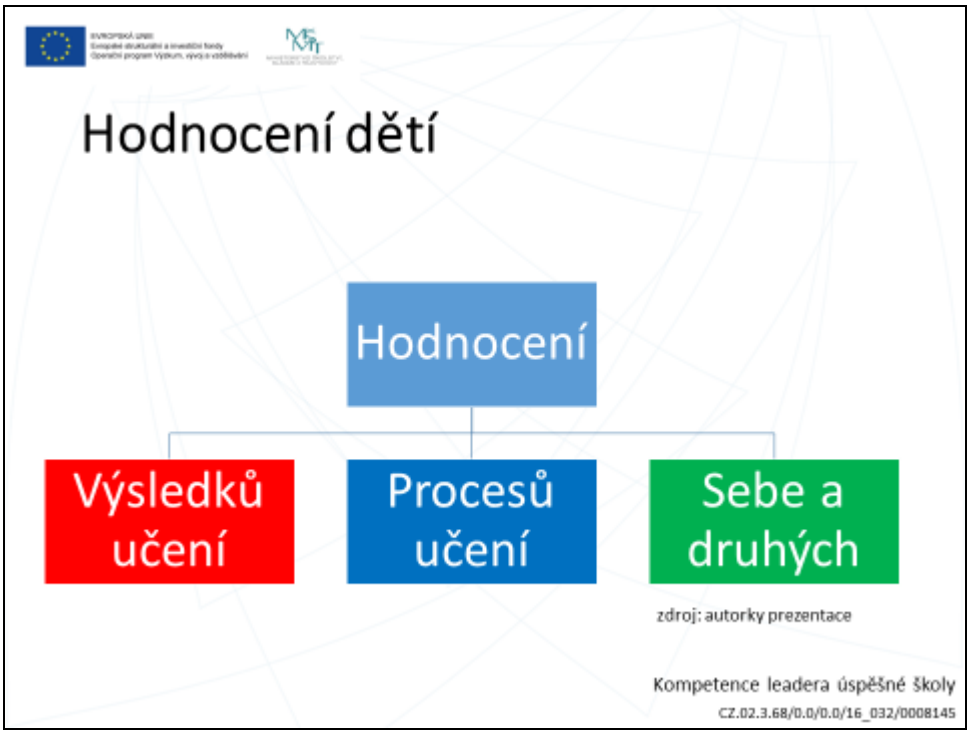
Obr. č. 3.2.1.10: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 12 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.1.11: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 13 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.1.12: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 14 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.1.13: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 15 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

3. téma: Formativní hodnocení v MŠ

Výklad:

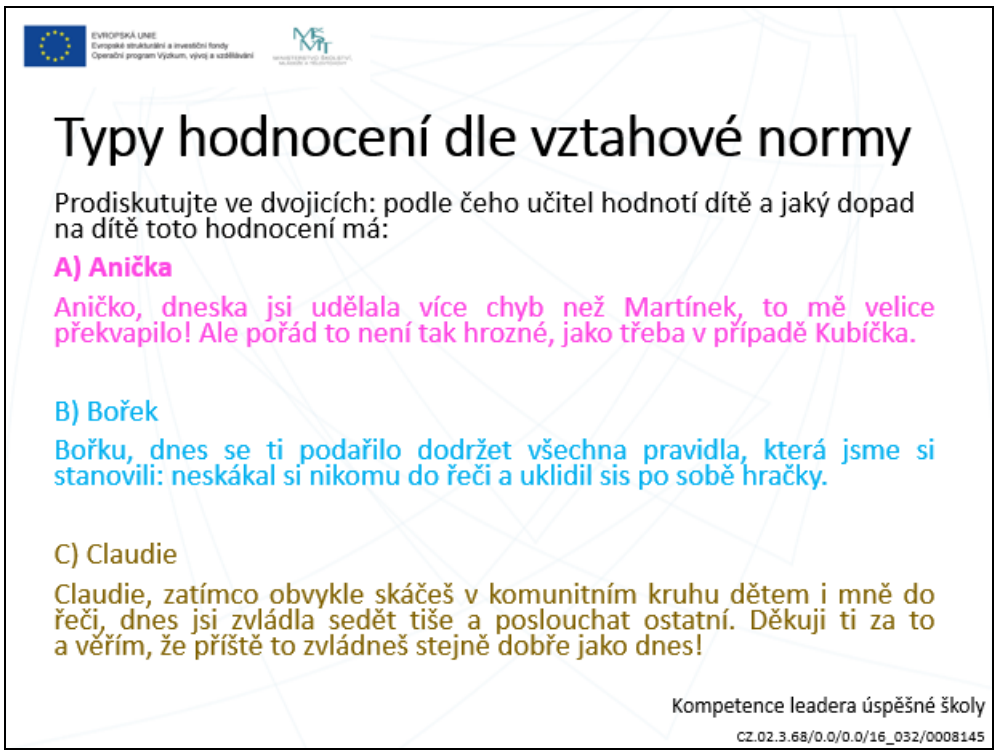
Lektor pokračuje výkladem na téma **Formativní hodnocení v MŠ**. Opírá se o powerpointovou prezentaci Podoby formativního hodnocení (viz obr. 3.2.1.14–3.2.1.16).

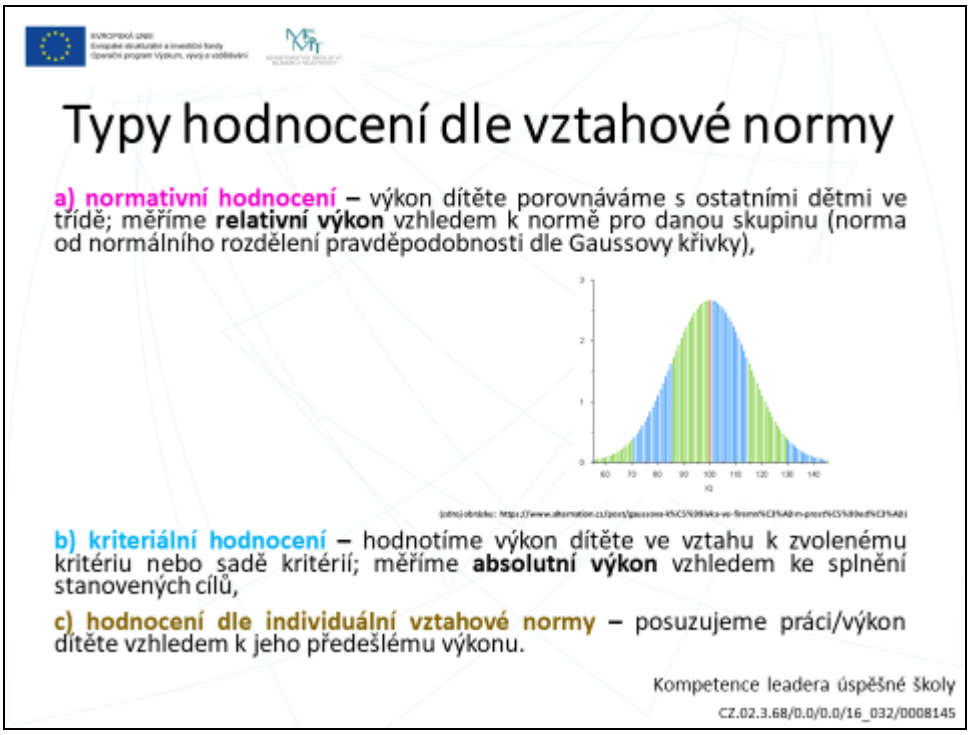
Obr. č. 3.2.1.14: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 16 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Aktivita:

Lektor rozdělí účastníky do dvojic, aby si mohli vyzkoušet aktivitu na téma Typy hodnocení dle vztahové normy (viz pokyny níže).

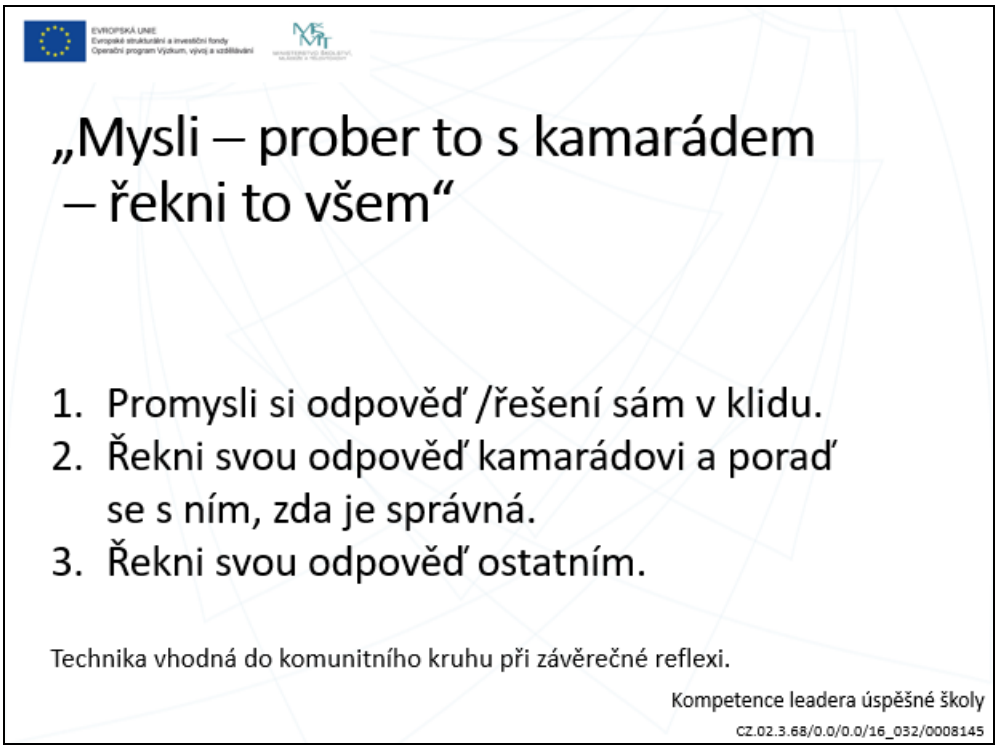

Obr. č. 3.2.1.15: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 17 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

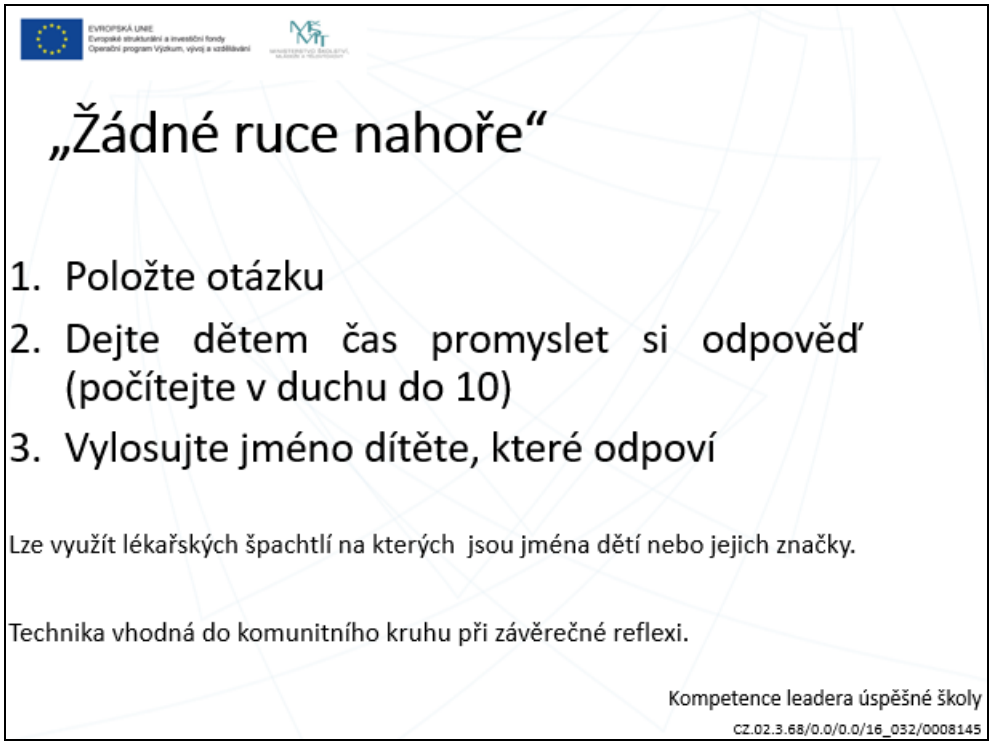

Obr. č. 3.2.1.16: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 18 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Výklad:
Lektor představí účastníkům různé metody, které lze využít v praxi MŠ (viz obr. č. 3.2.1.17–3.2.1.18).

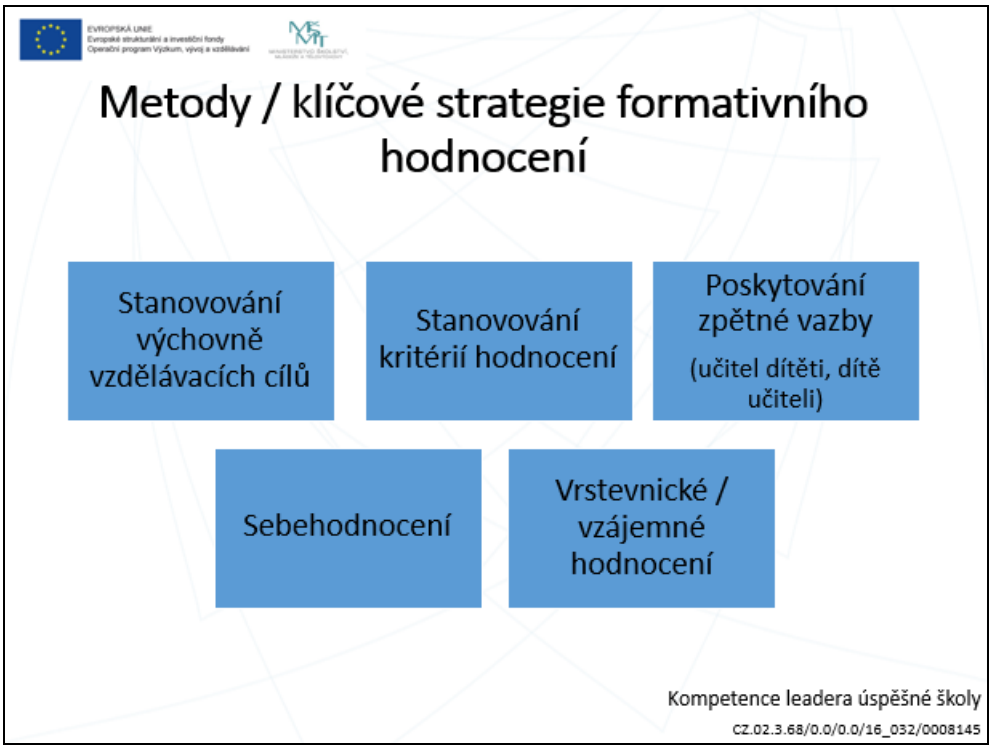

Obr. č. 3.2.1.17: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 22 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

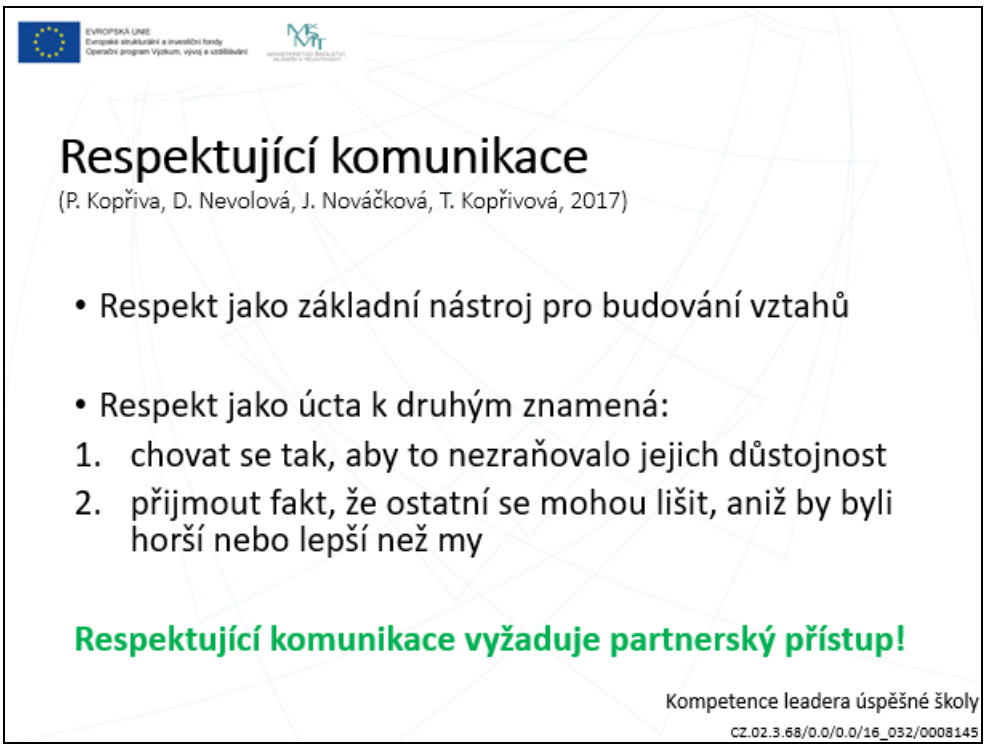
Obr. č. 3.2.1.18: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 23 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Lektor se ve výkladu zaměřuje na **metody formativního hodnocení**, resp. **klíčové strategie formativního hodnocení** (viz obr. č. 3.2.1.19).

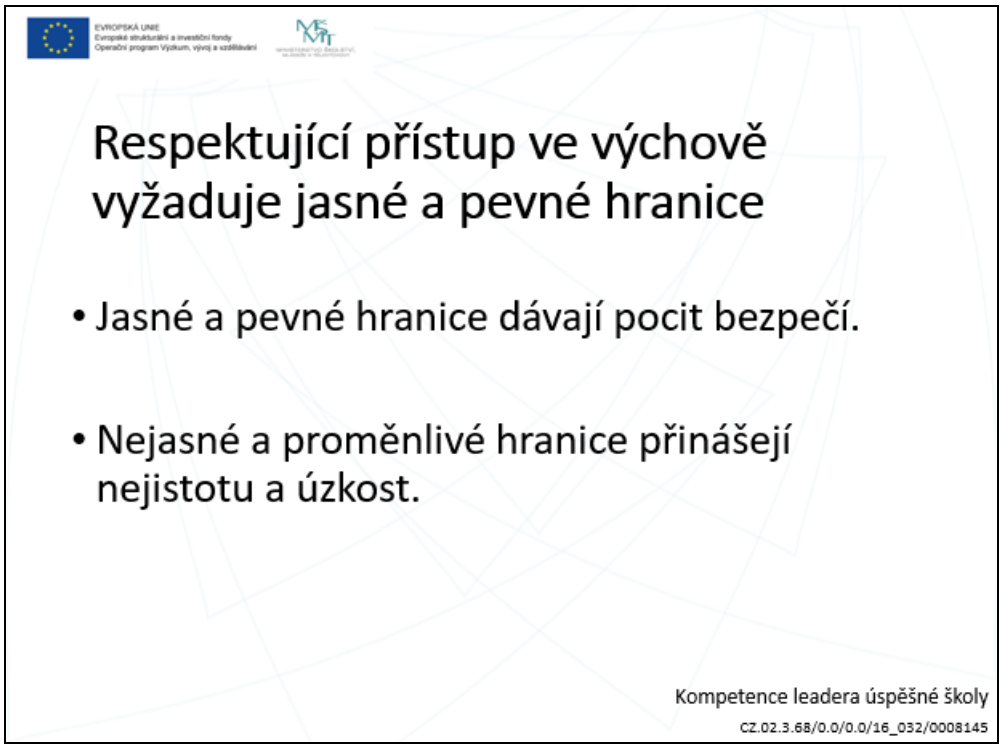

Obr. č. 3.2.1.19: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 33 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Lektor v rámci tohoto bloku účastníky seznamuje s **respektující komunikací** (viz obr. č. 3.2.1.20–3.2.1.22 powerpointové prezentace Podoby formativního hodnocení). Lektor zdůrazňuje, že se jedná o základ formativního hodnocení.

Obr. č. 3.2.1.20*:* Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 50 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

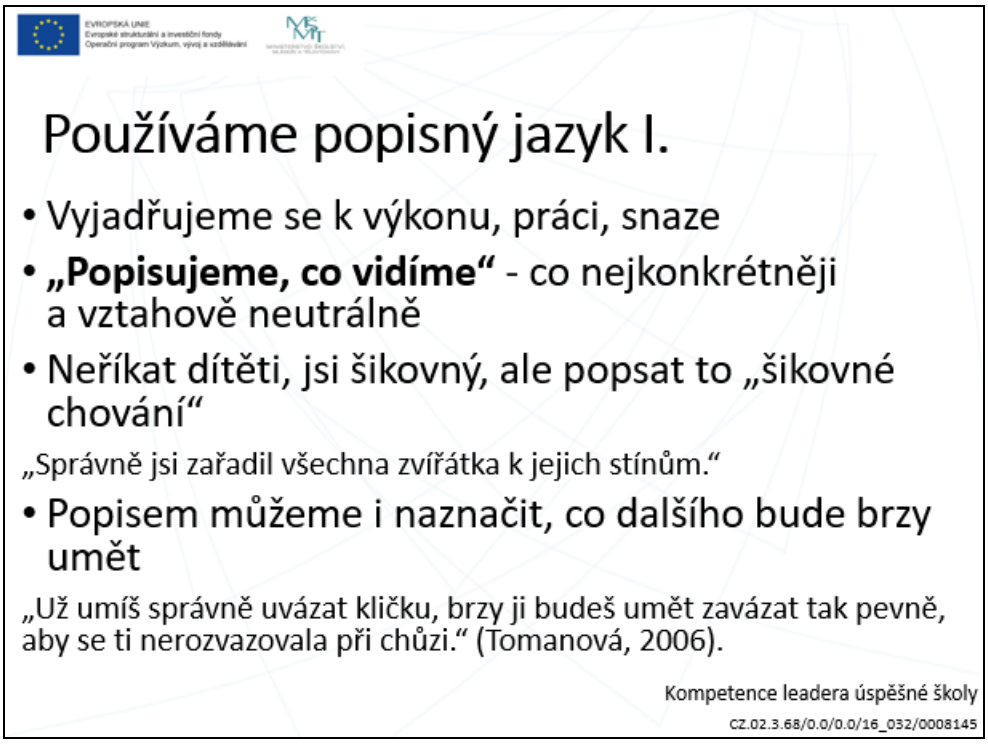
Obr. č. 3.2.1.21: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 51 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

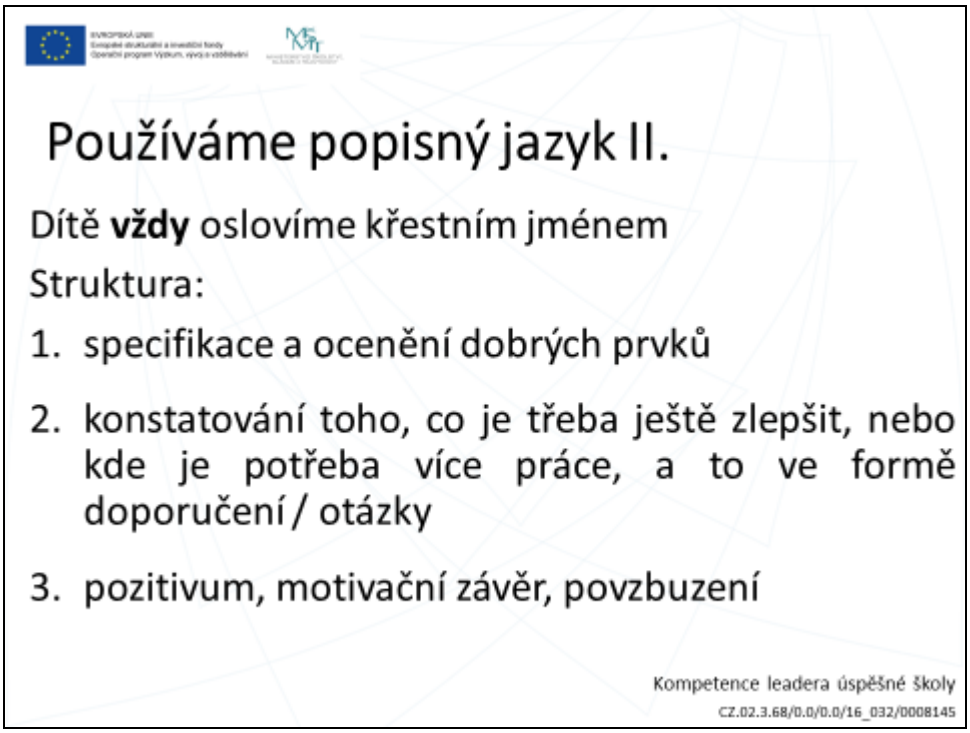
Obr. č. 3.2.1.22: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 52 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

4. téma: Popisný jazyk zpětné vazby

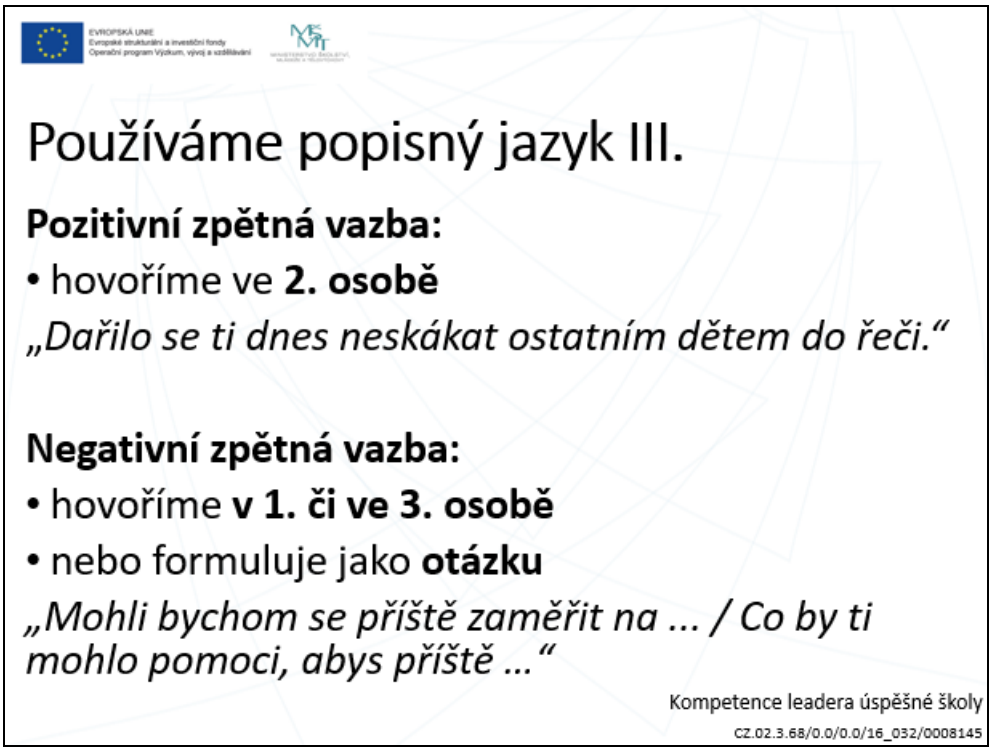
Závěr bloku patří tématu **Popisný jazyk zpětné vazby** (viz obr. č. 3.2.1.23–3.2.1.25 powerpointové prezentace Podoby formativního hodnocení).

Obr. č. 3.2.1.23*:* Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 54 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.1.24: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 55 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.1.25: Powerpointová prezentace Podoby formativního hodnocení, slide č. 56 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Aktivita:
Lektor na závěr s účastníky vyzkouší aktivitu, tzv. tvarování (viz obr. č. 3.2.1.26). Na flipchart napíše následující příklady:

8 + 4 = 12
7 + 8 = 14
5 + 3 = 8
6 + 2 = 8

Lektor instruuje účastníky, aby si jednotlivě zapsali první myšlenku, která je po přečtení napadla. Následně dojde ke vzájemnému sdílení jejich nápadů.

Tvarování je takový způsob učení, kdy se snažíme podchytit lepší pokusy tím, že na ně upozorníme. Neopakovat stále dokola, co dítě dělá špatně. Musí vědět, co je správné, resp. správnější ve srovnání s jeho méně úspěšnými momenty.
Př.: Trenér, který používá tvarování, se dívá na svého svěřence, jak hraje jeden úder za druhým, a jen čas od času přeruší své mlčení upozorněním na to, co se povedlo, co bylo lepší.
Neopakujeme dítěti stále dokola, že jeho výslovnost byla špatná, ale snažíme se v jeho pokusech najít ty, které se mu více povedly.
Náš život tvarujme podle našich představ tím, že se vrátíme k těm okamžikům, které se nám vydařily, a budeme reflektovat, co za tím stálo / díky čemu se tak stalo.

Obr. č. 3.2.1.26: Tvarování (zdroj: BAHBOUH, Radvan. *Pohádka o ztracené krajině: Psychologie sebekoučování*. Ilustrovala Jaroslava BIČOVSKÁ. Praha: Qed Group, 2010. ISBN 978-80-86149-61-5)

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.2.2 BLOK č. 2 (Implementace formativního hodnocení)

Cíle bloku č. 2:

- Objasnit smysl formulace cílů aktivit.
- Pochopit vztah mezi stanovováním cílů a hodnocením jejich dosažení.
- Vyjmenovat překážky a problémy, které mohou zkomplikovat proces sebehodnocení.
- Pochopit význam sebehodnocení pro učení dětí.
- Analyzovat výhody či nevýhody jednotlivých metod, technik a nástrojů formativního hodnocení.
- Navrhnout vlastní plán zavádění jedné metody, techniky či nástroje formativního hodnocení do praxe.

Rozsah:

- 3 hodiny (3 x 45 min.)

Obsah bloku č. 2 (aktivity, úkoly, průběh):

Aktivita:

Lektor zahájí blok evokační aktivitou, v níž klade otázky.

Otázky lektora:

- Stanovujete si cíle pro jednotlivé aktivity?
- Proč ano/ne?
- K čemu nám může stanování cílů pomoci?
- Znají tyto cíle děti?
- Proč ano/ne?

Lektor vyzve účastníky k diskusi.

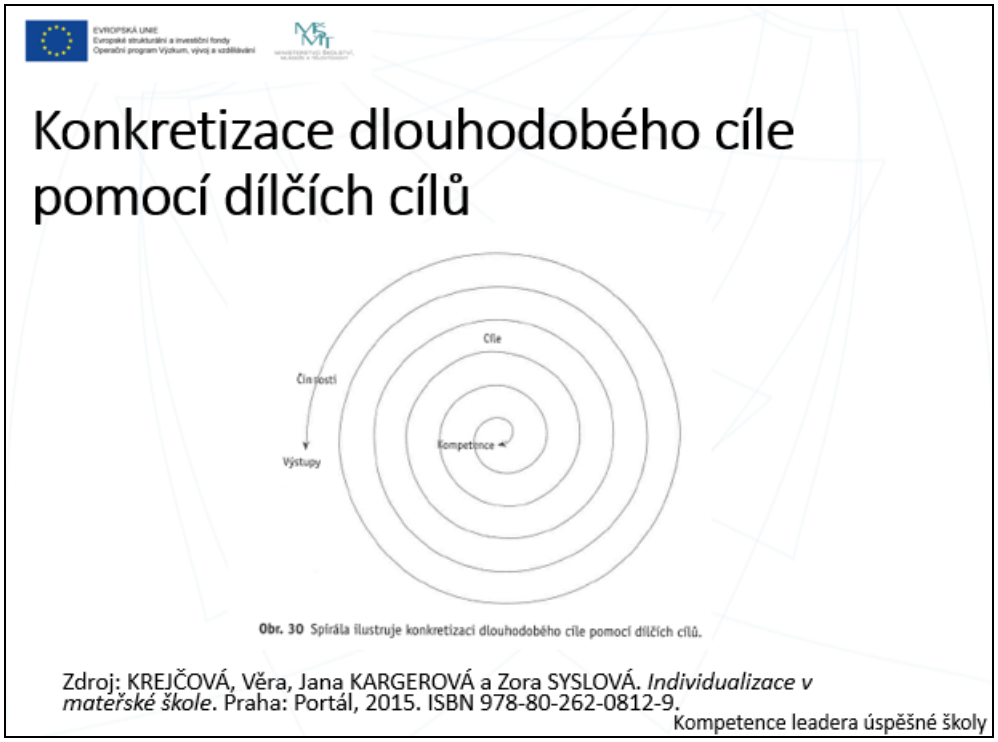
1. téma: Cíle a proces učení

Výklad:

Lektor vysvětlí **cíle a proces učení**. Opírá se o powerpointovou prezentaci Implementace formativního hodnocení (viz obr. č. 3.2.2.1).

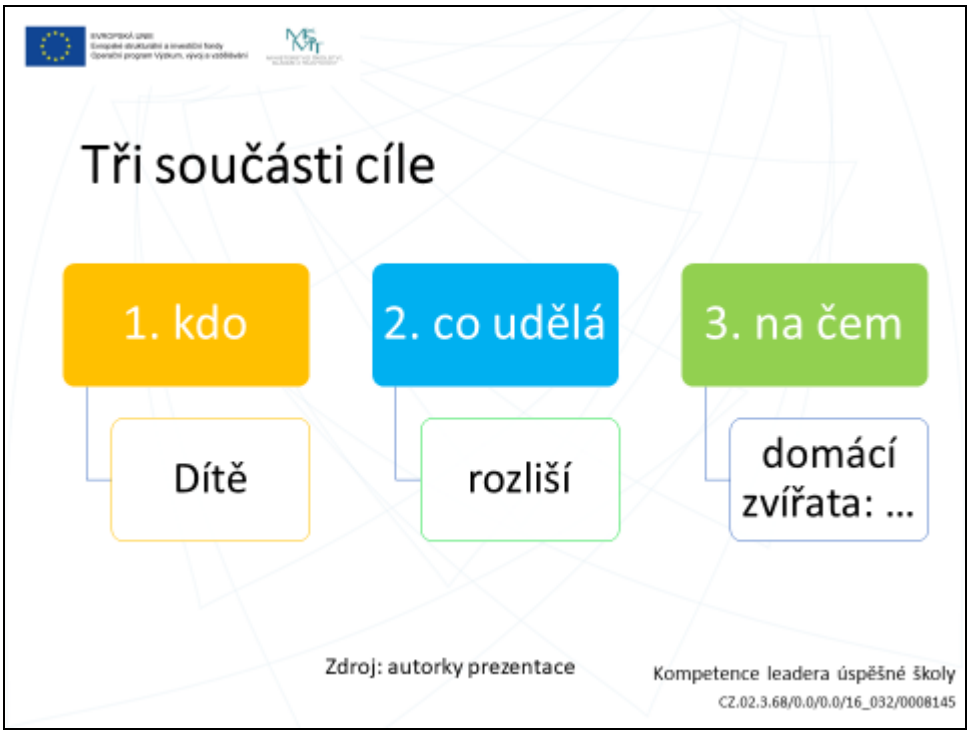

Obr. č. 3.2.2.1: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 3 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.2.2: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 4 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

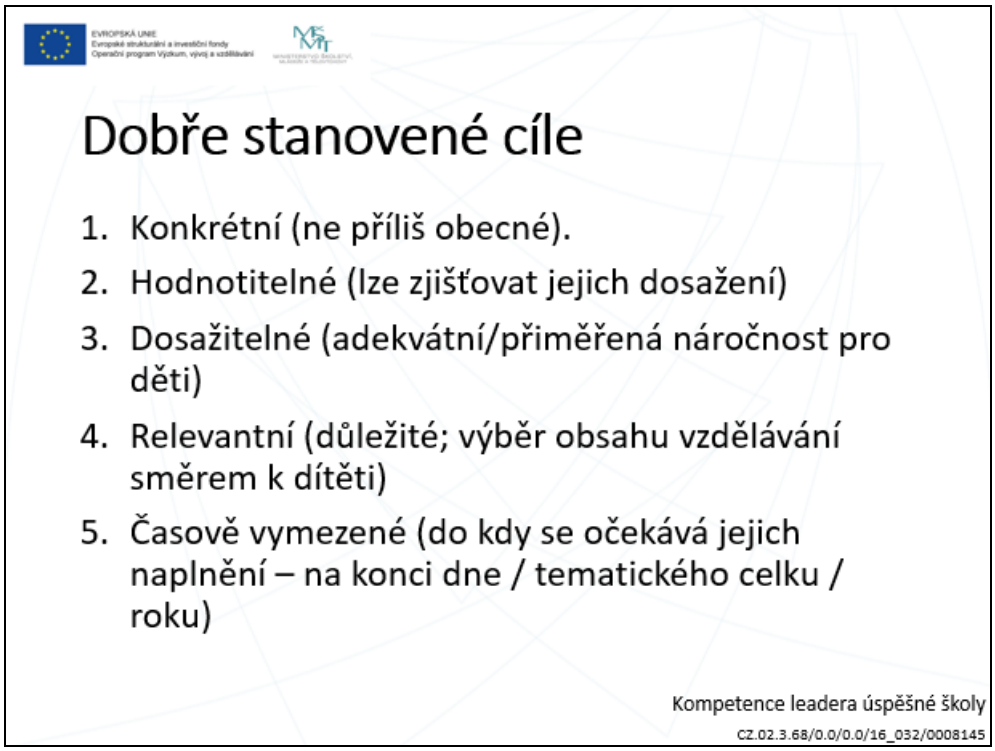
Lektor vysvětlí, jak lze stanovovat výchovně-vzdělávací cíle, a využívá k tomu powerpointovou prezentaci (viz obr. č. 3.2.2.3–3.2.2.5).

Obr. č. 3.2.2.3: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 6 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.2.4: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 7 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

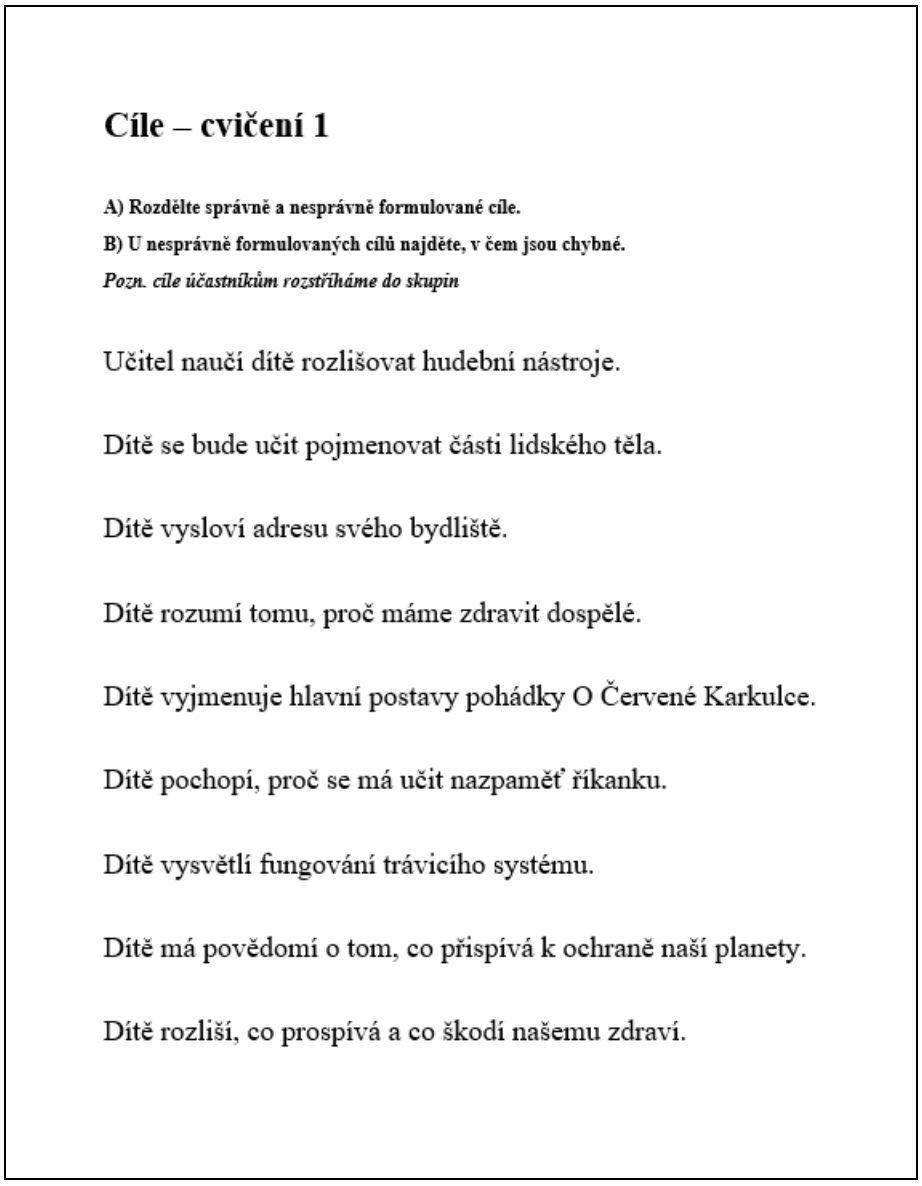

Obr. č. 3.2.2.5: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 8 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Aktivita:

Lektor rozdá účastníkům do dvojic pracovní listy (viz obr. č. 3.2.2.6, příloha 5.2.2.1). Smyslem aktivity je, aby:

1) účastníci rozdělili správně a nesprávně formulované cíle;
2) u nesprávně formulovaných cílů aby našli, v čem jsou chybné.

Cíle – cvičení 1

A) Rozdělte správně a nesprávně formulované cíle.

B) U nesprávně formulovaných cílů najděte, v čem jsou chybné.

Pozn. cíle účastníkům rozstříháme do skupin

Učitel naučí dítě rozlišovat hudební nástroje.

Dítě se bude učit pojmenovat části lidského těla.

Dítě vysloví adresu svého bydliště.

Dítě rozumí tomu, proč máme zdravit dospělé.

Dítě vyjmenuje hlavní postavy pohádky O Červené Karkulce.

Dítě pochopí, proč se má učit nazpaměť říkanku.

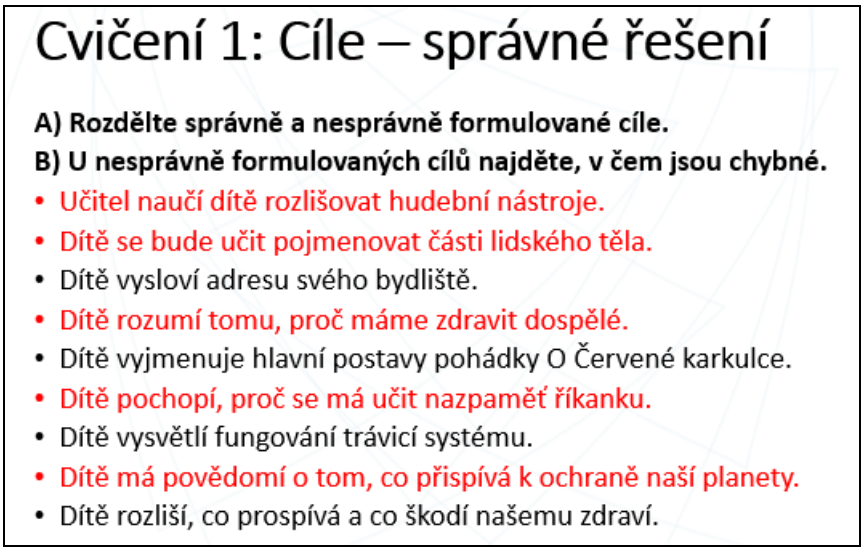
Dítě vysvětlí fungování trávicího systému.

Dítě má povědomí o tom, co přispívá k ochraně naší planety.

Dítě rozliší, co prospívá a co škodí našemu zdraví.

Obr. č. 3.2.2.6: Cíle (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ, M.)

Lektor vyzve účastníky, aby sdělili, které řešení je podle nich správné a proč. Následně si společně řeknou správné řešení.

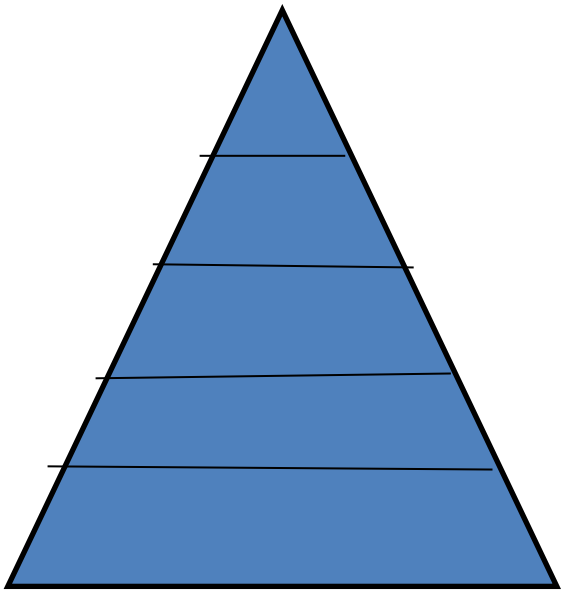
Obr. č. 3.2.2.7: Řešení (červeně jsou označeny chybné odpovědi, zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ, M.)

Aktivita:

Lektor následně vyzve účastníky, aby seřadili z hlediska dětí cíle od nejméně náročného po nejvíce náročný:

- Dítě vysloví adresu svého bydliště.
- Dítě vyjmenuje hlavní postavy pohádky O Červené karkulce.
- Dítě vysvětlí fungování trávicího systému.
- Dítě rozliší, co prospívá a co škodí našemu zdraví.

Lektor může vyzvat účastníky, aby odpovědi přišli zapsat do připravené pyramidy na flipchartu:

Obr. č. 3.2.2.8: Návrh možného vzhledu pyramidy (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ, M.)

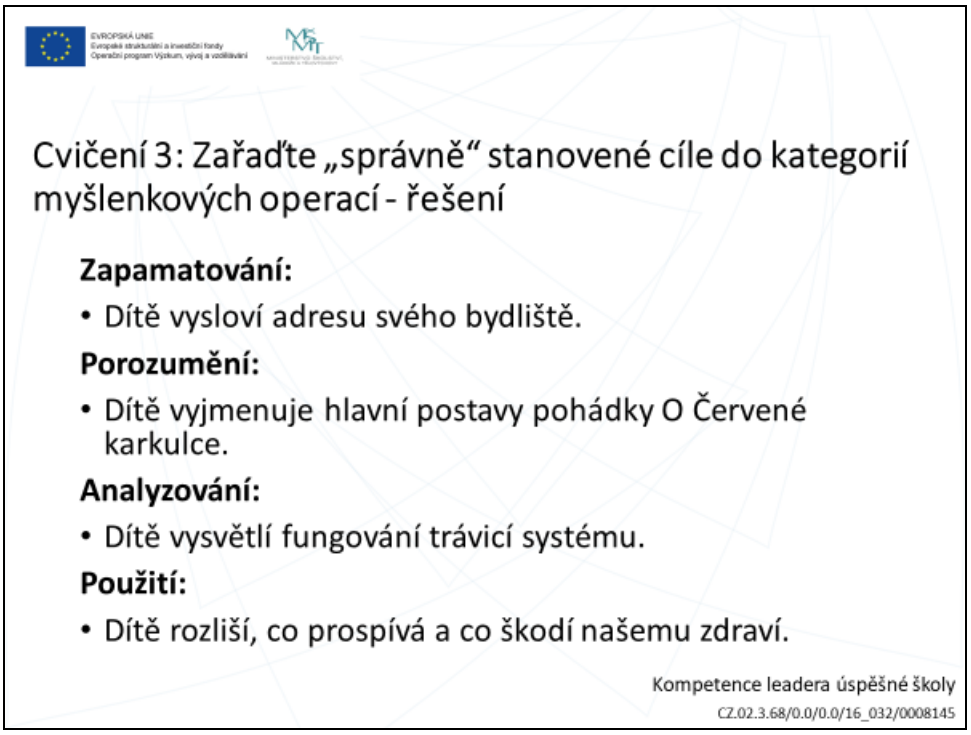
Smysl cvičení lektor vysvětlí na slidu prezentace (viz obr. č. 3.2.2.9). Začíná od toho, co je pro dítě nejméně obtížné, tedy zapamatování, naopak nejtěžší je použití v reálném životě.

Obr. č. 3.2.2.9: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 10 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Aktivita:

Lektor účastníky vyzve, aby výše uvedené cíle zařadili do myšlenkových operací (řešení viz níže):

Obr. č. 3.2.2.10: Řešení myšlenkových operací (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VODNRÁKOVÁ, M.)

2. téma: Sebehodnocení

Aktivita:

Lektor se v další části bloku věnuje tématu **sebehodnocení**. Část zahájí evokační aktivitou, kdy účastníkům klade otázky:

- Proč je hodnocení druhých i sebe tak obtížné?
- Co ovlivňuje naši schopnost hodnotit „objektivně“?
- Jaký je vztah mezi hodnocením a sebehodnocením?

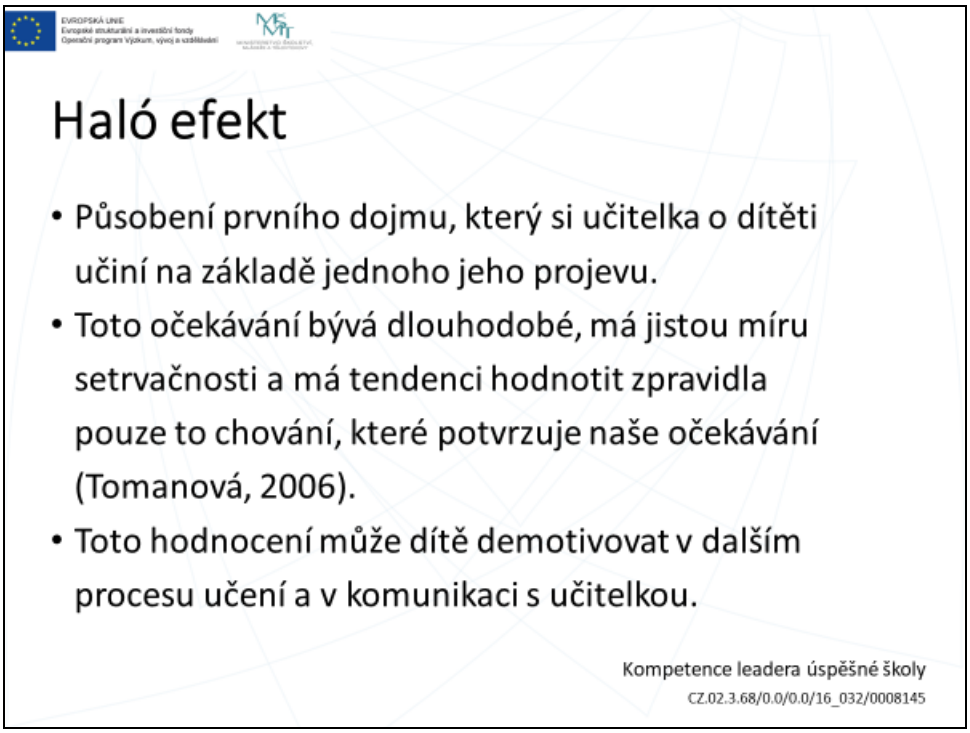
Lektor nechá účastníkům dostatek prostoru pro zamyšlení se nad otázkami. Odpovědi mohou zaznamenat na papír. Následuje diskuse účastníků.

Lektor rozdělí účastníky do skupin po 3–4 lidech, aby diskutovali, jak rozumí těmto pojmům:

1.Haló efekt	4. Efekt pořadí
2. Pygmalion efekt	5. Růstové nastavení mysli
3. Golem efekt	6. Metakognice

Obr. č. 3.2.2.11: Porozumění pojmům (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ, M.)

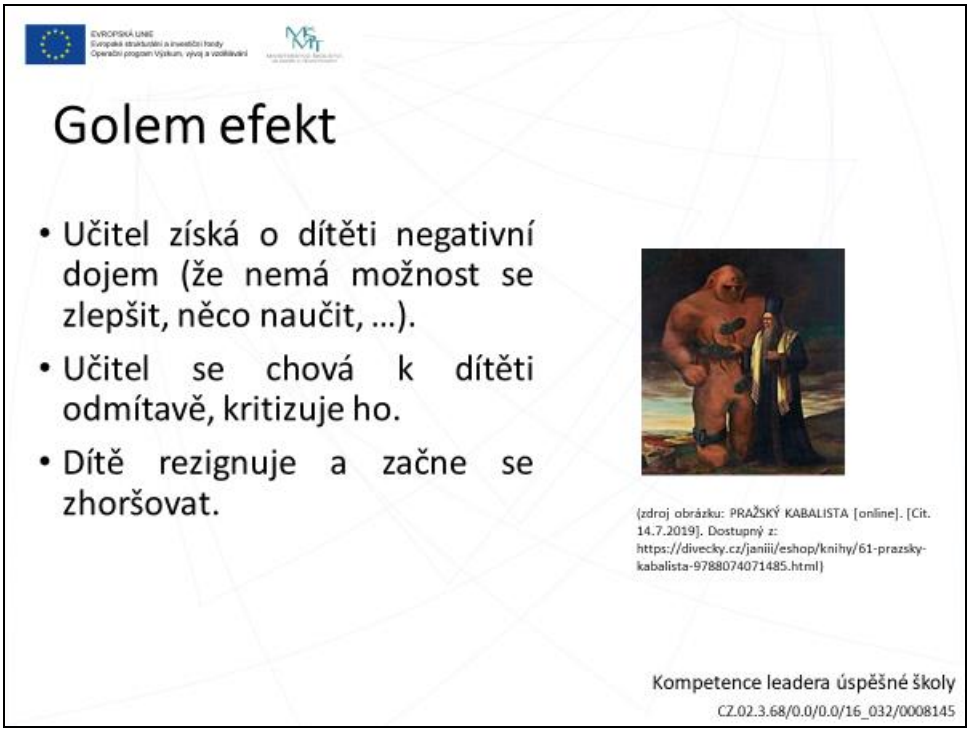
Lektor vyzve účastníky, aby si zvolili mluvčího, který řekne, na čem se skupina shodla. Potom lektor pojmy vysvětlí a má při tom puštěné slidy prezentace (viz obr. č. 3.2.2.12–3.2.2.15).

Obr. č. 3.2.2.12: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 13 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.2.13: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 14 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.2.14: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 15 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.2.15: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 16 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Aktivita/poslech:

Lektor účastníkům pustí krátké 10minutové video C. Dweckové: Nastavení mysli (2017), zabývající se růstovým vs. fixním nastavením mysli:

https://www.ted.com/talks/carol_dweck_the_power_of_believing_that_you_can_improve#t-12050.

Po videu lektor klade účastníkům otázky:

- Patřili byste spíše k lidem s fixním, nebo růstovým nastavením mysli?
- Jak s dětmi máme, resp. nemáme podle Dweckové komunikovat, abychom u nich podpořili růstové nastavení mysli?
- Co si z tohoto videa odnášíte do své praxe?

Lektor nechá účastníky nad položenými otázkami diskutovat.

Výklad/shrnutí:

Lektor shrne téma:

Člověk s fixním nastavení mysli:

- vyhýbá se výzvám;
- u překážky se snadno vzdává;
- úsilí nevnímá jako plodné;
- nepřijímá negativní zpětnou vazbu;
- cítí se špatně, když vidí úspěch ostatních.

Člověk s růstovým nastavením mysli:

- přijímá výzvy, těší se na ně;
- tváří v tvář překážkám vytrvá;
- úsilí vnímá jako cestu k mistrovství;
- kritiku vnímá pozitivně (že ho posouvá, učí se ho dělat lepším);
- v úspěchu ostatních vidí inspiraci.

Efektivní nejsou ani pochvaly, ani tresty, ani odměny (snižují vnitřní motivaci k učení).

Efektivní je povzbuzování k většímu úsilí – projevování vysokých očekávání – silné přesvědčení, že dítě může uspět, když se bude hodně snažit, když vyvine dostatečně vysoké úsilí.

Dítě musí věřit, že svou pílí může dosáhnout úspěchu, zvládnout úkol.

Proto by povzbuzování učitele mělo směřovat hlavně na snahu a úsilí dětí, na pokrok a růst (na to, čeho dosáhly procvičováním, vytrvalostí, vhodným postupem atd.), např.:

- Líbilo se mi, jak moc ses dneska snažila při stříhání sněhových vloček.
- Každému z nás trvá učení různě dlouho. Budeš-li se takhle i nadále snažit, zvládneš to.
- Každý se učí jinak. Zkusíme najít způsob, který vyhovuje tobě.

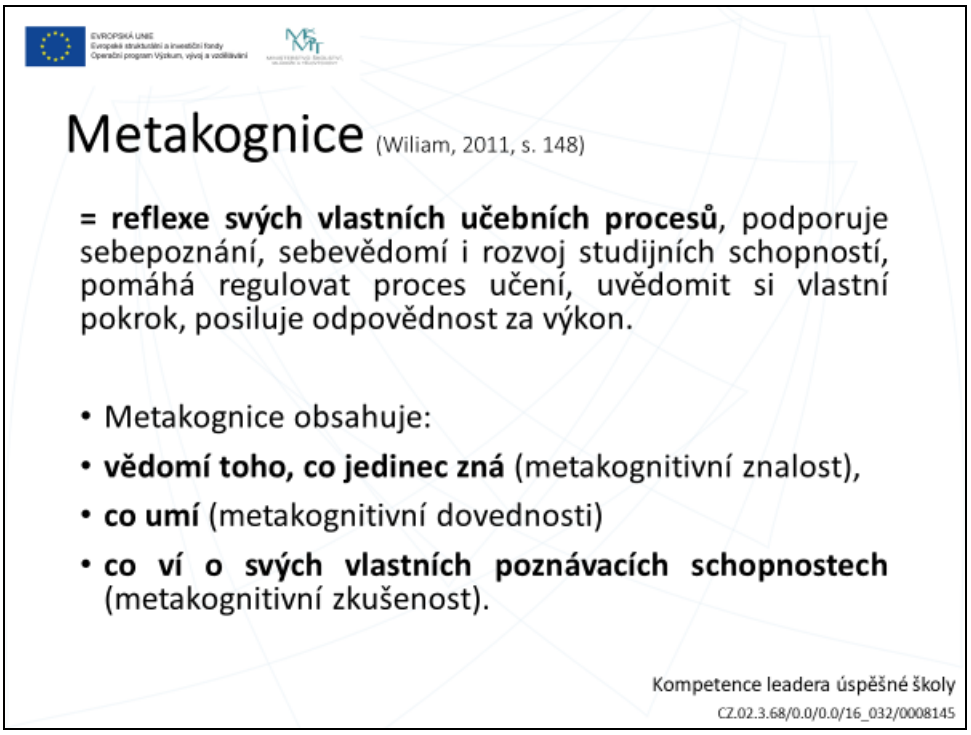
Chvála by se neměla týkat osobnostních vlastností dítěte, ale jeho snahy a úspěchů!

(DWECK, Carol S. *Nastavení mysli: nová psychologie úspěchu, aneb, naučte se využít svůj potenciál*. Vydání druhé, aktualizované. Přeložil Kateřina EŠNEROVÁ. V Brně: Jan Melvil Publishing, 2017. Žádná velká věda. ISBN 978-80-7555-032-3)

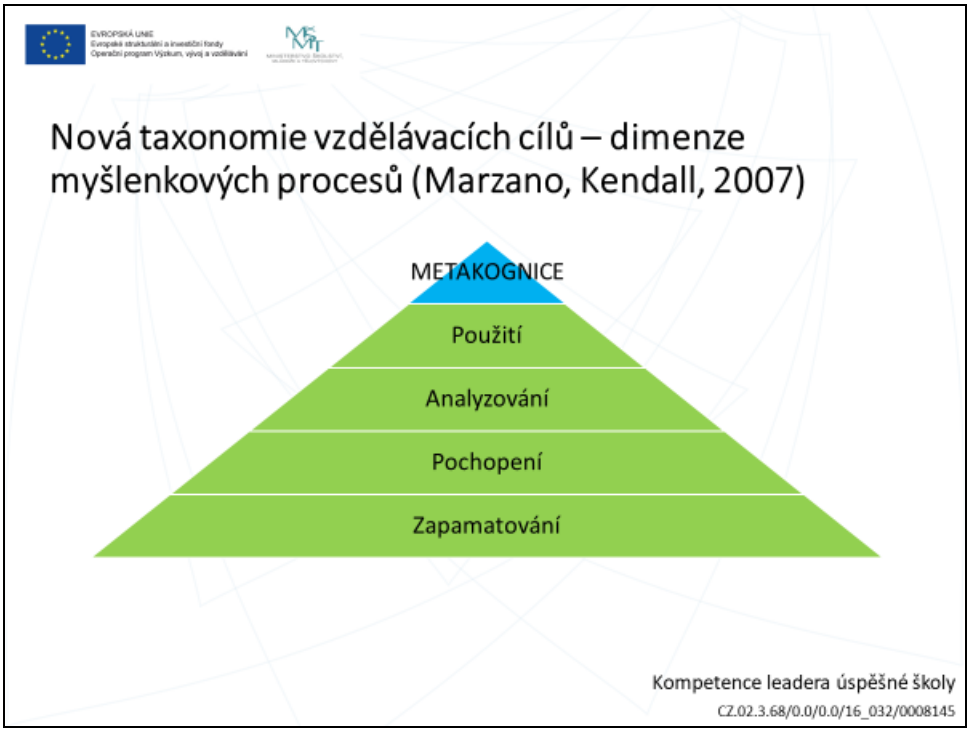
3. téma: Metakognice

Výklad:

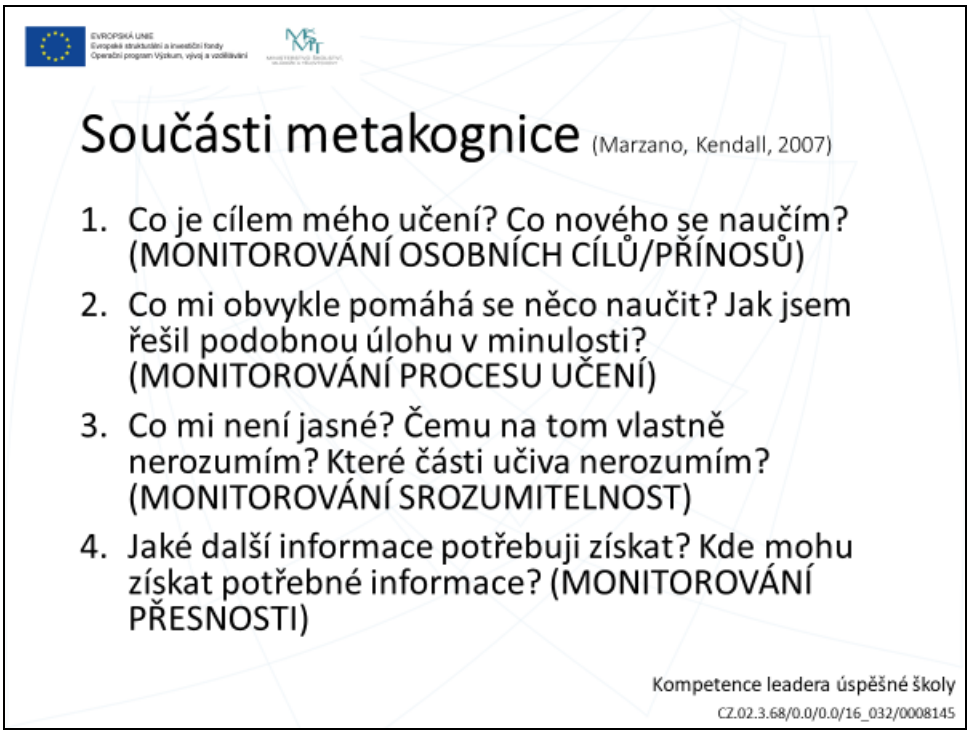
Lektor seznámí účastníky s pojmem metakognice za pomoci slidu prezentace (viz obr. č. 3.2.2.16–3.2.2.20).

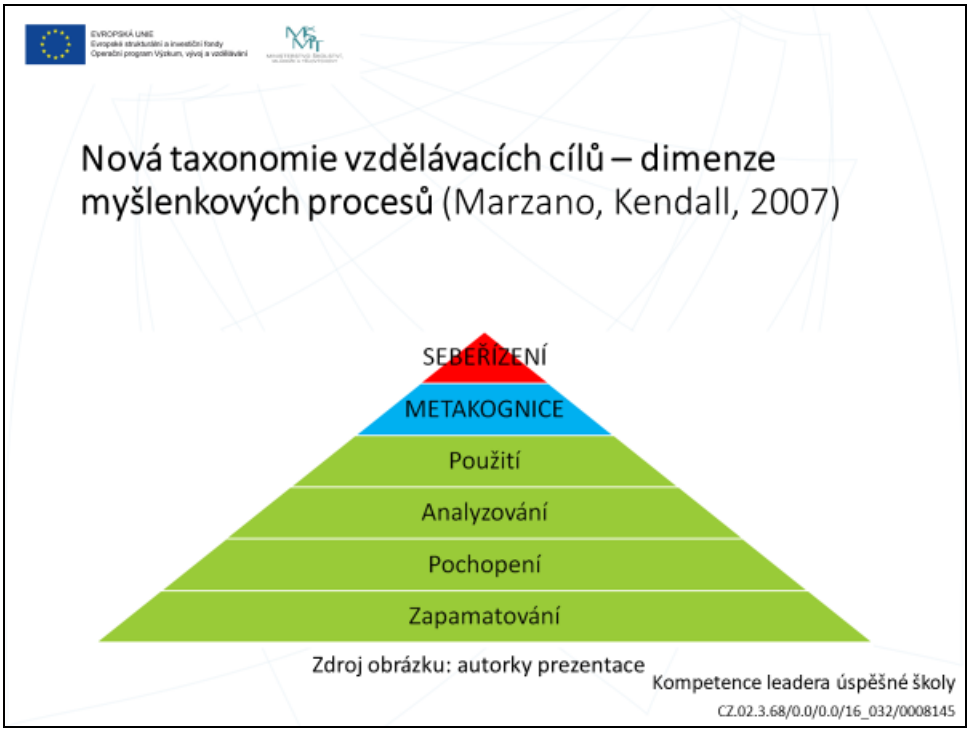
Obr. č. 3.2.2.16: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 17 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

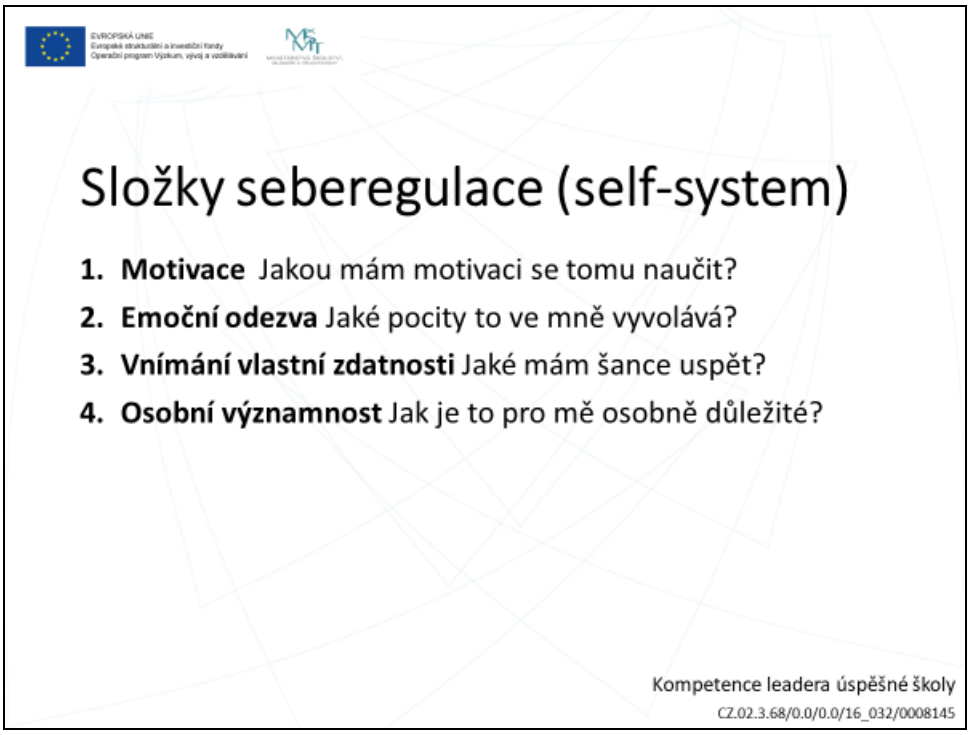
Obr. č. 3.2.2.17: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 18 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.2.18: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 19 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.2.19: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 20 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.2.20: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 21 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

4. téma: Sebehodnocení dětí v mateřské škole

Výklad:

Lektor pokračuje výkladem na téma Sebehodnocení dětí v mateřské škole.

Děti jsou schopny sebehodnocení cca od 3 let, kdy se utváří vědomí sociálního Já (vědomí jedinečnosti).

Dítě vnímá, jak se k němu chovají druzí, a na tomto základě si vytváří vztah k sobě samému.

Děti od 3 do 6 let mívají velmi vysoké sebehodnocení.

Se sebehodnocením pomáhá stanovování výchovně-vzdělávacích cílů: Pokud dětem není jasné, kam směřují / co se mají naučit, jen těžko mohou pochopit informace o tom, jak se jim daří na cestě k tomuto cíli.

Děti se s cíli vydávají na pomyslnou cestu vlastního učení a na jejím konci se vracejí zpět, aby si uvědomily, jaká v jejich vědomostech, dovednostech nastala změna.

Důležitá je potřeba se k cílům průběžně vracet, zhodnocovat, zda se k cíli děti blíží, a poskytovat jim odpovídající úkoly a formující zpětnou vazbu, která ovlivní jejich celkový výkon.

Ideální je takový stav, kdy každé dítě pracuje na úrovni svého osobního maxima a přitom svoje učení zvládá, rozumí mu a prožívá svůj osobní úspěch, který vede k motivaci pro danou činnost.

Sebehodnocení ve formativním hodnocení

Dovednost, při níž děti:

- Samy rozpoznají, zda dosáhly stanoveného cíle.
- Uvedou, co jim k tomu pomohlo.
- Reflektují kvalitu vlastní práce.
- Identifikují své silné stránky.
- Identifikují své slabé stránky.
- Plánují, co udělat do příště (stanovují si reálné cíle a postupy do budoucna), a to vše za účelem zlepšení.

Sebehodnocení vypovídá o implicitních jevech, které učitel jako vnější pozorovatel vnímat nemůže, např. spokojenost dítěte s dosaženým výsledkem apod.

Jak začít se sebehodnocením?

Již od začátku by měl učitel vnášet do přemýšlení dětí otázky:

- Jak děti svoji práci hodnotí?
- Proč svoji práci hodnotí tak, jak ji hodnotí?

Příklad:

Děti ze svých 18 obrázků vybírají 13 obrázků do kalendáře pro rodiče – musí vybírat ty, které se líbí jim, které by se mohly líbit rodičům. Klademe jim i otázku: Proč? – aby postupně uměly své rozhodnutí zdůvodňovat.

a) Sebehodnocení pohybem

Děti:

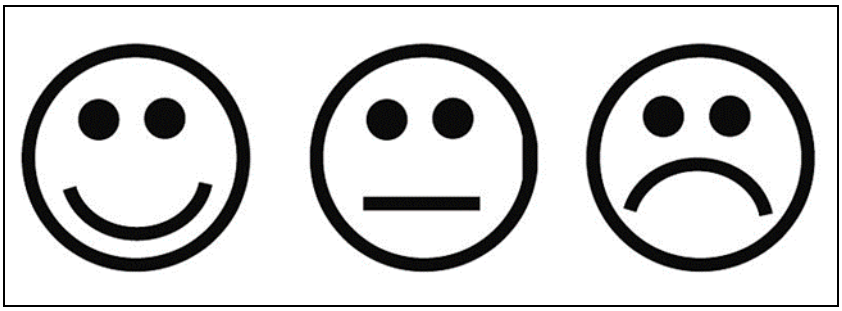
- ukážou palcem nahoru, dolů, uprostřed (na znamení toho, jak samy hodnotí svou míru spokojenosti);
- zvednou ruku nahoru, nechají ji na stolečku či někde uprostřed;
- pracují s celým tělem (posadit se, do dřepu, stoupnout si apod.);
- zaujmou pozici na linii mezi oknem a dveřmi apod.

b) Sebehodnocení grafickým symbolem

V učebně rozmístíme cedulky se symboly (veselé slunce, slunce mírně schované za mrakem, černý mrak; klasické emotikony apod.) a děti se při hodnocení postaví ke značce, která podle nich vystihuje jejich výkon.

Značky si mohou kreslit pod hotový úkol apod.

Emotikony – musí mít jasnou posloupnost, aby byly dětem srozumitelné (viz obr č. 3.2.2.21).

Obr. č. 3.2.2.21: Emotikony (zdroj: Set of 3 smiley icons. Sad, neutral, smiled [online]. [Cit. 14.7.2019]. Dostupný z: https://www.123rf.com/clipart-vector/happy_smiley.html?sti=lrr4q1jt0lxrx1q4tx|)

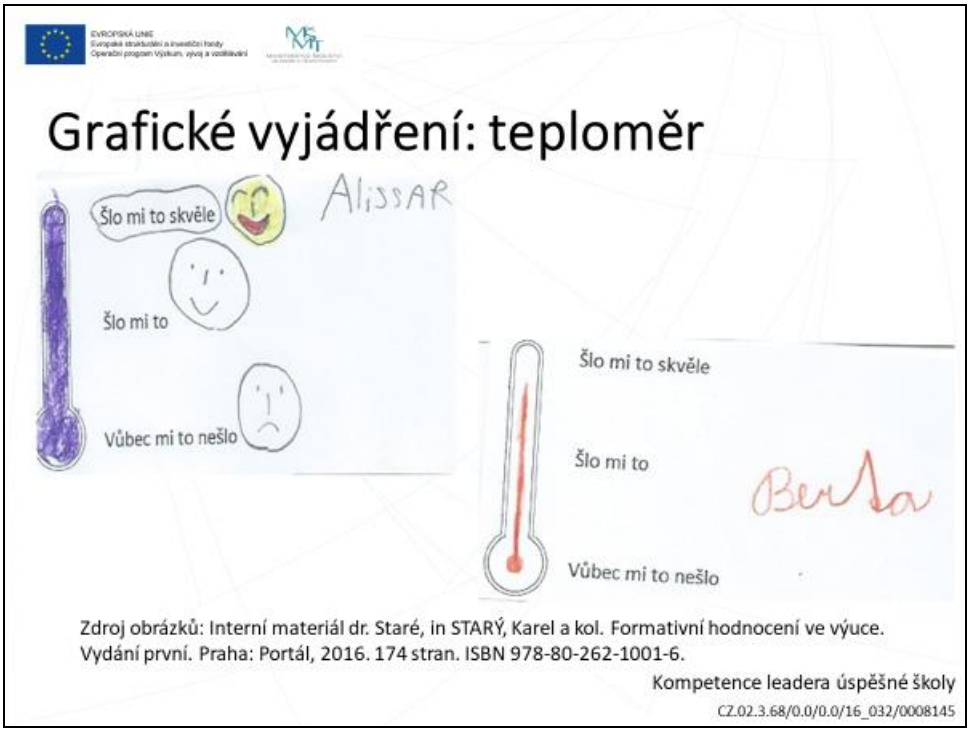
Lektor na slidech ukáže příklady sebehodnocení v MŠ (viz obr. č. 3.2.2.22–3.2.2.25).

Obr. č. 3.2.2.22: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 24 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.2.23: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 25 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.2.24: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 26 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.2.25: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 27 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Úkol:

Lektor zadá účastníkům úkol. Budou pracovat ve skupinách po 3–4 lidech.

- Pokuste se ve skupině vygenerovat vhodné obecné otázky k sebehodnocení dětí (hodnocení úkolu).
- Zásobárna otázek k sebehodnocení v komunitním kruhu:

Sebehodnocení dětí

V souvislosti s cílem vzdělávání (co bylo cílem aktivity) a kritérii hodnocení (jaké bylo zadání práce).

<u>Sebereflexe pozitivní emoce:</u>

Co tě dnes nejvíce bavilo?

Z čeho jsi měl při práci radost?

Potřeboval jsi od někoho pomoci?

Co se ti podařilo?

Pomohl jsi někomu ty?

<u>Sebereflexe negativní emoce:</u>

Bylo něco, co jsi nezvládl?

Co ti dělalo starosti?

Co bys udělal jinak?

Je něco, co jsi mohl udělat lépe?

Co příště budeš dělat jinak?

Sebereflexe myšlení/učení:

Co by tě ještě zajímalo?

Naučil ses dnes něco nového?

Co bys potřeboval, aby se ti pracovalo lépe?

Co bys kamarádovi poradil pro příště?

Jak jste postupovali při práci na…

Co vás zaujalo?

Překvapilo tě něco?

Sebehodnocení dětí – otázky

Jak se ti pracovalo?

Co jsi prožíval?

Nastaly překážky?

Co ti dalo největší práci?

Co se ti povedlo?

Uděláš příště něco jinak?

Co bys navrhoval?

Závěrečné hodnocení v kruhu na koberci

Pozn.: Po kruhu může putovat míček či maňásek a ten, kdo ho má v ruce, se vyjádří.

Dětem klademe otevřené otázky typu:

Jak se ti dnes pracovalo?

Jak se ti líbily dnešní aktivity?

Která činnost se ti nejvíce líbila?

Co tě dnes nejvíce zaujalo?

Kterou činnost by sis ráda zopakoval/a?

Jak se ti pracovalo na tabuli?

Co pro tebe bylo dnes nové?

Co se ti dnes podařilo nejlépe?

Co tě nejvíce potěšilo?

Co ses dnes naučil/a?

Co ses dnes dozvěděl/a?

Co by ses ještě chtěl/a dozvědět?

Co pro tebe bylo dnes nejzajímavější?

Co tě překvapilo?

Jak se ti dařilo při ….?

Jaký pokus si udělal/a?

Co ses dnes dozvěděl/a?

Co pro tebe bylo lehké?

Který úkol byl pro tebe těžký?

Čím si nejsi jistý/á?

Co by sis ještě rád zopakoval/a?

Jak ses cítil/a při hře s…?

Jak ses cítil/a při řešení …?

Jak jsi spokojený/á se svým dnešním výtvorem?

Jak se ti dnes pracovalo ve skupině?

Co byl změnil/a?

Co bys příště udělal/a jinak?

Bylo něco, co se ti nelíbilo a chtěl bys to dělat jinak?

Pomohl/a jsi dnes někomu?

Jaký pocit jsi měl/a z toho, že jsi někomu pomohl/a?

Který kamarád ti dnes pomohl?

Chtěl/a bys někoho pochválit? Proč?

Jaké chování kamaráda se ti nelíbilo a proč?

Pozn. 1: Na závěr dětem poděkujeme a společně si zatleskáme.

Pozn. 2: Otázky můžeme nahrávat na digitální mikrofon a dále s nimi pracovat.

Také je možné, aby dítě/moderátor pokládalo otázky dalším dětem.

Zdroj otázek: BALLONOVÁ, Blažena, Olga FIĽÁKOVÁ, Soňa HANZALOVÁ, et al. *Školka hrou: výchovně-vzdělávací činnost: odborná metodická příručka pro didaktickou praxi v mateřských školách s možností využití digitálního edukačního obsahu a interaktivních metod*. Druhé vydání. Přeložila Veronika DAVIDOVÁ, přeložil Jana POLENDOVÁ. Praha: EDULAB, [2016]. ISBN 978-80-906082-4-5.

5. téma: Vrstevnické hodnocení a učení

Výklad:

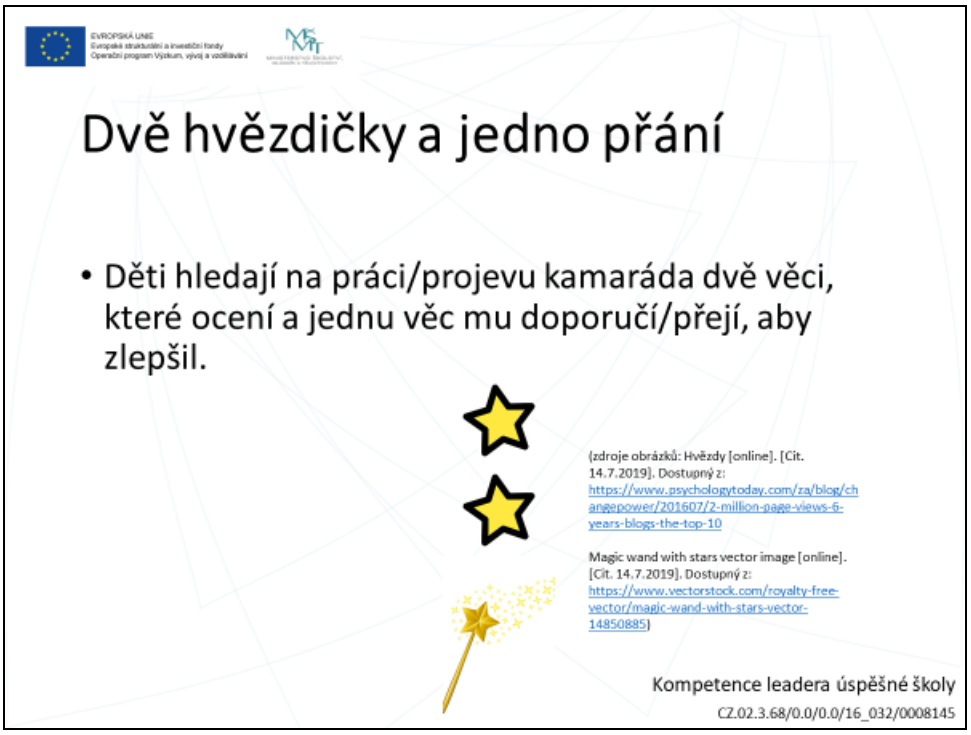
Lektor se v této části věnuje tématu Vrstevnické hodnocení a učení. Lektor vysvětlí pojem vrstevnické hodnocení:

- Děti se hodnotí navzájem.
- Je vhodné nastavit dopředu pravidla: ohleduplnost, slušnost, ocenění toho, co se povedlo, až potom návrhy na zlepšení (co se nepovedlo, …).
- Mluva a hodnocení učitele (viz první blok) jsou pro děti vzorem.
- Platí, že dítě se může kdykoliv hodnocení kamaráda vzdát (nemusí hodnotit jeho práci).
- Nehodnotíme nikdy osobnost dítěte, zaměřujeme se na proces a výsledek práce.

Lektor představí možnosti formativního hodnocení výtvarných činností. Je nutné:

- stanovit cíl a kritéria jeho splnění;
- seznámení dětí s cílem a kritérii (motivace);
- vystoupení dítěte – ukáže ostatním svůj obrázek;
- sebehodnocení dítěte – jak ono si myslí, že se mu obrázek povedl, zda splnilo zadaná kritéria, jak se mu pracovalo, za co by se chtělo ocenit …;
- hodnocení ostatních dětí – nejprve ocenění, teprve potom, co by se dalo udělat lépe a co by mohlo pro příště pomoci pracovat lépe;
- závěrečné hodnocení učitele.

Lektor uvede příklad prostřednictvím slidu prezentace (viz obr. č. 3.2.2.26).

Obr. č. 3.2.2.26: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 31 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Lektor popíše pozitiva a výzvy vrstevnických hodnocení.

Pozitiva:

- Hodnocení je řečeno jejich jazykem, obyčejně, bez velkých slov – rozumí mu.
- Je informačně bohaté (dítě nezískává zpětnou vazbu jen od učitele, ale může ji získat i od všech dětí ve třídě).
- Děti se učí komunikovat se svými vrstevníky – rozvíjí své komunikační dovednosti, slovní zásobu – jakým způsobem posoudit projev, jak klást otázky, jak reagovat na tvrzení ostatních, jak aktivně naslouchat.
- Zapojují se i děti, které jsou za jiných okolností pasivní.

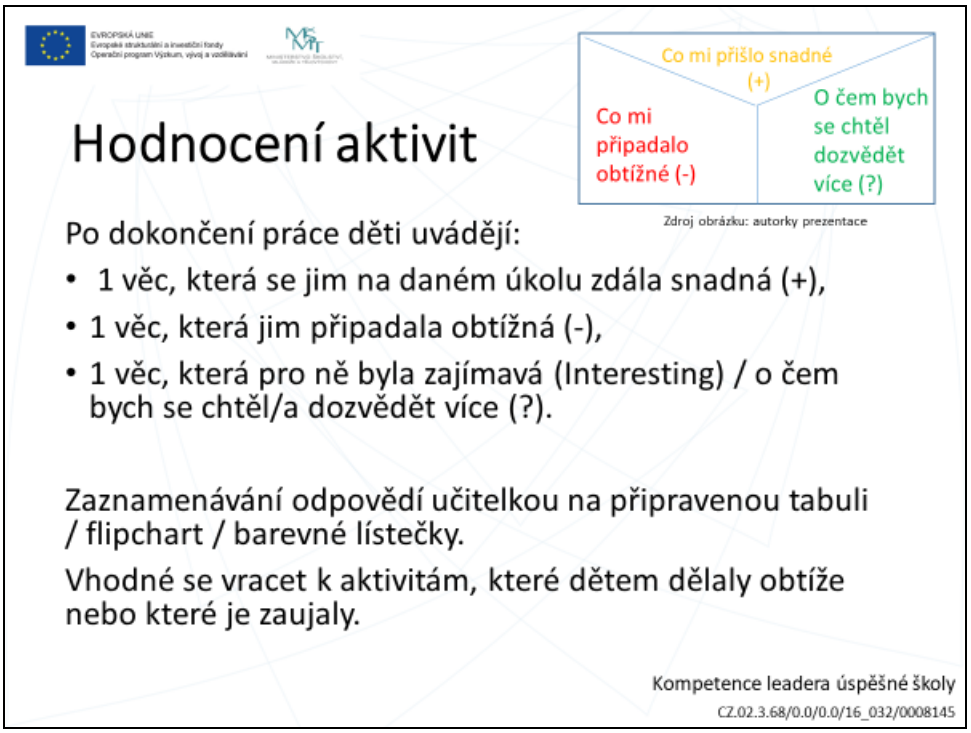
Výzvy:

- Hodnocení je velice citlivé na klima třídy (můžete si dovolit tam, kde víte, že děti k sobě budou ohleduplné a zpětnou vazbu od svých kamarádů přijmou).
- Může být náročné na čas, mladší děti neudrží pozornost
- Tzn. zapojovat lze menší počty dětí (začít s nácvikem ve skupinkách) případně losovat a nechat hodnotit jen některé z dětí.
- Zaměřit se na hodnocení – budovat pozitivní klima třídy.

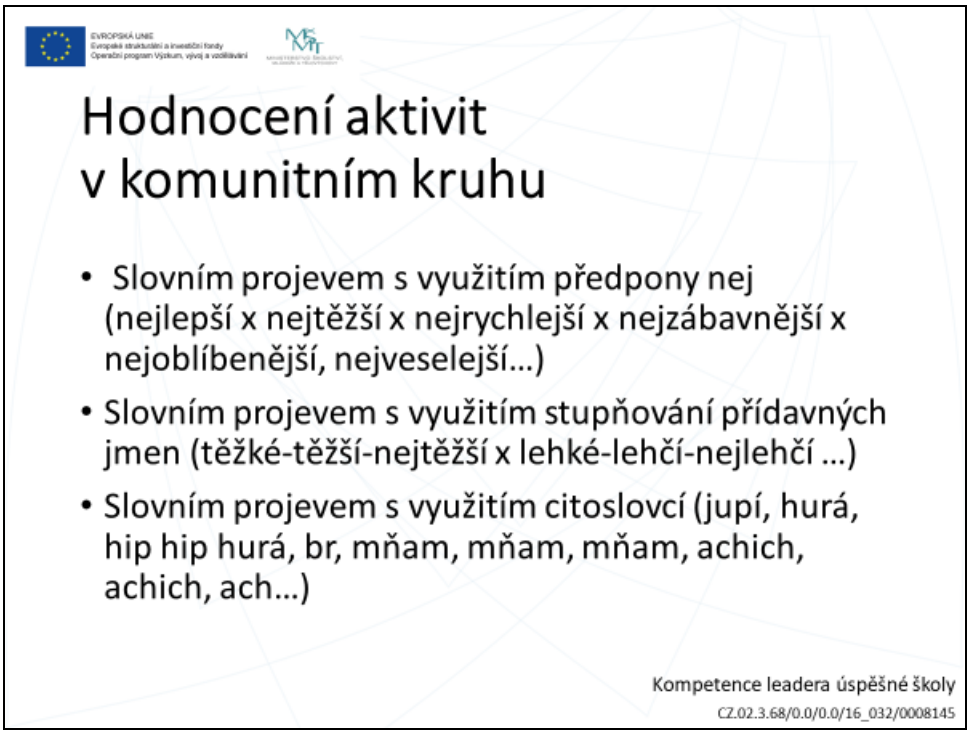
6. téma: Dítě coby aktivní participant na učení a hodnocení

Výklad:

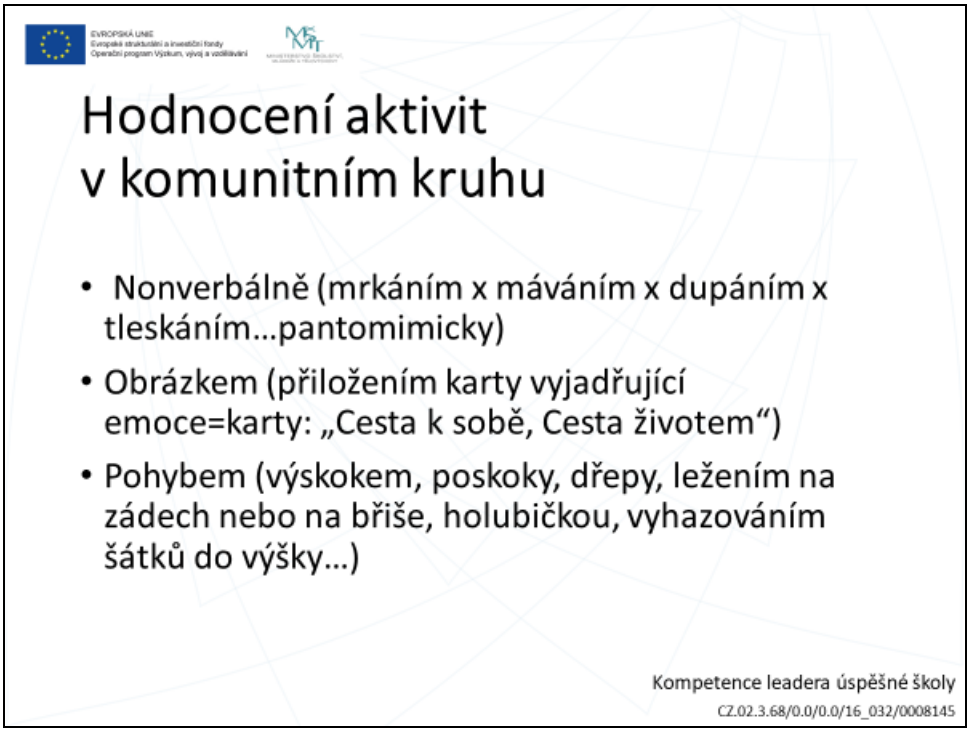
Lektor se snaží účastníkům popsat dítě coby aktivního participanta na učení a hodnocení za využití prezentace (viz obr. č. 3.2.2.26–3.2.2.28).

Obr. č. 3.2.2.26: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 35 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

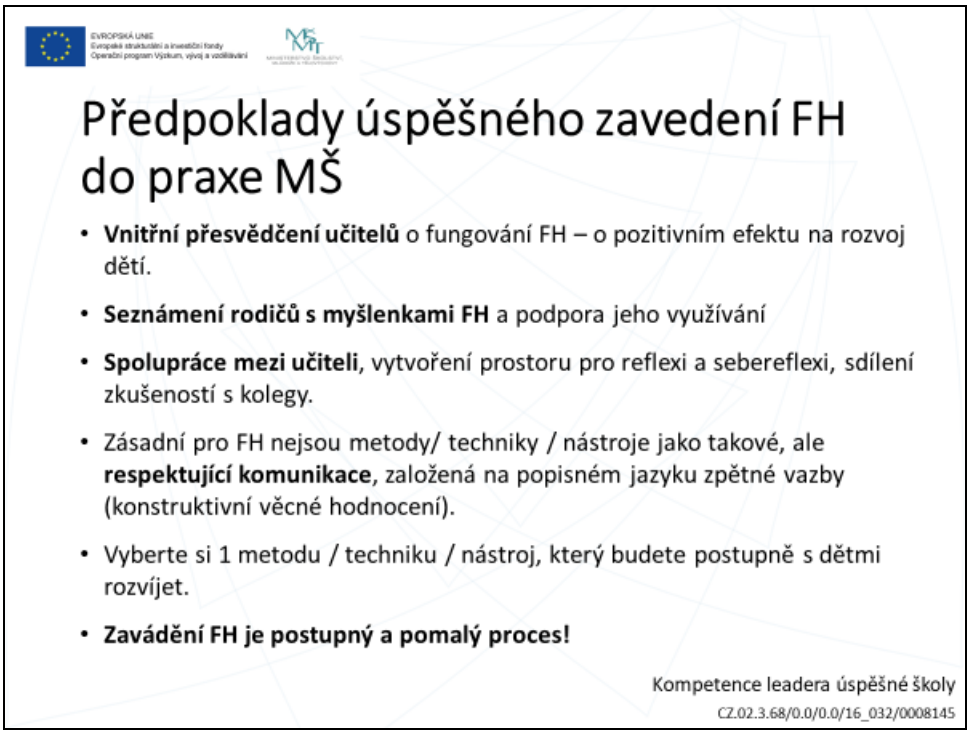
Obr. č. 3.2.2.27: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 36 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

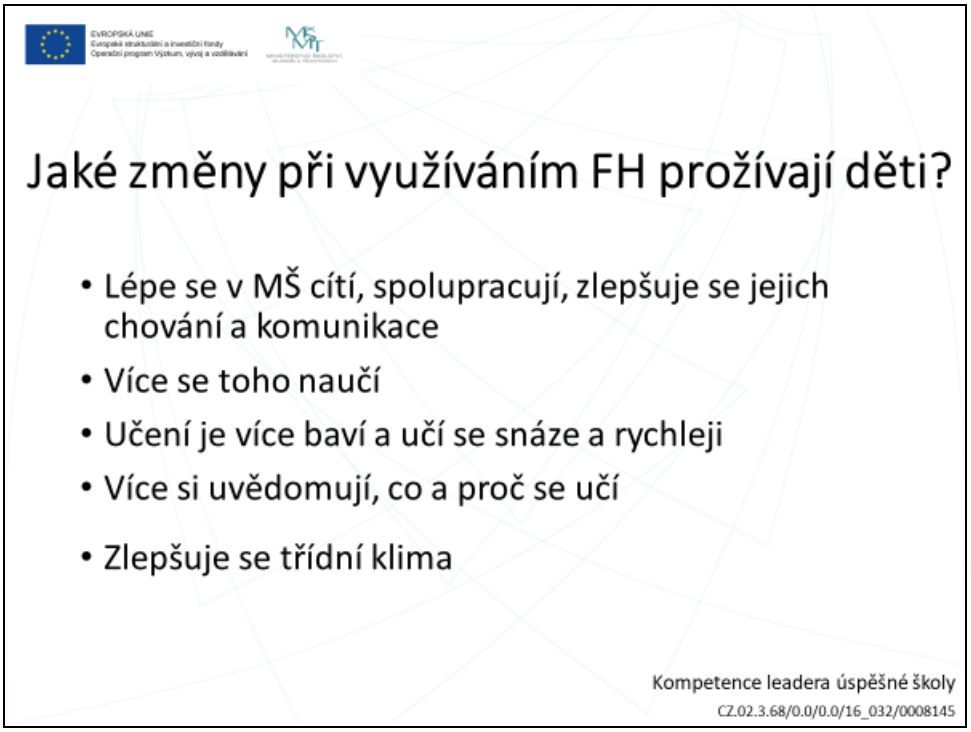
Obr. č. 3.2.2.28: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 39 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Závěr/shrnutí:

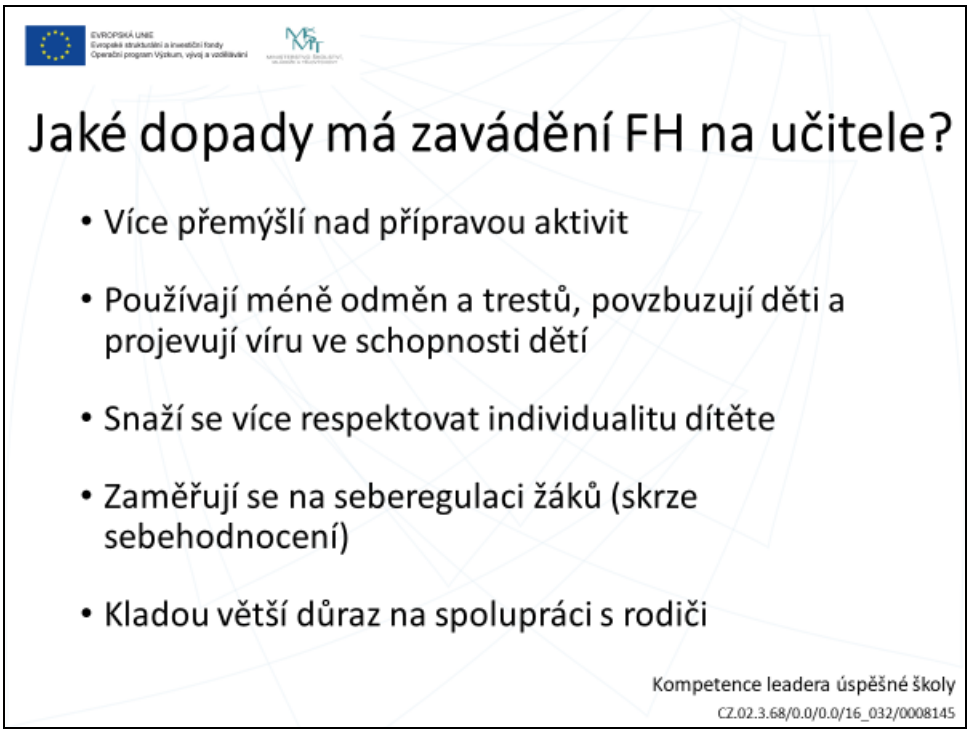
Lektor provede závěrečné shrnutí bloku (viz obr. č. 3.2.2.29–3.2.2.32).

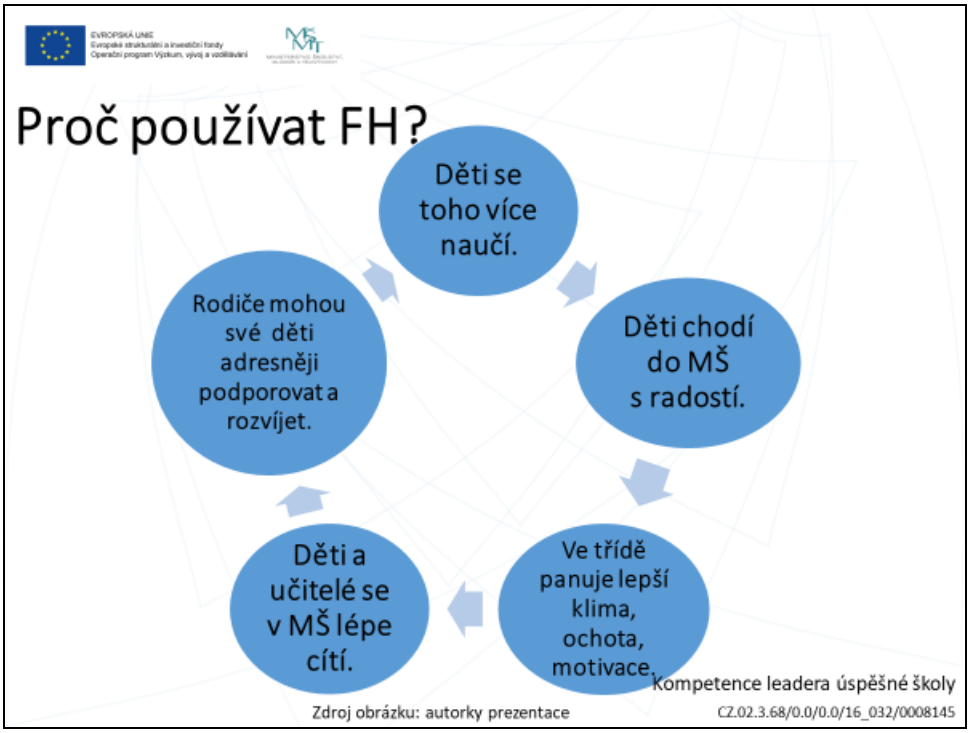
Obr. č. 3.2.2.29: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 40 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.2.30: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 41 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.2.31*:* Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 42 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.2.32: Powerpointová prezentace Implementace formativního hodnocení, slide č. 37 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.2.3 BLOK č. 3 (Stanovování kritérií hodnocení)

Cíle bloku č. 3:

- Vysvětlit výhody kriteriálního hodnocení.
- Předložit klady a zápory jednotlivých typů kritérií – na diagnostických materiálech využívaných v mateřských školách.
- Navrhnout vylepšení vlastních materiálů používaných v MŠ.

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 3 (aktivity, úkoly, průběh):

1. téma: Stanovování kritérií hodnocení

Aktivita:

Lektor začne blok evokační aktivitou, kdy ukáže účastníkům následující slide powerpointové prezentace Stanovování kritérií hodnocení (viz obr. č. 3.2.3.1).

Obr. č. 3.2.3.1: Powerpointová prezentace Stanovování kritérií hodnocení, slide č. 2 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Smyslem je, aby se účastníci zamysleli nad tím, jaká jsou kritéria hodnocení obecně.

Kritéria hodnocení *„jsou měřítka, kterými poměřujeme kvalitu různých produktů“.* (CHVÁL, Martin. Jak poznáme, že se žáci něco naučili? In K. Starý (Ed.), *Pedagogika ve škole.* Praha: Portál, 2008, s. 47-67)

Kritéria hodnocení mají úzkou vazbu na výchovně-vzdělávací cíle.

Otázky lektora:

- Používáte ve své praxi kritéria hodnocení?
- Kde?
- Proč?
- V čem vám pomáhají?

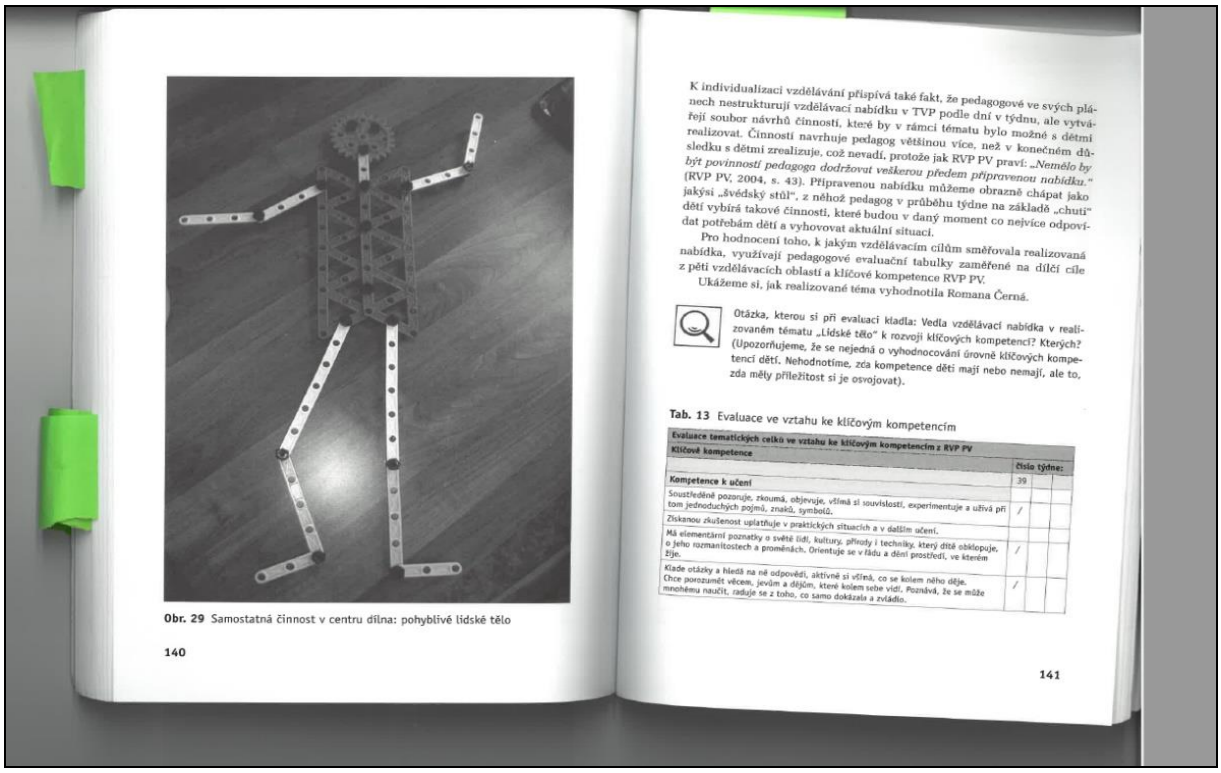
Lektor dává účastníkům krátký čas na promyšlení odpovědí a následně si jejich reakce vyslechne.

Výklad:

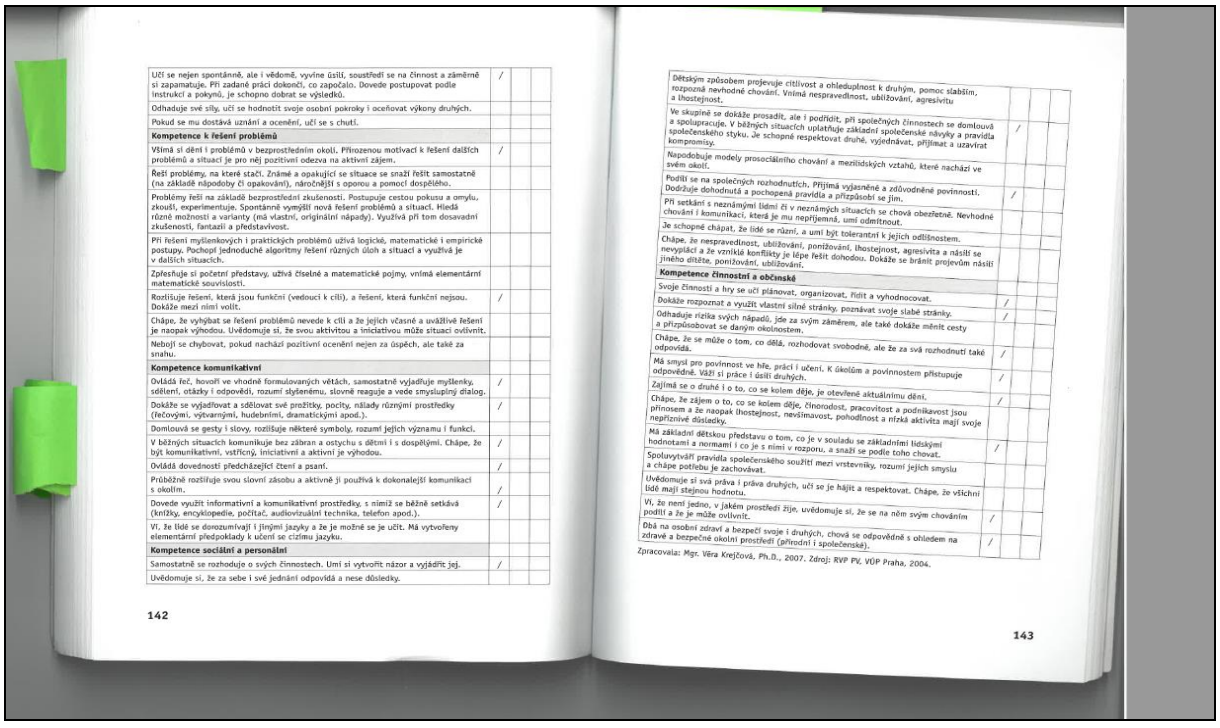
Lektor představí typy kritérií a hodnocení. Lektor se opírá o prezentaci Stanovování kritérií hodnocení (viz obr. č. 3.2.3.7–3.2.3.13). Lektor při této příležitosti rozdá účastníkům nakopírovanou přílohu 5.2.3.1 a 5.2.3.2, kterou mají také k dispozici v LMS UNIFOR.

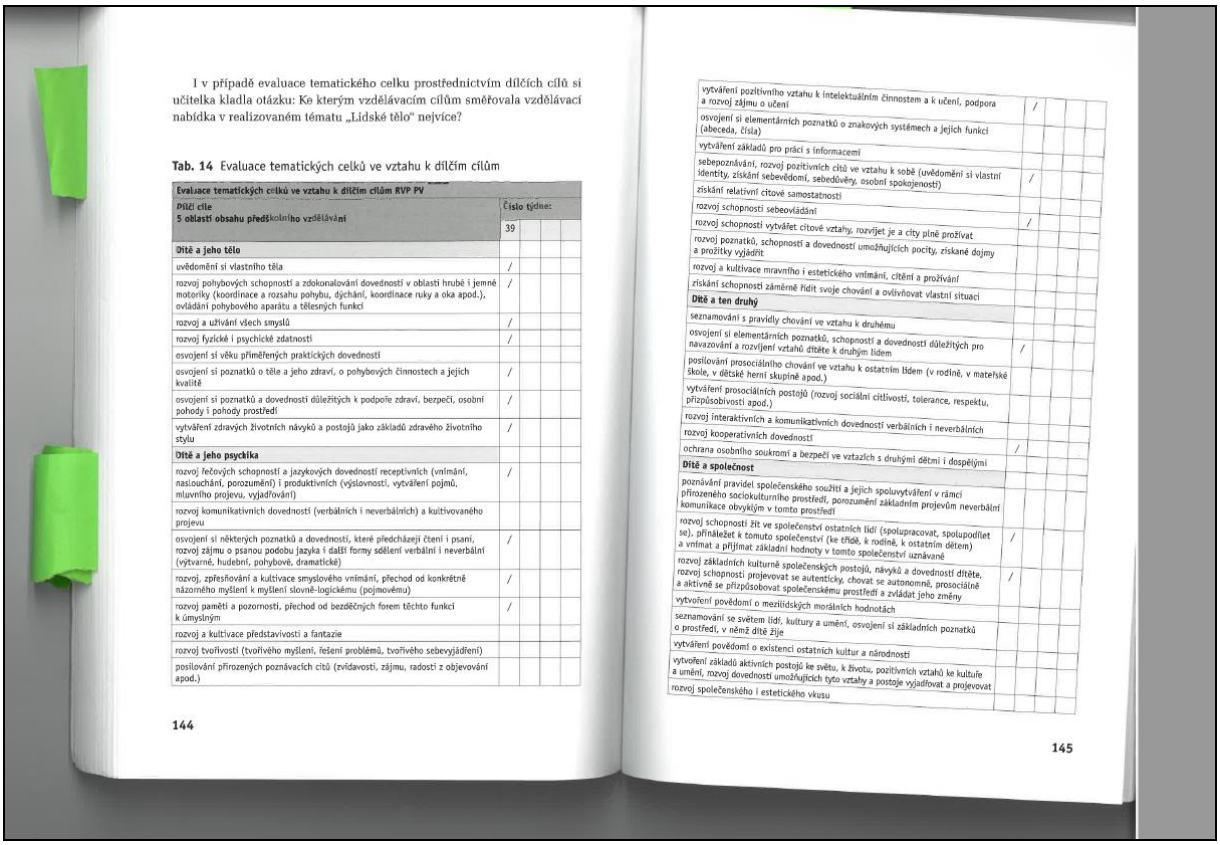
Obr. č. 3.2.3.2: Powerpointová prezentace Stanovování kritérií hodnocení, slide č. 5 *(zdroj:* KREJČOVÁ, Věra, POCHE KARGEROVÁ, Jana a SYSLOVÁ, Zora. *Individualizace v mateřské škole*. Vydání první. Praha: Portál, 2015. 182 stran. ISBN 978-80-262-0812-9)

Obr. č. 3.2.3.3: Příloha 5.2.3.1, část 1. (zdroj: KREJČOVÁ, Věra, Jana KARGEROVÁ a Zora SYSLOVÁ. Individualizace v mateřské škole. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0812-9)

Obr. č. 3.2.3.4: Příloha č. 5.2.3.1, část 2. (zdroj: KREJČOVÁ, Věra, Jana KARGEROVÁ a Zora SYSLOVÁ. Individualizace v mateřské škole. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0812-9)

I v případě evaluace tematického celku prostřednictvím dílčích cílů si učitelka kladla otázku: Ke kterým vzdělávacím cílům směřovala vzdělávací nabídka v realizovaném tématu „Lidské tělo" nejvíce?

Tab. 14 Evaluace tematických celků ve vztahu k dílčím cílům

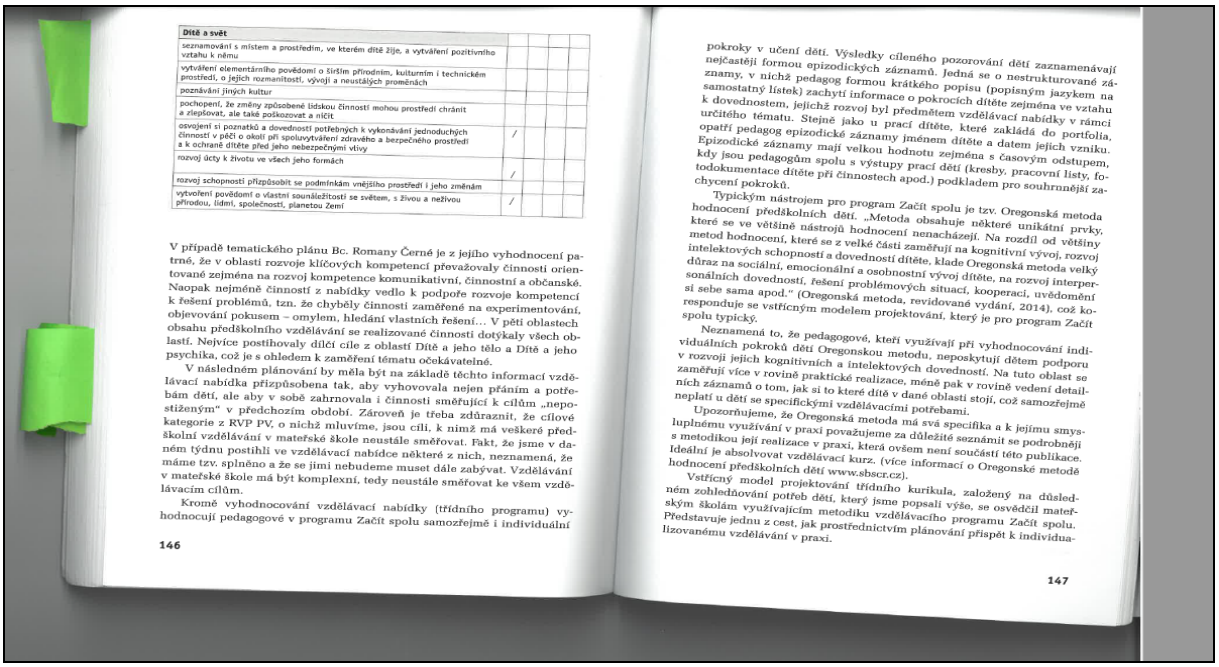
Evaluace tematických celků ve vztahu k dílčím cílům RVP PV					
Dílčí cíle 5 oblastí obsahu předškolního vzdělávání	Číslo týdne:				
	39				
Dítě a jeho tělo					
uvědomění si vlastního těla	/				
rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí	/				
rozvoj a užívání všech smyslů	/				
rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	/				
osvojení si věku přiměřených praktických dovedností					
osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	/				
osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	/				
vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	/				
Dítě a jeho psychika					
rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	/				
rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu					
osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	/				
rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému)	/				
rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným	/				
rozvoj a kultivace představivosti a fantazie					
rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)					
posilování přirozených poznávacích citů (zvídavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)					

144

vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	/				
osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)					
vytváření základů pro práci s informacemi					
sebepoznávání, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)	/				
získání relativní citové samostatnosti					
rozvoj schopnosti sebeovládání					
rozvoj schopností vytvářet citové vztahy, rozvíjet je a city plně prožívat	/				
rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit					
rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání					
získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci					
Dítě a ten druhý					
seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému					
osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem	/				
posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)					
vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)					
rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních					
rozvoj kooperativních dovedností					
ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	/				
Dítě a společnost					
poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí					
rozvoj schopností žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	/				
rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	/				
vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách					
seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije					
vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností					
vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat					
rozvoj společenského i estetického vkusu					

145

Obr. č. 3.2.3.5: Příloha 5.2.3.1, část 3. (zdroj: KREJČOVÁ, Věra, Jana KARGEROVÁ a Zora SYSLOVÁ. Individualizace v mateřské škole. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0812-9)

Dítě a svět					
seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu					
vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách					
poznávání jiných kultur					
pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit					
osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy	/				
rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách					
rozvoj schopností přizpůsobit se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám	/				
vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	/				

V případě tematického plánu Bc. Romany Černé je z jejího vyhodnocení patrné, že v oblasti rozvoje klíčových kompetencí převažovaly činnosti orientované zejména na rozvoj kompetence komunikativní, činnostní a občanské. Naopak nejméně činností z nabídky vedlo k podpoře rozvoje kompetencí k řešení problémů, tzn. že chyběly činnosti zaměřené na experimentování, objevování pokusem – omylem, hledání vlastních řešení… V pěti oblastech obsahu předškolního vzdělávání se realizované činnosti dotýkaly všech oblastí. Nejvíce postihovaly dílčí cíle z oblastí Dítě a jeho tělo a Dítě a jeho psychika, což je s ohledem k zaměření tématu očekávatelné.

V následném plánování by měla být na základě těchto informací vzdělávací nabídka přizpůsobena tak, aby vyhovovala nejen přáním a potřebám dětí, ale aby v sobě zahrnovala i činnosti směřující k cílům „nepostiženým" v předchozím období. Zároveň je třeba zdůraznit, že cílové kategorie z RVP PV, o nichž mluvíme, jsou cíli, k nimž má veškeré předškolní vzdělávání v mateřské škole neustále směřovat. Fakt, že jsme v daném týdnu postihli ve vzdělávací nabídce některé z nich, neznamená, že máme tzv. splněno a že se jimi nebudeme muset dále zabývat. Vzdělávání v mateřské škole má být komplexní, tedy neustále směřovat ke všem vzdělávacím cílům.

Kromě vyhodnocování vzdělávací nabídky (třídního programu) vyhodnocují pedagogové v programu Začít spolu samozřejmě i individuální

146

pokroky v učení dětí. Výsledky cíleného pozorování dětí zaznamenávají nejčastěji formou epizodických záznamů. Jedná se o nestrukturované záznamy, v nichž pedagog formou krátkého popisu (popisným jazykem na samostatný lístek) zachytí informace o pokrocích dítěte zejména ve vztahu k dovednostem, jejichž rozvoj byl předmětem vzdělávací nabídky v rámci určitého tématu. Stejně jako u prací dítěte, které zakládá do portfolia, opatří pedagog epizodické záznamy jménem dítěte a datem jejich vzniku. Epizodické záznamy mají velkou hodnotu zejména s časovým odstupem, kdy jsou pedagogům spolu s výstupy prací dětí (kresby, pracovní listy, fotodokumentace dítěte při činnostech apod.) podkladem pro souhrnnější zachycení pokroků.

Typickým nástrojem pro program Začít spolu je tzv. Oregonská metoda hodnocení předškolních dětí. „Metoda obsahuje některé unikátní prvky, které se ve většině nástrojů hodnocení nenacházejí. Na rozdíl od většiny metod hodnocení, které se z velké části zaměřují na kognitivní vývoj, rozvoj intelektových schopností a dovedností dítěte, klade Oregonská metoda velký důraz na sociální, emocionální a osobnostní vývoj dítěte, na rozvoj interpersonálních dovedností, řešení problémových situací, kooperaci, uvědomění si sebe sama apod." (Oregonská metoda, revidované vydání, 2014), což koresponduje se vstřícným modelem projektování, který je pro program Začít spolu typický.

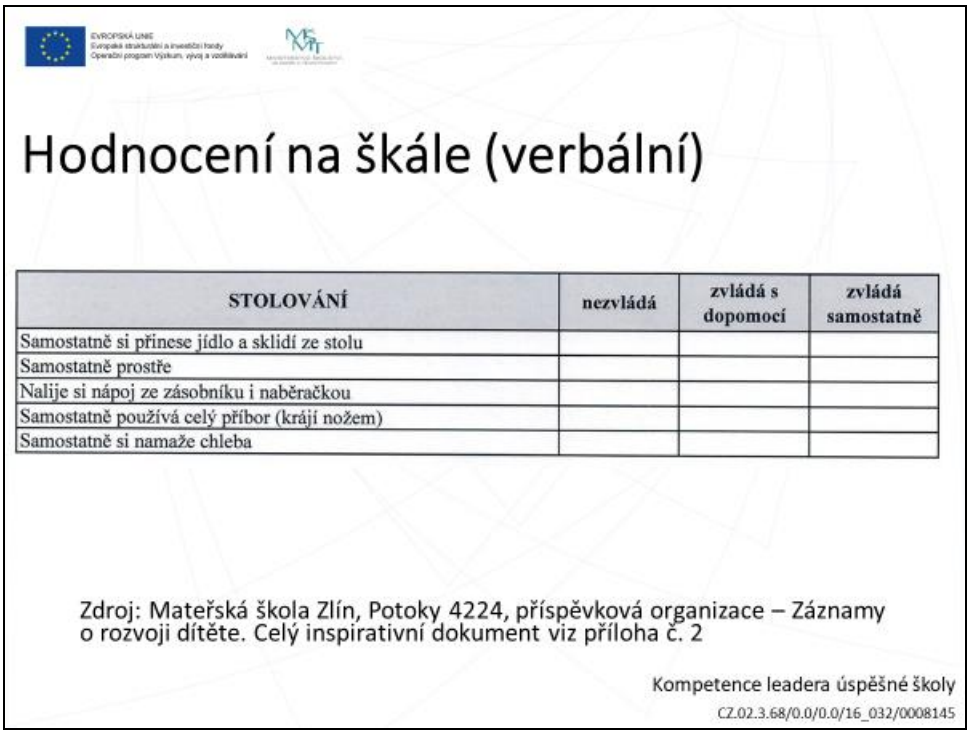
Neznamená to, že pedagogové, kteří využívají při vyhodnocování individuálních pokroků dětí Oregonskou metodu, neposkytují dětem podporu v rozvoji jejich kognitivních a inteligenčních dovedností. Na tuto oblast se zaměřují více v rovině praktické realizace, méně pak v rovině vedení detailních záznamů o tom, jak si to které dítě v dané oblasti stojí, což samozřejmě neplatí u dětí se specifickými vzdělávacími potřebami.

Upozorňujeme, že Oregonská metoda má svá specifika a k jejímu smysluplnému využívání v praxi považujeme za důležité seznámit se podrobněji s metodikou její realizace v praxi, která ovšem není součástí této publikace. Ideální je absolvovat vzdělávací kurz. (více informací o Oregonské metodě hodnocení předškolních dětí www.sbscr.cz).

Vstřícný model projektování třídního kurikula, založený na důsledném zohledňování potřeb dětí, který jsme popsali výše, se osvědčil mateřským školám využívajícím metodiku vzdělávacího programu Začít spolu. Představuje jednu z cest, jak prostřednictvím plánování přispět k individualizovanému vzdělávání v praxi.

147

Obr. č. 3.2.3.6: Příloha 5.2.3.1, část 4. (zdroj: KREJČOVÁ, Věra, Jana KARGEROVÁ a Zora SYSLOVÁ. Individualizace v mateřské škole. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0812-9)

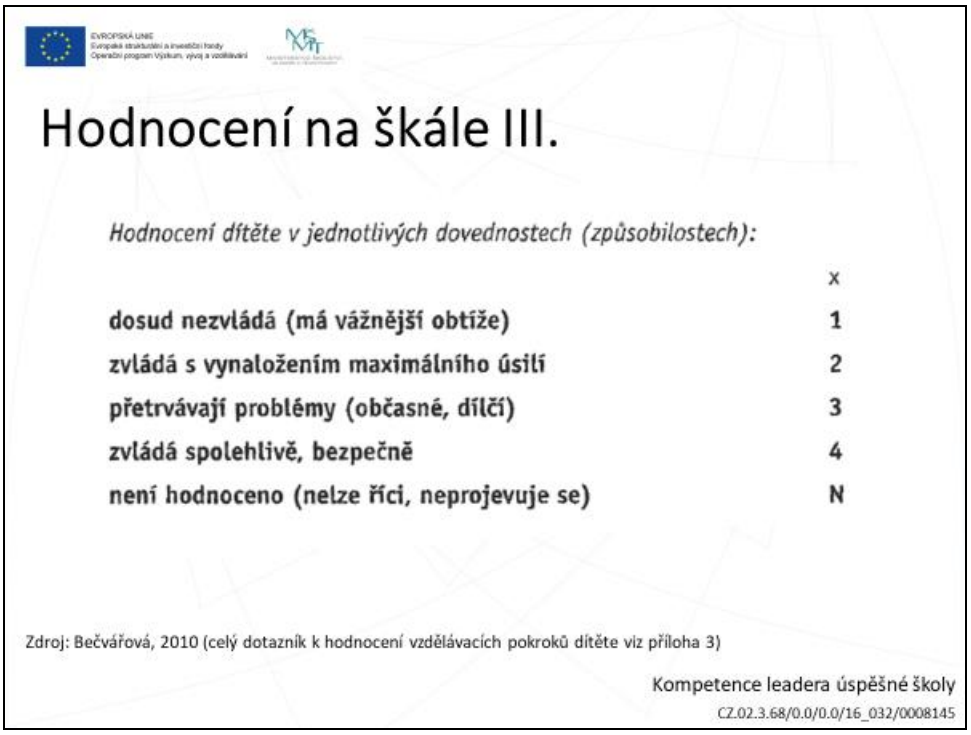

Obr. č. 3.2.3.7: Powerpointová prezentace Stanovování kritérií hodnocení, slide č. 6 *(zdroj: Mateřská škola Zlín, Potoky 4224, p.o.)*

Příloha 5.2.3.2 k tomuto slidu je k dispozici v LMS UNIFOR.

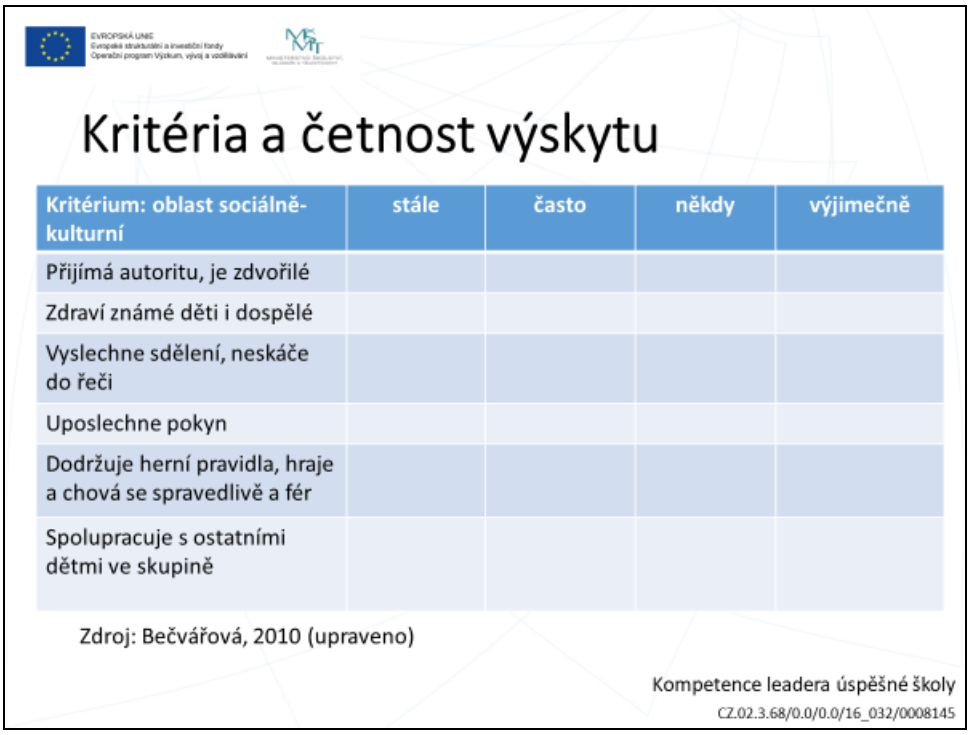
Obr. č. 3.2.3.8: Powerpointová prezentace Stanovování kritérií hodnocení, slide č. 7 (zdroj: BEČVÁŘOVÁ, Zuzana. *Kvalita, strategie a efektivita v řízení mateřské školy*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. 171 s. ISBN 978-80-7367-221-8)

Obr. č. 3.2.3.9: Powerpointová prezentace Stanovování kritérií hodnocení, slide č. 8 (zdroj: BEČVÁŘOVÁ, Zuzana. *Kvalita, strategie a efektivita v řízení mateřské školy*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. 171 s. ISBN 978-80-7367-221-8)

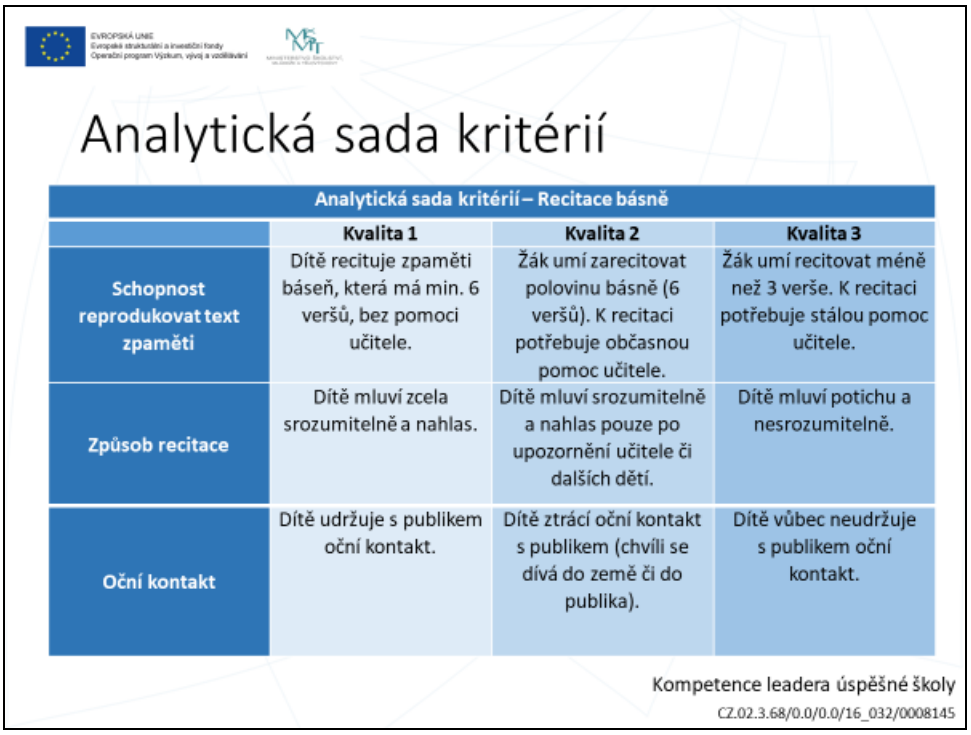
Obr. č. 3.2.3.10: Powerpointová prezentace Stanovování kritérií hodnocení, slide č. 9 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.3.11*:* Powerpointová prezentace Stanovování kritérií hodnocení, slide č. 10 (zdroj: BEČVÁŘOVÁ, Zuzana. *Kvalita, strategie a efektivita v řízení mateřské školy*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. 171 s. ISBN 978-80-7367-221-8)

Obr. č. 3.2.3.12: Powerpointová prezentace Stanovování kritérií hodnocení, slide č. 11 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.3.13: Powerpointová prezentace Stanovování kritérií hodnocení, slide č. 12 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Reflexe:

Po výkladu následuje reflexe. Lektor klade účastníkům otázky a nechává jim dostatek prostoru na promyšlení odpovědí.

Otázky lektora:

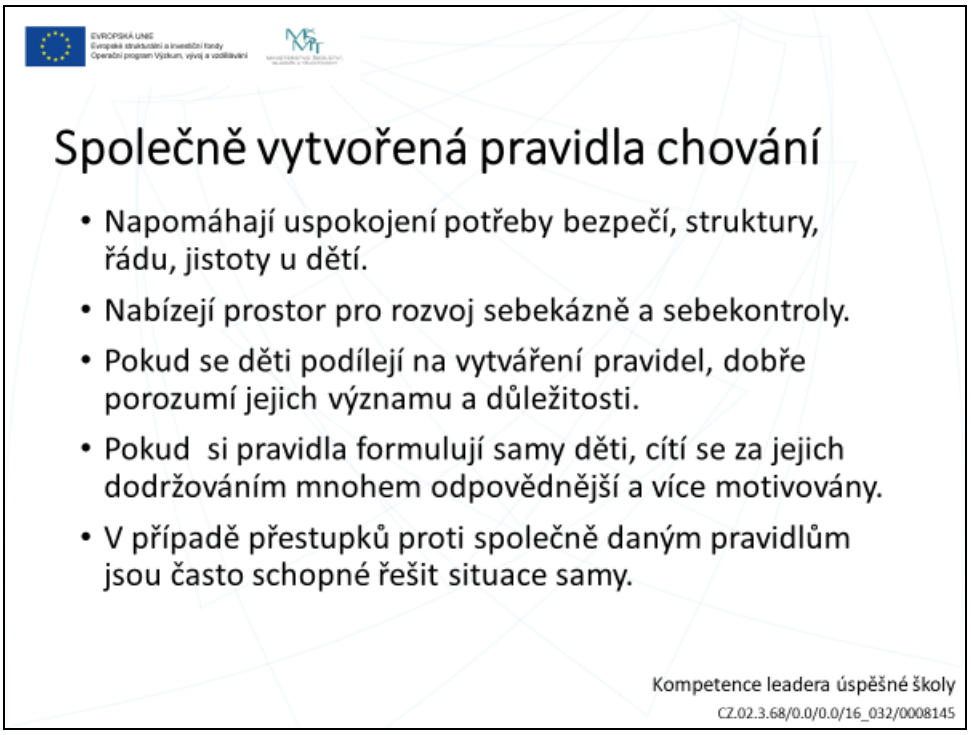
- Jaké typy kritérií používáte?
- Jaké jsou jejich silné a slabé stránky?
- Jaké máte návrhy na vylepšení svých diagnostických materiálů?

Následuje diskuse mezi účastníky.

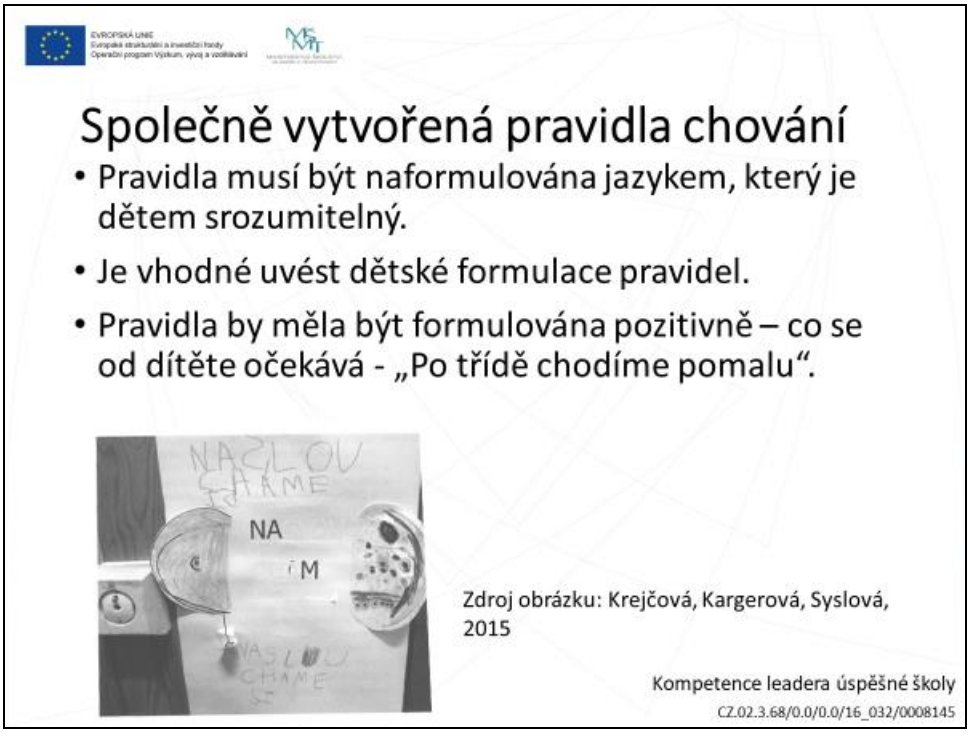
2. téma: Pravidla chování/soužití ve třídě

Výklad:

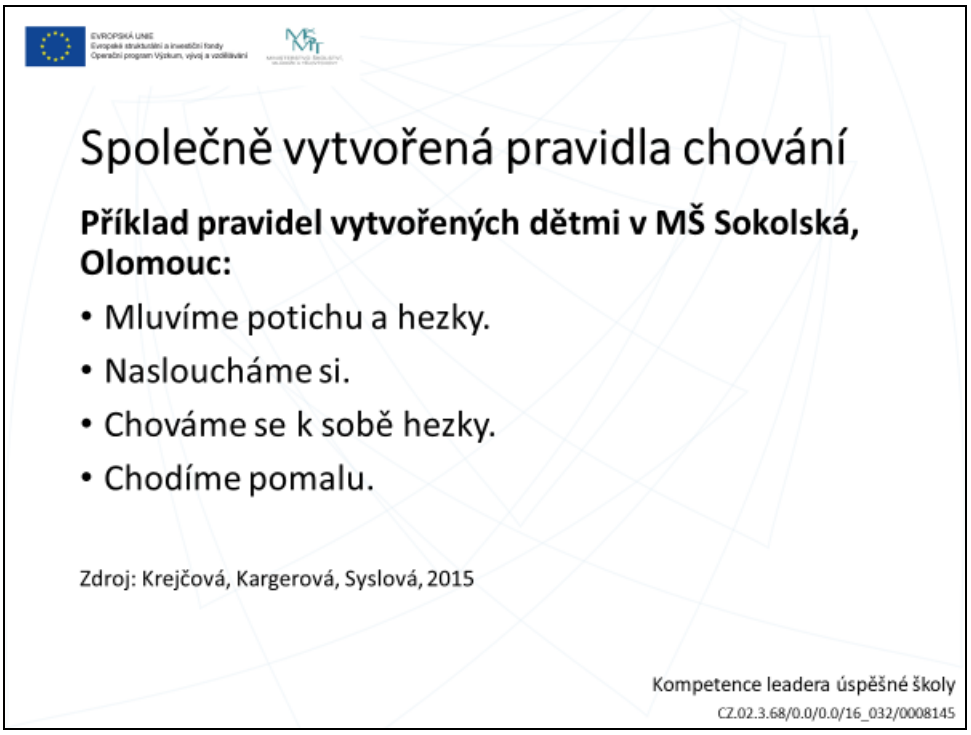
Lektor se v další části věnuje tématu Pravidla chování/soužití ve třídě. Klade důraz na důležitost společného vytváření pravidel. Může využít prezentaci Stanovování kritérií hodnocení (viz obr. č. 3.2.3.14–3.2.3.16).

Obr. č. 3.2.3.14: Powerpointová prezentace Stanovování kritérií hodnocení, slide č. 14 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. č. 3.2.3.15: Powerpointová prezentace Stanovování kritérií hodnocení, slide č. 15 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Obr. 3.2.3.16: Powerpointová prezentace Stanovování kritérií hodnocení, slide č. 16 (zdroj: LAUFKOVÁ, V., VONDRÁKOVÁ M.)

Reflexe:

Lektor zahájí reflexi.

Otázky lektora:

- Máte sestavená pravidla chování?
- Jak znějí a jak vypadají?
- Znají je děti?
- Pomáhaly při jejich vytváření – vytvářely si je samy? Jakým způsobem?
- Jak byste současná pravidla chování vylepšili?

Následuje diskuse mezi účastníky. Zajímavé odpovědi a náměty zapisuje lektor na flipchart.

Závěr/diskuse:

Na závěr lektor shrne, proč je vhodné používat kritéria hodnocení:

- slouží konkretizaci výkonu;
- pomáhají hledat silné stránky;
- odkrývají slabé stránky;
- předem známá kritéria děti motivují;
- zmírňují subjektivitu hodnocení;
- kritéria vytvořená společně s dětmi (např. pravidla chování) vtahují osobnost dítěte do procesu učení i hodnocení, směřují ho k autoregulaci chování i učení a vedou ho k odpovědnosti za vlastní výsledky;
- mohou být dobrým podkladem pro sebehodnocení dítěte, vrstevnické hodnocení i hodnocení učitele.

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.2.4 BLOK č. 4 (Nástroje a techniky formativního hodnocení v mateřských školách)

Cíle bloku č. 4:

- Objasnit pojmy související s formativním hodnocením
- Aplikovat metody formativního hodnocení v prostředí MŠ.

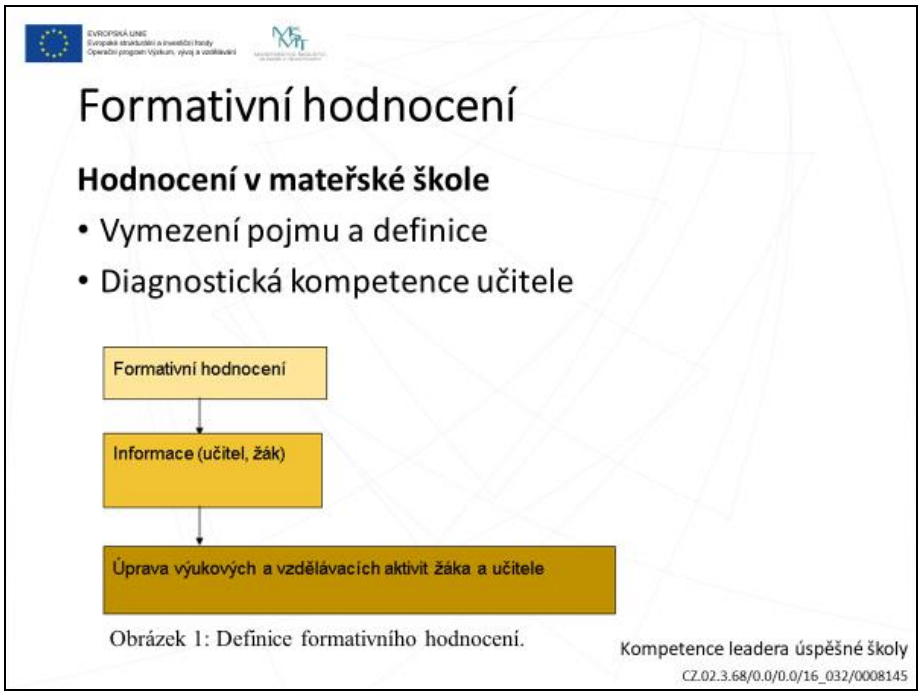
Rozsah:

- 1 hodiny (1 x 45 min.)

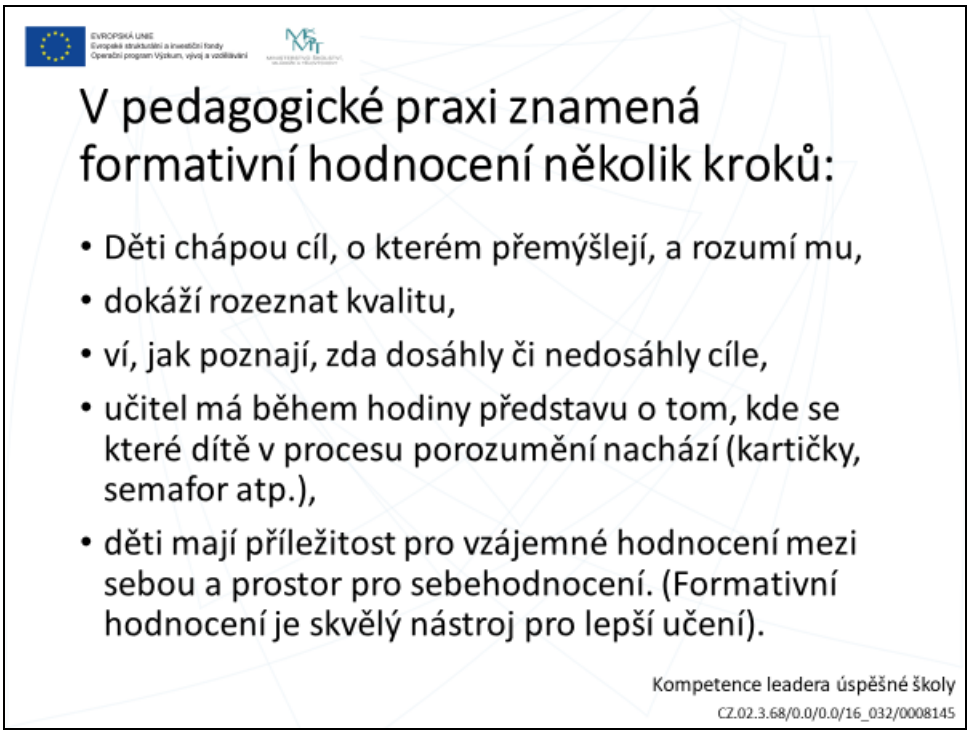
Obsah bloku č. 4 (aktivity, úkoly, průběh):

Výklad:

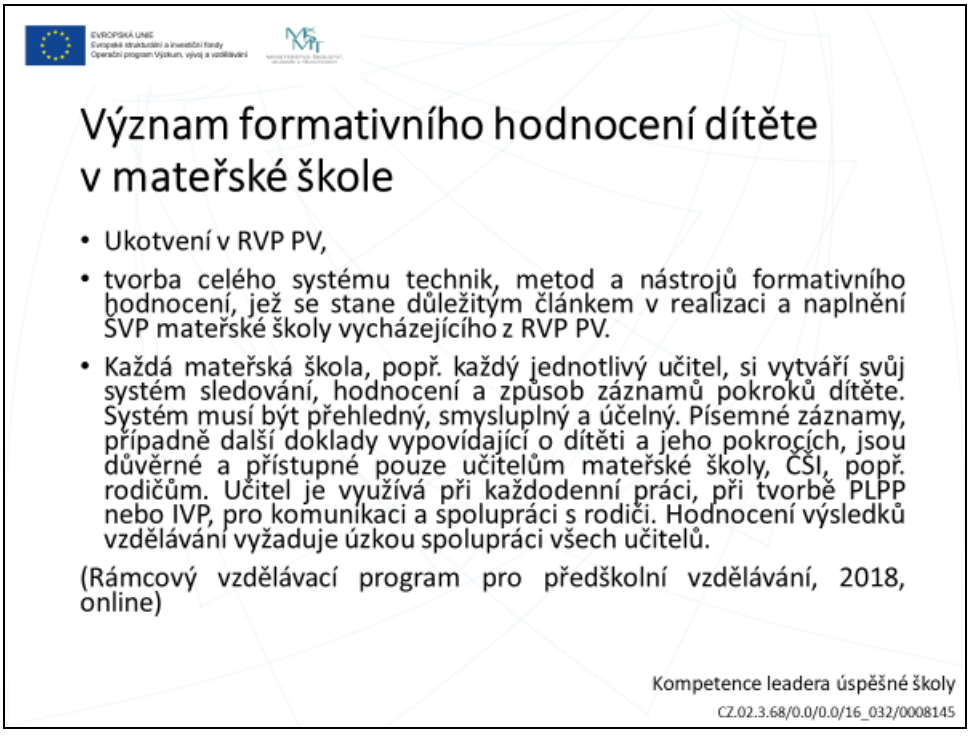
Závěrečná část prezenčního setkání je zaměřena spíše teoreticky. Lektor nejprve vymezí pojmy a definice související s formativním hodnocením a opírá se slidy prezentace Nástroje a techniky formativního hodnocení v mateřských školách (viz obr. č. 3.2.4.1–3.2.4.8).

Obr. č. 3.2.4.1: Powerpointová prezentace Nástroje a techniky formativního hodnocení v mateřských školách, slide č. 2 (zdroj: NÁBĚLKOVÁ, J.)

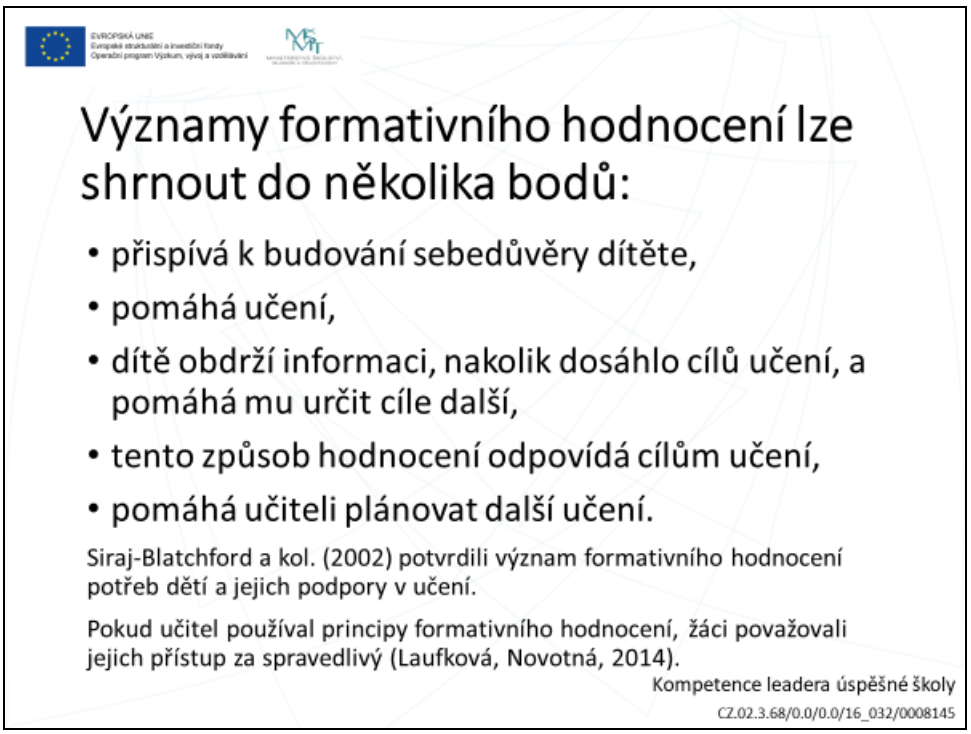
Obr. č. 3.2.4.2 Powerpointová prezentace Nástroje a techniky formativního hodnocení v mateřských školách, slide č. 3 (zdroj: NÁBĚLKOVÁ, J.)

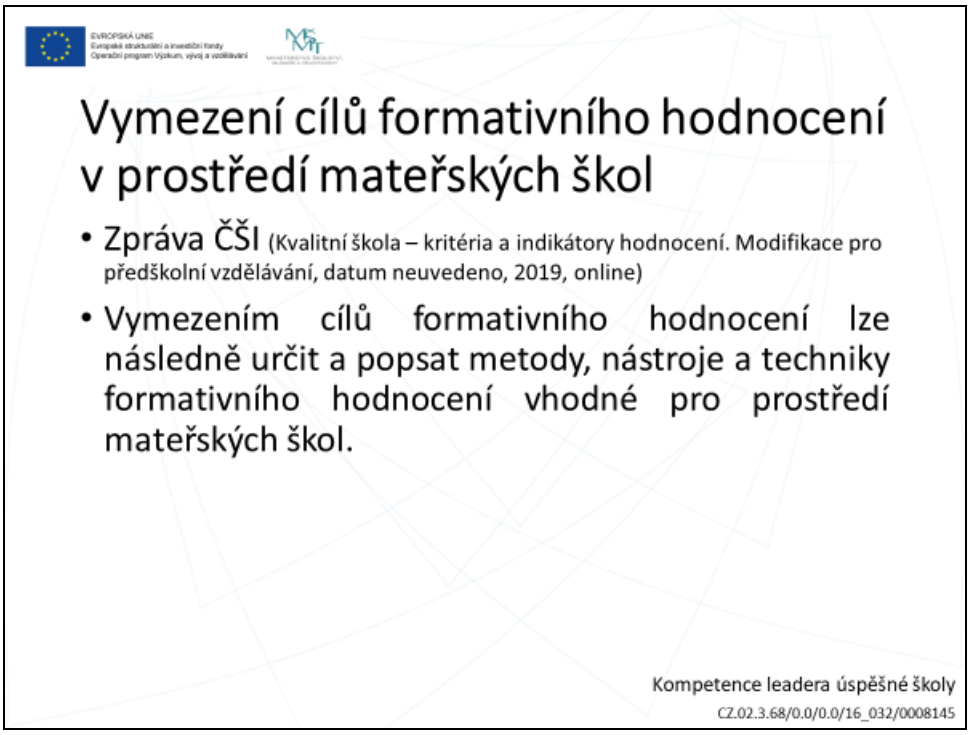
Obr. č. 3.2.4.3: Powerpointová prezentace Nástroje a techniky formativního hodnocení v mateřských školách, slide č. 4 (zdroj: NÁBĚLKOVÁ, J.)

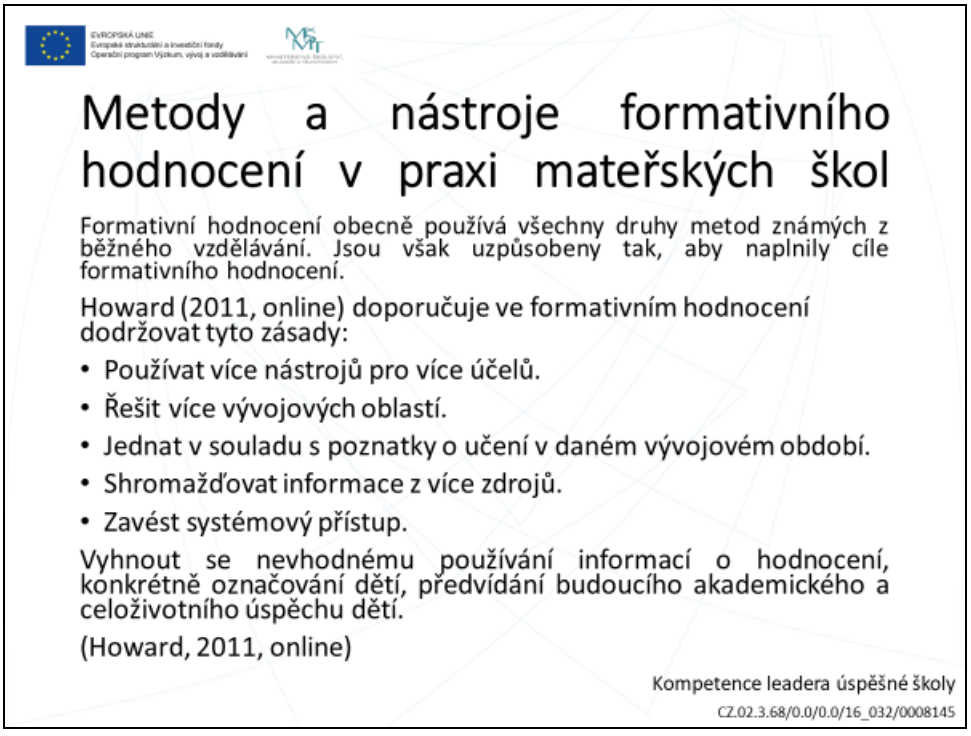
Obr. č. 3.2.4.4: Powerpointová prezentace Nástroje a techniky formativního hodnocení v mateřských školách, slide č. 5 (zdroj: NÁBĚLKOVÁ, J.)

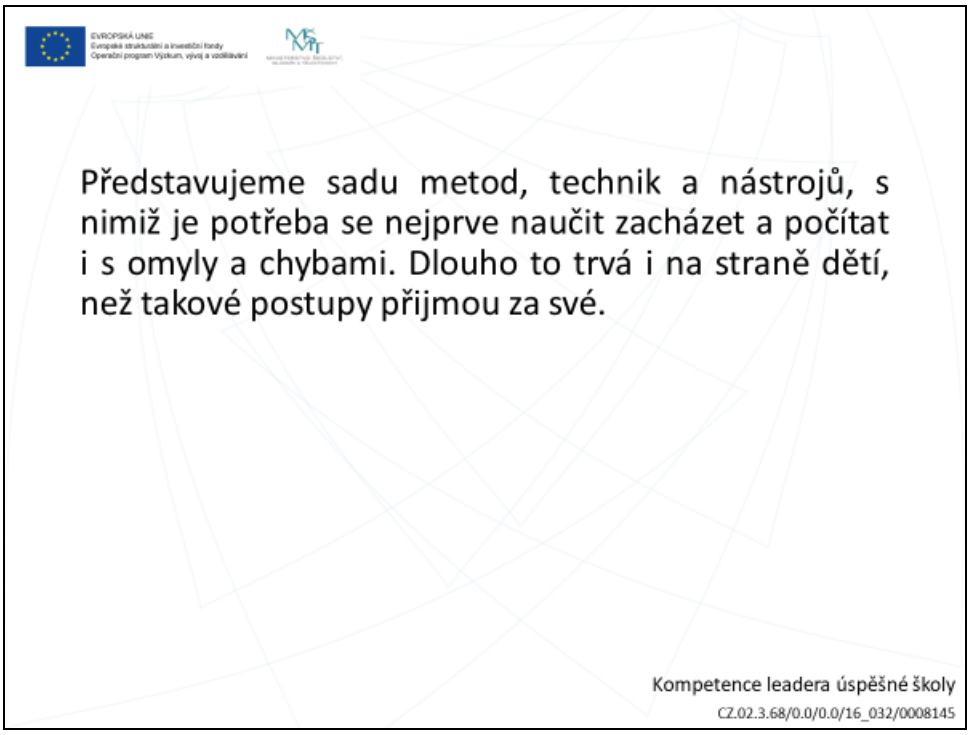
Obr. č. 3.2.4.5: Powerpointová prezentace Nástroje a techniky formativního hodnocení v mateřských školách, slide č. 6 (zdroj: NÁBĚLKOVÁ, J.)

Obr. č. 3.2.4.6: Powerpointová prezentace Nástroje a techniky formativního hodnocení v mateřských školách, slide č. 7 (zdroj: NÁBĚLKOVÁ, J.)

Obr. č. 3.2.4.7: Powerpointová prezentace Nástroje a techniky formativního hodnocení v mateřských školách, slide č. 8 (zdroj: NÁBĚLKOVÁ, J.)

Obr. č. 3.2.4.8: Powerpointová prezentace Nástroje a techniky formativního hodnocení v mateřských školách, slide č. 9 (zdroj: NÁBĚLKOVÁ, J.)

Úkol:

Lektor rozdělí účastníky do 3–4 skupin a zadá jim úkol. Účastníci mají navrhnout vlastní akční plán pro zavádění vámi zvolených metod/technik/nástrojů formativního hodnocení v MŠ. Náměty zaznamenávají na papíry. Následně je představí ostatním účastníkům.

Otázky lektora:

- Proč by se měla užívat kritéria hodnocení ve výuce?
- V jakých oblastech byste použili kritéria hodnocení.
- Jsou nějaké nástroje a techniky formativního hodnocení, které plánujete ověřit ve vašem školním prostředí.

Lektor dává účastníkům dostatek prostoru k promyšlení odpovědí.

Závěr:

Na závěr prezenčního setkání dá lektor účastníkům prostor pro dotazy na pojmy, kterým nerozuměli, a proto, aby sami přispěli vlastními náměty na využití formativního hodnocení v MŠ apod.

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

Použitá literatura a zdroje Metodického bloku č. 2 (Doplňkový tematický blok I - Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro MŠ a SPgŠ):

1. BAHBOUH, Radvan. *Pohádka o ztracené krajině: Psychologie sebekoučování*. Ilustrovala Jaroslava BIČOVSKÁ. Praha: Qed Group, 2010. ISBN 978-80-86149-61-5.
2. BALLONOVÁ, Blažena, FIĽÁKOVÁ, Olga, HANZALOVÁ, Soňa et al. *Školka hrou: výchovně-vzdělávací činnost: odborná metodická příručka pro didaktickou praxi v mateřských školách s možností využití digitálního edukačního obsahu a interaktivních metod*. Druhé vydání. Přeložila Veronika DAVIDOVÁ, přeložil Jana POLENDOVÁ. Praha: EDULAB, 2016. ISBN 978-80-906082-4-5.
3. BEČVÁŘOVÁ, Zuzana. *Kvalita, strategie a efektivita v řízení mateřské školy.* Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. 171 s. ISBN 978-80-7367-221-8.
4. *Česká školní inspekce. Kvalitní škola – kritéria a indikátory hodnocení. Modifikace pro předškolní vzdělávání* [online]. Praha, 2019 [cit. 5.10.2020]. Dostupné z https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/Obr%C3%A1zky%20ke%20%C4%8Dl%C3%A1nk%C5%AFm/Kvalitn%C3%AD%20%C5%A1kola%209.%206.%202015/Kvalitni-skola-kriteria-a-indikatory-hodnoceni-konecna-verze-s-poznamkou-pod-carou.pdf
5. DWECKOVÁ, Carol. *Nastavení mysli – Nová psychologie úspěchu aneb naučte se využít svůj potenciál*. Brno: Jan Melvil publishing, 2017. 320 stran. ISBN 978-80-7555-032-3.
6. CHVÁL, Martin. Jak poznáme, že se žáci něco naučili? In K. Starý (Ed.), *Pedagogika ve škole.* Praha: Portál, 2008, s. 47-67.

7. HOWARD, Eboni C. Moving forward with kindergarten readiness assessment efforts: A position paper of the early childhood education state collaborative on assessment and student standards. *ERIC* [online]. 2011, 15 [cit. 07.09.2019.]. ISSN N/A. Dostupné z: https://eric.ed.gov/?id=ED543310
8. KREJČOVÁ, Věra, POCHE KARGEROVÁ, Jana a SYSLOVÁ, Zora. *Individualizace v mateřské škole*. Vydání první. Praha: Portál, 2015. 182 stran. ISBN 978-80-262-0812-9.*)*
9. LAUFKOVÁ, Veronika a NOVOTNÁ, Kateřina. Školní hodnocení z pohledu žáků. *Orbis Scholae*, 2014, Vol. 8, No. 1, 111–127.
10. MAŠÍČEK, Viktor. Karty DIXIT [foto]. [online]. [Cit. 15.11.2020]. Dostupné z: https://masicek.net/dixit/dixit_2-karty.jpg
11. MARZANO, Robert J. a KENDALL John S. *Designing & assessing educational objectives: applying the new taxonomy.* Thousand Oaks: Corwin Press, 2008c. ISBN 9781412940351.
12. MORAVCOVÁ, Alice. Sebehodnocení a vzájemné hodnocení pedagogů a žáků v kontextu autoevaluace školy. Zkušenosri ze Speciální ZŠ, MŠ a PrŠ Moravská Třebová [online]. n.d. [Cit. 14.7.2019]. Dostupné z: https://slideplayer.cz/slide/2694109/
13. MŠMT. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy©2018. [Cit. 16.5.2020]. Dostupné z: https://www.msmt.cz/vzdelavani/predskolni-vzdelavani/ramcovy-vzdelavaci-program-pro-predskolni-vzdelavani-od-1-1
14. SIRAJ-BLATCHFORD, Iram, SYLVA, Kathy, MUTTOCK, Stella, GILDEN, Rose a BELL, Danny. *Researching effective pedagogy in the early years: Department for education and skills, corp creator.* Research Report RR356, 2002. ISBN 1-84185-758-0.
15. STARÝ, Karel a kol. *Formativní hodnocení ve výuce*. Vydání první. Praha: Portál, 2016. 174 stran. ISBN 978-80-262-1001-6.
16. TOMANOVÁ, Dana. *Úvod do pedagogické diagnostiky v mateřské škole.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1426-0.

3.3 Metodický blok č. 3 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro ZŠ) – počet hodin 16 hodin distanční a 8 hodin prezenční

V souladu s obsahem vzdělávání v rámci projektu Kompetence leadera úspěšné školy je žádoucí, aby lektor splňoval kvalifikační předpoklady, tzv. „Standard lektora“. Tento standard má definovaný každý vzdělávací modul v rámci projektu. Standard lektora pro doplňkový tematický blok I – se zaměřením na ZŠ (dále DTB I – ZŠ) je dostupný na http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/.

V rámci příprav a plánování každé vzdělávací hodiny prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB I – ZŠ je nutné stanovit si:

- vzdělávací cíle;
- zvolit vhodné vyučovací metody a organizační formy.

Je nutné zvolit takový repertoár výukových metod a forem, které povedou k dosažení stanovených cílů. Dbáme na aktivní zapojení účastníků, střídání metod a forem. Využíváme především aktivizační a komplexní metody výuky. Pro jednotlivé aktivity uvádíme přibližný časový rozsah.

Nezapomeňme připravit pomůcky ve formě studijních textů, zdroje informací, důležité odkazy, pracovní listy, příklady, videa, obrázky. Rovněž pracujeme s příklady dobré praxe, které jsou také součástí distančních textů.

V posledních fázích přípravy volíme způsob hodnocení výkonů účastníků kurzu. Využijeme formulované výukové cíle, které zpětně ověřujeme. Kombinujeme písemné zkoušení na závěr s průběžným ověřováním pomocí předem připravených otázek, zadáváme úkoly k vypracování.

Je vytvořena baterie testů a jejich řešení – viz výukové materiály (digitální forma, tj. v e-learningovém systému **LMS UNIFOR**; přihlašovací odkaz: https://unifor.upol.cz/pedagogicka/; uživatelské jméno: esfklus; heslo: esfklus2019).

Posledním krokem při plánování je reflexe účastníků kurzu a sebereflexe lektora. Děje se až po skončení hodiny. Pro sebereflexi lze využít techniku kladení otázek:

- zda byly učební činnosti vybrány vhodně;
- co dělalo účastníkům největší obtíže;
- zda byl výklad srozumitelný;
- co se podařilo, co se nepodařilo.

Pro zhodnocení reakcí účastníků na konci kurzu je možné využít evaluační dotazník, ale také rozhovor nebo anketu.

Před realizací modulu je vždy nutné aktualizovat učivo vzhledem k aktuálním právním předpisům.

Jednou z možných forem realizace prezenčního studia je workshop, kdy lektor připraví program tak, aby prostřednictvím různých technik (brainstorming, priorizace, mentální mapy, zpětná vazba, aj.) účastníci s využitím vlastních zkušeností a znalostí došli k výstupu, který je pro ně užitečný a využitelný v jejich další práci, praxi. Lektor je při tom většinou v roli moderátora, facilitátora. Výstup workshopu se formuluje díky předem danému tématu a cíli workshopu.

Workshop není vhodný pro úplné začátečníky, ale slouží pro další vzdělávání a prohlubování znalostí. V průběhu workshopu není představována teorie – předpokládá se, že každý účastník má určitý teoretický základ (podmínkou účasti je absolvování distanční části vzdělávacího modulového

programu DTB I – ZŠ, která předchází prezenční části) a je schopen s ním ostatní seznámit. Díky interaktivním formám spolupráce mezi účastníky tohoto typu vzdělávání dochází k tomu, že si odnášejí více podnětů pro své další praktické působení.

Učivo DTB I – ZŠ obsahuje následující výukové materiály:

- prezentace v Microsoft PowerPoint (odkazy dostupné v příloze 5.3);
- distanční výukové materiály zavěšené v LMS UNIFOR (https://unifor.upol.cz/pedagogicka/;
- baterie testů a jejich řešení přístupné v LMS UNIFOR (odkazy dostupné v příloze 5.3);
- příklady dobré praxe;
- seznam doporučené literatury.

Seznam prezentací v Microsoft PowerPoint prezenční části vzdělávacího modulového programu v rozsahu 8 hodin:

- Formativní hodnocení v podmínkách základní školy

Odkaz k prezentaci je dostupný v příloze 5.3.

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB I – ZŠ v rozsahu 16 hodin:

- Formativní hodnocení v podmínkách základní školy

Prezenční část programu Formativní hodnocení v podmínkách základní školy je koncipována jako jednodenní workshop.

Cíle prezenční části vzdělávacího modulového programu Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro ZŠ:

- Prohloubit znalosti o formativním hodnocení z distanční výuky.
- Vyzkoušet si prakticky kolegiální spolupráci a moderaci nad důkazy o učení.

Další cíle prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB I – ZŠ:

- Seznámit se se strategiemi formativního hodnocení.

Informace k lektorskému zabezpečení prezenční části vzdělávacího modulového programu Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro ZŠ:

Lektor by měl vzhledem k rozsáhlosti problematiky dávat dostatečný prostor účastníkům na dotazy, měl by přizpůsobit tempo semináře potřebám účastníků.

Požadavky na kompetence lektora:

- odborná znalost tematiky – strategie formativního hodnocení, formy kolegiální spolupráce, moderace;
- praktické zkušenosti z výuky.

Lektor preferuje interaktivní vedení workshopu před akademickým stylem.

Powerpointová prezentace je pouze podporou pro lektora a je možné ji využít v návaznosti na témata, která budou účastníci v ohlédnutí za distančním studiem zmiňovat.

Lektor využívá Standardu lektora DTB I – verze pro ZŠ (http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/).

Pomůcky:

- flipchart, notebook, dataprojektor, fixy, barevné tenké fixy, papíry A4

3.3.1 BLOK č. 1 (Úvod, slepé uličky, podmínky pro realizaci)

Cíle bloku č. 1:

- Identifikovat hlavní cíle projektu a vzdělávacího modulového programu.

Základní distanční materiál:

- Formativní hodnocení v podmínkách základní školy

Rozsah:

- 1 hodina (45 min.)

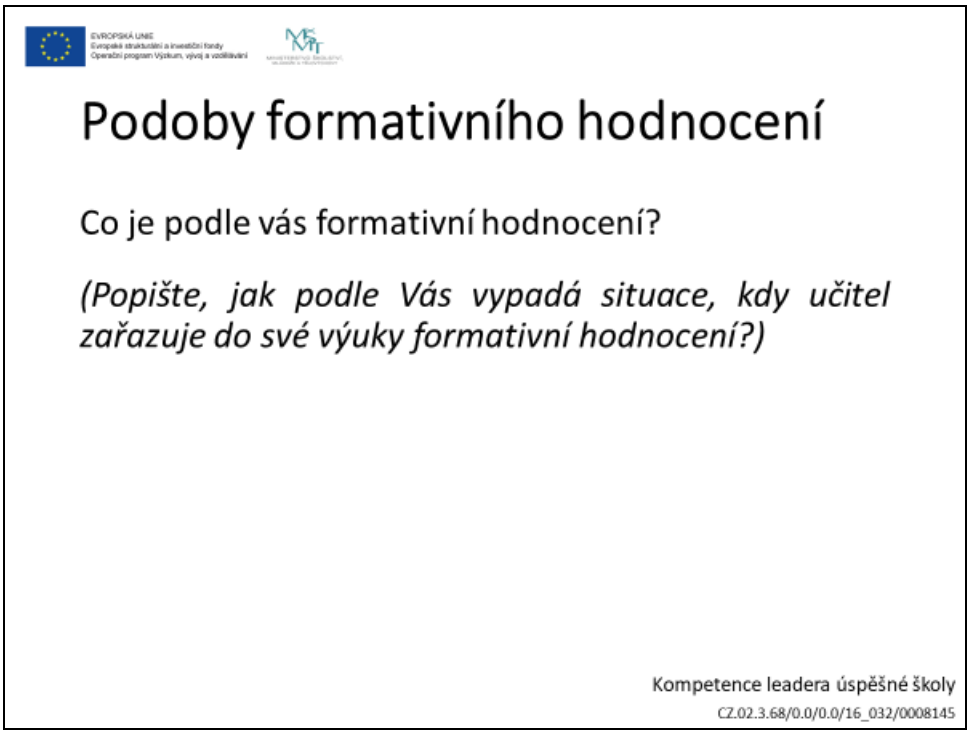
Obsah bloku č. 1 (aktivity, úkoly, průběh):

Úvodní část:

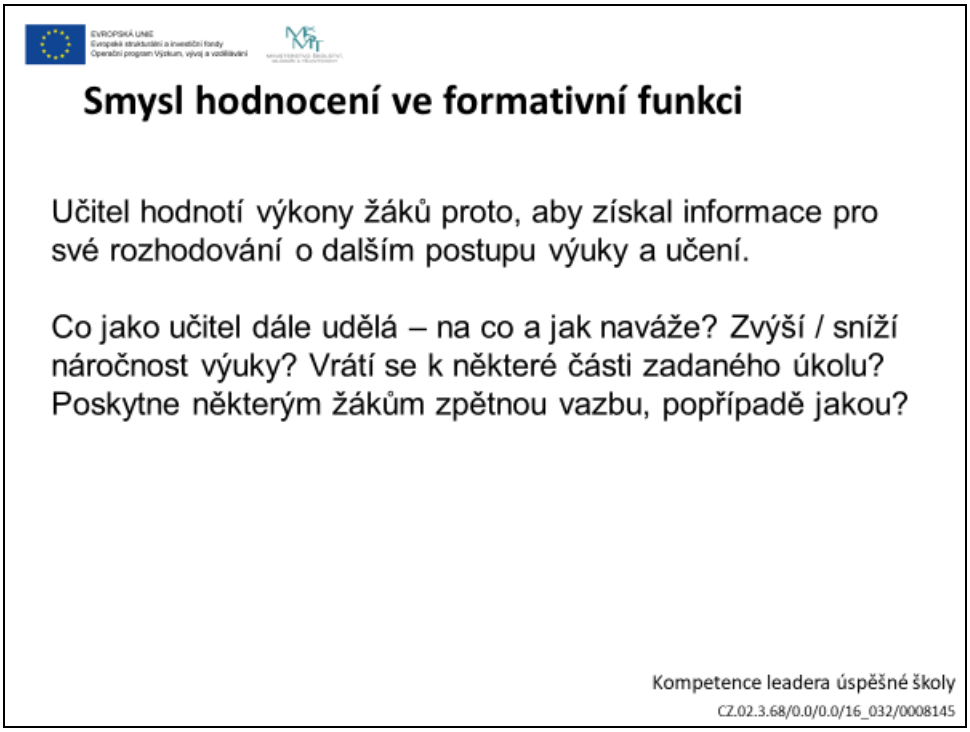
- zahájení prezenční části lektorem – motivační úvod;
- představení lektora (včetně případných dotazů účastníků);
- představení projektu (včetně případných dotazů účastníků);
- představení vzdělávacího modulového programu DTB I – ZŠ (včetně případných dotazů účastníků);
- nastavení harmonogramu workshopu.

Po tomto vstupu je účastníkům položena otázka: Co si představujete pod pojmem *formativní hodnocení*? Lektor dá účastníkům čas na přemýšlení a nechá je, aby své myšlenky zaznamenali na papír. Poté vede s účastníky řízenou diskusi.

Lektor se opírá o slidy 2–5 v prezentaci Formativní hodnocení v ZŠ, tu využívá po celou část prezenčního setkání (viz obr. č. 3.3.1.1–3.3.1.4).

Obr. č. 3.3.1.1: Powerpointová prezentace Formativní hodnocení v ZŠ, slide č. 2 (zdroj: KUBÍČEK, M.)

Obr. č. 3.3.1.2: Powerpointová prezentace Formativní hodnocení v ZŠ, slide č. 3 (zdroj: KUBÍČEK, M.)

1. část

Aktivita:

Lektor klade otázky:

- Co je podle vás formativní hodnocení?
- Popište, jak podle vás vypadá situace, když učitel zařazuje do své výuky formativní hodnocení.

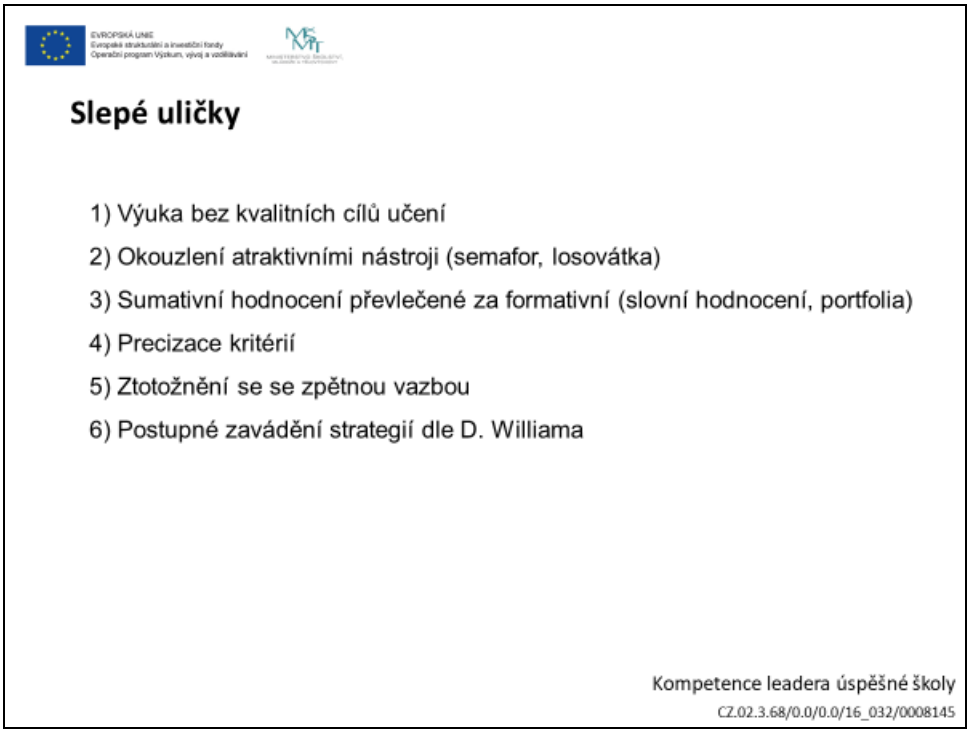
Možná odpověď: Učitel hodnotí výkony žáků, aby získal informace pro své rozhodování o dalším postupu výuky a učení.

Lektor klade otázky:

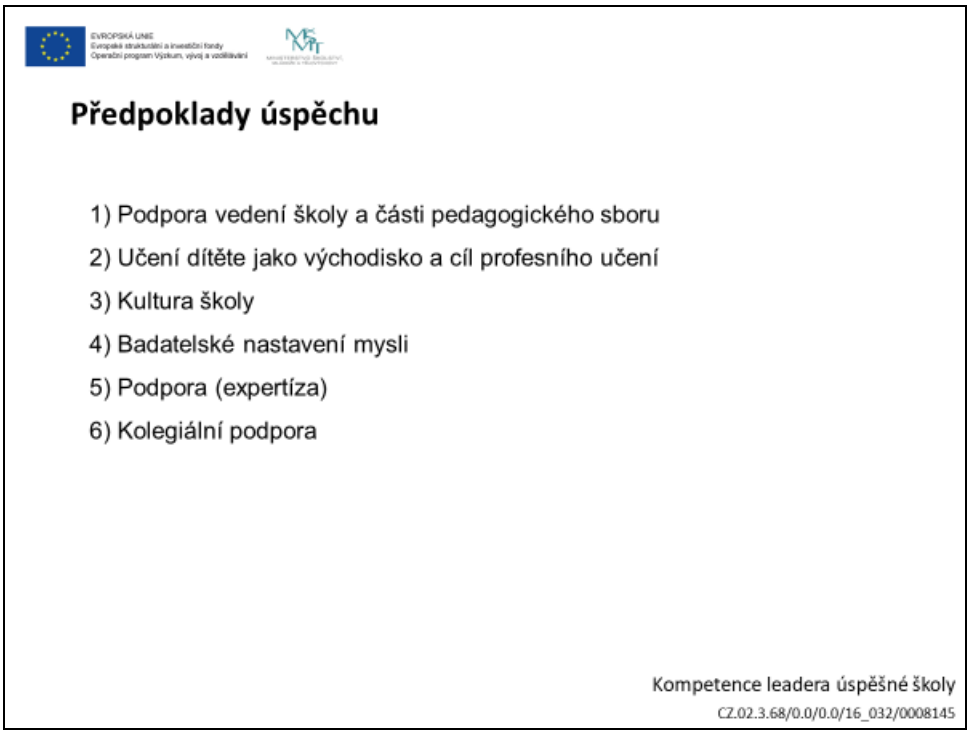
- Co jako učitel dále udělá – na co a jak naváže?
- Zvýší/sníží náročnost výuky?
- Vrátí se k některé části zadaného úkolu?
- Poskytne některým žákům zpětnou vazbu? Jakou?

Výklad:

Následují slidy prezentace, které popisují podmínky pro úspěšné zavádění formativního hodnocení (viz obr. č. 3.3.1.3) a slepé uličky (viz obr. č. 3.3.1.4).

Obr. č. 3. 3.1.3: Powerpointová prezentace Formativní hodnocení v ZŠ, slide č. 4 (zdroj: KUBÍČEK, M.)

Obr. č. 3.3.1.4: Powerpointová prezentace Formativní hodnocení v ZŠ, slide č. 5 (zdroj: KUBÍČEK, M.)

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

3.3.2 BLOK č. 2 (Strategie formativního hodnocení dle Dylana Wiliama)

Cíle bloku č. 2:

- Seznámit se strategiemi formativního hodnocení dle D. Wiliama.
- Reflektovat vlastní poznatky o jednotlivých strategiích.

Základní distanční materiál:

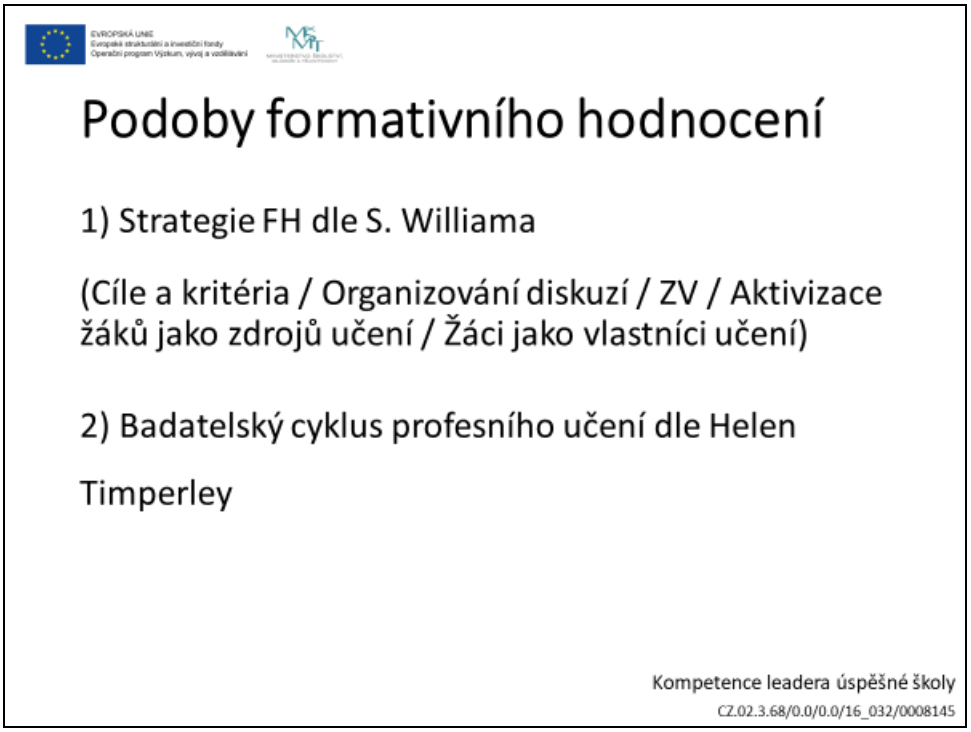
- Formativní hodnocení v podmínkách základní školy

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 2 (aktivity, úkoly, průběh):

Lektor se může opírat o slide č. 6 (viz obr. č. 3.3.2.1).

Obr. 3.3.2.1: Powerpointová prezentace Formativní hodnocení v ZŠ, slide č. 6 (zdroj: KUBÍČEK, M.)

Úvodní část/diskuse:

V úvodní části klademe otázky, zda účastníci mají nějaké zkušenosti se zaváděním strategií formativního hodnocení, resp. jestli znají některé ze strategií. Lektor může některé vyjmenovat: cíle učení, kritéria úspěchu, zpětná vazba….

V rámci řízené diskuse je dobré nechat účastníky mluvit o svých zkušenostech, resp. pojmenovat některé prekoncepty.

Aktivita:

Lektor rozdělí účastníky do domovských a následně expertních skupin, aby bylo možné realizovat skládankové učení.

Skládankové učení je jednou z kooperativních metod, kdy se studenti učí navzájem. Je výhodné ji používat u delších textů, které je možno rozčlenit do více částí (kapitol, podtémat). Studenti čtou a studují jen svou část v **expertních skupinách**, v nichž si také ověří, jak textu rozumějí ostatní, a dohodnou se, co je v něm podstatné. Pak také vymyslí způsob, jak obsah předají spolužákům v **domovských skupinách**. Domovské skupiny (zpravidla nejvýše čtyřčlenné) se tedy skládají z expertů na jednotlivé části studovaného tématu a cílem je, aby všichni ve skupině ovládli hlavní téma ze všech studovaných hledisek. (zdroj: RUTOVÁ, N. Skládankové učení [online]. [cit. 5.8.2020]. Dostupné z: http://www.respektneboli.eu/pedagogove/archiv-metod/skladankove-uceni)

V tomto případě bude skupina rozdělena na 5 skupin dle forem kolegiální spolupráce. Pracujeme s texty (viz níže). Lektor si musí uvědomit, že se jedná o velké zjednodušení a že jde pouze o to, aby byli účastníci seznámeni s jednotlivými strategiemi:

1. cíle učení a kritéria úspěchu;
2. organizování diskusí, učebních činností a úloh, kterými zjišťujeme důkazy o učení žáků;
3. zpětná vazba;
4. žáci jako zdroje učení;
5. žáci jako vlastníci učení.

V rámci časové dotace si lektor neklade za cíl, aby účastníci rozuměli všemu, ale aby vnímali hloubku problematiky.

Na závěr je nutno provést reflexi.

Reflexe:

- Co jste se dozvěděli?
- Co vás překvapilo?
- Jak na vás jednotlivé strategie působí?

Výklad:

Ad 1) Cíle učení a kritéria úspěchu

Existuje několik různých přístupů, jakým způsobem by měly být cíle stanovovány. Uveďme nejčastější z nich.

V anglosaských zemích se na výchovně-vzdělávací cíle uplatňuje tzv. pravidlo **SMART**:

- **S**pecifický (konkrétní pro téma a žáky, s nimiž pracujeme).
- **M**ěřitelný (je patrné, co budu měřit a vyhodnocovat; žáci jsou s tím obeznámeni).
- **A**kceptovatelný (žáci vědí, co dělat, jaké úsilí vyvinout, a přijmou cíl za svůj).
- **R**ealizovatelný (reálný ve svých odhadech, lze uskutečnit v dané třídě, učebně, je realistický vzhledem k osobě žáka atd.).
- **T**ermínovaný (časově vymezený – jedna hodina, několik hodin, celý rok).

Nestačí však cíle pouze správně zvolit a sdělit je žákům, stejně důležité se jeví např. se k cílům průběžně vracet a vyhodnocovat, zda se k cíli žáci blíží, a poskytovat jim odpovídající úkoly a zpětnou vazbu, která ovlivní jejich celkový výkon. Cíle tak bezprostředně souvisí s rozvojovými úkoly, tedy

úkoly, které plně respektují potřeby žáka rozvíjet se v určitých oblastech a které představují šanci k jejich seberealizaci.

Výzkumy potvrzují, že učení dosahuje nejvyšší efektivity právě tehdy, jestliže žáci znají cíl hodiny, tematického celku, činnosti; když přesně vědí, co si mají během vyučovací hodiny osvojit. Mohou potom organizovat vlastní práci, vytvořit si konkrétní plán vlastního postupu. Promyšlenost cílů a kritérií hodnocení pomáhá zefektivnit a zkvalitnit podávání zpětné vazby – jak ze strany učitelů, tak ze strany žáků (SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika*. 2., rozšířené a aktualizované vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1821-7).

Pracovat úspěšně s cíli učení klade na učitele vysoké nároky. Je velice složité mít promyšlené (hodnotné) cíle učení pro každou lekci. Abychom zvýšili pravděpodobnost, že se žáci skutečně naučí to, co jsme si stanovili jako cíl, je vhodné při výstavbě lekce plánovat tzv. pozpátku.

Plánování pozpátku:

- **Stanovíme cíle lekce –** co bude žák umět (chápat, dělat, pamatovat si) na konci lekce, až bude odcházet ze třídy. (Zde je zásadní, abychom byli jako učitelé schopni stanovit cíle učení a ne jen popis činností, které bude žák během lekce dělat.)

- **Vytvoříme zadání jako důkaz o učení** *(Z čeho poznám, že učení proběhlo?)* a popíšeme kvalitu získaných důkazů pomocí kritérií *(Jak kvalitně učení proběhlo?).* Důkladným promýšlením a formulováním důkazů o učení zároveň kontrolujeme reálnost a jasnost stanoveného cíle. Někdy je třeba se vrátit k prvnímu kroku a formulaci cílového stavu opravit. První a druhý krok je tedy možné opakovat.

- **Naplánujeme postup lekce –** Co musí dělat žák, aby se učil tomu, čemu se má naučit?

Domníváme se, že dodržení tohoto postupu vede učitele v praxi k tomu, že více propojují své záměry a výsledky učení žáků. Také si myslíme, že plánování pozpátku pomáhá uniknout formalismu při stanovování cílů učení.

Kritéria hodnocení

Kritéria hodnocení chápeme jako *„měřítka, kterými poměřujeme kvalitu různých produktů“.* Při hodnocení založeném na kritériích vymezujeme výkon žáka k zadaným kritériím – měřítkem hodnocení je tedy splnění úkolu za předem známých podmínek jeho hodnocení. Ačkoliv se žáci mezi sebou často porovnávají – kdo zaběhl lepší čas, kdo napsal test s nejnižším nebo naopak nejvyšším počtem bodů – existují výzkumy (Kluska, 2009), které říkají, že téměř polovina respondentů z řad žáků by chtěla být při hodnocení srovnávána s požadavky, které stanovil učitel, tj. s kritérii. Důležitá je jejich vazba na výchovně-vzdělávací cíle, kritéria hodnocení se od nich odvíjejí.

Uvádí se, že hodnocení založené na kritériích má několik pozitiv:

1. Slouží ke konkretizaci výkonu žáka.
2. Pomáhá hledat silné stránky v žákově výkonu a upozorňuje na slabé stránky práce žáka.
3. Není-li výkon žáka porovnáván s výkony ostatních žáků, ale vzhledem k předem známému kritériu, je to pro něj motivující.
4. Vtahuje osobnost žáka do procesu učení i hodnocení, směřuje ho k seberegulaci učení a vede ho k odpovědnosti za vlastní výsledky, je proto velmi dobrým podkladem pro sebehodnocení žáka (Žáci se učí klást si otázky: Rozumím požadavkům na výkon? Jsou mi jasná kritéria, podle kterých je hodnocen můj výkon? Ztotožňuji se s těmito kritérii?), vrstevnické hodnocení a samozřejmě i pro hodnocení učitelem.
5. Tím, že umožňuje žákovi i učiteli sledovat míru dosažení stanoveného cíle, zmírňuje subjektivitu hodnocení, činí učební proces transparentnějším a přispívá k větší spravedlivosti hodnocení.

Ad 2) Organizování diskusí, učebních činností a úloh, kterými zjišťujeme důkazy o učení žáků

Druhá strategie formativního hodnocení, na rozdíl od vyjasňování cílů a kritérií úspěchu, je více orientována na výuku. Stěžejní část neprobíhá ve fázi plánování, ale přímo ve třídě. K úspěšnému zvládnutí strategie je nutný určitý pedagogický talent a bezpečné prostředí, které přispívá k lepšímu učení. Žáci si musí být jisti, že do procesu vstupují v prostředí, ve kterém je chyba příležitost, a nehrozí jim tak žádné nebezpečí. Když učitel zvládne první krok efektivního učení (žáci rozumějí cílům učení a kritériím úspěchu), potřebuje následně zjistit, kde se žáci ve svém učení nacházejí. Učitelé většinou pro žáky plánují různé učební aktivity, zřídkakdy však detailně plánují to, jak budou zjišťovat, kde se žáci ve svém učení nacházejí. V následujícím textu bychom vám rádi ukázali některá vodítka, jak dopředu plánovat důkazy o učení žáků a jak vytvářet dobré otázky, které efektivně napomáhají učiteli, aby mohl upravit výuku s ohledem na aktuální potřeby žáků.

Klást dobré otázky, které nevypadají jako klasické testové otázky, je složité. Žáci totiž konstruují své poznání sami. Dávají význam prakticky všemu, co kolem nich prochází, včetně toho, co právě vyučuje učitel. Někdy si však vytvářejí významy, které učitel nezamýšlel. Jindy na naši dobrou otázku odpovídají něčím, co jsme je nenaučili. To způsobuje jakousi nepředvídatelnost výuky a učení. Proto je nezbytné, aby učitel zkoumal myšlení žáků ještě před tím, než si vytvoří domněnku, že žáci něčemu porozuměli předpokládaným způsobem, a než se rozhodne, že jejich učení posune k dalším cílům. Zkoumat myšlení žáků mohou učitelé právě těmito chytrými otázkami.

Jednou z častých námitek je, že učitelé nemají čas vytvářet takové otázky, protože jsou zaneprázdněni opravováním žákovských prací. Každý učitel má pravděpodobně zkušenost s tím, že mnohokrát vpisoval do žákovských prací stejnou poznámku. Žáci mu po skončení hodiny odevzdali práci, aniž by zjistil, zda tomuto úkolu nebo zásadnímu bodu porozuměli. Učitel má však možnost zjišťovat porozumění žáků ještě předtím, než skončí vyučovací hodina, a může to udělat u všech žáků najednou, aby pak nemusel opakovaně do jejich práce vpisovat stejné komentáře.

Zde se dotýkáme jednoho z hlavních principů formativního hodnocení, a to zjišťování stavu poznání žáků ještě v procesu učení, nikoli po odevzdání práce.

Z výzkumů vyplývá, že ve třídách, ve kterých jsou žáci velkou měrou zapojeni v procesu učení, má tato jejich angažovanost podstatný vliv na jejich výkony. V běžné praxi to většinou vypadá tak, že učitel žákům klade otázky, oni se hlásí a na tyto otázky odpovídají. Učitel vlastně dává žákům na vybranou, zda chtějí nebo nechtějí participovat tím, že jim umožňuje, aby zvedli ruku, když znají odpověď na otázku. Tak se mezi výkony žáků zvětšuje propast, protože ti, kteří participují, se stávají „chytřejšími“, zatímco ti, kteří na otázky neodpovídají, se vzdávají příležitosti své schopnosti zlepšit.

Z tohoto důvodu učitelé ve svých hodinách mohou uplatňovat pravidlo *„žádná ruka nahoře“* neboli *„losovací kelímek“,* která má jedinou výjimku: když chce žák položit nějakou otázku. Učitel na dřívka od nanuku nebo proužky papíru napíše jména žáků (jedno jméno na jedno dřívko). Dřívka umístí do kelímku a po položení otázky vytáhne jedno dřívko. Žák, jehož jméno bylo vylosováno, na otázku odpovídá. Je důležité vrátit dřívko do kelímku, aby žáci, kteří už odpovídali, zůstali soustředění a v procesu učení. Není však možné garantovat, že se k odpovídání dostanou všichni žáci. Je také možné nechat už vytažená dřívka mimo kelímek a vrátit je až ve chvíli, kdy se zdá, že žáci, kteří už odpověděli, nepracují. Pokud mají žáci obavy, že učitel výběr dřívek nějak manipuluje, může dát kelímek s dřívky vybranému žákovi, který má ten den roli „losovatele“. Touto technikou je zajišťována náhodnost výběru, což pomáhá udržovat v procesu učení všechny žáky (WILIAM, Dylan a Siobhán LEAHYOVÁ. *Zavádìní formativního hodnocení: praktické techniky pro základní a støední školy*. Praha: EDULAB, 2016. ISBN 978-80-906082-5-2).

Ad 3) Poskytování zpětné vazby

Hlavním cílem zpětné vazby je dosáhnout pozitivní změny v učení žáků, nelze tedy za zpětnou vazbu považovat například známku, protože ta postrádá bližší informace – pokud učitel sdělí žákům na konci tematické oblasti či po testu známku či dosažený počet bodů, nemá to pro ně takový efekt. Je to podobné, jako kdybychom řekli osobě, která přiletěla na letiště v Praze, že v Berlíně nastoupila na špatné letadlo.

Zpětná vazba funguje formativně pouze tehdy, když informace zpětně působí na toho, kdo se učí. Ten tuto informaci využívá, aby následně zlepšil svůj výkon. Pokud je informace poskytována žákovi tak, aby mu v učení pomohla, avšak on ji nemůže využít, aby svůj výkon zlepšil, pak tato informace není formativní.

Jeden žák na druhém stupni si pročítal zpětnou vazbu od učitele ke svému úkolu z biologie. Učitel mu napsal: *„Měl bys být systematičtější při plánování svých badatelských prací.“* Žák tuto zpětnou vazbu komentoval následovně: *„Nevím, co to znamená. Kdybych věděl, jak být systematičtější, byl bych systematičtější.“* Tento typ zpětné vazby je přesný – popisuje, co by se mělo stát – avšak není nápomocný, protože žák neví, jak zpětnou vazbu využít k tomu, aby svůj výkon zlepšil.

Efektivní zpětná vazba musí obsahovat vodítka pro další postup nebo jednání žáka a ve svém důsledku směřovat k pokroku v jeho učení. V atletice například nestačí vysvětlit současný a cílový stav – tvůj momentální výkon je 15 sekund, musíš běžet rychleji a zrychlit na 12 sekund. Trenér musí navrhnout sled činností, které atleta posunou ze současného stavu do stavu cílového. Dovednost rozdělit dlouhou cestu k cíli učení na sled malých uchopitelných kroků – od toho, kde se právě žák nachází, k tomu, kam má dojít – nejlepší trenéři rozvíjejí mnoho let.

Domníváme se, že zpětná vazba je často zaměňována s formativním hodnocením. Mnoho učitelů vnímá zpětnou vazbu jako alternativu ke známkám (sumativnímu hodnocení) a příliš o zpětné vazbě nepřemýšlí. Namísto známky dostávají žáci ústní nebo písemný popis toho, co mají dělat, nebo jaká je učitelova představa o tom, co mají žáci dělat.

Efektivní zpětná vazba dává žákovi informaci, jaké konkrétní kroky má učinit, aby zlepšil své učení, a přichází ve chvíli, kdy je možné s ní ještě pracovat.

Chybu vnímáme jako rozdíl mezi očekávaným a aktuálním výkonem žáka. Chybu pojímáme jako informaci, která vyzývá ke změně daného stavu, ke korekci, nápravě. Prostřednictvím chyb žáci poznávají své nedostatky a snaží se je odstranit učením. Tento princip může být naplněn jen tehdy, pokud jsou analyzovány příčiny chyb a pokud je žákovi poskytnuta zpětná vazba, jak a co zlepšit. Ve formativním modu hodnocení je chyba indikátorem učení a v zájmu žáka je netajit své obtíže, protože cílem formativního hodnocení je napomoci žákům k jejich odstranění (Siobhán LEAHYOVÁ. *Zavádění*

formativního hodnocení: praktické techniky pro základní a střední školy. Praha: EDULAB, 2016. ISBN 978-80-906082-5).

Klíčové je pro učitele budovat ve třídě kulturu myšlení, kde každá chyba přináší potenciál k učení. Častá otázka začínajících učitelů (mnohdy i pokročilejších, kteří si připouštějí, že se stále mají co učit) je, jak na chybu žáka reagovat, popřípadě kdy na ni reagovat?

Ad 4) Aktivizování žáků jako zdrojů učení pro sebe navzájem

Ačkoli existuje velké množství klíčových výzkumů, které ukazují mimořádnou účinnost skupinové práce a kooperativního učení, jen zřídka je její realizace ve třídě efektivní. Aby mohla být efektivní a zlepšovala učení žáků, měla by podle některých odborníků mít čtyři hlavní rysy:

1. **Motivace**: Žáci pomáhají spolužákům učit se, protože v dobře strukturovaném kooperativním prostředí je to v jejich vlastním zájmu (to také zvyšuje jejich úsilí).
2. **Sociální soudržnost**: Žáci pomáhají svým spolužákům, protože jim na nich záleží (což opět zvyšuje jejich úsilí).
3. **Personalizace**: Žáci se naučí více, protože jejich zdatnější spolužáci je do práce zapojí přesto, že mají nějaké potíže.
4. **Kognitivní rozvoj**: Ti, kteří ve skupinové výuce poskytují pomoc, jsou nuceni o myšlenkách a pojmech přemýšlet přesněji či hlouběji.

Jedním z mimořádně překvapivých výsledků výzkumů je, že efekt vrstevnického učení může být téměř tak velký jako individuální výuka žáka učitelem. Mnozí žáci totiž nerozumí jazyku, kterým učitel mluví, a mají problém zeptat se ho, když něčemu nerozumí. Mají k tomu různé důvody: aby se učitel nezlobil, aby nepřerušovali jeho řeč, aby nevypadali před ostatními hloupě. Často tak předstírají, že porozuměli tomu, co učitel říká. Když však žák pracuje se spolužákem, klidně se ho zeptá, zda by mohl zpomalit své vysvětlování nebo zda by mohl něco vysvětlit znovu, dokud tomu neporozumí.

Jsou-li nastaveny dobré podmínky, pak vrstevnické hodnocení může vést k efektivnějšímu učení, než kdybychom měli jednoho dospělého a jednoho žáka. Je to z důvodu jiného nastavení vztahu. Efektivní kooperativní učení však **musí mít skupinové cíle**, aby žáci pracovali jako skupina, nikoli pouze ve skupině, a **musí být zajištěna individuální zodpovědnost**, aby jednotliví žáci nebyli „ve vleku“ ostatních. Jsou-li tyto dvě zásady kooperativní práce naplněny, pak je toto učení stejně efektivní jak pro žáky s výbornými, tak pro žáky s podprůměrnými výsledky.

Ve studii (Wiliam, 2011), která se věnovala 85 učitelům ZŠ, vyhodnotilo 93 % z nich, že uplatňují skupinovou práci. V rozhovoru s 21 vybranými učiteli v této skupině se ukázalo, že pouze pět z nich v rámci kooperativního učení pracuje s cíli pro skupinu a s prvkem individuální odpovědnosti. Pouze jeden z 21 učitelů splňoval komplexní kritéria efektivní výuky jako: úlohy a otázky s otevřeným koncem, které podporují myšlení vyššího řádu (vyšší myšlenkové operace jako analýza, syntéza a hodnocení podle Bloomovy taxonomie kognitivních cílů), dále úlohy vyžadující vklad všech členů skupiny, rozmanité úlohy vztahující se k hlavnímu učebnímu tématu a role stanovené pro jednotlivé členy skupiny (WILIAM, Dylan a Siobhán LEAHYOVÁ. *Zavádění formativního hodnocení: praktické techniky pro základní a střední školy*. Praha: EDULAB, 2016. ISBN 978-80-906082-5-2).

Vrstevnické hodnocení

„Jedním z důvodů, proč se děti tak dobře učí od dětí o trochu starších, než jsou samy, může být nejenom to, že starší děti dobře chápou jazyk těch mladších a dokážou mluvit v jejich pojmech, ale také to, že jsou pro ně mnohem vhodnějším vzorem, protože jejich schopnostem se lze snáze přiblížit.“
(Holt, 1995)

Učitel nemůže poskytnout všem žákům ve třídě adekvátní zpětnou vazbu, proto by měla být posilována aktivní role spolužáků, proto nabývá na významu vrstevnické hodnocení, tj. vzájemné hodnocení mezi spolužáky.

Vrstevnické hodnocení vychází z tzv. vrstevnického učení, resp. vrstevnické pomoci při učení (tutoring a mentoring), mezi kterou řadíme např. pomoc vrstevníků žákům se slabšími výkony (s tím, že efekt vzájemného učení a hodnocení může být téměř stejně velký jako v případě individuální výuky, jak jsme si nastínili výše).

Ad 5) Aktivizování žáků jako vlastníků vlastního učení

Základní myšlenkou řízení vlastního učení je, že žák je schopen koordinovat své kognitivní zdroje, emoce a jednání ve vztahu k cílům učení. Tyto kategorie zahrnují jak znalosti a dovednosti žáka, strategie učení, tak jeho motivaci a vůli. Od roku 1970 se mnoho výzkumů věnuje dvěma oblastem, které mají významný vliv na učení žáků – **metakognici** a **motivaci**.

Metakognice se týká poznání jednotlivce ve vztahu k jeho vlastním poznávacím procesům a výsledkům nebo čemukoli, co s tím souvisí, např. charakteru informací a dat, které mají s učením souvislost.

Např. jsem metakognitivně činný (meta-paměť, meta-učení, meta-pozornost, meta-jazyk, nebo cokoli…):

a) když si všimnu, že mám větší potíže s učením A než B;
b) když mě napadne, že bych měl znovu zkontrolovat C, než jej budu akceptovat jako fakt;
c) když mi přijde na mysl, že jsem měl pečlivěji zkoumat každou možnost v úloze s výběrem možností odpovědí, než jsem se rozhodl, která z nich je nejlepší;
d) když pochopím, že bych si měl raději poznamenat D, protože bych to mohl zapomenout;
e) když promýšlím, že bych se na E měl někoho zeptat, jestli tomu dobře rozumím.

V jakékoli kognitivní transakci s lidskou bytostí nebo prostředím se při zpracování informací dějí rozmanité činnosti. Metakognice však souvisí s aktivním sledováním a z toho vyplývajícím řízením a organizováním těchto procesů ve vztahu k poznávání nebo datům, která přinášejí, obvykle ve službě určitému cíli nebo záměru.

Metakognice proto obsahuje vědomí toho, co jedinec zná (metakognitivní znalosti), co umí (metakognitivní dovednosti) a co ví o svých vlastních poznávacích schopnostech (metakognitivní zkušenost). Z výzkumů vyplývá, že ti nejefektivnější žáci řídí sebe sama a zdokonalují se v metakognici, zvyšuje to jejich výkony a umožňuje jim to zobecňovat to, co se naučili, a používat to při řešení nových problémů. Tyto dovednosti jsou však využitelné pouze tehdy, jsou-li žáci k jejich používání motivováni (WILIAM, Dylan a Siobhán LEAHYOVÁ. *Zavádění formativního hodnocení: praktické techniky pro základní a střední školy*. Praha: EDULAB, 2016. ISBN 978-80-906082-5-2).

Motivace

Víme, že motivace je někdy považována spíše za substanci přítomnou v mozku žáka. Někteří žáci jí mají dost, někteří nikoli. Někteří dokonce věří, že motivovat žáky je úkolem učitele. Jestliže se žáci neučí, pak je to proto, že učitel nebyl dostatečně dobrým motivátorem, takže příčinou je právě učitel. O tomto tvrzení je možné vést diskusi.

Existuje však jiný pohled, jak o motivaci přemýšlet – nikoli jako o příčině, ale jako o důsledku úspěchu. Americký psycholog Csikszentmihalyi popisuje několik situací, při kterých jsou jedinci zcela ponořeni do činnosti, ve které jsou zapojeni:

Tanečník popisuje pocit, který má, když se vystoupení daří dobře: „Naprosto se soustředíte. Vaše mysl se nikde netoulá a nepřemýšlíte o ničem jiném, jste totálně ponořeni do toho, co právě děláte…, vaše energie plyne velmi plynule. Cítíte se uvolněně, příjemně a čile.“

Skálolezec popisuje, jak se cítí, když zdolává skálu: „Jste tak ponořeni do toho, co děláte, že o sobě nepřemýšlíte jako o někom, kdo je oddělen od činnosti, kterou právě dělá.“

Matka, kterou těší čas strávený se svou malou dcerou: „Moc ráda si užívá čtení, čteme si proto spolu. Ona čte mně a já čtu jí. V tomto čase obvykle ztrácím kontakt se zbytkem světa a jsem zcela ponořena do toho, co dělám.“

Tyto situace popisují stavy, kdy jsme zcela ponořeni do aktivity, kterou děláme jako tzv. plynutí (flow). Pocit plynutí může vzniknout proto, že člověk pociťuje vnitřní motivaci nebo pociťuje spojení mezi výzvou daného úkolu a svými schopnostmi. Pokud je úroveň této výzvy nízká a úroveň schopností vysoká, výsledkem je většinou nuda. Když je úroveň výzvy vysoká a schopnosti jsou nízké, výsledkem je většinou úzkost. Když jsou obě nízké, výsledkem je apatie. Když jsou úrovně výzvy a schopností vysoké, je výsledkem „flow“ (plynutí). Pokud neexistuje soulad mezi výzvami a schopnostmi, je to pro učitele i pro žáka signál, aby zkusili jiné strategie.

Závěr:

V závěru je dobré nechat prostor pro dotazy, nejasnosti a popsat vlastní zkušenosti s jednotlivými druhy kolegiální spolupráce.

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.3.3 BLOK č. 3 (Kolegiální spolupráce)

Cíle bloku č. 3:

- Seznámit se s formami kolegiální spolupráce.
- Reflektovat vlastní zkušenosti s kolegiálním učením.

Základní distanční materiál:

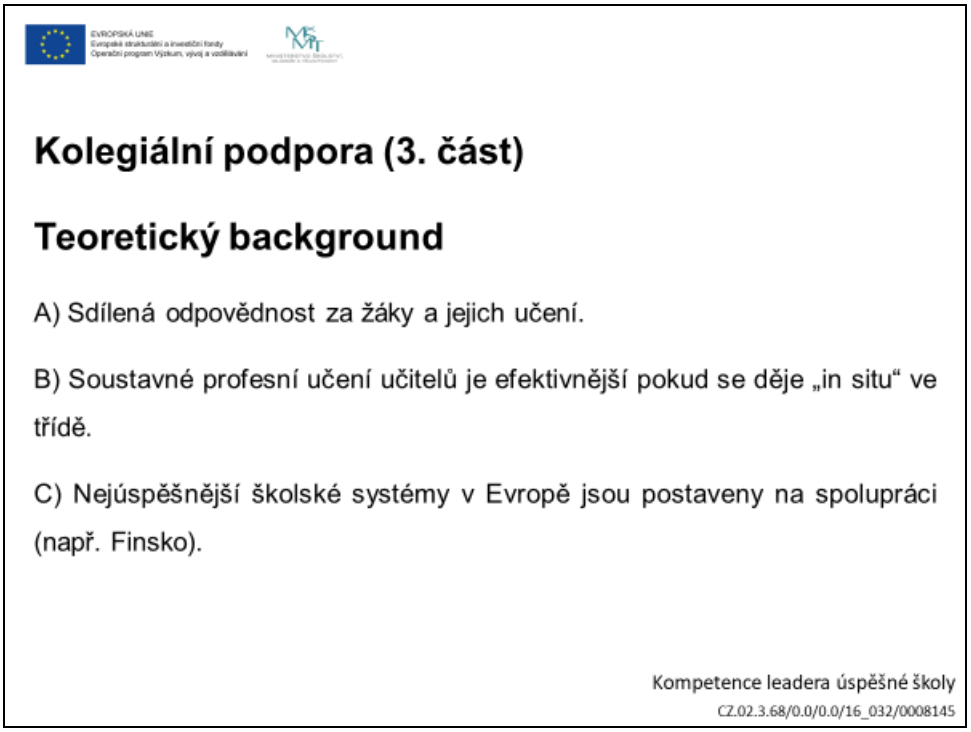
- Formativní hodnocení v podmínkách základní školy

Rozsah:

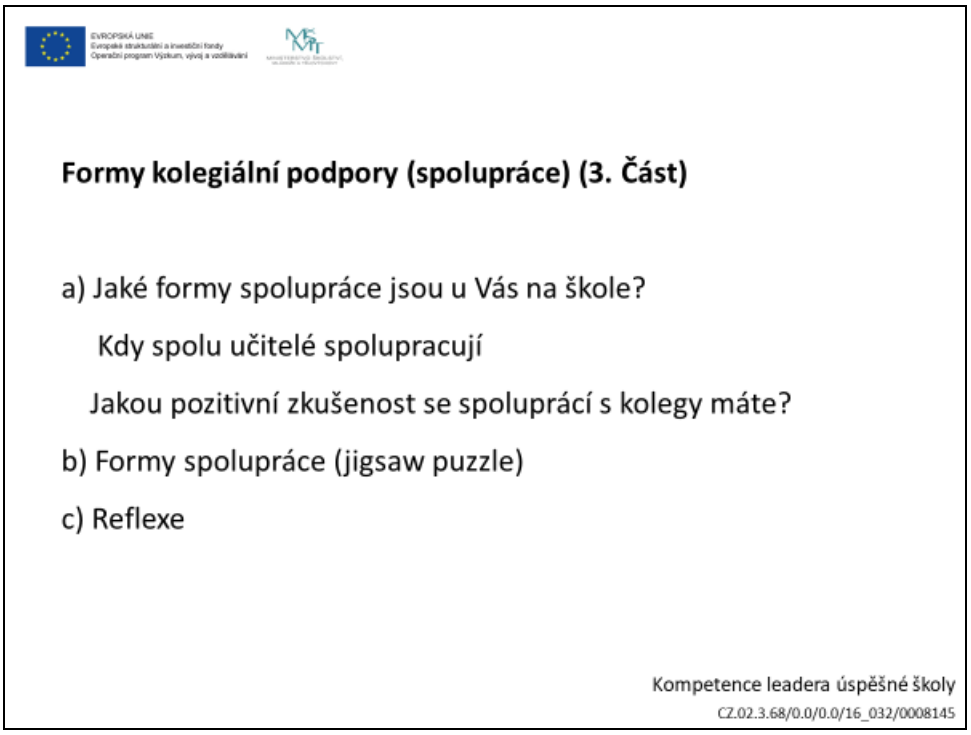
- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 3 (aktivity, úkoly, průběh):

Lektor se opírá o slidy 16 a 17 (viz obr. č. 3.3.3.1 a obr. č. 3.3.3.2).

Obr. č. 3.3.3.1: Powerpointová prezentace Formativní hodnocení v ZŠ, slide č. 16 (zdroj: KUBÍČEK, M.)

Obr. 3.3.3.2: Powerpointová prezentace Formativní hodnocení v ZŠ, slide č. 17 (zdroj: KUBÍČEK, M.)

Aktivita:

V rámci kolegiální spolupráce lektor předloží účastníkům úvodní evokační otázky.

Otázky lektora:

- Jaké formy spolupráce existují u vás na škole?
- Kdy spolu učitelé spolupracují?
- Jakou pozitivní zkušenost se spoluprací s kolegy máte?

Aktivita:

Lektor rozdělí účastníky do domovských a následně expertních skupin, aby se mohlo realizovat skládankové učení.

Účastníci budou rozděleni do 5 skupin.

Lektor a účastníci pracují s těmito texty stejně jako s texty o strategiích D. Wiliama tzv. skládankovým učením. Lektor může zvolit i jiné metody vzhledem k opakovanému použití; např. I.N.S.E.R.T, analýza vnějších znaků apod.

Použijeme texty z distanční opory Formativní hodnocení v podmínkách základní školy, které nakopírujeme předem (viz podkapitola 4.2 Různé kolegiální podpory, s. 67–74, příloha 5.3.3.1-5.3.3.5):

1. Skupinové cyklické sdílení dobrých zkušeností

Všechny učitelky 1. stupně se jednou měsíčně setkávaly k tématu čtenářská gramotnost (ČG) za přítomnosti moderátora a mlčícího odborníka. Uvařily si k tomu čaj a kávu a pokaždé měly i něco na zub. Nejprve proběhlo kolečko, v němž každá paní učitelka sdělila stručně ostatním jednu věc z výuky ČG, která jí v uplynulém měsíci udělala radost, která se jí povedla. Naslouchající kolegyně si dělaly poznámky. Následovalo druhé kolečko, v němž každá řekla, o čem uvažuje, že nově do příště vyzkouší. Bylo to něco, co navazovalo na to, co se jí již podařilo, a chtěla to dále rozvinout; nebo si vytipovala něco z toho, co ji zaujalo u některé z kolegyň, a měla možnost se po společné části schůzky individuálně doptat na vše, co potřebovala.

Moderátor zapisoval v bodech, co kdo nabízí, a v druhém kole, co kdo chce zkoušet. Kromě toho dbal na to, aby se debata předčasně nerozeběhla do detailů, které by zajímaly už jen část skupiny. Na podrobnějším popovídání se mohly domluvit ty paní učitelky, které společně zaujala některá ze zkušeností.

Za měsíc si paní učitelky pověděly, co vyzkoušely a jak se to povedlo a co chtějí zkoušet dále.

Schůzek se zúčastňoval také odborník na ČG. Jeho domluvený úkol byl: mlčet, nezasahovat, reagovat výhradně v případě, že ho některá z přítomných vyučujících přímo vyzve ke sdělení názoru nebo k odpovědi na otázku. Současně chystal materiály k tomu, co kolegyně zkoušely, aby byly k dispozici, pokud by se kolegyně chtěly s nimi seznámit. Materiály se shromažďovaly a ležely volně na domluveném místě v několika kopiích, a kdo chtěl, mohl z nich čerpat.

Postupně si paní učitelky samy nebo ve skupinkách domlouvaly ze své vlastní potřeby s odborníkem individuální konzultace, včetně návštěv ve výuce.

V této fázi profesního učení učitelů ještě nešlo o dopad jejich výuky na učení dětí. Hlavním cílem zde bylo vytvořit otevřené a bezpečné prostředí pro učení učitelů a rozdmychání jejich chuti zkoušet něco, co pro ně osobně mohlo být nové, a společně o tom hovořit. Šlo o to ujistit kolegyně, že se po nich nežádají žádné převratné změny výuky, ale že to, oč jde, je soustavné zaměření na reflexi vlastní praxe a na drobné kroky, které ji mohou zlepšovat.

Obr. č. 3.3.3.3: Text 1 (zdroj: KUBÍČEK, M. Formativní hodnocení v podmínkách ZŠ. Distanční text k projektu KLÚŠ)

2. Komunity vzájemného učení (Teacher Learning Communities)

Komunity vzájemného učení mají ve světě dlouhou historii a zkoušely se v různých podobách. Byly také předmětem různých výzkumů, které shledaly, že tento formát vzájemného učení mezi kolegy je účinný, pokud jsou vytvořeny potřebné podmínky a dodrženy zásady.

Zkoušeli jsme a dále zkoušíme formát TLC, k němuž nás bezprostředně inspirovala praxe Dylana Wiliama spojená s formativním hodnocením a jeho zaváděním do vyučování. Komunitu tvoří menší skupinka (5–7) učitelů, kteří se společně zajímají o řešení nějaké konkrétní praktické výzvy.

Skupina se schází jednou měsíčně na hodinu (max. 90 min.). Schůzka má tři části: **1) co jsme vyzkoušeli** a jak se to dařilo, co si z toho odnášíme; **2) nový podnět** (krátký text, video, praktická inspirace, …), který musí být připraven předem; **3) plánování toho, co do příště vyzkoušíme.** Podstatná je role moderátora nebo vedoucího skupinky – zkrátka člověka, který dbá na to, aby byl dodržen čas schůzky, aby se všichni dostali ke slovu a aby byl na schůzce k dispozici nějaký nový podnět, který ale dobře navazuje na to, o čem skupina právě přemýšlí a o co se v praxi pokouší.

Skupinky jsou malé, což je důležité i proto, abychom mohli dodržet domluvený čas trvání schůzek. Složení skupinky by mělo být pokud možno stálé, scházení se ve skupině je od začátku plánované jako dlouhodobé – na celý školní rok, ideálně (podle D. Wiliama) na dva školní roky.

Komunita se neschází ke sdílení čehokoliv, čím se učitelé v hodinách zabývají, ale má své dlouhodobé téma a cíl (např. zavádění formativního hodnocení nebo využívání čtení a čtenářství v naukových předmětech). Jak sdílení a plánování, tak nový podnět, kterým se zabýváme v prostřední části, jsou tedy vždy součástmi našeho tématu a měly by podporovat cíl. Vnášení nových podnětů na každé schůzce neznamená, že účastníci musí na tyto podněty hned reagovat ve své praxi. Je naprosto v pořádku, pokud si inspiraci jen vyslechnou a pokračují ve zkoušení toho, co je zaujalo již dříve.

Obr. č. 3.3.3.4: Text 2 (zdroj: KUBÍČEK, M. Formativní hodnocení v podmínkách ZŠ. Distanční text k projektu KLÚŠ)

3. Moderace

Pojem moderace představuje, zjednodušeně řečeno, spolupráci učitelů při hodnocení žákovských výkonů. Rysy moderace můžeme zjednodušeně shrnout do následujících bodů. Nejprve je důležité si s kolegou nebo kolegy stanovit zadání. Hodnocení žákovských výkonů se totiž může zaměřovat na různé aspekty rozvoje učení žáků, ale učitelé se musejí zaměřit jen na něco z toho. Při moderaci se můžeme zabývat celou třídou či jednotlivými žáky nebo sledovat pokroky jednoho žáka. Cílem moderace však může být také porozumění výkonům žáků v určitém zadání. To se týká situace, když zkoušíme nový vyučovací postup k novým vzdělávacím cílům a ještě nemáme zkušenost s tím, jak budou děti reagovat, jak bude probíhat jejich učení a k jakým konkrétním výsledkům může vést. Teprve když díky moderaci rozebereme dětské výkony, porozumíme lépe tomu, co lze od dětí očekávat. Z takového porozumění pak mohou vznikat kritéria úspěchu podložená zkušeností se skutečnými výkony dětí.

Shrnutí kroků moderace:

1. Nejprve si samostatně prostudujte popis lekce a materiály, se kterými děti pracovaly (texty, pracovní listy).

2. Pokuste se (za sebe) napsat, jak by měl vypadat ideální výkon žáka. Přemýšlejte nad tím, proč asi učitel volil dané zadání nebo otázky. K čemu mají sloužit?

3. Zaměřte se na výkony žáků. Nejprve samostatně si promyslete: Splňují výkony naplánovaný cíl? Proč ano, proč ne?

4. Porovnejte si s kolegou nebo kolegy své názory. Diskutujte. Podle potřeby se vracejte k popisu lekce, textu, pracovním listům a k cíli hodiny.

5. Pokud máte k dispozici další zdroje dat – například audio nebo videa – pak s nimi postupujte stejně jako s předchozími výstupy. Co nalézáte ve výkonech žáků hodnotného vzhledem k cíli lekce? Zvládají žáci i jiné dovednosti?

6. Sdílejte své postřehy s kolegou nebo kolegy.

7. Pokud máte možnost dále porovnat svoje postřehy a závěry, udělejte to.

8. Zapřemýšlejte si jen volně: Co vás na celém postupu zaujalo, bavilo, co bylo těžké?

Obr. č. 3.3.3.5: Text 3 (zdroj: KUBÍČEK, M. Formativní hodnocení v podmínkách ZŠ. Distanční text k projektu KLÚŠ)

4. A) Otevřené hodiny v triádách

Na školní rok byly v rámci školy ustaveny trojice spolupracujících učitelů (podle jejich volby). Každý člen triády otevřel jednou za pololetí svou hodinu pro zbývající dva členy. Z nich jeden poskytoval učiteli zpětnou vazbu k hodině, druhý poskytl zpětnou vazbu na zpětnou vazbu. V těchto třech rolích se kolegové v průběhu pololetí vystřídali. Totéž se odehrálo i v druhém pololetí.

Než se tento formát kolegiální spolupráce ve škole spustil, představili ho autoři (ředitel + několik učitelů) kolegům na poradě. Proběhl workshop, v jehož rámci si sbor formuloval smysl a výhody této formy spolupráce, a také rizika, která učitelé vnímají. Hned na místě se rizika řešila. Například se vyhlásilo pravidlo diskrétnosti (nikdo z trojice nebude nic vynášet dále) apod.

Učitelé si díky tomuto formátu v bezpečném prostředí zvykali na přítomnost dalších kolegů v hodině. Měli možnost zkoušet si popisnou zpětnou vazbu.

Brzy se ukázalo, že učitelé potřebují paralelní výcvik v poskytování cílené popisné zpětné vazby. Postupně se také učili formulovat zakázku – tedy zvolit si, k čemu v hodině chtějí od kolegů dostat zpětnou vazbu. Učili se sdílet plány hodin ještě před výukou a učili se společně hodinu reflektovat.

Učitelé se v této fázi ještě nezaměřovali na dopad své výuky, ale především na výkon učitele (např. na učitelské řemeslo, využívání metod, na komunikaci …).

4. B) Otevřené hodiny pro členy sboru

Ve škole zavedli zvyk otevírat pravidelně hodiny pro kolegy. K otevírané hodině vznikne pozvánka, která je vyvěšena na učitelské nástěnce. Ví se, kolik lidí do hodiny smí přijít. U pozvánky je možnost se zapsat až do dohodnutého počtu. Zástupkyně, která řeší suplování, ho zajistí. Každý, kdo chce přijít na hodinu, ví, že podmínkou je účast i v reflexi a analýze hodiny, která probíhá těsně po vyučování v rozsahu 60–90 minut. Reflexi a analýzu moderuje další osoba (rozhodně ne ten, kdo hodinu vedl).

Učitelé, kteří se rozhodují hodinu otevřít, ji většinou nechystají sami. Požádají o pomoc buď externího odborníka, s nímž škola spolupracuje, nebo interní metodiky či jednoduše kolegu, jemuž důvěřují. Řada otevřených hodin také probíhá v páru (tandemu), a tím se pocit bezpečí u učitelů posiluje.

Učitelé dávají předem kolegům k dispozici plán hodiny a formulují svoji zakázku – tedy to, na co se v hodině zejména zaměřují a k čemu chtějí dostat zpětnou vazbu od kolegů. Zakázka může znít například: „Zajímá mě, zda jsem zvolila dobré důkazy o učení vzhledem k tomu, jaké cíle v hodině sleduji.“ Důkladná a strukturovaná reflexe hodiny se týká zakázky a obvykle trvá jednu vyučovací hodinu. Postupně se ale posiluje i sledování dopadu na učení dětí. Nejde pak jen o to, zda popisná zpětná vazba byla správně formulována, ale i o to, zda přispívá k lepšímu učení dětí, tedy zda měla dopad na žákovo učení.

Obr. č. 3.3.3.6: Text 4 (zdroj: KUBÍČEK, M. Formativní hodnocení v podmínkách ZŠ. Distanční text k projektu KLÚŠ)

5. „3 S“ jako forma kolegiální podpory: společné plánování, společná výuka, společná reflexe

Zásady společné práce: Při společné práci formou „3 S“ jsou si kolegové rovnými partnery, kteří hledají řešení, jež nejsou předem známa žádnému z nich. Nejde o mentoring ani koučing. Každý člen se snaží přispět co nejvíce, oba/všichni cítí odpovědnost za proces i za výsledek. Pokud se něco nepovede podle očekávání, nejde o chybu. Jde o zkušenost, kterou lze reflexí zúročit. Chybou je nereflektovat nebo reflektovat povrchně či formálně.

Podmínky pro „3 S“ v praxi:

Čas a pravidelnost: „Radši méně, ale pravidelně a častěji.“

Potvrdilo se, že čas je největším problémem: čas na společné plánování a čas na společnou reflexi. Pomáhá, když si kolegové rezervují v týdenním rozvrhu napevno pravidelný čas pro spolupráci a ani v tlaku jiných povinností ho neruší.

Ještě náročnější je zorganizovat společnou výuku – tzv. párovou výuku či vzájemné návštěvy v hodinách. Zkušenost říká, že vedení školy obvykle vyjde vstříc a podmínky vytvoří. Je dobré přijít s konkrétními návrhy.

Lídr: „tahoun, hybatel, zneklidňovač, opora“

Lídr čili tahoun dvojice, skupinky nemusí být formálně jmenován, lídr musí fungovat. Skupina, kde nikdo není ochoten převzít odpovědnost za zneklidňování a prověřování příležitostí, uhyne. Role neformálního lídra se může mezi členy přesouvat.

Kritický přítel: „vnější oko, zrcadlo“

Při všech formách kolegiální podpory je dobré mít čas od času nablízku dalšího člověka, který není členem spolupracující dvojice (skupinky). Hovoří se o pozorovateli, informovaném externistovi (knowledgable other), o kritickém příteli apod. Vybírají si ho členové skupinky – musí mu důvěřovat. Může to být další kolega ze školy, kamarád z jiné školy, zástupkyně, lektor… Poskytuje zpětnou vazbu podle toho, oč mu kolegové řeknou (zakázka). Nikdy nepřebírá odpovědnost za řešení. Ta zůstává těm, kteří ho přizvali. Ti jsou majiteli celého procesu i jeho výsledku (ownership). Mohou pohled a postřehy kritického přítele vzít v úvahu, mohou je plně přijmout, mohou je odmítnout.

Rámcový průběh „3 S“:

1. Domluví se dva či více učitelů, které spojuje profesní zájem a kteří si lidsky vyhovují. Nemusejí to být učitelé téhož ročníku nebo téhož předmětu. Vytvoří si rámcový plán pro zamýšlenou dobu spolupráce, zejména si dohodnou rytmus spolupráce. Plán může být při realizaci přirozeně upravován.

2. Společně plánují výuku (hodinu, blok atd.). Cílem je, aby plán byl nejlepší, jakého jsou v tu chvíli schopni. Momentálně už ani jednoho nenapadá žádné další vylepšení. Nemávli rukou nad nějakou svou (třeba intuitivní) pochybností, ale prozkoumali ji.

3. Naplánovanou hodinu hned nebo co nejdříve odučí. Varianty:

a. Učí párově. Mohou, ale nemusí si pořídit videonahrávku.

b. Jeden vyučuje, zbývající pozoruje/í. Podle domluvy shromažďuje/í informace, s nimiž budou vyučující a pozorovatel/é po výuce pracovat. Mohou, ale nemusí využít video.

c. Učí každý sám ve své třídě. Sejdou se k reflexi. Mohou, ale nemusí využít video.

4. Reflektují důkladně a co nejdříve po hodině – buď bezprostředně, nebo odpoledne po vyučování. Opírají se o hmatatelné důkazy o tom, jak učení probíhalo a k čemu dospělo. Reflexi odvíjejí od toho, jak se v hodině dařilo žákům, co přispělo k žákovu úspěchu a co naopak žáka brzdilo. Cílem reflexe je dospět k závěrům, které je možné bezprostředně využít pro další plánování, ale také k trvalému obohacení pedagogického myšlení zapojených učitelů.

5. Poznatky získané reflexí výkonů žáků vzhledem k cíli učení a vyhodnocením toho, co fungovalo, využijí pro další plánování – ať společné, nebo individuální.

V závěru je dobré nechat prostor pro dotazy, nejasnosti a popsat vlastní zkušenosti s jednotlivými druhy kolegiální spolupráce.

Obr. č. 3.3.3.7: Text 5 (zdroj: KUBÍČEK, M. Formativní hodnocení v podmínkách ZŠ. Distanční text k projektu KLÚŠ)

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.3.4 BLOK č. 4 (Moderace)

Cíle bloku č. 4:

- Seznámit se s jednou z forem kolegiálního učení.
- Objasnit význam rozboru důkazu o učení pro další učení dětí.

Základní distanční materiál:

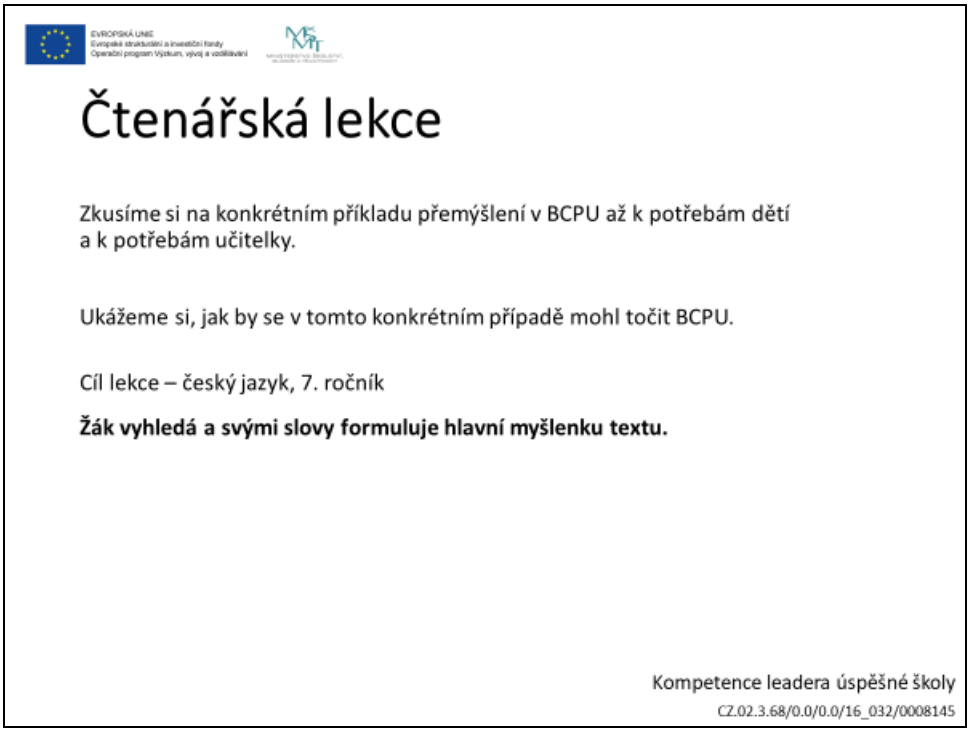
- Formativní hodnocení v podmínkách základní školy

Rozsah:

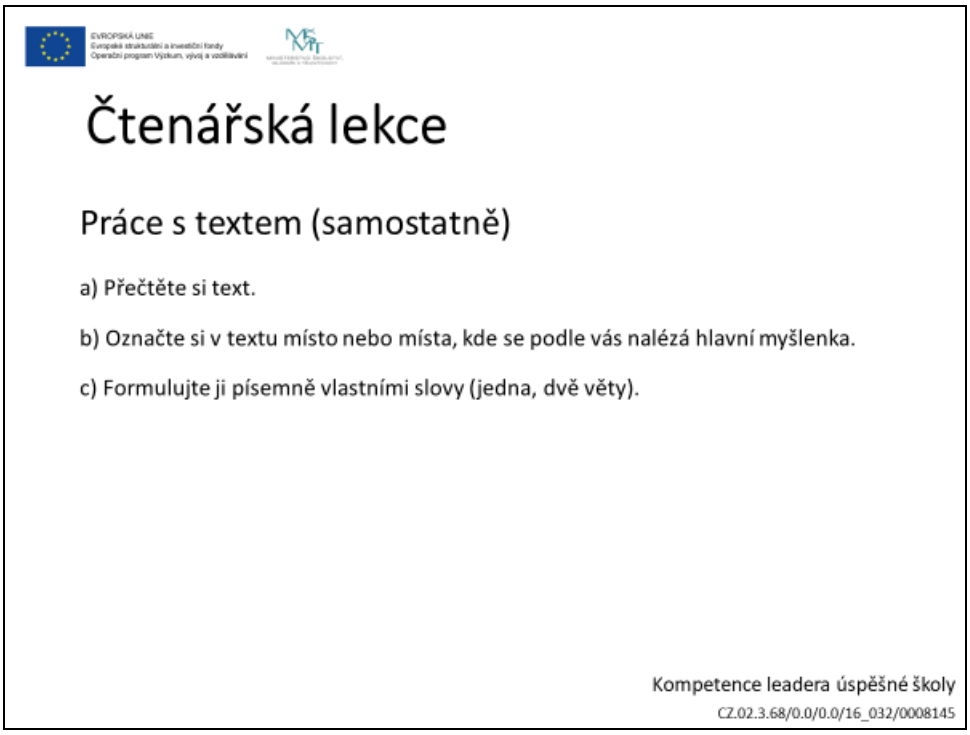
- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 4 (aktivity, úkoly, průběh):

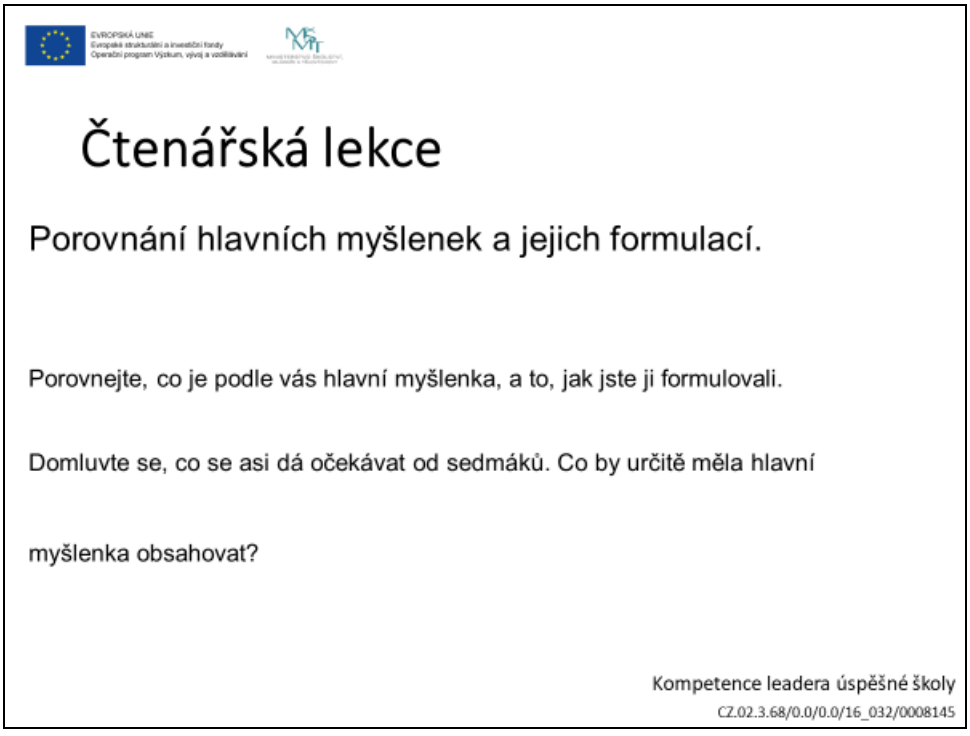
Lektor se opírá o slidy 11 až 15 (viz obr. č. 3.3.4.1–3.3.4.5).

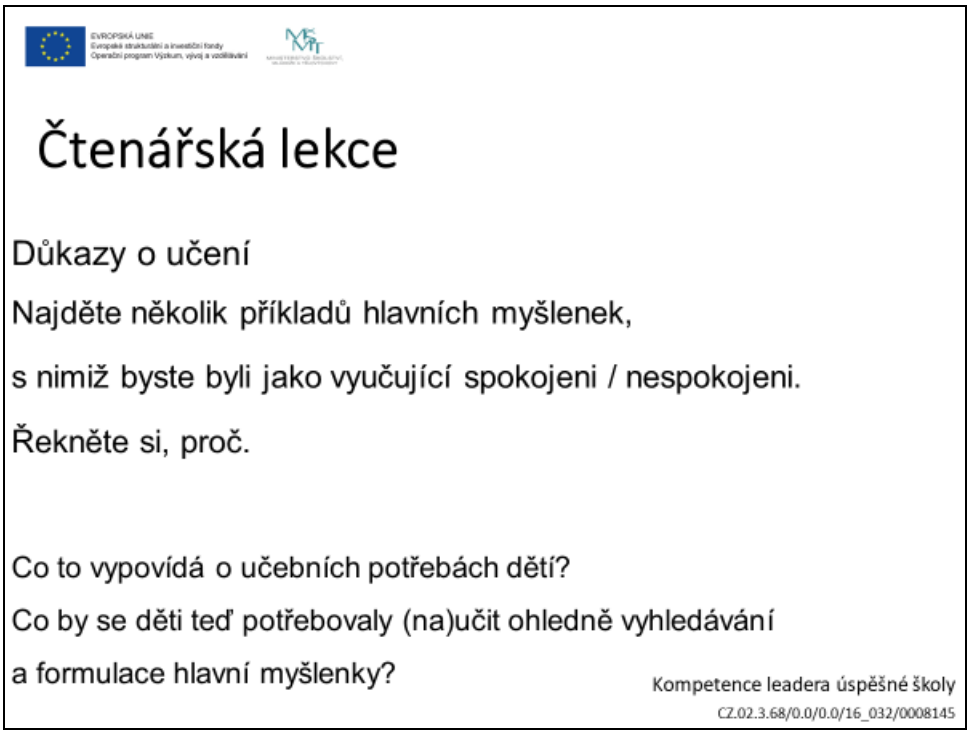
Obr. č. 3.3.4.1: Powerpointová prezentace Formativní hodnocení v ZŠ, slide č. 11 (zdroj: KUBÍČEK, M.)

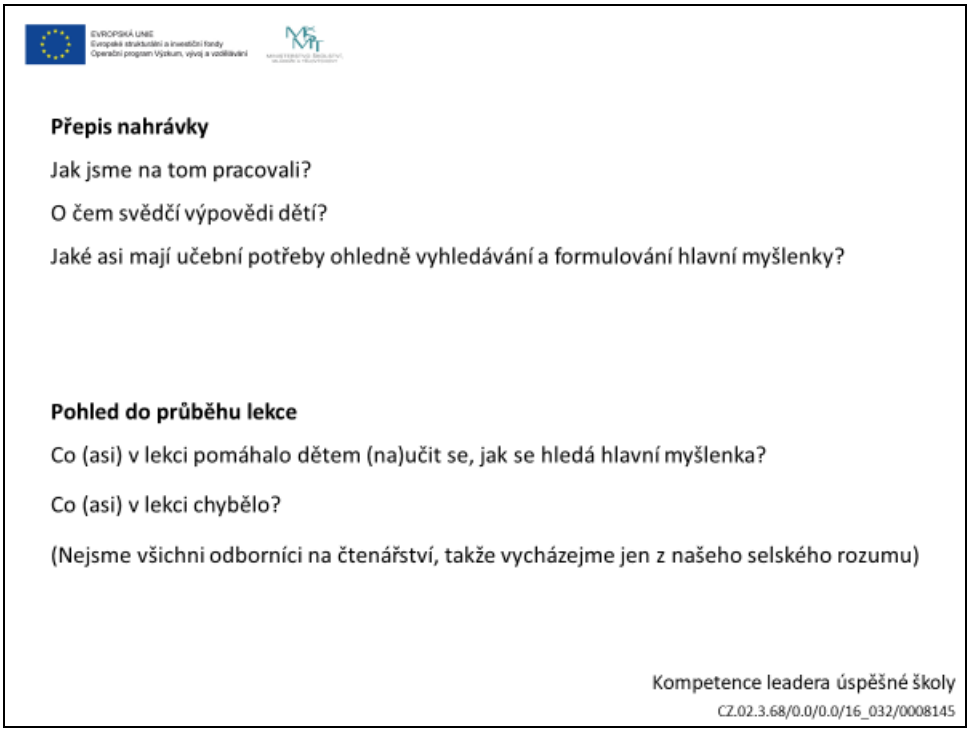
Obr. č. 3.3.4.2: Powerpointová prezentace Formativní hodnocení v ZŠ, slide č. 12 (zdroj: KUBÍČEK, M.)

Obr. č. 3.3.4.3: Powerpointová prezentace Formativní hodnocení v ZŠ, slide č. 13 (zdroj: KUBÍČEK, M.)

Obr. č. 3.3.4.4: Powerpointová prezentace Formativní hodnocení v ZŠ, slide č. 14 (zdroj: KUBÍČEK, M.)

Obr. č. 3.3.4.5: Powerpointová prezentace Formativní hodnocení v ZŠ, slide č. 15 (zdroj: KUBÍČEK, M.)

Aktivita:

Popis:

Jedná se o čtenářskou lekci, jejíž metodická část je rozčleněna do fází 1–5. V metodice jsou texty, které je potřeba ke čtenářské lekci využít. Lekci lze prodloužit v případě poskytnutí prostoru pro dotazy a reflexi.

1. hodina: části 1) Text a 2) Porovnání vlastních myšlenek, 3) Příklady hlavních myšlenek.
2. hodina: části 4) Přepis nahrávky a 5) Náhled do průběhu lekce (případně dotazy).

Pokyny lektora:

1) Text

- Přečtěte si text (viz obr. č. 3.3.4.6, příloha 5.3.4.1).
- Označte si v textu místo nebo místa, kde se podle vás nalézá hlavní myšlenka.
- Formulujte ji písemně vlastními slovy (jedna, dvě věty).

František Nepil

Býčí zápasy

Už to nemohu vydržet a musím vám povědět, že jsem viděl býčí zápasy. Vstupenka stojí hrůzu peněz, jenže jsem své ženě vysvětlil, že jet do Španělska a nevidět býčí zápasy, to že se nedá, to by člověk nemohl doma svým známým na oči, to že by si na nás každý prstem ukazoval. A tak jsme vyplázli každý osm set peset a usedli na tribuně vedle srdečného Španěla.

Byl nesmírně sdílný, ale česky neuměl ani slovo... Kdykoli jsem se ho zeptal, jestli je ten zápas nebo toreador bueno, zdvihl s despektem ruce nad hlavu a zasypal mě nářkem, ze kterého zcela jasně vyplývalo, že z dnešních býčích zápasů boli jenom oči, že ty mátohy, co se dneska vpotácejí do arény, nejsou žádní toreadoři, ale dudáci, dřeváci, lazaři, padavky, ponocní, lajdáci a lenoši — dřív že tedy toreadoři bývávali, ale dneska?

Zatímco já tedy poslouchal žalmy na to, jak to jde s koridou s kopce, moje žena probrečela dvě a půl hodiny za ty býky. Býčí zápasy jsou v podstatě obřadně provedenou porážkou. Ta obřadnost spočívá v tom, že toreador nesmí býka propíchnout, kdy se mu zachce a hlavně ne jakkoli. Tou poslední ranou musí zasáhnout na jeho lebce — a to zpředu, proti rohům — jediné smrtelné místo, a to je velké jenom asi jako náš padesátník.

To je určitě umění, ale ne pro naši slovanskou holubičí duši. Mně se zdálo, že s tím býkem nikdo nezápasí, že ho prostě mučí, a celou koridu jsem si přál, aby to aspoň jeden z těch býků vyhrál.

Španělé na to mají oči vycvičené jinak... Když býk padne, odměňují vítězného toreadora stejným potleskem, jako my gól...

Nedočkal jsem se toho, aby skóroval býk, ale dočkal jsem se býka, který svou kůži neprodal zadarmo. Ten matador ho zasahoval chybně, ztratil své hlediště a neumíte si představit, co pomerančů, flašek, sedacích polštářků a bot nahází do arény deset tisíc Španělů na toreadora, který si neví s býkem rady.

Samozřejmě, že i tenhle býk skončil, jako všichni před ním. Když ho však odtahovali z arény..., tak ty zavilé a jednostranně zaujaté bariéry povstaly k poctě a vyprovázely padlého býka potleskem, jakým se odměňují hrdinové a vůbec ti, co něco dovedou.

...Já v té chvíli pocítil ten prastarý dotek rytířskosti, co mě okouzloval jako kluka, když jsem viděl či četl, jak třeba d'Artagnan nebo Fanfán tulipán přikopl svému protivníkovi kord, který soupeři vypadl při souboji z ruky. Když člověk dospěje, tak místo soubojů vidí spíš rvačky. A tak se nedivte, že vám přeji, abyste tentýž pocit vychutnali a rozdávali při zápasech, kterých se kdy v životě zúčastníte vy.

Ze sbírky fejetonů a rozmluv Dobré a ještě lepší jitro

peseta - jednotka měny ve Španělsku a Andoře
bueno - španělsky dobrý
despekt - pohrdání
žalm - píseň vyjadřující smutek
matador - toreador na koni

126

Obr. č. 3.3.4.6: F. Nepil: Býčí zápasy (zdroj: NEPIL, František. *Dobré a ještě lepší jitro*. Vyd. 4., (V Granátu 1.). Horní Bříza: Granát, 2005. 191 s. ISBN 80-86460-12-6)

2) Porovnání hlavních myšlenek a jejich formulací.

- Porovnejte, co je podle vás hlavní myšlenka, a to, jak jste ji formulovali.
- Domluvte se, co se asi dá očekávat od sedmáků. Co by určitě měla hlavní myšlenka obsahovat?

3) Najděte několik příkladů hlavních myšlenek, s nimiž byste jako vyučující spokojeni byli/nebyli spokojeni a řekněte proč. Účastníci dostanou do skupinek vykopírované dětské výkony, o kterých si povídají ve smyslu formativní trojotázky: Co děti umí? Co by se měly naučit? Jak to můžeme zařídit?

- Co to vypovídá o učebních potřebách dětí?
- Co by se děti teď potřebovaly (na)učit ohledně vyhledávání a formulace hlavní myšlenky?

4) Přepis nahrávky (viz obr. č. 3.3.4.9, příloha 5.3.4.2, část 1. a 2.)

- Jak jsme na tom pracovali? O čem svědčí výpovědi dětí?
- Jaké asi mají učební potřeby ohledně vyhledávání a formulování hlavní myšlenky?

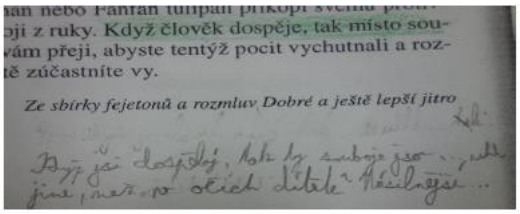
5) Pohled do průběhu lekce (viz obr. č. 3.3.4.10, příloha 5.3.4.3)

- Co (asi) v lekci pomáhalo dětem (na)učit se, jak se hledá hlavní myšlenka?
- Co (asi) v lekci chybělo?
- Nejsme všichni odborníci na čtenářství, takže vycházejme jen z našeho selského rozumu.

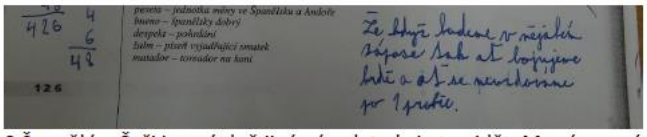
Býčí zápasy

Zadání: Najděte v textu místo / místa, ze kterého / kterých se dá vyčíst hlavní sdělení textu (hlavní myšlenka; to, co nám autor chtěl textem sdělit; to, co jsme si měli z textu odnést; to, čemu jsme se měli z textu naučit …). Hlavní myšlenku napište jednou větou dolů pod text.

Dětské výkony

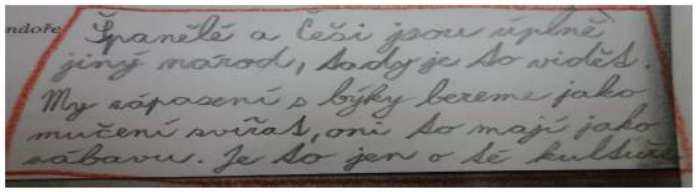

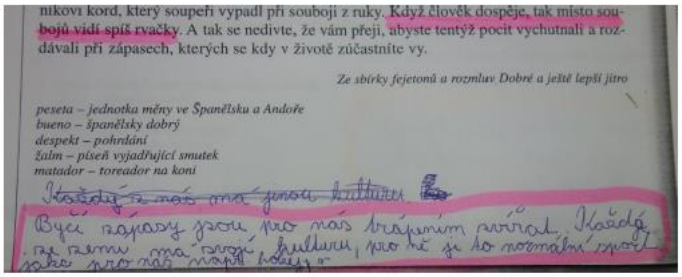
1 Když jsi dospělý, tak ty souboje jsou …, někde jinde, než v očích dítěte. Násilnější …

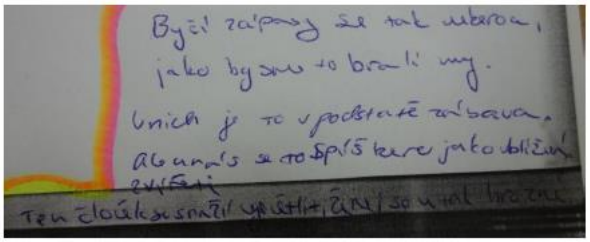
2 Že když bojujeme v nějakém zápase, tak ať bojujeme hrdě a ať se nevzdáváme po 1. prohře.

3 Španělé a Češi jsou úplně jiný národ, tady je to vidět. My zápasení s býky bereme jako mučení zvířat, oni to mají jako zábavu. Je to jen o té kultuře

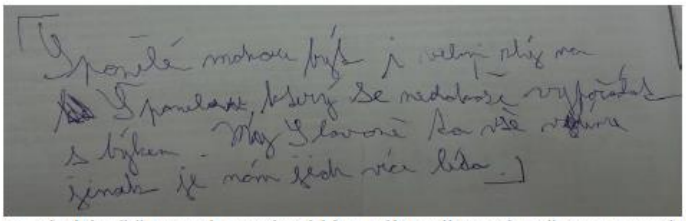

4 Býčí zápasy jsou pro nás trápením zvířat. Každá ze zemí má svou kulturu, pro ně je to normální sport jako pro nás např. hokej.

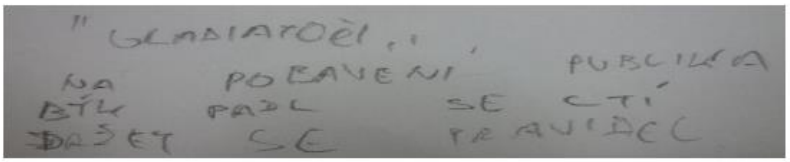
5 Býčí zápasy se tak neberou, jako bychom to brali my. U nic je to v podstatě zábava. Ale u nás se to bere spíš jako ublížení zvířeti. Ten člověk se snaží vysvětlit, že nejsou tak hrozné.

Obr. č. 3.3.4.7: Zadání k textu 1. část (zdroj: KUBÍČEK, M. Formativní hodnocení v podmínkách základní školy. Distanční text k projektu KLÚŠ)

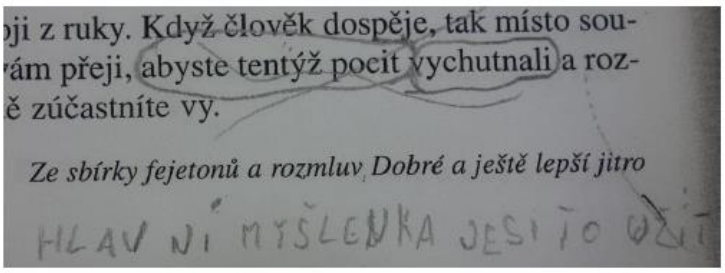

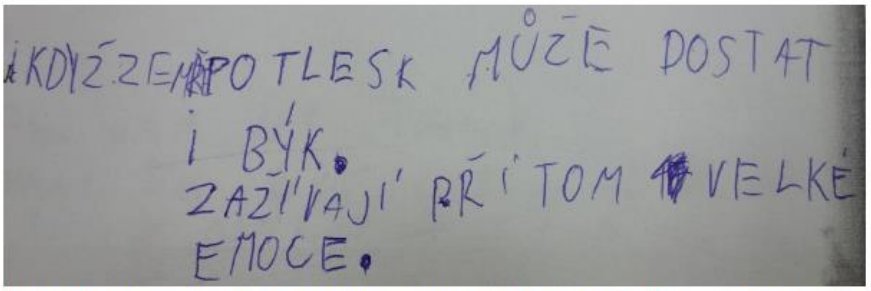
6 Španělé mohou být i velmi zlí na Španěla, který se nedokáže vypořádat s býkem. My Slované to vše vidíme jinak, nám je jich víc líto.

7 „Gladiátoři" Na pobavení publika. Býk padl se ctí. Držet se pravidel.

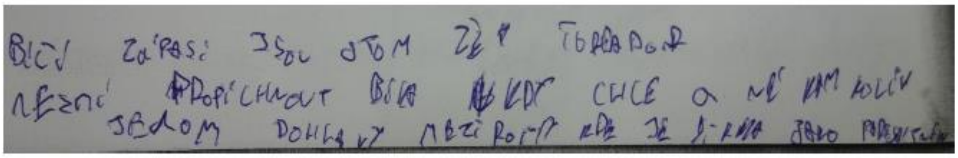
8 Hlavní myšlenka je si to užít.

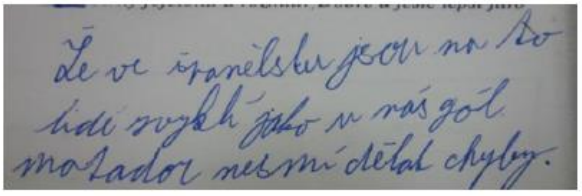

9 I když zemře, potlesk může dostat i býk. Zažívají při tom velké emoce.

10 Býčí zápasy jsou o tom, že toreador nesmí propíchnout býka, kde chce a ne kamkoliv. Jenom do hlavy mezi rohy kde je dírka jako padesátník.

11 Že ve Španělsku jsou na to lidé zvyklí jako u nás gól. Matador nesmí dělat chyby.

Obr. č. 3.3.4.8: Zadání k textu 2. část (zdroj: KUBÍČEK, M. Formativní hodnocení v podmínkách základní školy. Distanční text k projektu KLÚŠ)

Přepis nahrávky:

SITUACE: Děti pročetly text, splnily úkol jedna, řekly si mezi sebou, kde nalézají hlavní myšlenku a jak podle nich zní. Nyní chce vyučující, aby děti popsaly, jak to dělaly, když hlavní myšlenku hledaly a formulovaly.

U: Nebudeme teďka říkat, kde to (= hlavní sdělení textu) je, ale pokusíme se to formulovat.

Ž1: Že i když ten býk byl poražen, tak to byl největší šampion zápasu.

U: Jak jsi k ní našel cestu? („k ní“ = k hlavní myšlence)

Ž1: Asi pět minut jsem přemýšlel nad fantasy světem a potom (pokrčení ramen) jsem tam něco napsal.

U: Úplně nedovedeš říct přesně, proč tě to dovedlo tady k tomuhle místu...

U: Dobře. Tak další nějaký názor. Jiný …, stejný …

U: Co podle vás je hlavní myšlenka a jak jste ji našli. Mio?

Ž2: No tak já jsem si to ještě jednou přečetla, já nevím, většina z toho byla nějaké jako vyprávění a na konci bylo něco jako ponaučení nebo něco, co říkal ten autor těm čtenářům, a napsala jsem si, že autor přeje čtenářům, aby si vychutnali rytířství při vítězství a radovali se z toho. Něco takovýho.

U: Dobře. Řeklas nám, co to je podle tebe a jaks nad tím uvažovala, cos pro to udělala.

U: (?) …… (?) Co je podle tebe hlavní myšlenka?

Ž3: Jako že to mám říct …

Ž3: Podle mě?

U: Ano.

Ž3: Jakože v tom textu …?

U: Co ty si myslíš, že je hlavní myšlenka toho textu.

Ž3: No to jak tam Španělé … jako že v tom textu?

U: Ty sis ten text přečetl …

Ž3: Nebo to, co tu mám napsaný? (jde to do učitelovy promluvy)

U: … a ten text má nějakou hlavní myšlenku … a co ty si myslíš, že to je.

Ž3: No to jak tam … jak ti Španělé mají … pro ně je to úplně stejný jako když, jako pro nás je to hokej.

U: Pro ně ty býčí zápasy jsou úplně stejný jako pro nás hokej.

Ž3: Třeba

U: Jak jsi našel tohle místo?

Ž3: Jak jsem to četl a mě to jakoby vcelku zaujalo, že ty … protože já jsem to už věděl před tím, ale (pokrčení ramen) …

U: Upoutalo to tvou pozornost. Dobře. Dane?

Ž4: (…) že autor sděluje tomu čtenáři, třeba v tom úplně posledním odstavci přeje tomu čtenáři ten stejný pocit, aby si vychutnal, jak říkala Mia, pak třeba on se díky tomu příběhu snaží ňák říct, že jemu se to třeba nelíbilo, ty býčí zápasy, nám třeba jako Čechům nebo jiným národnostem asi ne, ale že vlastně každá národnost má svůj vlastní sport nebo (…) třeba podle těch obrázků třeba ten poslední je ten středověk, že vlastně tam se bavili na těch koních a vlastně pořádali ty rytířský turnaje jako máme dneska hokej, a ty Španělé třeba maj ty býčí zápasy a vlastně tam šlo o tohle, to říct tomu čtenáři.

U: Dvě věci jsem zaslechl. A jaks dospěl k tomu, nebo jaks našel toto, proč si myslíš, že je to tohle, jaks uvažoval, jaks hledal hlavní myšlenku, jak jsi šel na tohle zadání?

Ž4: (ticho) Já nevím, prostě jsem ji našel. (gesto rukama)

U: Tak další názor, co je hlavní myšlenka textu? … Davide.

Ž5: Já mám dvě hlavní myšlenky.

U: Tak je řekni.

Ž5: No jedna je taková, první je, že každý ten sport zažil úpadek

U: … (???)

Ž5: Tak úpadek … jako že se to zhoršilo … to jsem našel v druhým odstavci ... a druhá je … že máme bojovat až do konce. … a to jsem našel úplně v tom posledním.

U: A jak jsi to hledal? Jak jsi uvažoval? Co jsi udělal pro to, abys to našel?

Ž5: Přečetl jsem si to.

U: Znova? … Nebo poprvé, jaks to četl …?

Ž5: (pokrčení) No prostě jsem to přečet …

U: Tak kdo by ještě zkusil? Co považuješ za hlavní myšlenku? Verčo … nahlas …

Ž6: Takže: já si myslím, … tu hlavní myšlenku jsem našla v tom posledním odstavci, a myslím si, že bychom se po každým zápase, i když to nemusí být fyzický zápas, že bychom se měli chovat jako rytíř a toho svýho protivníka nezabíjet, i poeticky, nezabíjet, takže tak.

U: Mě zajímá, jaks to našla, … jak k tomu došlo?

Ž6: Já jsem si to třikrát přečetla.

Obr. č. 3.3.4.9: Přepis nahrávky (zdroj: KUBÍČEK, M. Formativní hodnocení v podmínkách základní školy. Distanční text k projektu KLÚŠ)

Průběh lekce

Český jazyk a literatura – 7.A, 7.B

Cíl: Žák vyhledá a svými slovy formuluje hlavní myšlenku textu.

EVOKACE:

- 3 obrázky – *Co mají obrázky společného? (*odpovědi zapisujeme na tabuli)

UVĚDOMĚNÍ:

- práce s textem. Zadání (na tabuli): *Přečti si text a podtrhni si důležité části, které ti pomohou stručně převyprávět text.*

- (pro rychlíky – *pište si na okraj stránky, jaké otázky vás během čtení napadaly*)

- Převyprávění ve skupinkách pomocí: *nejdřív, pak, potom, nakonec*.

- *Označte v textu místo, kde se podle vás nachází hlavní (nejdůležitější) myšlenka celého textu. Svými vlastními slovy si tuto myšlenku zapište v 1–2 větách* (dolů na stránku).

- Prezentace hlavních myšlenek ve své skupině – *Co si myslím a proč?*

- *Dokážete se ve skupině shodnout na jedné hlavní myšlence? Která by to byla?* Prezentace pro třídu.

REFLEXE:

Má některá z myšlenek souvislost s úvodními obrázky? Jakou?

Obr. č. 3.3.4.9: Průběh lekce (zdroj: KUBÍČEK, M. Formativní hodnocení v podmínkách základní školy. Distanční text k projektu KLÚŠ)

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Lektor důsledně dbá na to, aby byla dodržena struktura dílny, tzn. aby účastníci neznali podrobný plán lekce. Chceme, aby nejdříve prozkoumávali důkazy o učení.
- Při epizodickém záznamu ponechejme dostatek času na bližší seznámení se s textem a korigujme případné hodnocení učitelovy práce. Účastníci by se měli soustředit na to, co říkají žáci.
- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.3.5 BLOK č. 5 (Reflexe)

Cíle bloku č. 5:

- Reflektovat poznatky ze semináře
- Určit, které poznatky je možné přenést do jednotlivých škol.

Rozsah:

- 1 hodina (45 min.)

Obsah bloku č. 5 (aktivity, úkoly, průběh):

Reflexe:

Vzhledem ke složitosti formativního hodnocení lektor dává v této části prostor k vyjasnění termínů, poskytuje možnost vyjádřit se k nově nabytým informacím či si navzájem sdělit pochybnosti.

Reflexe je strukturována dle hlavních bodů semináře:

- strategie formativního hodnocení;
- kolegiální spolupráce;
- moderace.

Účastníci mají možnost a prostor se vyjádřit.

Aktivita:

Lektor klade dotazy, které se mohou různě měnit a vyvíjet v čase debaty. Lektorům je doporučeno, aby dotazy směřovali k osobním zkušenostem účastníků a možnostem realizace na jejich škole, např.

- Jaké formy spolupráce existují u vás na škole?
- Kdy spolu učitelé spolupracují?
- Jakou pozitivní zkušenost se spoluprací s kolegy máte?
- Kterou ze strategií D. Wiliama považujete za přenositelnou k vám do školy?
- Jaké to bylo debatovat o důkazech o učení, apod.?

Lektor může také zopakovat některé termíny: cíle učení, kritéria úspěchu, význam zpětné vazby, druhy kolegiální spolupráce, motivace žáků k učení apod.

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?

- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Je skoro jisté, že na konci semináře vznikne více otázek než odpovědí, s tím by měl lektor počítat. Nebude tak prostor se věnovat všemu.
- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

Použitá literatura a zdroje Metodického bloku č. 3 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro ZŠ):

1. CSÍKSZENTMIHALYI, Mihály. *Flow: o štěstí a smyslu života.* Vydání druhé, upravené, v Portále první. Praha: Portál, 2015. 326 stran. ISBN 978-80-262-0918-8.
2. KLUSKA, Petr. *Představy žáků ZŠ a studentů SŠ a VŠ o správném a nesprávném zkoušení a hodnocení (známkování).* Brno, 2009. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně. Filozofická fakulta, Psychologický ústav.
3. NEPIL, František. *Dobré a ještě lepší jitro*. Vyd. 4., (V Granátu 1.). Horní Bříza: Granát, 2005. 191 s. ISBN 80-86460-12-6.
4. RUTOVÁ, Nina. *SKLÁDANKOVÉ UČENÍ* [online]. Respekt ne bolí: Pro učitele. n.d. [cit. 13.6.2020]. Dostupné z: http://www.respektneboli.eu/pedagogove/archiv-metod/skladankove-uceni
5. SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika*. 2., rozšířené a aktualizované vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1821-7).
6. WILIAM, Dylan. *Embedded Formative Assessment*. Bloomington: Solution Tree Press, 2011. ISBN 9781934009307.
7. WILIAM, Dylan a LEAHYOVÁ, Siobhán. *Zavádění formativního hodnocení: Praktické techniky pro základní a střední školy* [online]. Banská Bystrica: EDUkační LABaratoř, z.s., 2016. 243 stran. ISBN 978-80-906082-7-6. [cit. 10.12.2020]. Dostupné z: https://issuu.com/bux.cz/docs/sample_a57ac5254d7c23

3.4 Metodický blok č. 4 (Doplňkový tematický blok I - Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro SŠ) – počet hodin 16 hodin distanční a 8 hodin prezenční

V souladu s obsahem vzdělávání v rámci projektu Kompetence leadera úspěšné školy je žádoucí, aby lektor splňoval kvalifikační předpoklady, tzv. „Standard lektora“. Tento standard má definovaný každý vzdělávací modul v rámci projektu. Standard lektora pro doplňkový tematický blok I – se zaměřením na SŠ (dále DTB I – SŠ) je dostupný na http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/.

V rámci příprav a plánování každé vzdělávací hodiny prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB I – SŠ je nutné stanovit si:

- vzdělávací cíle;
- zvolit vhodné vyučovací metody a organizační formy.

Je nutné zvolit takový repertoár výukových metod a forem, které povedou k dosažení stanovených cílů. Dbáme na aktivní zapojení účastníků, střídání metod a forem. Využíváme především aktivizační a komplexní metody výuky. Pro jednotlivé aktivity uvádíme přibližný časový rozsah.

Nezapomeňme připravit pomůcky ve formě studijních textů, zdroje informací, důležité odkazy, pracovní listy, příklady, videa, obrázky. Rovněž pracujeme s příklady dobré praxe, které jsou také součástí distančních textů.

V posledních fázích přípravy volíme způsob hodnocení výkonů účastníků kurzu. Využijeme formulované výukové cíle, které zpětně ověřujeme. Kombinujeme písemné zkoušení na závěr s průběžným ověřováním pomocí předem připravených otázek, zadáváme úkoly k vypracování.

Je vytvořena baterie testů a jejich řešení – viz výukové materiály (digitální forma, tj. v e-learningovém systému **LMS UNIFOR**; přihlašovací odkaz: https://unifor.upol.cz/pedagogicka/; uživatelské jméno: esfklus; heslo: esfklus2019).

Posledním krokem při plánování je reflexe účastníků kurzu a sebereflexe lektora. Děje se až po skončení hodiny. Pro sebereflexi lze využít techniku kladení otázek:

- zda byly učební činnosti vybrány vhodně;
- co dělalo účastníkům největší obtíže;
- zda byl výklad srozumitelný;
- co se podařilo, co se nepodařilo.

Pro zhodnocení reakcí účastníků na konci kurzu je možné využít evaluační dotazník, ale také rozhovor nebo anketu.

Před realizací modulu je vždy nutné aktualizovat učivo vzhledem k aktuálním právním předpisům.

Jednou z možných forem realizace prezenčního studia je workshop, kdy lektor připraví program tak, aby prostřednictvím různých technik (brainstorming, priorizace, mentální mapy, zpětná vazba, aj.) účastníci s využitím vlastních zkušeností a znalostí došli k výstupu, který je pro ně užitečný a využitelný v jejich další práci, praxi. Lektor je při tom většinou v roli moderátora, facilitátora. Výstup workshopu se formuluje díky předem danému tématu a cíli workshopu.

Workshop není vhodný pro úplné začátečníky, ale slouží pro další vzdělávání a prohlubování znalostí. V průběhu workshopu není představována teorie – předpokládá se, že každý účastník má určitý teoretický základ (podmínkou účasti je absolvování distanční části vzdělávacího modulového

programu DTB I – ZŠ, která předchází prezenční části) a je schopen s ním ostatní seznámit. Díky interaktivním formám spolupráce mezi účastníky tohoto typu vzdělávání dochází k tomu, že si odnášejí více podnětů pro své další praktické působení.

Učivo DTB I – SŠ obsahuje následující výukové materiály:

- prezentace v Microsoft PowerPoint (odkazy dostupné v příloze 5.4);
- distanční výukové materiály zavěšené v LMS UNIFOR (https://unifor.upol.cz/pedagogicka/;
- baterie testů a jejich řešení přístupné v LMS UNIFOR (odkazy dostupné v příloze 5.4);
- příklady dobré praxe;
- seznam doporučené literatury.

Seznam prezentací v Microsoft PowerPoint prezenční části vzdělávacího modulového programu v rozsahu 8 hodin:

- Formativní hodnocení v podmínkách střední školy

Odkaz k prezentaci je dostupný v příloze 5.4.

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB I – SŠ v rozsahu 16 hodin:

- Formativní hodnocení v podmínkách střední školy

Prezenční část programu Formativní hodnocení v podmínkách střední školy je koncipována jako jednodenní workshop.

Cíle prezenční části vzdělávacího modulového programu Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro SŠ:

- Seznámit účastníky s pojmem bezpečné prostředí a jeho významem pro učení.
- Seznámit účastníky s pojmem kultura škola a popsat, jak je možné příznivou kulturu pro učení podporovat.
- Seznámit účastníky s badatelským cyklem profesního učení.

Informace k lektorskému zabezpečení prezenční části vzdělávacího modulového programu Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro SŠ:

Lektor by měl vzhledem k rozsáhlosti problematiky dávat dostatečný prostor účastníkům na dotazy, měl by přizpůsobit tempo semináře potřebám účastníků.

Požadavky na kompetence lektora:

- odborná znalost tematiky – strategie formativního hodnocení, formy kolegiální spolupráce, moderace;
- praktické zkušenosti z výuky.

Lektor preferuje interaktivní vedení workshopu před akademickým stylem.

Powerpointová prezentace je pouze podporou pro lektora a je možné ji využít v návaznosti na témata, která budou účastníci v ohlédnutí za distančním studiem zmiňovat.

Lektor využívá Standardu lektora DTB I – verze pro SŠ (http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/).

Pomůcky:

- flipchart, notebook, dataprojektor, fixy, barevné tenké fixy, papíry A4

3.4.1 BLOK č. 1 (Úvod)

Cíle bloku č. 1:

- Identifikovat hlavní cíle projektu a vzdělávacího modulového programu.
- Seznámit účastníky se zkušenostmi ze zavádění formativního hodnocení.

Rozsah:

- 1 hodina (45 min.)

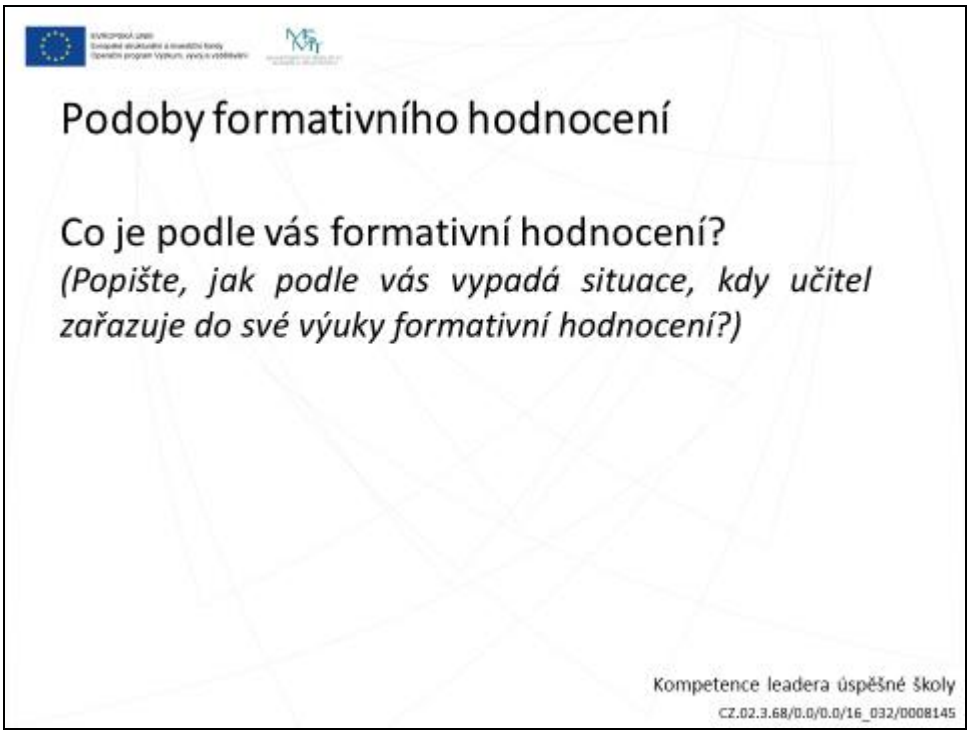
Obsah bloku č. 1 (aktivity, úkoly, průběh):

Úvodní část:

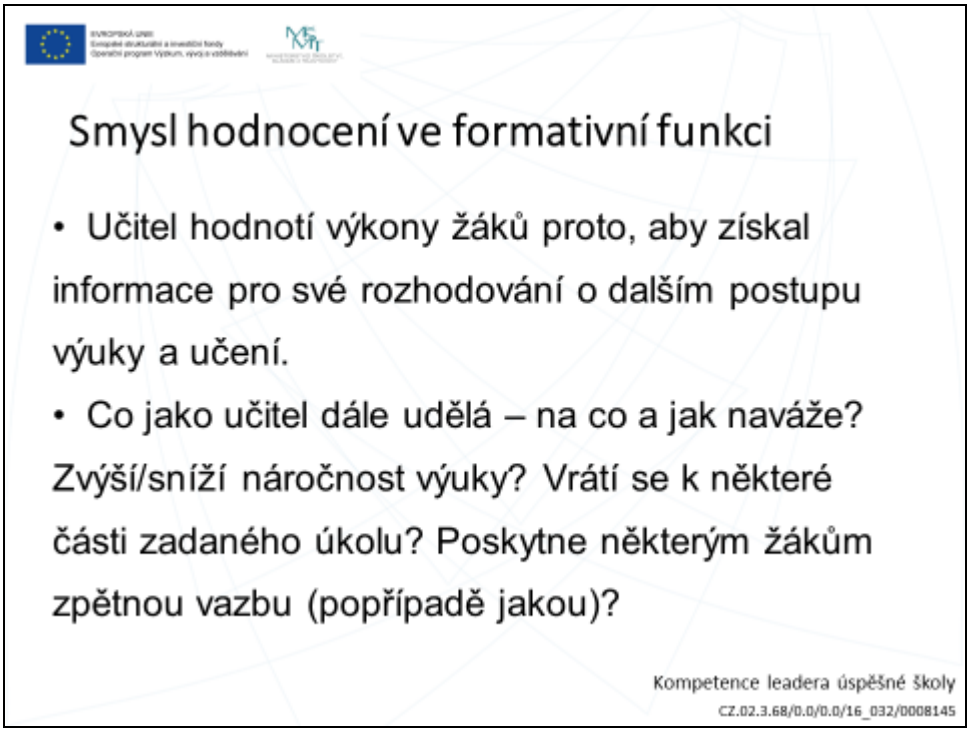
- zahájení prezenční části lektorem – motivační úvod;
- představení lektora (včetně případných dotazů účastníků);
- představení projektu (včetně případných dotazů účastníků);
- představení vzdělávacího modulového programu DTB I – SŠ (včetně případných dotazů účastníků);
- nastavení harmonogramu workshopu.

Po tomto vstupu je účastníkům položena otázka: Co si pod pojmem *formativní hodnocení* představujete? Lektor dá účastníkům čas na přemýšlení a nechá je, aby své myšlenky zaznamenali na papír. Poté vede s účastníky řízenou diskusi.

Lektor se opírá o slidy 2–5 v prezentaci (viz obr. č. 3.4.1.1-3.4.1.4).

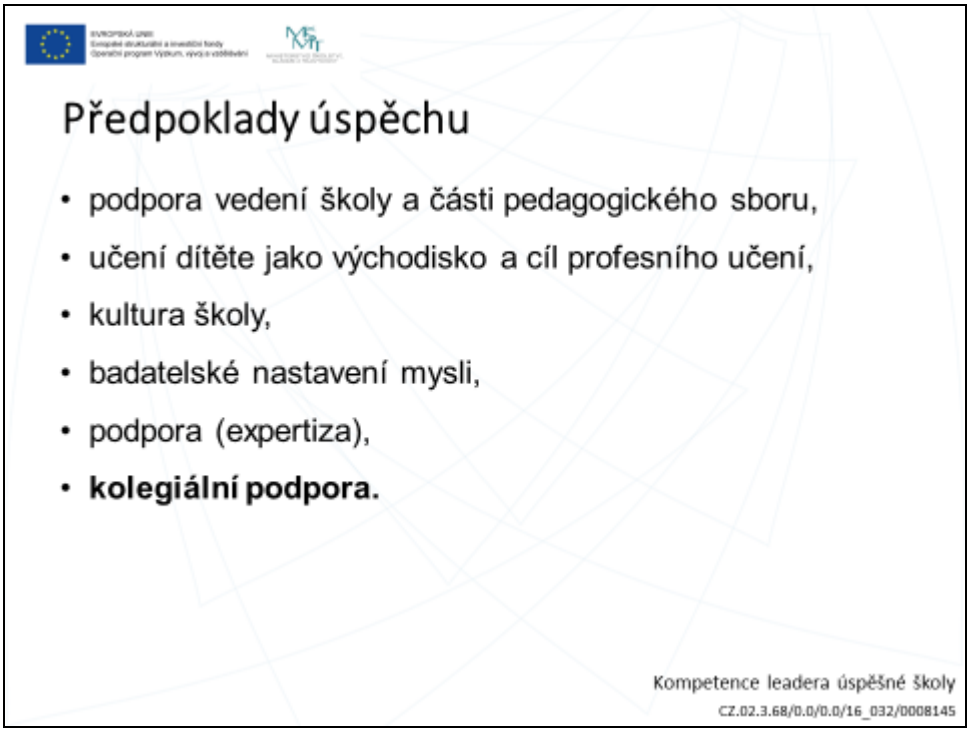
Obr. č. 3.4.1.1: Powerpointová prezentace Formativní hodnocení v oblasti SŠ, slide č. 2 (zdroj: MALENOVSKÝ, M.)

Obr. č. 3.4.1.2: Powerpointová prezentace Formativní hodnocení v oblasti SŠ, slide č. 3 (zdroj: MALENOVSKÝ, M.)

Obr. č. 3.4.1.3: Powerpointová prezentace Formativní hodnocení v oblasti SŠ, slide č. 4 (zdroj: MALENOVSKÝ, M.)

Obr. č. 3.4.1.4: Powerpointová prezentace Formativní hodnocení v oblasti SŠ, slide č. 5 (zdroj: MALENOVSKÝ, M.)

1. téma

Aktivita:

Lektor klade v rámci evokační aktivity otázky účastníkům.

Otázky lektora:

- Co je podle vás formativní hodnocení?
- Popište, jak podle vás vypadá situace, kdy učitel zařazuje do své výuky formativní hodnocení?

Možná odpověď: Učitel hodnotí výkony žáků, aby získal informace pro své rozhodování o dalším postupu výuky a učení.

Otázky lektora:

- Co jako učitel dále udělá – na co a jak naváže?
- Zvýší/sníží náročnost výuky?
- Vrátí se k některé části zadaného úkolu?
- Poskytne některým žákům zpětnou vazbu? Jakou?

Následují slidy prezentace, které popisují podmínky pro úspěšné zavádění formativního hodnocení a slepé uličky (viz slide 4 a 5).

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- V závěrečné části je doporučeno nechat mírnou časovou rezervu na dotazy, resp. použít tzv. „parkoviště otázek“, flip pro otázky, na které může být prostor v další části semináře.
- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

3.4.2 BLOK č. 2 (Bezpečné prostředí)

Cíle bloku č. 2:

- Seznámit se s termínem vize školy.
- Určit si, co ovlivňuje bezpečné prostředí.
- Seznámit se s modelem společného učení dle Kofmana.

Základní distanční materiál:

- Formativní hodnocení v oblasti SŠ

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 2 (aktivity, úkoly, průběh):

Lektor se opírá o kapitolu 3 distančního textu (Cíle učení a kritéria úspěchu).

Aktivita/diskuse:

V rámci evokační aktivity klade lektor otázky na téma „Vize školy“:

- Pokuste se popsat vaši školu jednou větou.
- Je možné to nějak propojit s vizí vaší školy, nacházíte v nich nějakou souvislost?

Lektor vyzve účastníky, aby si odpovědi promysleli a následně je diskutovali ve skupině (max. 3–4 osob).

Následuje sdílení názorů, jaké zajímavé myšlenky ve skupině zazněly.

Aktivita:

„Uvědomění si významu informací – pracovní list / Model společného učení“

Účastníci dostanou jednoduchý pracovní list (příloha 5.4.2.1) pro přemýšlení o bezpečném prostředí.

Lektor klade otázky zaměřené na tematiku budování bezpečného prostředí pro učení.

Otázky lektora:

- Individuálně: Co může vedení školy dělat pro to, aby se žákům a učitelům na škole dobře učilo a žilo? Zapisujte si do pracovního listu.

- Diskuse ve skupině (3, max. 3+1): Co může vedení školy dělat pro radostné učení žáků a učitelů. Připište si do pracovního listu, co vás v diskusi zaujalo a co ještě považujete za podstatné.

Bezpečné prostředí

Bezpečné prostředí pro učení

Pro úspěch projektu je potřebné cílevědomě ve škole budovat kulturu podporující učení. Její důležitou součástí je vytváření bezpečného prostředí pro učení jak všech žáků, tak všech pedagogů školy.

Napište si v bodech jako podklad pro diskusi v malé skupině:

Co považujete za důležité znaky a předpoklady bezpečného prostředí?

Co může vedení školy dělat pro to, aby se žákům a učitelům ve škole dobře učilo a žilo?

Zapište si, co zaznělo při diskusi a co považujete za podstatné.

Obr. č. 3.4.2.1: Pracovní list Bezpečné prostředí (zdroj: KUBÍČEK, M.)

Lektor se může při této aktivitě setkat s následujícími pochybnostmi:

- smysluplnost výuky a učení;
- vysoké nároky spojené s bezpečným prostředím tolerujícím chyby;
- spolupráce – počínaje tvorbou a přijetím (sdílené) vize až po spolupráci při přípravě, realizaci a reflexi výuky;
- vstřícnost a ochota pomoci;
- ochota přijímat podporu kolegů;
- ochota dále se vzdělávat,
- ochota přebírat individuální zodpovědnost ze strany učitelů i žáků, transparentnost – úplná informovanost pedagogů.

Lektor zdůrazňuje, že jde o stálé hledání a cestu – nikdy není možno říct, že již bylo všeho dosaženo: **jsme spolu na cestě**.

Aktivita:

V další části představí lektor účastníkům text (viz tab. 3.4.2.1, příloha 5.4.2.2), rozdá jim ho k soustředěnému čtení; po pročtení je možné nechat účastníky diskutovat krátce v malých skupinkách a poté přejít k diskusi v plénu.

Model společného učení	Model jednostranné kontroly
Je založen na třech přesvědčeních:	***Je založen na třech přesvědčeních:***
A) Můj rozum je omezený. Můj mentální model omezuje moje vnímání a interpretaci, proto je můj pohled vždy neúplný. Výsledkem je, že nemůžu s určitostí tvrdit, jak se věci mají nebo jak se budou vyvíjet v budoucnu.	**A) Přemýšlím naprosto racionálně.** Můj názor je objektivní, není zastřen emocemi ani ovlivněný osobními zájmy. Vidím věci takové, jaké jsou. Mé vnímání neovlivňují žádné mentální modely.
B) Moje názory jsou pouhými hypotézami, které mohou být kdykoli vyvráceny. Různé názory se doplňují. Protože různí lidé fungují na základě různých mentálních modelů, mohou vidět věci, která já nevidím. Mohou být vždy cenným zdrojem dalších informací. Proto se snažím názory ostatních pochopit, i když jsou v rozporu s názory mými.	**B) Druzí lidé neuvažují racionálně.** Většina lidí bohužel není vůbec schopna racionálně uvažovat. Nejsou otevřeni jiným pohledům a trvají na svých názorech, které často bývají mylné. Nevidí pravdu, a co je ještě horší – ani ji vidět nechtějí.
C) Chyby jsou příležitost k učení.	**C) Chyby je potřeba trestat.** Když se něco pokazí, musí na sebe vzít někdo vinu. Zodpovědná osoba by měla být potrestána. Hnacím motorem je strach ze selhání.
Z těchto tří přesvědčení vychází pět strategií:	***Z těchto tří přesvědčení vychází pět strategií:***
1. Cíle a strategie definujeme dohodou. Řešíme-li náročný problém, otevřeme diskusi o cílech a strategiích. Čím více lidí je zapojeno, tím více moudrosti máme k dispozici ke společnému řešení.	**1. Cíle definujeme jednostranně.** Neztrácíme čas pokusy o hledání společného řešení. Spolupracujeme jen s těmi, kteří s námi souhlasí.
2. Vyhrávejme s ostatními. K realizaci je potřeba spolupráce a flexibilita. Každý pro nás může být zdrojem informací na cestě k dosažení cíle. Změnit názor je znakem otevřenosti a síly.	**2. Vyhrávejme nad ostatními.** Realizace vyžaduje plné nasazení. Trvejme na svých cílech a strategiích a veškerý odpor smeťme z cesty.
3. Sdílejme své názory a poslouchejme názory druhých. Sdílejme informace, příklady a názory, aby si i druzí mohli udělat své vlastní závěry. Vytvářejme podmínky pro otevřenou diskusi.	**3. Manipulujme informace.** Uvádějme pouze taková fakta, která podporují naše tvrzení, a ostatní informace zatajujme.
4. Maximalizujme vnitřní závazek umožněním svobodné a informované volby. Vytvoříme prostředí maximální informovanosti a minimálního nátlaku, které druhým pomůže rozhodnout se, jak uspokojit vlastní potřeby a zájmy. Podpořme lidi v převzetí zodpovědnosti za jejich rozhodnutí.	**4. Používejme vnější motivaci.** Vyhrožujme lidem, že pro ně bude mít vážné následky, pokud se nepodřídí, a odměňujme je, budou-li poslouchat.
5. Uznejme právoplatnost emocí. Všechny pocity mají svou váhu a stojí za prozkoumání.	**5. Potlačujme pocity a emoce, jsou důkazem slabosti.** Dobrá práce je výsledkem usilovného přemýšlení, nikoli pocitů.

Tab. 3.4.2.1: Práce s textem (KOFMAN, Fred. Vědomý business: integrita, úspěch a štěstí. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. 343 s. ISBN 978-80-7367-747-3.)

Reflexe:

Následuje reflexe činnosti. V této části je vhodné nechat prostor účastníkům pro sdílení nápadů, pochybností apod.

Otázky lektora:

- Jaký vliv má vize školy na její chod?
- Co pro vás konkrétně znamená bezpečné prostředí?
- Jaké příležitosti v tématu nacházíte?
- Jaké prvky modelu společného učení používáte?

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Lektor by měl být připraven, že vedoucí pracovníci škol často přejdou k prezentaci své školy, která prakticky nezná hranic. Měl by se snažit je udržet v tématu a důsledně dbát na to, aby opravdu používali jen jednu větu (vizi).
- Při modelu společného učení často dochází k obhajobě postupů, které škola používá. Lektor by na tyto momenty neměl reagovat.
- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek. Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.4.3 BLOK č. 3 (Kultura školy)

Cíle bloku č. 3:

- Seznámit se s termínem kultura školy.
- Určit si, co ovlivňuje lídr a které hodnoty by měl ctít.
- Seznámit se fungováním vnitřní a vnější motivace zaměstnanců (resp. lidí obecně).

Základní distanční materiál:

- Formativní hodnocení v oblasti SŠ

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 3 (aktivity, úkoly, průběh):

Lektor vychází z 1. kapitoly distančního materiálu (Kultura školy).

1. téma: Kultura školy

Aktivita/diskuse:

V rámci evokační aktivity vyzve lektor účastníky, aby na papír napsali, co je napadne, když se řekne:

- kultura školy,
- vnitřní motivace,
- vnější motivace,
- lídr,
- hodnoty organizace.

Účastníci následně sdílejí své myšlenky s ostatními ve dvojicích/trojicích.

Následuje řízená diskuse pod vedením lektora, který jejich myšlenky zapisuje na flipchart. K zapsanému se budou průběžně vracet v rámci reflexe. Cílem aktivity je, aby zazněly komentáře a osobní zkušenosti ke všem z pěti pojmů.

Aktivita:

Lektor pokračuje aktivitou „**Uvědomění si významu informací“.** Lektor rozdá text „Kultura a motivace“. Lektor text rozdělí na dvě části:

- A – Kultura a motivace (příloha 5.4.3.1),
- B – Lídr a hodnoty (příloha 5.4.3.2).

Účastníci dostanou za úkol pozorně si pročíst text a představit ho kolegovi ve dvojici, tak aby vše bylo zřejmé. Tedy polovina účastníků čte a představuje text A, druhá polovina čte a představuje text B. Je možné si dělat poznámky.

TEXT A: KULTURA A MOTIVACE

KULTURA A MOTIVACE

Silné kultury jsou vybudovány na poslání organizace, na její vizi a na základních hodnotách. Čím má organizace silnější kulturu, tím více je dlouhodobě soudržná a silněji působí na chování každého zaměstnance. Chceme-li dosáhnout smysluplných a dlouhodobých změn chování, musíme působit skrze kulturu organizace. Chování stávajících zaměstnanců vštěpuje kulturu novým zaměstnancům. Touha zapadnout, osvědčit se je u většiny lidí typickým projevem klíčové potřeby sounáležitosti.

Vnitřní a vnější motivace

Dělám něco, protože se k tomu cítím být donucen, nebo abych potěšil ostatní. To znamená, že dělám něco z důvodu vnější kontroly (odměna, pokud se mi to podaří / potrestání, pokud nepodaří). Mám vnější motivaci.

Dělám něco, protože sám chci, z vlastní vůle, abych potěšil sebe, jde o moji vnitřní touhu, činnost je pro mě odměnou sama o sobě. Mám vnitřní motivaci.

Dopady vnějších odměn na motivaci zkoumá mnoho vědců (E. Deci, M. Csikszentmihalyi, C. Dwecková, a další). Shodují se v tom, že dopředu stanovená odměna krátkodobě zvýší motivaci, ale vyvolává na úrovni mozku závislost a především snižuje vnímanou hodnotu samotného úkolu. Navíc zaměření na odměnu tlumí schopnost nalézat nová řešení, kreativitu a zhoršuje rozhodování.

Za práci samozřejmě musíme dostat zaplaceno, ale čím větší důraz klademe na vnější odměnu, tím nižší vnitřní motivaci zaměstnanec cítí. Dlouhodobě vede vnější motivace spíše k pocitům poslušnosti nebo vzdoru, autonomní chování se mění na chování závislé. Osoby, které přestanou být zvnějšku kontrolovány, se s větší pravděpodobností přestanou snažit, jakmile jsou odměny a tresty zrušeny.

Nikdy nemůžeme lidem přikázat ani dost zaplatit na to, aby jim na něčem skutečně záleželo. „Lidé se drží důvodů, ne plánů." (Kouzes, Posner, 2014, 128). Vnitřní motivace vzniká, když svou práci shledávají jako podnětnou, smysluplnou a hodnotnou. Ideální je, když nám činnost, kterou vykonáváme, přináší radost sama o sobě. M. Csikszentmihalyi v knize Flow: O štěstí a smyslu života (2015) shrnuje, že nejpozitivnější okamžiky zažíváme, když

- se pustíme do úkolu, který máme šanci úspěšně dokončit, především pro to máme dovednosti, ale zároveň je aktivita dostatečně náročná: „Radost se objevuje na hranici mezi nudou a úzkostí, když jsou úkoly v rovnováze se schopnostmi člověka je splnit." (M. Csikszentmihalyi, 2015, 69);
- jsme schopni se soustředit na to, co děláme;
- daný úkol má jasné cíle a poskytuje okamžitou zpětnou vazbu;
- úkol vykonáváme s hlubokým zaujetím, ale necítíme žádnou zvláštní námahu;
- máme pocit kontroly nad tím, co děláme;
- se naše já necítí ohroženo a stává se součástí něčeho většího.

Pokud úkol sám o sobě pro člověka motivující není, hraje klíčovou roli lídr, který může psychologickou hodnotu úkolu zvyšovat.

Jak zvýšit smysluplnost úkolu v očích zaměstnance? (Marciano, 2013)

- Úkoly musí být v souladu s vizí a cíli organizace, lidé musí mít pocit, že jsou součástí něčeho většího, zažívat pocit sounáležitosti. Zároveň musí rozumět, jak to, co se po nich chce, zapadá do celkového rámce.
- Zadání může získat na významu a hrdost zaměstnance roste, když nadřízený explicitně požádá o splnění úkolu konkrétního jednotlivce, protože je přesvědčen, že je na tento typ úkolu nejvhodnější.
- Lidé mají tendenci více respektovat svůj úkol, když ho učí ostatní. Když se členové týmu vzájemně školí, zvyšuje to hodnotu úkolu a také se zvyšuje respekt, který pociťuje zaměstnanec, který školení provádí.
- Úkol se stává významným, když jeho úspěšné splnění přináší následné příležitosti.

Rizika systémů odměňování založených na „jestli…, pak…“

Kromě toho, že systémy odměňování snižují hodnotu úkolu, mají ještě další rizika (Marciano, 2013, Kouzes, Posner, 2014, Dwecková, 2015):

- Dočasnost: Většinou jsou systémy odměňování dočasné, např. vázané na nějaký projekt. Lidé je tedy vnímají jako něco, co trvá nějaký čas: *Po dobu trvání projektu dostávám za změněné chování odměnu. Až projekt skončí a skončí odměny, vrátím se k původnímu chování.* Je to podobné, jako když „držím dietu, abych zhubnul“, nebo „změním své stravovací návyky, abych žil zdravěji“ – přitom taky zhubnu, ale už své stravovací návyky zpět nezměním.
- Nespravedlnost: Sebelépe formulovaná pravidla nemohou nikdy postihnout skutečnou realitu a také to, jak budou interpretována – jak vedením, tak samotnými zaměstnanci. Nikdy tedy nevytvoříme program, který se bude jevit jako férový všem, nikdy nezamezíme tomu, aby někdo neměl pocity nespravedlnosti.
- Odměňování motivovaných: Kdo nakonec dostane největší část odměn? Ti, co už byli aktivní a angažovaní na začátku. O kolik se zvýší jejich motivace? Je to, jako když doučujete studenta, který v testu dosáhl 98 %. O kolik procent se může zlepšit?
- Obava z neúspěchu: Odměna může být lidmi s fixním nastavením mysli vnímána jako měřítko úspěchu. Úkolu, který překračuje jejich komfortní zónu, vyžaduje úsilí, přináší riziko selhání a potvrzení vlastní neschopnosti, se raději vyhnou.

Největší riziko však spočívá v dopadech na kulturu organizace. **Kultura ovlivňuje chování a chování posiluje kulturu.**

Jaké chování si zaměstnanci v návaznosti na systém odměňování „jestli…, pak…“ osvojí? Je to chování, které ladí s hodnotami, jež chcete ve škole žít, posiluje kulturu, kterou ve škole chcete vytvářet?

Literatura:

CSÍKSZENTMIHÁLYI, Mihály. *Flow: O štěstí a smyslu života*. Vydání druhé, upravené, v Portále první. Praha: Portál, 2015. 326 stran. ISBN 978-80-262-0918-8.

DWECK, Carol S. *Nastavení mysli: Nová psychologie úspěchu aneb naučte se využít svůj potenciál*. Vydání první. V Brně: Jan Melvil Publishing, 2015. 303 stran. Žádná velká věda. ISBN 978-80-87270-75-2.

KOUZES, James M. a POSNER, Barry Z. *Leadership challenge: jak zařídit, aby se ve firmách děly zázračné věci*. Vyd. 1. Praha: Baronet, 2014. 388 s. ISBN 978-80-7384-853-8.

MARCIANO, Paul L. *Cukr a bič nefungují: vybudujte si kulturu zapojení zaměstnanců na principech respektu*. 1. vyd. Brno: Motiv Press, 2013. 232 s. ISBN 978-80-904133-9-9.

ROCK, David. *Leadership s klidnou myslí: šest kroků ke změně výkonnosti: pomozte lidem lépe myslet - neříkejte jim, co mají dělat!*. Praha: Pragma, ©2009. 262 s. ISBN 978-80-7349-206-9.

TEXT B: LÍDR A HODNOTY

LÍDR A HODNOTY

Obdivované vlastnosti lídra

Aby lidé svého lídra ochotně následovali, musí být přesvědčeni, že jeho slovům mohou věřit. Na rozdíl od ostatních **důvěryhodných** osob však musí lídr být i **zaměřený na budoucnost** – musí vědět, kam jde; v neposlední řadě je důležité, že ho práce těší a má potřebné znalosti a dovednosti (je **kompetentní**), aby vedl a **inspiroval** ostatní.

Pokud lídr žádá, aby ho ostatní následovali do nejisté budoucnosti, je pochopitelné, že mu lidé musí důvěřovat. *„V období zásadních změn je úroveň důvěry zaměstnanců vůči nadřízenému určujícím faktorem úspěchu probíhajících změn. Jestliže důvěřujeme těm, kteří změny zavádějí, mnohem méně se bráníme.“* (Marciano, 2013, s. 197) *„Pokud nevěříte doručovateli zprávy, pak neuvěříte ani té zprávě.“* (Kouzes, Posner, 2014, s. 49)

Podle čeho poznáme u lídra důvěryhodnost? Nejčastější odpovědí na tuto otázku položenou deseti tisícům lidí po celém světě je: „Udělá to, co řekne, že udělá.“

Lidé naslouchají slovům lídra a pak sledují jeho činy. Když vidí nekonzistentnost, lídr ztrácí jejich důvěru. Základ lídršipu je tedy ve dvou slovech: říkat a dělat. Jinými slovy: stanovit hodnoty a stát se příkladem pro ostatní v tom, že tyto hodnoty bude dodržovat. Žít v souladu se svými a společnými hodnotami je způsob, jak lídři prokazují svou důvěryhodnost.

Objevit své vlastní hodnoty

Hodnoty nastavují parametry pro každé naše rozhodování. Díky nim můžeme zvažovat priority, rozhodovat se, kdy řekneme ano a kdy ne, a také díky nim můžeme druhým objasňovat a zdůvodňovat svá rozhodnutí a své chování.

Lídr musí objevit a s ostatními sdílet to, co je pro něj osobně důležité. Jen tak může být autentický a vést ostatní podle principů, na kterých mu nejvíce záleží. Když lídr sdílí své osobní zkušenosti, které popisují, jak se jeho rozhodnutí opírala o jeho osobní hodnoty, zvyšuje tím svou důvěryhodnost.

Vyjádřit společné hodnoty

Nejen lídr, ale i všichni podřízení budou raději pracovat na místě, kde budou moci zůstat věrni svým přesvědčením. Poznání hodnot každého člena týmu je důležité pro budování vzájemné důvěry. Pro dobré fungování organizace je ale klíčové, aby lídři a jejich lidé dospěli k dohodě ohledně společných hodnot. *„Společné hodnoty jsou interním kompasem, který umožňuje lidem jednat samostatně ve vzájemné součinnosti.“* (Kouzes, Posner, 2014, s. 71)

Lídři nemohou vnucovat své hodnoty svým podřízeným, musí je ale aktivně vtáhnout do procesu tvorby společných hodnot skrze naslouchání, vyjasňování a dosažení shody. Výsledkem musí být skutečné porozumění hodnotám – tomu, jak je projevovat v praxi. Všichni musí vědět, jak hodnoty ovlivní jejich práci a jakým způsobem vymezují cestu ke společné vizi.

Mluvit o společných hodnotách a žít je

Nejlepším způsobem, jak propojovat hodnoty s praxí, je využívat situace, kdy je možné vztahovat hodnoty na aktuální situaci a skrze hodnoty tyto situace nejen řešit, ale i nahlas reflektovat. Nelze předpokládat, že o hodnotách všichni vědí, je potřeba o nich neustále MLUVIT!

Např. u zadávání úkolů by měl lídr vždy konkretizovat svá očekávání, ale zároveň je vztahovat k hodnotám: *Zadání úkolu je…, protože… (smysl úkolu vzhledem k hodnotám).*

V případě lídra ale zároveň platí, že to, co děláme, za nás mluví víc než to, co říkáme. Podřízení lídra sledují, aby posoudili, zda se řídí společnými hodnotami. Čeho si lidé nejvíce všímají a kde tedy může lídr nejlépe vyjádřit principy, na kterých mu záleží?

- Jak tráví svůj čas, čemu věnuje pozornost: Ať už jsou jeho hodnoty jakékoliv, měly by být jasně vidět v jeho diáři a při jednání s kýmkoliv.
- Jak řeší nečekané situace a obtížné problémy: Nečekané události nabízejí příležitost k improvizaci, ale přitom se musí držet společných hodnot. Způsob, jakým tyto situace lídr řeší (jak propojí činy a rozhodnutí se společnými hodnotami), umožňuje v realitě ukázat to, na čem skutečně záleží.
- Jaký jazyk používá, otázky, které klade: Otázky mohou zaměřovat pozornost k tomu, na čem záleží.
- Jak reaguje na zpětnou vazbu: Ptá se, jak ostatní jeho chování vnímají, naslouchá, neobhajuje se, ptá se na příklady, pátrá po porozumění, využívá zpětnou vazbu pro změnu (demonstruje růstové nastavení mysli).

Literatura:

CSÍKSZENTMIHÁLYI, Mihály. *Flow: O štěstí a smyslu života*. Vydání druhé, upravené, v Portále první. Praha: Portál, 2015. 326 stran. ISBN 978-80-262-0918-8.

DWECK, Carol S. *Nastavení mysli: Nová psychologie úspěchu aneb naučte se využít svůj potenciál*. Vydání první. V Brně: Jan Melvil Publishing, 2015. 303 stran. Žádná velká věda. ISBN 978-80-87270-75-2.

KOUZES, James M. a POSNER, Barry Z. *Leadership challenge: jak zařídit, aby se ve firmách děly zázračné věci*. Vyd. 1. Praha: Baronet, 2014. 388 s. ISBN 978-80-7384-853-8.

MARCIANO, Paul L. *Cukr a bič nefungují: vybudujte si kulturu zapojení zaměstnanců na principech respektu*. 1. vyd. Brno: Motiv Press, 2013. 232 s. ISBN 978-80-904133-9-9.

ROCK, David. *Leadership s klidnou myslí: šest kroků ke změně výkonnosti: pomozte lidem lépe myslet - neříkejte jim, co mají dělat!*. Praha: Pragma, ©2009. 262 s. ISBN 978-80-7349-206-9.

Závěr/diskuse:

Lektor zahájí závěrečnou diskusi. Tu vede lektor doptáváním se na nejasnosti, dává prostor účastníkům vyjádřit se k problematice. Doporučuji vzhledem ke složitosti tématu vyhradit na závěr alespoň 20 minut.

Otázky lektora:

- S jakými názory v textu souhlasíte?
- Jaká konkrétní zkušenost se vám vybavila během studia textu?
- Co můžete udělat u vás ve škole tak, aby nové poznatky byly užitečné?

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.4.4 BLOK č. 4 (Badatelský cyklus profesního učení)

Cíle bloku č. 4:

- Určit, jak souvisí profesní učení učitelů a učení dětí.
- Seznámit se s badatelským cyklem profesního učení (BCPU).

Základní distanční materiál:

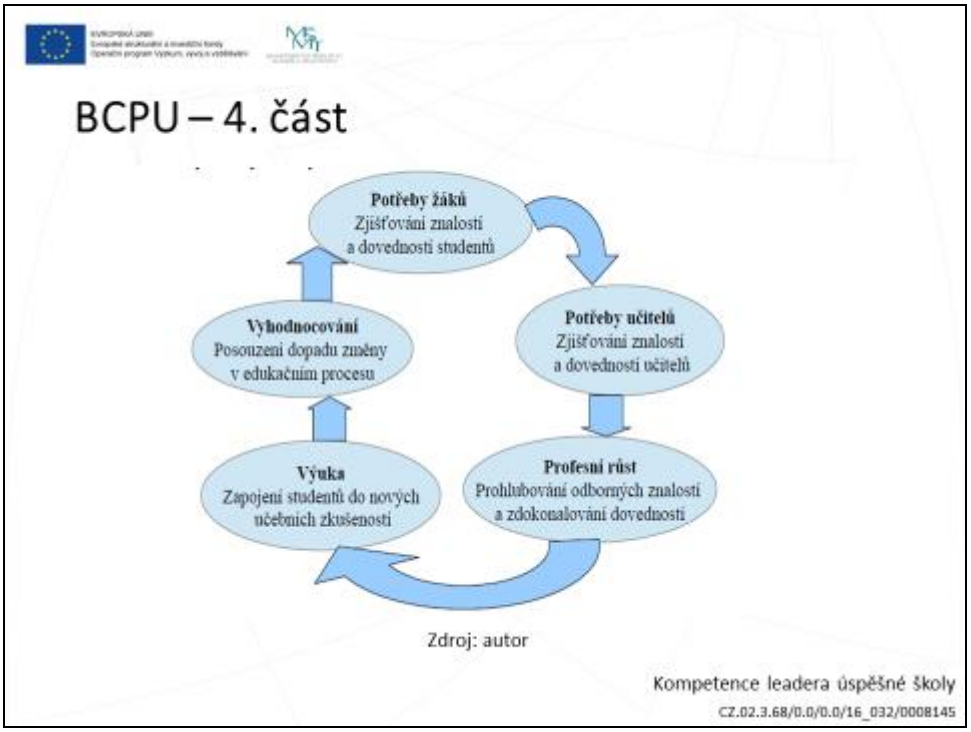
- Formativní hodnocení v oblasti SŠ

Rozsah:

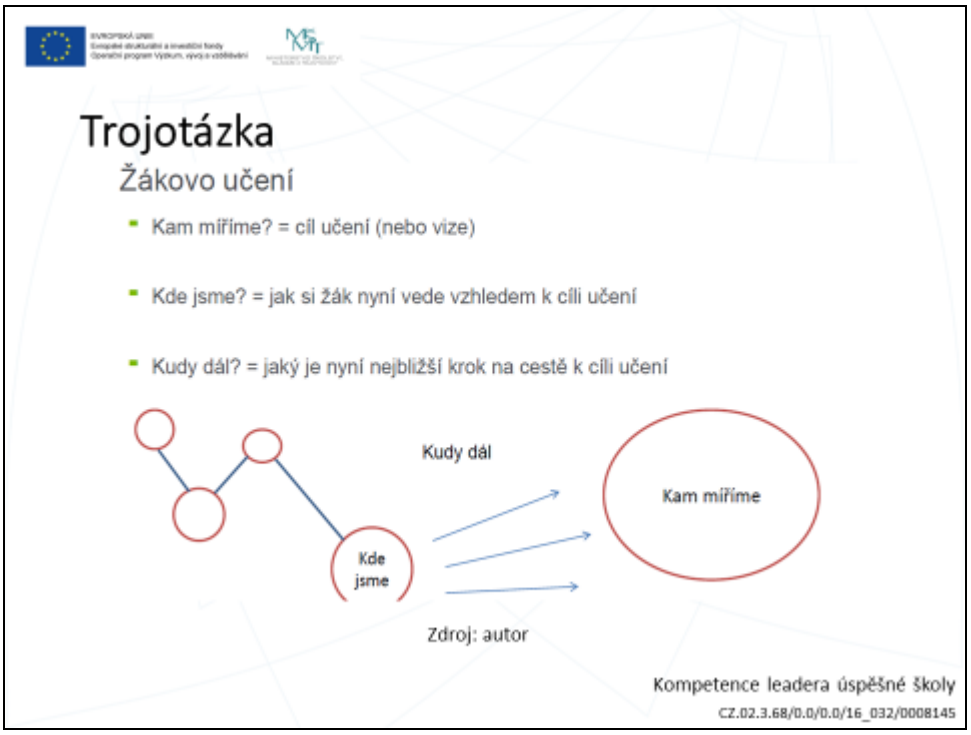
- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 4 (aktivity, úkoly, průběh):

Lektor se opírá o slidy 15, 16 a 17 powerpointové prezentace (viz obr. č. 3.4.4.1-3.4.1.3).

Obr. č. 3.4.4.1: Powerpointová prezentace Formativní hodnocení v oblasti SŠ, slide č. 15 (zdroj: MALENOVSKÝ, M.)

Obr. č. 3.4.4.2: Powerpointová prezentace Formativní hodnocení v oblasti SŠ, slide č. 16 (zdroj: MALENOVSKÝ, M.)

Obr. č. 3.4.4.3: Powerpointová prezentace Formativní hodnocení v oblasti SŠ, slide č. 17 (zdroj: MALENOVSKÝ, M.)

Aktivita/diskuse:

Lektor se dále opírá o sadu textů níže.

Lektor v rámci evokační aktivity položí účastníkům otázku:

- Co jste se v poslední době naučili ve své profesi nového a jak to konkrétně pomáhá zlepšit učení vašich žáků?

Lektor vyzve účastníky, aby si odpovědi promysleli a zapsali, následně aby svoje názory sdíleli ve dvojicích/trojicích.

Následuje řízená diskuse.

Lektor krátce představí **metodu I.N.S.E.R.T**, se kterou budou účastníci pracovat.

*INSERT je zkratka anglického označení „**i**nteractive **n**oting **s**ystem for **e**ffective **r**eading and **t**hinking". Je to jedna ze základních metod kritického myšlení, kterou lze použít v průběhu studia – při četbě naučného textu. Systémem několika značek vyjadřujeme svůj jedinečný vztah k informacím v článku a pomocí znamének jej zviditelňujeme. Značky udržují naši pozornost a pomáhají nám s porozuměním. Používáním značek si studenti zvykají na to, že vzdělávání nespočívá v učení se nazpaměť, ale že sdělení mají promýšlet. Ve finální fázi značky pomohou k rychlé orientaci v textu a k zápisu nejpodstatnějších poznatků, ať již jsou pro nás známé nebo nové, ať s nimi souhlasíme, nesouhlasíme nebo si nad nimi klademe otázku. (Dostupné z http://www.respektneboli.eu/pedagogove/archiv-metod/insert)*

Dále představí systém, s nímž budou účastníci pracovat při práci s textem:

√	Udělej fajfku na okraji textu, jestliže určitá informace v textu potvrzuje, co jsi věděl/a nebo sis myslel/a, že víš.
–	Udělej minus, jestliže je informace, kterou čteš, v rozporu s tím, co víš. Tímto znaménkem můžeš označit také nějaký rozpor uvnitř textu.
+	Udělej plus, jestliže informace, kterou se dozvíš, je pro tebe nová a zároveň důvěryhodná.
?	Udělej otazník, jestliže se objeví informace, které nerozumíš, která tě mate nebo o které by ses chtěl/a dozvědět více.

(Zdroj: RUTOVÁ, N. INSERT [online]. [cit. 5.8.2020]. Dostupné z: http://www.respektneboli.eu/pedagogove/archiv-metod/insert)

Poté lektor rozdá účastníkům texty o jednotlivých dimenzích badatelského cyklu profesního učení (příloha 5.4.4.1).

TEXTY K PROCVIČOVÁNÍ

Badatelský cyklus učení podle H. Timperley

Principy formativního hodnocení lze efektivně aplikovat na učení. Díky uplatňování těchto principů se zlepšuje implementace výukových a učebních postupů, což vede k lepšímu výsledku studentů. Pro každého učícího se jedince, učitele či žáka, efektivita jakéhokoliv procesu formativního hodnocení závisí na tom, jak si odpovídá na následující tři otázky: Kam mířím? Jak to dělám? Jaký bude můj další krok? (Hattie, Timperley, 2007).

Helen S.Timperley a kolegové (2008) definovali cyklus profesního učení způsobem, který vede k efektivní učitelské praxi. Hodnocení je v tomto cyklu zásadní a obsahuje obojí, hodnocení učení žáka a efektivity vlastní učitelské práce.

První otázka *Kam mířím?* umožňuje učícímu se porozumět cílům jeho učení s akcentem na vlastní úsilí. Učitel potřebuje být schopen zodpovědět tuto otázku jak z hlediska žáků ve vztahu ke vzdělávacím cílům, tak z hlediska efektivity vlastní učitelské praxe.

Hledání a získávání informací o tom *Jak to dělám?* umožňuje učícímu se posoudit prostor mezi jeho vzdělávacími cíli a jeho aktuální úrovní porozumění a výkonu v této oblasti. Může také posoudit, jak efektivní je jeho současné úsilí při dosahování cílů. Stejně jako v první otázce i v té druhé jde o paralelní proces učitelova přemýšlení zahrnující žáky i sebe. U žáků se tato otázka týká prostoru mezi tím, co v současné době vědí, a co je třeba se naučit a udělat, aby dosáhli svých vzdělávacích cílů. U učitelů otázka cílí na efektivitu jejich současných výukových postupů při uspokojování potřeb všech studentů.

Informace o tom, *Jaký bude můj další krok?,* umožňuje učícím se identifikovat, kam napřít svou pozornost a úsilí k dosažení svých cílů. Žáci potřebují vědět velmi konkrétně, co mohou udělat, aby dosáhli pokroku. Učitelé potřebují vědět, jak řešit otázku pokroku studentů skrze identifikaci specifických cílů pro své vlastní odborné učení.

Dimenze 1: Potřeby žáků – Zjišťování znalostí a dovedností žáků

Cyklus začíná identifikací znalostí a dovedností, které žáci potřebují ke zmenšení prostoru mezi tím, co vědí a mohou udělat, a mezi tím, co potřebují znát a umět, aby uspokojili požadavky kurikula, standardy nebo jiné výsledky ceněné komunitou, ve které žáci žijí a učí se.

Klíčové otázky zahrnují: Co již žáci vědí? Jaké důkazů o učení byly použity? Co se žáci musí naučit? Jak budeme jako učitelé stavět na tom, co studenti vědí?

Současně učitelé zjišťují, co se potřebují naučit, aby zlepšili učení svých žáků. Prostřednictvím tohoto procesu se jejich zapojení do učebního procesu řídí porozuměním potřeb pokroku žáků.

Dimenze 2: Potřeby učitelů – Zjišťování znalostí a dovedností učitelů

Druhá dimenze cyklu nabádá učitele, aby zjistili, co potřebují vědět a udělat, aby byli efektivnější v oblastech, které potřebují žáci rozvíjet. Vzhledem k pravděpodobné složitosti při získávání odpovědí učitelé obvykle potřebují odbornou podporu při identifikaci vlastních vzdělávacích potřeb tak, aby měly dopad na jejich žáky. Tato dimenze cyklu se může objevit současně s tou první, zvláště pokud učitelé nemají dostatečné znalosti k podrobnému posouzení svých žáků, nebo může být dalším

krokem v cyklu, jakmile bude provedena diagnóza jejich potřeb. Když si učitelé zvyknou na cyklické vyhodnocování a jsou schopni převzít kontrolu nad svým vlastním učením, dimenze se mohou prolínat.

Dimenze 3: Profesní růst – Prohlubování odborných znalostí a zdokonalování dovedností

Ve třetí dimenzi cyklu se shromažďují tři zdroje důkazů: důkazy o potřebách učení žáků, důkazy o potřebách učení učitelů a důkazy o tom, které metody a strategie s největší pravděpodobností řeší konkrétní potřeby učení studentů.

Tradiční přístupy k odbornému učení a rozvoji začínají v tomto okamžiku, tj. bez zapojení prvních dvou částí cyklu. Identifikace potřeby učit se specifické znalosti a dovednosti je často určována externím subjektem nebo vedením školy. Učitelé se tak mohou stát pasivními účastníky agendy někoho jiného s doprovodnými problémy nedostatku motivace a angažovanosti. Procesy zahrnuté do první a druhé dimenze, které identifikují potřeby učení žáků a učitelů, umožňují, aby aktivity ve třetí dimenzi cyklu odpovídaly těmto potřebám.

Dimenze 4: Výuka – Zapojení žáků do nových učebních zkušeností

Je pouze malá pravděpodobnost pozitivní změny v učebním profilu žáka, jeho pokroku a výsledcích, pokud nedojde ke změně výuky. Změny v přesvědčení a znalostech učitelů, které byly nabyty prostřednictvím profesního učení, musí vést ke změně učebních postupů. V této fázi cyklu je proto důležité, aby učitelé i ti, kteří jim pomáhají, systematicky a kontinuálně vyhodnocovali, co se děje během každodenního učení. Nedávný výzkum (Croninger & Valli, 2009) prokázal, že spolehlivé hodnocení praxe vyžaduje šest až osm pozorování. Cílem pozorování se stává posílit schopnost učitelů odpovědět na tři formativní otázky: Kam mířím? Jak to dělám? Jaký bude můj další krok? Čím více se zaměřujeme na pozorování praxe, tím více požadavků na znalosti a dovednosti učitelů a pozorovatelů objevujeme.

Dimenze 5: Vyhodnocování – Posouzení dopadu změny ve vzdělávacím procesu

Klíčová otázka v závěrečné dimenzi cyklu se zeptá: "Jak efektivní bylo to, co jsme se naučili a učinili při podpoře učení a pokroku našich žáků?" Tato otázka se opírá o vizi učení jako procesu vývoje učitele coby učícího se, přizpůsobivého odborníka. Adaptivní odborníci vědí, jak získat, organizovat a aplikovat odborné znalosti na specifické problémy výuky a učení. Tito odborníci mají schopnost vyhodnotit, kdy známé rutiny fungují a měly by být zachovány, a kdy hledat nové informace, protože staré problémy přetrvávají nebo vznikají nové výzvy. (Bransford et al., 2005) Mnoho přístupů k odbornému učení je založeno na myšlence, že efektivní učitelé jsou rutinními odborníky. Kontextualizovaná povaha učební praxe – konkrétní učitel s konkrétní skupinou studentů v konkrétní škole – však poukazuje na nedostatek záruky, že nějaká specifická praxe bude mít očekávaný výsledek. Bezpochyby jsou některé vyučovací postupy s větší pravděpodobností účinnější než jiné, ale žádný nemůže stoprocentně zaručit úspěch. Existuje-li nějaký obecný princip učitelské praxe, pak je to ten, že výuka musí odpovídat specifickým potřebám studentů, které učitel vzdělává. A tak adaptivní odborníci, kteří jsou kompetentní k tomu, aby zjistili, kdy je praxe zvlášť účinná při zlepšování učení studentů, a kdy tomu tak není, pravděpodobně maximalizují příležitosti studentů k učení.

Opětovné zapojení do cyklu profesního učení

Posouzení dopadu není konec cesty. Jak ukazuje schéma, šipky udržují cyklus. Pokud posouzení dopadu naznačuje, že staré problémy přetrvávají, může být zapotřebí přijmout jiné přístupy k učení. Na druhou stranu, pokud je dosaženo pokroku směrem k cílům pro žáky, pak je třeba identifikovat nové cykly, protože požadavky na výuku jsou zřídka statické. Nejdůležitější je analyzovat, zda všichni studenti těží ze změny vedoucí ke kvalitě. Obvykle se tyto cykly stále konkrétněji zaměřují v souladu se zvyšující se dovedností hodnocení učitelů a jejich sebereflexí.

(zdroj: HATTIE, John and Helen TIMPERLEY. The Power of Feedback. *Review of Educational Research*. 2007, vol. 77, n. 1, p. 81–112. ISSN 0034-6543)

Závěr/diskuse:

V závěru následuje diskuse.

Otázky lektora:

- Co vám na BCPU přišlo přínosné?
- Jaké nároky klade na učitele?
- Jaké konkrétní kroky je nutné podniknout na vaší čkole, aby toto mohlo probíhat?

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Dostatečně vysvětlete metodu I.N.S.E.R.T, nevadí, pokud účastníci nepoužijí všechny značky.
- Není nutnou podmínkou text podrobně studovat; pokud lektor vidí, že je pro účastníky příliš náročný, tak může vše dovysvětlit na obrázku v prezentaci.
- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.4.5 BLOK č. 5 (Reflexe)

Cíle bloku č. 5:

- Reflektovat poznatky ze semináře.
- Určit, které poznatky je možné přenést do jednotlivých škol.

Rozsah:

- 1 hodina (45 min.)

Obsah bloku č. 5 (aktivity, úkoly, průběh):

Vzhledem ke složitosti formativního hodnocení lektor dává v této části prostor k vyjasnění termínů, poskytuje možnost vyjádřit se k nově nabytým informacím či si navzájem sdělit pochybnosti.

Reflexe:

Reflexe je strukturována dle hlavních bodů semináře:

- bezpečné prostředí jako východisko pro učení dětí a učitelů;
- kultura školy;
- badatelský cyklus profesního učení.

Účastníci mají možnost a prostor se vyjádřit.

Aktivita/diskuse:

Otázky lektora:

- Jak zařizujete bezpečné prostředí ve škole? Jak se to projevuje?
- Kdy spolu učitelé spolupracují?
- Co je pro vás kultura školy? Jaká by měla být? Jak to poznáte?
- Kterou část badatelského cyklu profesního učení považujete za nejsložitější?
- Jak na vás působí systém propojení učení učitelů a žáků?

Dotazy lektora se mohou různě měnit a vyvíjet v průběhu debaty. Lektorům je doporučeno, aby dotazy směřovali k osobním zkušenostem účastníků a možnostem realizace na jejich škole.

Lektor může také zopakovat některé termíny (např. bezpečné učení, kultura školy, BCPU, formativní „trojotázky“ atd.).

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Je skoro jisté, že na konci semináře vznikne více otázek než odpovědí, s tím by měl lektor počítat. Nebude tak prostor se věnovat všemu.
- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

Použitá literatura a zdroje Metodického bloku č. 4 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro SŠ):

1. BRANSFORD, John, DERRY, Sharon, BERLINER, David, HAMMERNESS, Karen, a BECKETT, Kelly Lin. Theories of learning and their roles in teaching. In: DARLING-HAMMOND, Linda a BRANSFORD, John (Eds.), *Preparing teachers for a changing world: What teachers should learn and be able to do.* San Francisco: Jossey-Bass, 2005, s. 40–87.
2. CRONINGER, Robert G. a VALLI, Linda. Mixing it up about methods. *Educational Researcher.* 2009, Vol. 38, No. 7, 541-545. doi: 10.3102/0013189X09348787
3. CSÍKSZENTMIHÁLYI, Mihály. *Flow: o štěstí a smyslu života.* Vydání druhé, upravené, v Portále první. Praha: Portál, 2015. 326 stran. ISBN 978-80-262-0918-8.
4. DWECK, Carol S. *Nastavení mysli: nová psychologie úspěchu, aneb, naučte se využít svůj potenciál.* Vydání první. Brno: Jan Melvil Publishing, 2015. 303 stran. Žádná velká věda. ISBN 978-80-87270-75-2.

5. HATTIE, John a TIMPERLEY, Helen. The power of feedback. *Review of Educational Research.* 2007, vol. 77, n. 1, p. 81–112. ISSN 0034-6543
6. KOFMAN, Fred. *Vědomý business: integrita, úspěch a štěstí.* Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. 343 s. ISBN 978-80-7367-747-3.
7. KOUZES, James M. a POSNER, Barry Z. *Leadership challenge: jak zařídit, aby se ve firmách děly zázračné věci.* Vyd. 1. Praha: Baronet, 2014. 388 s. ISBN 978-80-7384-853-8.
8. MARCIANO, Paul L. *Cukr a bič nefungují: vybudujte si kulturu zapojení zaměstnanců na principech respektu.* 1. vyd. Brno: Motiv Press, 2013. 232 s. ISBN 978-80-904133-9-9.
9. ROCK, David. *Leadership s klidnou myslí: šest kroků ke změně výkonnosti: pomozte lidem lépe myslet – neříkejte jim, co mají dělat!* Praha: Pragma, 2009. 262 s. ISBN 978-80-7349-206-9.
10. RUTOVÁ, Nina. *INSERT* [online]. Respekt ne bolí: Pro učitele. n.d. [cit. 13.6.2020]. Dostupné z: http://www.respektneboli.eu/pedagogove/archiv-metod/insert
11. TIMPERLEY, Helen, WILSON, Aaron, BARRAR, Heather a FUNG, Irene. *Teacher professional learning. Best evidence synthesis iteration [BES]* [online]. Auckland: University of Auckland, 2008 [cit. 16.9.2020]. Dostupné z https://www.oecd.org/education/school/48727127.pdf

3.5 Metodický blok č. 5 (Doplňkový tematický blok II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol) – počet hodin 16 hodin distanční a 8 hodin prezenční

V souladu s obsahem vzdělávání v rámci projektu Kompetence leadera úspěšné školy je žádoucí, aby lektor splňoval kvalifikační předpoklady, tzv. „Standard lektora“. Tento standard má definovaný každý vzdělávací modul v rámci projektu. Standard lektora pro doplňkový tematický blok II (dále DTB II) je dostupný na http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/.

V rámci příprav a plánování každé vzdělávací hodiny prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB II je nutné stanovit si:

- vzdělávací cíle;
- zvolit vhodné vyučovací metody a organizační formy.

Je nutné zvolit takový repertoár výukových metod a forem, které povedou k dosažení stanovených cílů. Dbáme na aktivní zapojení účastníků, střídání metod a forem. Využíváme především aktivizační a komplexní metody výuky. Pro jednotlivé aktivity uvádíme přibližný časový rozsah.

Nezapomeňme připravit pomůcky ve formě studijních textů, zdroje informací, důležité odkazy, pracovní listy, příklady, videa, obrázky. Rovněž pracujeme s příklady dobré praxe, které jsou také součástí distančních textů.

V posledních fázích přípravy volíme způsob hodnocení výkonů účastníků kurzu. Využijeme formulované výukové cíle, které zpětně ověřujeme. Kombinujeme písemné zkoušení na závěr s průběžným ověřováním pomocí předem připravených otázek, zadáváme úkoly k vypracování.

Je vytvořena baterie testů a jejich řešení – viz výukové materiály (digitální forma, tj. v e-learningovém systému **LMS UNIFOR**; přihlašovací odkaz: https://unifor.upol.cz/pedagogicka/; uživatelské jméno: esfklus; heslo: esfklus2019).

Posledním krokem při plánování je reflexe účastníků kurzu a sebereflexe lektora. Děje se až po skončení hodiny. Pro sebereflexi lze využít techniku kladení otázek:

- zda učební činnosti byly vybrány vhodně;
- co dělalo účastníkům největší obtíže;
- zda byl výklad srozumitelný;
- co se podařilo, co se nepodařilo.

Pro zhodnocení reakcí účastníků na konci kurzu je možné využít evaluační dotazník, ale také rozhovor nebo anketu.

Před realizací modulu je vždy nutné aktualizovat učivo vzhledem k aktuálním právním předpisům.

Jednou z možných forem realizace prezenčního studia je workshop, kdy lektor připraví program tak, aby prostřednictvím různých technik (brainstorming, priorizace, mentální mapy, zpětná vazba, aj.) účastníci s využitím vlastních zkušeností a znalostí došli k výstupu, který je pro ně užitečný a využitelný v jejich další práci, praxi. Lektor je při tom většinou v roli moderátora, facilitátora. Výstup workshopu se formuluje díky předem danému tématu a cíli workshopu.

Workshop není vhodný pro úplné začátečníky, ale slouží pro další vzdělávání a prohlubování znalostí. V průběhu workshopu není představována teorie – předpokládá se, že každý účastník má určitý

teoretický základ (podmínkou účasti je absolvování distanční části vzdělávacího modulového programu

DTB II, která předchází prezenční části) a je schopen s ním ostatní seznámit. Díky interaktivním formám spolupráce mezi účastníky tohoto typu vzdělávání dochází k tomu, že si lidé odnášejí více podnětů pro své další praktické působení.

Učivo DTB II obsahuje následující výukové materiály:

- prezentace v Microsoft PowerPoint (odkazy dostupné v příloze 5.5);
- distanční výukové materiály zavěšené v LMS UNIFOR (https://unifor.upol.cz/pedagogicka/;
- baterie testů a jejich řešení přístupné v LMS UNIFOR (odkazy dostupné v příloze 5.5);
- příklady dobré praxe;
- seznam doporučené literatury.

Seznam prezentací v Microsoft PowerPoint prezenční části vzdělávacího modulového programu v rozsahu 8 hodin:

- Klíčové kompetence leadera málotřídní školy
- Profesní kompetence jako klíč úspěšného leadera málotřídní školy

Odkaz k prezentacím je dostupný v příloze 5.5.

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB II v rozsahu 16 hodin:

- Profesní kompetence jako klíč úspěšného leadera málotřídní školy

Prezenční část programu Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol je koncipována jako jednodenní workshop.

Cíle prezenční části vzdělávacího modulového programu Doplňkový tematický blok II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol:

- Využít znalosti z distanční výuky.
- Prokázat kompetence v oblasti řízení málotřídní školy.
- Sdílet příklady dobré praxe.
- Podpořit kolegialitu účastníků.
- Využít teoretické poznatky v pedagogické praxi.

Informace k lektorskému zabezpečení prezenční části vzdělávacího modulového programu Doplňkový tematický blok II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol:

Průběh workshopu je specifický. Je založen především na výkladu lektora, modelových situacích, jež vycházejí z pedagogické praxe, a sdílení zkušeností účastníků. Role lektora spočívá v moderování workshopu, při řešení problémů, otázek či diskusí. Lektor vede účastníky k tomu, aby se naučili sdílet vlastní zkušenosti s ostatními, aby dokázali navrhnout vlastní modelové situace a zamysleli se nad možnostmi jejich řešení. V prezenční části lektor klade mimořádný důraz na využitelnost získaných poznatků v pedagogické praxi účastníků. Lektor účastníkům připraví jako doplněk k workshopu předlohy formulářů, které mohou okamžitě využívat ve své pedagogické praxi.

Lektor by měl vzhledem k rozsáhlosti problematiky dávat dostatečný prostor účastníkům na dotazy, měl by přizpůsobit tempo semináře potřebám účastníků.

Požadavky na kompetence lektora:

- odborná znalost tematiky a prostředí málotřídních škol;
- praktické zkušenosti z výuky.

Lektor preferuje interaktivní vedení workshopu před akademickým stylem.

Powerpointová prezentace je pouze podporou pro lektora a je možné ji využít v návaznosti na témata, která budou účastníci v ohlédnutí za distančním studiem zmiňovat.

Lektor využívá Standardu lektora DTB II (http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/).

Pomůcky:

- flipchart, notebook, dataprojektor, fixy, papíry A4

Podrobně rozpracovaný obsah prezenční části

Harmonogram prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB II je rozdělen do 2 hlavních bloků.

3.5.1 BLOK č. 1 (Úvod, komunikace, spolupráce, kompetence úspěšného leadera)

Cíle bloku č. 1:

- Vysvětlit možnosti spolupráce pedagogického týmu.
- Objasnit oblast profesních kompetencí vedoucího pedagogického pracovníka málotřídní školy.

Rozsah:

- 4 hodiny (4 x 45 min.)

Obsah bloku č. 1 (aktivity, úkoly, průběh):

Úvodní část:

- zahájení prezenční části lektorem – motivační úvod;
- představení lektora (včetně případných dotazů účastníků);
- představení projektu (včetně případných dotazů účastníků);
- představení vzdělávacího modulového programu DTB II (včetně případných dotazů účastníků);
- nastavení harmonogramu workshopu.

Aktivita:

V rámci evokační aktivity lektor účastníky vyzve, aby navzájem komunikovali a zhodnotili průběh jejich dosavadního dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP).

Otázky lektora:

- Jaká je délka pedagogické praxe účastníků?
- Jaká témata účastníky zajímají?
- Co účastníkům v praxi málotřídní školy činí největší problém?
- Co účastníci od prezenční části očekávají?
- Co účastníci očekávají od lektora?

Lektor dá účastníkům krátký čas k promyšlení otázek a následně vyslechne jejich odpovědi.

Lektor se v bloku č. 1 zaměří na tyto oblasti:

1. část: Spolupráce v pedagogickém týmu a její aspekty

Výklad:

Lektor podá teoretický výklad k tématu.

Příklad:

Lektor nejprve představí modelovou situaci, tzn. předloží reakci „tatínka“. Lektor vyzve účastníky k tomu, aby sami navrhli řešení (zde je možná buď samostatná práce, nebo skupinová práce ve dvojicích). Účastníci sdělí lektorovi svoje návrhy řešení. Lektor následně představí nevhodné řešení situace (tj. příklad ☹) a poté jim sdělí vhodné řešení modelové situace (tj. příklad ☺).

Příklad modelové situace (autor: Lenka Polášková):

Komunikace s problémovým rodičem při ztrátě oblečení žáka

Příklad ☹:

Tatínek: „Dobrý den, jak je možné, že David nemá rukavice, to je vaše starost na něj dohlédnout.“

Učitelka: „Nezlobte se, já je hned půjdu hledat.“

Příklad ☺:

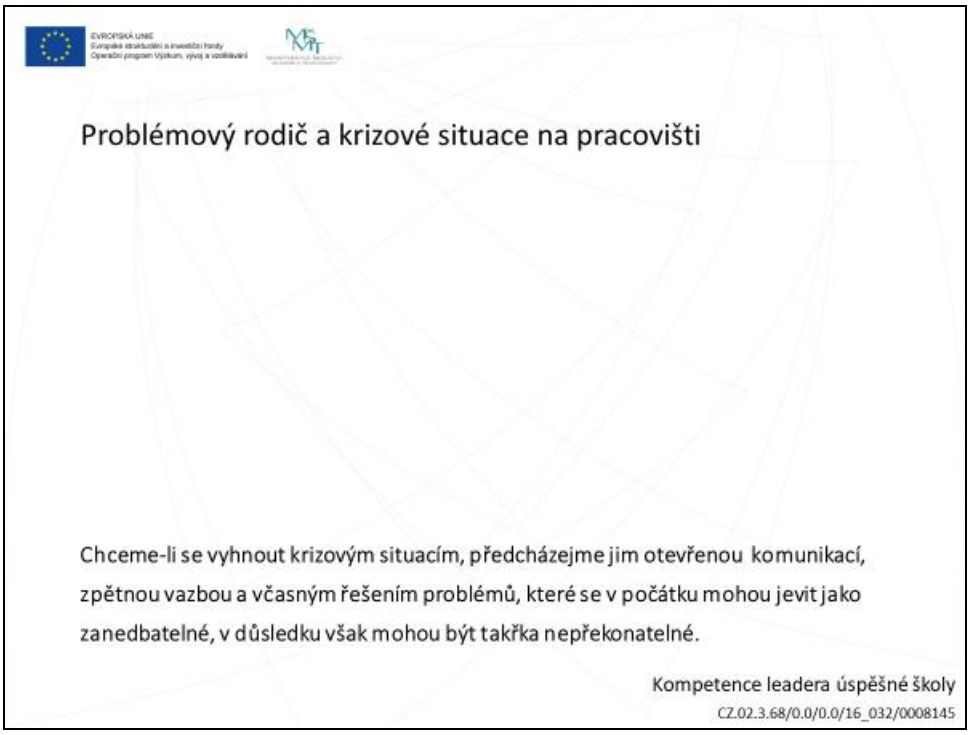
Tatínek: „Dobrý den, jak je možné, že David nemá rukavice, to je vaše starost na něj dohlédnout.“

Učitelka: „Dobrý den, pane Nováku. Určitě se mnou budete souhlasit, že není úplně jednoduché obléknout a dohlédnout na tak vysoký počet žáků. Přesto jsem Davida dvakrát upozorňovala, aby si rukavice uložil na své místo, zřejmě takto omylem neučinil, jindy bývá na své věci řekla bych až precizní, šikovný. Nehažme flintu do žita, běžně se stává, že děti oblečení omylem položí do přihrádky jiného dítěte. Navrhuji, abychom dva dny vyčkali, a pak se dohodneme na dalším postupu.“

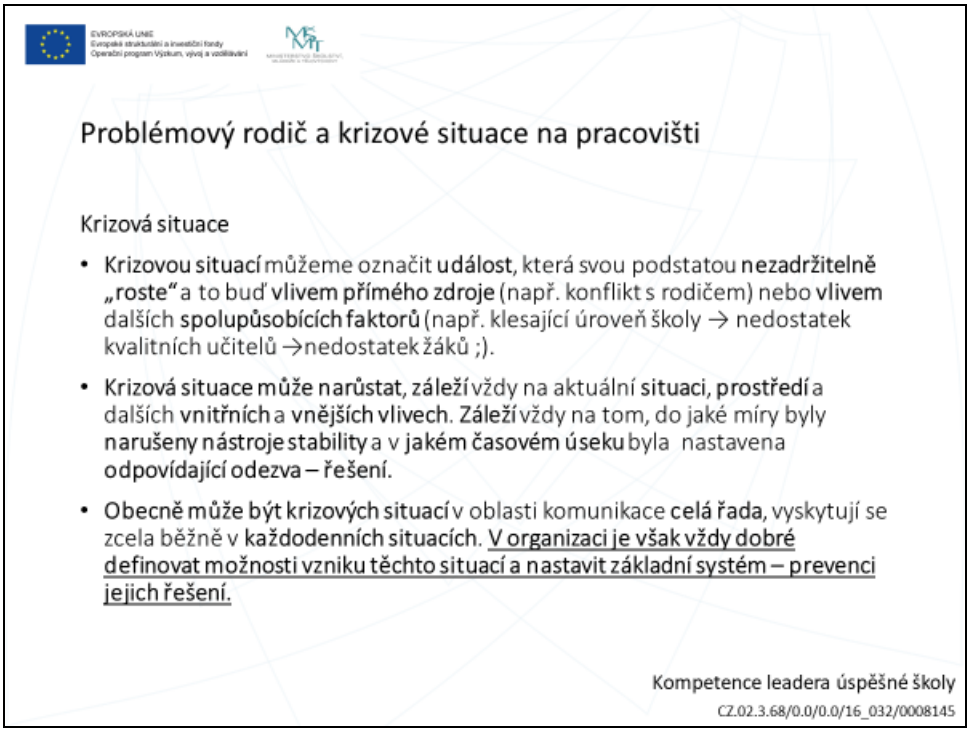
Prostor pro dotazy a sdílení zkušeností:

Lektor dá prostor účastníkům ke kladení otázek a vyzve je ke sdílení vlastních příkladů z praxe.

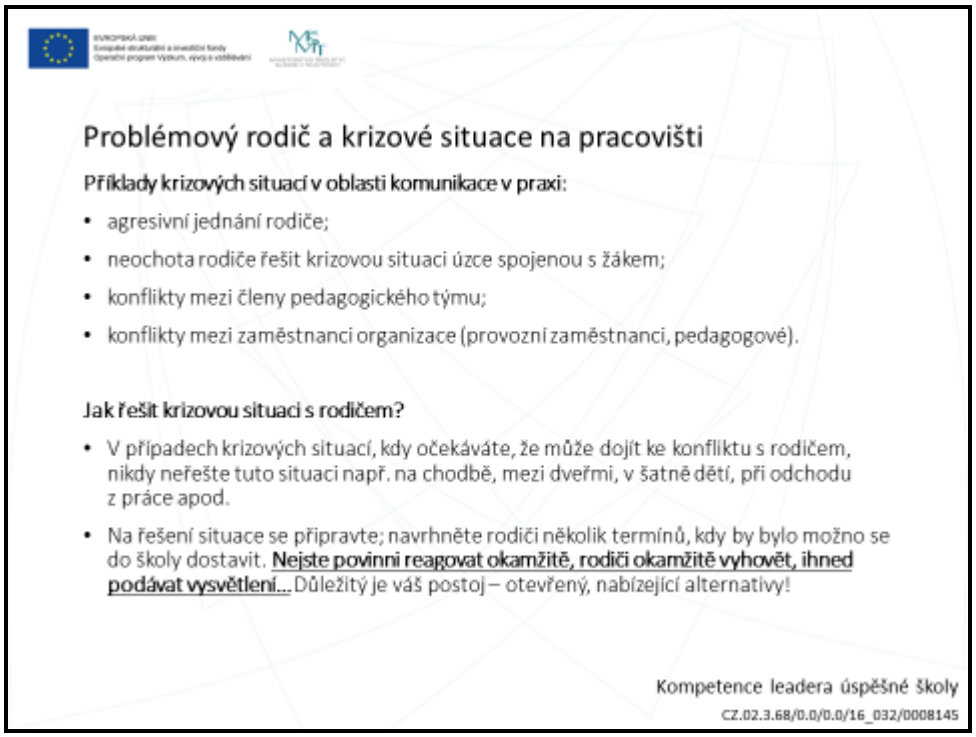
Lektor se v této části opírá o prezentaci Klíčové kompetence leadera málotřídní školy (viz slide č. 5–8).

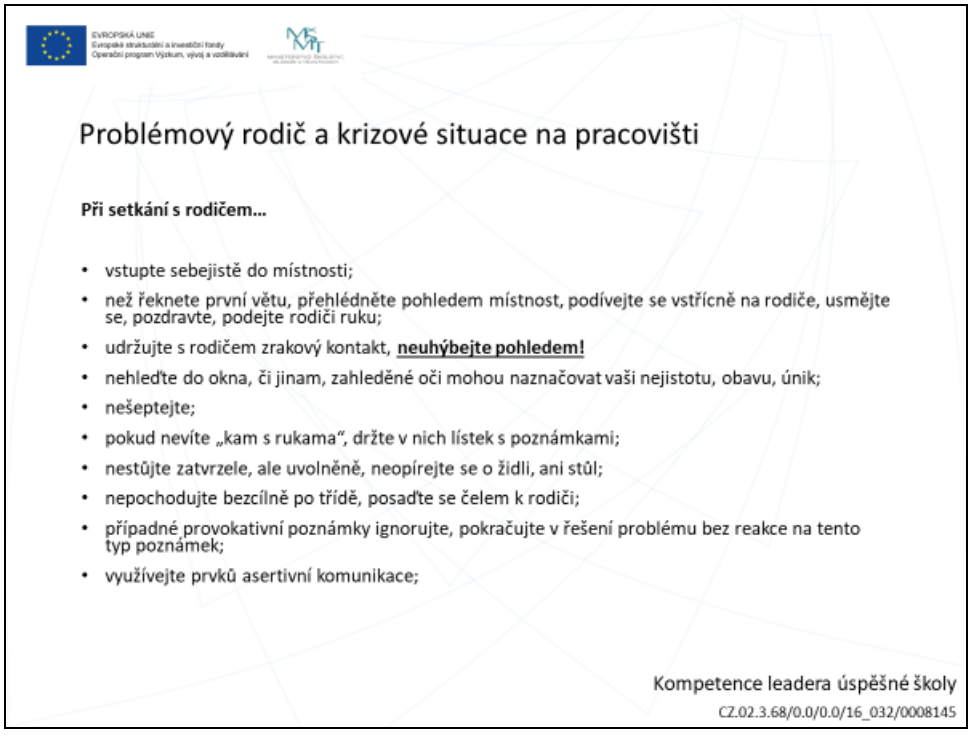
Obr. č. 3.5.1.1: Powerpointová prezentace Úvod, komunikace, spolupráce, kompetence úspěšného leadera, slide č. 5 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

Obr. č. 3.5.1.2: Powerpointová prezentace Úvod, komunikace, spolupráce, kompetence úspěšného leadera, slide č. 6 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

Obr. č. 3.5.1.3: Powerpointová prezentace Úvod, komunikace, spolupráce, kompetence úspěšného leadera, slide č. 7 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

Obr. č. 3.5.1.4: Powerpointová prezentace Úvod, komunikace, spolupráce, kompetence úspěšného leadera, slide č. 8 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

2. část: Vedoucí pedagogický pracovník málotřídní školy, sebereflexe a hodnocení v pedagogickém týmu

Výklad:

Lektor podá teoretický výklad k tématu.

Příklad:

Lektor představí modelový příklad. Lektor uvede varianty a nechá účastníky zhodnotit, jestli se jedná o negativní, či pozitivní postoj pedagogického pracovníka.

Příklad modelové situace (autor: Lenka Polášková):

Práce se stresem a sebereflexí

Příklady:
A)
Varianta☹:
„Musím být dobrá učitelka, zvládat každou situaci, vždy si umět poradit, mít perfektně vypracované plány, nedostatky jsou nepřijatelné.“

Varianta😊:
„Snažím se svou práci dělat co nejlépe, nejsem dokonalá, ale snažím se ze svých nedostatků učit a zlepšovat se. Mám právo dělat chyby, důležité je snažit se je napravit.“.

B)
Varianta☹:
„Musím každému co nejlépe vyhovět, já jsem až na druhém místě. Kdyby tomu tak nebylo, byla bych sobecká.“

Varianta😊:
„Ráda pomohu ostatním, pokud je to v mých silách. Ale abych byla schopna pomáhat druhým, musím být zdravá a myslet také na sebe.“

C)
Varianta☹:
„Musím být na sebe tvrdá, přísná, abych naplnila očekávání svých nadřízených a očekávání rodičů. Kdyby tomu tak nebylo, nezasloužila bych si jejich úctu.“

Varianta😊:
„Mám své slabé a silné stránky, jako každý. Nemusím být dokonalá, abych si zasloužila úctu rodičů a svých nadřízených. Úcta je projev vůči mé osobě, pro to, jaká jsem.“

D)
Varianta☹:
„Nesmím odmítnout, kdykoli mě někdo požádá o pomoc. To by bylo mým selháním.“

Varianta😊:
„Mám právo říci NE!, pokud není v mých silách vyhovět požadovanému. Mám právo se rozhodnout.“

Lektor se zeptá, zda účastníky v praxi provází podobné pocity. Zde je možné vést diskusi a hledat možná řešení, jakým způsobem s tím pracovat.

Prostor pro dotazy a sdílení zkušeností:

Lektor dá prostor účastníkům ke kladení otázek a vyzve je ke sdílení vlastních příkladů z praxe.

3. část: Kvalita málotřídní školy a Česká školní inspekce

Výklad:

Lektor podá teoretický výklad k tématu.

Otázky lektora:

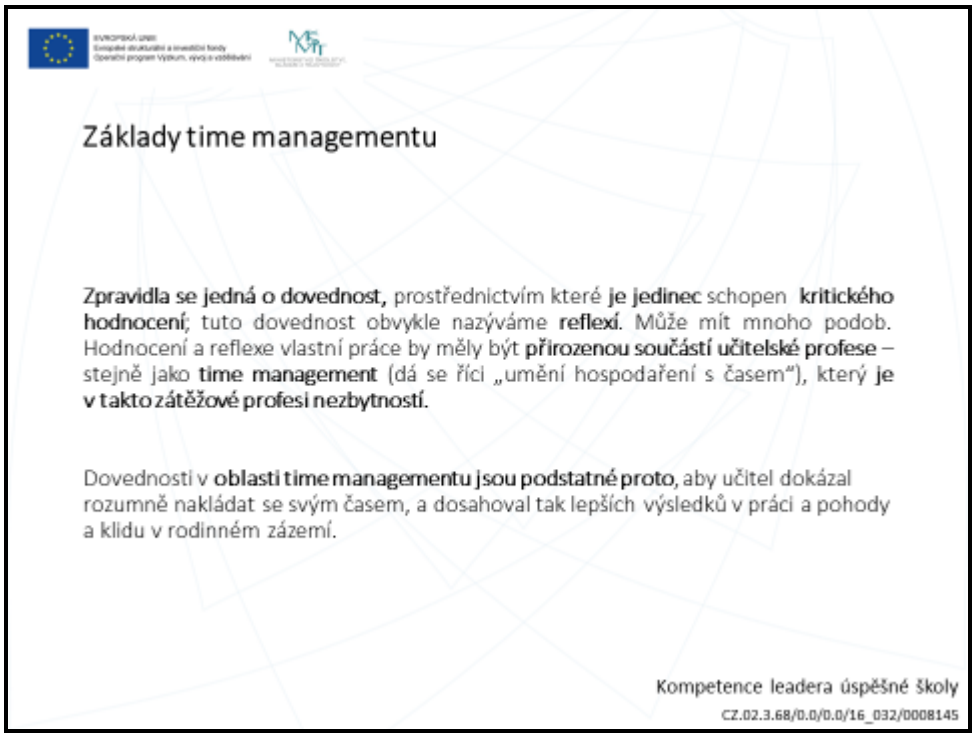
Následně lektor klade otázky, které jsou orientovány na oblast time managementu.

Otázky lektora:

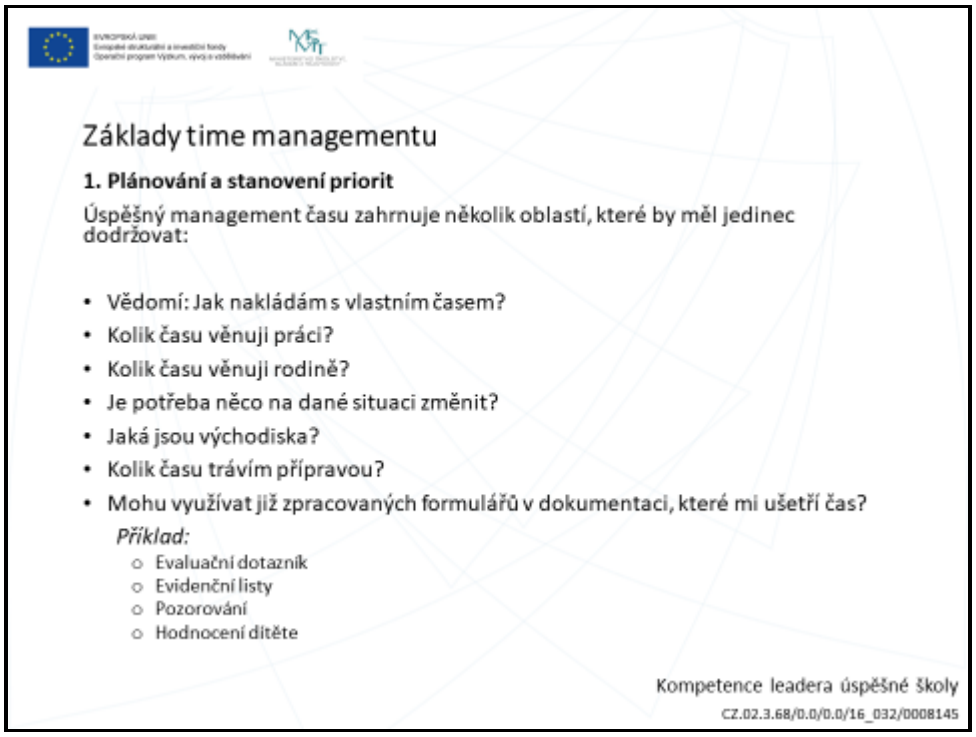
- Plánujete výchovně-vzdělávací činnost?
- Stanovujete si vždy konkrétní a reálné cíle?
- Připravujete si včas pomůcky?
- Jsou vaše pokyny a instrukce podřízeným zcela jasné, zřetelné a pochopitelné?
- Kladete na všechny podřízené stejné nároky?
- Využíváte různorodých metod a forem tmelení kolektivu?
- Jsou činnosti a aktivity vhodné pro všechny podřízené?
- Udržujete v týmu příjemné klima?
- Cítí se zde všichni bezpečně?
- Mají k vám důvěru?
- Respektují vás?
- Poskytujete dostatečně metodickou pomoc těm, kteří to potřebují?
- Hodnotíte práci podřízených adekvátně?
- Mají pedagogové možnost rozvíjet se v oblasti sebehodnocení?
- Máte reálné cíle toho, čeho chcete s týmem dosáhnout za stanovené období?

Diskuse/sdílení zkušeností:

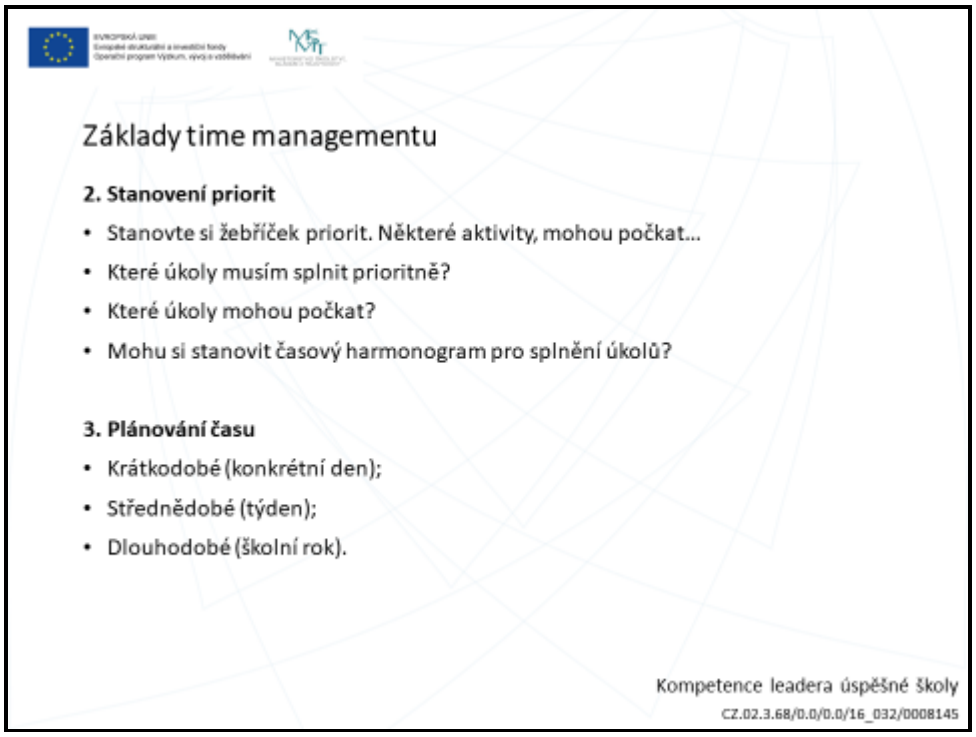
Lektor dá účastníkům prostor k zamyšlení se nad otázkami. Následně probíhá diskuse a sdílení vlastních příkladů z praxe.

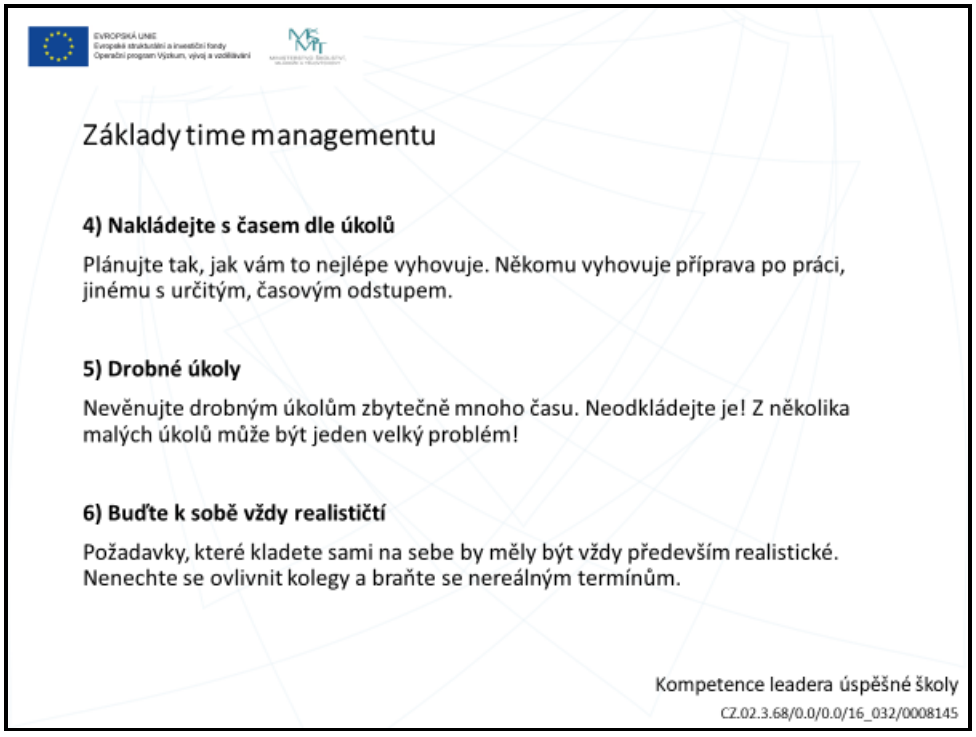
Obr. č. 3.5.1.5: Powerpointová prezentace Úvod, komunikace, spolupráce, kompetence úspěšného leadera, slide č. 11 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

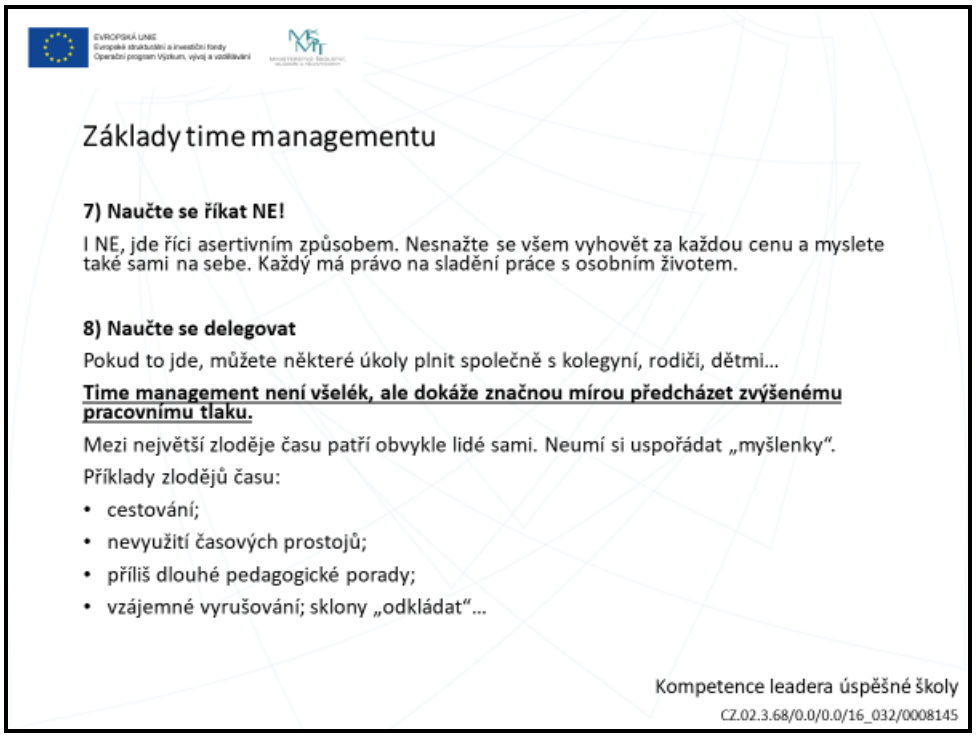
Obr. č. 3.5.1.6: Powerpointová prezentace Úvod, komunikace, spolupráce, kompetence úspěšného leadera, slide č. 12 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

Obr. č. 3.5.1.7: Powerpointová prezentace Úvod, komunikace, spolupráce, kompetence úspěšného leadera, slide č. 13 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

Obr. č. 3.5.1.8: Powerpointová prezentace Úvod, komunikace, spolupráce, kompetence úspěšného leadera, slide č. 14 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

Obr. č. 3.5.1.9: Powerpointová prezentace Úvod, komunikace, spolupráce, kompetence úspěšného leadera, slide č. 15 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

4. část: Závěr

V závěru prvního bloku lektor shrne všechny zásadní informace k tématům, ale také zajímavé poznámky či zkušenosti účastníků, které si v průběhu prezenční části lektor zaznamenává. Velmi důležitá je zpětná vazba účastníků.

Poznámka pro lektora:

Účastníci po absolvování prezenční části dostanou k dispozici jak prezentaci v Microsoft Powerpoint, tak přílohy (obr. č. 3.5.1.12 – č. 3.5.1.15, přílohy 5.5.1.1 a 5.5.1.2), které mohou využít pro inspiraci ve vlastní praxi. Jedná se o doplnění k teoretickému výkladu. S těmito přílohami v prezenční části účastníci nepracují.

Typologie **problémových** rodičů

V současné společnosti se setkáváme s mnoha postoji, stanovisky a názory, pokud jde o pojetí výchovy dítěte. Pedagogové si uvědomují, že dochází k viditelné změně v oblasti hodnot nejen v rodinách, ale i obecně ve společnosti. Můžeme říci, že ve své podstatě nadčasovou definici pronesl v tomto směru docent Matoušek, když označil rodinu v 21. století za instituci skořápkovou, nestabilní a křehkou.

Bc. Lenka Polášková

Děti ke svému životu nutně potřebují rodiče, kteří jim dávají lásku, ale také přiměřeně nastavují hranice. Technologie – byť jsou v mnoha směrech, a to i ve vzdělávání, značným přínosem – nemohou rodičovskou výchovu ani nahrazovat, ani kompenzovat. Právě rodiče zásadní měrou ovlivňují klima škol a tříd i chování svých dětí. Spolupráce rodiny a školy je tedy nezbytná. V pedagogické praxi bývá palčivým problémem všech typů a stupňů škol komunikace s „problémovými rodiči". Samozřejmě je nutné si uvědomit, že pojem „problémový rodič" je poměrně subjektivní: Každý člověk totiž vyhodnocuje situace individuálně a to, co může být problémové pro jednoho pedagoga, pro jiného problém znamenat nemusí. Účinným prostředkem se stávají různé typy komunikačních strategií. Prvním zásadním krokem v komunikaci s rodiči je orientace v typologii problémových rodin. Díky potřebným znalostem může pedagog nalézt možnosti, jak účinně předcházet konfliktním a zátěžovým situacím.

Praxe mateřské školy

Vedeny dobrými úmysly se učitelky mateřských škol dopouštějí zásadní chyby, pokud se snaží ovlivňovat návyky dítěte, případně mají pocit, že musejí situaci konkrétního dítěte zásadně změnit nebo ovlivnit navzdory nesouhlasu rodičů. Realita je taková, že byť by se snažily sebevíc, bez vůle a ochoty rodičů není možné situaci jakkoli ovlivňovat či do ní zasahovat. Vždy je nutné postupovat ve spolupráci s rodičem. Kompetence každého pedagoga začínají i končí „na prahu školy". Horší je situace, pokud se v kolektivu dětí objeví jedinec, který svým chováním zásadně narušuje klima, a situace si tudíž žádá řešení...

Učitelka by se měla pokusit „nepotlačovat" autoritu rodiče a za každou cenu nepředkládat svůj pohled na řešení situace. Vhodným prvním krokem je přemýšlet o postoji rodiče a o důvodech, které ho k určitému chování vedou. Poměrně komplikovaná bývá situace zejména v případě nespolupracujících matek. Matoušek (2010) doporučuje:

- pokusit se připojit k pohledu matky na situaci či problém;
- snažit se hledat a nabízet možnosti alternativ řešení, jak pohled matky rozšířit a ovlivnit;
- projevovat souhlas s matkou, respektovat její názor, snažit se nabízet jí alternativy řešení.

Bez vůle a ochoty rodičů není možné situaci jakkoli ovlivňovat či do ní zasahovat.

Typologie problémových rodin

V pedagogické praxi se můžeme setkat s několika typy problémových rodin. Jedná se zpravidla o dysfunkční typy, které lze odhalit na základě projevů chování a způsobu komunikace. V těchto případech se učitelka musí připravit na problematickou komunikaci a promyslet si možné komunikační strategie. Členové dysfunkčních rodin mají zvýšené sklony k agresi, bývají podráždění, neosobní, nejsou ochotni řešit problémy a často kladou nepřiměřené nároky na mateřskou školu. Příčin dysfunkčnosti je celá řada a učitelka mateřské školy nemá vždy možnost daný problém odhalit. Může však účinně předcházet konfliktním a vyhroceným situacím, bude-li jednat s rozvahou, trpělivostí a empatií.

TYPOLOGIE RODIN
(Trpišovská, Vacínová, 2007):

1. Nezralá rodina
Rodičovství je vnímáno zpravidla jako neočekávané nebo nechtěné.

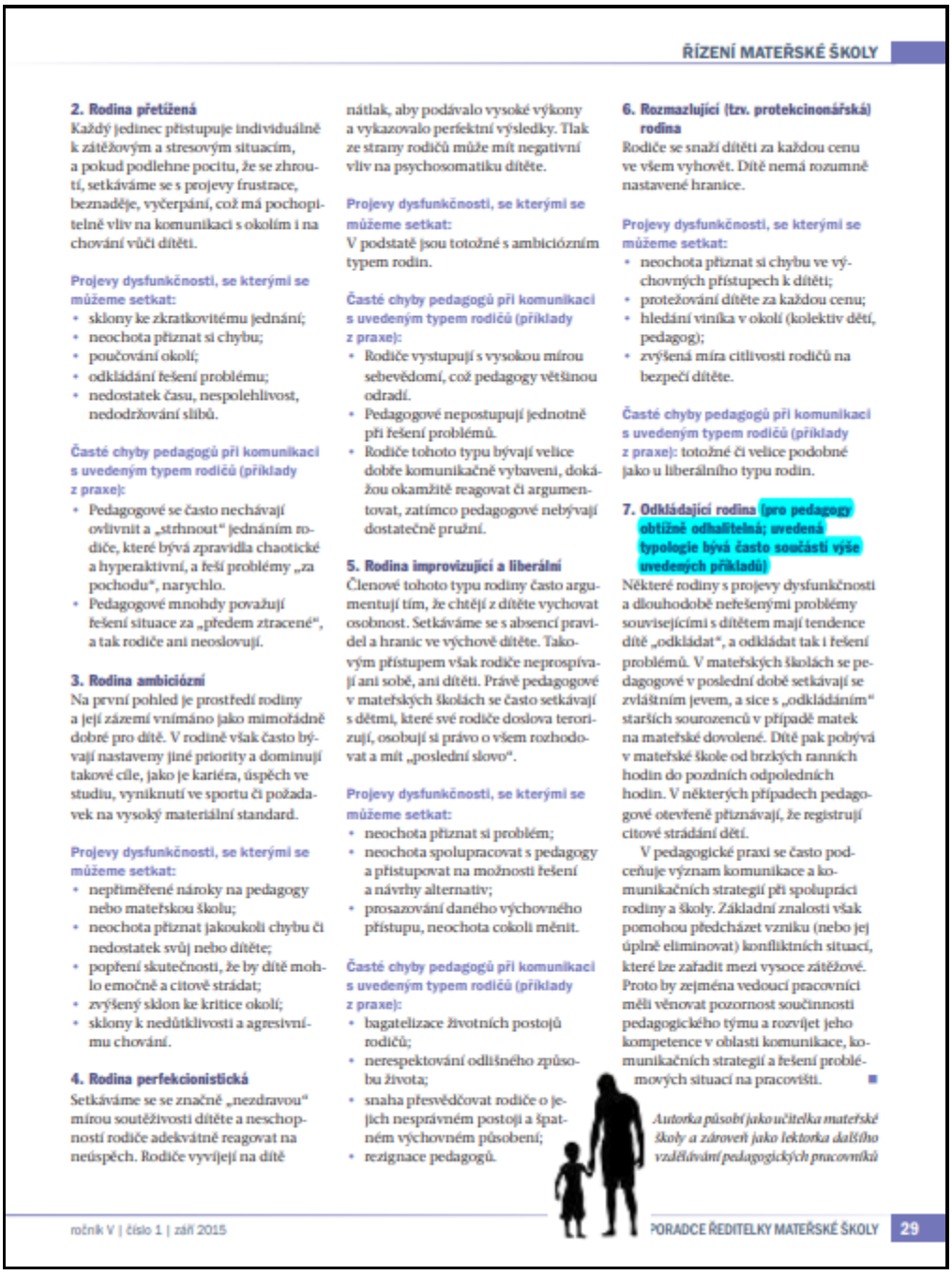
Projevy dysfunkčnosti, se kterými se můžeme setkat:

- nestabilita rodiny;
- nedostatek sebedůvěry v rozhodování rodiče;
- názorový nesoulad mezi rodiči, zejména v oblasti výchovných přístupů;
- problémy v oblasti sociálně-ekonomické (bydlení, zaměstnání).

Časté chyby pedagogů při komunikaci s uvedeným typem rodičů (příklady z praxe):

- nedůslednost pedagoga vůči rodiči při řešení problému;
- časté dotazy rodiče pedagog vnímá jako obtěžování nebo projev nedůvěry;
- neschopnost pedagoga dostatečně motivovat rodiče.

Obr. č. 3.5.1.10: 1. část přílohy č. 1 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, Lenka. Typologie problémových rodičů. In: *Poradce ředitelky mateřské školy: aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy*. Praha: Forum, 2015. ISSN 1804-9745)

2. Rodina přetížená
Každý jedinec přistupuje individuálně k zátěžovým a stresovým situacím, a pokud podlehne pocitu, že se zhroutí, setkáváme se s projevy frustrace, beznaděje, vyčerpání, což má pochopitelně vliv na komunikaci s okolím i na chování vůči dítěti.

Projevy dysfunkčnosti, se kterými se můžeme setkat:
- sklony ke zkratkovitému jednání;
- neochota přiznat si chybu;
- poučování okolí;
- odkládání řešení problému;
- nedostatek času, nespolehlivost, nedodržování slibů.

Časté chyby pedagogů při komunikaci s uvedeným typem rodičů (příklady z praxe):
- Pedagogové se často nechávají ovlivnit a „strhnout" jednáním rodiče, které bývá zpravidla chaotické a hyperaktivní, a řeší problémy „za pochodu", narychlo.
- Pedagogové mnohdy považují řešení situace za „předem ztracené", a tak rodiče ani neoslovují.

3. Rodina ambiciózní
Na první pohled je prostředí rodiny a její zázemí vnímáno jako mimořádně dobré pro dítě. V rodině však často bývají nastaveny jiné priority a dominují takové cíle, jako je kariéra, úspěch ve studiu, vyniknutí ve sportu či požadavek na vysoký materiální standard.

Projevy dysfunkčnosti, se kterými se můžeme setkat:
- nepřiměřené nároky na pedagogy nebo mateřskou školu;
- neochota přiznat jakoukoli chybu či nedostatek svůj nebo dítěte;
- popření skutečnosti, že by dítě mohlo emočně a citově strádat;
- zvýšený sklon ke kritice okolí;
- sklony k nedůtklivosti a agresivnímu chování.

4. Rodina perfekcionistická
Setkáváme se se značně „nezdravou" mírou soutěživosti dítěte a neschopností rodiče adekvátně reagovat na neúspěch. Rodiče vyvíjejí na dítě nátlak, aby podávalo vysoké výkony a vykazovalo perfektní výsledky. Tlak ze strany rodičů může mít negativní vliv na psychosomatiku dítěte.

Projevy dysfunkčnosti, se kterými se můžeme setkat:
V podstatě jsou totožné s ambiciózním typem rodin.

Časté chyby pedagogů při komunikaci s uvedeným typem rodičů (příklady z praxe):
- Rodiče vystupují s vysokou mírou sebevědomí, což pedagogy většinou odradí.
- Pedagogové nepostupují jednotně při řešení problémů.
- Rodiče tohoto typu bývají velice dobře komunikačně vybaveni, dokážou okamžitě reagovat či argumentovat, zatímco pedagogové nebývají dostatečně pružní.

5. Rodina improvizující a liberální
Členové tohoto typu rodiny často argumentují tím, že chtějí z dítěte vychovat osobnost. Setkáváme se s absencí pravidel a hranic ve výchově dítěte. Takovým přístupem však rodiče neprospívají ani sobě, ani dítěti. Právě pedagogové v mateřských školách se často setkávají s dětmi, které své rodiče doslova terorizují, osobují si právo o všem rozhodovat a mít „poslední slovo".

Projevy dysfunkčnosti, se kterými se můžeme setkat:
- neochota přiznat si problém;
- neochota spolupracovat s pedagogy a přistupovat na možnosti řešení a návrhy alternativ;
- prosazování daného výchovného přístupu, neochota cokoli měnit.

Časté chyby pedagogů při komunikaci s uvedeným typem rodičů (příklady z praxe):
- bagatelizace životních postojů rodičů;
- nerespektování odlišného způsobu života;
- snaha přesvědčovat rodiče o jejich nesprávném postoji a špatném výchovném působení;
- rezignace pedagogů.

6. Rozmazlující (tzv. protekcionářská) rodina
Rodiče se snaží dítěti za každou cenu ve všem vyhovět. Dítě nemá rozumně nastavené hranice.

Projevy dysfunkčnosti, se kterými se můžeme setkat:
- neochota přiznat si chybu ve výchovných přístupech k dítěti;
- protežování dítěte za každou cenu;
- hledání viníka v okolí (kolektiv dětí, pedagog);
- zvýšená míra citlivosti rodičů na bezpečí dítěte.

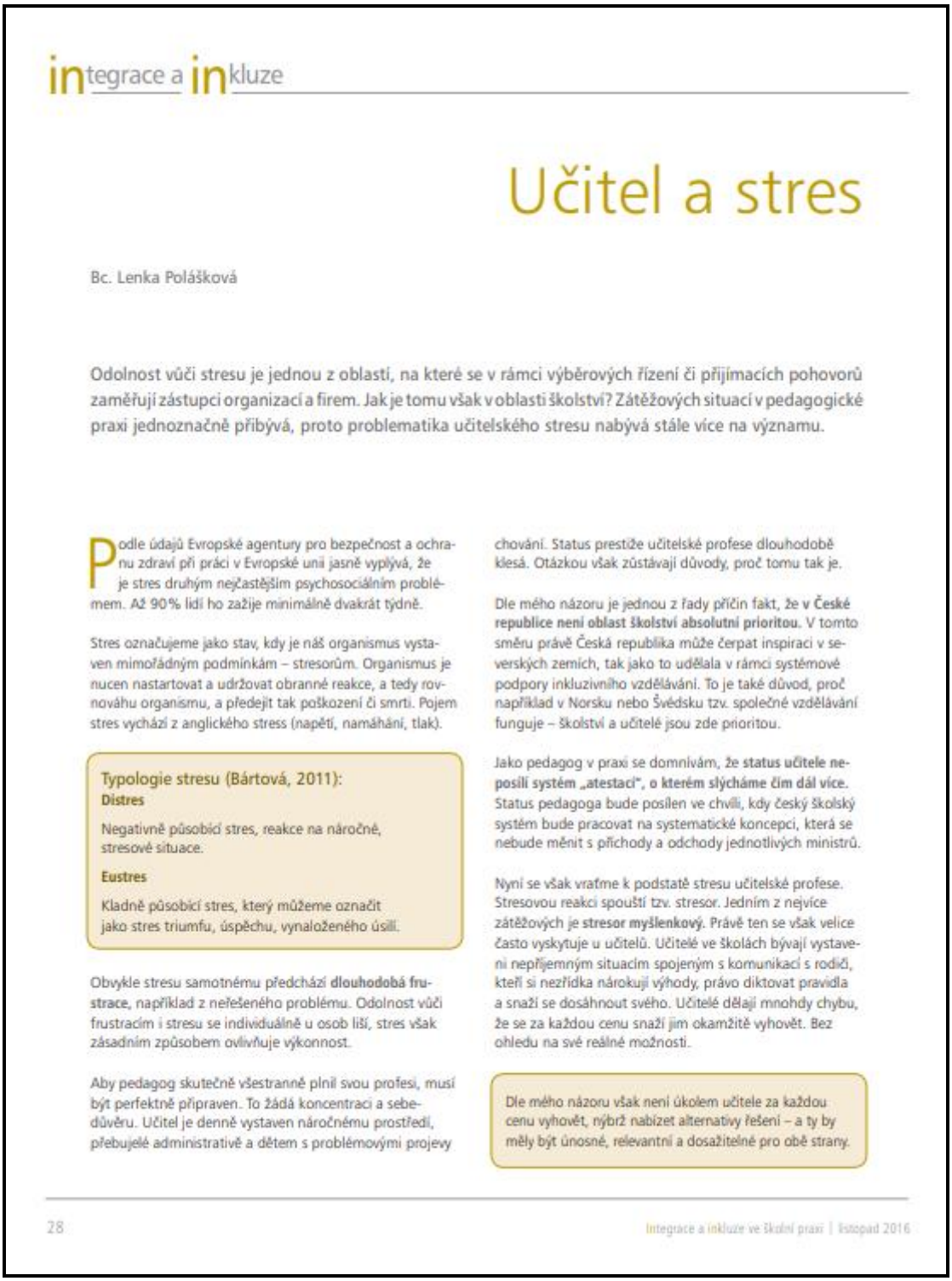
Časté chyby pedagogů při komunikaci s uvedeným typem rodičů (příklady z praxe): totožné či velice podobné jako u liberálního typu rodin.

7. Odkládající rodina (pro pedagogy obtížně odhalitelná; uvedená typologie bývá často součástí výše uvedených příkladů)
Některé rodiny s projevy dysfunkčnosti a dlouhodobě neřešenými problémy souvisejícími s dítětem mají tendence dítě „odkládat", a odkládat tak i řešení problémů. V mateřských školách se pedagogové v poslední době setkávají se zvláštním jevem, a sice s „odkládáním" starších sourozenců v případě matek na mateřské dovolené. Dítě pak pobývá v mateřské škole od brzkých ranních hodin do pozdních odpoledních hodin. V některých případech pedagogové otevřeně přiznávají, že registrují citové strádání dětí.

V pedagogické praxi se často podceňuje význam komunikace a komunikačních strategií při spolupráci rodiny a školy. Základní znalosti však pomohou předcházet vzniku (nebo jej úplně eliminovat) konfliktních situací, které lze zařadit mezi vysoce zátěžové. Proto by zejména vedoucí pracovníci měli věnovat pozornost součinnosti pedagogického týmu a rozvíjet jeho kompetence v oblasti komunikace, komunikačních strategií a řešení problémových situací na pracovišti. ■

Autorka působí jako učitelka mateřské školy a zároveň jako lektorka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

Obr. č. 3.5.1.11: 2. část přílohy č. 1 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, Lenka. Typologie problémových rodičů. In: *Poradce ředitelky mateřské školy: aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy*. Praha: Forum, 2015. ISSN 1804-9745)

integrace a inkluze

Učitel a stres

Bc. Lenka Polášková

Odolnost vůči stresu je jednou z oblastí, na které se v rámci výběrových řízení či přijímacích pohovorů zaměřují zástupci organizací a firem. Jak je tomu však v oblasti školství? Zátěžových situací v pedagogické praxi jednoznačně přibývá, proto problematika učitelského stresu nabývá stále více na významu.

Podle údajů Evropské agentury pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci v Evropské unii jasně vyplývá, že je stres druhým nejčastějším psychosociálním problémem. Až 90 % lidí ho zažije minimálně dvakrát týdně.

Stres označujeme jako stav, kdy je náš organismus vystaven mimořádným podmínkám – stresorům. Organismus je nucen nastartovat a udržovat obranné reakce, a tedy rovnováhu organismu, a předejít tak poškození či smrti. Pojem stres vychází z anglického stress (napětí, namáhání, tlak).

Typologie stresu (Bártová, 2011):

Distres

Negativně působící stres, reakce na náročné, stresové situace.

Eustres

Kladně působící stres, který můžeme označit jako stres triumfu, úspěchu, vynaloženého úsilí.

Obvykle stresu samotnému předchází **dlouhodobá frustrace**, například z neřešeného problému. Odolnost vůči frustracím i stresu se individuálně u osob liší, stres však zásadním způsobem ovlivňuje výkonnost.

Aby pedagog skutečně všestranně plnil svou profesi, musí být perfektně připraven. To žádá koncentraci a sebedůvěru. Učitel je denně vystaven náročnému prostředí, přebujelé administrativě a dětem s problémovými projevy chování. Status prestiže učitelské profese dlouhodobě klesá. Otázkou však zůstávají důvody, proč tomu tak je.

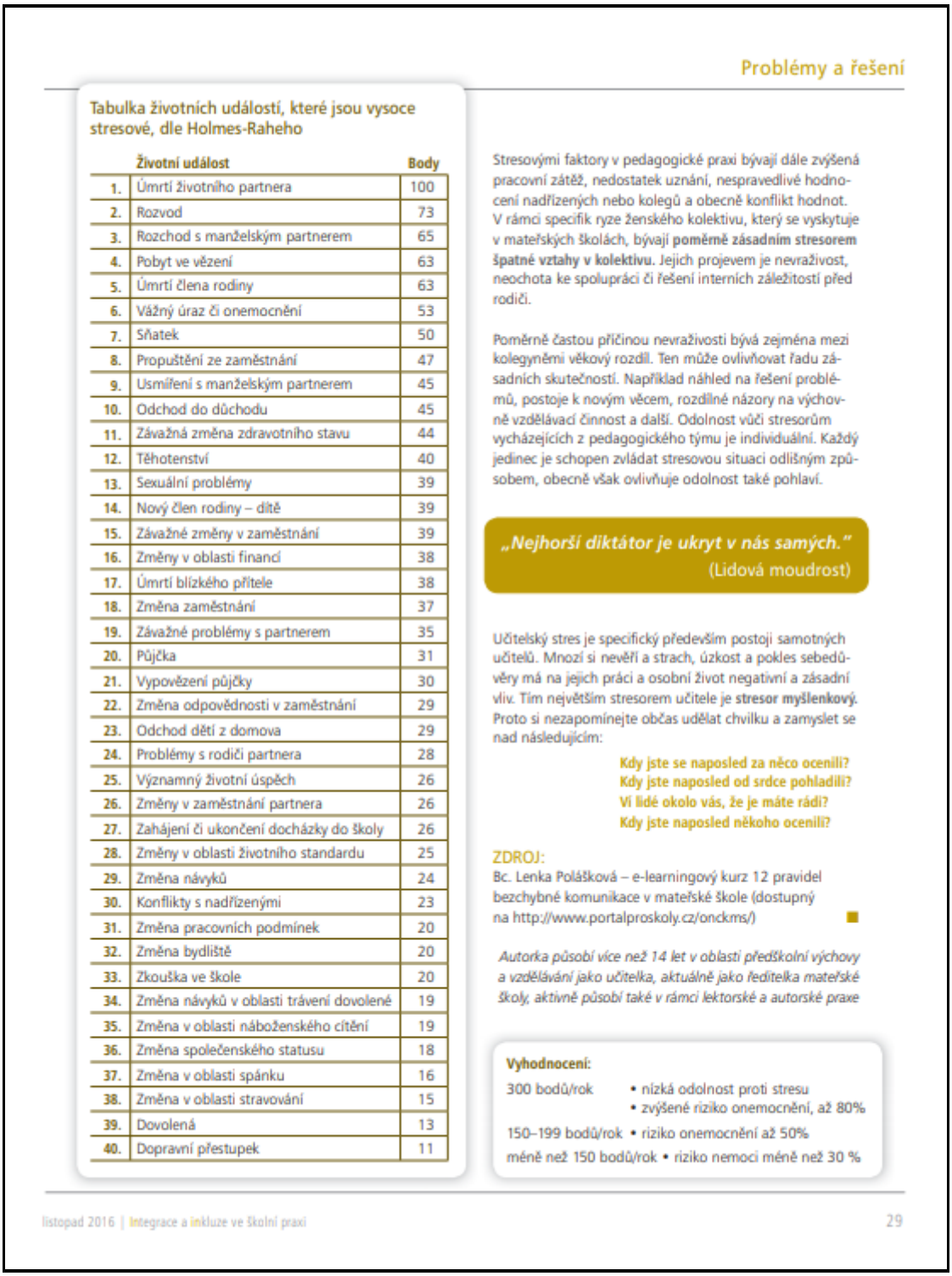
Dle mého názoru je jednou z řady příčin fakt, že **v České republice není oblast školství absolutní prioritou.** V tomto směru právě Česká republika může čerpat inspiraci v severských zemích, tak jako to udělala v rámci systémové podpory inkluzivního vzdělávání. To je také důvod, proč například v Norsku nebo Švédsku tzv. společné vzdělávání funguje – školství a učitelé jsou zde prioritou.

Jako pedagog v praxi se domnívám, že **status učitele neposílí systém „atestací", o kterém slýcháme čím dál více.** Status pedagoga bude posílen ve chvíli, kdy český školský systém bude pracovat na systematické koncepci, která se nebude měnit s příchody a odchody jednotlivých ministrů.

Nyní se však vraťme k podstatě stresu učitelské profese. Stresovou reakci spouští tzv. stresor. Jedním z nejvíce zátěžových je **stresor myšlenkový.** Právě ten se však velice často vyskytuje u učitelů. Učitelé ve školách bývají vystaveni nepříjemným situacím spojeným s komunikací s rodiči, kteří si nezřídka nárokují výhody, právo diktovat pravidla a snaží se dosáhnout svého. Učitelé dělají mnohdy chybu, že se za každou cenu snaží jim okamžitě vyhovět. Bez ohledu na své reálné možnosti.

Dle mého názoru však není úkolem učitele za každou cenu vyhovět, nýbrž nabízet alternativy řešení – a ty by měly být únosné, relevantní a dosažitelné pro obě strany.

Obr. č. 3.5.1.12: 1. část přílohy č. 2 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, Lenka. Učitel a stres. In: *Integrace a inkluze ve školní praxi: speciální vzdělávací potřeby dětí, žáků a studentů.* Praha: Forum, 2016. ISSN 2336-1212.)

Tabulka životních událostí, které jsou vysoce stresové, dle Holmes-Raheho

	Životní událost	Body
1.	Úmrtí životního partnera	100
2.	Rozvod	73
3.	Rozchod s manželským partnerem	65
4.	Pobyt ve vězení	63
5.	Úmrtí člena rodiny	63
6.	Vážný úraz či onemocnění	53
7.	Sňatek	50
8.	Propuštění ze zaměstnání	47
9.	Usmíření s manželským partnerem	45
10.	Odchod do důchodu	45
11.	Závažná změna zdravotního stavu	44
12.	Těhotenství	40
13.	Sexuální problémy	39
14.	Nový člen rodiny – dítě	39
15.	Závažné změny v zaměstnání	39
16.	Změny v oblasti financí	38
17.	Úmrtí blízkého přítele	38
18.	Změna zaměstnání	37
19.	Závažné problémy s partnerem	35
20.	Půjčka	31
21.	Vypovězení půjčky	30
22.	Změna odpovědnosti v zaměstnání	29
23.	Odchod dětí z domova	29
24.	Problémy s rodiči partnera	28
25.	Významný životní úspěch	26
26.	Změny v zaměstnání partnera	26
27.	Zahájení či ukončení docházky do školy	26
28.	Změny v oblasti životního standardu	25
29.	Změna návyků	24
30.	Konflikty s nadřízenými	23
31.	Změna pracovních podmínek	20
32.	Změna bydliště	20
33.	Zkouška ve škole	20
34.	Změna návyků v oblasti trávení dovolené	19
35.	Změna v oblasti náboženského cítění	19
36.	Změna společenského statusu	18
37.	Změna v oblasti spánku	16
38.	Změna v oblasti stravování	15
39.	Dovolená	13
40.	Dopravní přestupek	11

Stresovými faktory v pedagogické praxi bývají dále zvýšená pracovní zátěž, nedostatek uznání, nespravedlivé hodnocení nadřízených nebo kolegů a obecně konflikt hodnot. V rámci specifik ryze ženského kolektivu, který se vyskytuje v mateřských školách, bývají **poměrně zásadním stresorem špatné vztahy v kolektivu.** Jejich projevem je nevraživost, neochota ke spolupráci či řešení interních záležitostí před rodiči.

Poměrně častou příčinou nevraživosti bývá zejména mezi kolegyněmi věkový rozdíl. Ten může ovlivňovat řadu zásadních skutečností. Například náhled na řešení problémů, postoje k novým věcem, rozdílné názory na výchovně vzdělávací činnost a další. Odolnost vůči stresorům vycházejících z pedagogického týmu je individuální. Každý jedinec je schopen zvládat stresovou situaci odlišným způsobem, obecně však ovlivňuje odolnost také pohlaví.

„Nejhorší diktátor je ukryt v nás samých."
(Lidová moudrost)

Učitelský stres je specifický především postoji samotných učitelů. Mnozí si nevěří a strach, úzkost a pokles sebedůvěry má na jejich práci a osobní život negativní a zásadní vliv. Tím největším stresorem učitele je **stresor myšlenkový.** Proto si nezapomínejte občas udělat chvilku a zamyslet se nad následujícím:

Kdy jste se naposled za něco ocenili?
Kdy jste naposled od srdce pohladili?
Ví lidé okolo vás, že je máte rádi?
Kdy jste naposled někoho ocenili?

ZDROJ:
Bc. Lenka Polášková – e-learningový kurz 12 pravidel bezchybné komunikace v mateřské škole (dostupný na http://www.portalproskoly.cz/onckms/)

Autorka působí více než 14 let v oblasti předškolní výchovy a vzdělávání jako učitelka, aktuálně jako ředitelka mateřské školy, aktivně působí také v rámci lektorské a autorské praxe

Vyhodnocení:

300 bodů/rok	• nízká odolnost proti stresu • zvýšené riziko onemocnění, až 80%
150–199 bodů/rok	• riziko onemocnění až 50%
méně než 150 bodů/rok	• riziko nemoci méně než 30 %

Obr. č. 3.5.1.13: 2. část přílohy č. 2 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, Lenka. Učitel a stres. In: *Integrace a inkluze ve školní praxi: speciální vzdělávací potřeby dětí, žáků a studentů.* Praha: Forum, 2016. ISSN 2336-1212.)

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.5.2 BLOK č. 2 (Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe – úspěšný přechod z MŠ do ZŠ)

Cíle bloku č. 2

- Doplnit oblast pedagogické praxe (zajímavosti z projektové výuky, zkušenosti z praxe přechodu dětí z MŠ do ZŠ, zkušenosti z realizace společného vzdělávání v praxi málotřídních škol).

Rozsah:

- 4 hodiny (4 x 45 min.)

Obsah bloku č. 2 (aktivity, úkoly, průběh):

Úvodní část:

Lektor shrne témata a zajímavosti z předchozího bloku. Lektor zopakuje pravidla a možnosti vzájemné komunikace. Účastníkům představí témata, kterými se budou v bloku č. 2 společně zabývat.

Lektor v rámci evokační aktivity vyzve účastníky ke komunikaci a klade jim otázky:

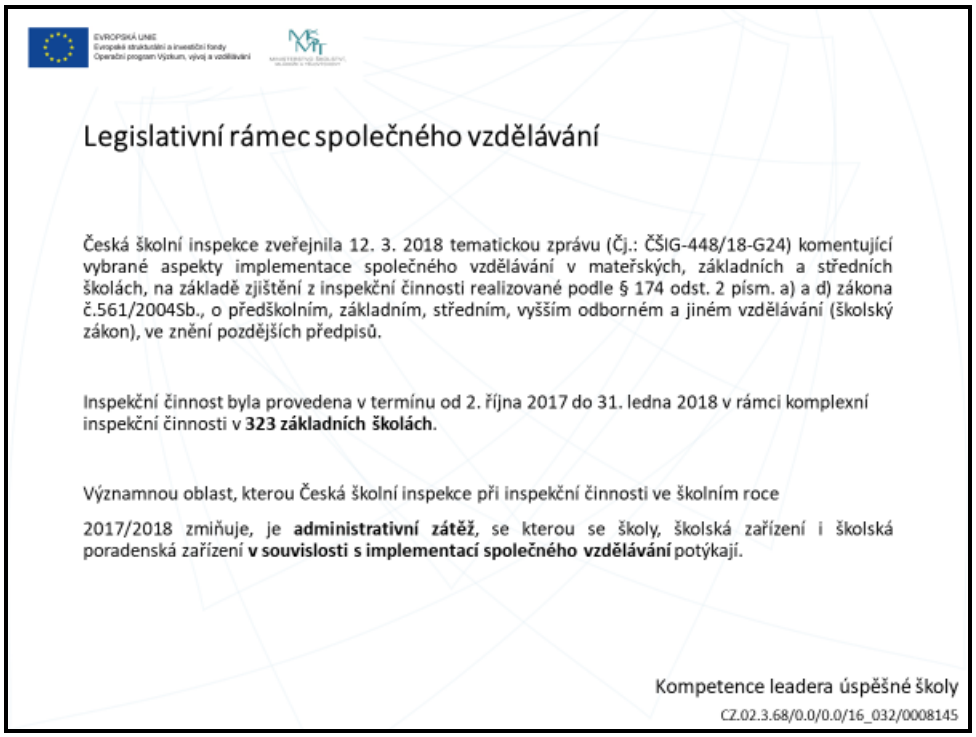
- Jaká témata ve 2. bloku vás zajímají?
- Co očekáváte od 2. bloku?

Ve 2. bloku se lektor opírá o powerpointovou prezentaci Profesní kompetence jako klíč úspěšného leadera málotřídní školy. Zaměřuje se na tato témata:

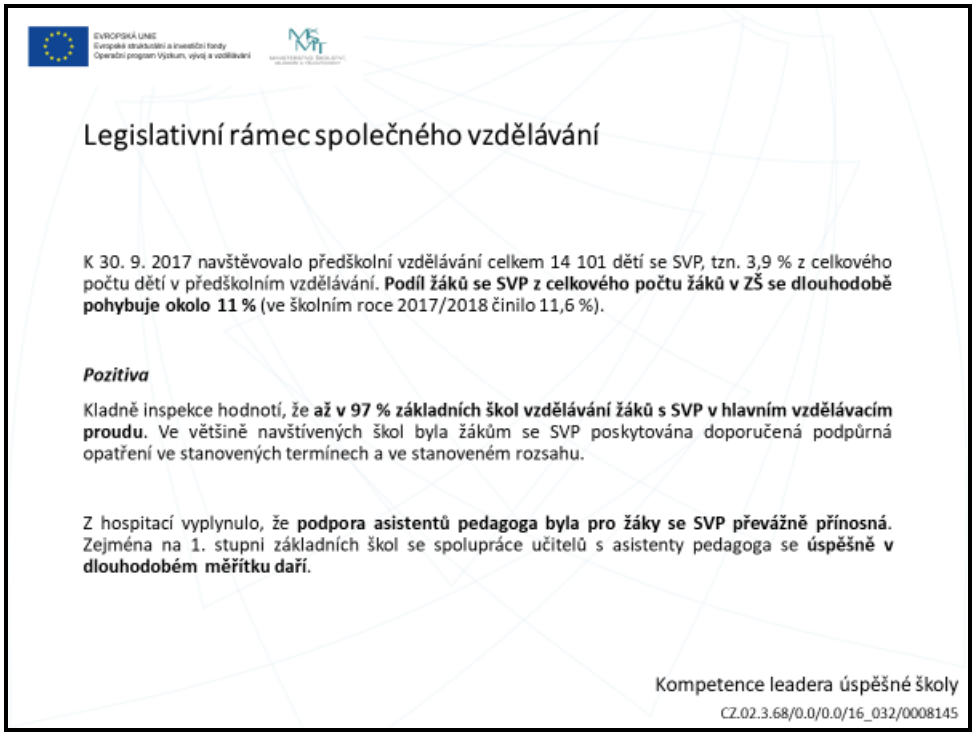
1. téma: Možnosti uplatňování inkluzivního přístupu v kontextu novely školského zákona v České republice od 1. 9. 2016 ve specifickém prostředí málotřídních škol

Výklad:

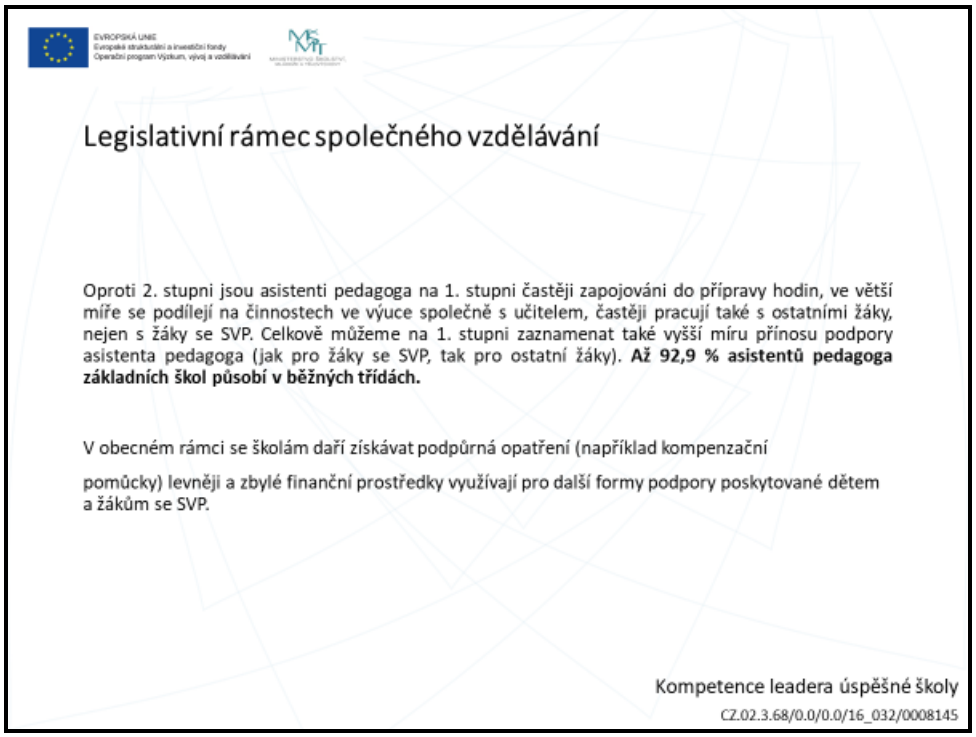
Lektor podá teoretický výklad k tématu s využitím slidů prezentace (viz obr. č. 3.5.2.1–3.5.2.23).

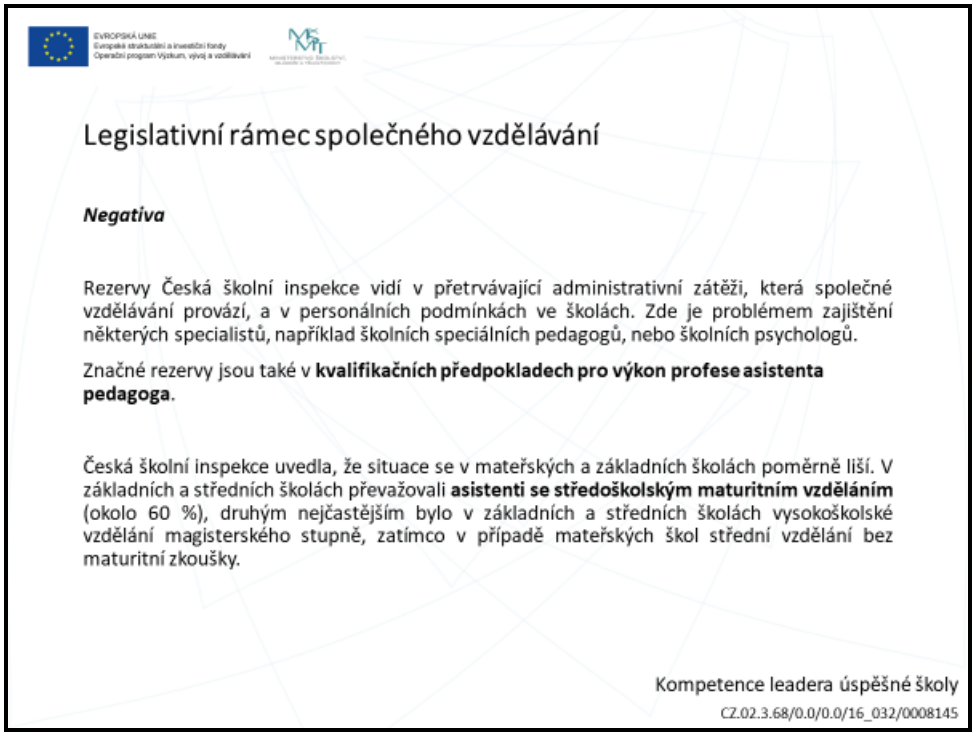
Obr. č. 3.5.2.1: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 2 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

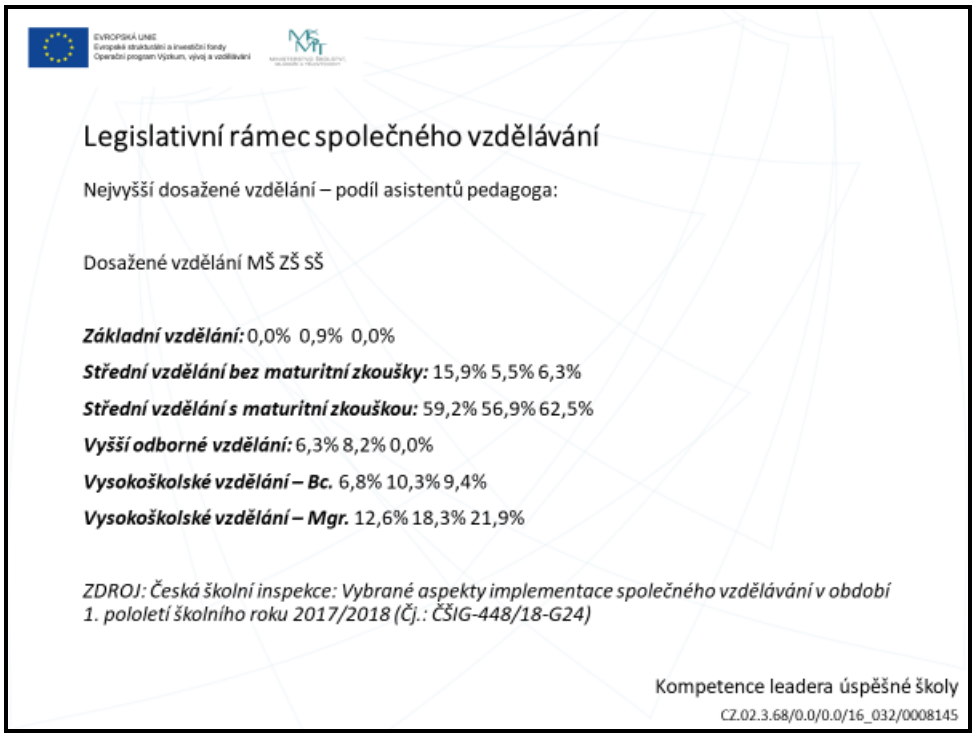
Obr. č. 3.5.2.2: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 3 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

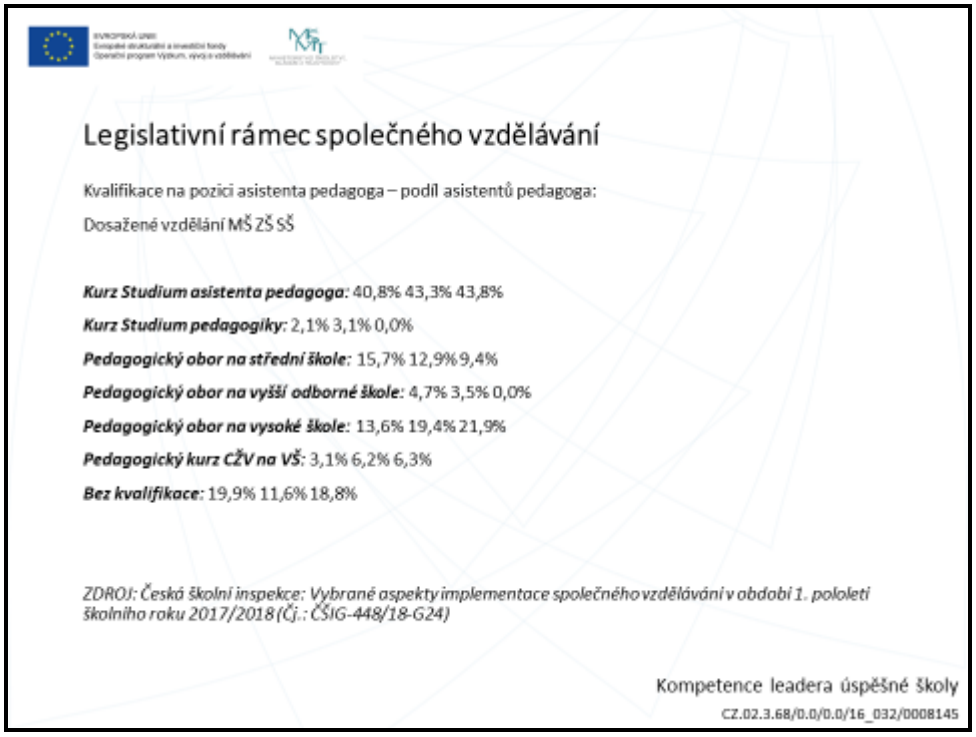
Obr. č. 3.5.2.3: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 4 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

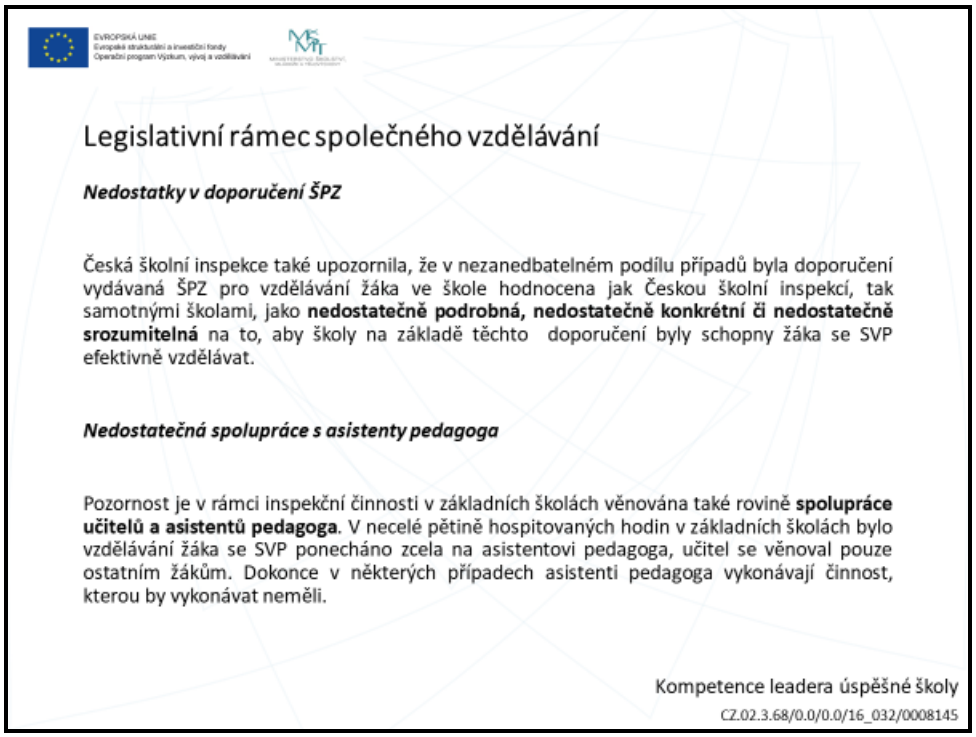
Obr. č. 3.5.2.4: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 5 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

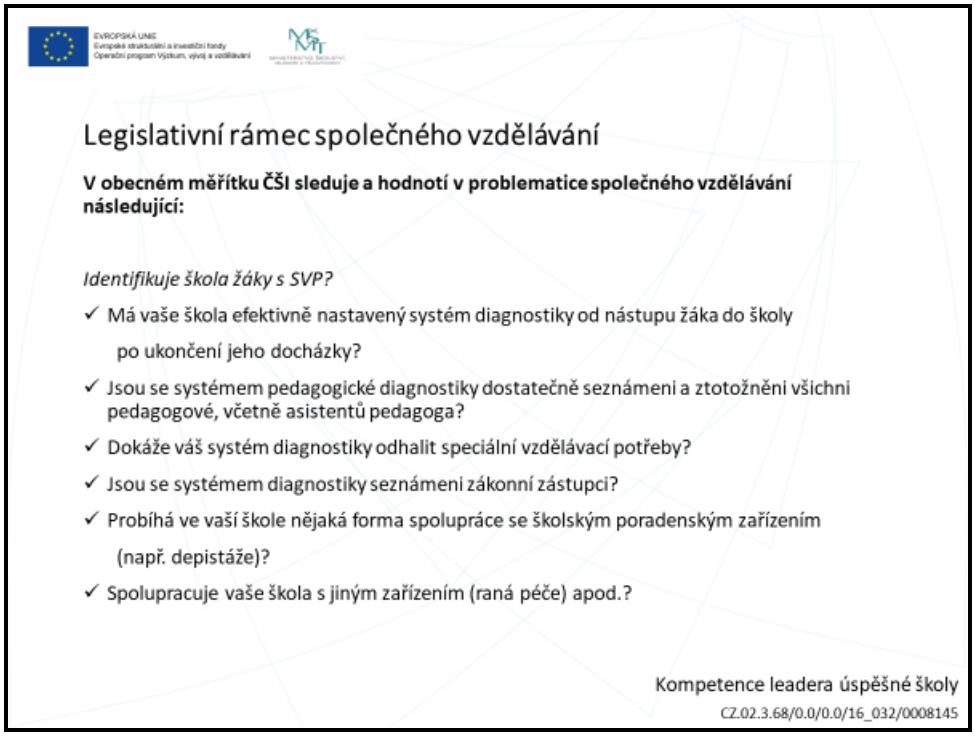
Obr. č. 3.5.2.5: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 6 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

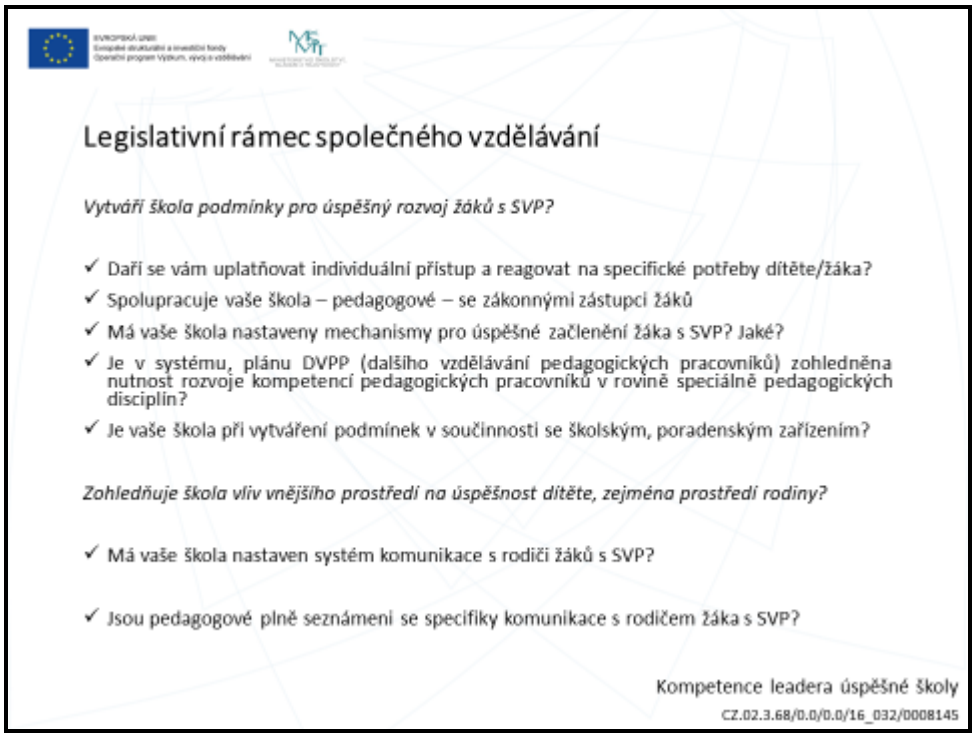
Obr. č. 3.5.2.6: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 7 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

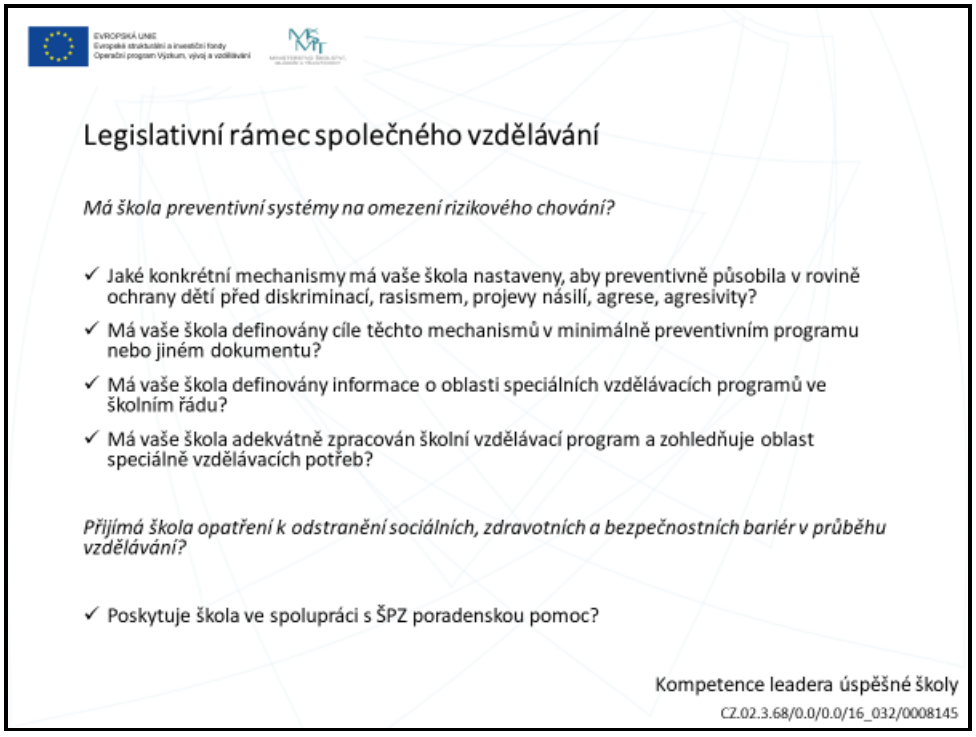
Obr. č. 3.5.2.7 Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 8 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

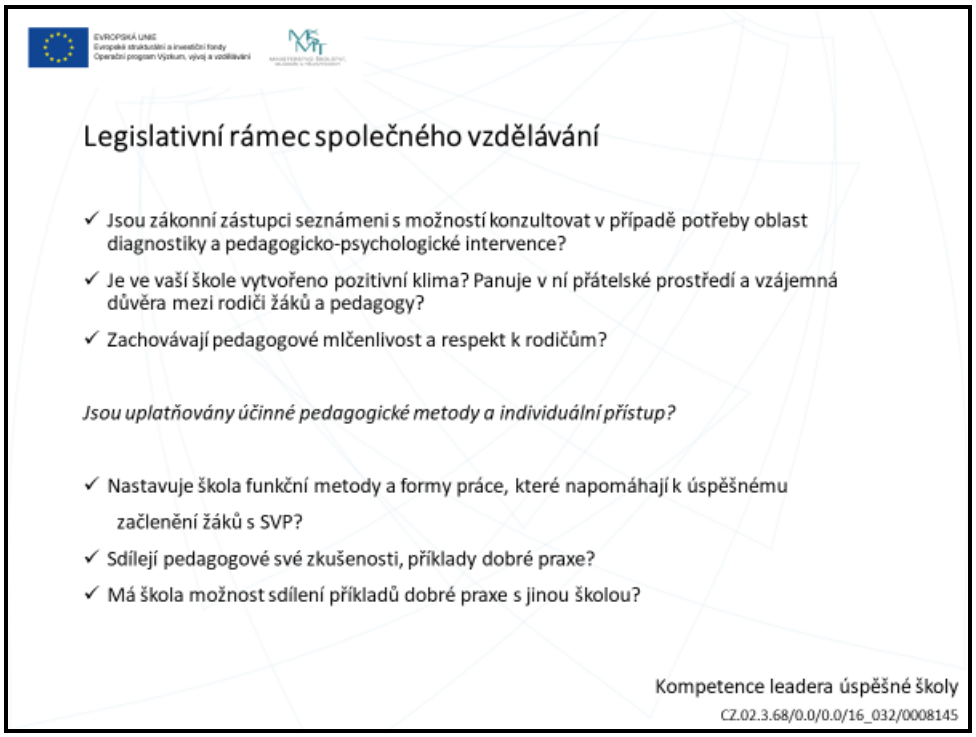
Obr. č. 3.5.2.8: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 9 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

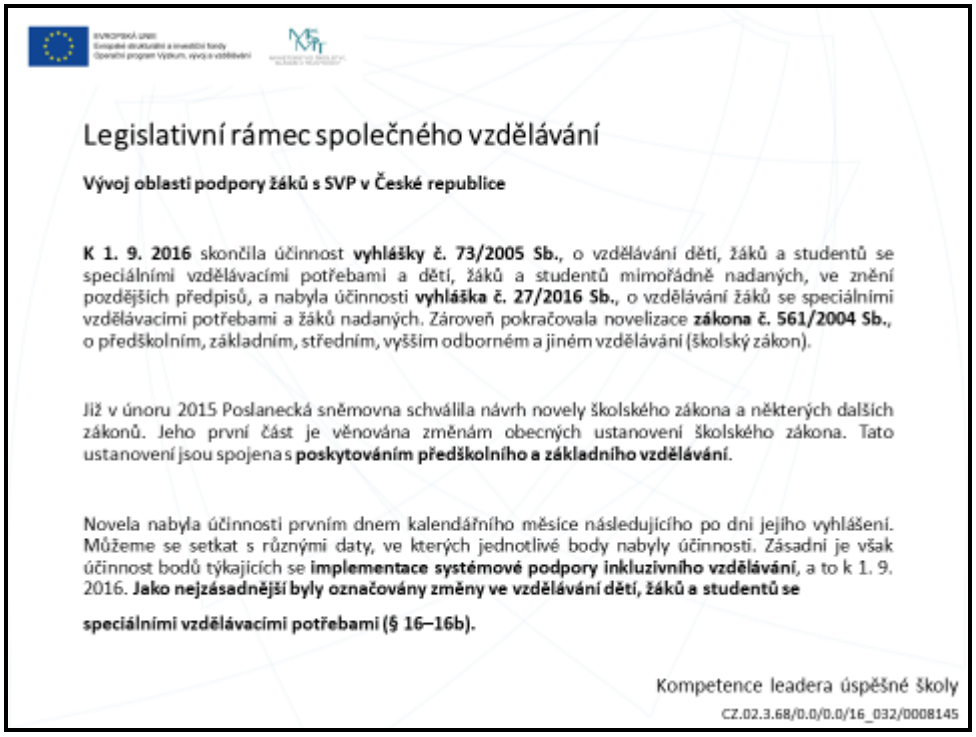
Obr. č. 3.5.2.9: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 10 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

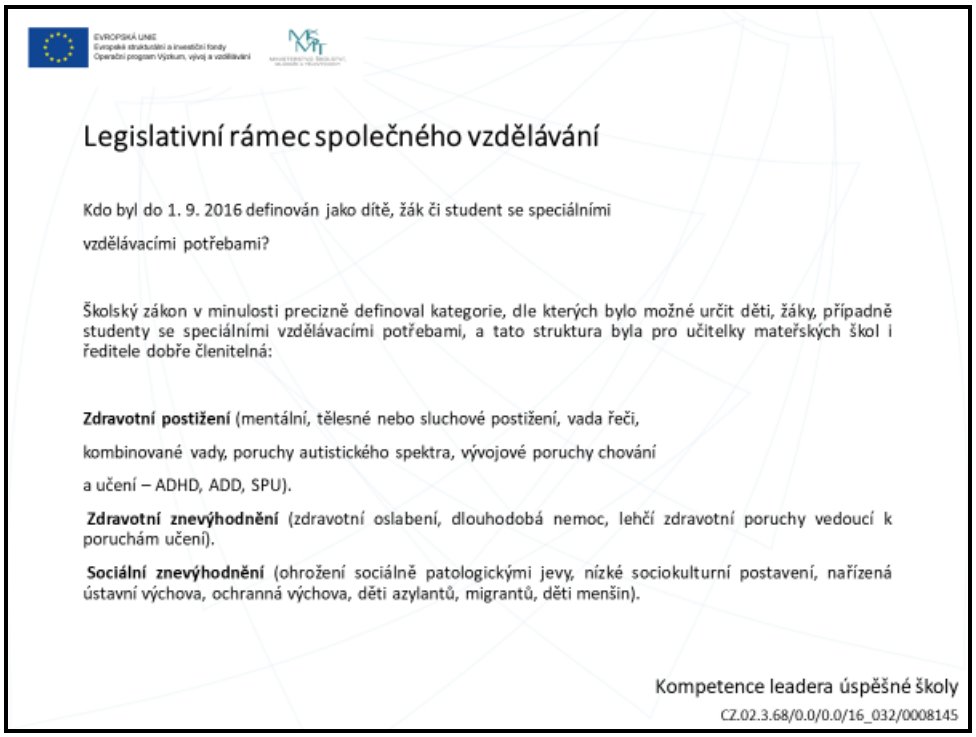
Obr. č. 3.5.2.10: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 11 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

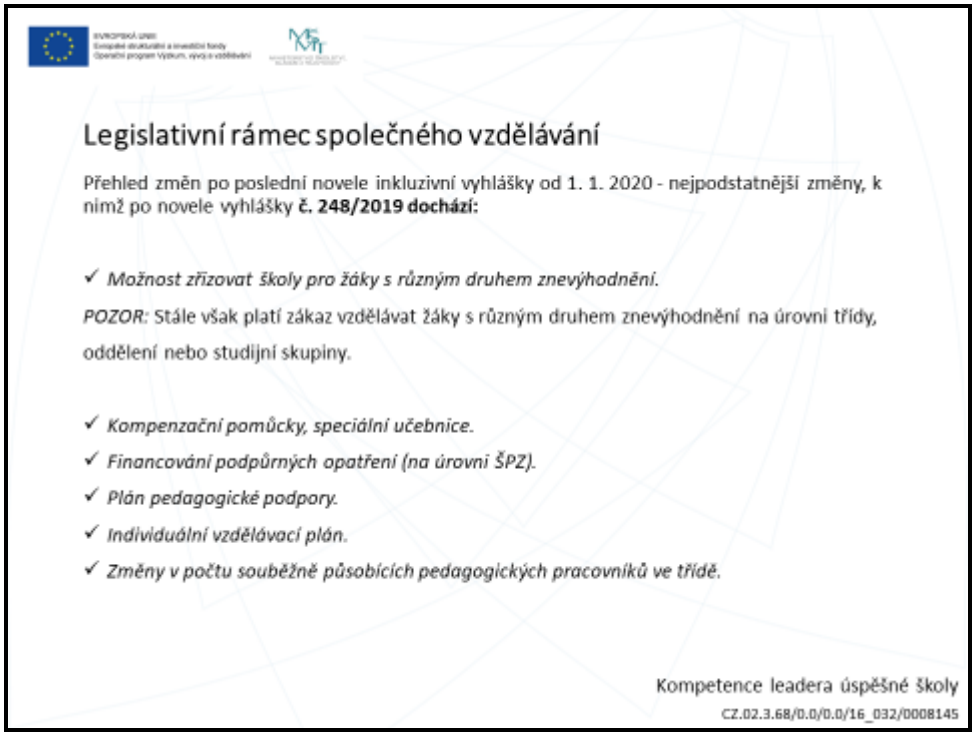
Obr. č. 3.5.2.11: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 12 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

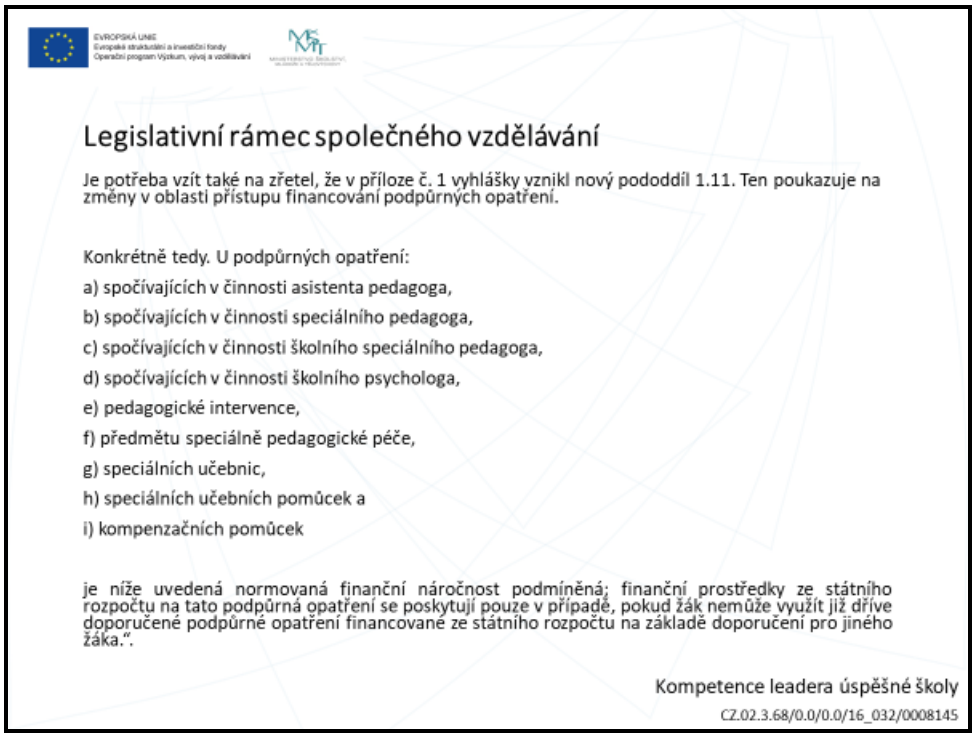
Obr. č. 3.5.2.12: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 13 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

Obr. č. 3.5.2.13: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 14 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

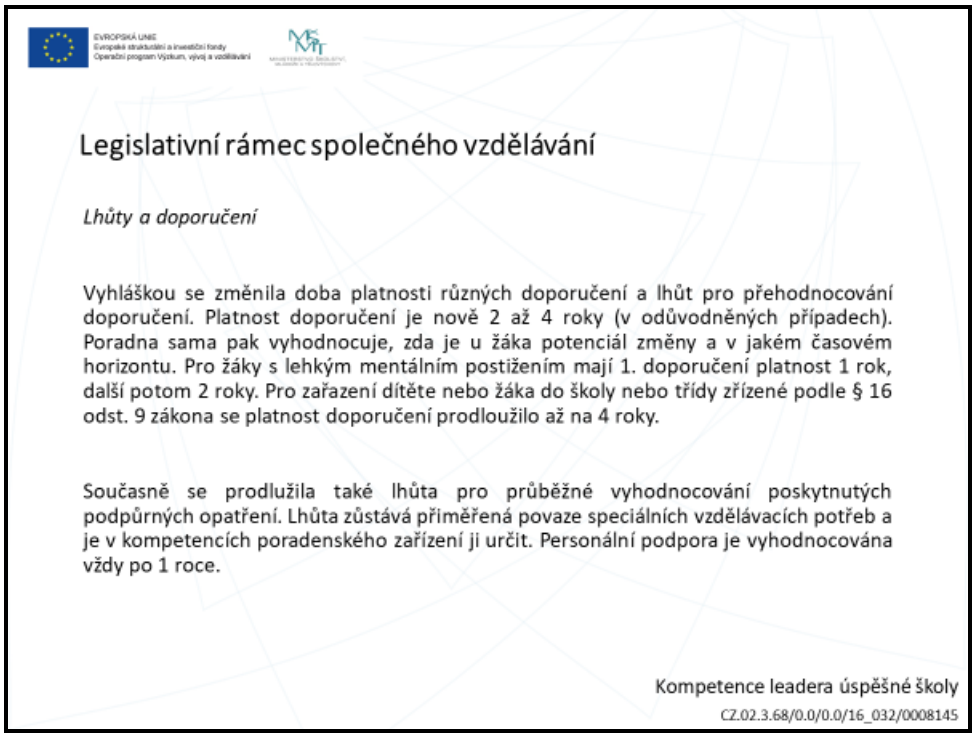
Obr. č. 3.5.2.14: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 15 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

Obr. č. 3.5.2.15: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 16 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

Obr. č. 3.5.2.16: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 17 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

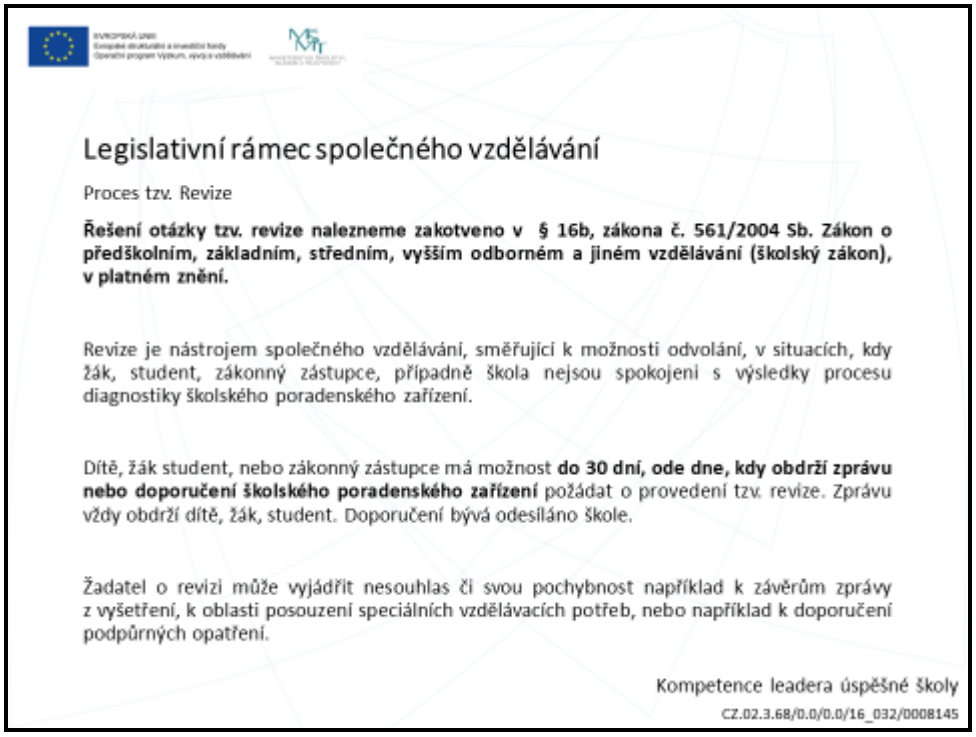
Obr. č. 3.5.2.17: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 18 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

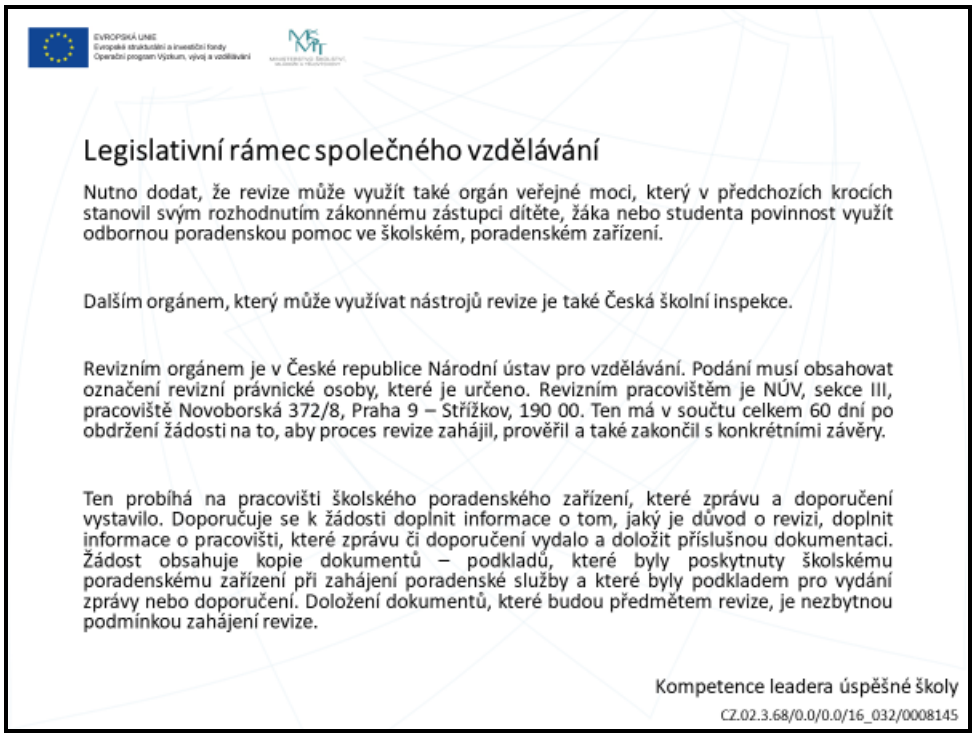
Obr. č. 3.5.2.18: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 19 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

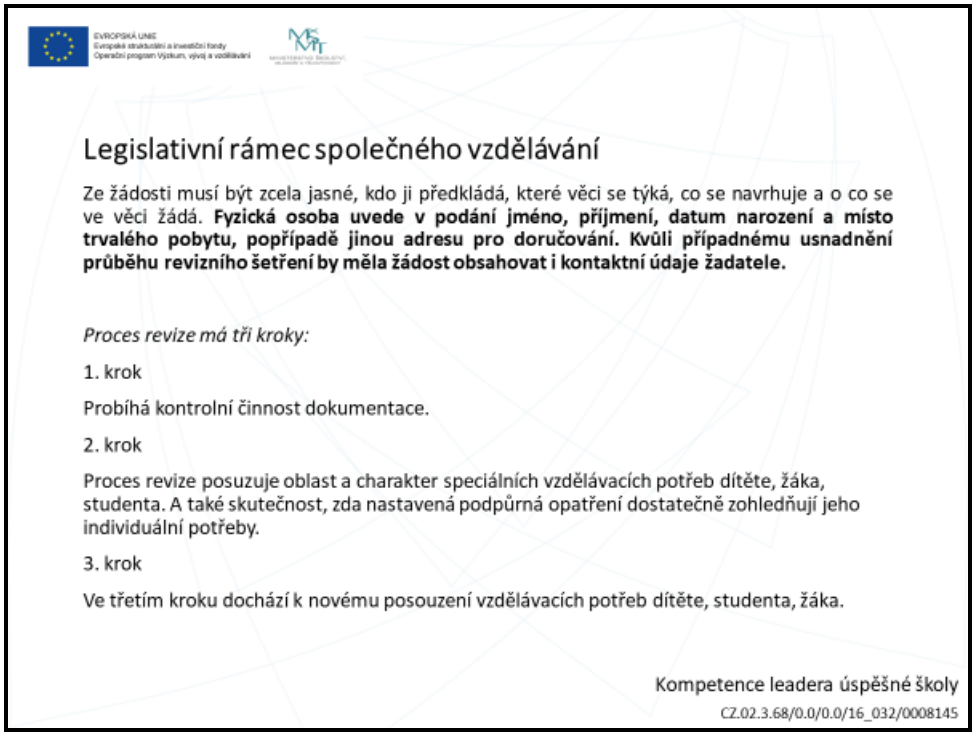
Obr. č. 3.5.2.19: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 20 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

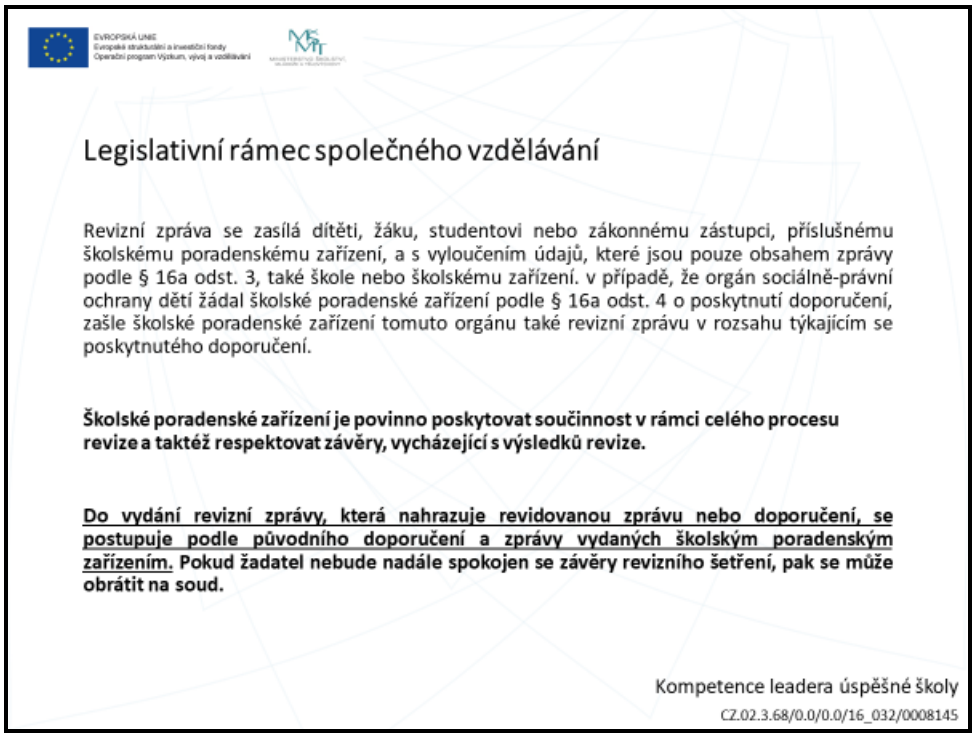
Obr. č. 3.5.2.20: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 21 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

Obr. č. 3.5.2.21: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 22 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

Obr. č. 3.5.2.22: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 23 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

Obr. č. 3.5.2.23: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 24 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

Sdílení zkušeností:

Po této části následují dotazy účastníků a jejich zkušenosti z praxe.

2. téma: Spolupráce se zřizovatelem a širší veřejností

Výklad:

Lektor podá teoretický výklad k tomuto tématu.

Příklad:

Následuje příklad modelové situace komunikace se zřizovatelem při krizové situaci. Lektor požádá účastníky, aby zhodnotili celou situaci a zamysleli se nad možnostmi řešení.

Následně uvede variantu kladné reakce (tj. příklad ☺).

Příklad modelové situace (autor: Mgr. Lenka Polášková):

Paní Alena byla dlouhá léta ředitelkou málotřídní školy. Měla vždy pocit, že svou práci zvládá dobře a vycházela také velmi dobře s rodiči dětí, žáků a kolektivem. Měla jejich respekt. V rámci možností se snažila, aby žákům přinášela nové informace, aktivity a zajímala se o novinky v oblasti pedagogiky a psychologie. Tento stav trval do doby, kdy v obci bylo ustanoveno nové zastupitelstvo a starostka obce. Starostka byla mladá, energická, vysokoškolačka s jasnou vizí kariérního postupu. Svými postoji a agresivním prosazováním názorů se snažila v obci získat vůdcovské postavení. V rámci zasedání obecního zastupitelstva neustále skákala kolegům i Aleně do řeči, snažila se mít vždy poslední slovo. Měla pocit, že starší kolegové a ředitelka školy ustrnuly a nemají školce co dát. Její představa o směřování školy se od jiných značně lišila. Své názory prosazovala také mezi rodiči. Alena se snažila dlouho situaci přehlížet, tolerovat starostčiny narážky. Jednoho dne však již nevydržela a starostku „napomenula“ za její chování vůči ostatním. Starostka se však k situaci postavila dle svého: „Milá paní ředitelko, a co vy vlastně děláte s žáky nového? Umíte zacházet s počítačem, a vůbec? No a poslední dobou se teda i hodně maminek vyjádřilo, že naše škola nemá co nabídnout.“ Přítomní se zarazili, nikdo se však Aleny nezastal a vlastně se všichni v koutku duše báli starostce oponovat. Alena nejprve zbledla. Očekávala, že se za ni někdo postaví. Pracovala s lidmi přeci jen již dlouhá léta. U nich však vyhrál strach ze vzájemné konfrontace. Alena mlčky vstala a odešla z místnosti, kde se setkání konalo. „Hm, člověk někdy neunese pravdu, že?“ dodala starostka. Alena onemocněla, a ani po návratu zpět do školy již nebyla schopna komunikovat uvolněně s rodiči a korektně a otevřeně se svými kolegyněmi. Její úzkost, strach i pokles sebevědomí byly veliké a začala uvažovat o předčasném odchodu do důchodu…

Reakce ředitelky Aleny:

Varianta ☹:
bez reakce

Varianta ☺:

„Děkuji paní starostce za názor. Pokud je to vše, dovolte mi se také vyjádřit. Aktuální téma zasedání není zaměřeno na řešení kvalifikace a koncepce ředitelky této školy, čímž považuji předmět příspěvku paní kolegyně za zcela nepodstatný vzhledem k otázkám, které zde dnes řešíme. Navíc musím veřejně zdůraznit, že nejsem spokojená se způsobem vaší prezentace, komunikací. Nyní bych se ráda vyjádřila k vašim argumentům. Naše škola prošla v minulých letech řádně kontrolní činností České školní inspekce a obecně je hodnocena vždy nadprůměrně. Zapojili jsme se také do několika projektů a získali mezinárodní ocenění za spolupráci s mateřskými školami ze Slovenska a Polska. Zákonní zástupci žáků mají možnost vyjádřit svá stanoviska prostřednictvím dotazníku, který mají k dispozici 2x ročně, dále zde máme školskou radu a samozřejmě mají k dispozici školní e-mail a možnost individuálních konzultací. Domnívám se, že v tomto směru je škola maximálně vstřícná. Prosím, abyste v případech, kdy jsou rodiče nespokojeni, informovala mě, abychom mohli na situaci okamžitě reagovat, a netrpěla tak dobrá pověst školy, kterou svým chováním bohužel ohrožujete. Kvalitní škola znamená především týmovou práci, korektnost a vzájemnou pomoc.“

Otázky lektora:

- Ocitli jste se někdy v podobné situaci při komunikaci se zřizovatelem?
- Jak byste zhodnotili komunikaci mezi vaší školou a zřizovatelem?

Diskuse/sdílení zkušeností:

Lektor požádá účastníky, aby se podělili o zkušenosti z praxe a vyzve je k diskusi.

3. téma: Zajímavosti z pedagogické praxe – projektová výuka a přechod dětí z MŠ do ZŠ

Výklad:

Lektor podá teoretický výklad k tématu. V rámci výkladu odkazuje na distanční text, podkapitolu 4.2 Základy etapy pedagogického projektu v málotřídní škole: ukázka schématu (příloha 5.5.2.1) – viz níže.

Příklad: Ukázka schématu jednotlivých částí přípravy pedagogického projektu (zdroj: vlastní materiál lektorky Mgr. Lenky Poláškové):

Název organizace:

Třída:

Šk. r.:

Třídní učitelka:

Název projektu:

Organizační schéma projekt

Obsahové schéma projektu

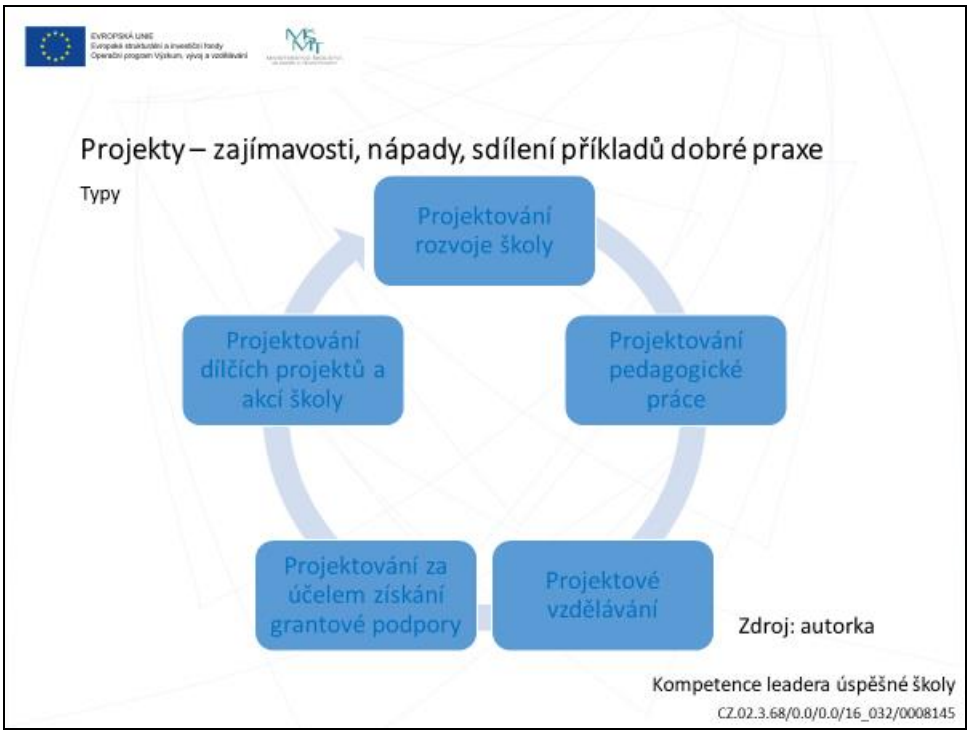
Smysl projektu	Způsob zhodnocení	Výstupy projektu	Prezentace	Metody a formy práce

Stručný popis průběhu realizace projektu

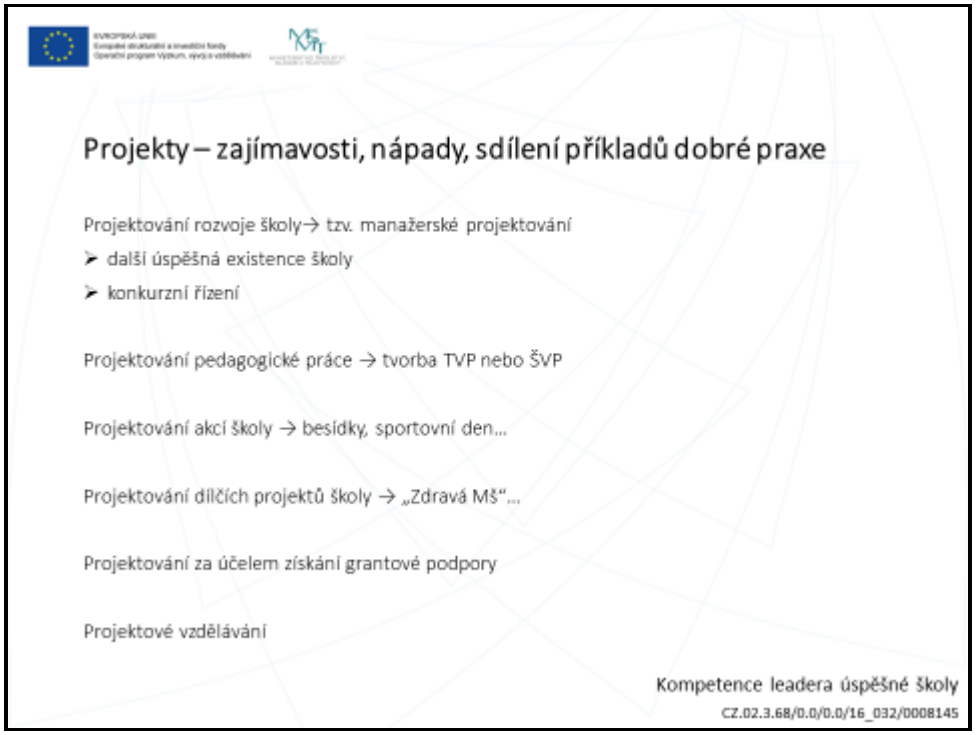
Charakteristika klíčových kompetencí dle RVP ZV, které budeme projektem rozvíjet, doplňte dle potřeby:

Charakteristika dílčích vzdělávacích cílů dle jednotlivých oblastí RVP ZV, které má projekt rozvíjet, doplňte dle potřeby:

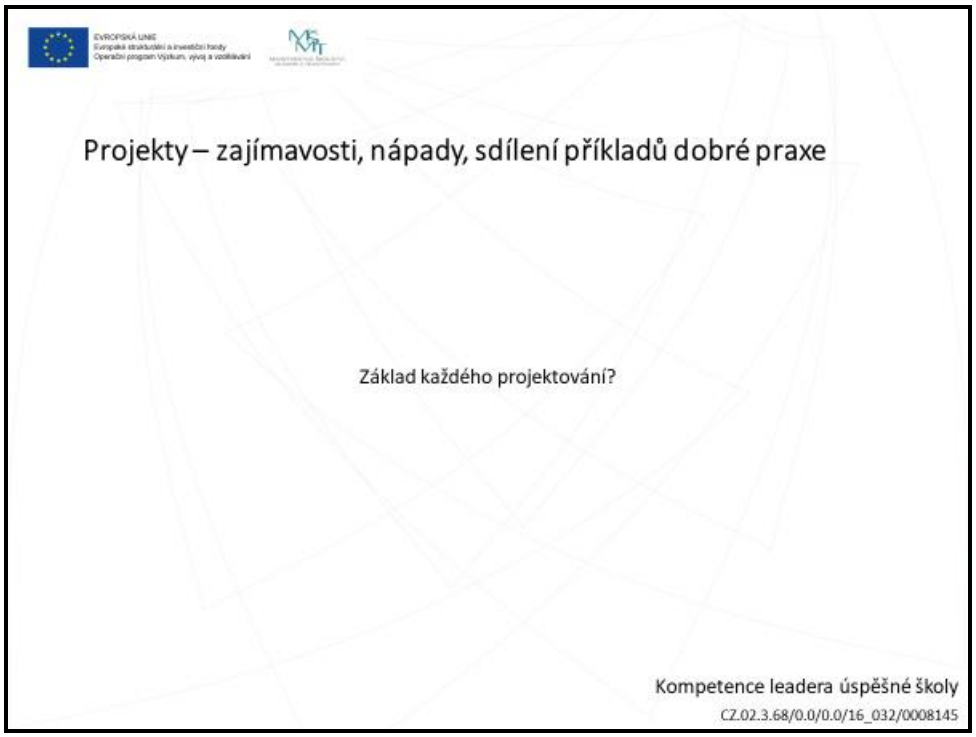
Lektor se v této části opírá o powerpointovou prezentaci, konkrétně slidy č. 25–33.

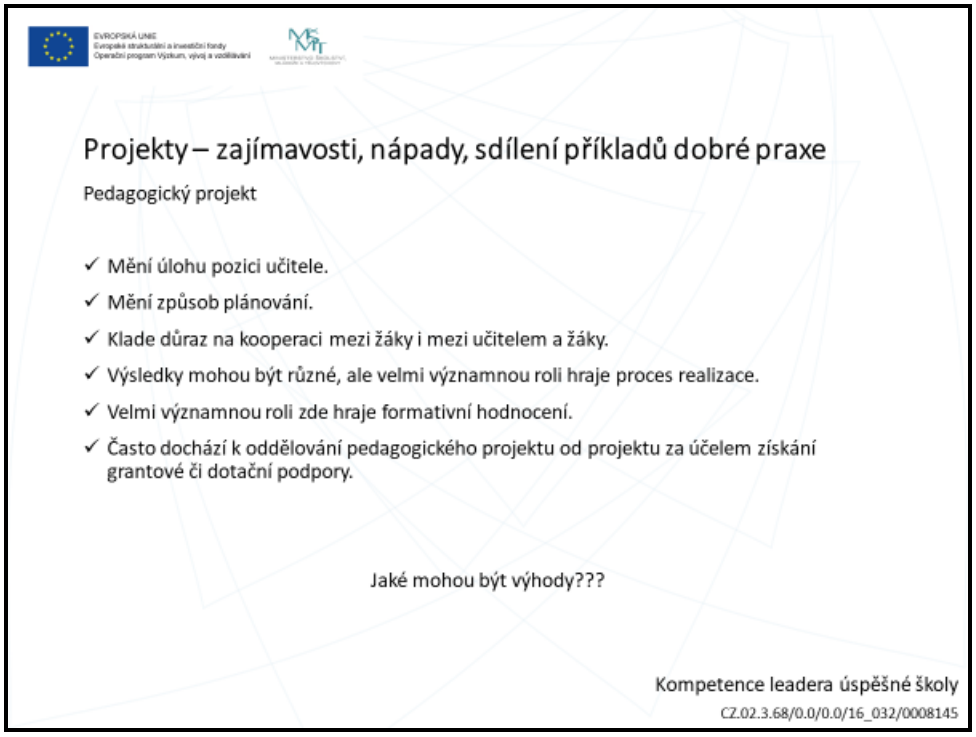
Obr. č. 3.5.2.24: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 25 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

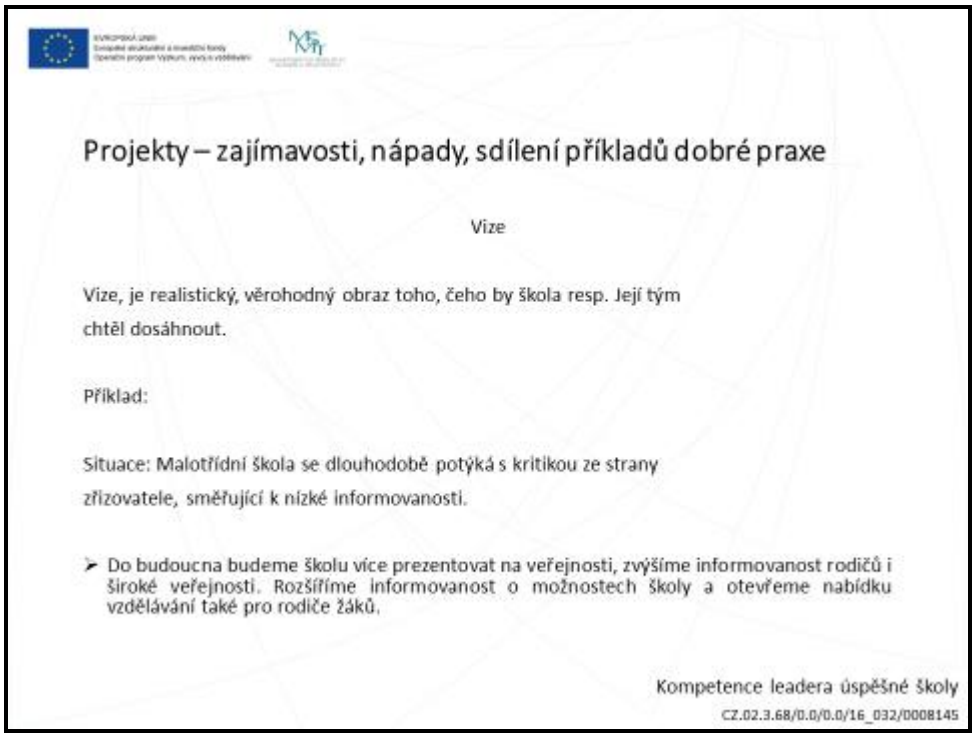
Obr. č. 3.5.2.25: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 26 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

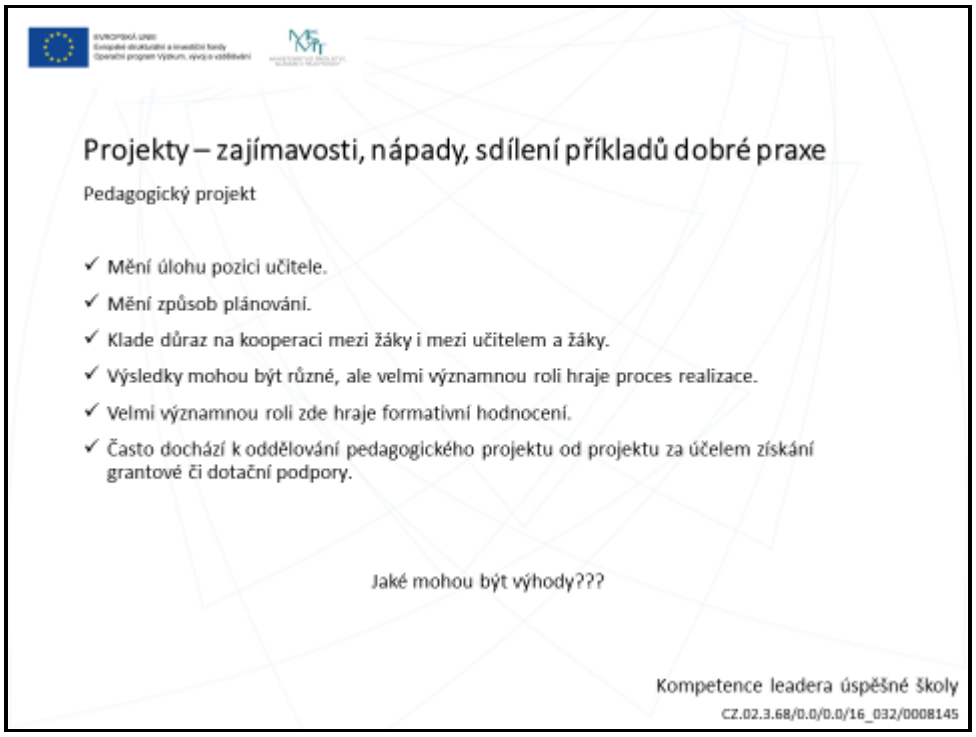
Obr. č. 3.5.2.26: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 27 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

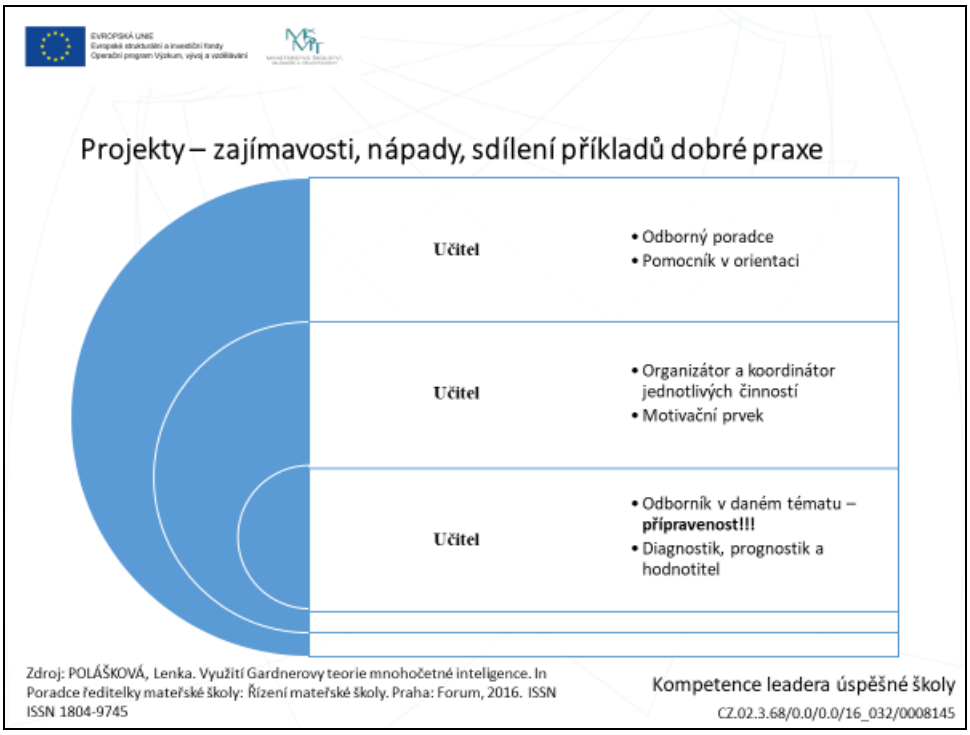
Obr. č. 3.5.2.27: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 28 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

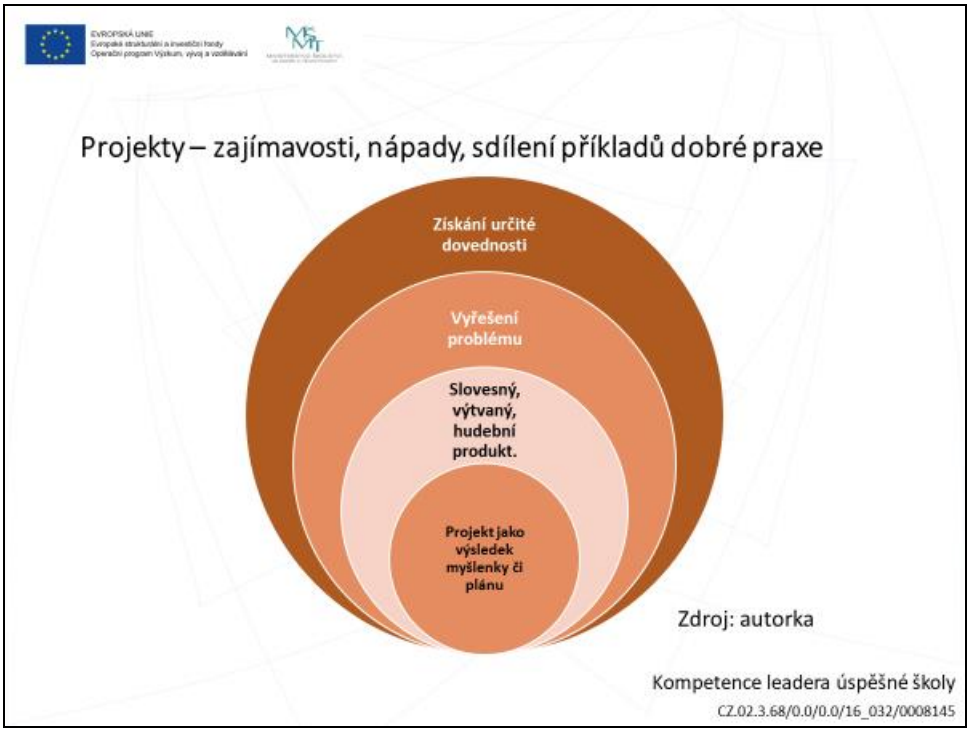
Obr. č. 3.5.2.28: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 29 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

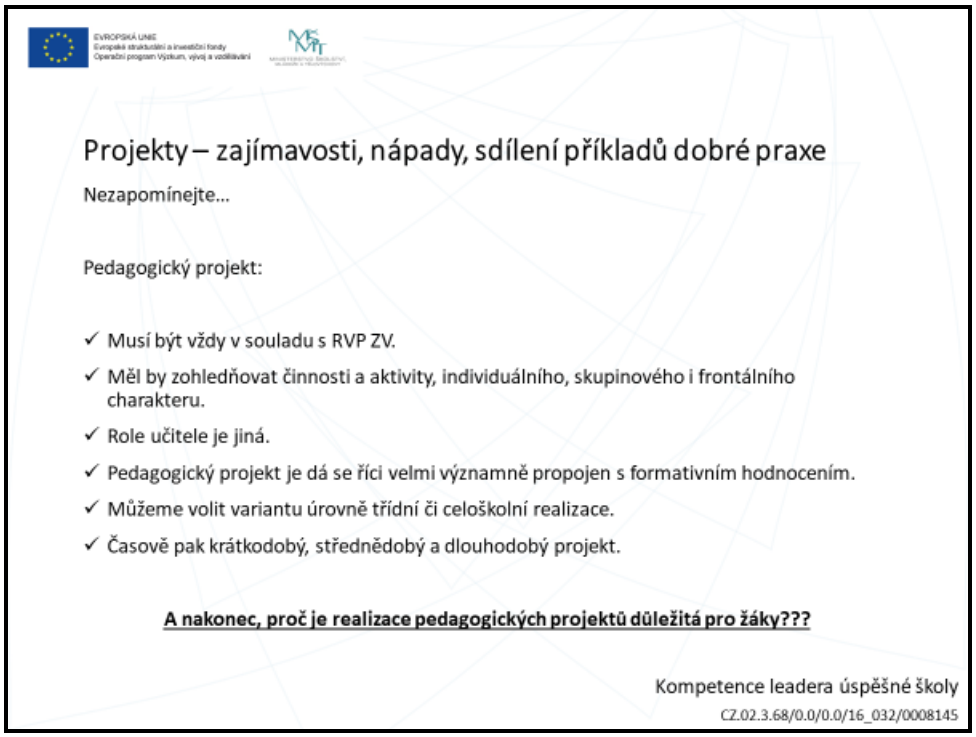
Obr. č. 3.5.2.29: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 30 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

Obr. č. 3.5.2.30: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 31 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

Obr. č. 3.5.2.31: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 32 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

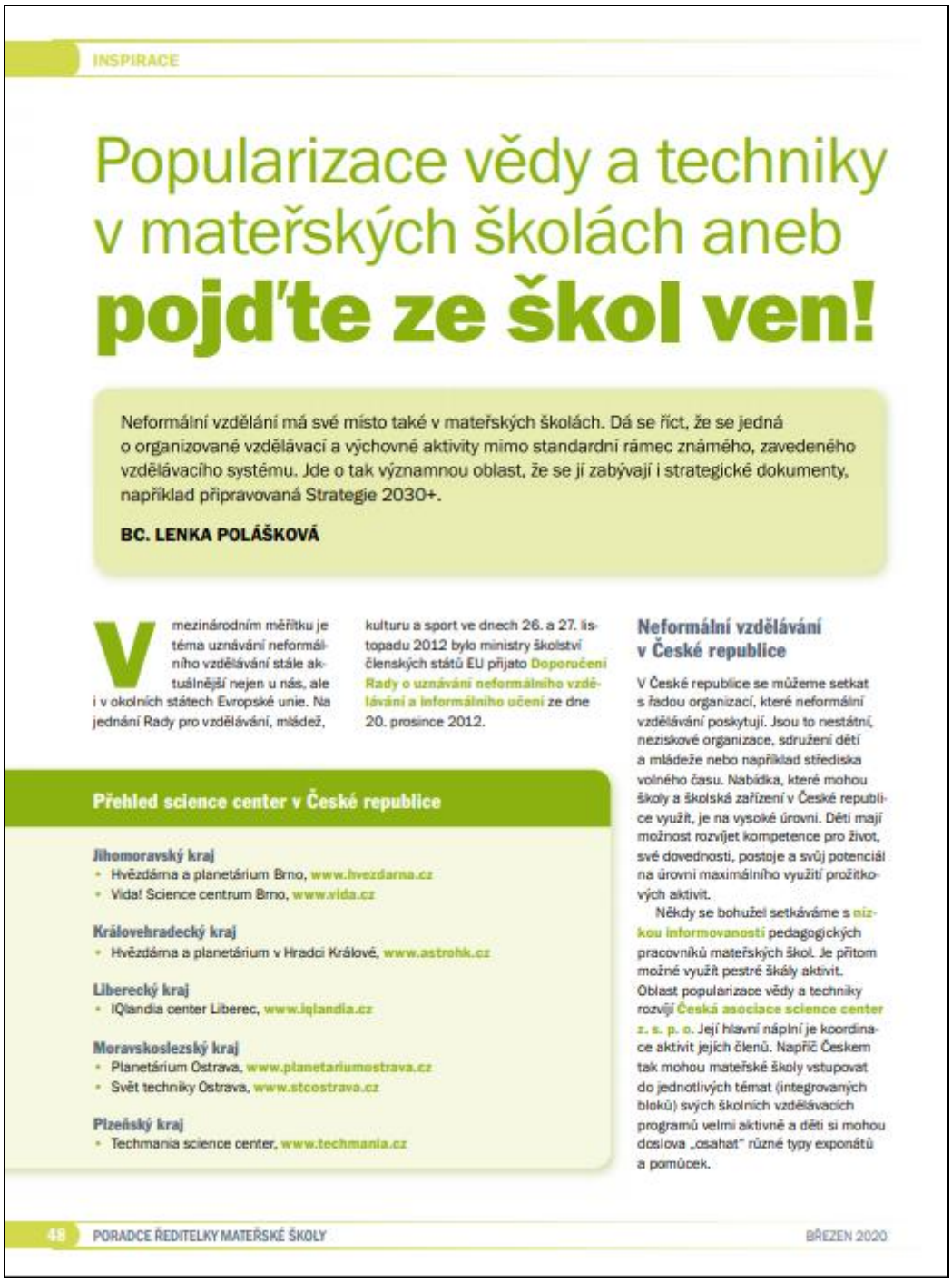
Obr. č. 3.5.2.32: Powerpointová prezentace Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe, slide č. 33 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

Závěr/diskuse:

V závěru bloku lektorka shrne všechny zásadní informace k tématům, ale také zajímavé poznámky či zkušenosti účastníků, které si v průběhu prezenční části zaznamenává. Velmi důležitá je zpětná vazba ze strany účastníků, a to nejen v ústní podobě, ale například i formou evaluačních dotazníků.

Poznámka pro lektora:

Účastníci po absolvování prezenční části dostanou k dispozici jak prezentaci v Microsoft Powerpoint, tak přílohy (obr. č. 3.5.2.33 – č. 3.5.2.42), které mohou využít pro inspiraci ve vlastní praxi. Jedná se o doplnění k teoretickému výkladu. S těmito přílohami v prezenční části účastníci nepracují.

INSPIRACE

Popularizace vědy a techniky v mateřských školách aneb **pojďte ze škol ven!**

Neformální vzdělání má své místo také v mateřských školách. Dá se říct, že se jedná o organizované vzdělávací a výchovné aktivity mimo standardní rámec známého, zavedeného vzdělávacího systému. Jde o tak významnou oblast, že se jí zabývají i strategické dokumenty, například připravovaná Strategie 2030+.

BC. LENKA POLÁŠKOVÁ

V mezinárodním měřítku je téma uznávání neformálního vzdělávání stále aktuálnější nejen u nás, ale i v okolních státech Evropské unie. Na jednání Rady pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport ve dnech 26. a 27. listopadu 2012 bylo ministry školství členských států EU přijato Doporučení Rady o uznávání neformálního vzdělávání a informálního učení ze dne 20. prosince 2012.

Přehled science center v České republice

Jihomoravský kraj
- Hvězdárna a planetárium Brno, www.hvezdarna.cz
- Vida! Science centrum Brno, www.vida.cz

Královehradecký kraj
- Hvězdárna a planetárium v Hradci Králové, www.astrohk.cz

Liberecký kraj
- IQlandia center Liberec, www.iqlandia.cz

Moravskoslezský kraj
- Planetárium Ostrava, www.planetariumostrava.cz
- Svět techniky Ostrava, www.stcostrava.cz

Plzeňský kraj
- Techmania science center, www.techmania.cz

Neformální vzdělávání v České republice

V České republice se můžeme setkat s řadou organizací, které neformální vzdělávání poskytují. Jsou to nestátní, neziskové organizace, sdružení dětí a mládeže nebo například střediska volného času. Nabídka, které mohou školy a školská zařízení v České republice využít, je na vysoké úrovni. Děti mají možnost rozvíjet kompetence pro život, své dovednosti, postoje a svůj potenciál na úrovni maximálního využití prožitkových aktivit.

Někdy se bohužel setkáváme s nízkou informovaností pedagogických pracovníků mateřských škol. Je přitom možné využít pestré škály aktivit. Oblast popularizace vědy a techniky rozvíjí Česká asociace science center z. s. p. o. Její hlavní náplní je koordinace aktivit jejích členů. Napříč Českem tak mohou mateřské školy vstupovat do jednotlivých témat (integrovaných bloků) svých školních vzdělávacích programů velmi aktivně a děti si mohou doslova „osahat" různé typy exponátů a pomůcek.

Obr. č. 3.5.2.33: 1. část přílohy č. 3 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, Lenka. Popularizace vědy a techniky v mateřských školách aneb pojďte ze školy ven! In: *Poradce ředitelky mateřské školy: Inspirace.* Praha: Forum, 2020. ISSN ISSN 1804-9745)

Svět techniky Ostrava – příklad dobré praxe

Svět techniky v Ostravě dlouhodobě vytváří pro MŠ takové podmínky, které jsou příkladem dobré praxe propojení dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků současně se vzděláváním dětí. Koncept vzdělávání je nastaven již pro děti od dvou let věku a podporu zde naleznou také mateřské školy s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami. Tým profesionálních a kvalifikovaných lektorů provází děti i učitele vzdělávacím programem (případně modulem) s maximálním využitím prožitkových aktivit, které zohledňují věková specifika, individuální schopnosti, dovednosti dětí, smyslové preference a požadavky vycházející z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání.

Struktura vzdělávacích programů

Vzdělávací program pro MŠ je nastaven na hodinovou dotaci 60 minut. Během této doby děti navštíví odborné učebny, expozice i tzv. Dětský svět, ve kterém si mohou vyzkoušet pokusy s vodou, práci s jeřábem, hudební nástroje v nahrávacím studiu nebo např. pomůcky v plně zařízené ordinaci lékaře. Svět techniky pružně reaguje na priority vycházející z konceptu Rámcových vzdělávacích programů. Je kladen důraz na vzdělávací programy rozvíjející předmatematické dovednosti, oblast koncentrace pozornosti, motorických činností, prevence bezpečnosti, ochrany přírody, základy chemie nebo např. oblast polytechnického vzdělávání. Úspěšně je realizován projekt Odborné kariérové a polytechnické vzdělávání v Moravskoslezském kraji.

Podpora a spolupráce – může to fungovat!

Projekt umožňuje mateřským školám zdarma navštěvovat vzdělávací moduly a pokrývá také poměrně problematickou oblast financování autobusové dopravy.

Vzdělávací programy a moduly pro mateřské školy z nabídky Světa techniky Ostrava

Geometráčkova nová dobrodružství
- Program zaměřený na oblast předmatematických dovedností, geometrie, geografie.

Svět plný barev
- Program zaměřený na propojení výtvarných aktivit a pokusů s barvami.

Šikovné ručičky
- Unikátní program pro děti od dvou let a děti se speciálními vzdělávacími potřebami, zaměřený na rozvoj jemné motoriky a koncentraci pozornosti.

Putování za medem
- Příroda, její ochrana, globální problémy spojené s činností člověka, život hmyzu a základy programování.

Doktorská školička
- Zahrnuje všechny požadavky vycházející z oblasti Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání „Člověk a jeho tělo". Děti jsou součástí příběhu, ve kterém aktivně řeší modelové situace spojené s riziky, které mohou vést k ohrožení zdraví.

Kouzelný oxid
- Také v mateřské škole lze pracovat s experimenty a pokusy. Prostředí Divadla vědy je pro děti zajímavou zkušeností a silným zážitkem.

Malý a velký řemeslník
- Výjezdový program pro mateřské školy, na kterém lektoři přímo v zázemí mateřských škol s dětmi pracují na reálných poncích a s reálným vybavením pro řemeslnou činnost. Výsledkem jsou dřevěné výrobky dětí.

Klíčovou podporu realizaci projektu poskytuje statutární město Ostrava. Na cestě ke zvyšování kvality tak propojily pomyslné síly poskytovatel neformálního vzdělávání, školy, školská zařízení a statutární město. Podporu ve Světě techniky mají také rodiče s dětmi raného a předškolního věku, kteří mohou navštěvovat Montessori klub. Zcela unikátní je vybavení učebny a zázemí pro smysluplné trávení volného času rodičů se svými dětmi. Pravidelně probíhá také Amosova školička předškolní přípravy. Lektoři zde rozvíjejí všechny kompetence potřebné pro usnadnění přechodu dětí z mateřské školy do školy základní.

Závěrem

Kam směřuje české školství? Jak nastavit úroveň kompetencí pro život? Jak nejlépe děti do života připravit? Diskuse vedou odborníci, učitelé i rodiče. Zřejmě není správnou cestou děti uzavírat do škol, kvalitu výuky hodnotit dle počtu vyplněných „pracovních" listů a výtvarných výstupů. To nejdůležitější, co můžeme dětem dát, je zkušenost, prožitek a radost z poznávání, vědění a motivace k získávání informací a dovedností. Pojďme tedy s dětmi ze škol ven! ■

Autorka externě spolupracuje s redakcí

Obr. č. 3.5.2.34: 2. část přílohy č. 3 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, Lenka. Popularizace vědy a techniky v mateřských školách aneb pojďte ze školy ven! In: *Poradce ředitelky mateřské školy: Inspirace.* Praha: Forum, 2020. ISSN ISSN 1804-9745)

Využití Gardnerovy teorie mnohočetné inteligence

V posledních letech zaznamenáváme postupné změny týkající se přístupů v oblasti výchovně-vzdělávacích strategií. Pedagogové se snaží odpovídajícím způsobem reagovat na různorodé složení kolektivu i typologickou pestrost. V praxi však čelí poměrně složité situaci. Na jedné straně by z hlediska systémové podpory inkluzivního vzdělávání mělo reálně docházet ke snižování počtu dětí ve třídách, aby bylo možné aplikovat skutečně individuální přístup k dětem. Na straně druhé se však setkáváme s pohledem ze strany zřizovatelů, kteří se z finančních důvodů snaží udržet při životě praxi tzv. výjimky z počtu dětí, a to i v případech, kdy dochází k integraci dětí se SVP.

Bc. Lenka Polášková

Alternativní pedagogické směry a zajímavé výchovně-vzdělávací strategie jsou přínosem pro nový pohled na plánování a realizaci různých témat a námětů. V budoucnu budou pedagogové nuceni pružněji reagovat a přistupovat k plánování a realizaci témat s přihlédnutím k aktuálnímu složení kolektivu dětí, přičemž od školního roku 2016/2017 se s ohledem na aplikaci novely školského zákona reálně mohou zvýšit počty dětí se SVP.

Gardnerova teorie

V posledních letech zaznamenala velký ohlas Gardnerova teorie mnohočetné inteligence (The Theory of Multiple Intelligences). Americký vývojový psycholog Howard Gardner, profesor na Harvardově univerzitě, předložil v roce 1983 teorii, jejímž cílem bylo rozšíření tradiční definice inteligence, neboť si byl vědom toho, že nedokáže zachytit a postřehnout veškeré schopnosti, dovednosti a obory, ve kterých člověk může vynikat. Především proto se staví proti pojetí jednotnosti inteligence, a zdůrazňuje naopak její různorodost a mnohočetnost. Svou teorii podpořil i studií osob, jež utrpěly poškození mozku. Zjistil například, že navzdory tomu, že daná osoba ztratila schopnost prostorového myšlení, jazykové či motorické funkce zůstaly zachovány.

Gardner kritizuje současnou školu za to, že poznatky vyplývající z teorie mnohočetné inteligence prakticky nezohledňuje, a nabízí možnosti, jak vzdělávání lépe přizpůsobit potřebám jednotlivých studentů. Jeho snahou je ukázat pojetí inteligence v širším kontextu, který nebude vycházet výhradně z výsledků testů, ale také ze znalostí lidského mozku a z interkulturních rozdílů.

V rámci své teorie uvádí Howard Gardner osm typů inteligence:

- Jazykovou
- Logicko-matematickou
- Prostorovou
- Hudební
- Tělesně-pohybovou
- Interpersonální
- Intrapersonální
- Přírodní

Obr. č. 3.5.2.35: 1. část přílohy č. 4 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, Lenka. Využití Gardnerovy teorie mnohočetné inteligence. In *Poradce ředitelky mateřské školy: Řízení mateřské školy.* Praha: Forum, 2016. ISSN-ISSN 1804-9745)

Charakteristika jednotlivých typů inteligence z hlediska potřeb a zájmů dítěte

Typologie	Charakteristika	Potřeby a záliby
JAZYKOVÁ	Schopnost ovládnout a obsáhnout všechny stránky jazyka	Čtení, psaní, vyprávění příběhů, slovní hry, rozhovory
LOGICKO-MATEMATICKÁ	Schopnost uvažovat logicky, systematicky, vědecky	Manipulace s předměty, bádání, pokusy, řešení logických úloh, skládanek, hlavolamů, technické zájmy
PROSTOROVÁ	Schopnost přesně postřehnout, pochopit, uložit do paměti a vybavit si tvary, uspořádání předmětů v prostoru, orientace v prostoru	Modelářství, návrhářství, vizuální znázorňování, skládačky, ilustrované knihy, návštěvy muzeí výtvarného umění
HUDEBNÍ	Schopnost porozumět rytmickým a intonačním modelům hudby, kvalitám tónů a zvuků, schopnost pamatovat si informace ve zvukové podobě	Zpívání, pískání, broukání, vyťukávání rytmu, prozpěvování během dne, poslech hudby, hra na hudební nástroj
TĚLESNĚ-POHYBOVÁ	Schopnost velice obratně používat svého těla jak pro sebevyjádření, tak pro činnosti zaměřené na určitý cíl (sport, herectví), schopnost dovedně zacházet s předměty	Tanec, pohybové aktivity a sport, hraní rolí, dramatické umění, aktivní fyzické zapojení do činností, dotykové zkušenosti, „kutilství"
INTERPERSONÁLNÍ	Schopnost všímat si chování a pocitů jiných lidí, rozpoznat a chápat rozdíly v jejich temperamentu, schopnostech, pohnutkách a náladách	Vedení, organizování, shromažďování návštěv a společenských akcí, kolektivní hry, týmová práce, přátelské rozhovory
INTRAPERSONÁLNÍ	Schopnost rozvíjet a ovládat vlastní pocity a prožitky, porozumění svému JÁ	Meditování, snění, klid na samostatné uvažování a plánování, nezávislost, vyhraněnost názorů a koníčků
PŘÍRODNÍ	Schopnost vnímat energie, intuice, „šestý smysl", zvýšená citlivost k percepci přírodních jevů a schopnost učit se z nich	Pobyt v přírodě, životní styl, který je v souladu s prapodstatou člověka, zájem o literaturu a praktiky opírající se o holistický přístup k životu a zdraví

(Krejčová, 2015)

Proč je plánování podle Gardnerovy teorie jiné?

Jednoduše proto, že pedagog komplexně připravuje tematický celek, hry a činnosti v mateřské škole takovým způsobem, aby zahrnovaly všechny typy inteligence. Každý jedinec má v určité míře rozvinuté příslušné oblasti/typy inteligence. Neexistuje člověk, který by měl všechny typy rozvinuty rovnoměrně. Výsledkem pedagogovy přípravy je proto vzdělávací nabídka, která podněcuje dítě v jeho vrozeně „nastavených" dovednostech a schopnostech, ale také podpora individualizace v praxi mateřské školy. Gardnerova teorie mnohočetné inteligence je dobře aplikovatelná v prostředí českých mateřských škol a rozvíjí všechny oblasti, na které se pedagogové zaměřují.

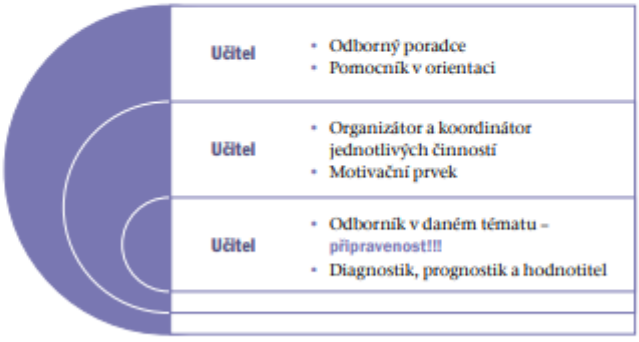
Jak vytvořit flexibilní přípravu

Tematický celek je pomyslným „jádrem", okolo kterého jsou soustředěny všechny následné aktivity, činnosti, hry. Úlohou pedagoga nespočívá v symetrickém předvádění, vedení a řízení jednotlivých činností, což ostatně není ani z hlediska možností pedagoga reálné. Jeho úkolem je příslušné činnosti, aktivity, hry připravit takovým způsobem, aby děti měly možnost volby, a zajistit k nim vhodné podmínky (materiální, prostorové, časové...). V některých případech si děti mohou pomůcky či materiál připravovat samy a rovněž by měly po sobě také uklidit.

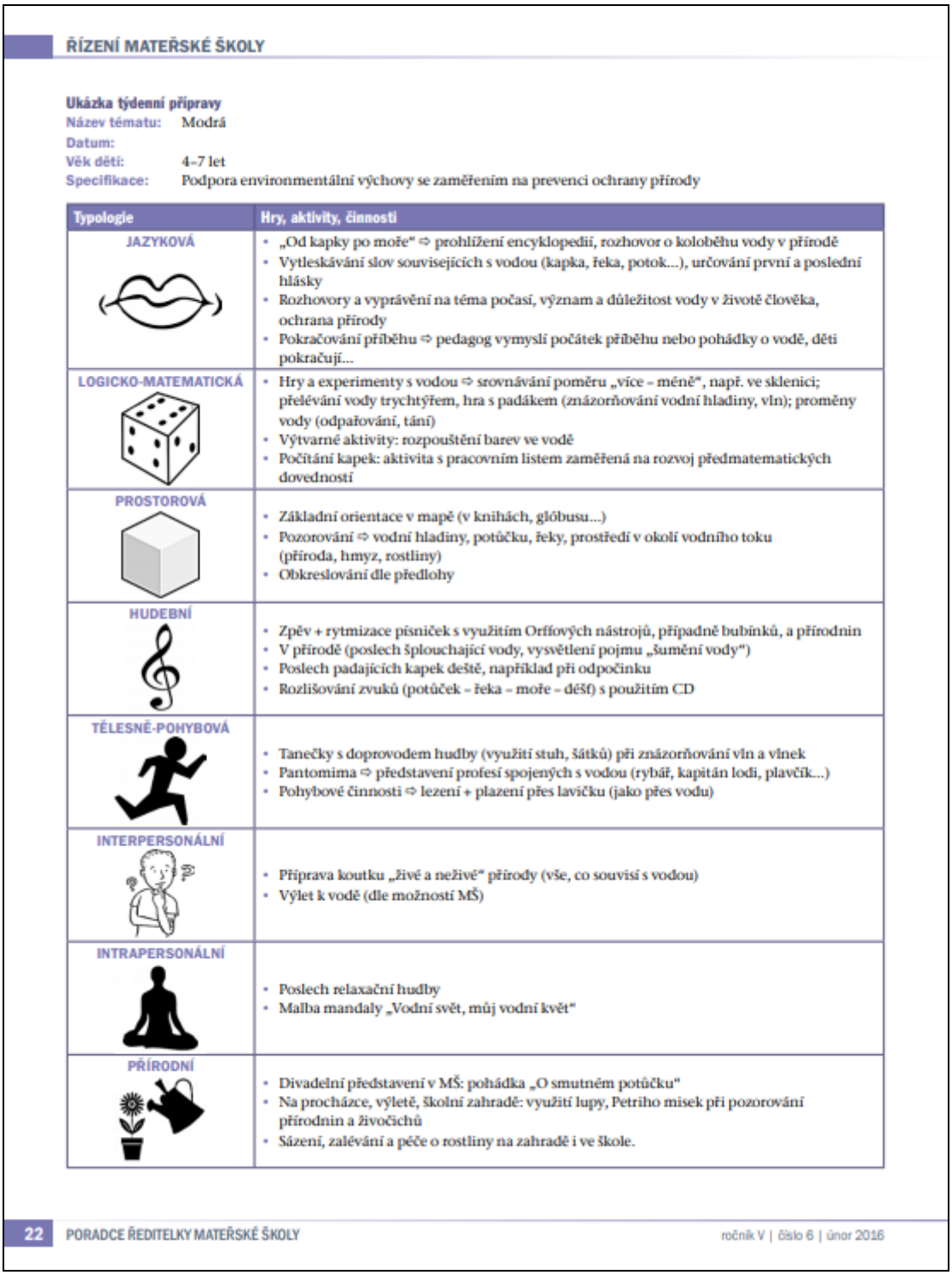
Úloha pedagoga

V souvislosti s plánováním přípravy podle Gardnerovy teorie se významně mění i úloha a role pedagoga.

(Polášková, 2015)

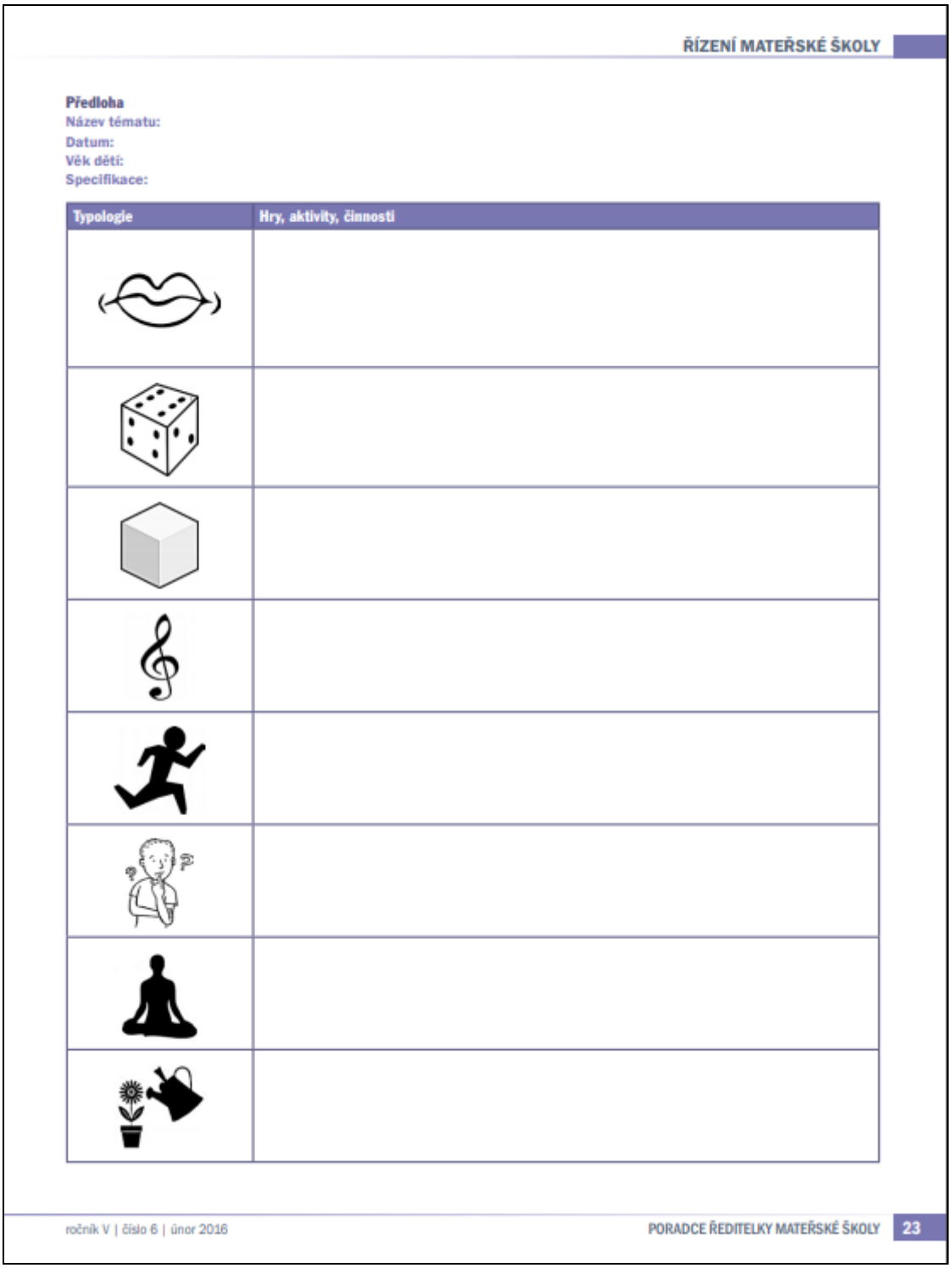
Obr. č. 3.5.2.36: 2. část přílohy č. 4 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, Lenka. Využití Gardnerovy teorie mnohočetné inteligence. In *Poradce ředitelky mateřské školy: Řízení mateřské školy.* Praha: Forum, 2016. ISSN-ISSN 1804-9745)

Ukázka týdenní přípravy
Název tématu: Modrá
Datum:
Věk dětí: 4–7 let
Specifikace: Podpora environmentální výchovy se zaměřením na prevenci ochrany přírody

Typologie	Hry, aktivity, činnosti
JAZYKOVÁ	• „Od kapky po moře" ⇨ prohlížení encyklopedií, rozhovor o koloběhu vody v přírodě • Vytleskávání slov souvisejících s vodou (kapka, řeka, potok…), určování první a poslední hlásky • Rozhovory a vyprávění na téma počasí, význam a důležitost vody v životě člověka, ochrana přírody • Pokračování příběhu ⇨ pedagog vymyslí počátek příběhu nebo pohádky o vodě, děti pokračují…
LOGICKO-MATEMATICKÁ	• Hry a experimenty s vodou ⇨ srovnávání poměru „více – méně", např. ve sklenici; přelévání vody trychtýřem, hra s padákem (znázorňování vodní hladiny, vln); proměny vody (odpařování, tání) • Výtvarné aktivity: rozpouštění barev ve vodě • Počítání kapek: aktivita s pracovním listem zaměřená na rozvoj předmatematických dovedností
PROSTOROVÁ	• Základní orientace v mapě (v knihách, glóbusu…) • Pozorování ⇨ vodní hladiny, potůčku, řeky, prostředí v okolí vodního toku (příroda, hmyz, rostliny) • Obkreslování dle předlohy
HUDEBNÍ	• Zpěv + rytmizace písniček s využitím Orffových nástrojů, případně bubínků, a přírodnin • V přírodě (poslech šplouchající vody, vysvětlení pojmu „šumění vody") • Poslech padajících kapek deště, například při odpočinku • Rozlišování zvuků (potůček – řeka – moře – déšť) s použitím CD
TĚLESNĚ-POHYBOVÁ	• Tanečky s doprovodem hudby (využití stuh, šátků) při znázorňování vln a vlnek • Pantomima ⇨ představení profesí spojených s vodou (rybář, kapitán lodi, plavčík…) • Pohybové činnosti ⇨ lezení + plazení přes lavičku (jako přes vodu)
INTERPERSONÁLNÍ	• Příprava koutku „živé a neživé" přírody (vše, co souvisí s vodou) • Výlet k vodě (dle možností MŠ)
INTRAPERSONÁLNÍ	• Poslech relaxační hudby • Malba mandaly „Vodní svět, můj vodní květ"
PŘÍRODNÍ	• Divadelní představení v MŠ: pohádka „O smutném potůčku" • Na procházce, výletě, školní zahradě: využití lupy, Petriho misek při pozorování přírodnin a živočichů • Sázení, zalévání a péče o rostliny na zahradě i ve škole.

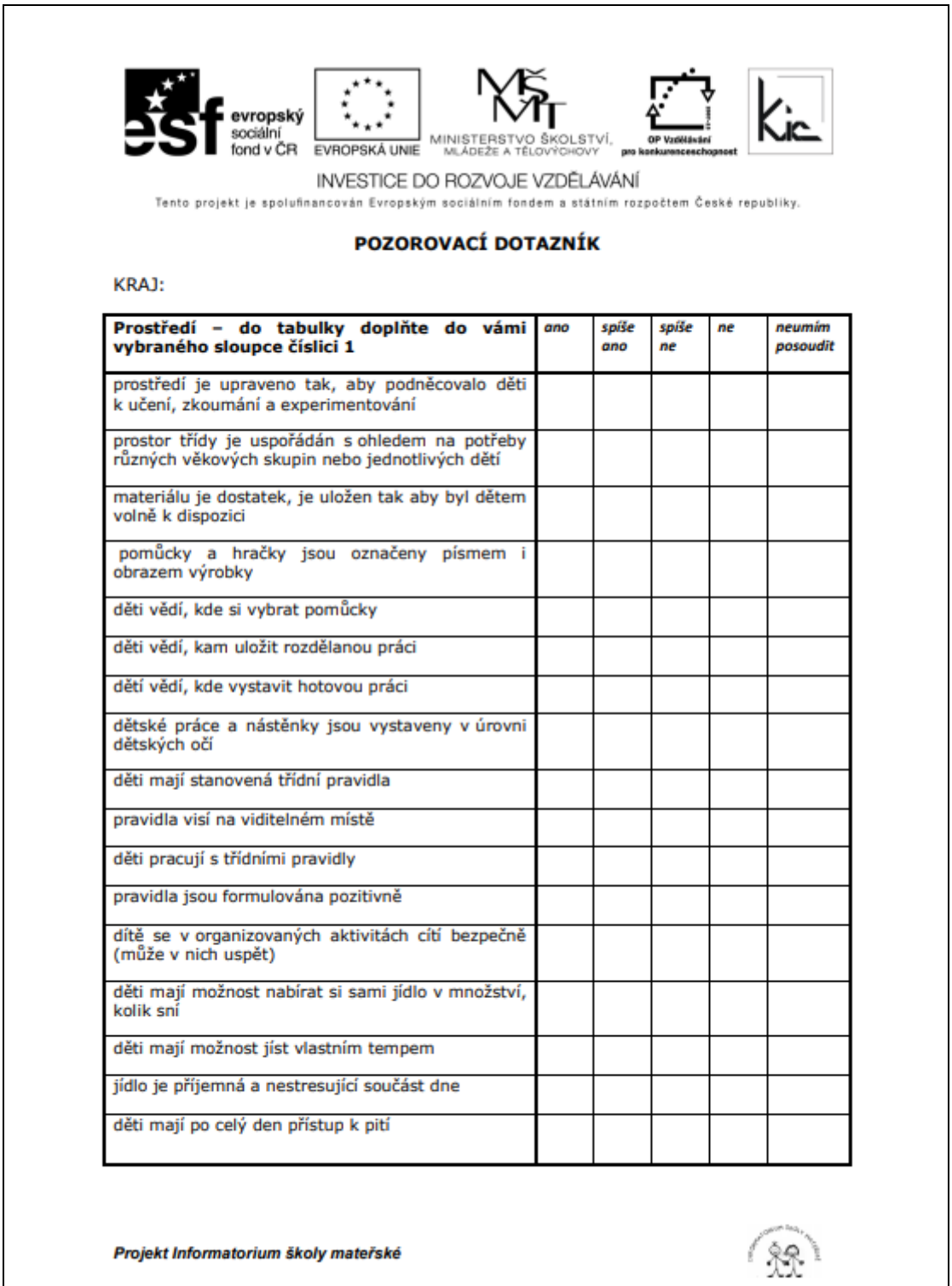
Obr. č. 3.5.2.37: 3. část přílohy č. 4 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, Lenka. Využití Gardnerovy teorie mnohočetné inteligence. In *Poradce ředitelky mateřské školy: Řízení mateřské školy.* Praha: Forum, 2016. ISSN-ISSN 1804-9745)

Předloha
Název tématu:
Datum:
Věk dětí:
Specifikace:

Typologie	Hry, aktivity, činnosti

Obr. č. 3.5.2.38: 4. část přílohy č. 4 (zdroj: POLÁŠKOVÁ, Lenka. Využití Gardnerovy teorie mnohočetné inteligence. In *Poradce ředitelky mateřské školy: Řízení mateřské školy.* Praha: Forum, 2016. ISSN ISSN 1804-9745)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

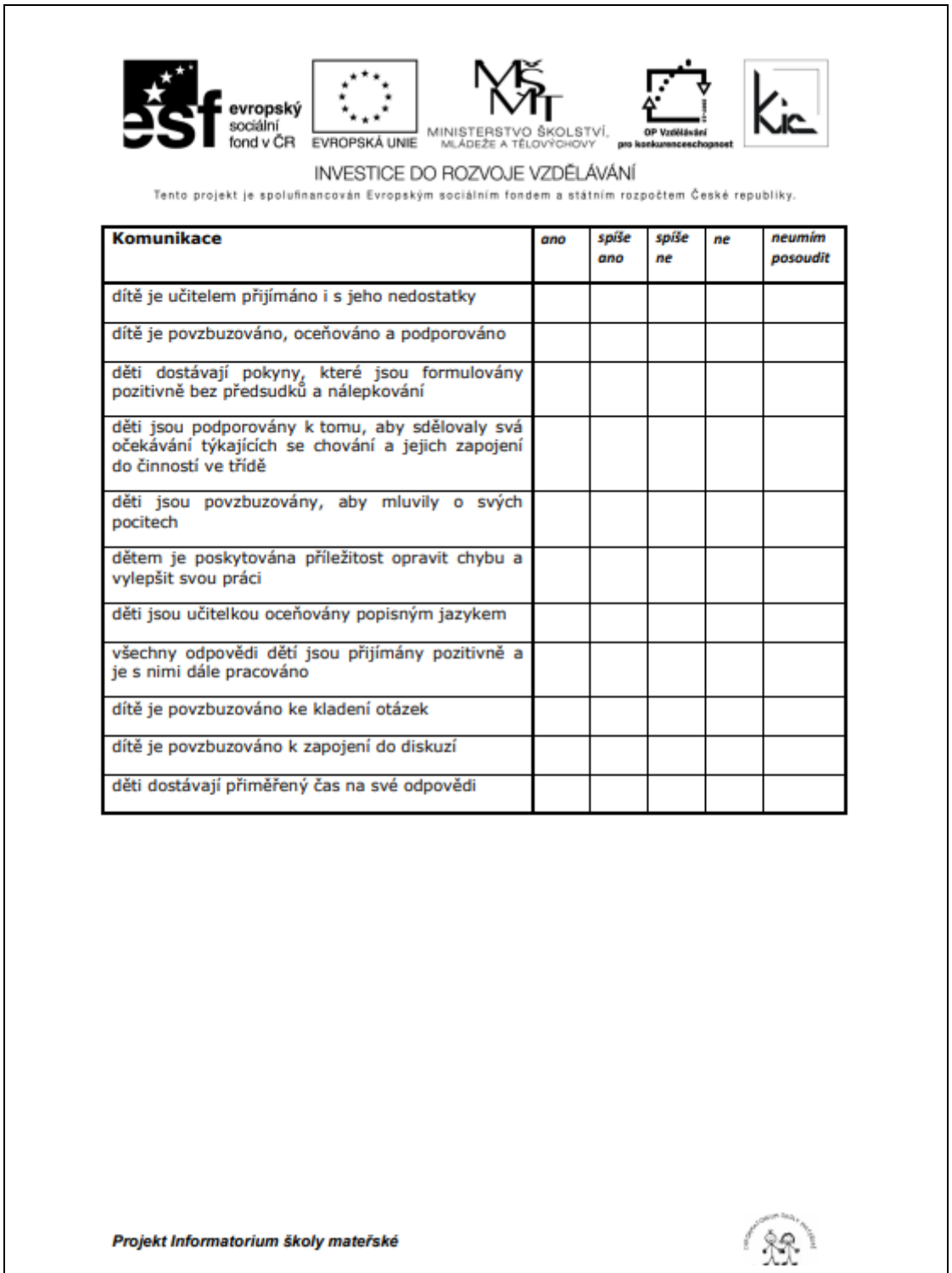
POZOROVACÍ DOTAZNÍK

KRAJ:

Prostředí – do tabulky doplňte do vámi vybraného sloupce číslici 1	*ano*	*spíše ano*	*spíše ne*	*ne*	*neumím posoudit*
prostředí je upraveno tak, aby podněcovalo děti k učení, zkoumání a experimentování					
prostor třídy je uspořádán s ohledem na potřeby různých věkových skupin nebo jednotlivých dětí					
materiálu je dostatek, je uložen tak aby byl dětem volně k dispozici					
pomůcky a hračky jsou označeny písmem i obrazem výrobky					
děti vědí, kde si vybrat pomůcky					
děti vědí, kam uložit rozdělanou práci					
dětí vědí, kde vystavit hotovou práci					
dětské práce a nástěnky jsou vystaveny v úrovni dětských očí					
děti mají stanovená třídní pravidla					
pravidla visí na viditelném místě					
děti pracují s třídními pravidly					
pravidla jsou formulována pozitivně					
dítě se v organizovaných aktivitách cítí bezpečně (může v nich uspět)					
děti mají možnost nabírat si sami jídlo v množství, kolik sní					
děti mají možnost jíst vlastním tempem					
jídlo je příjemná a nestresující součást dne					
děti mají po celý den přístup k pití					

Projekt Informatorium školy mateřské

Obr. č. 3.5.2.39: Pozorovací dotazník 1. část (zdroj: Informatorium školy mateřské, reg. č.: CZ.1.07/1.3.00/14.0074)

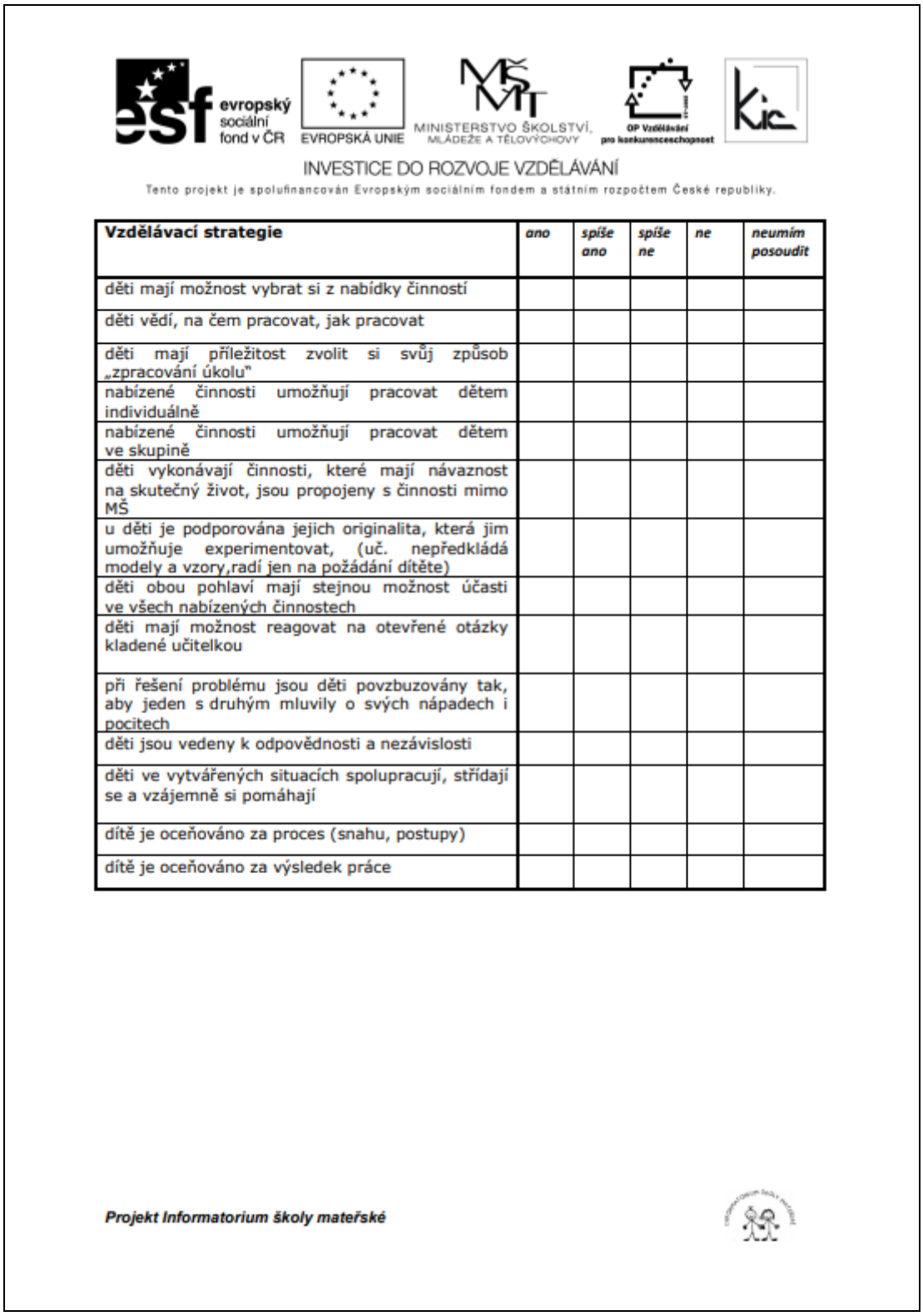
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Komunikace	*ano*	*spíše ano*	*spíše ne*	*ne*	*neumím posoudit*
dítě je učitelem přijímáno i s jeho nedostatky					
dítě je povzbuzováno, oceňováno a podporováno					
děti dostávají pokyny, které jsou formulovány pozitivně bez předsudků a nálepkování					
děti jsou podporovány k tomu, aby sdělovaly svá očekávání týkajících se chování a jejich zapojení do činností ve třídě					
děti jsou povzbuzovány, aby mluvily o svých pocitech					
dětem je poskytována příležitost opravit chybu a vylepšit svou práci					
děti jsou učitelkou oceňovány popisným jazykem					
všechny odpovědi dětí jsou přijímány pozitivně a je s nimi dále pracováno					
dítě je povzbuzováno ke kladení otázek					
dítě je povzbuzováno k zapojení do diskuzí					
děti dostávají přiměřený čas na své odpovědi					

Projekt Informatorium školy mateřské

Obr. č. 3.5.2.40: Pozorovací dotazník 2. část (zdroj: Informatorium školy mateřské, reg. č.: CZ.1.07/1.3.00/14.0074)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Vzdělávací strategie	*ano*	*spíše ano*	*spíše ne*	*ne*	*neumím posoudit*
děti mají možnost vybrat si z nabídky činností					
děti vědí, na čem pracovat, jak pracovat					
děti mají příležitost zvolit si svůj způsob „zpracování úkolu"					
nabízené činnosti umožňují pracovat dětem individuálně					
nabízené činnosti umožňují pracovat dětem ve skupině					
děti vykonávají činnosti, které mají návaznost na skutečný život, jsou propojeny s činnosti mimo MŠ					
u děti je podporována jejich originalita, která jim umožňuje experimentovat, (uč. nepředkládá modely a vzory,radí jen na požádání dítěte)					
děti obou pohlaví mají stejnou možnost účasti ve všech nabízených činnostech					
děti mají možnost reagovat na otevřené otázky kladené učitelkou					
při řešení problému jsou děti povzbuzovány tak, aby jeden s druhým mluvily o svých nápadech i pocitech					
děti jsou vedeny k odpovědnosti a nezávislosti					
děti ve vytvářených situacích spolupracují, střídají se a vzájemně si pomáhají					
dítě je oceňováno za proces (snahu, postupy)					
dítě je oceňováno za výsledek práce					

Projekt Informatorium školy mateřské

Obr. č. 3.5.2.41: Pozorovací dotazník 3. část (zdroj: Informatorium školy mateřské, reg. č.: CZ.1.07/1.3.00/14.0074)

POMŮCKA ŘEDITELE – DOTAZNÍK K PŘÍJÍMACÍMU POHOVORU S AP

Autor: Bc. Lenka Polášková

V rámci přijímacího řízení či výběrového řízení je podstatné, dobře se připravit předem a nespoléhat na náhodné pokládání otázek. Důležitá je definice toho, co organizace a dítě/žák se speciálními vzdělávacími potřebami potřebuje, kde jsou její rezervy a čeho chceme přijetím nového asistenta pedagoga dosáhnout.

Pomocné otázky k osobnímu pohovoru:
Proč jste změnil(a) předchozí zaměstnání?
V čem vidíte své silné stránky?
V čem vidíte své slabé stránky?
Co vás na předchozí, pracovní pozici nenaplňovalo?
Co se vám líbilo na své nadřízené?
Co se vám nelíbilo na své nadřízené?
Jaký je podle vás ideální ředitel?
Jaká je podle vás ideální kolegyně?
Jaká je podle Vašeho názoru hlavní náplň práce asistenta pedagoga?
Jaké jsou Vaše předchozí zkušenosti s oblastí/povahou speciálních vzdělávacích potřeb?
Čeho by jste chtěla v naší organizaci profesně dosáhnout?
Já je vaše představa o vašem platovém ohodnocení?
Z jakého důvodu volíte uvedenou výši?

Obr. č. 3.5.2.42: Dotazník ředitele – dotazník k přijímacímu pohovoru s AP (zdroj: POLÁŠKOVÁ, L.)

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

Použitá literatura a zdroje Metodického bloku č. 5 (Doplňkový tematický blok II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol):

1. *Česká školní inspekce. Vybrané aspekty implementace společného vzdělávání v období 1. pololetí školního roku 2017/2018* [online]. Praha, 2018 [cit. 8.10.2020]. Dostupné z https://www.csicr.cz/getattachment/db7ac0f5-d27b-40bc-a72f-5a02a3c4a796/TZ-Vybrane-aspekty-implementace-spolecneho-vzdelavani-v-1-pololeti-2017-2018.pdf
2. Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum (Kvic). *Pozorovací dotazník. Projekt Informatorium školy mateřské* [online]. Kvic: Nový Jičín, ©2013 [cit. 16.5.2020]. Dostupné z: https://www.kvic.cz/aktualita/3098/InformatoriumPozorovaci_arch
3. POLÁŠKOVÁ, Lenka. Typologie problémových rodičů. In: *Poradce ředitelky mateřské školy: aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy*. Praha: Forum, 2015. ISSN 1804-9745.
4. POLÁŠKOVÁ, Lenka. Učitel a stres. In: *Integrace a inkluze ve školní praxi: speciální vzdělávací potřeby dětí, žáků a studentů.* Praha: Forum, 2016. ISSN 2336-1212.
5. POLÁŠKOVÁ, Lenka. Využití Gardnerovy teorie mnohočetné inteligence. In: *Poradce ředitelky mateřské školy: Řízení mateřské školy.* Praha: Forum, 2016. ISSN-1804-9745.
6. POLÁŠKOVÁ, Lenka. Popularizace vědy a techniky v mateřských školách aneb pojďte ze školy ven! In: *Poradce ředitelky mateřské školy: Inspirace.* Praha: Forum, 2020. ISSN 1804-9745.

3.6 Metodický blok č. 6 (Doplňkový tematický blok III – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení) – počet hodin 16 hodin distanční a 8 hodin prezenční

V souladu s obsahem vzdělávání v rámci projektu Kompetence leadera úspěšné školy je žádoucí, aby lektor splňoval kvalifikační předpoklady, tzv. „Standard lektora“. Tento standard má definovaný každý vzdělávací modul v rámci projektu. Standard lektora pro doplňkový tematický blok III – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení (dále DTB III) je dostupný na http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/.

V rámci příprav a plánování každé vzdělávací hodiny prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB III je nutné stanovit si:

- vzdělávací cíle;
- zvolit vhodné vyučovací metody a organizační formy.

Je nutné zvolit takový repertoár výukových metod a forem, které povedou k dosažení stanovených cílů. Dbáme na aktivní zapojení účastníků, střídání metod a forem. Využíváme především aktivizační a komplexní metody výuky. Pro jednotlivé aktivity uvádíme přibližný časový rozsah.

Nezapomeňme připravit pomůcky ve formě studijních textů, zdroje informací, důležité odkazy, pracovní listy, příklady, videa, obrázky. Rovněž pracujeme s příklady dobré praxe, které jsou také součástí distančních textů.

V posledních fázích přípravy volíme způsob hodnocení výkonů účastníků kurzu. Využijeme formulované výukové cíle, které zpětně ověřujeme. Kombinujeme písemné zkoušení na závěr s průběžným ověřováním pomocí předem připravených otázek, zadáváme úkoly k vypracování.

Je vytvořena baterie testů a jejich řešení – viz výukové materiály (digitální forma, tj. v e-learningovém systému **LMS UNIFOR**; přihlašovací odkaz: https://unifor.upol.cz/pedagogicka/; uživatelské jméno: esfklus; heslo: esfklus2019).

Posledním krokem při plánování je reflexe účastníků kurzu a sebereflexe lektora. Děje se až po skončení hodiny. Pro sebereflexi lze využít techniku kladení otázek:

- zda byly učební činnosti vybrány vhodně;
- co dělalo účastníkům největší obtíže;
- zda byl výklad srozumitelný;
- co se podařilo, co se nepodařilo.

Pro zhodnocení reakcí účastníků na konci kurzu je možné využít evaluační dotazník, ale také rozhovor nebo anketu.

Před realizací modulu je vždy nutné aktualizovat učivo vzhledem k aktuálním právním předpisům.

Jednou z možných forem realizace prezenčního studia je workshop, kdy lektor připraví program tak, aby prostřednictvím různých technik (brainstorming, priorizace, mentální mapy, zpětná vazba, aj.) účastníci s využitím vlastních zkušeností a znalostí došli k výstupu, který je pro ně užitečný a využitelný v jejich další práci, praxi. Lektor je při tom většinou v roli moderátora, facilitátora. Výstup workshopu se formuluje díky předem danému tématu a cíli workshopu.

Workshop není vhodný pro úplné začátečníky, ale slouží pro další vzdělávání a prohlubování znalostí. V průběhu workshopu není představována teorie – předpokládá se, že každý účastník má určitý teoretický základ (podmínkou účasti je absolvování distanční části vzdělávacího modulového programu DTB III, která předchází prezenční části) a je schopen s ním ostatní seznámit. Díky interaktivním formám spolupráce mezi účastníky tohoto typu vzdělávání dochází k tomu, že si lidé odnášejí více podnětů pro své další praktické působení.

Učivo DTB III obsahuje následující výukové materiály:

- prezentace v Microsoft PowerPoint (odkazy dostupné v příloze 5.6);
- distanční výukové materiály zavěšené v LMS UNIFOR (https://unifor.upol.cz/pedagogicka/;
- baterie testů a jejich řešení přístupné v LMS UNIFOR (odkazy dostupné v příloze 5.6);
- příklady dobré praxe;
- seznam doporučené literatury.

Seznam prezentací v Microsoft PowerPoint prezenční části vzdělávacího modulového programu v rozsahu 8 hodin:

- Příprava a řízení projektů, řízení změn v organizacích

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB III v rozsahu 16 hodin:

- Řízení změn v organizacích
- Příprava a řízení projektů

Odkaz k prezentacím je dostupný v příloze 5.6.

Prezenční část programu Příprava a řízení projektů a řízení změn v organizaci je koncipována jako jednodenní workshop.

Cíle prezenční části vzdělávacího modulového programu Doplňkový tematický blok III – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení:

- Objasnit prvky projektového řízení – soubor procesů a postupů využívaných pro kvalitní realizaci projektů v různých oblastech lidské činnosti, včetně oblasti školství a vzdělávání.
- Seznámit účastníky se základní projektovou terminologií.
- Ozřejmit, co je to projekt, jak probíhají jeho jednotlivé fáze, k čemu může být znalost projektového řízení nápomocná během plánování, realizace a dosažení stanovených cílů, výstupů a výsledků projektu.
- Objasnit celkový proces realizace projektu, upozornit na důležité aspekty jeho plánování, včetně aspektu tvorby rozpočtu, organizace týmu nebo logického rozvržení samotné struktury dílčích projektových aktivit – plánovaní, vedení i úspěšné zakončení projektových aktivit je souborem komplexních činností a postupů, které jsou na sobě vzájemně závislé, jsou logicky propojeny a nereagování na nedostatky či problémy v jedné fázi projektu může mít významné negativní dopady na průběh dalších částí projektu a v důsledku toho i na jeho úspěšnost.
- Připravit všechny případné zájemce o podání projektu na základní aspekty řízení projektů, rozvinout jejich znalosti pro sestavení a řízení projektů díky osvojení nástrojů projektového managementu.

- Představit dva hlavní klíčové programy evropských strukturálních fondů, v jejichž rámci je možné čerpat finanční prostředky pro projekty zaměřené na oblast školství a vzdělávání, neboť právě v této oblasti se znalost řízení projektů řadila, řadí a bude řadit mezi důležité kompetence s ohledem na možnosti financování.
- Přiblížit, kdy, za jakých podmínek (okolností) a jakým způsobem lze realizovat změny, jež jsou nedílnou součástí každé organizace.
- Ukázat, jakou roli v těchto změnách hraje management.
- Specifikovat, kdy je manažer schopný prosazovat změny.

Informace k lektorskému zabezpečení prezenční části vzdělávacího modulového programu Doplňkový tematický blok III – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení:

Lektor je především průvodcem účastníků při orientaci v problematice základů projektového řízení a změn v organizaci. Preferuje se koučovací přístup při vedení lidí postavený na aktivním zapojení účastníků, kteří jsou důležitými spolutvůrci programu.

Požadavky na kompetence lektora:

- znalost pedagogického prostředí;
- povědomí o mezigeneračních rozdílech (generace Baby Boomers, X, Y, Z);
- koučovací přístup vedení lidí založený na otevřených otázkách a dialogu s účastníky;
- prokazatelná zkušenost s prezentovanými tématy;
- jistá míry flexibility a ochoty reagovat tady a teď na poptávku a naladění skupiny.

Lektor preferuje interaktivní vedení workshopu před akademickým stylem.

Powerpointová prezentace je pouze podporou pro lektora a je možné ji využít v návaznosti na témata, která budou účastníci v ohlédnutí za distančním studiem zmiňovat.

Lektor využívá Standardu lektora DTB III (http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/).

Pomůcky:

- flipchart, notebook, dataprojektor, fixy, pastelky, barevné tenké fixy, papíry A4, papírová lepicí páska, lepicí proužky, nůžky

3.6.1 BLOK č. 1 (Úvod)

Cíle bloku č. 1:

- Nastavit pravidla komunikace

Rozsah:

- 1 hodina (1 x 45 min.)

Obsah bloku č. 1 (aktivity, úkoly, průběh):

Úvodní část:

- zahájení prezenční části lektorem – motivační úvod;
- představení lektora (včetně případných dotazů účastníků);
- představení projektu (včetně případných dotazů účastníků);
- představení vzdělávacího modulového programu DTB III (včetně případných dotazů účastníků);
- nastavení harmonogramu workshopu.

Aktivita:

Lektor dá účastníkům vytištěný papír (viz obr. 3.6.1.1, příloha 5.6.1.1), na který zaznamenají, co očekávají od prezenční části workshopu.

Obr. č. 3.6.1.1: Očekávání (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Lektor klade další otázky a odpovědi zaznamenává na flipchart:

- Proč jste tady?
- Jaké je vaše očekávání?
- Co očekáváte od programu?
- Co očekáváte od lektora?
- Co očekáváte od ostatních účastníků?
- Co očekáváte od sebe?

Lektor nabídne škálu, kdy 1 = pasivita, 10 = jdu do akce. Předá účastníkům arch s otázkami (viz obr. 3.6.1.2, příloha 5.6.1.2), do nichž si mohou dělat poznámky:

OČEKÁVÁNÍ	
Otázka:	**Prostor pro vaše poznámky, postřehy:**
Proč jste tady? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Jaká jsou vaše očekávání? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Co očekáváte od vzdělávacího programu? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Co očekáváte od lektora? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Co očekáváte od ostatních účastníků? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Čeho chcete svojí účastí dosáhnout? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	

Obr. č. 3.6.1.2: Dotazník k distanční části (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Aktivita:

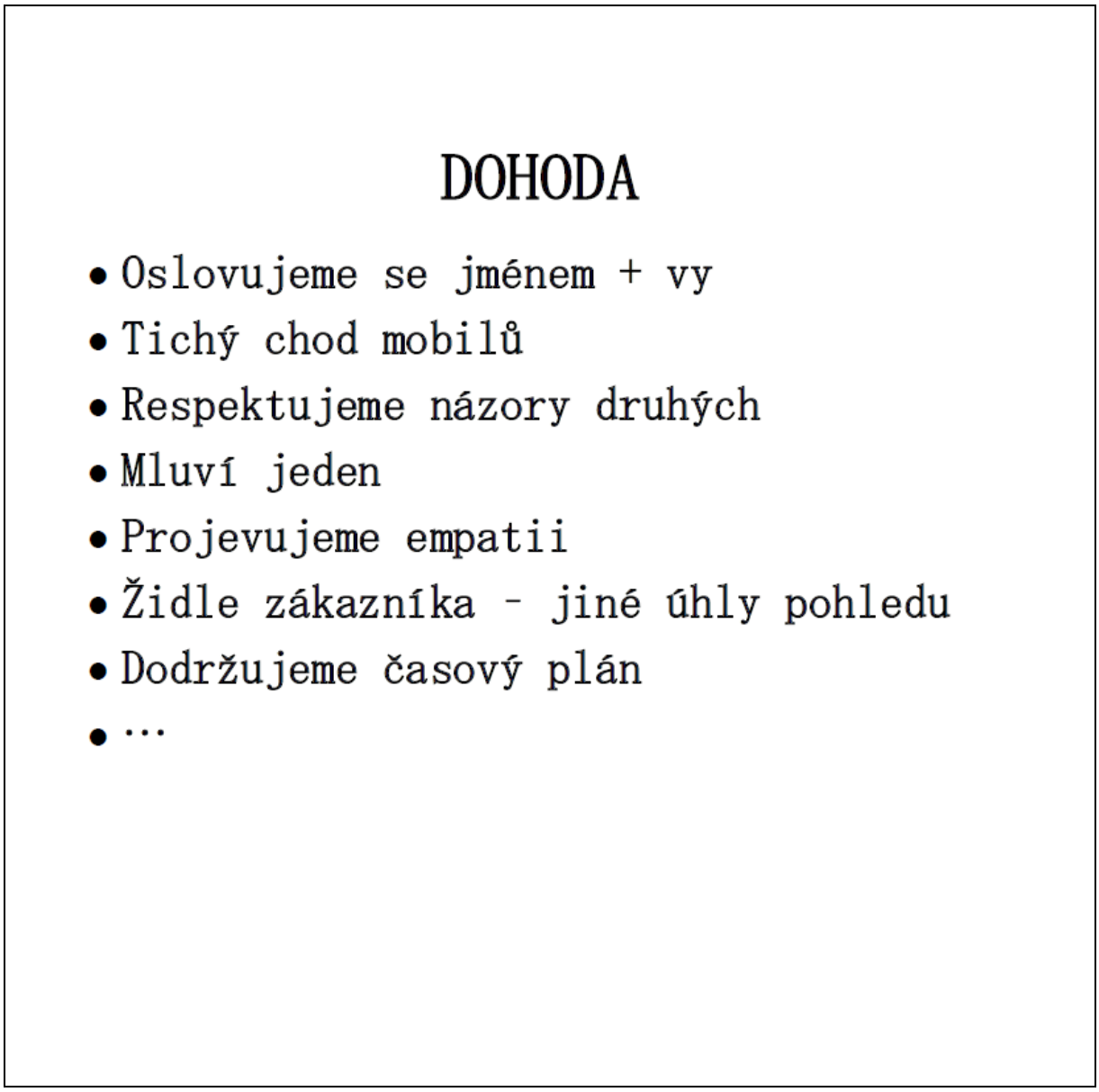
Nastavení pravidel/dohody spolupráce:

Lektor zahájí příslovím: *„Dobré ploty dělají dobré sousedy.“* Lektor se zeptá, zda účastníci souhlasí.

Lektor pracuje s obrázkem **Dohoda**. Lektor spolu s účastníky nastaví pravidla (dohodu) a zaznamenají je na flipchart (viz obr. č. 3.6.1.3, příloha 5.6.1.3). Např. oslovení, tichý chod mobilů, bezpečné prostředí, respekt k názorům druhých, empatie k pocitům druhých, židle zákazníka – loajalita, mluví jeden apod.

Lektor dbá na to, aby stylizoval věty pozitivně (např. NE neskáčeme si do řeči, ale *mluví jeden*; NE nechodíme pozdě, ale *dodržujeme dohodnutý čas*).

Lektor vyzve vytvořené skupiny, aby se domluvily na tom, jak zajistí dodržování pravidel. Směřuje účastníky k tomu, aby si uvědomili, že je to záležitostí všech a že je důležité vytvořit klima bezpečí a důvěry nastavením DOHODY.

Obr. 3.6.1.3: Dohoda (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Otázky lektora:

- Jakou máte zkušenost s nastavováním dohod ve vašem pracovním týmu?
- Jak na to kolegové reagují?

Lektor spolu s účastníky diskutuje jejich názory.

Zásada: všímáme si toho, co funguje, upřednostňujeme posilování toho dobrého před upozorňováním na chyby a nedostatky.

Výklad:

Lektor následně představí hlavní cíle prezenční části a opírá se o slide powerpointové prezentace (viz obr. č. 3.6.1.4).

Obr. č. 3.6.1.4: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 3 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

Úkol:

Lektor položí účastníkům otázky (viz obr. č. 3.6.1.5, příloha 5.6.1.4), které jsou důležité pro další aktivitu v bloku č. 2.

VÝSTUPY Z DISTANČNÍ ČÁSTI	
Otázka:	**Prostor pro vaše poznámky, postřehy:**
Které téma z distančních vzdělávacích materiálů nejvíce vás nejvíce zaujalo a proč? Jaký projekt byste ve vaší škole rádi realizovali? Máte zkušenost s realizací nějaké změny ve vaší škole?	

Obr. č. 3.6.1.5: Dotazník k distanční části (zdroj: MAČÁKOVÁ, B.)

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.6.2 BLOK č. 2 (Příprava projektu)

Cíle bloku č. 2:

- Seznámit se se základními prvky projektového řízení – souborem procesů a postupů využívaných pro kvalitní realizaci projektů v různých oblastech lidské činnosti, včetně oblasti školství a vzdělávání.
- Získat přehled v základní projektové terminologii.
- Ozřejmit, co je to projekt, jak probíhají jeho jednotlivé fáze, k čemu může být znalost projektového řízení nápomocná během plánování, realizace a dosažení stanovených cílů, výstupů a výsledků projektu.

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 2 (aktivity, úkoly, průběh):

1. téma: Výstupy z distanční části

Tato hodina navazuje na předchozí blok č. 1 a zadané otázky.

Aktivita:

Lektor rozdělí účastníky dle jejich počtu do dvou až tří skupin.

Možnosti rozdělení:

- A, B, C…;
- 1, 2, 3…;
- barvy;
- oblíbené sporty;
- ovoce;
  ad.

Otázky lektora:

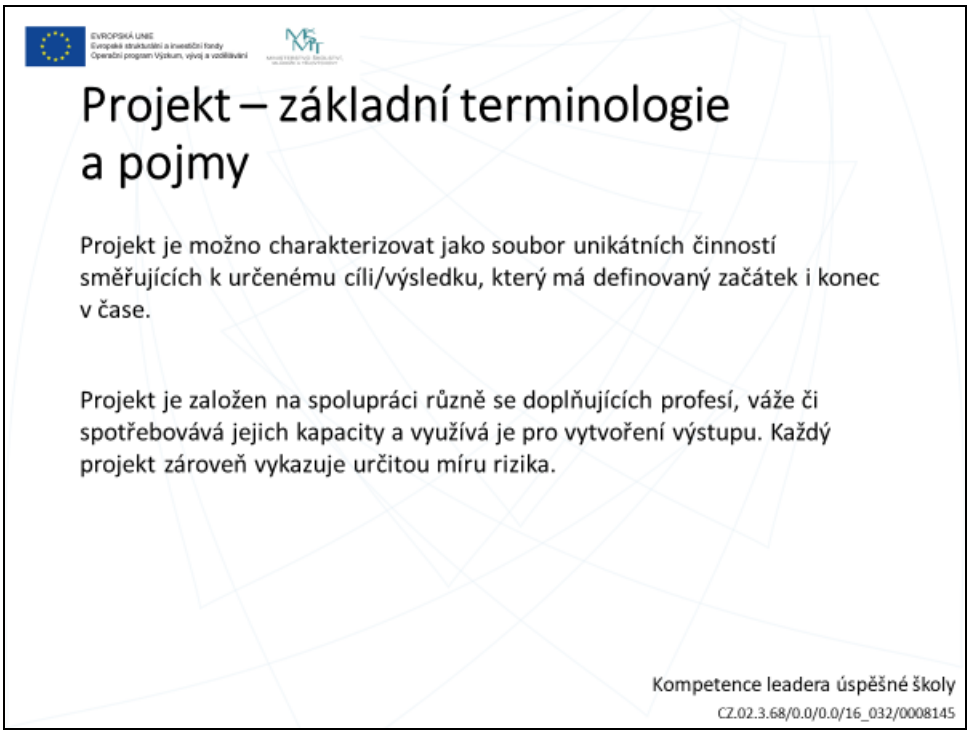
- Která část distančních materiálů vás nejvíce zaujala a proč?
- Máte zkušenost s realizací projektů ve vaší škole?
- V čem spatřujete největší úskalí při přípravě projektů?
- Máte dostatek informací ke zpracování např. SWOT analýzy?

Lektor nechá účastníky ve skupinách zaznamenávat odpovědi na flipchartový papír cca 20 minut. Následně účastníci tyto odpovědi prezentují ostatním skupinám a diskutují, vyměňují si názory, sdílí své zkušenosti.

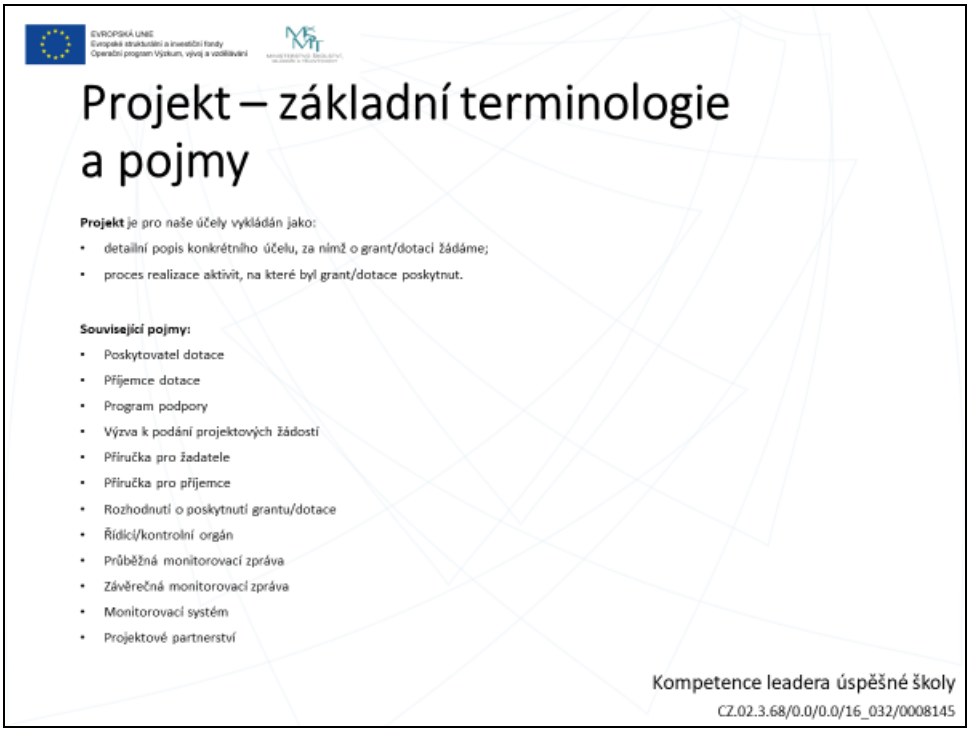
2. téma: Příprava projektu

Výklad:

Lektor v úvodu bloku č. 2 zopakuje účastníkům terminologii. Lektor se v této části opírá o powerpointovou prezentaci (viz obr. č. 3.6.2.1–3.6.2.2).

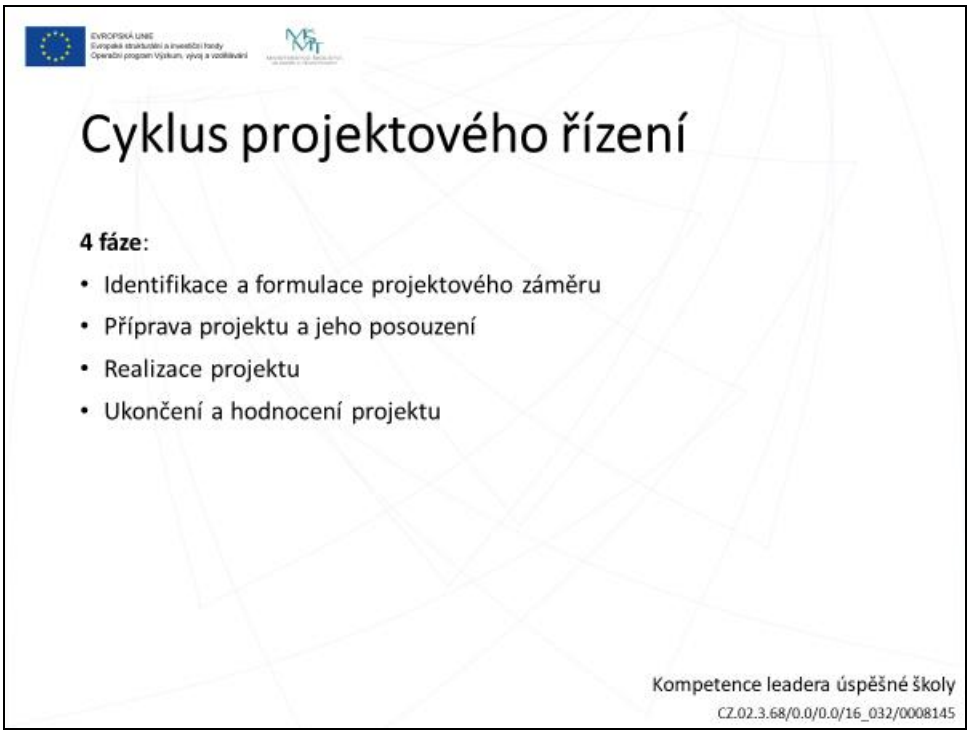

Obr. č. 3.6.2.1: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 4 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

Obr. č. 3.6.2.2: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 5 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

Lektor vyzve účastníky, aby mu odpovídali na otázky. Opírá se o slidy prezentace (viz obr. 3.6.2.3–3.6.2.12).

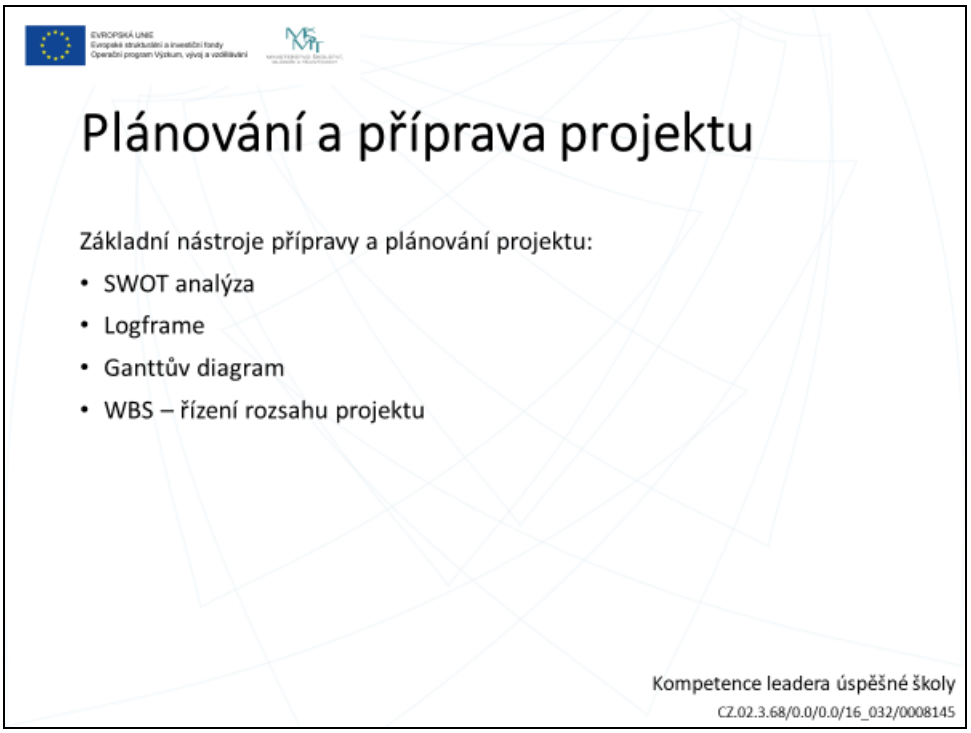
Obr. č. 3.6.2.3: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 6 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

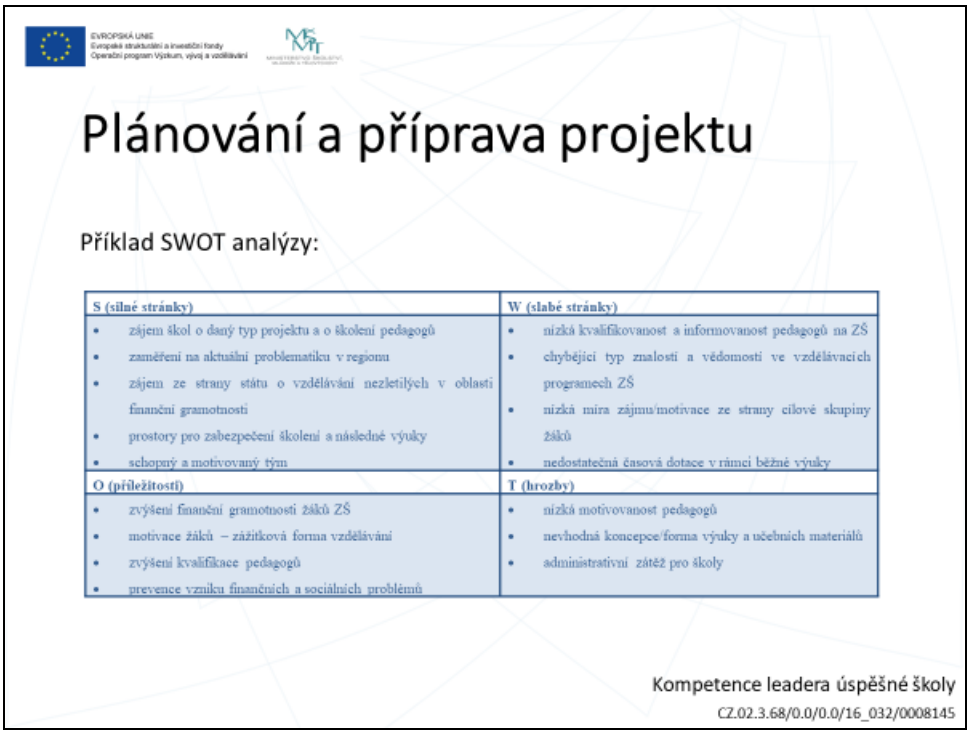
Obr. č. 3.6.2.4: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 7 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

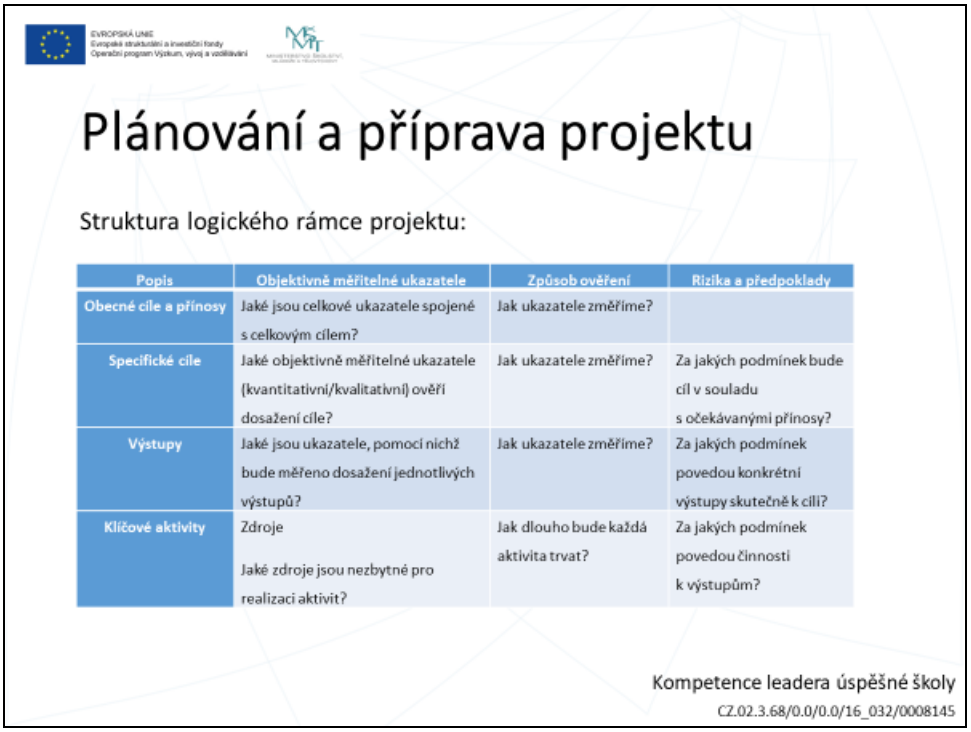
Obr. č. 3.6.2.5: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 8 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

Obr. č. 3.6.2.6: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 9 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

Obr. č. 3.6.2.7: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 10 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

Obr. č. 3.6.2.8: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 11 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

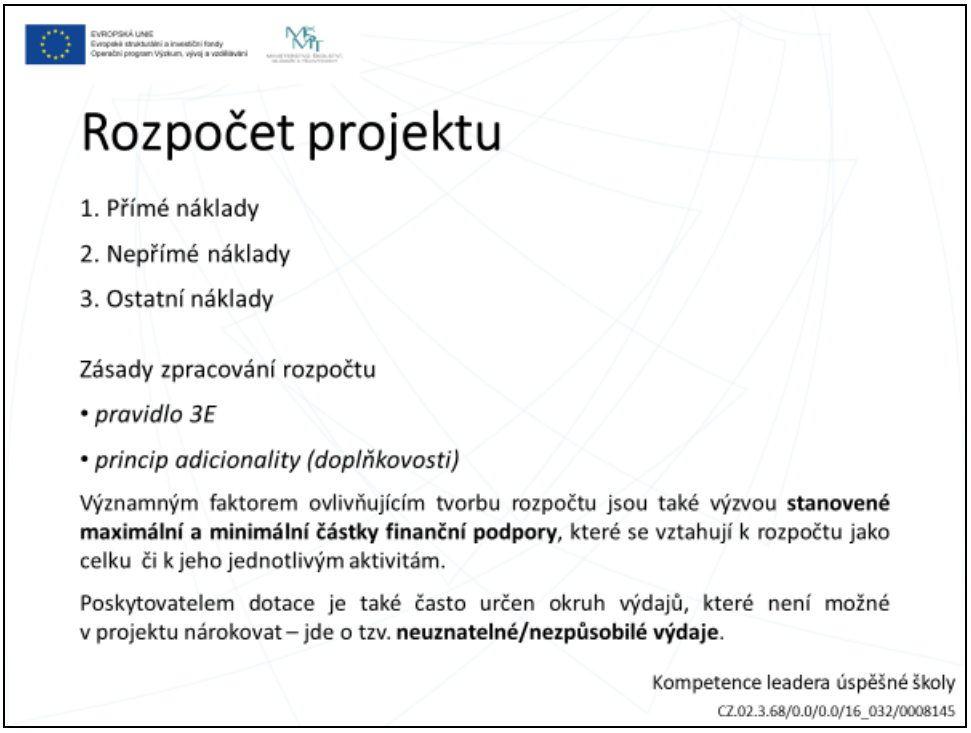
Obr. č. 3.6.2.9: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 12 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

Obr. č. 3.6.2.10: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 13 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

Obr. č. 3.6.2.11: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 14 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

Obr. č. 3.6.2.12: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 15 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

Aktivita/diskuse:

Otázky lektora:

- Kdo je poskytovatel a kdo příjemce dotací?
- Jaké známe druhy monitorovacích zpráv?
- Popište cyklus projektového řízení (viz obr. č. 3.6.2.3).
- Definujte na jednoduchém příkladě věcnou, časovou a nákladovou rovinu projektu.
- Jaké jsou základní části SWOT analýzy?
- Popište strukturu logického rámce projektu (viz obr. č. 3.6.2.4).
- Definujte princip SMART.
- Vysvětlete rozdíl mezi přímými, nepřímými a ostatními náklady projektu.

Lektor pracuje s flipchartovým papírem, účastníky nechává zaznamenávat názory na flipchartový papír.

Lektor vyzve účastníky k diskusi a sdílení svých názorů a zkušeností z praxe.

Otázky lektora:

- Co vás zaujalo?
- Co si chcete ujasnit?
- Na čem chcete zapracovat?

Lektor nechá účastníky diskutovat, sdílet zkušenosti, názory, klást dotazy.

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.6.3 BLOK č. 3 (Realizace projektu a možnosti financování projektů v oblasti školství)

Cíle bloku č. 3:

- Objasnit celkový proces realizace projektu, upozornit na důležité aspekty jeho plánování, včetně aspektu tvorby rozpočtu, organizace týmu nebo logického rozvržení samotné struktury dílčích projektových aktivit – plánovaní, vedení i úspěšné zakončení projektových aktivit je souborem komplexních činností a postupů, které jsou na sobě vzájemně závislé, jsou logicky propojeny a nereagování na nedostatky či problémy v jedné fázi projektu může mít významné negativní dopady na průběh dalších částí projektu a v důsledku toho i na jeho úspěšnost.
- Připravit všechny případné zájemce o podání projektu na základní aspekty řízení projektů, rozvinout jejich znalosti pro sestavení a řízení projektů díky osvojení nástrojů projektového managementu.
- Představit dva hlavní klíčové programy evropských strukturálních fondů, v jejichž rámci je možné čerpat finanční prostředky pro projekty zaměřené na oblast školství a vzdělávání, neboť právě v této oblasti se znalost řízení projektů řadila, řadí a bude řadit mezi důležité kompetence s ohledem na možnosti financování.

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 3 (aktivity, úkoly, průběh):

1. téma: Realizace projektů

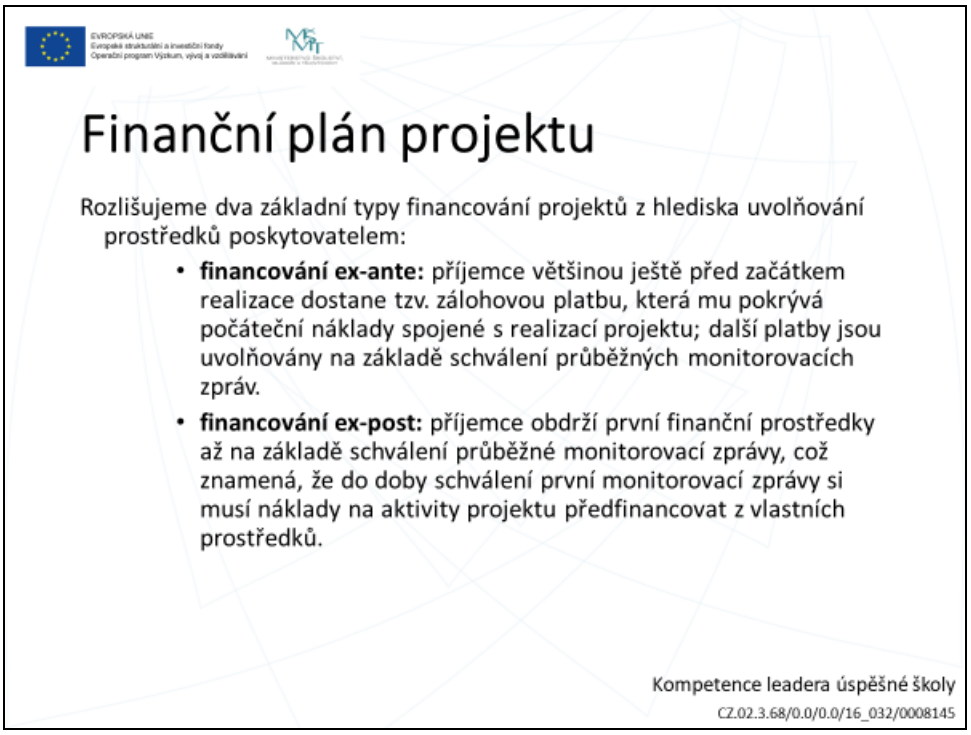
Aktivita:

Lektor vyzve účastníky, aby odpověděli na otázky:

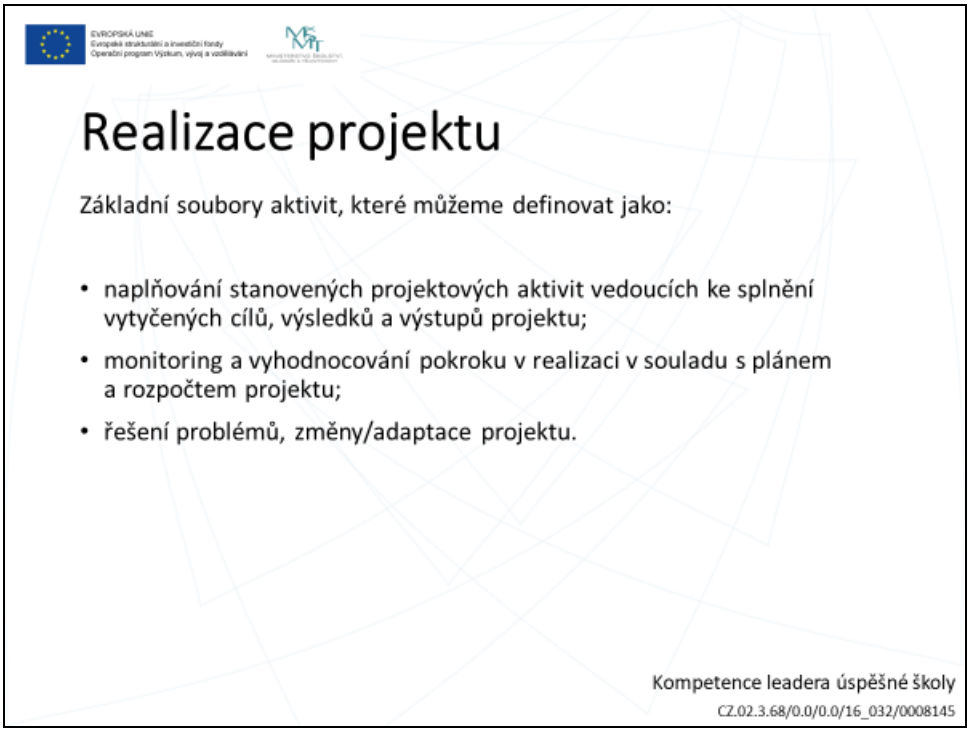
- Popište roli projektového manažera.
- K čemu slouží vnitřní a vnější monitoring?
- Co by měla rámcově obsahovat projektová dokumentace?

Výklad:

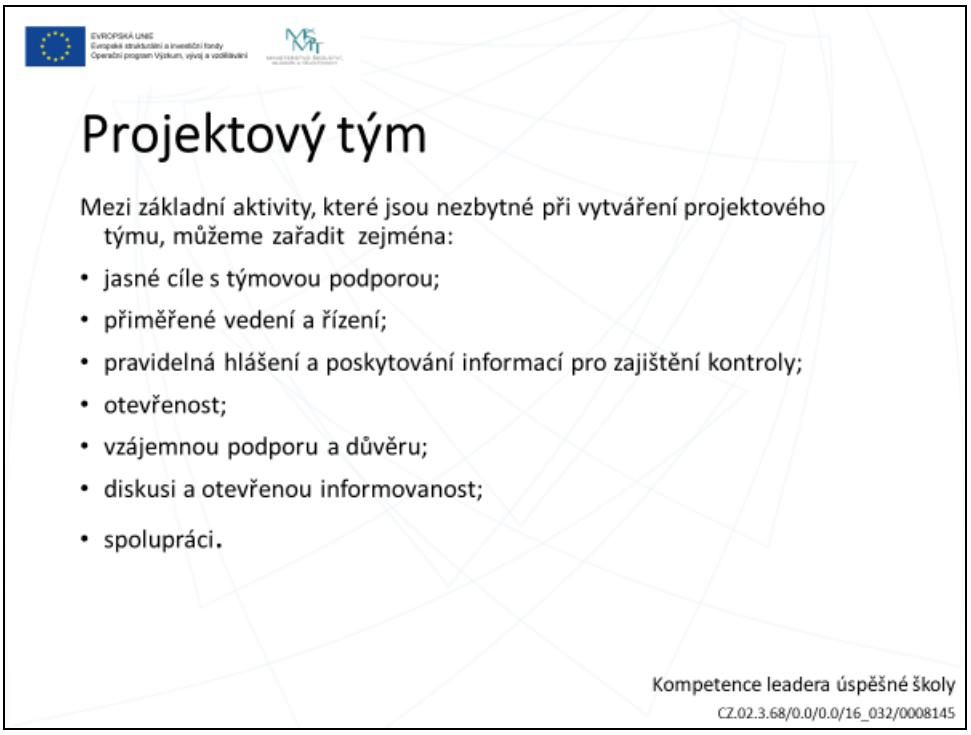
Lektor se opírá o powerpointovou prezentaci (viz obr. č. 3.6.3.1–3.6.3.4).

Obr. č. 3.6.3.1: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 16 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

Obr. č. 3.6.3.2: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 17 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

Obr. č. 3.6.3.3: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 18 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

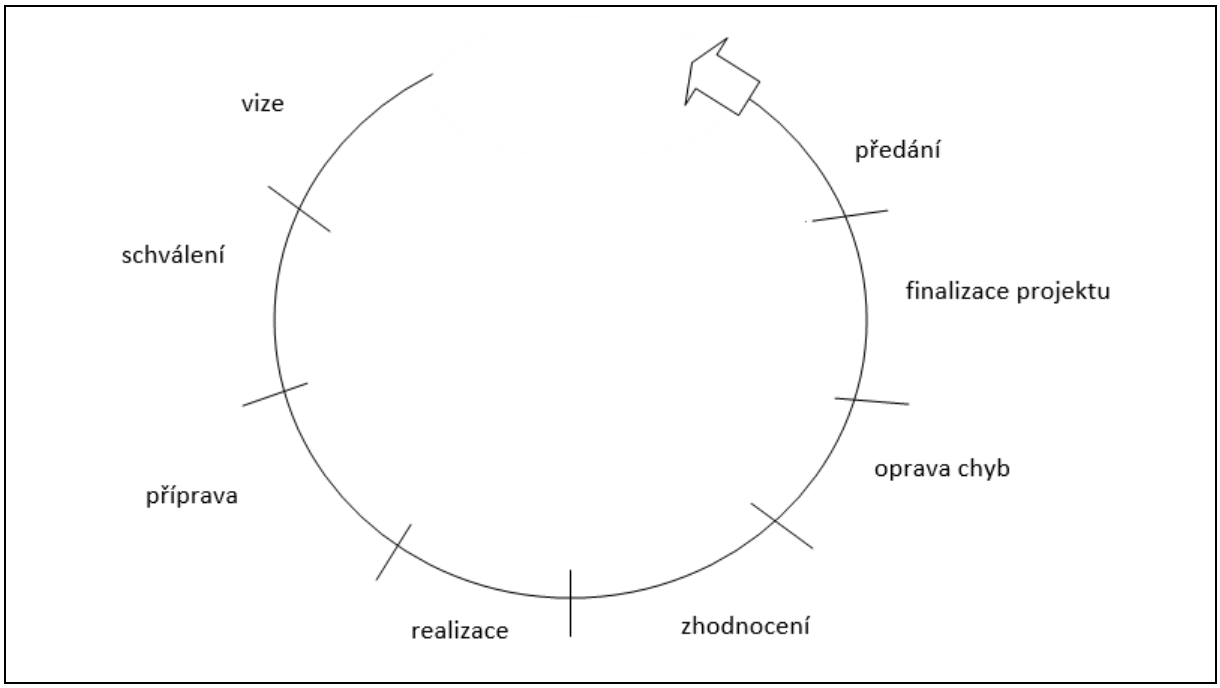

Obr. č. 3.6.3.4: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 19 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

Aktivita:

Lektor pokračuje aktivitou „Skryté hrozby“ (Envangelu, Fridrich, 2011), kdy účastníci zaznamenávají do osy projektu (viz obr. 3.6.3.5, příloha 5.6.3.1) problémy či možná rizika projektu. Lektor nakreslí na otočnou tabuli (aby účastníci mohli doplňovat anonymně) osu projektu. Lektor připraví barevné lepicí štítky, popř. magnetky, na které mají účastníci napsat:

- problémy, které vidí v projektu jako prioritní;
- aktuální problémy projektu, které mohou řešit ze své pozice;
- pojmenování problému apod.

Obr. č. 3.6.3.5: Časová osa projektu (zdroj: EVANGELU, Jaroslava Ester a FRIDRICH, Oldřich. *133 her pro motivaci a rozvoj týmů*. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 2011. 176 s. Management. ISBN 978-80-247-3927-4)

Každý účastník anonymně připevní na osu a úsek svůj názor. Následně jsou názory účastníků odtajněny a lektor vybere k řešení nejčastěji se vyskytující názor. Aktivita si klade za cíl zábavným způsobem předpovídat možné problémy a předcházet jim nebo snížit jejich dopad na finální výsledek (Evangelu, Fridrich, 2011).

Úkol/diskuse:

Otázky lektora:

- Popište roli projektového manažera.
- K čemu slouží vnitřní a vnější monitoring?
- Co by měla rámcově obsahovat projektová dokumentace?

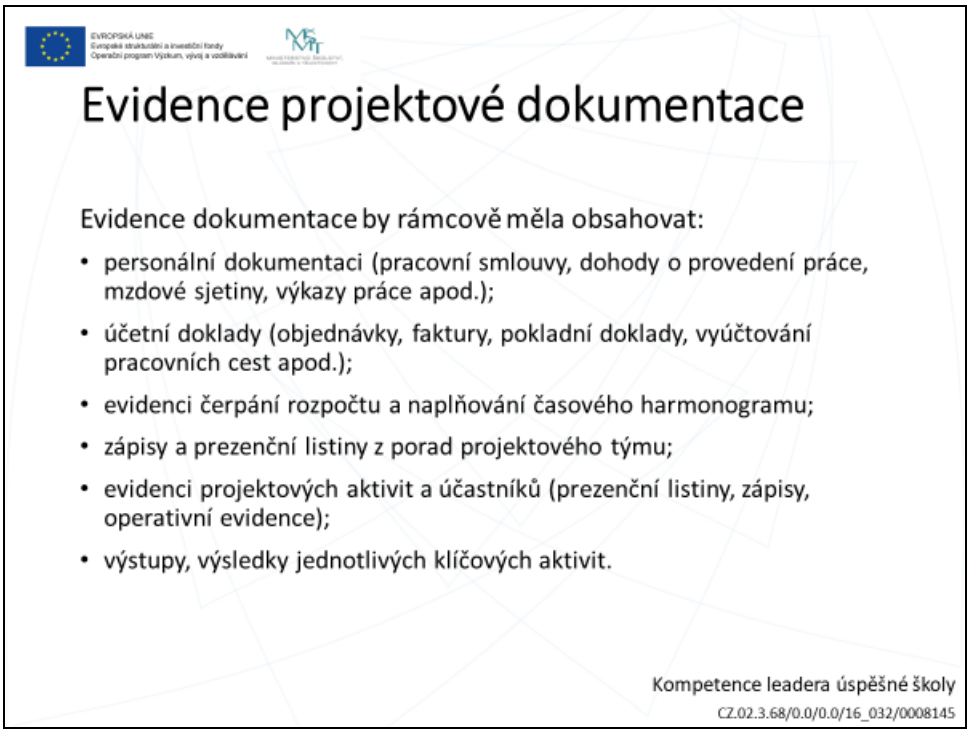
Lektor pracuje s flipchartovým papírem, účastníky nechává zaznamenávat názory na flipchartový papír.

Lektor nechá účastníky diskutovat a sdílet svoje názory.

2. téma: Možnosti financování projektů v oblasti školství a vzdělávání

Výklad:

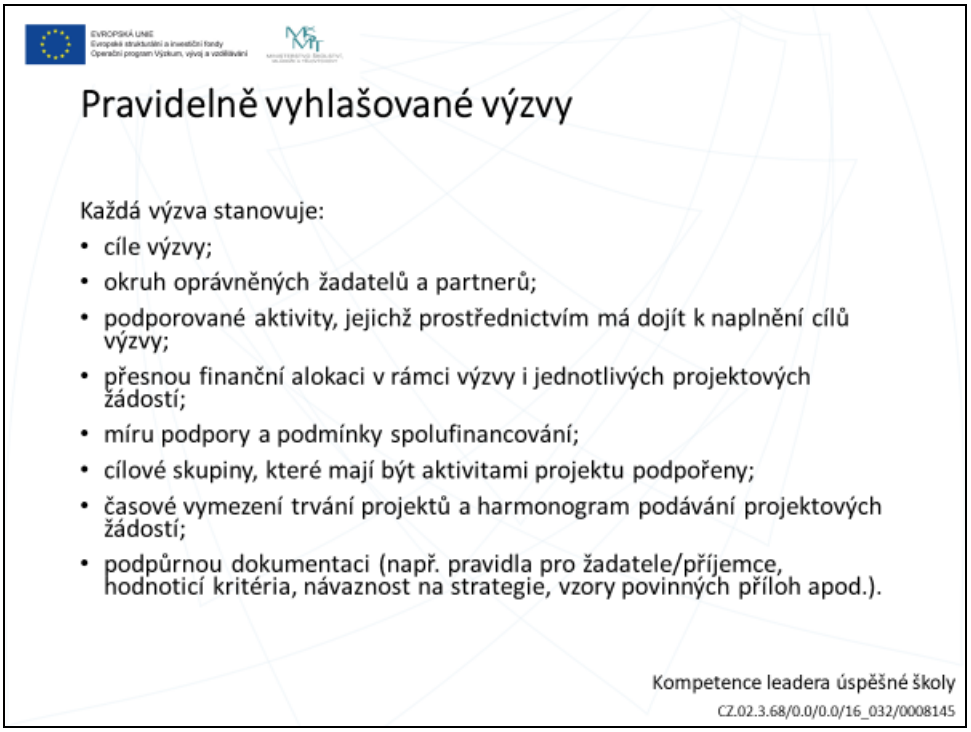
Lektor se při výkladu opírá o powerpointovou prezentaci (viz obr. č. 3.6.3.6–3.6.3.8).

Obr. č. 3.6.3.6: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 20 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

Obr. č. 3.6.3.7: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 21 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

Obr. č. 3.6.3.8: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 22 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

Otázky lektora:

- Byl ve vašem školském zařízení realizován projekt některého z národních operačních programů?
- Co obvykle stanovuje výzva?

Lektor pracuje s flipchartovým papírem, účastníky nechává zaznamenávat názory na flipchartový papír.

Lektor nechá účastníky diskutovat a sdílet svoje názory.

Závěr/diskuse:

Otázky lektora na závěr bloku č. 3:

- Co vás zaujalo?
- Co si chcete ujasnit?
- Na čem chcete zapracovat?

Lektor nechá účastníky diskutovat, sdílet zkušenosti, názory, klást dotazy.

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.6.3 BLOK č. 4 (Management změn v organizaci)

Cíle bloku č. 4:

- Přiblížit, kdy, za jakých podmínek (okolností) a jakým způsobem lze realizovat změny, jež jsou nedílnou součástí každé organizace.
- Ukázat, jakou roli v těchto změnách hraje management.
- Specifikovat, kdy je manažer schopný prosazovat změny.

Základní distanční materiál:

- Management změn v organizaci

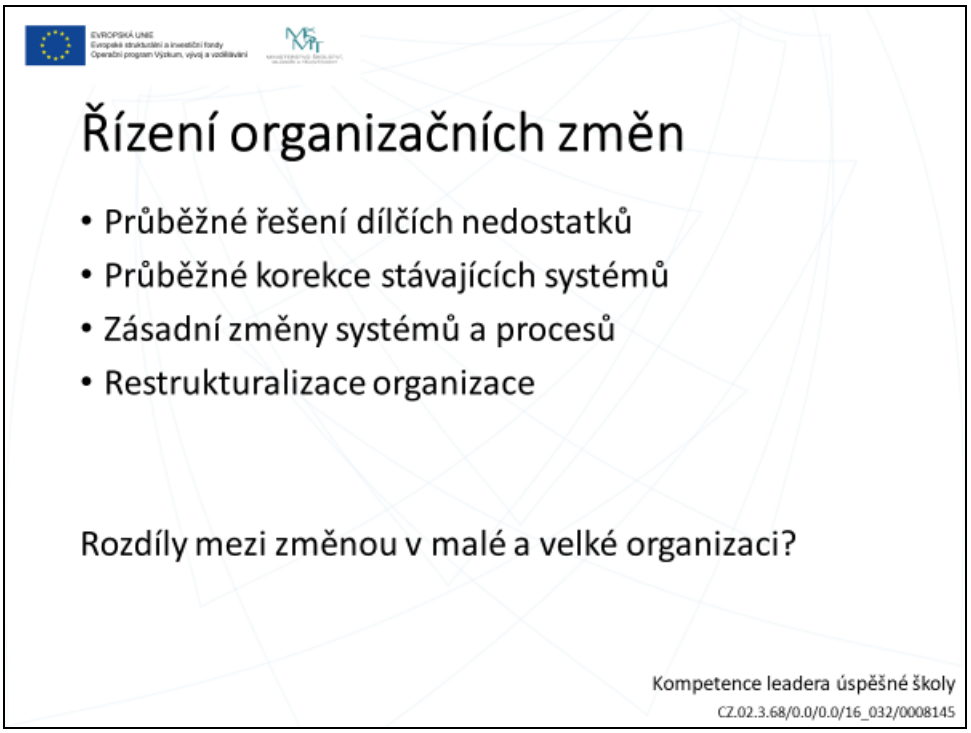
Rozsah:

- 3 hodiny (3 x 45 min.)

Obsah bloku č. 4 (aktivity, úkoly, průběh):

Výklad:

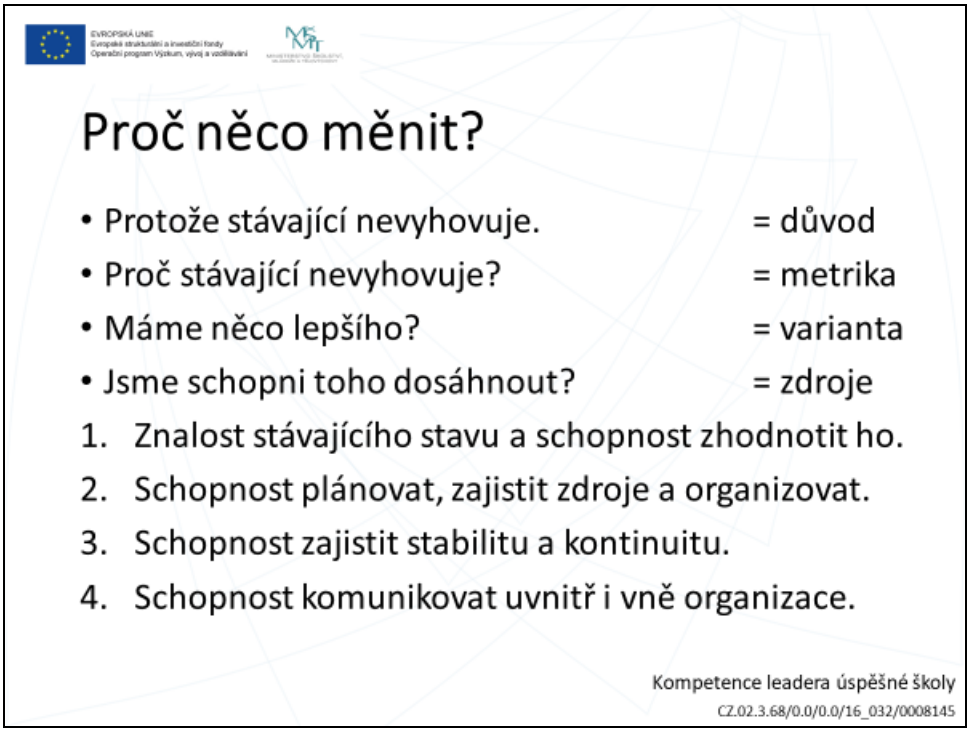
Lektor se při výkladu opírá o snímky powerpointové prezentace (viz obr. č. 3.6.4.1–3.6.4.7).

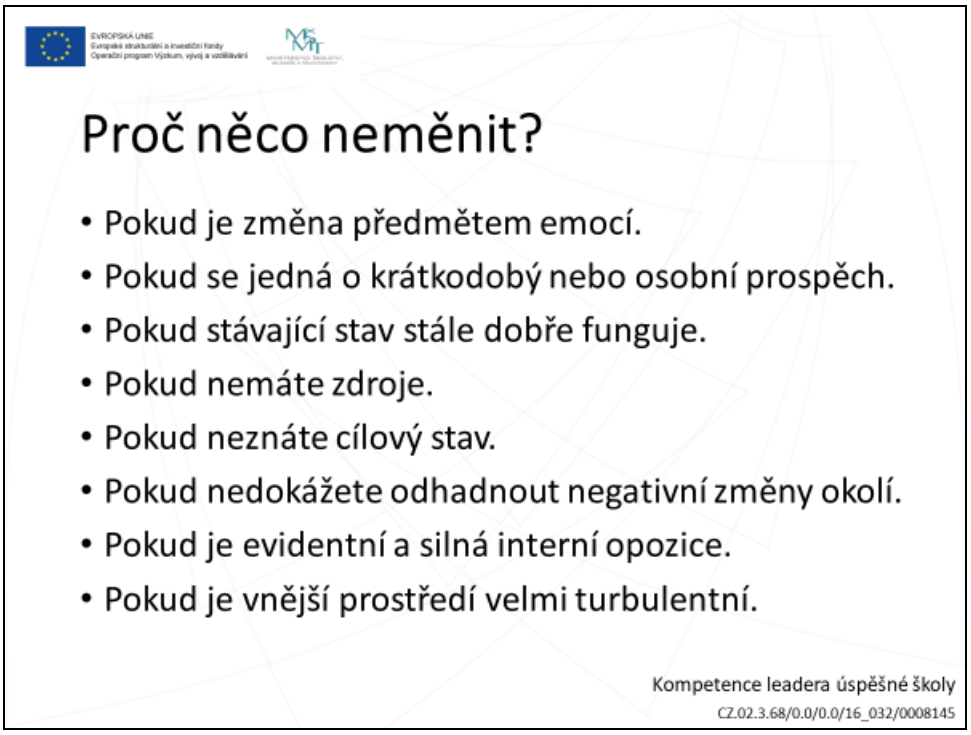
Obr. č. 3.6.4.1: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 28 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

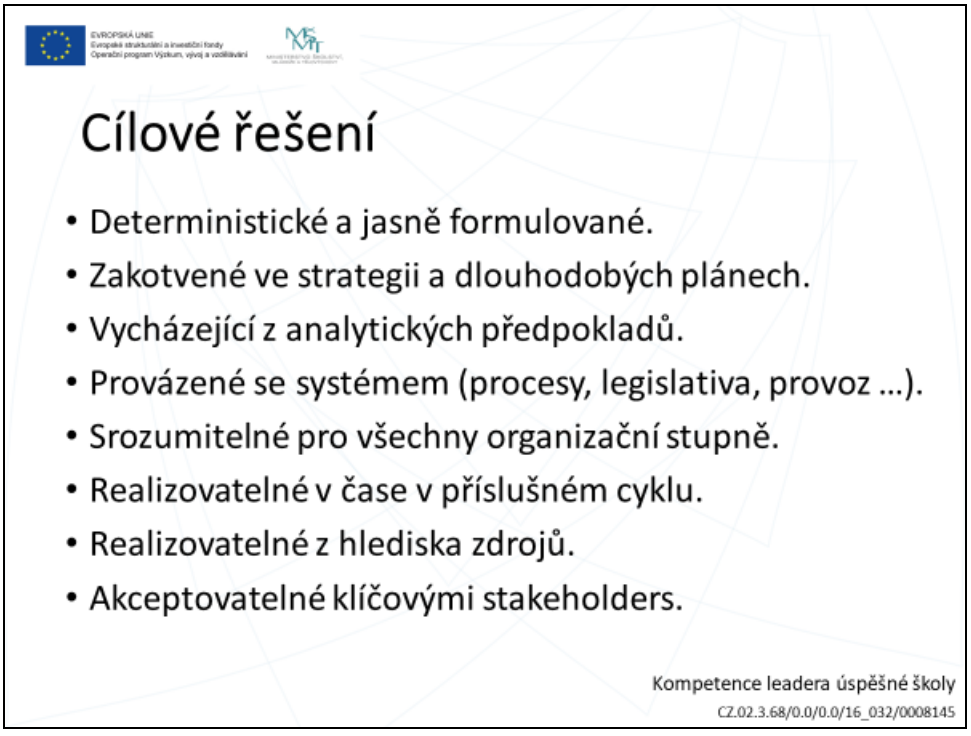
Obr. č. 3.6.4.2: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 29 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

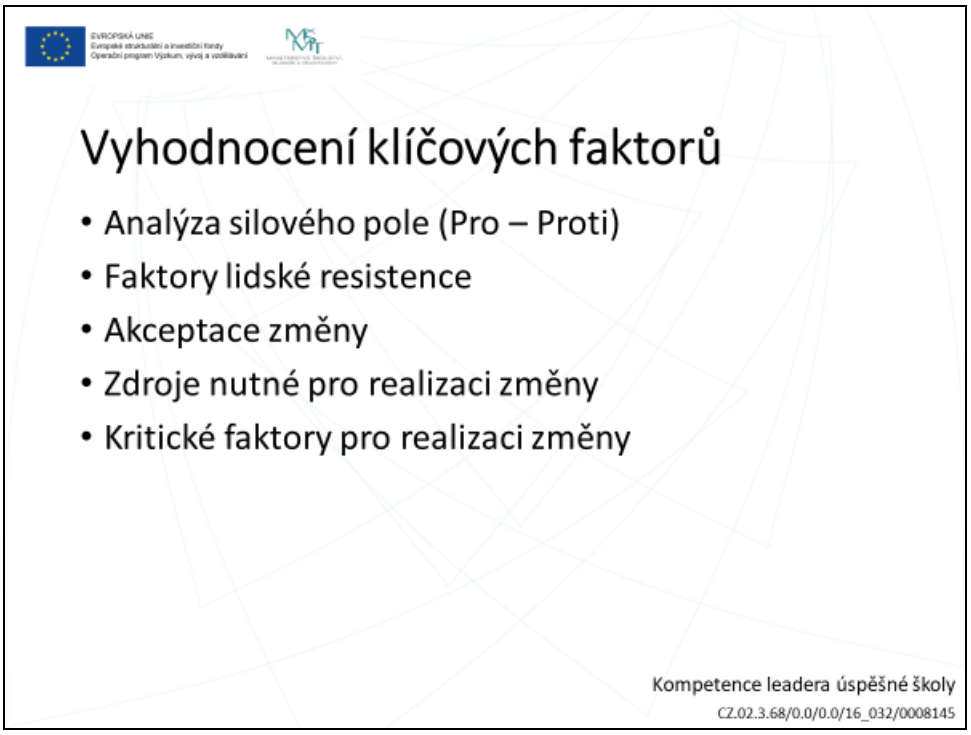
Obr. č. 3.6.4.3: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 30 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

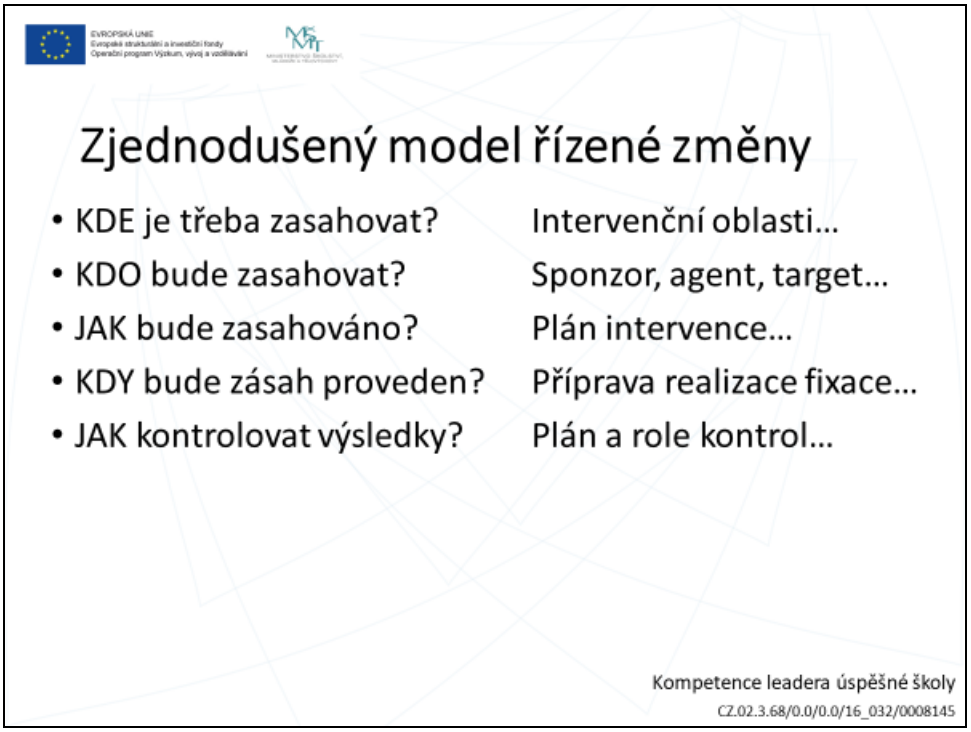
Obr. č. 3.6.4.4: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 31 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

Obr. č. 3.6.4.5: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 32 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

Obr. č. 3.6.4.6: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 33 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

Obr. č. 3.6.4.7: Powerpointová prezentace Příprava a řízení projektů, slide č. 34 (zdroj: DRDLA, M., PETLACH, M.)

Aktivita:

Lektor pro následující aktivitu bude mít připraveno několik sad nastříhaných proužků papíru s těmito otázkami (příloha 5.6.4.1):

Vyžaduje vaše organizace změnu?
Pokud organizace vyžaduje změnu, o jak zásadní změnu by se mělo jednat? A proč?
Jaké zdroje budou při realizaci změny využity?
Jakým způsobem se změna dotkne zaměstnanců?
Budou zaměstnanci změnu podporovat, nebo bojkotovat?
Jaký by měl být člověk, který bude za realizaci změny zodpovědný?
Považujete se za člověka, který by mohl změnu garantovat?
Znáte člověka, který by byl vhodným garantem úspěšné změny?
Jak by měl vypadat cílový stav?
Jak by měla změna proběhnout? Jsou lepší pomalé změny, nebo rychlé revoluce?
Lze změnu naplánovat do nejmenšího detailu?
Jaká rizika neúspěchu při zavádění změn vidíte a jak je můžete řešit?
Jakým způsobem lze poznat, je-li změna úspěšná, nebo není?
Je možné proces změny modifikovat v jejím průběhu?
Považujete stěhování za proces změny? Co je a co není změna?
Uveďte příklady úspěšných změn ze svého okolí.
Uveďte příklady neúspěšných změn ze svého okolí.

Lektor rozdělí účastníky do dvojic. Jednotlivé sady papírků s otázkami rozdá každé dvojici. Účastníci pak střídavě losují papírky s otázkami a odpovídají na ně.

Na konci aktivity shrnou, co se jeden účastník o druhém ze skupiny dozvěděl. Svoje poznatky a názory diskutují s ostatními.

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?

- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

Použitá literatura a zdroje Metodického bloku č. 6 (Doplňkový tematický blok III – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení):

1. EVANGELU, Jaroslava Ester a FRIDRICH, Oldřich. *133 her pro motivaci a rozvoj týmů*. 2. rozšířené vydaní. Praha: Grada, 2011. 176 s. ISBN 978-80-247-3927-4.

3.7 Metodický blok č. 7 (Doplňkový tematický blok IV – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy) – počet hodin 16 hodin distanční a 8 hodin prezenční

V souladu s obsahem vzdělávání v rámci projektu Kompetence leadera úspěšné školy je žádoucí, aby lektor splňoval kvalifikační předpoklady, tzv. „Standard lektora“. Tento standard má definovaný každý vzdělávací modul v rámci projektu. Standard lektora pro doplňkový tematický blok IV – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy (dále DTB IV) je dostupný na http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/.

V rámci příprav a plánování každé vzdělávací hodiny prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB IV je nutné stanovit si:

- vzdělávací cíle;
- zvolit vhodné vyučovací metody a organizační formy.

Je nutné zvolit takový repertoár výukových metod a forem, které povedou k dosažení stanovených cílů. Dbáme na aktivní zapojení účastníků, střídání metod a forem. Využíváme především aktivizační a komplexní metody výuky. Pro jednotlivé aktivity uvádíme přibližný časový rozsah.

Nezapomeňme připravit pomůcky ve formě studijních textů, zdroje informací, důležité odkazy, pracovní listy, příklady, videa, obrázky. Rovněž pracujeme s příklady dobré praxe, které jsou také součástí distančních textů.

V posledních fázích přípravy volíme způsob hodnocení výkonů účastníků kurzu. Využijeme formulované výukové cíle, které zpětně ověřujeme. Kombinujeme písemné zkoušení na závěr s průběžným ověřováním pomocí předem připravených otázek, zadáváme úkoly k vypracování.

Je vytvořena baterie testů a jejich řešení – viz výukové materiály (digitální forma, tj. v e-learningovém systému **LMS UNIFOR**; přihlašovací odkaz: https://unifor.upol.cz/pedagogicka/; uživatelské jméno: esfklus; heslo: esfklus2019).

Posledním krokem při plánování je reflexe účastníků kurzu a sebereflexe lektora. Děje se až po skončení hodiny. Pro sebereflexi lze využít techniku kladení otázek:

- zda učební činnosti byly vybrány vhodně;
- co dělalo účastníkům největší obtíže;
- zda byl výklad srozumitelný;
- co se podařilo, co se nepodařilo.

Pro zhodnocení reakcí účastníků na konci kurzu je možné využít evaluační dotazník, ale také rozhovor nebo anketu.

Před realizací modulu je vždy nutné aktualizovat učivo vzhledem k aktuálním právním předpisům.

Jednou z možných forem realizace prezenčního studia je workshop, kdy lektor připraví program tak, aby prostřednictvím různých technik (brainstorming, priorizace, mentální mapy, zpětná vazba, aj.) účastníci s využitím vlastních zkušeností a znalostí došli k výstupu, který je pro ně užitečný a využitelný v jejich další práci, praxi. Lektor je při tom většinou v roli moderátora, facilitátora. Výstup workshopu se formuluje díky předem danému tématu a cíli workshopu.

Workshop není vhodný pro úplné začátečníky, ale slouží pro další vzdělávání a prohlubování znalostí. V průběhu workshopu není představována teorie – předpokládá se, že každý účastník má určitý teoretický základ (podmínkou účasti je absolvování distanční části vzdělávacího modulového programu DTB IV, která předchází prezenční části) a je schopen s ním ostatní seznámit. Díky interaktivním formám spolupráce mezi účastníky tohoto typu vzdělávání dochází k tomu, že si lidé odnášejí více podnětů pro své další praktické působení.

Učivo DTB IV obsahuje následující výukové materiály:

- prezentace v Microsoft PowerPoint (odkazy dostupné v příloze 5.7);
- distanční výukové materiály zavěšené v LMS UNIFOR (https://unifor.upol.cz/pedagogicka/;
- baterie testů a jejich řešení přístupné v LMS UNIFOR (odkazy dostupné v příloze 5.7);
- příklady dobré praxe;
- seznam doporučené literatury.

Seznam prezentací v Microsoft PowerPoint prezenční části vzdělávacího modulového programu v rozsahu 8 hodin:

- Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy
- Podpora ambulantní služby za účelem vyšší míry prevence
- Zavádění postupů vedoucích k pouze krátkodobému pobytu dětí a žáků s rizikovým chováním v internátních nebo celodenních střediscích výchovné péče
- Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák krátkodobě mimo rodinu
- Vymezení a způsoby řešení problémů, které musejí vedoucí pedagogičtí pracovníci řešit při výchovné a vzdělávací činnosti v domovech mládeže a zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy
- Pochopení a vytváření podmínek pro efektivní způsoby vedení domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

Odkaz k prezentacím je dostupný v příloze 5.7.

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB IV v rozsahu 16 hodin:

- Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání
- Podpora ambulantní služby za účelem vyšší míry prevence
- Zavádění postupů k celorepublikovému snížení procenta terciární a částečně sekundární prevence a upřednostňování prevence primární
- Zavádění postupů vedoucích k pouze krátkodobému pobytu dětí a žáků s rizikovým chováním v internátních nebo celodenních střediscích výchovné péče
- Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák krátkodobě mimo rodinu
- Vymezení a způsoby řešení problémů při výchovně vzdělávací činnosti v zařízeních pro výkon ústavní či ochranné výchovy (v domovech mládeže)
- Pochopení a vytváření podmínek pro efektivní způsoby vedení domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

Prezenční část programu je koncipována jako jednodenní workshop.

Cíle prezenční části vzdělávacího modulového programu Doplňkový tematický blok IV – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy:

- Seznámit se systémem péče o ohrožené děti, včetně základního legislativního rámce.
- Dát elementární přehled v oblasti preventivně výchovné péče.
- Představit zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy.
- Ukázat moderní trendy práce s dětmi umístěnými dočasně mimo rodinu i možnosti práce s rodinou.
- Vybavit účastníky základními znalosti z oblasti managementu, ukázat specifika manažerského vedení týmu v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy.

Další cíle prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB IV:

- Prohloubit znalosti získané v distanční části vzdělávání.
- Vysvětlit danou problematiku na konkrétních situacích a příkladech z praxe.
- Využít aktivity účastníků a věnovat pozornost aktuálním otázkám tématu (např. změny v legislativě, sporná a diskutabilní řešení situací apod.).
- Poskytnout prostor pro navázání neformálních kontaktů (možnost pro pozdější využití při výměně zkušeností atd.).

Informace k lektorskému zabezpečení prezenční části vzdělávacího modulového programu Doplňkový tematický blok IV – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy:

- lektor má vedoucí roli ve vedení workshopu, avšak nepotírá aktivitu účastníků, naopak je motivuje k účasti v diskusi a výměně názorů, ke sdílení svých zkušeností z praxe. Preferuje přístup kouče, jenž je postaven na vytvoření atmosféry důvěry a na aktivním zapojení účastníků, kteří se stávají spolutvůrci programu.

Požadavky na kompetence lektora:

- znalost pedagogického prostředí a praktické zkušenosti z dané oblasti;
- jistá míra komunikačních dovedností – schopnost umět vysvětlit nové pojmy, dané téma vzhledem k cílové skupině;
- určitá míra flexibility, schopnost přiměřeně reagovat tady a teď na poptávku a naladění skupiny, dotazy, případně nesouhlasné stanovisko účastníků;
- organizační zdatnost – hospodaření s časem (timing workshopu).

Lektor preferuje interaktivní vedení workshopu před akademickým stylem.

Powerpointová prezentace je pouze podporou pro lektora a je možné ji využít v návaznosti na témata, která budou účastníci v ohlédnutí za distančním studiem zmiňovat.

Lektor využívá Standardu lektora DTB IV (http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/).

Pomůcky:

- flipchart, notebook, dataprojektor, fixy, psací potřeby, volné listy papíru A4, pracovní list (Moje reklama), materiály k powerpointové prezentaci

3.7.1 BLOK č. 1 (Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní výchovy)

Cíle bloku č. 1:

- Identifikovat hlavní cíle projektu a vzdělávacího modulového programu.

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku (aktivity, úkoly, průběh):

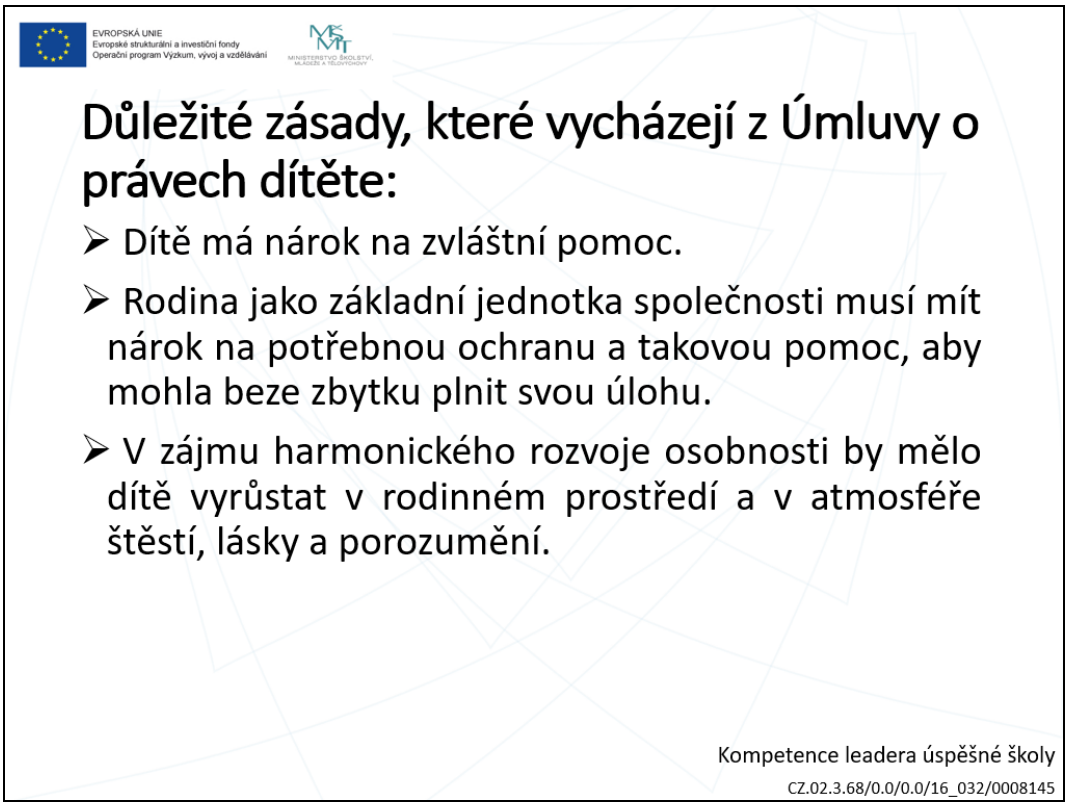
Úvodní část:

- zahájení prezenční části lektorem – motivační úvod;
- představení lektora (včetně případných dotazů účastníků);
- představení projektu (včetně případných dotazů účastníků);
- představení vzdělávacího modulového programu DTB IV (včetně případných dotazů účastníků);
- nastavení harmonogramu workshopu.

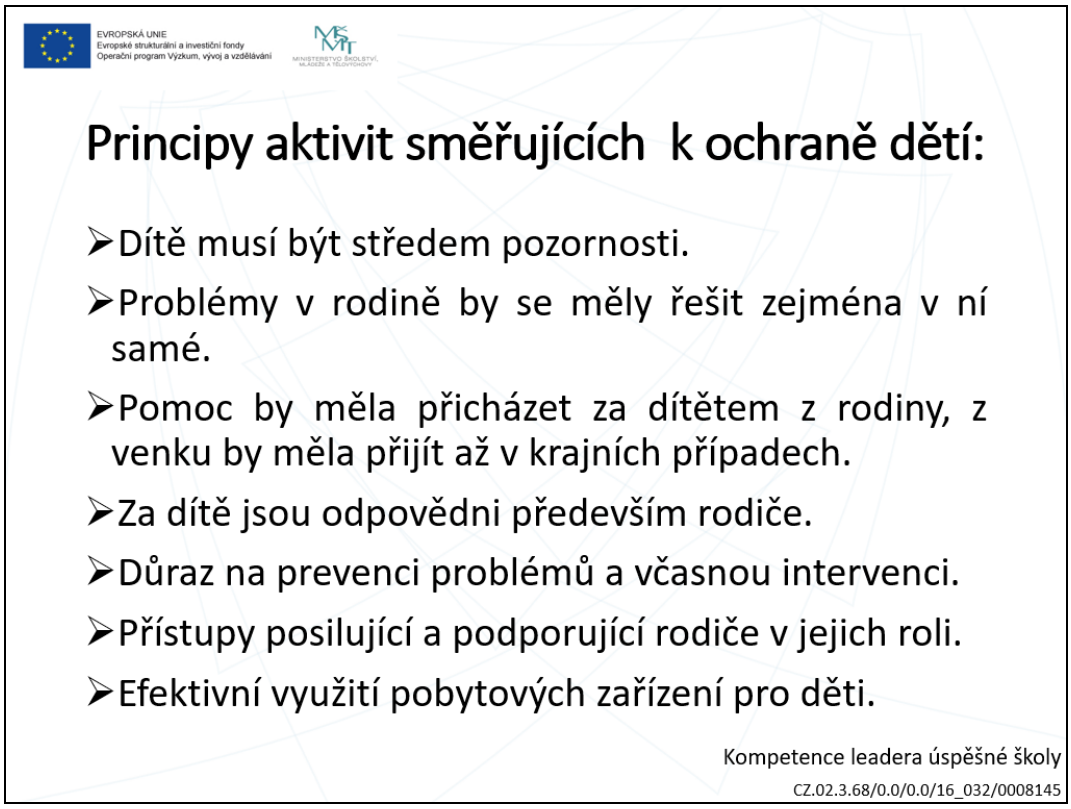
1. téma

Výklad:

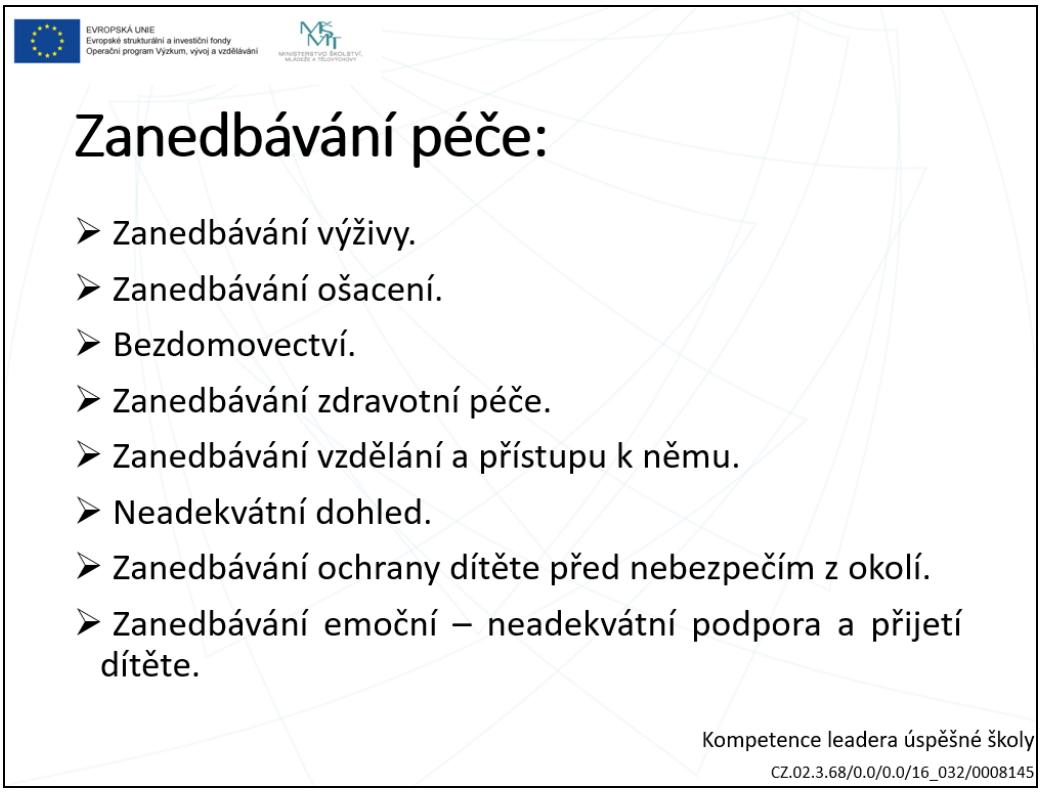
Lektor zahájí další hodinu přednáškou a ve výkladu se opírá o slidy 2–13 (viz obr. č. 3.7.1.1–3.7.1.12). Výklad doplňuje 2–3 příklady z praxe, které ukazují různé důvody umístění dětí do ústavní výchovy.

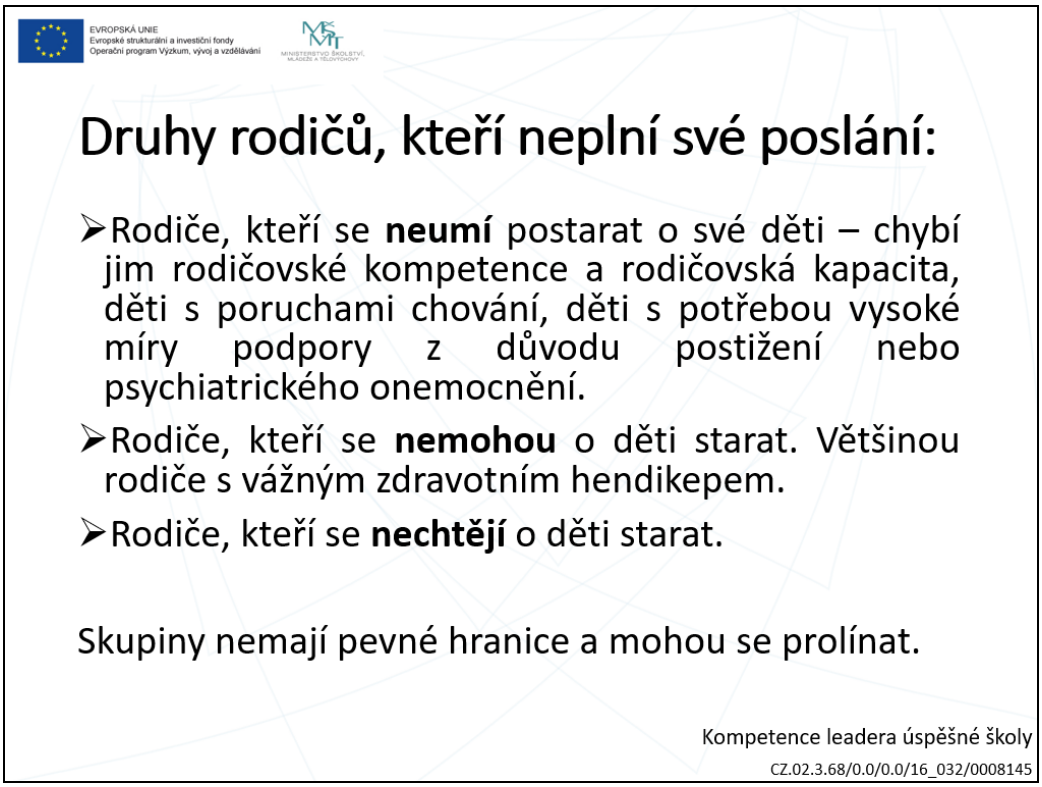
Obr. č. 3.7.1.1: Powerpointová prezentace Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní výchovy, slide č. 2 (zdroj: KŘEPSKÝ, D.)

Obr. č. 3.7.1.2: Powerpointová prezentace Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní výchovy, slide č. 3 (zdroj: KŘEPSKÝ, D.)

Obr. č. 3.7.1.3: Powerpointová prezentace Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní výchovy, slide č. 4 (zdroj: KŘEPSKÝ, D.)

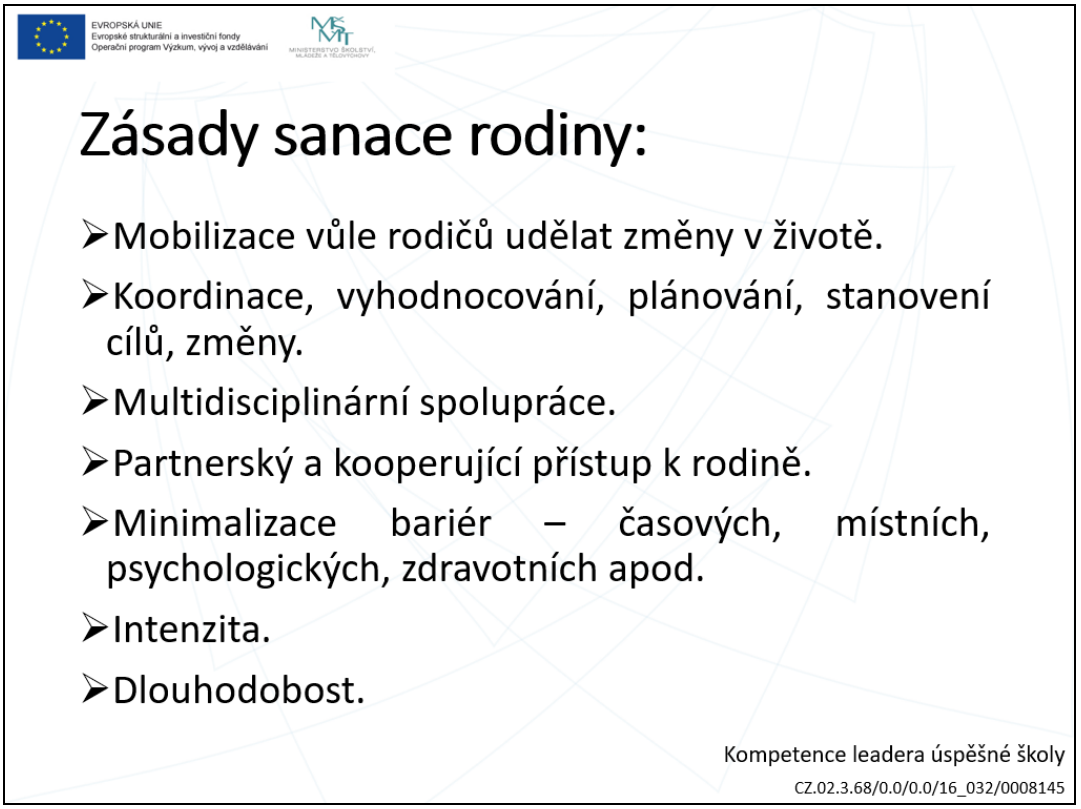
Obr. č. 3.7.1.4: Powerpointová prezentace Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní výchovy, slide č. 5 (zdroj: KŘEPSKÝ, D.)

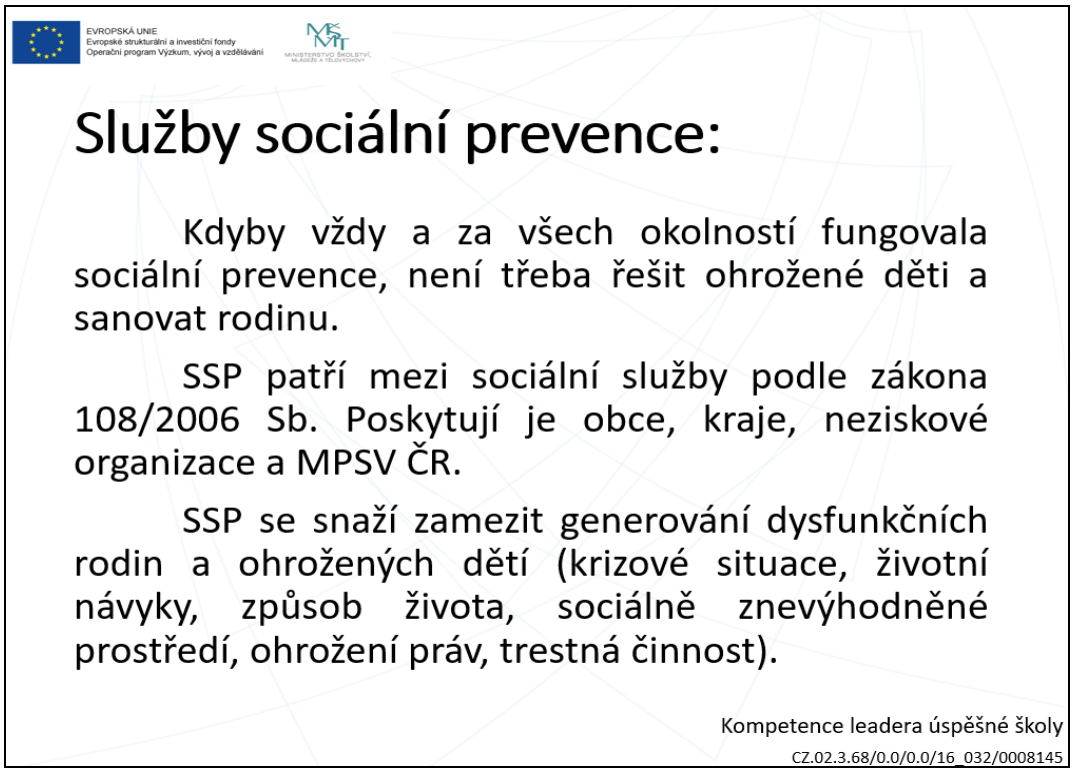
Obr. č. 3.7.1.5: Powerpointová prezentace Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní výchovy, slide č. 6 (zdroj: KŘEPSKÝ, D.)

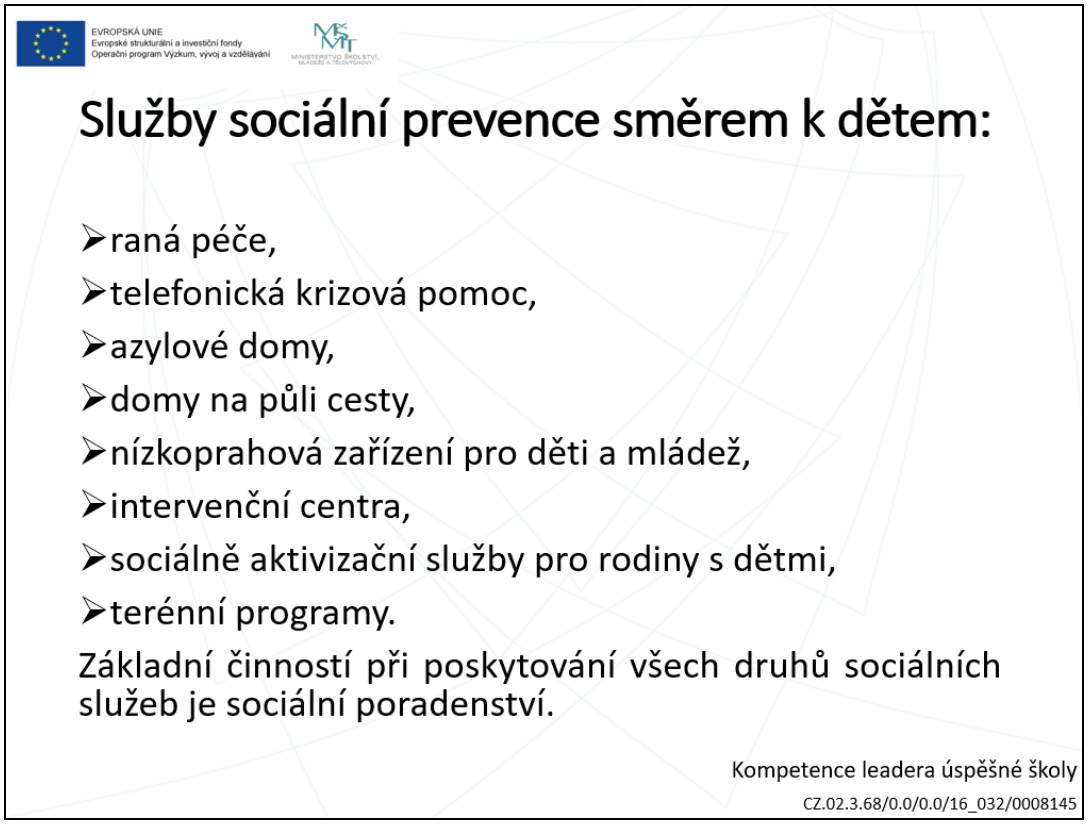
Obr. č. 3.7.1.6: Powerpointová prezentace Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní výchovy, slide č. 7 (zdroj: KŘEPSKÝ, D.)

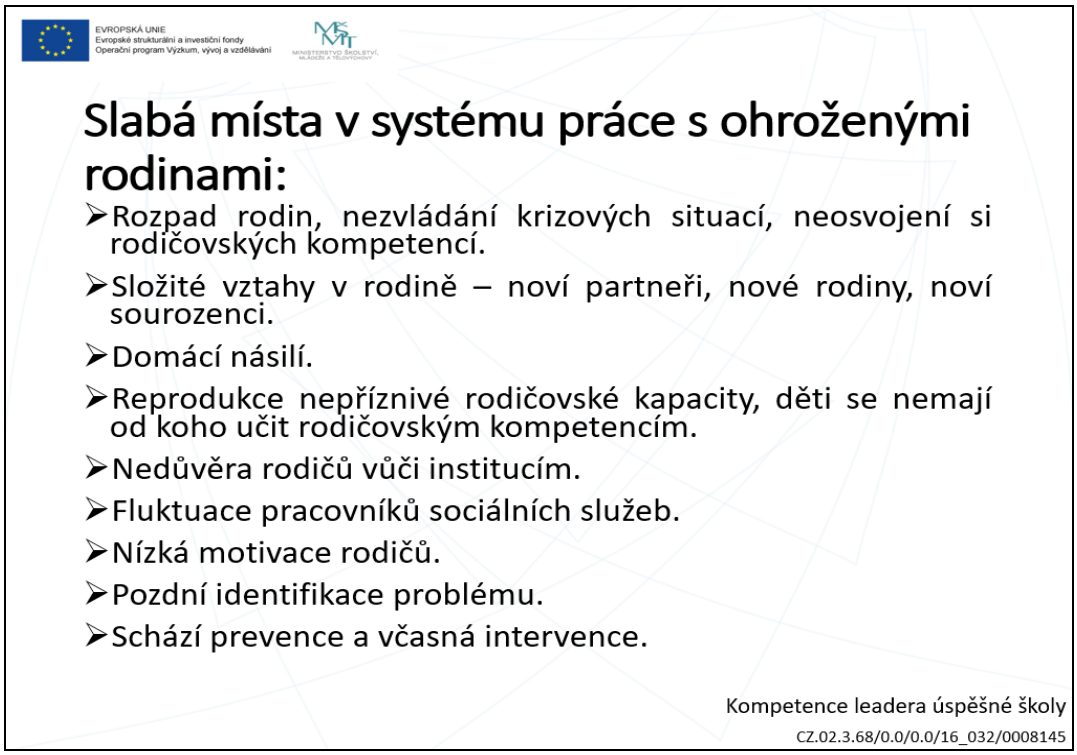
Obr. č. 3.7.1.7: Powerpointová prezentace Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní výchovy, slide č. 8 (zdroj: KŘEPSKÝ, D.)

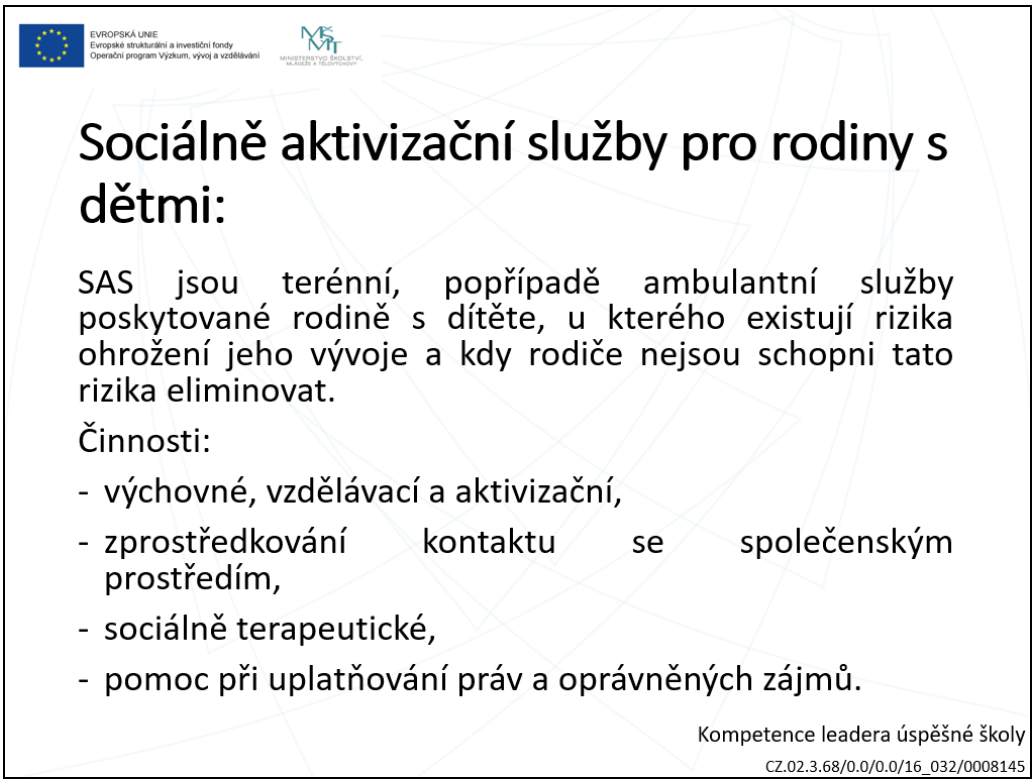
Obr. č. 3.7.1.8: Powerpointová prezentace Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní výchovy, slide č. 9 (zdroj: KŘEPSKÝ, D.)

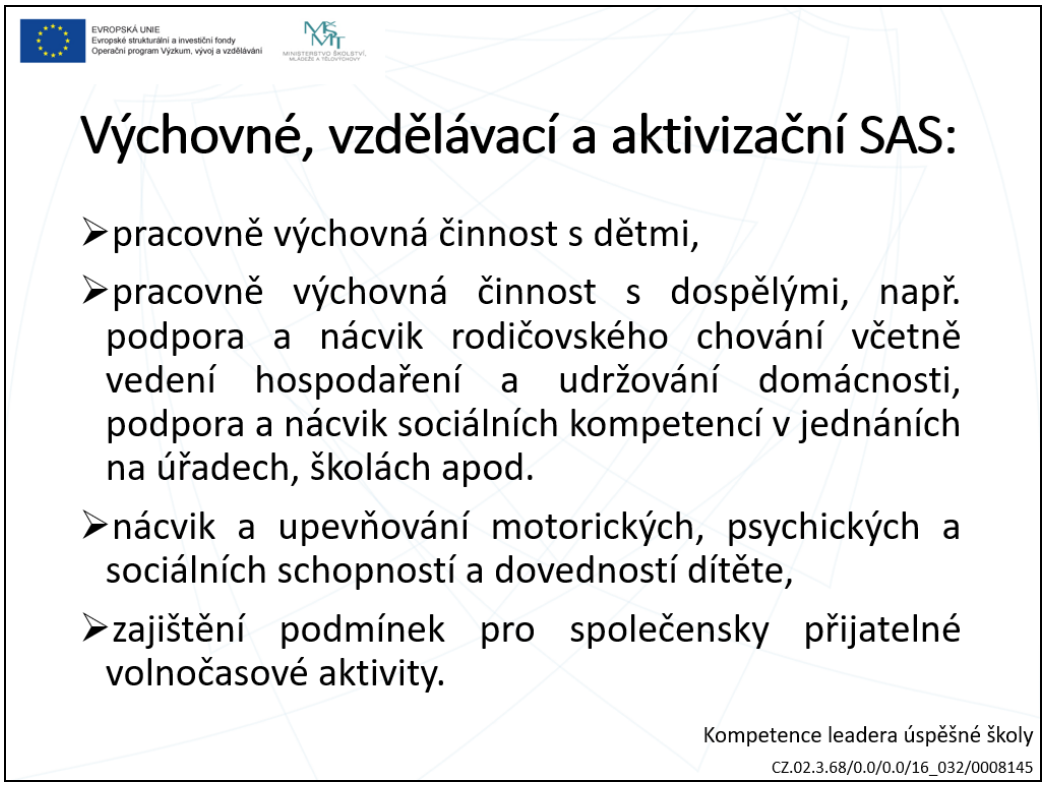
Obr. č. 3.7.1.9: Powerpointová prezentace Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní výchovy, slide č. 10 (zdroj: KŘEPSKÝ, D.)

Obr. č. 3.7.1.10: Powerpointová prezentace Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní výchovy, slide č. 11 (zdroj: KŘEPSKÝ, D.)

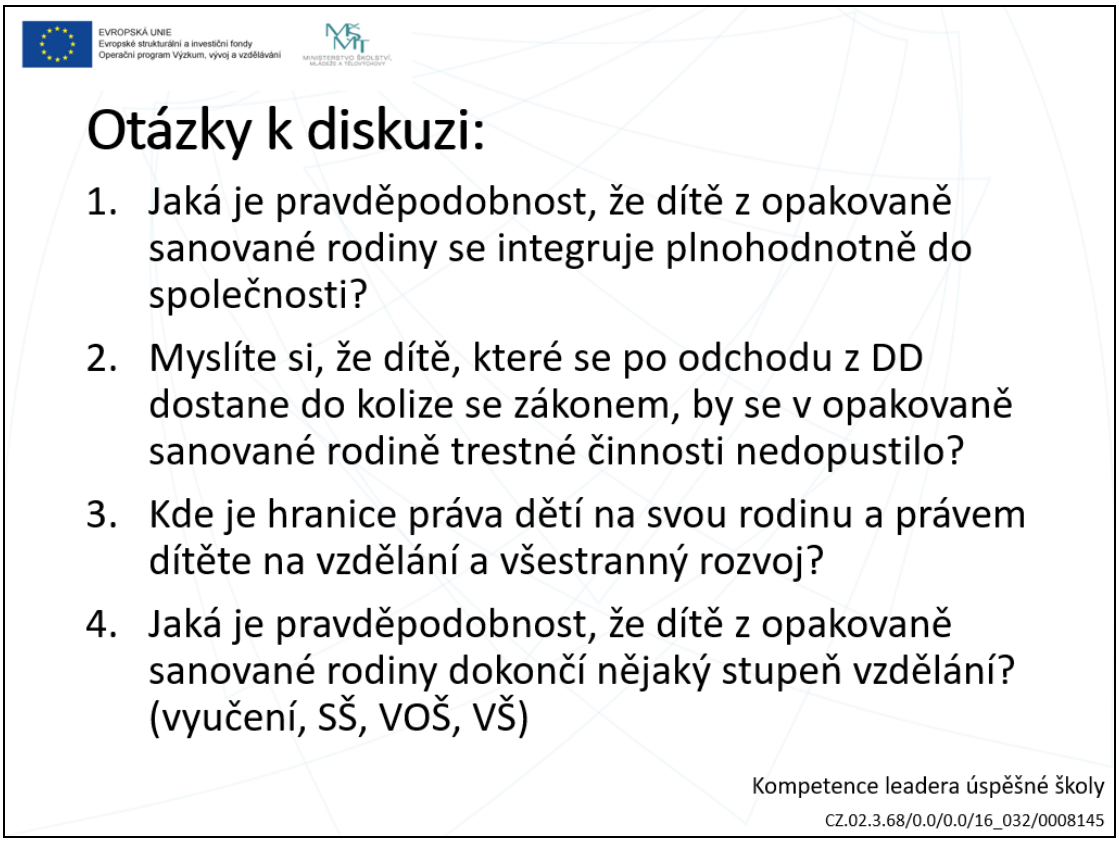

Obr. č. 3.7.1.11: Powerpointová prezentace Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní výchovy, slide č. 12 (zdroj: KŘEPSKÝ, D.)

Obr. č. 3.7.1.12: Powerpointová prezentace Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní výchovy, slide č. 13 (zdroj: KŘEPSKÝ, D.)

Diskuse:
Následují otázky k diskusi dle slidu č. 25 (viz obr. č. 3.7.1.13):

Obr. č. 3.7.1.13: Powerpointová prezentace Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní výchovy, slide č. 25 (zdroj: KŘEPSKÝ, D.)

Aktivita/diskuse:

V závěru bloku sdělí lektor účastníkům, že budou pracovat ve skupinách po 2–3. Ve skupině budou vést diskusi na téma: „Pro a proti ústavní výchovy“. Lektor dá účastníkům cca 5 minut na diskusi ve skupinách, myšlenky si rovněž mohou zaspat na papír; pak následuje sdílení názorů s ostatními skupinami. Nakonec účastníci spolu s lektorem shrnou pro a proti ústavní výchovy.

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Jste dostatečně připraveni a vybaveni příslušnými kompetencemi k jednání s rodiči dětí, tzn. kupříkladu s rodiči selhávajícími ve svých základních rodičovských kompetencích?
- Bylo prezentované téma pro vás přínosné?
- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.7.2 BLOK č. 2 (Podpora ambulantní služby za účelem vyšší míry prevence; Zavádění postupů vedoucích k minimalizaci délky pobytu dětí a žáků v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy; Zavádění postupů vedoucích k pouze krátkodobému pobytu dětí a žáků s rizikovým chováním v internátních nebo celodenních SVP)

Cíle bloku č. 2:

- Zdůraznit význam prevence na školách coby základní metody i prostředku „boje“ proti rizikovému chování žáků.
- Představit systém služeb v oblasti prevence rizikového chování.
- Sdílet zkušenosti účastníků se systémem preventivních opatření na konkrétních typech škol.
- Vytvořit přehled míst, kde působí střediska výchovné péče.

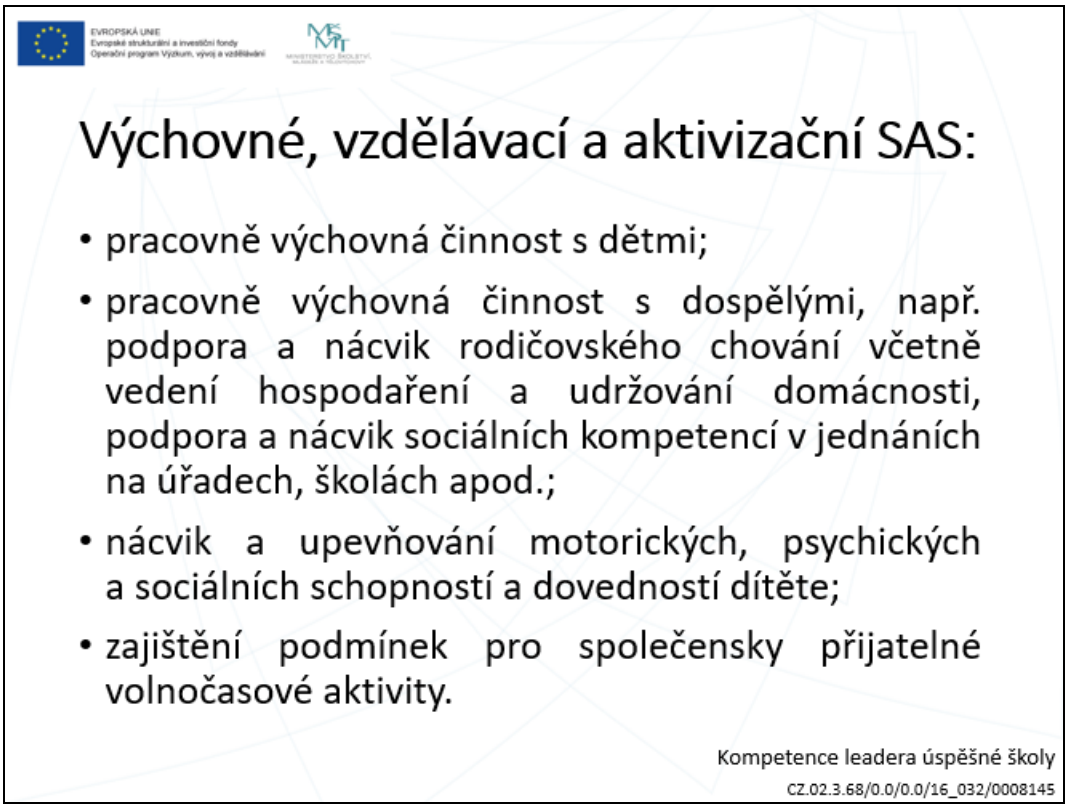
Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku (aktivity, úkoly, průběh):

Výklad.

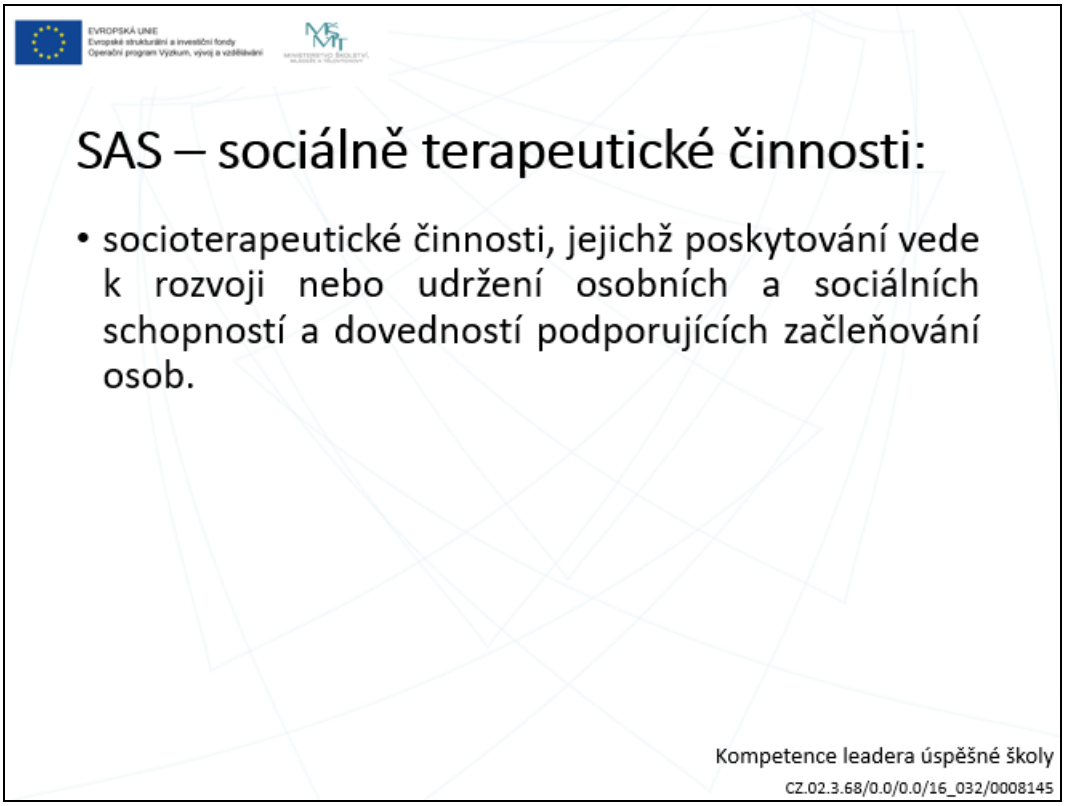
Lektor pokračuje a navazuje na předchozí téma prostřednictvím powerpointové prezentace (viz obr. č. 3.7.2.1–3.7.2.6).

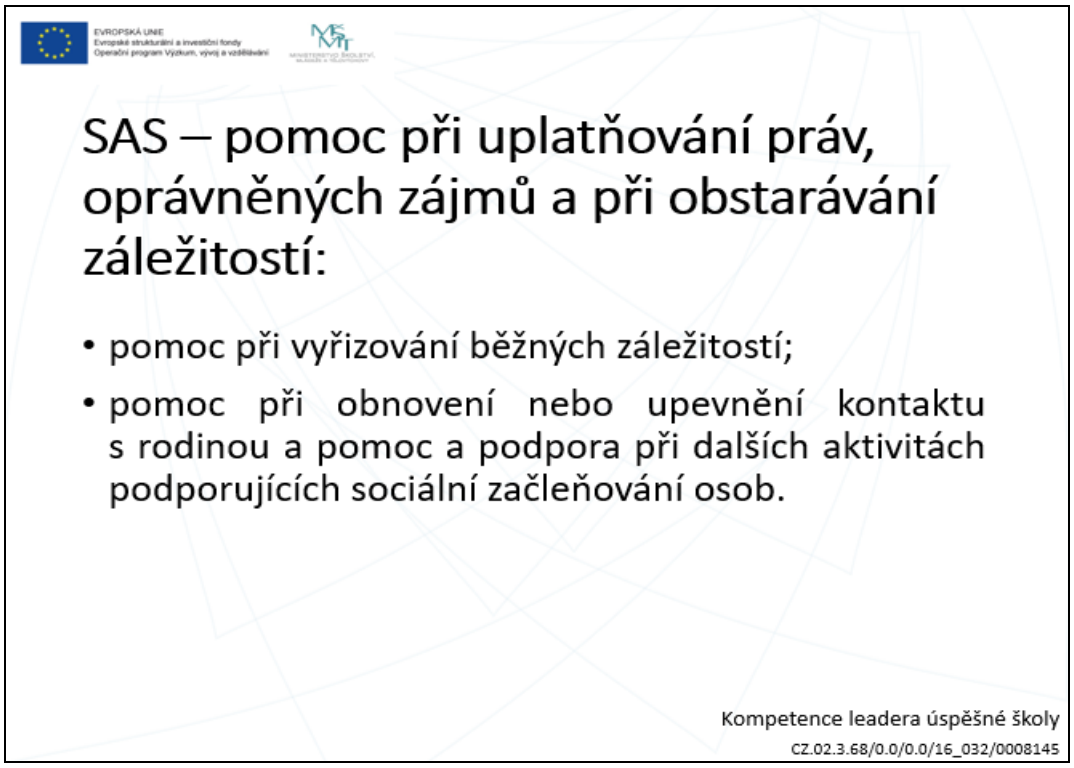
Obr. č. 3.7.2.1: Powerpointová prezentace Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní výchovy, slide č. 13 (zdroj: KŘEPSKÝ, D.)

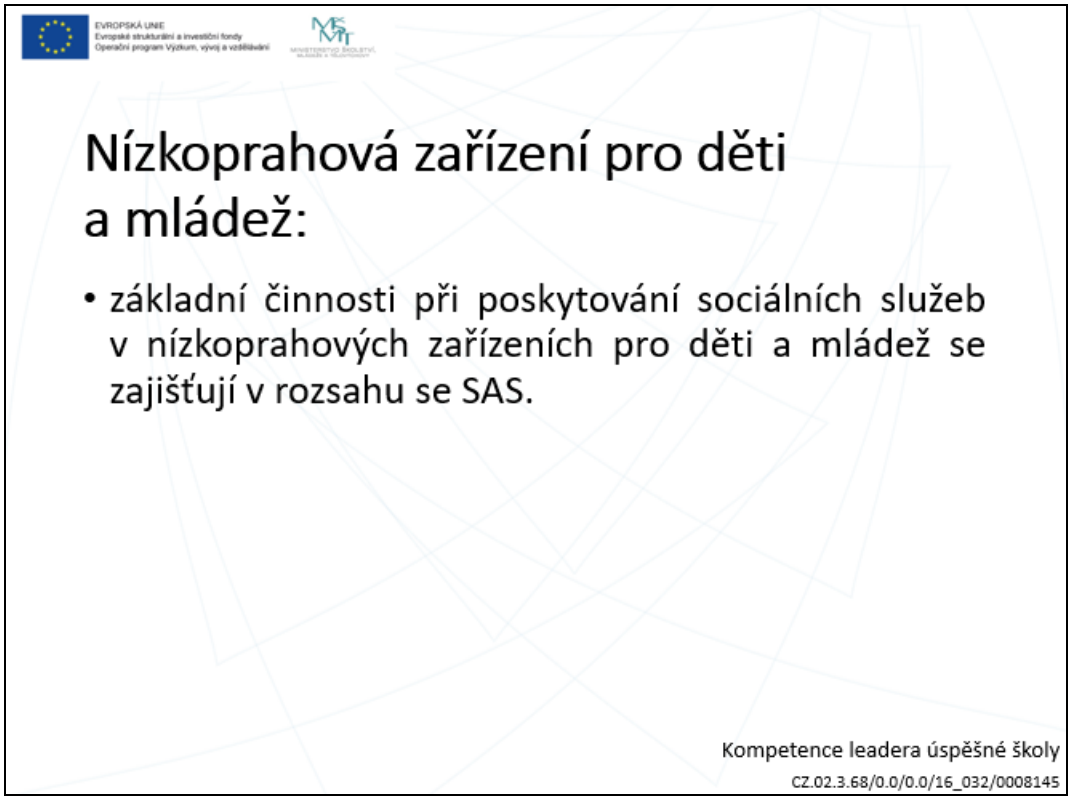
Obr. č. 3.7.2.2: Powerpointová prezentace Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní výchovy, slide č. 14 (zdroj: KŘEPSKÝ, D.)

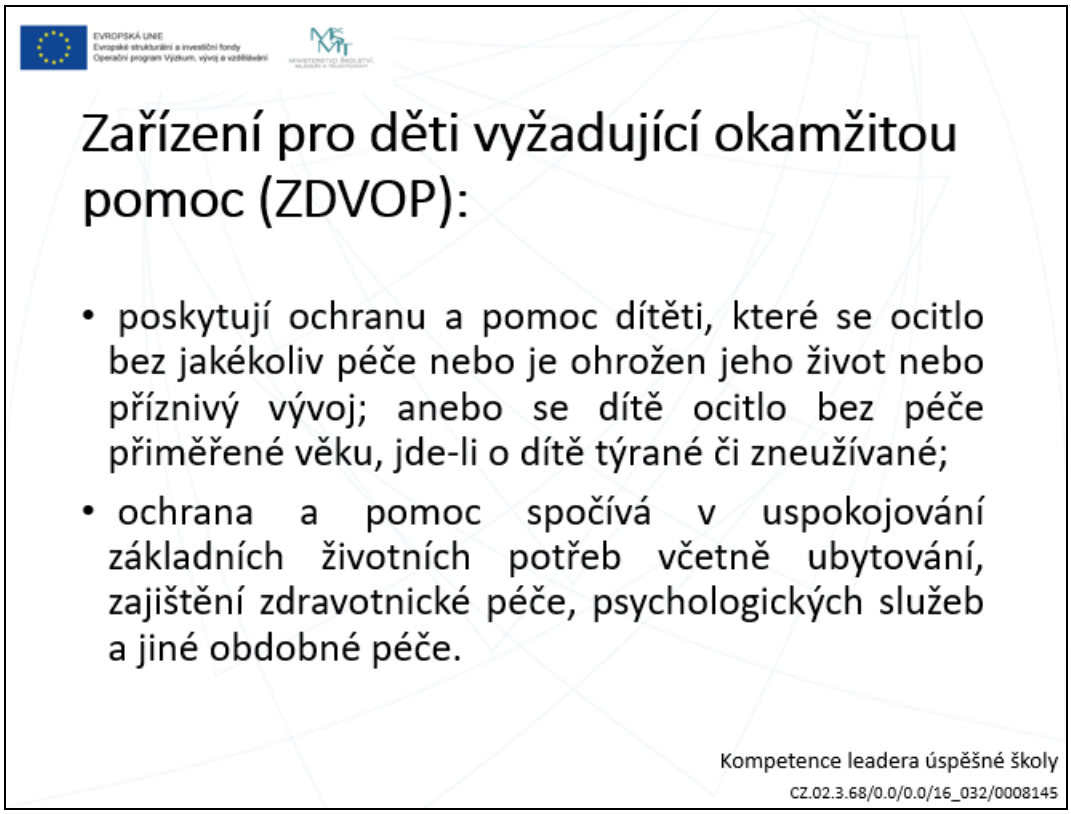
Obr. č. 3.7.2.3.: Powerpointová prezentace Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní výchovy, slide č. 15 (zdroj: KŘEPSKÝ, D.)

Obr. č. 3.7.2.4: Powerpointová prezentace Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní výchovy, slide č. 16 (zdroj: KŘEPSKÝ, D.)

Obr. č. 3.7.2.5: Powerpointová prezentace Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní výchovy, slide č. 17 (zdroj: KŘEPSKÝ, D.)

Obr. č. 3.7.2.6: Powerpointová prezentace Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní výchovy, slide č. 18 (zdroj: KŘEPSKÝ, D.)

Lektor zdůrazňuje limity (slabiny) v práci s rodinou. V komunikaci s účastníky využívá diskusi, uvádí příklady z praxe.

Aktivita/diskuse:

Otázky lektora

- Jak získat rodinu pro spolupráci?
- Co brání spolupráci s rodinou?
- Jaké faktory brání rodině ve spolupráci s orgány péče o dítě nebo se zařízením pro výkon ústavní výchovy?
- Čím spolupráci s rodinou můžeme podpořit, co rodinu ve spolupráci kladně stimuluje?
- Uveďte příklady dobré praxe spolupráce (komunikace) školy či školského zařízení s rodiči žáka (např. jak probíhají třídní schůzky, informování rodičů atd.).

Sdílení názorů a poznatků účastníků uzavírá tematický okruh a zároveň vytváří prostor pro další tematický blok, který je zaměřen na prevenci rizikového chování přímo na školách.

Výklad:

Zpočátku teoretický výklad lektora na téma vysvětlení pojmu prevence (prevence na základní škole).

Výklad je doplněn otázkami stimulujícími diskusi a sdílení příkladů z praxe účastníků:

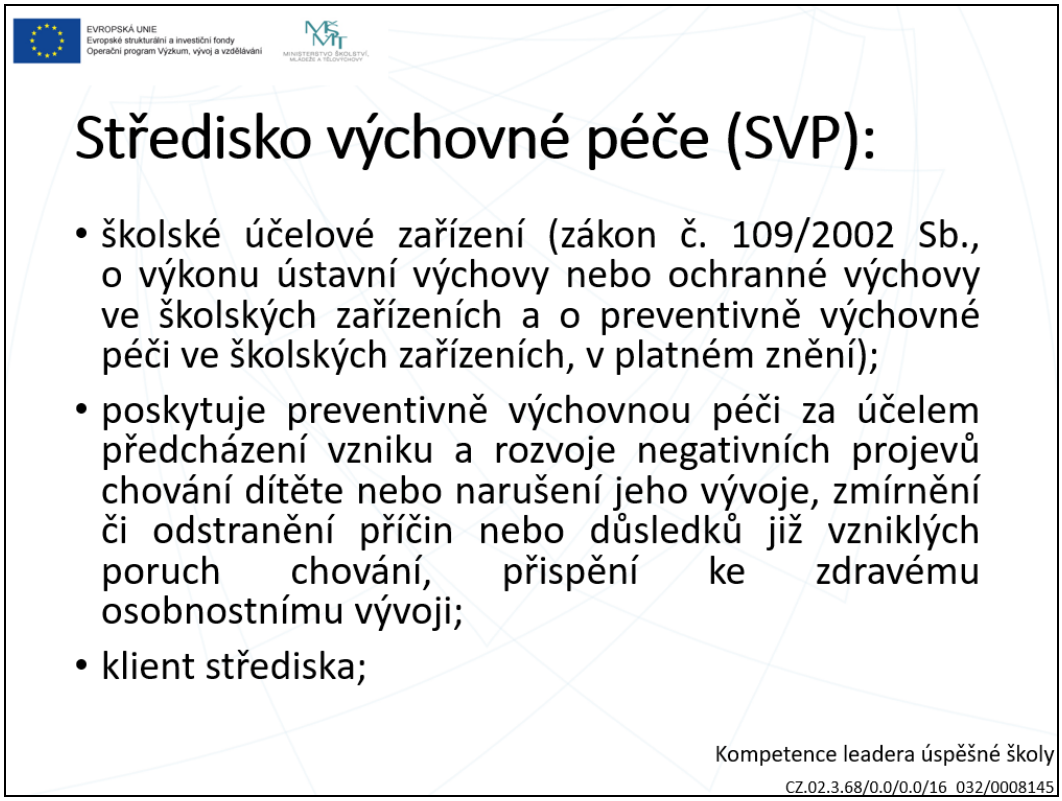
- Jaká konkrétní preventivní opatření máte zakotvena v MPP?
- Jak na škole pracuje ŠPP? V jakém složení pracovníků?
- Spolupracuje škola v oblasti prevence s jinými institucemi? S jakými?

Lektor dává možnost práce s příklady z praxe při řešení konkrétních případů (kazuistické příklady). Jak lze např. řešit:

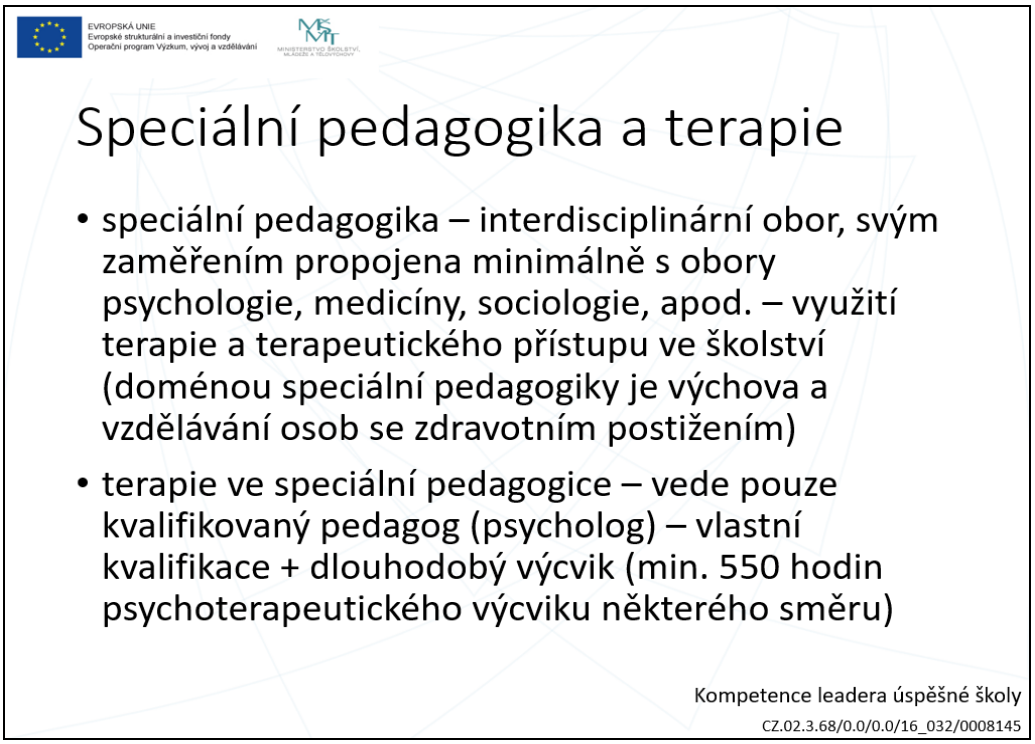
- pozdní příchody žáka do školy, kdy navíc jeví známky únavy a nevyspání;
- zjištění, že se žák sebepoškozuje.

Od prevence na školách výklad lektora přechází k podrobnému seznámení se školským účelovým zařízením, a to se střediskem výchovné péče (SVP). SVP jako součást preventivně výchovného systému je instituce méně známá, proto je tomuto tématu věnován podrobný výklad.

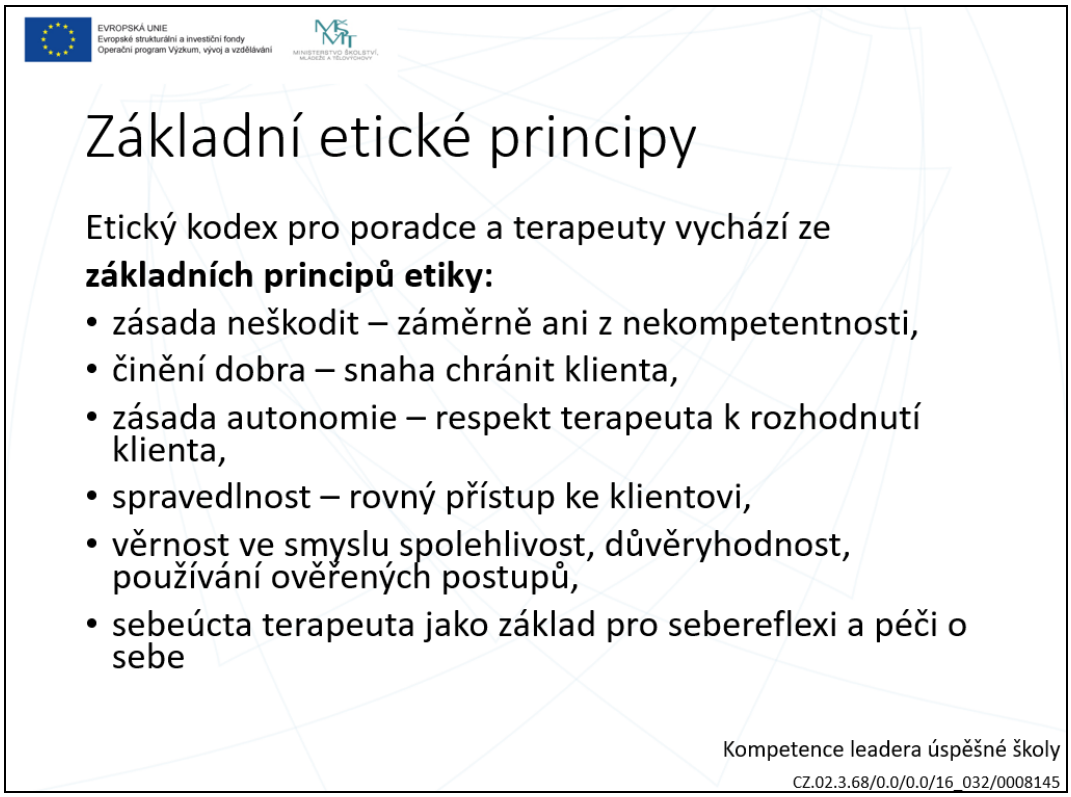
Lektor se opírá o powerpointovou prezentaci Zavádění postupů vedoucích k pouze krátkodobému pobytu dětí a žáků s rizikovým chováním v internátních nebo celodenních střediscích výchovné péče – jejich provoz, služby, legislativní vymezení (viz obr. č.3.7.2.7–3.7.2.11; slidy 2–6).

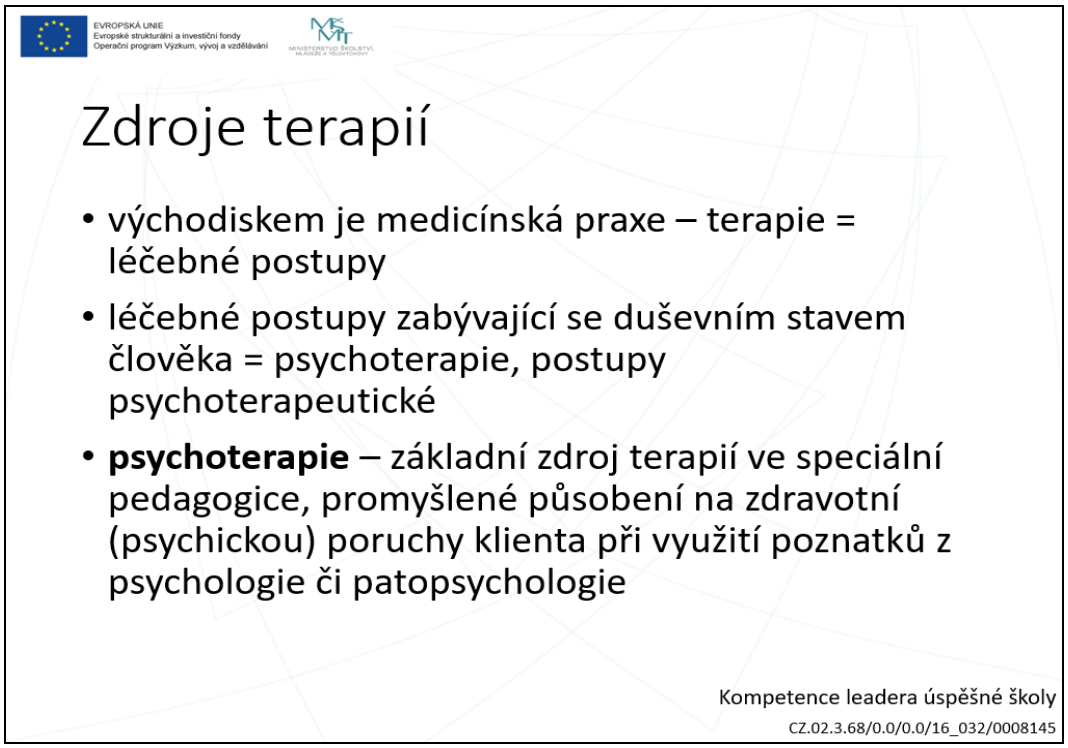
Obr. č. 3.7.2.7: Powerpointová prezentace Zavádění postupů vedoucích k pouze krátkodobému pobytu dětí a žáků s rizikovým chováním v internátních nebo celodenních střediscích výchovné péče, slide č. 2 (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J.)

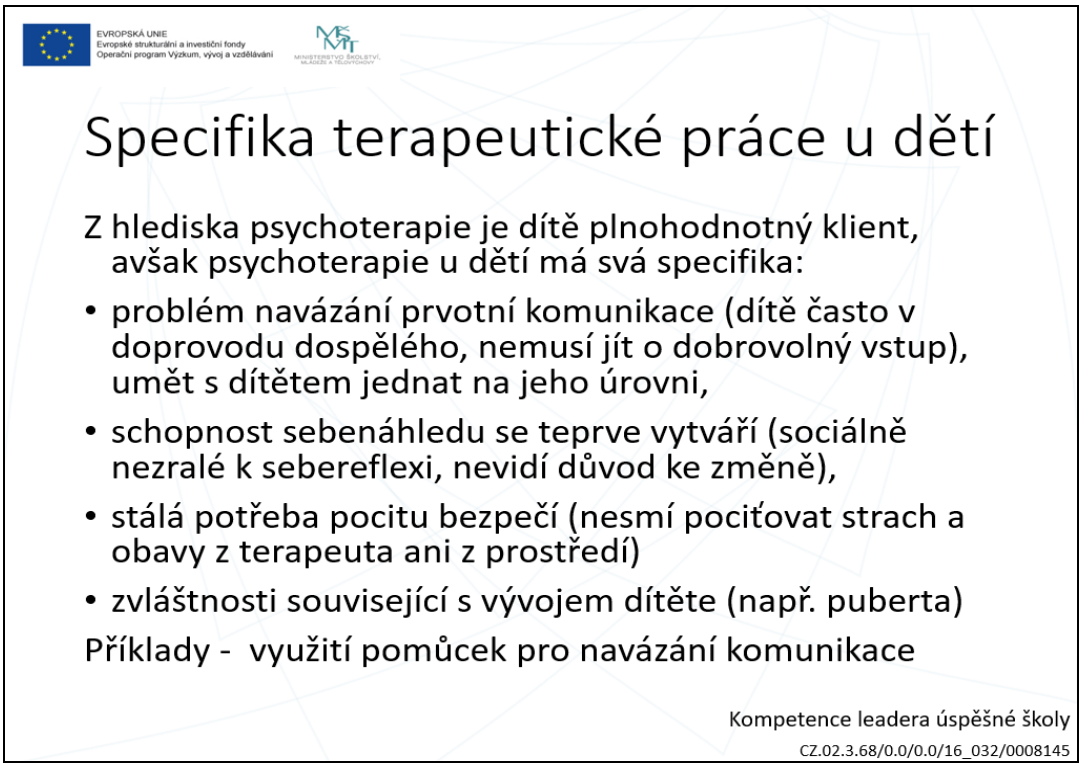
Obr. č. 3.7.2.8: Powerpointová prezentace Zavádění postupů vedoucích k pouze krátkodobému pobytu dětí a žáků s rizikovým chováním v internátních nebo celodenních střediscích výchovné péče, slide č. 3 (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J.)

Obr. č. 3.7.2.9: Powerpointová prezentace Zavádění postupů vedoucích k pouze krátkodobému pobytu dětí a žáků s rizikovým chováním v internátních nebo celodenních střediscích výchovné péče, slide č. 4 (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J.)

Obr. č. 3.7.2.10: Powerpointová prezentace Zavádění postupů vedoucích k pouze krátkodobému pobytu dětí a žáků s rizikovým chováním v internátních nebo celodenních střediscích výchovné péče, slide č. 5 (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J.)

Obr. č. 3.7.2.11: Powerpointová prezentace Zavádění postupů vedoucích k pouze krátkodobému pobytu dětí a žáků s rizikovým chováním v internátních nebo celodenních střediscích výchovné péče, slide č. 6 (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J.)

Aktivita:

Blok je ukončen skupinovou aktivitou účastníků (dvojice, trojice). K dispozici mají volný list papíru, na který účastníci napíší konkrétní místo (město), kde se v jejich regionu nachází nejbližší SVP. Poznatky ze skupin se sloučí dohromady a účastníci se společně pokusí vytvořit „mapu" dostupných SVP. Přesný seznam všech aktivních SVP poskytuje na svých webových stránkách MŠMT (https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/strediska-vychovne-pece).

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Domníváte se, že dané informace mohou být pro vás jako vedoucí pracovníky užitečné v praxi? Pokud ano, proč? Nebo naopak: Bylo toto téma zcela zbytečné, protože předložené informace jsou vám všeobecně známé a ve vaší praxi je již běžně uplatňujete?
- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.7.3 BLOK č. 3: (**Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák mimo rodinu)**

Cíle bloku č. 3:

- Vymezit pojem terapie (terapeutická práce) ve speciální pedagogice.
- Seznámit s moderními trendy využití terapeutické práce s dětmi s rizikovým chováním.
- Upozornit na úskalí terapeutické práce s dětmi a v oblasti školství obecně.
- Ukázat konkrétní příklady terapeutické práce s dětmi.

Rozsah:

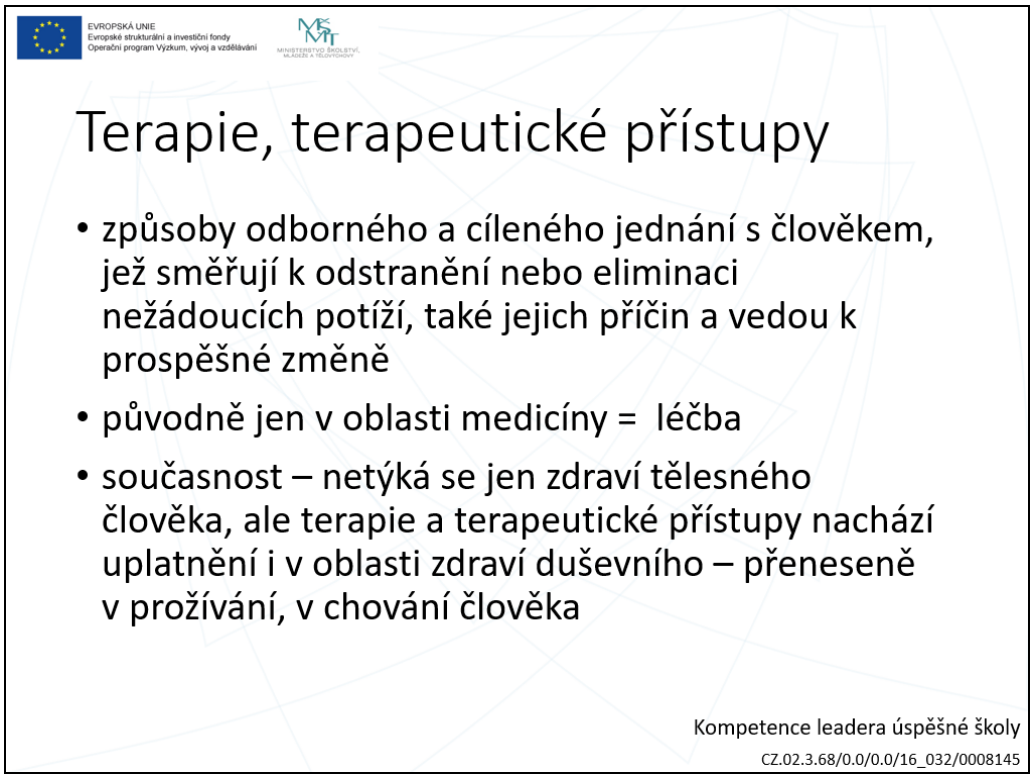
- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 3 (aktivity, úkoly, průběh):

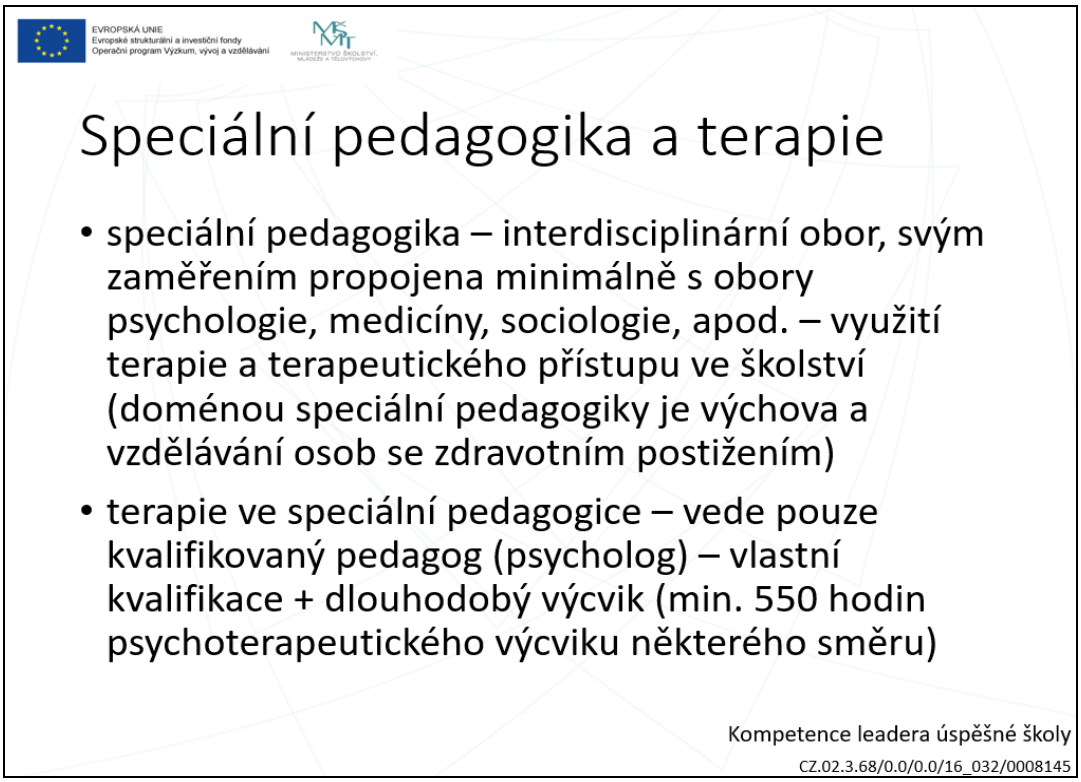
Výklad:

Úvodní část tvoří teoretický výklad (formou přednášky).

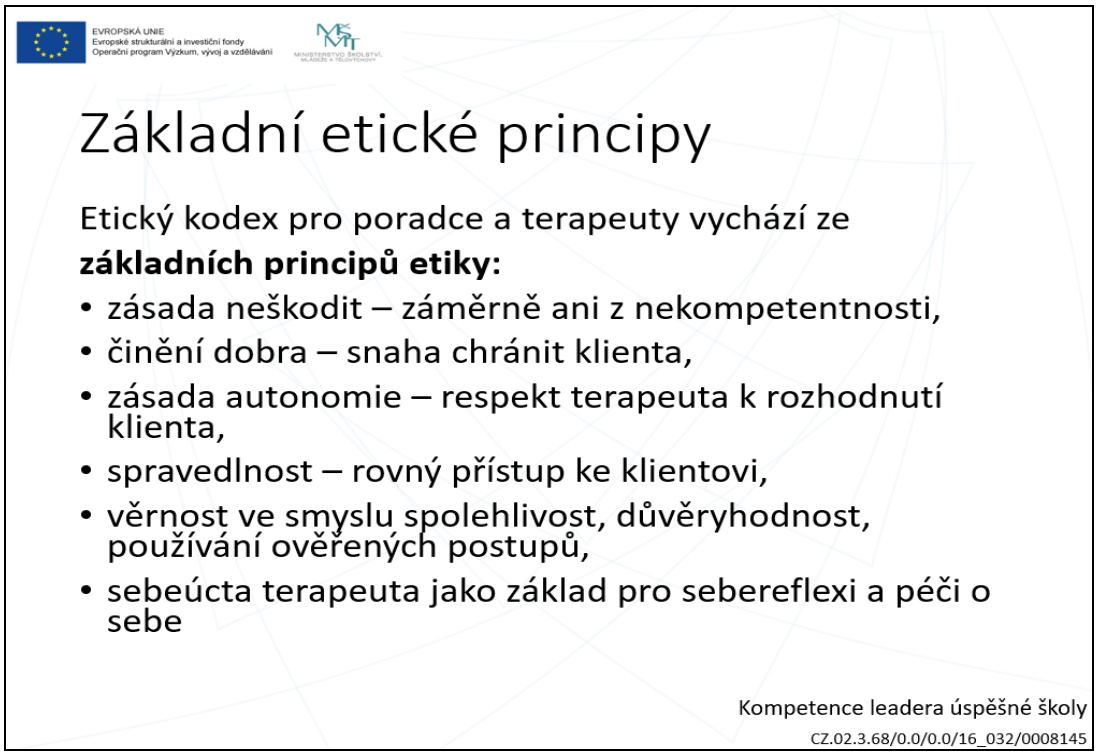
Lektor se opírá o powerpointovou prezentaci Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák mimo rodinu (viz obr. č. 3.7.3.1–3.7.3.16).

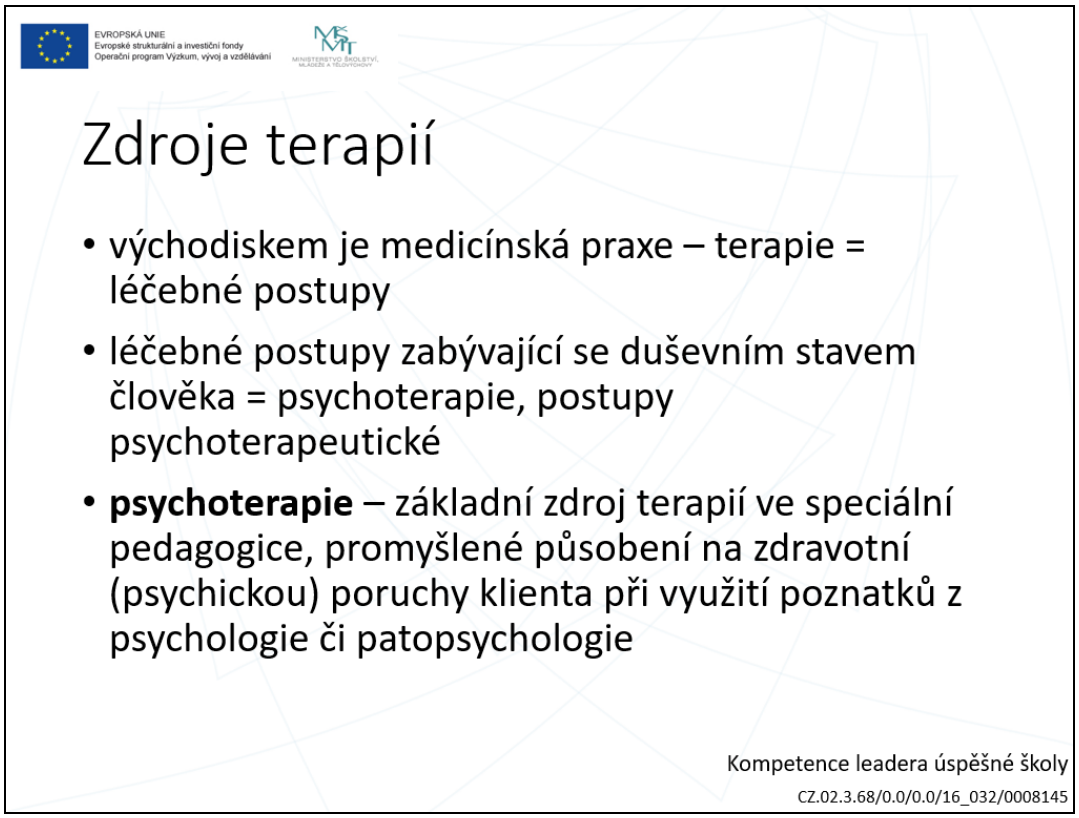
Obr. č. 3.7.3.1: Powerpointová prezentace Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák mimo rodinu, slide č. 2 (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J.)

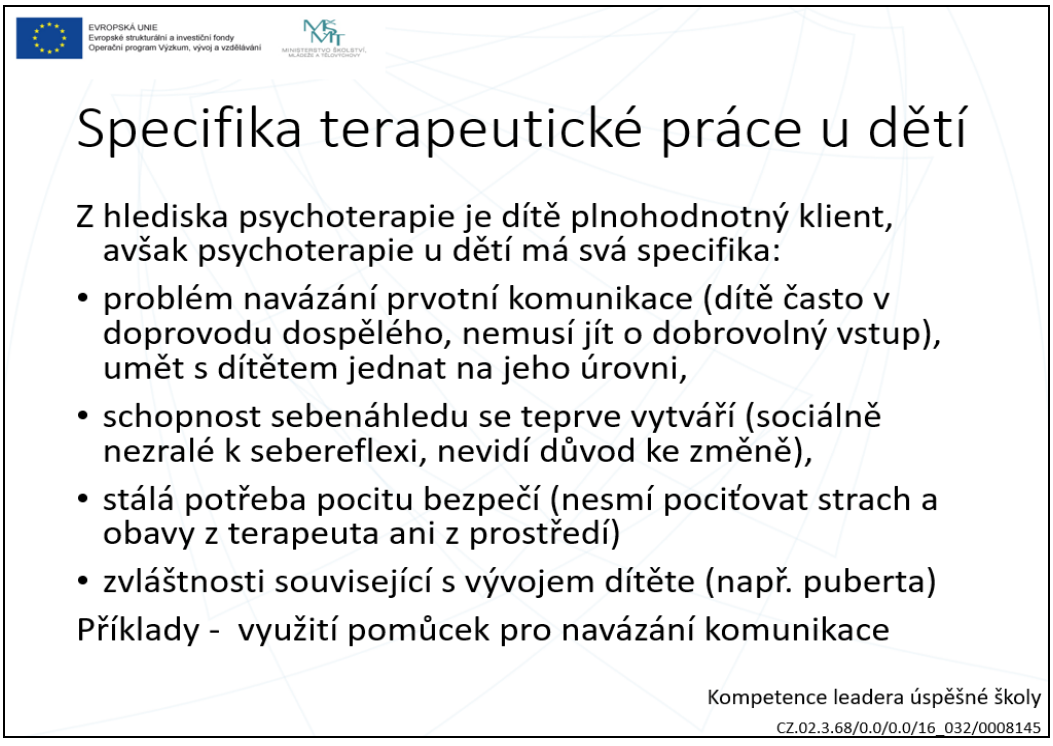
Obr. č. 3.7.3.2: Powerpointová prezentace Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák mimo rodinu, slide č. 3 (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J.)

Obr. č. 3.7.3.3: Powerpointová prezentace Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák mimo rodinu, slide č. 4 (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J.)

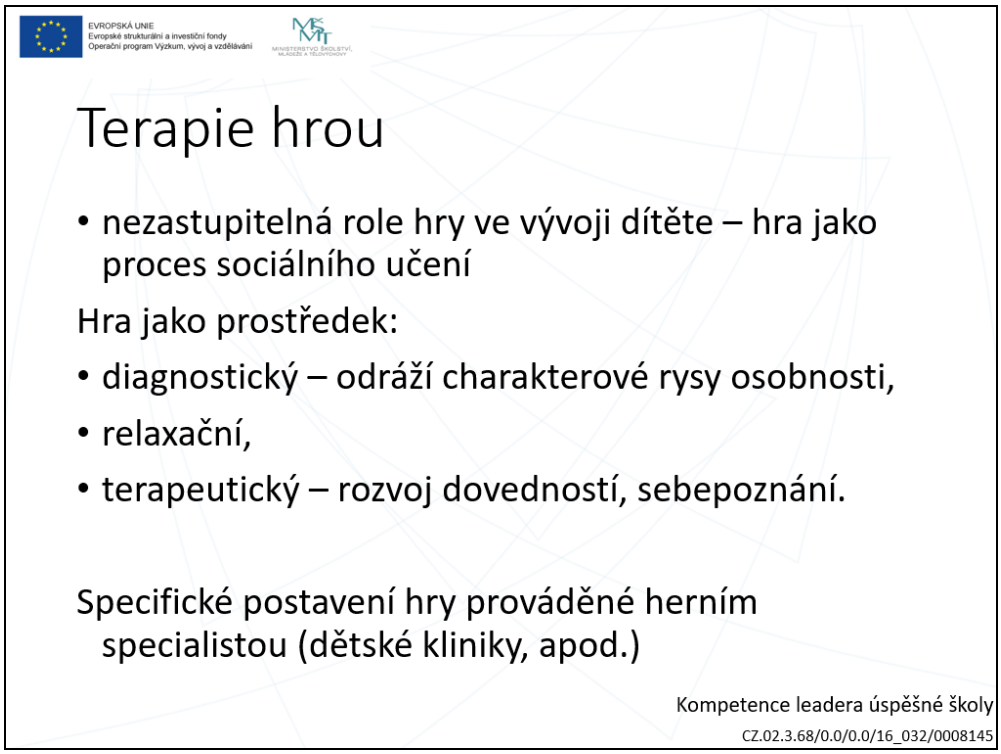
Obr. č. 3.7.3.4: Powerpointová prezentace Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák mimo rodinu, slide č. 5 (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J.)

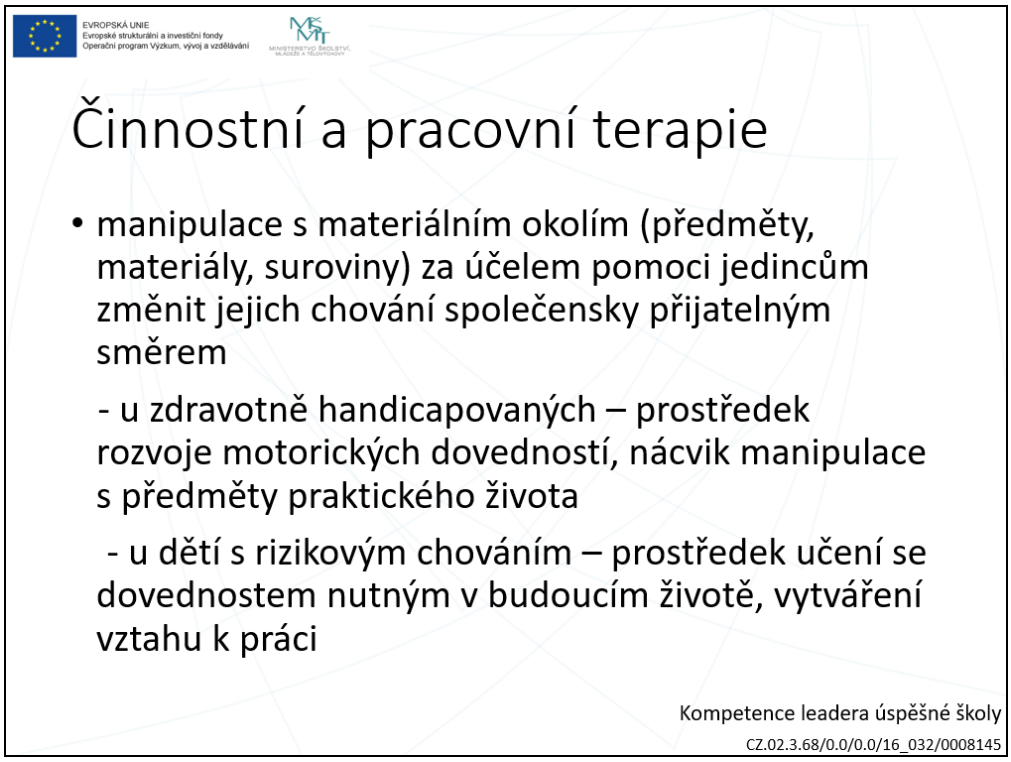
Obr. č. 3.7.3.5: Powerpointová prezentace Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák mimo rodinu, slide č. 6 (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J.)

Obr. č. 3.7.3.6: Powerpointová prezentace Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák mimo rodinu, slide č. 7 (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J.)

Obr. č. 3.7.3.7: Powerpointová prezentace Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák mimo rodinu, slide č. 8 (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J.)

Obr. č. 3.7.3.8: Powerpointová prezentace Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák mimo rodinu, slide č. 9 (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J.)

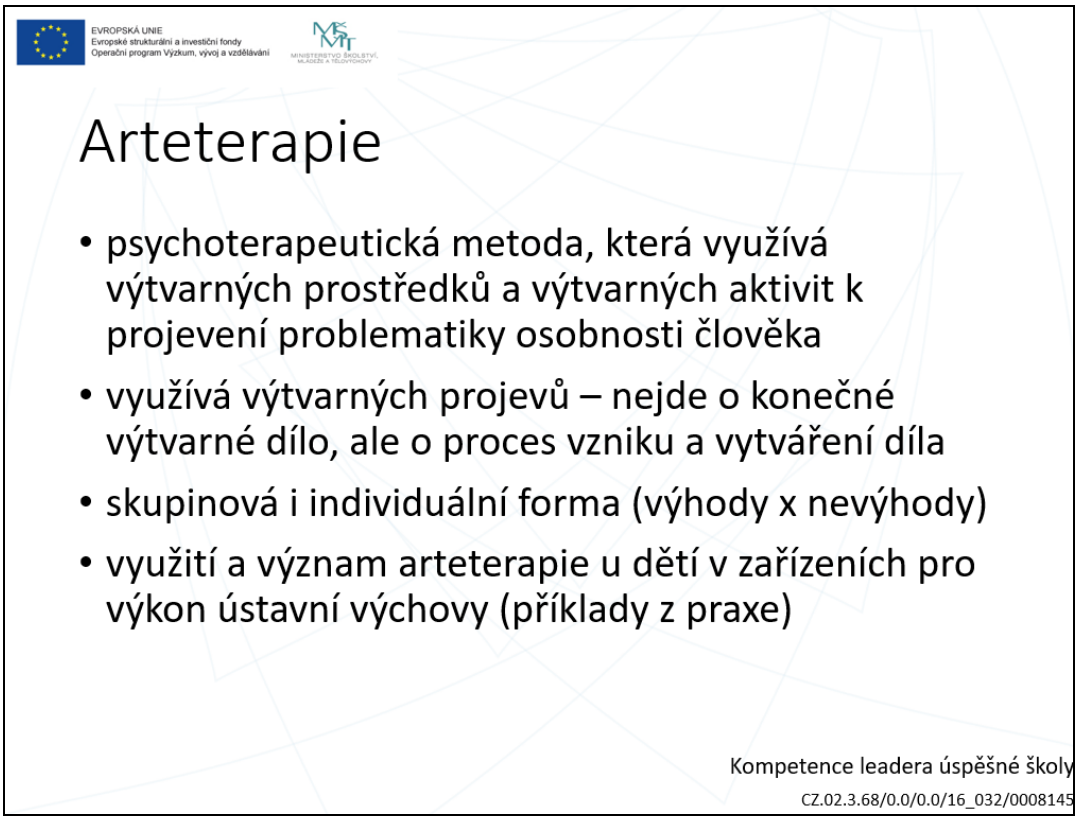
Obr. č. 3.7.3.9: Powerpointová prezentace Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák mimo rodinu, slide č. 10 (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J.)

Obr. č. 3.7.3.10: Powerpointová prezentace Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák mimo rodinu, slide č. 11 (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J.)

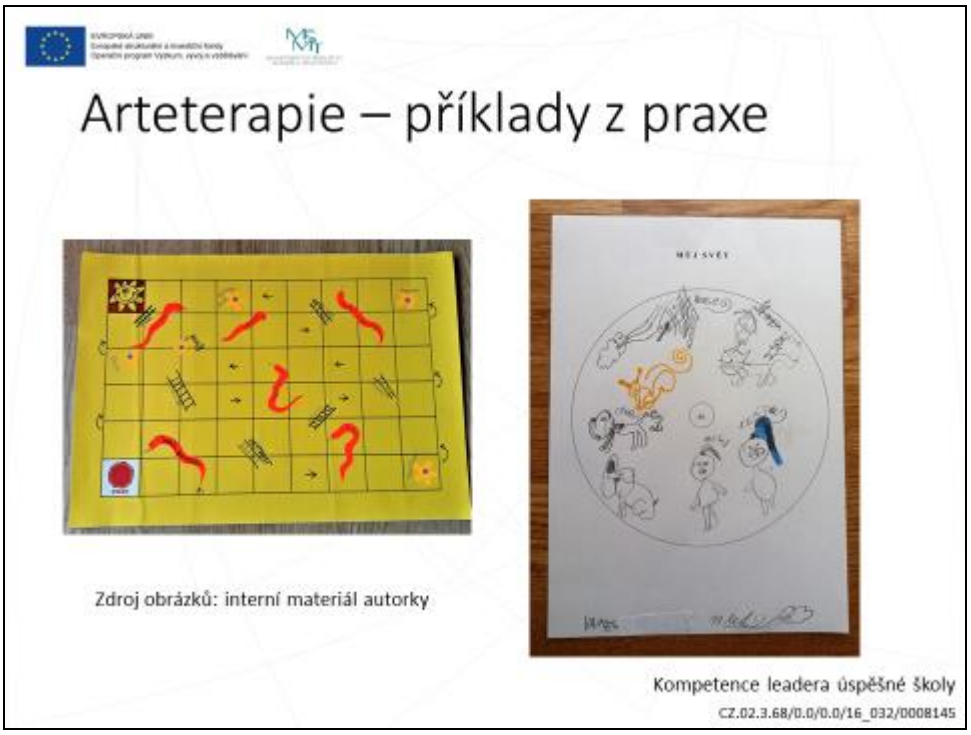
Obr. č. 3.7.3.11: Powerpointová prezentace Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák mimo rodinu, sli2de č. 1 (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J.)

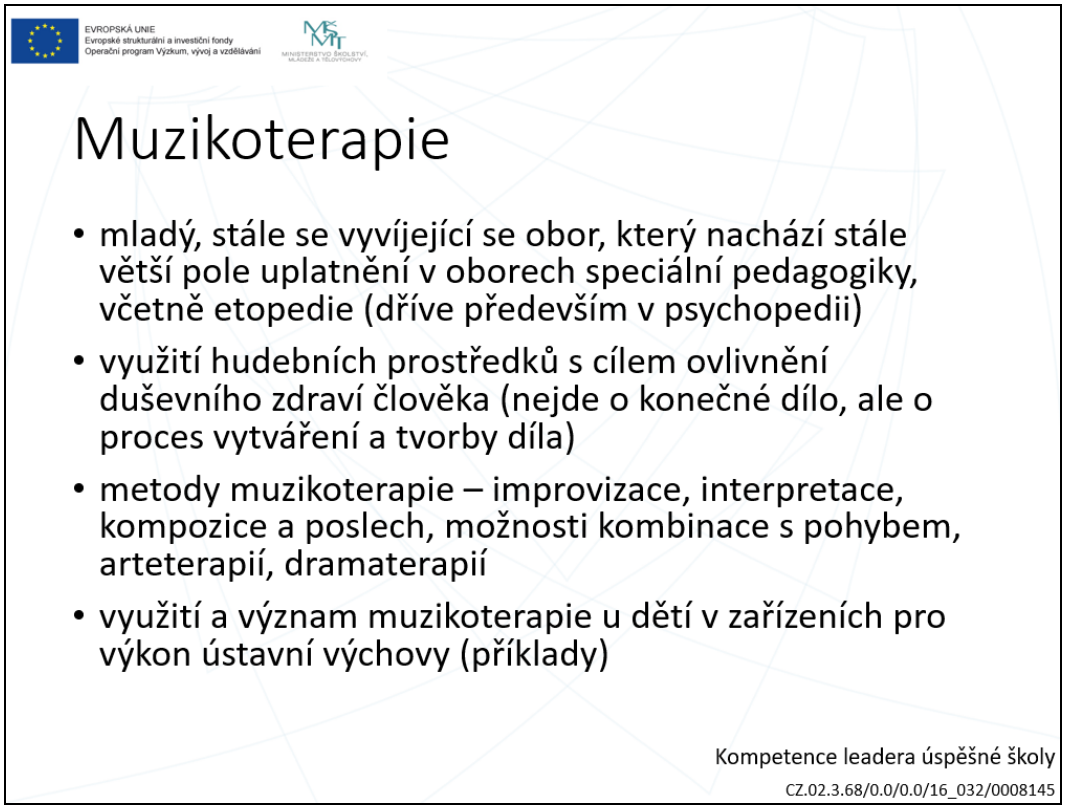
Obr. č. 3.7.3.12: Powerpointová prezentace Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák mimo rodinu, slide č. 13 (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J.)

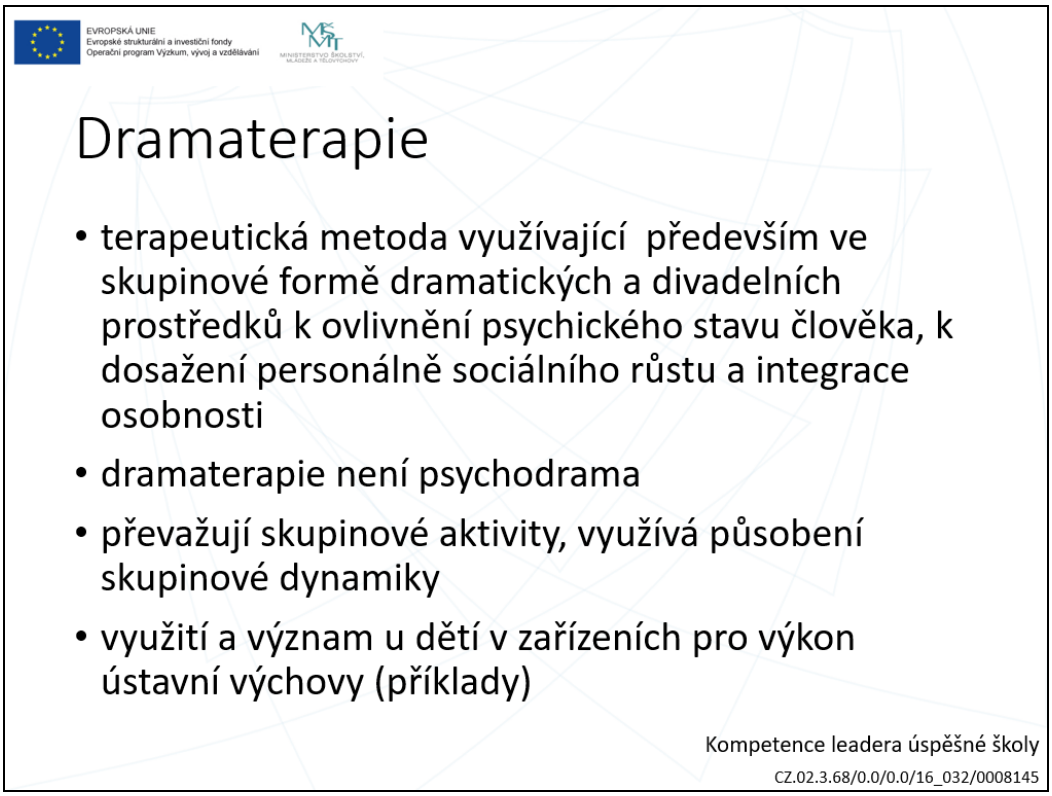
Obr. č. 3.7.3.13: Powerpointová prezentace Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák mimo rodinu, slide č. 14 (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J.)

Obr. č. 3.7.3.14: Powerpointová prezentace Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák mimo rodinu, slide č. 15 (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J.)

Obr. č. 3.7.3.15: Powerpointová prezentace Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák mimo rodinu, slide č. 16 (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J.)

Obr. č. 3.7.3.16: Powerpointová prezentace Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák mimo rodinu, slide č. 17 (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J.)

Poznámka pro lektora:

Přednáška v tomto bloku tvoří jen doplňující část, základem je především prezentování příkladů terapeutické práce s dětmi v zařízeních pro výkon ústavní výchovy.

Základem je využití obrazového materiálu (sl. 14–15 prezentace) a dalších anonymizovaných ukázek technik terapeutické práce s dětmi.

Důležité je zdůraznit možná úskalí terapeutické práce s dětmi a zároveň zmínit nezastupitelnost v péči o ohrožené děti.

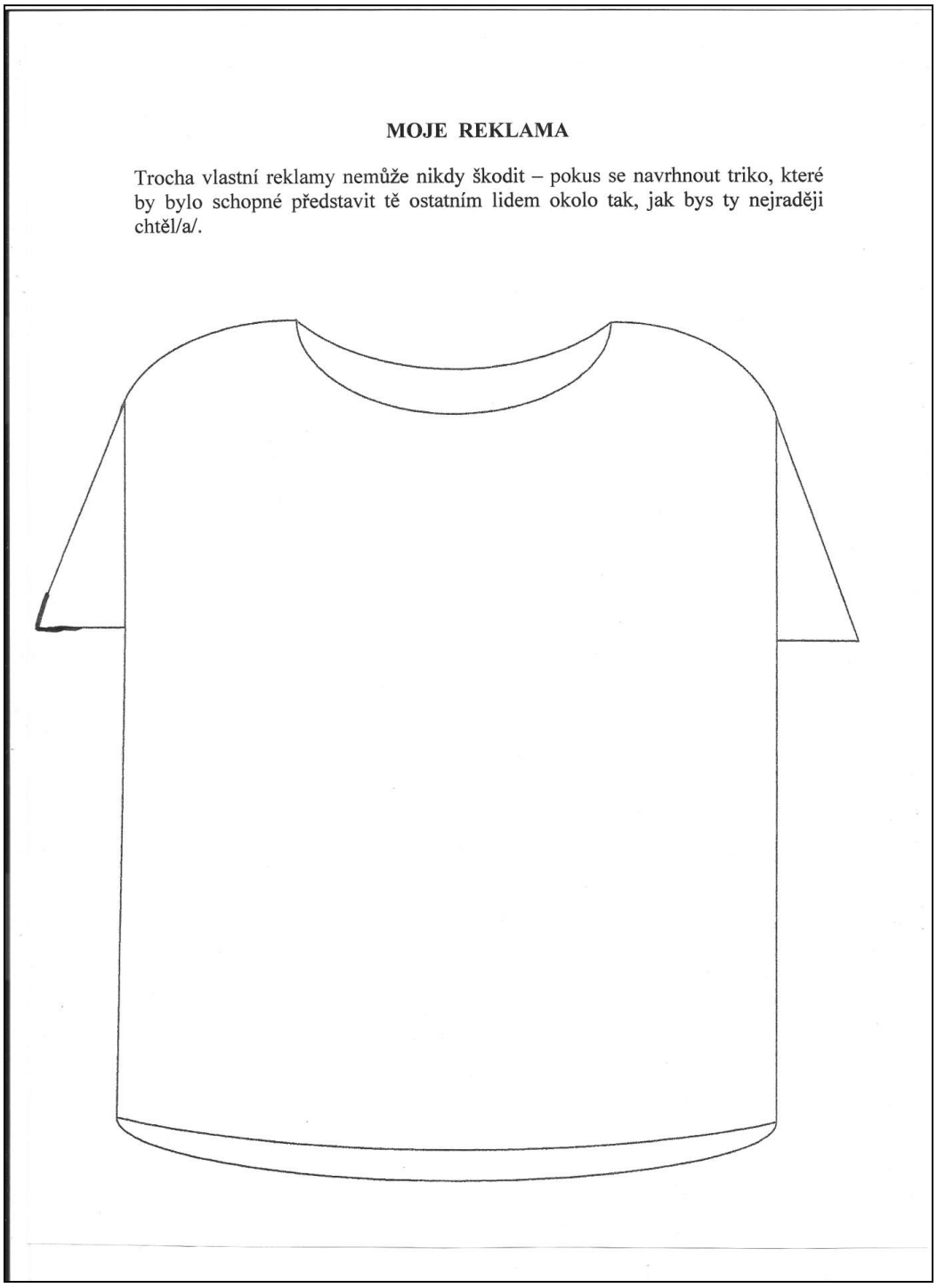
Aktivita/diskuse:

Otázka lektora:

- Kdo je kompetentní vést terapeutické aktivity s dětmi?
- Patří terapie do školství?

Jedná se především o otázky k zamyšlení, účastníci si své myšlenky zapíší.

Lektor nechá účastníky, aby se rozdělili do skupin (dvojice nebo trojice), a sdělí jim, že bude probíhat praktická ukázka technik. Využije pracovní list Moje reklama (viz obr. č. 3.7.3.17, příloha 5.7.3.1), který rozdá nakopírovaný i účastníkům (distanční text Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák mimo rodinu, str. 9).

MOJE REKLAMA

Trocha vlastní reklamy nemůže nikdy škodit – pokus se navrhnout triko, které by bylo schopné představit tě ostatním lidem okolo tak, jak bys ty nejraději chtěl/a/.

Obr. č. 3.7.3.17: Moje reklama (zdroj: ŽLUNKOVÁ, J., vlastní materiál)

Aktivita:

„Jak se vidím já, jak mě vidíš ty“ – popis aktivity lze nalézt v distančním textu Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák mimo rodinu, str. 10).

Jedná se o dobrovolné zapojení, účastníci nejsou k aktivitě nuceni, jde pouze o ukázku techniky, která se k terapeutické práci může využívat, na což jsou účastníci upozorněni, aby se cítili bezpečně.

Výsledek jejich práce nebude veřejně prezentován ani nebude nijak interpretován (jak by ve skutečné terapii mohl být).

Reflexe:

Reflexe k praktickým cvičením.

Závěrečné téma (Možnosti práce s rodinou) je probíráno v co největší míře formou diskuse a aktivního zapojení účastníků – příklady z vlastní praxe:

- hlavní zásady práce s rodinou;
- zkušenosti ze spolupráce s rodiči (jak si rodiče dětí získat, co se v komunikaci s rodiči osvědčilo, co naopak komunikaci brzdí atd.).

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Je pro vás terapeutická práce s dětmi v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy samozřejmostí?
- Jaká forma terapeutické práce s dětmi je vám nejbližší? Kterou byste jako vedoucí zařízení pro výkon ústavní výchovy prosazovali?
- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.7.4 BLOK č. 4: **(Vymezení a způsoby řešení problémů, které musejí vedoucí pedagogičtí pracovníci řešit při výchovné a vzdělávací činnosti v domovech mládeže a zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy; Pochopení a vytváření podmínek pro efektivní způsoby vedení domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy)**

Cíle bloku č. 4:

- Zmapovat nejčastěji se vyskytující problémové situace výchovy a vzdělávání žáků, se kterými se účastníci kurzu setkávají na jednotlivých typech škol a školských zařízení.
- Ukázat možnosti řešení problémových situací v zařízeních pro výkon ústavní výchovy v rámci dané legislativy.
- Vyvolat diskusi na téma vedení týmu a týmová spolupráce v zařízeních pro výkon ústavní výchovy.

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 4 (aktivity, úkoly, průběh):

Diskuse:

V úvodu lektor naváže na diskusi na téma spolupráce s rodinou a v souvislosti s tímto si ujasní s účastníky postavení, roli a pozici pedagogického pracovníka ve škole.

Otázky lektora:

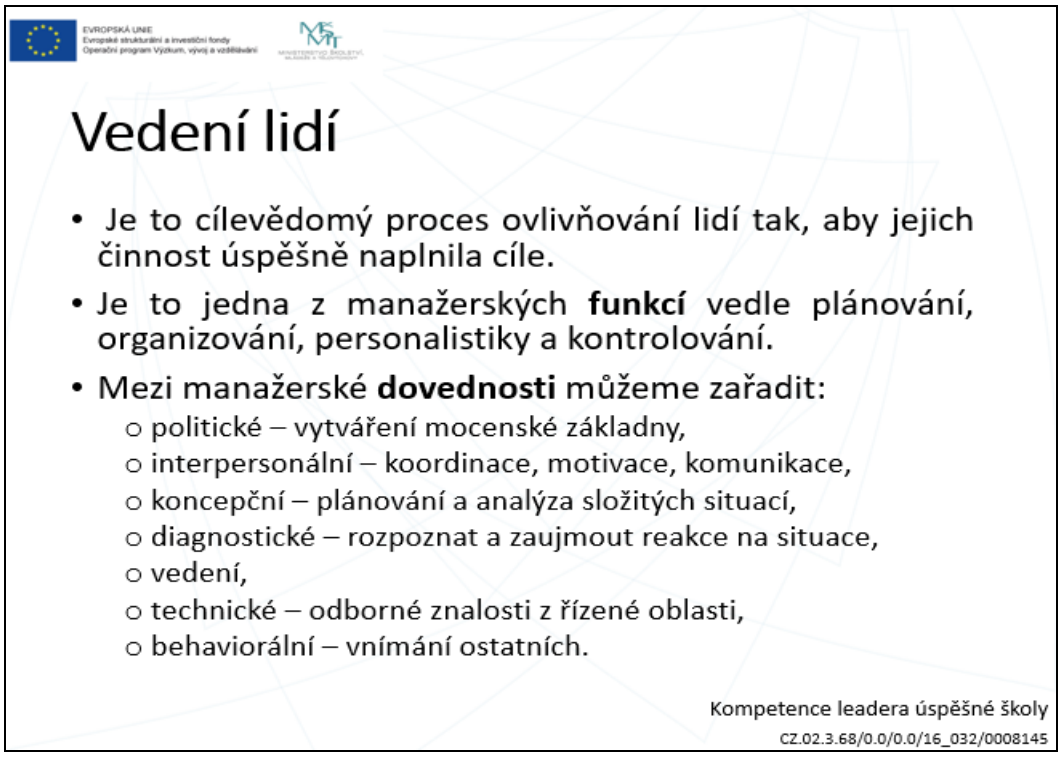
- Má zařízení vypracovaný morální kodex pedagogického pracovníka?
- V jakých rolích a pozicích se pedagog ve škole nachází?
- Může jeho pozice ovlivnit možnosti řešení problémových situací?
- Jaké jsou týmové role?
- Jaký styl vedení týmu preferujete?

Lektor nechá účastníky, aby sdělili své odpovědi.

Výklad:

Následuje výklad lektora týkající se:

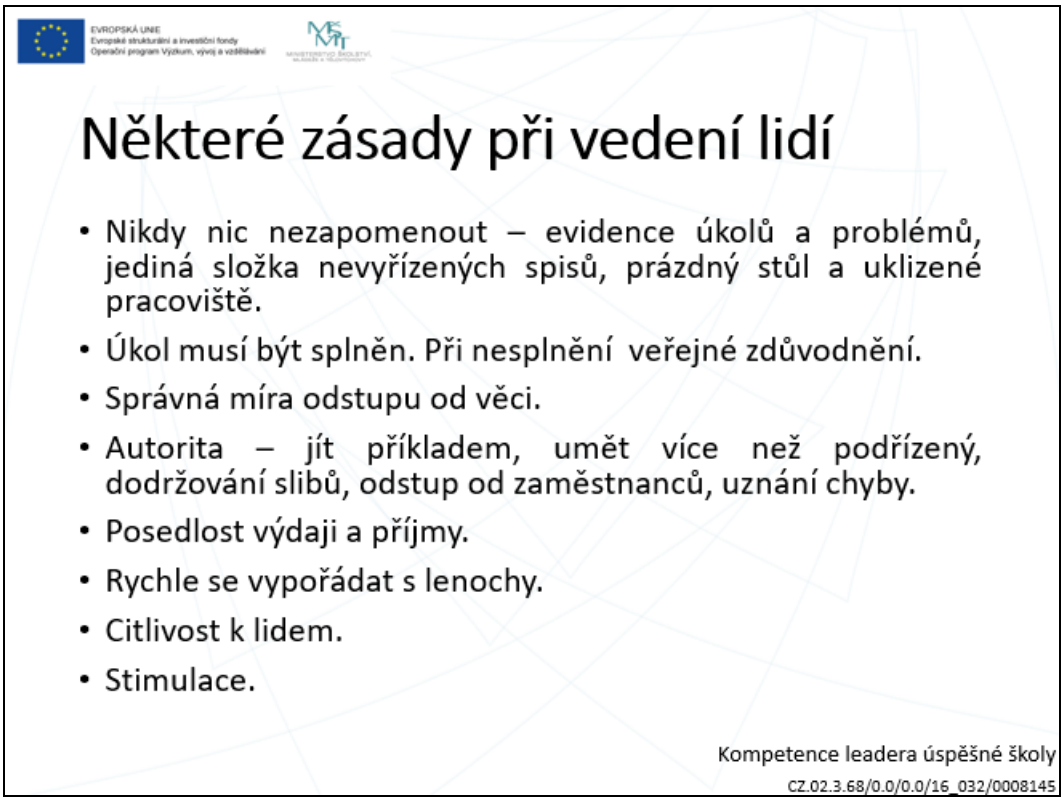
- teorie managementu (opírá se o prezentaci Pochopení a vytváření podmínek pro efektivní způsoby vedení domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, slidy 2–4, viz obr. č. 3.7.4.1–3.7.4.3);
- nastínění hlavních aktuálních témat jako témat problémových, konfliktních v souvislosti s chováním dětí/žáků.

Obr. č. 3.7.4.1: Powerpointová prezentace Pochopení a vytváření podmínek pro efektivní způsoby vedení domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, slide č. 2 (zdroj: KŘEPSKÝ, D.)

Obr. č. 3.7.4.2: Powerpointová prezentace Pochopení a vytváření podmínek pro efektivní způsoby vedení domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, slide č. 3 (zdroj: KŘEPSKÝ, D.)

Obr. č. 3.7.4.3: Powerpointová prezentace Pochopení a vytváření podmínek pro efektivní způsoby vedení domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, slide č. 4 (zdroj: KŘEPSKÝ, D.)

Možnosti vedení bloku v další části:

- v případě vyšší míry aktivity účastníků možnost výběru 1–2 konkrétních případů/kazuistik projevů rizikového chování dítěte – formou „burzy nápadů a zkušeností“ téma probrat a stanovit možné postupy v řešení situace (pracovat na principech bálintovské skupiny);
- v případě nízké míry aktivity účastníků využití prezentace a doplnění případy z praxe lektora.

Závěr bloku:

- diskuse k danému tématu:
  Lze se manažerským dovednostem naučit? Jaký vliv má zkušenost?
  Jakou roli hraje u manažera schopnost sebereflexe?
  Čeho bychom se měli vyvarovat při řešení konfliktních situací s dětmi?
- shrnutí, závěr lektora k průběhu celého workshopu;
- prostor pro účastníky – cílená zpětná vazba, reflexe jednotlivých účastníků k otázkám.

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

Použitá literatura a zdroje Metodického bloku č. 7 (Doplňkový tematický blok IV – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy):

1. *Střediska výchovné péče* [online]. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: ©2020 [cit. 16.9.2020]. Dostupné z: https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/strediska-vychovne-pece
2. Zákon č. 109/2002 Sb., Zákon o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.

3.8 Metodický blok č. 8 (Doplňkový tematický blok V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání) – počet hodin 16 hodin distanční a 8 hodin prezenční

V souladu s obsahem vzdělávání v rámci projektu Kompetence leadera úspěšné školy je žádoucí, aby lektor splňoval kvalifikační předpoklady, tzv. „Standard lektora“. Tento standard má definovaný každý vzdělávací modul v rámci projektu. Standard lektora pro doplňkový tematický blok V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání (dále DTB V) je dostupný na http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/.

V rámci příprav a plánování každé vzdělávací hodiny prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB V je nutné stanovit si:

- vzdělávací cíle;
- zvolit vhodné vyučovací metody a organizační formy.

Je nutné zvolit takový repertoár výukových metod a forem, které povedou k dosažení stanovených cílů. Dbáme na aktivní zapojení účastníků, střídání metod a forem. Využíváme především aktivizační a komplexní metody výuky. Pro jednotlivé aktivity uvádíme přibližný časový rozsah.

Nezapomeňme připravit pomůcky ve formě studijních textů, zdroje informací, důležité odkazy, pracovní listy, příklady, videa, obrázky. Rovněž pracujeme s příklady dobré praxe, které jsou také součástí distančních textů.

V posledních fázích přípravy volíme způsob hodnocení výkonů účastníků kurzu. Využijeme formulované výukové cíle, které zpětně ověřujeme. Kombinujeme písemné zkoušení na závěr s průběžným ověřováním pomocí předem připravených otázek, zadáváme úkoly k vypracování, diskutujeme.

Je vytvořena baterie testů a jejich řešení – viz výukové materiály (digitální forma, tj. v e-learningovém systému **LMS UNIFOR**; přihlašovací odkaz: https://unifor.upol.cz/pedagogicka/; uživatelské jméno: esfklus; heslo: esfklus2019).

Posledním krokem při plánování je reflexe účastníků kurzu a sebereflexe lektora. Děje se až po skončení hodiny. Pro sebereflexi lze využít techniku kladení otázek:

- zda učební činnosti byly vybrány vhodně;
- co dělalo účastníkům největší obtíže;
- zda byl výklad srozumitelný;
- co se podařilo, co se nepodařilo.

Pro zhodnocení reakcí účastníků na konci kurzu je možné využít evaluační dotazník, ale také rozhovor nebo anketu.

Před realizací modulu je vždy nutné aktualizovat učivo vzhledem k aktuálním právním předpisům a s ohledem na nejnovější poznatky v oblasti teorie i praxe.

Jednou z možných forem realizace prezenčního studia je workshop, kdy lektor připraví program tak, aby prostřednictvím různých technik (brainstorming, priorizace, mentální mapy, zpětná vazba, aj.) účastníci s využitím vlastních zkušeností a znalostí došli k výstupu, který je pro ně užitečný a využitelný v jejich další práci, praxi. Lektor je při tom většinou v roli moderátora, facilitátora. Výstup workshopu se formuluje díky předem danému tématu a cíli workshopu. Lektor využívá techniky „prolínání s konečným rozuzlením“: témata jsou tedy volena nikoliv tradičně kaskádovitě či postupně,

ale prolínají a spojují jednotlivá relevantní témata, k jejichž pochopení často dochází až v závěrečné části workshopu. Výhodou této techniky je nacházení nových, často nečekaných souvislostí; nevýhodou pak někdy nižší míra pochopení na začátku edukativního procesu, což může činit problém zejména účastníkům, kteří preferují jasnou posloupnost a logickou návaznost řešených témat.

Workshop není vhodný pro úplné začátečníky, ale slouží pro další vzdělávání a prohlubování znalostí. V průběhu workshopu není představována teorie – předpokládá se, že každý účastník má určitý teoretický základ (podmínkou účasti je absolvování distanční části vzdělávacího modulového DTB V, která předchází prezenční části) a je schopen s ním ostatní seznámit. Pokud se dostává k tématu teoreticko-terminologickému, pak v souvislostech nebo inovativně s ohledem na „tradičně prezentované" v konfrontaci „v praxi uplatňované". Díky interaktivním formám spolupráce mezi účastníky tohoto typu vzdělávání dochází k tomu, že si lidé odnášejí více podnětů pro své další praktické působení. Některé souvislosti doznají pochopení až dlouho po workshopu v konfrontaci s reálným profesním procesem.

Učivo DTB V obsahuje následující výukové materiály:

- prezentace v Microsoft PowerPoint (odkazy dostupné v příloze 5.8);
- distanční výukové materiály zavěšené v LMS UNIFOR (https://unifor.upol.cz/pedagogicka/;
- baterie testů a jejich řešení přístupné v LMS UNIFOR (odkazy dostupné v příloze 5.8);
- příklady dobré praxe;
- hypertextové odkazy přímo v distančním textu;
- hypertextové odkazy přímo v prezentaci Microsoft PowerPoint určené pro prezenční výuku;
- seznam doporučené literatury.

Seznam prezentací v Microsoft PowerPoint prezenční části vzdělávacího modulového programu v rozsahu 8 hodin:

- Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání
- Plánování aktivit v zájmovém vzdělávání
- Podpora zapojení pedagogů do aktivit školního klubu
- Projektování, řízení a fundraising
- Volný čas, rekreace, mimoškolní vzdělávání

Odkaz k prezentacím je dostupný v příloze 5.8.

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB V v rozsahu 16 hodin:

- Školní klub – viae, visa, voca

Prezenční část

Na základě nastudovaných materiálů v distanční části je realizována prezenční část vzdělávacího modulového programu DTB V. Workshop je koncipován jako dvoudenní v rozsahu 8 hodin, kdy první den trvá 2 hodiny (2 x 45 min.) a druhý 6 hodin (6 x 45 hod.).

Účastníci budou mít prostor pro samostudium hypertextových odkazů, které jim lektor pošle předem, a budou mít možnost prezentovat své chápání těchto externích textů. Lektor nestanovuje výběr a množství, které se mají prostudovat, je to na zodpovědnosti a časových možnostech každého účastníka. Nastudování těchto odkazů je však předpokladem pro efektivní diskusní část, včetně možnosti zařazení edukativních a prezentačních technik typu brainstorming či mentální mapy.

Logickým předpokladem je i předchozí samostudium distančního textu, na který prezenční část vzdělávání navazuje. Některá témata jsou však řešena pouze v prezenční části a předpokládá se znalost tématu z praxe i z příslušného distančního textu, na který je při monologickém výstupu někdy jednoduše odkazováno bez dalšího opakování či prohlubování.

Seznam konkrétních hypertextových odkazů pro možnost samostudia před zahájením prezenční části vzdělávání, které lektor pošle účastníkům dopředu k nastudování (k nalezení také v příloze 4.8):

- https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/111302
- https://sites.google.com/site/cmmsphysicaleducation/rules-and-expectations/hellison-s-five-level-s
- https://www.apa.upol.cz/apa-osob-s-eto
- https://terapiedivocinou.cz/
- https://www.psl.cz/metoda-zazitkove-pedagogiky-3/
- https://gymnasion.org/
- https://gymnasion.org/edice-gymnasionu/
- https://www.nevychova.cz/o-nevychove/
- https://cs.qwe.wiki/wiki/Contact_hypothesis
- https://cs.qwe.wiki/wiki/Social_cognitive_theory
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Teacher_self-efficacy

Forma a bližší popis realizace

Přednáška, diskuse, reflexe, příklady dobré praxe, individuální práce, skupinová práce.

Cílem prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB V je:

- Vysvětlit, rozšířit a prohloubit informace z distančního textu.
- Umožnit řízenou diskusi nad tématy řešenými v praxi při každodenní pedagogické činnosti v kontextu zájmového vzdělávání.
- Umožnit pochopení teoretických modelů a příkladů historických výzkumně orientovaných experimentů a kvaziexperimentů relevantních k problematice zájmového vzdělávání.
- Nalézt společnou platformu pro sdílení a kooperaci mezi formálně zřízenými organizacemi v zájmovém vzdělávání a tzv. neformálem, tedy neziskovými organizacemi zabývajícími se službami ve volnočasových aktivitách.

Informace k lektorskému zabezpečení prezenční části vzdělávacího modulového programu Doplňkový tematický blok V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání:

- Lektor zná principy fungování školního klubu.
- Lektor má zkušenosti se zájmovým vzděláváním.

Lektor preferuje interaktivní vedení workshopu před akademickým stylem.

Powerpointová prezentace je pouze podporou pro lektora a je možné ji využít v návaznosti na témata, která budou účastníci v ohlédnutí za distančním studiem zmiňovat. Lektor využívá studijní opory.

Lektor využívá Standardu lektora DTB V (http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/).

Metody

- práce s informacemi a elektronickými zdroji,
- diskuse,
- reflexe,
- sdílení praxe účastníků.

Pomůcky

- psací potřeby, dataprojektor, flipchart, papíry A4, notebooky, smartphony nebo tablety (pro samostudium před samotným zahájením prezenční části vzdělávání)

Podrobně rozpracovaný obsah prezenční části:

Harmonogram prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB V je rozdělen do několika bloků.

3.8.1 BLOK č. 1 (Podpora zapojení pedagogů do aktivit školního klubu)

Cíle bloku č. 1:

- Interpretovat řešení dobrovolných úkolů z distanční části.
- Určit nejzávažnější témata problematiky zájmového vzdělávání.

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 1 (aktivity, úkoly, průběh):

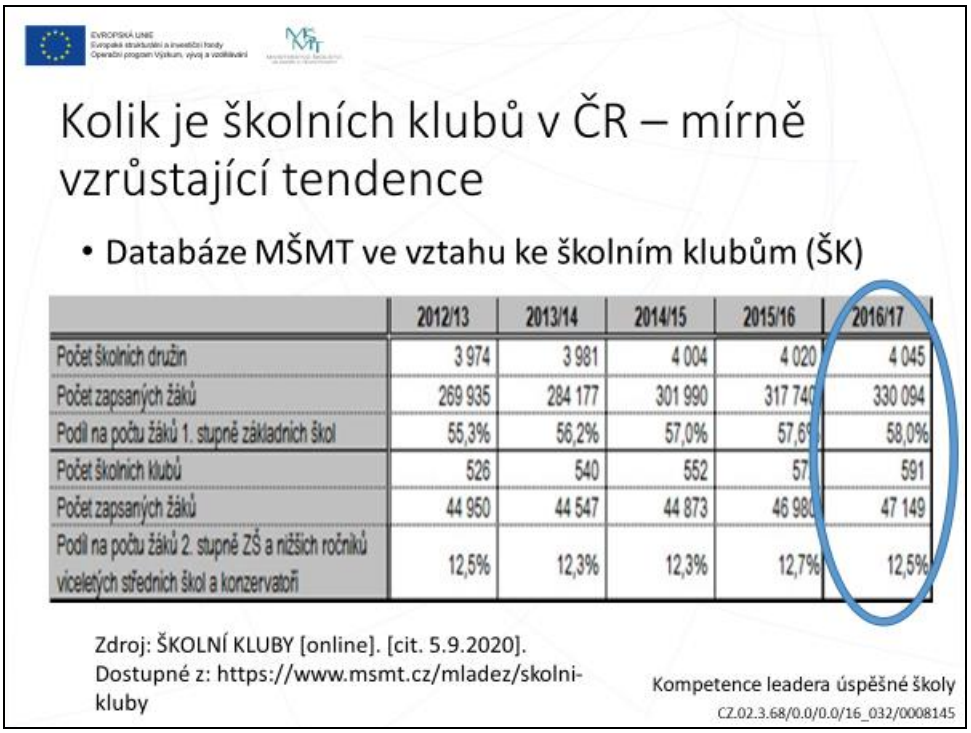
Úvodní část:

- zahájení prezenční části lektorem – motivační úvod;
- představení lektora (včetně případných dotazů účastníků);
- představení projektu (včetně případných dotazů účastníků);
- představení vzdělávacího modulového programu DTB V (včetně případných dotazů účastníků);
- nastavení harmonogramu workshopu.

V tomto bloku se lektor opírá o powerpointovou prezentaci Podpora zapojení pedagogů do aktivit školního klubu.

Aktivita/výklad:

Lektor v rámci evokační aktivity konfrontuje účastníky s oficiálními statistikami v kontextu školních klubů (viz obr. č. 3.8.1.1) a ve vztahu k dalším organizacím působícím v zájmovém vzdělávání, jako jsou domy dětí a mládeže či školní družiny. Lektor účastníky vyzve, aby vyjádřili vlastní názor na předložená data.

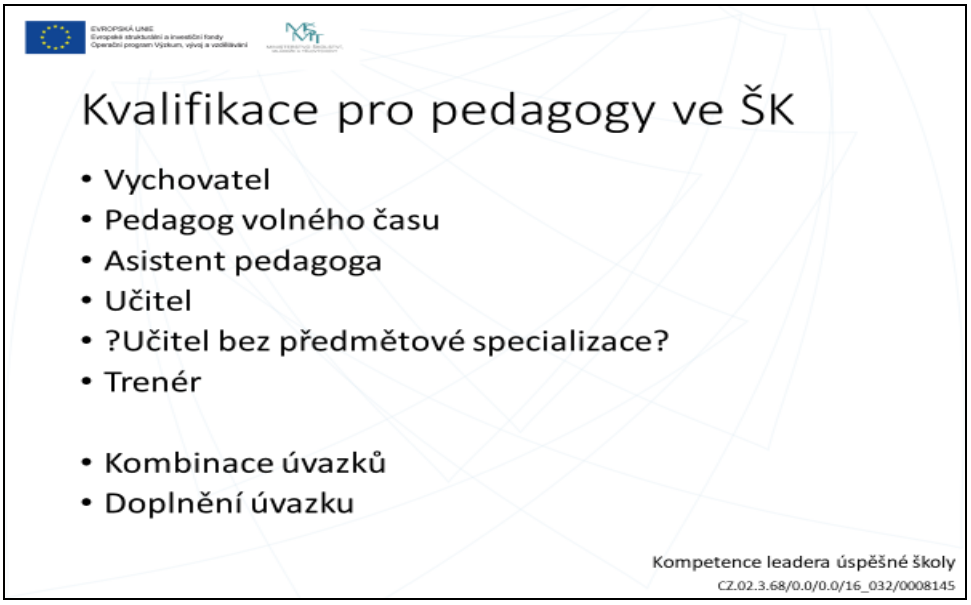

	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Počet školních družin	3 974	3 981	4 004	4 020	4 045
Počet zapsaných žáků	269 935	284 177	301 990	317 740	330 094
Podíl na počtu žáků 1. stupně základních škol	55,3%	56,2%	57,0%	57,6%	58,0%
Počet školních klubů	526	540	552	57	591
Počet zapsaných žáků	44 950	44 547	44 873	46 980	47 149
Podíl na počtu žáků 2. stupně ZŠ a nižších ročníků víceletých středních škol a konzervatoří	12,5%	12,3%	12,3%	12,7%	12,5%

Obr. č. 3.8.1.1: Powerpointová prezentace Podpora zapojení pedagogů do aktivit školního klubu, slide č. 2 (zdroj: JEŠINA, O.)

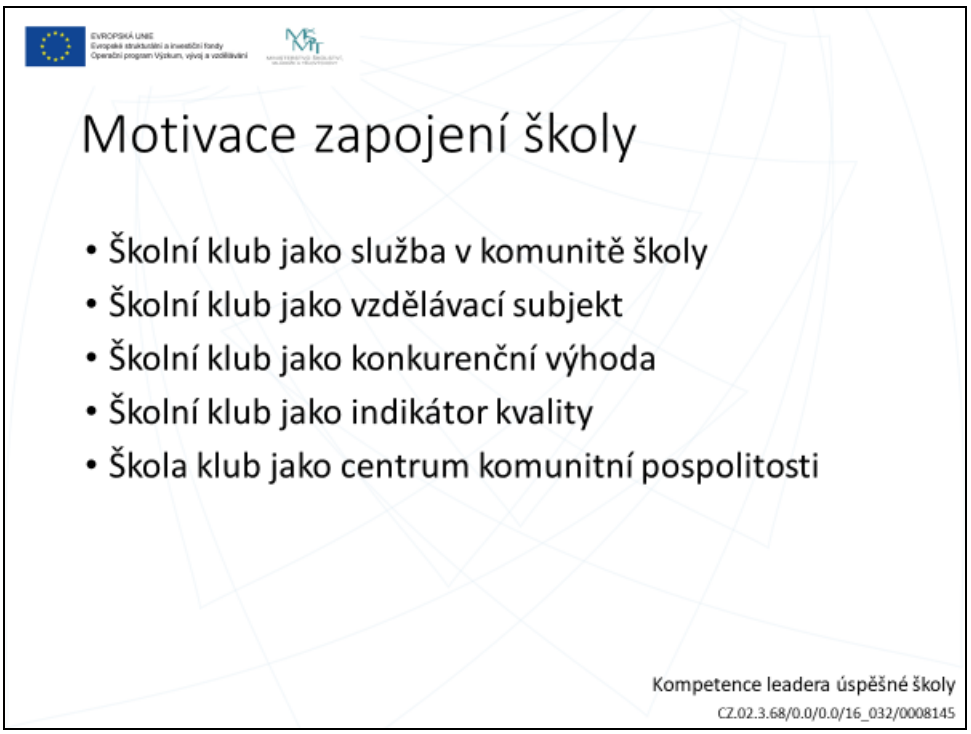
Výklad:

Lektor účastníky seznámí s jednotlivými pedagogickými pozicemi působícími v zájmovém vzdělávání. Představeno jim bude téma minimálních kvalifikací pro tyto pedagogické pozice zakomponované v zákoně 563/2004 (viz obr. č. 3.8.1.2) a také jim budou představeny aktuální postupy při institucionálních akreditacích a nově zavedeném systému regulací MŠMT.

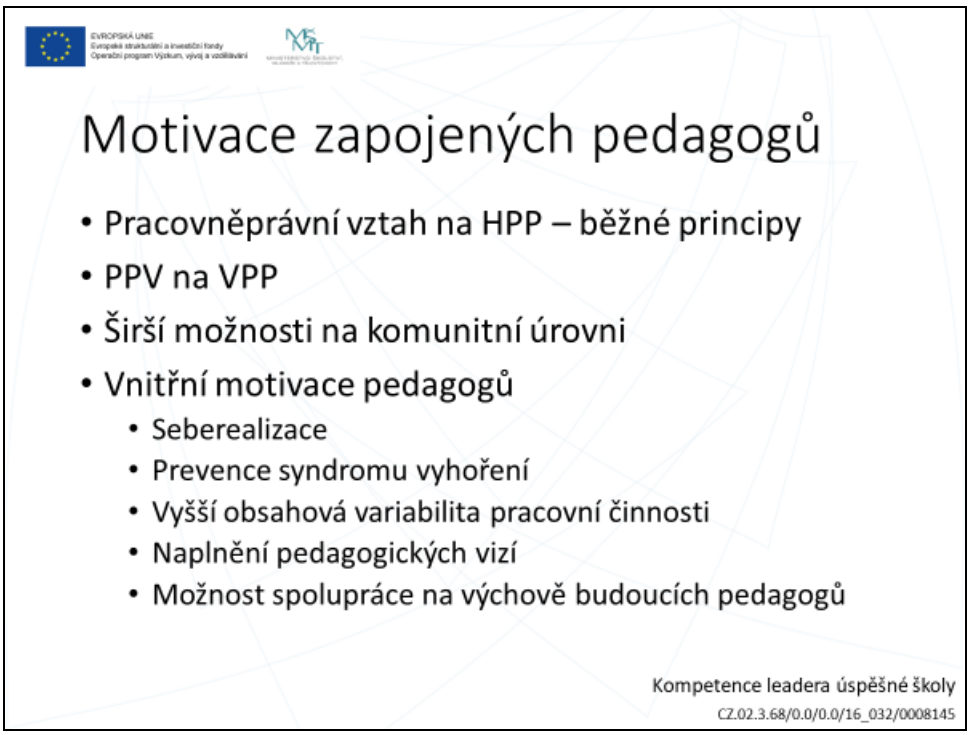

Obr. č. 3.8.1.2: Powerpointová prezentace Podpora zapojení pedagogů do aktivit školního klubu, slide č. 3 (zdroj: JEŠINA, O.)

Lektor účastníkům stručně nastíní několik potenciálních motivů pro založení a organizaci školních klubů (viz obr. č. 3.8.1.3 a 3.8.1.4). S tímto tématem budou podrobněji seznámeni v bloku č. 2.

Obr. č. 3.8.1.3: Powerpointová prezentace Podpora zapojení pedagogů do aktivit školního klubu, slide č. 4 (zdroj: JEŠINA, O.)

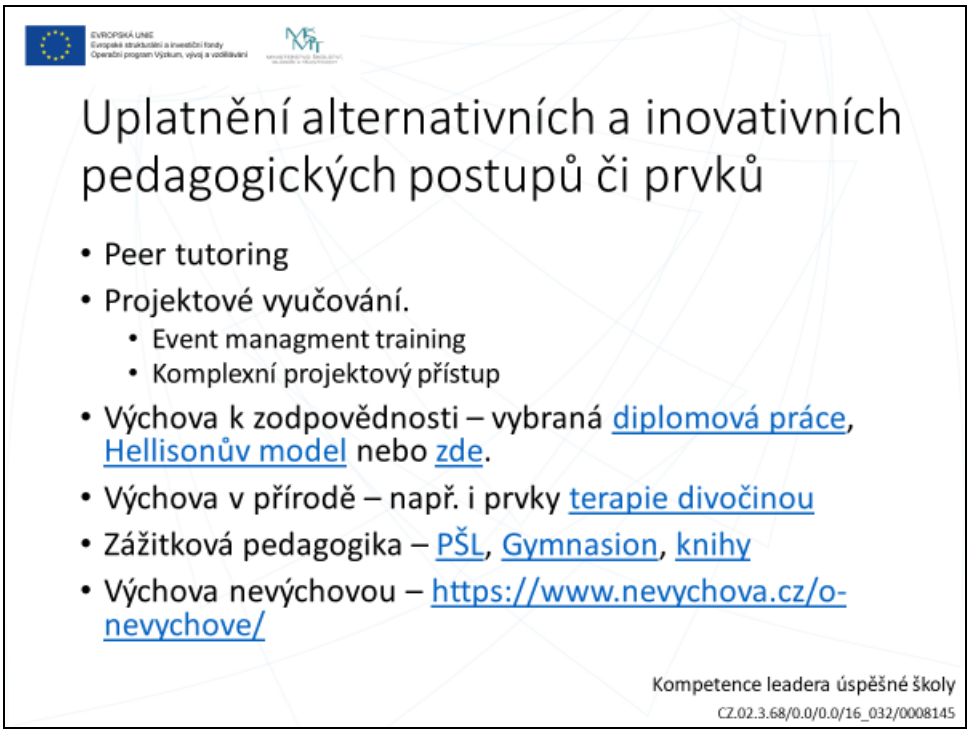

Obr. č. 3.8.1.4: Powerpointová prezentace Podpora zapojení pedagogů do aktivit školního klubu, slide č. 5 (zdroj: JEŠINA, O.)

Lektor představí zahraniční zkušenosti s postupy, jako je peer tutoring a jeho možné využití v kontextu zájmového vzdělávání.

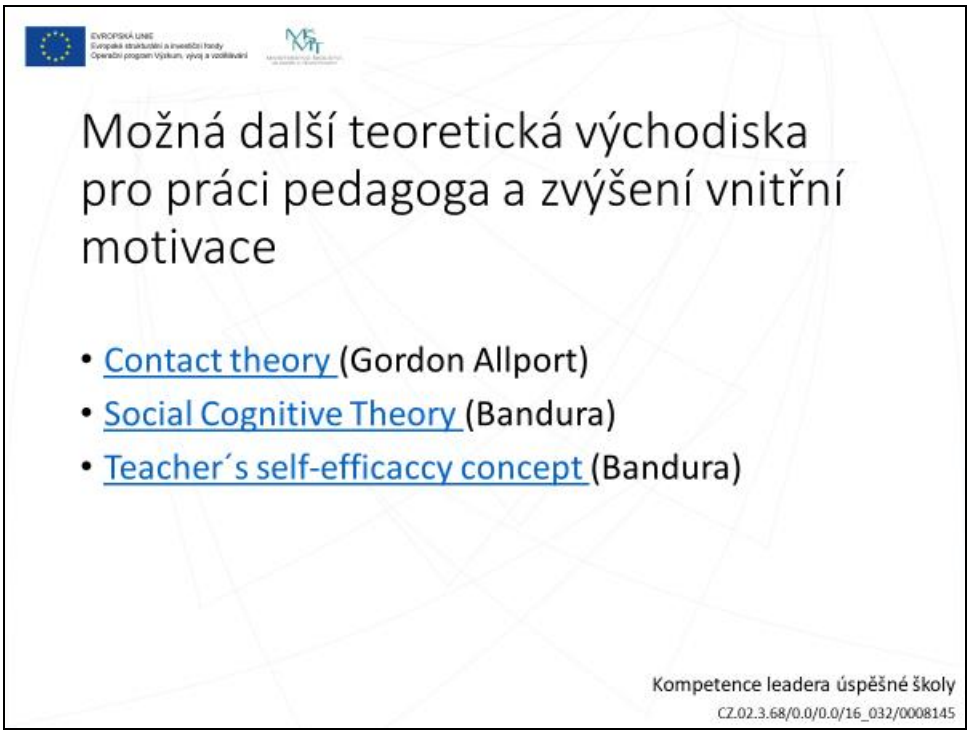
Účastníkům budou představeny základní informace o jednotlivých formách a postupech při výchově (viz obr. č. 3.8.1.5). Účastníci budou dotazováni, zda někdy v praxi pracovali s metodami jako:

- peer tutoring;
- projektové vyučování;
- event managment training;
- komplexní projektový přístup;
- výchova k zodpovědnosti;
- výchova v přírodě;
- zážitková pedagogika;
- výchova nevýchovou.

Obr. č. 3.8.1.5: Powerpointová prezentace Podpora zapojení pedagogů do aktivit školního klubu, slide č. 6 (zdroj: JEŠINA, O.)

Lektor zmíní i další možná teoretická východiska pro práci pedagoga a zvýšení vnitřní motivace. Účastníkům ukáže tyto teorie formou odkazů v prezentaci (viz obr. č. 3.8.1.6).

Obr. č. 3.8.1.6: Powerpointová prezentace Podpora zapojení pedagogů do aktivit školního klubu, slide č. 7 (zdroj: JEŠINA, O.)

Úkol:

Následně lektor účastníky vyzve, aby samostatně nastudovali následující odkazy obsahující různá témata související s danou problematikou. Lektor dá účastníkům dostatek času na to, aby si odkazy prostudovali a připravili otázky pro následnou diskusi (tyto otázky budou diskutovány v dalším výukovém bloku):

- https://sites.google.com/site/cmmsphysicaleducation/rules-and-expectations/hellison-s-five-level-s
- https://www.apa.upol.cz/apa-osob-s-eto
- https://terapiedivocinou.cz/
- https://www.psl.cz/metoda-zazitkove-pedagogiky-3/
- https://gymnasion.org/
- https://gymnasion.org/edice-gymnasionu/
- https://www.nevychova.cz/o-nevychove/
- https://cs.qwe.wiki/wiki/Contact_hypothesis
- https://cs.qwe.wiki/wiki/Social_cognitive_theory
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Teacher_self-efficacy

Aktivita:

Lektor účastníky rozdělí do 4 skupin. Jejich úkolem je vybrat příslušnou legislativní normu, kterou obdrží vytištěnou na papíře. Na papír si mohou rovněž dělat poznámky, které budou po skončení aktivity prezentovat ostatním účastníkům.

Účastníci pracují s těmito legislativními normami, které si vylosují a které má lektor dopředu připravené vytištěné na papíře[1]:

- zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů (dostupné zde: https://www.msmt.cz/dokumenty-3/zakon-o-pedagogickych-pracovnicich-1);
- zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) (dostupné zde: https://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon);
- vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (dostupné zde: https://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlaska-c-27-2016-sb-o-vzdelavani-zaku-se-specialnimi);
- vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání (dostupné zde: https://www.msmt.cz/mladez/zajmove-vzdelavani-1).

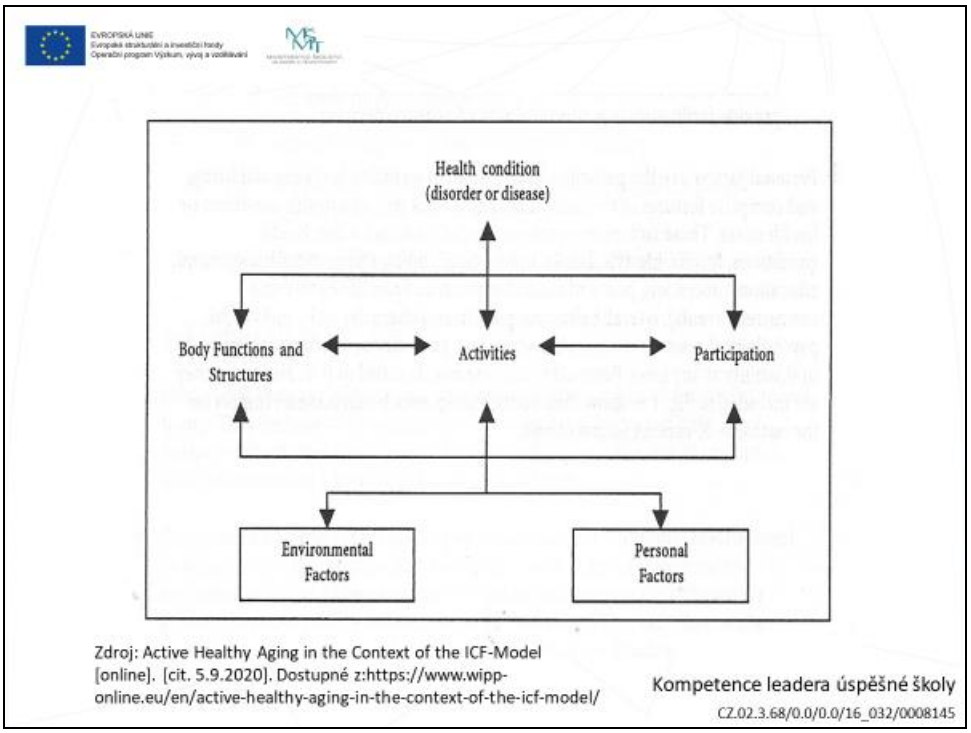
Účastníci mají za úkol ve skupině diskutovat, jak chápou znění těchto zákonných norem, a popsat, jak je uplatňují v praxi, tzn.:

- relevance zákona/vyhlášky k zájmovému vzdělávání;
- vytipování problematických pasáží zákona/vyhlášky ve vztahu k reálnému uplatňování norem;
- představení řešení typu „tak to děláme my“.

Výklad:

Lektor následně velmi obecně seznámí účastníky s modelem ICF (viz obr. č. 3.8.1.7), ke kterému se detailněji vrátí v příštích blocích. Model je představen v originále, aby nedošlo ke ztrátám či zkreslení významu hned na začátku (v dalších blocích se již pracuje s českým přepisem).

[1] *Pozn. pro lektora: Není třeba tisknout články na papír, pokud mají účastníci k dispozici vlastní notebook či smartphone.*

Obr. č. 3.8.1.7: Powerpointová prezentace Podpora zapojení pedagogů do aktivit školního klubu, slide č. 8 (zdroj: JEŠINA, O.)

Účastníci mají prostor pro základní nastudování (pohled) a individuální dotazy.

Aktivita/diskuse:

Otázky lektora:

- Jaký je rozdíl mezi historickým pojetím zdraví, životního stylu, kvality života a tímto pohledem?
- Co stojí v centru modelu zdraví?
- Jaký má tento model WHO spojitost se zájmovým vzděláváním?

Účastníci mají dostatek času na promyšlení odpovědí a jejich zaznamenání na papír. Následuje diskuse.

Lektor ukončí první blok.

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?

- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

<u>Další doporučení ke zpětné vazbě:</u>

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.8.2 BLOK č. 2 (Volný čas, rekreace, mimoškolní vzdělávání)

Cíle bloku č. 2:

- Pochopit unikátnost postavení zájmového vzdělávání ve vzdělávacím systému jako celku.
- Pochopit rozdíl v cílech a obsahu termínů obdobných, jako je zájmové vzdělávání.
- Pochopit smysl státem garantovaného vzdělávání v kontrastu s nestátním komerčním i neziskovým sektorem.
- Pochopit význam trendů v oblasti volnočasových aktivit a jejich vlivu na tendence vývoje i historické chápání vybraných relevantních fenoménů.
- Uvědomit si smysl zájmového vzdělávání v kontextu chápání zdraví a kvality života v konfrontaci s modelem ICF 2001.

Rozsah:

- 2 hodiny (2 x 45 min.)

Obsah bloku č. 2 (aktivity, úkoly, průběh):

Lektor se v tomto bloku opírá o powerpointovou prezentaci Volný čas, rekreace, mimoškolní vzdělávání.

Aktivita/výklad:

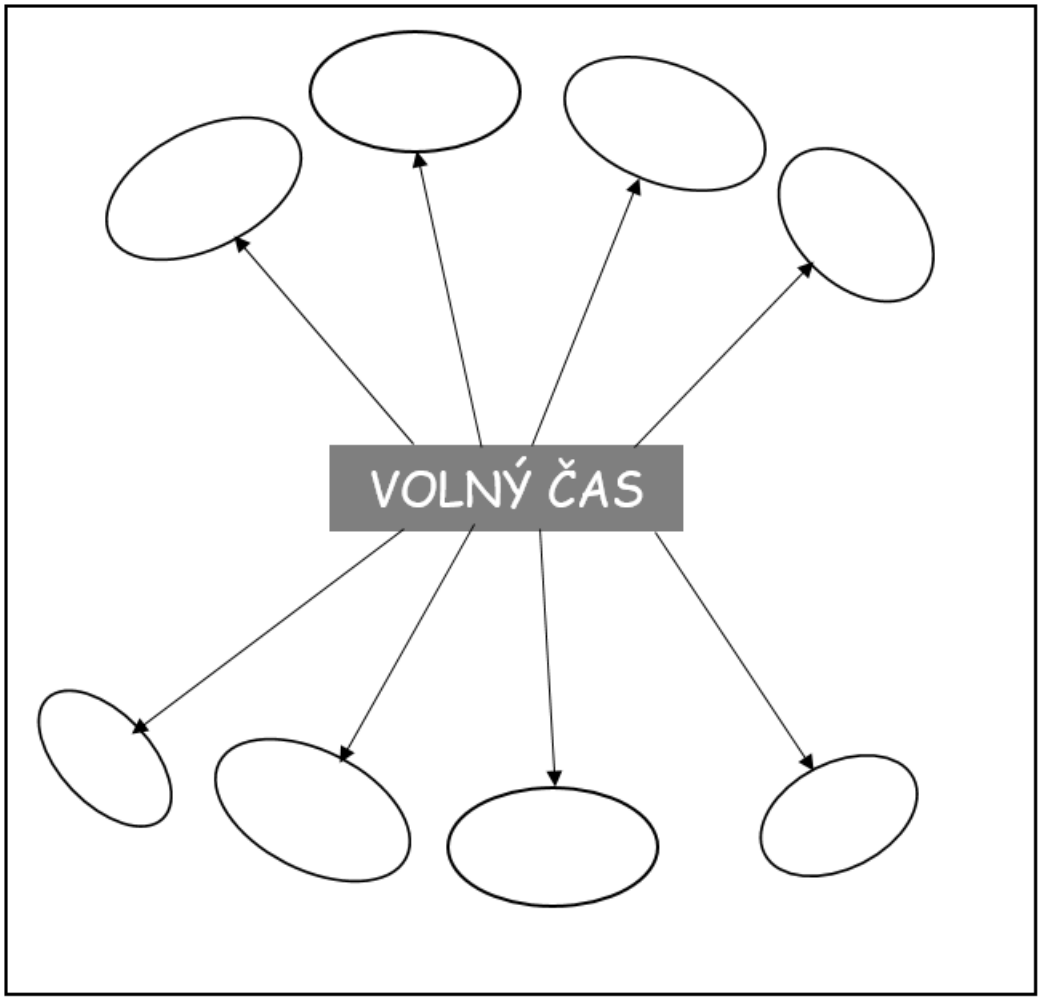
Lektor na začátku bloku vyzve účastníky, aby prezentovali úkol, který jim zadal, a to nastudování odkazů (viz výše). Lektor účastníky pobídne, aby mu kladli dotazy, které je se samostudiem hypertextových odkazů napadaly.

Lektor účastníky vyzve, aby definovali cíle a smysl zájmového vzdělávání v konfrontaci s obdobnými tématy, jako jsou mimoškolní aktivity, volný čas, životní styl, subjektivní vnímání kvality života, aktivita, holistické chápání zdraví a komprehensivní rehabilitace s prvky využitelnými pro všechny bez ohledu na zdravotní stav či sociální status.

Tato témata jsou účastníkům prezentována prostřednictvím powerpointové prezentace se zadávanými úkoly a otázkami.

Aktivita:

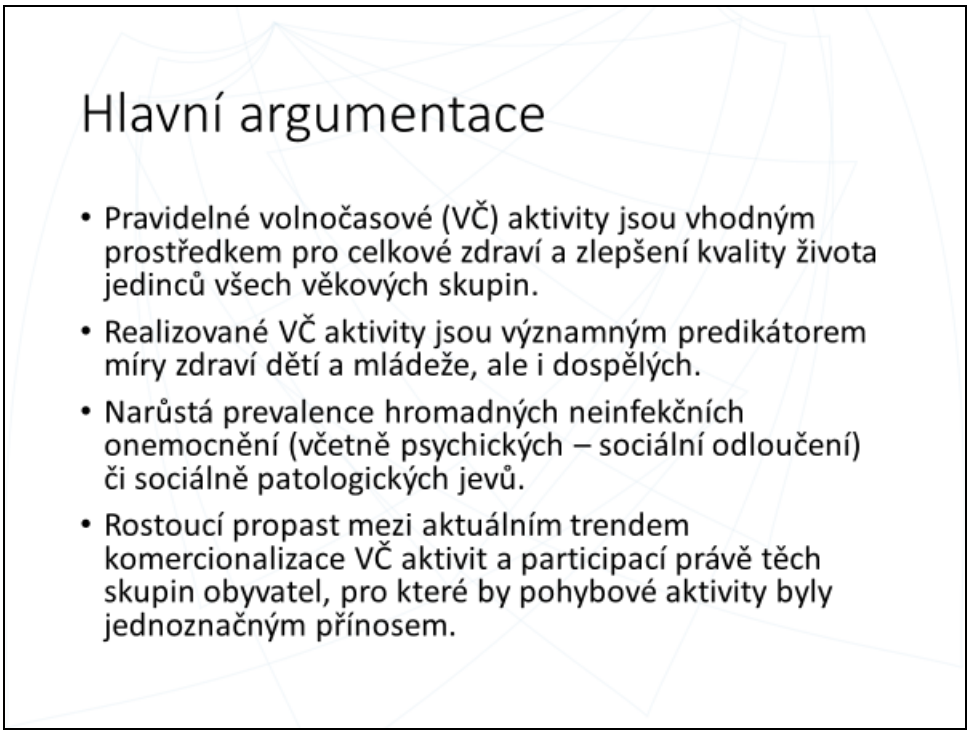
Lektor dá účastníkům rovněž prostor, aby se zamysleli nad významem volného času v životě člověka – jejich odpovědi zaznamenává do myšlenkové mapy (viz obr. č. 3.8.2.1).

Obr. č. 3.8.2.1: Návrh myšlenkové mapy na téma Volný čas v životě člověka pro práci s účastníky (zdroj: JEŠINA, O.)

Výklad/diskuse:

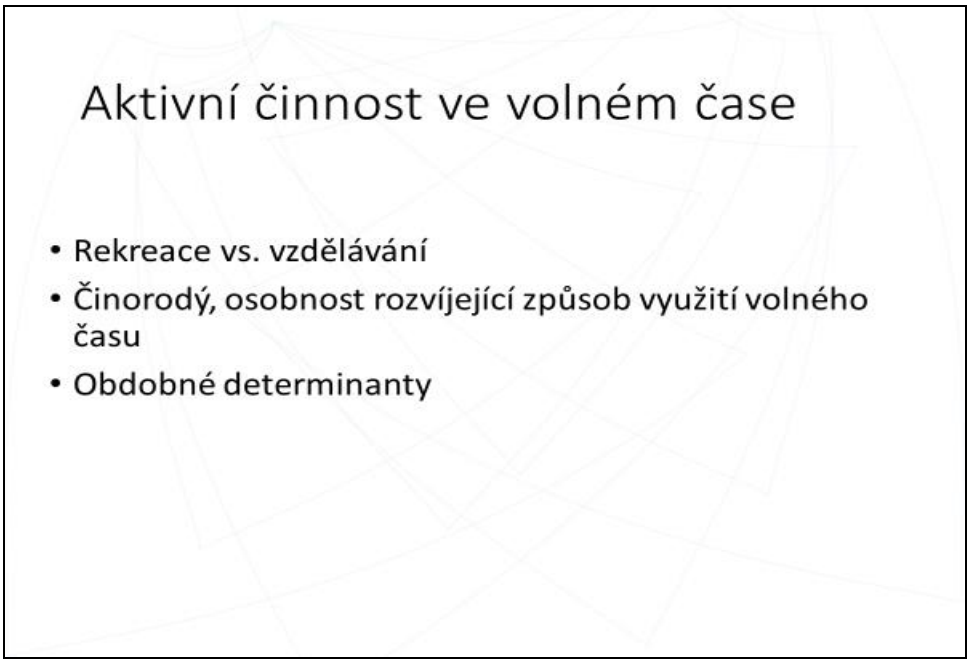
Lektor účastníky konfrontuje s vybranými aspekty volného času (viz obr. č. 3.8.2.2). Lektor s účastníky diskutuje o limitech a vztahu účastníků k zájmovému vzdělávání a vlastnímu zdraví v holistickém pojetí:

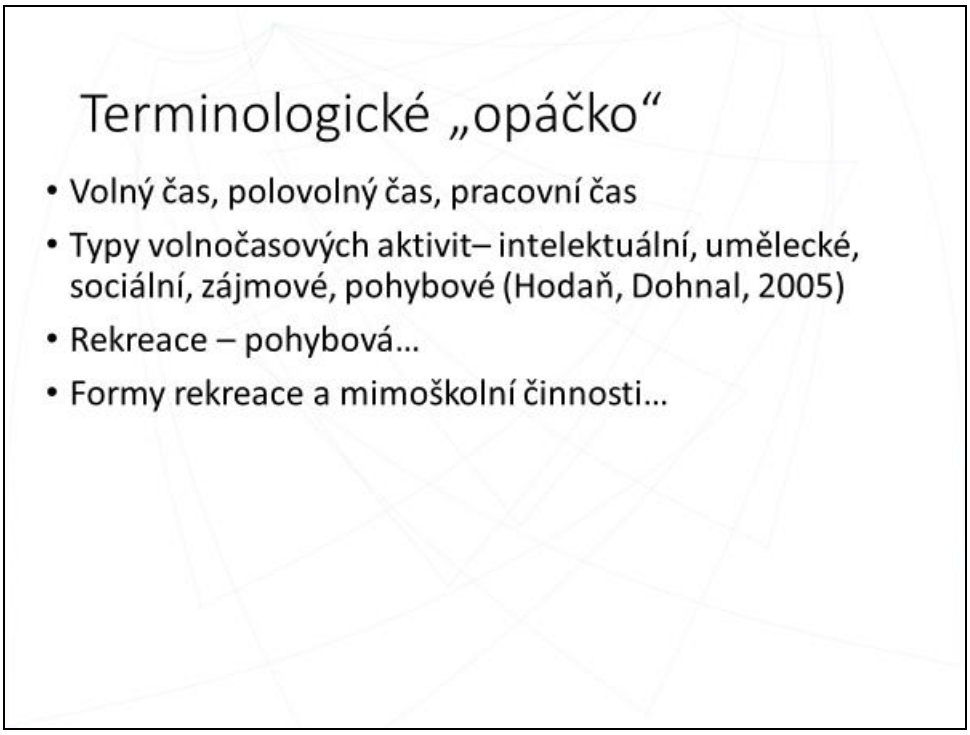
Obr. č. 3.8.2.2: Powerpointová prezentace Volný čas, rekreace, mimoškolní vzdělávání, slide č. 2 (zdroj: JEŠINA, O.)

Výklad:

Lektor dále pokračuje výkladem o aktivní činnosti ve volném čase, zopakuje s účastníky některé termíny a zmíní formy rekreace a mimoškolní činnosti (viz obr. 3.8.2.3–3.8.2.6).

Obr. č. 3.8.2.3: Powerpointová prezentace Volný čas, rekreace, mimoškolní vzdělávání, slide č. 3 (zdroj: JEŠINA, O.)

Obr. č. 3.8.2.4: Powerpointová prezentace Volný čas, rekreace, mimoškolní vzdělávání, slide č. 4 (zdroj: JEŠINA, O.)

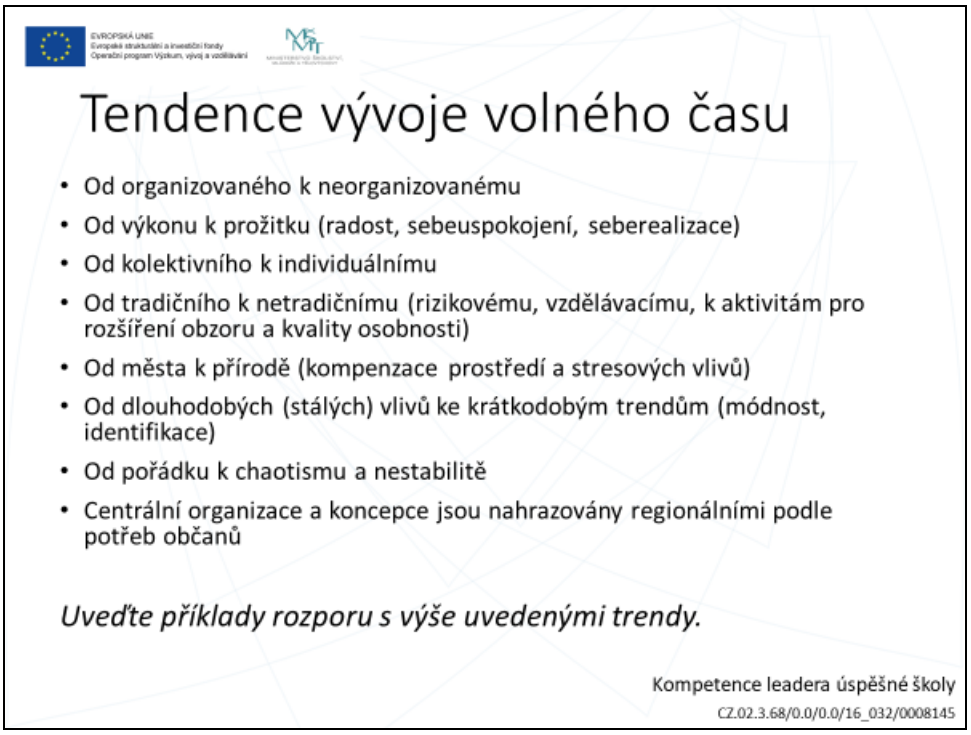
Obr. č. 3.8.2.5: Powerpointová prezentace Volný čas, rekreace, mimoškolní vzdělávání, slide č. 5 (zdroj: JEŠINA, O.)

Obr. č. 3.8.2.6: Powerpointová prezentace Volný čas, rekreace, mimoškolní vzdělávání, slide č. 6 (zdroj: JEŠINA, O.)

Aktivita/diskuse:

Lektor účastníky vyzve k aktivní účasti ve skupinové diskusi nad tématem Platnosti a limity veřejně prezentovaných trendů v kontextu volného času a zájmového vzdělávání (viz obr. č. 3.8.2.7). Lektor moderuje a zaznamenává názory účastníků na jednu plochu (technika brainstormingu).

Obr. č. 3.8.2.7: Powerpointová prezentace Volný čas, rekreace, mimoškolní vzdělávání, slide č. 7 (zdroj: JEŠINA, O.)

Hlavním úkolem účastníků je uvést příklady rozporu s výše uvedenými trendy.

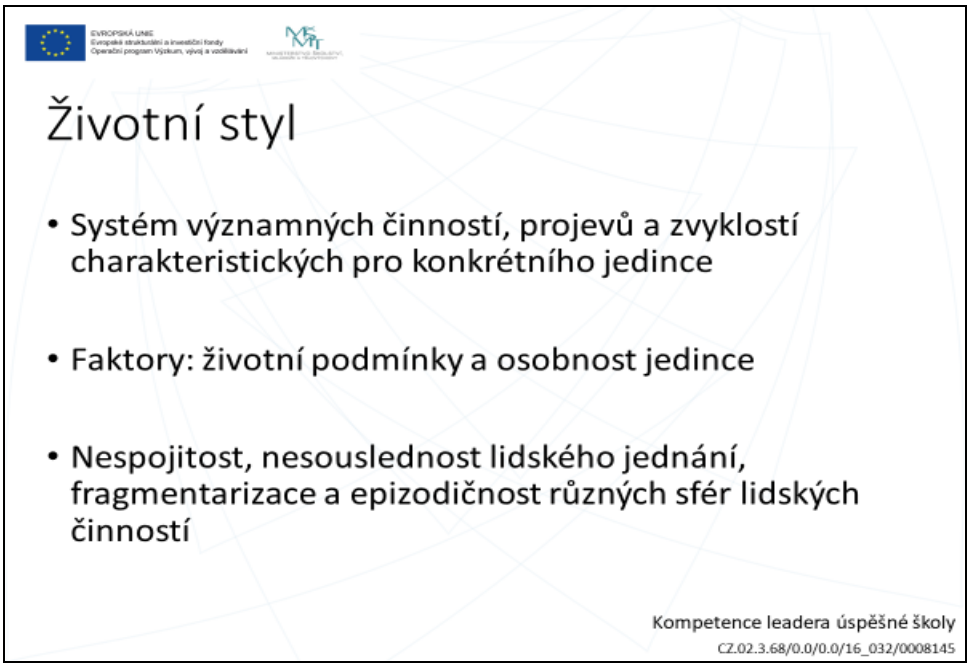
Lektor položí účastníkům otázku: Jaký je vliv sociálních determinant ve vztahu k účasti v zájmovém vzdělávání? (viz obr. č. 3.8.2.8) Účastníci nad touto otázkou diskutují.

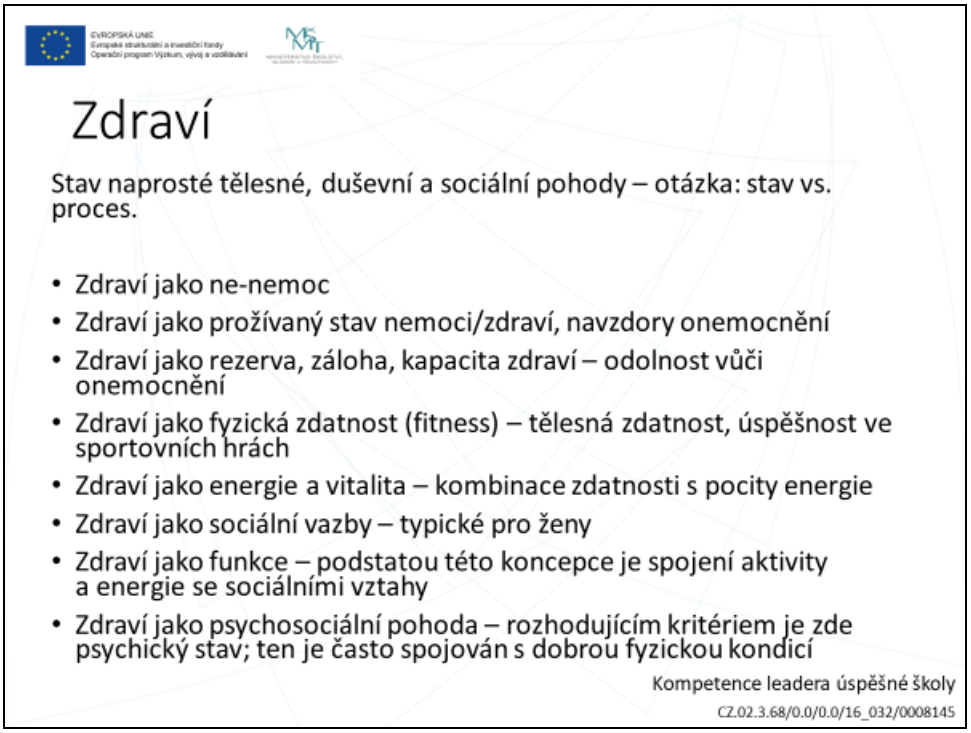
Obr. č. 3.8.2.8: Powerpointová prezentace Volný čas, rekreace, mimoškolní vzdělávání, slide č. 8 (zdroj: JEŠINA, O.)

Výklad:

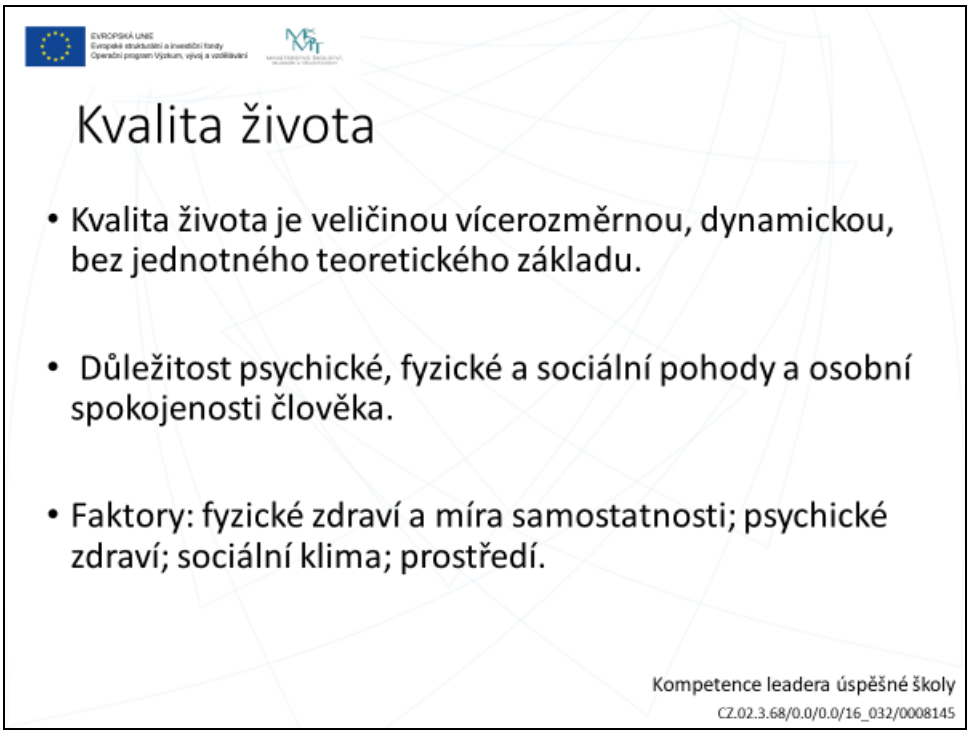
Lektor naváže na téma Zdraví, životní styl a kvalita života (viz obr. č. 3.8.2.9 – 3.8.2.11).

Obr. č. 3.8.2.9: Powerpointová prezentace Volný čas, rekreace, mimoškolní vzdělávání, slide č. 9 (zdroj: JEŠINA, O.)

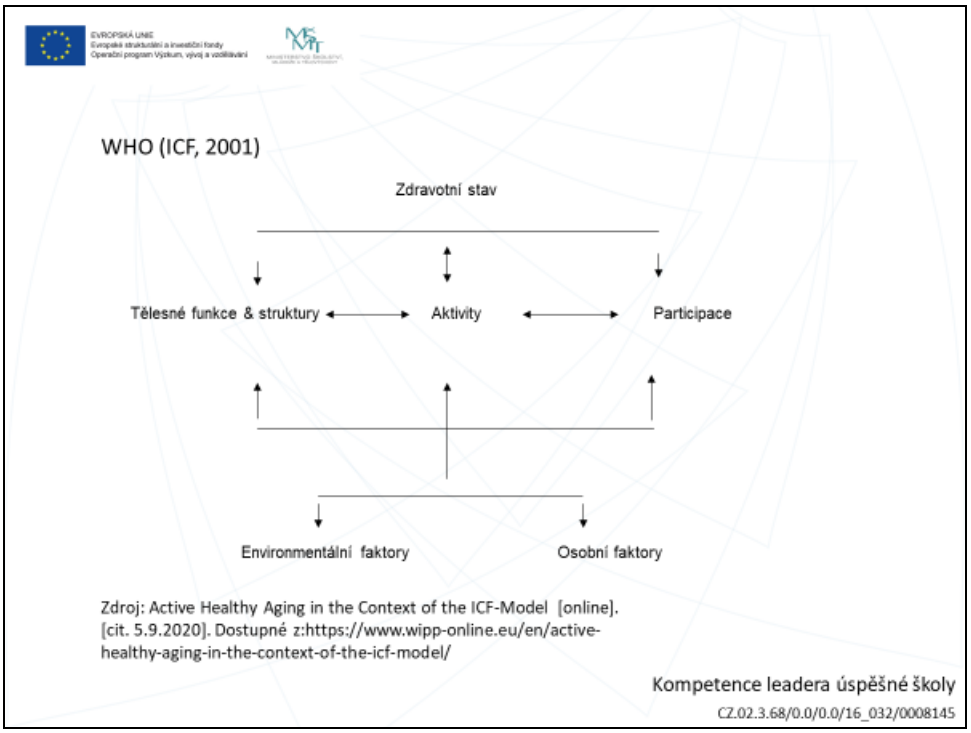
Obr. č. 3.8.2.10: Powerpointová prezentace Volný čas, rekreace, mimoškolní vzdělávání, slide č. 10 (zdroj: JEŠINA, O.)

Obr. č. 3.8.2.11: Powerpointová prezentace Volný čas, rekreace, mimoškolní vzdělávání, slide č. 11 (zdroj: JEŠINA, O.)

Diskuse:

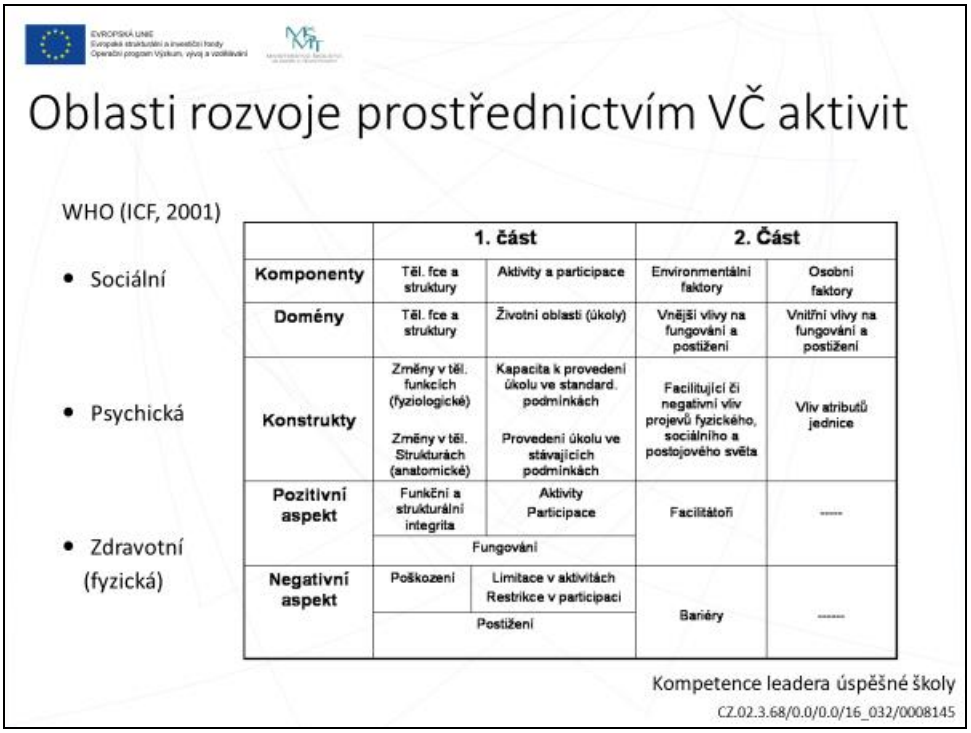
Lektor se vrátí k modelu ICF (tentokrát pracuje s verzí v českém jazyce), o kterém byla zmínka v předchozím bloku. Lektor zahájí diskusi nad modelem ICF 2001 ve vztahu k životnímu stylu, holistickému pojetí zdraví a aktivity, environmentálním a osobnostním faktorům a jejich determinaci pracovního, volného i polovolného času (viz obr. č. 3.8.2.12).

Obr. č. 3.8.2.12: Powerpointová prezentace Volný čas, rekreace, mimoškolní vzdělávání, slide č. 12 (zdroj: JEŠINA, O.)

Úkol/výklad:

Lektor naváže na prezentovaný zjednodušený model ICF následujícím slidem (viz obr. č. 3.8.2.13), ve kterém jsou jednotlivé části zjednodušeného modelu dávány do souvislostí. Účastníci jsou vyzváni ke krátkému samostudiu a vytvoření vlastních poznámek.

Obr. č. 3.8.2.13: Domény a komponenty modelu ICF 2001 (zdroj: KUDLÁČEK, JEŠINA, 2013)

Úkol:

Lektor vyzve účastníky k zodpovězení otázek.

Otázky lektora:

- Co vše si lze představit pod komponentou environmentálních faktorů?
- Co vše si lze představit pod komponentou osobnostních faktorů?
- Jak jsou tyto faktory provázány s životním stylem?
- Jak jsou tyto faktory provázány se zájmovým vzděláváním?
- Jak zasahují limity zdravotního či sociálního stavu do aktivity dětí a mládeže/žáků?
- Jaké možnosti pro zájmové vzdělávání či systémově podporované volnočasové aktivity mají žáci ve vaší obci?
- Co chybí v oblasti systematické podpory ve vaší obci, aby měli žáci více možností být aktivní?
- Jak je dle vás vnímáno zdraví a aktivní životní styl žáky samotnými?
- Jak významným determinantem pro „zdravotní gramotnost/health literacy“ je rodina?
- Jak významným determinantem pro „zdravotní gramotnost/ health literacy“ je škola?
- Jak významným determinantem pro „zdravotní gramotnost/ health literacy“ je zájmové vzdělávání?
- Jak zvýšit „health literacy“ a celkové chápání zdraví, aktivního životního stylu, subjektivní úroveň vnímané kvality života prostřednictvím nástrojů využívaných v systémech zájmového vzdělávání?

Účastníci si odpovědi promyslí, zaznamenají si odpovědi na papír a následně je spolu s ostatními diskutují.

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.8.3 BLOK č. 3 (Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání a Projektování, řízení a fundraising)

Cíle bloku č. 3:

- Seznámit se s relevantními sociologickými teoriemi na podporu celokomunitního působení a nastavení cílů zájmového vzdělávání.
- Pochopit komplex možných dopadů a úkolů, které lze prostřednictvím školních klubů a komunitně pojatého zájmového vzdělávání v obci rozvíjet.
- Uvědomit si možné motivy založení či zacílení aktivit školního klubu ve vztahu k žákům a jejich rodičům.
- Pochopit smysl a podoby kooperace s dalšími subjekty ve vztahu k prokomunitnímu chápání vzdělávání.
- Uvědomit si využití základních zásad fundraisingu ve vztahu k činnostem školního klubu; kooperaci s dalšími subjekty a naplnění původních motivů pro zacílení aktivit klubu.
- Ověřit si schopnost kreativní tvorby hrubých tezí projektu, dovednost strukturovaného uvažování a rozvinout prezentační dovednost.

Rozsah:

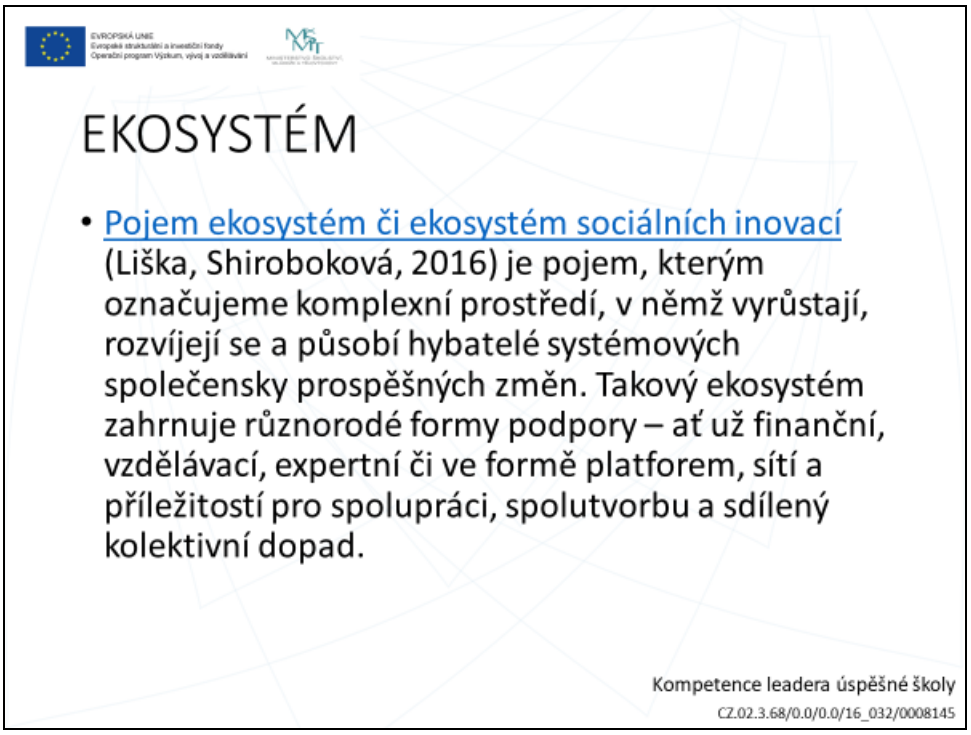
- 3 hodiny (3 x 45 min.)

Obsah bloku č. 3 (aktivity, úkoly, průběh):

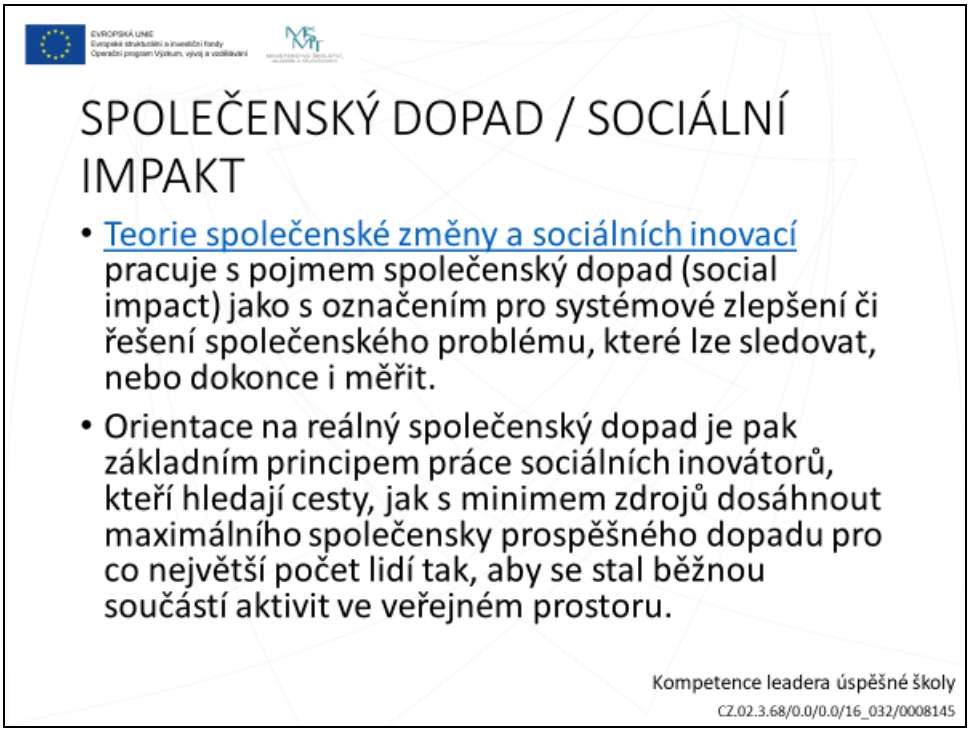
Lektor se v bloku č. 3 opírá o powerpointovou prezentaci Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání. Jako doplňující či rozšiřující oporu může lektor využít i powerpointovou prezentaci Projektování, řízení a fundraising.

Výklad:

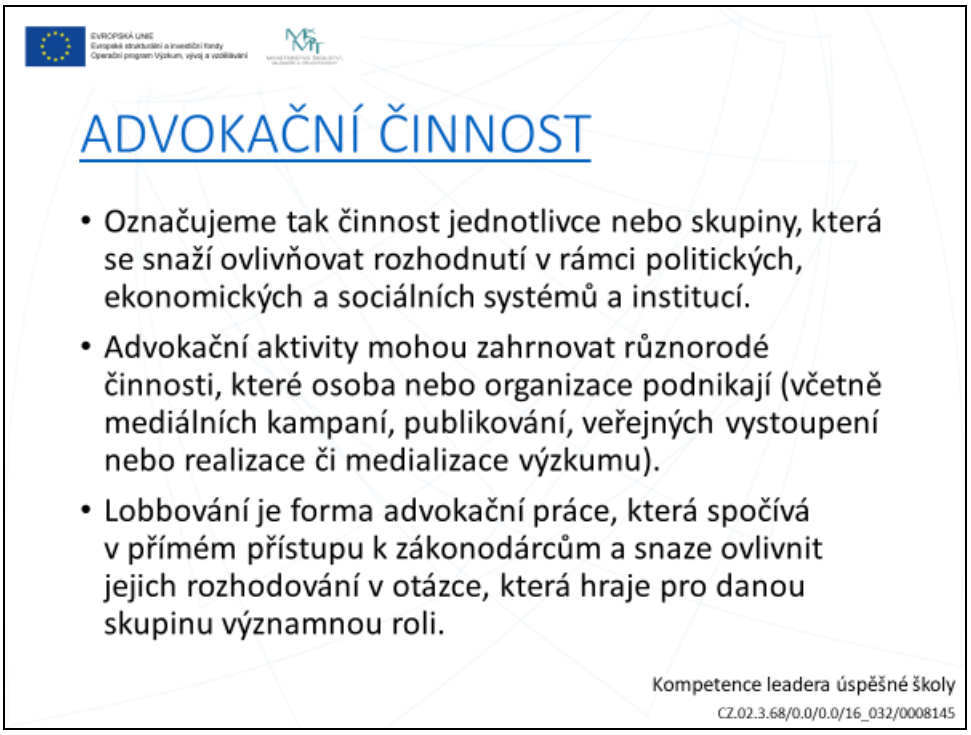
Lektor účastníky seznámí se sociologickými teoriemi a příklady dobré praxe, jež jsou zaměřeny na prosociální a komunitně pojaté vzájemné působení organizací a autorit (viz obr. 3.8.3.1-3.8.3.3).

Obr. č. 3.8.3.1: Powerpointová prezentace Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání, slide č. 2 (zdroj: JEŠINA, O.)

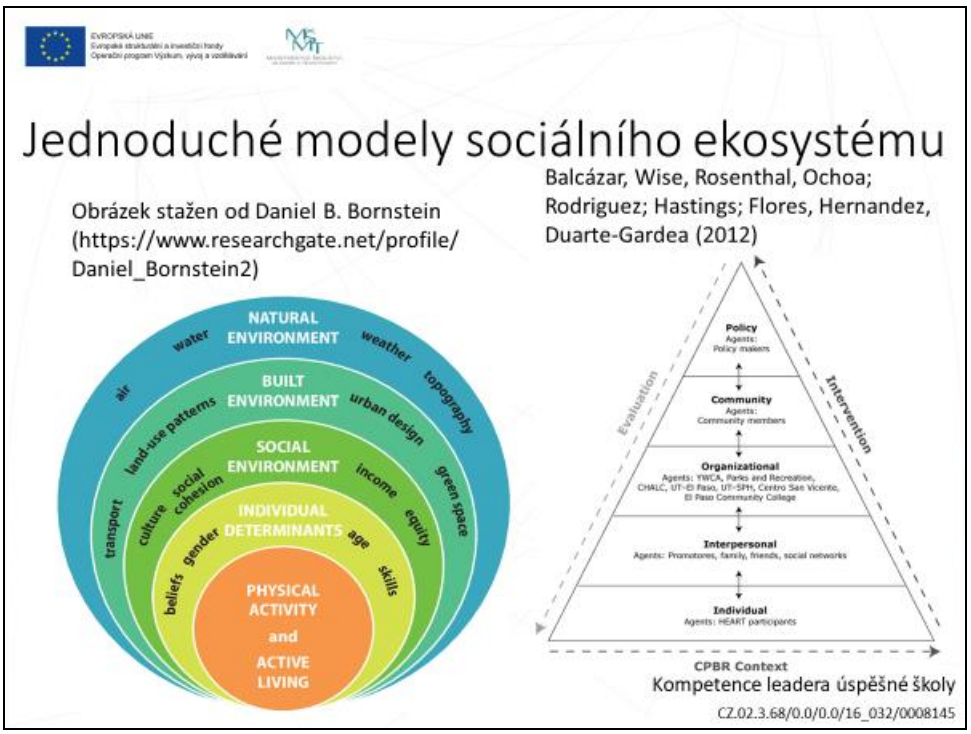

Obr. č. 3.8.3.2: Powerpointová prezentace Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání, slide č. 3 (zdroj: JEŠINA, O.)

Obr. č. 3.8.3.3: Powerpointová prezentace Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání, slide č. 4 (zdroj: JEŠINA, O.)

Účastníci jsou seznámeni s některými tezemi a konceptem teorie sociálního ekosystému (viz obr. 3.8.3.4):

Obr. č. 3.8.3.4: Powerpointová prezentace Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání, slide č. 5 (zdroj: JEŠINA, O.)

Aktivita:

Lektor rozdělí účastníky do tří skupin a na papíře jim dá tyto vytištěné[2] články z následujících zdrojů:

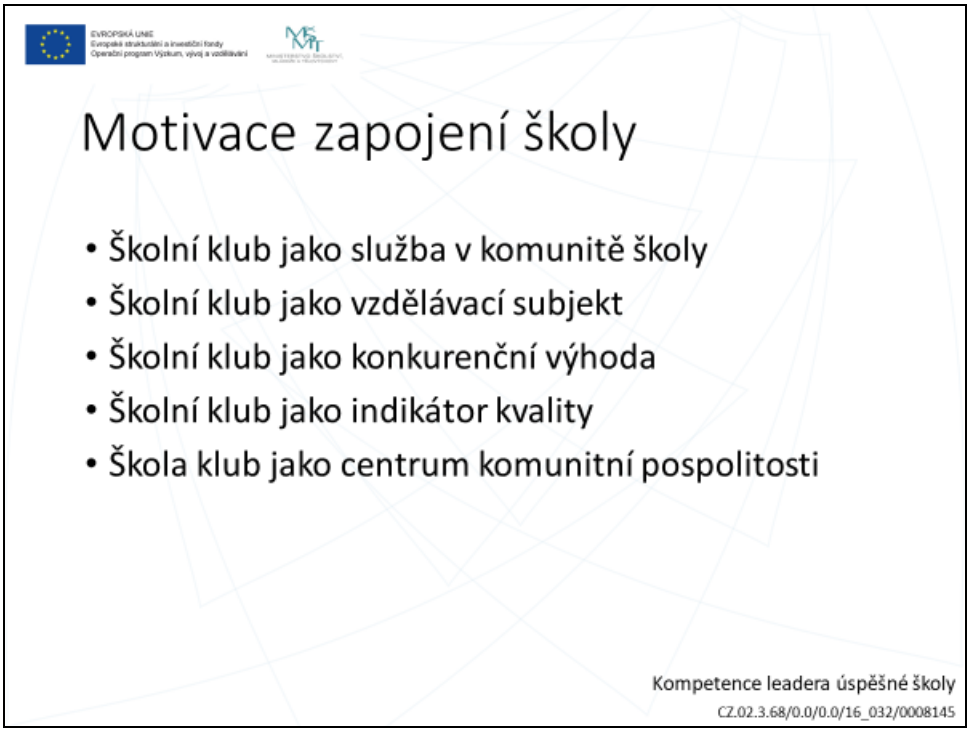
- Třída jako ekosystém? (dostupné z https://clanky.rvp.cz/clanek/k/g/14355/TRIDA-JAKO-EKOSYSTEM.html/);
- Sociální ekologický model – Social ecological model Sociální ekologický model (dostupné z https://cs.qaz.wiki/wiki/Social_ecological_model);
- Sociální kapitál (dostupné z https://cs.wikipedia.org/wiki/Soci%C3%A1ln%C3%AD_kapit%C3%A1l).

Každá skupina provede rozbor těchto článků (tzn. o čem články pojednávají, jaký je jejich cíl, jak tyto informace uplatnit v praxi apod.) a představí je ostatním skupinám. Účastníci si rovněž připraví dotazy pro lektora, pokud v textu najdou něco, čemu nerozumí.

Výklad:

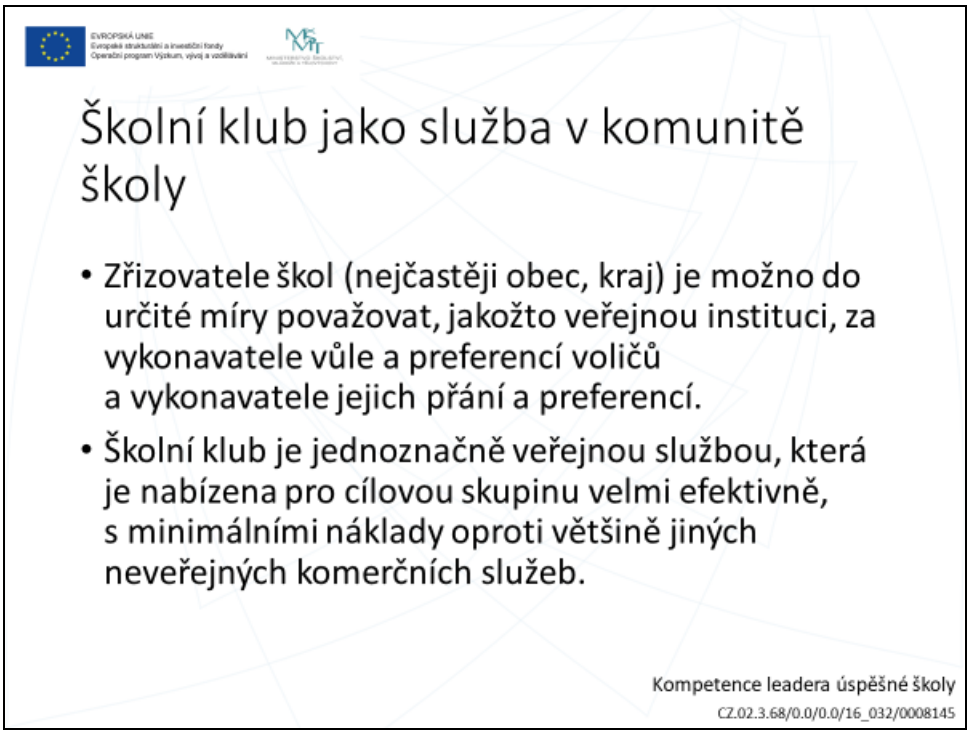
Výklad lektora je zaměřen na sociální determinanty a úrovně, které zasahují do práce pedagoga a řídícího pracovníka v kontextu prokomunitně chápané činnosti v zájmovém vzdělávání.

Lektor účastníkům detailně představí dělení potenciálních motivačních faktorů pro inovace fungování školského zařízení v konceptu zájmového vzdělávání (viz obr. č. 3.8.3.5-3.8.3.10):

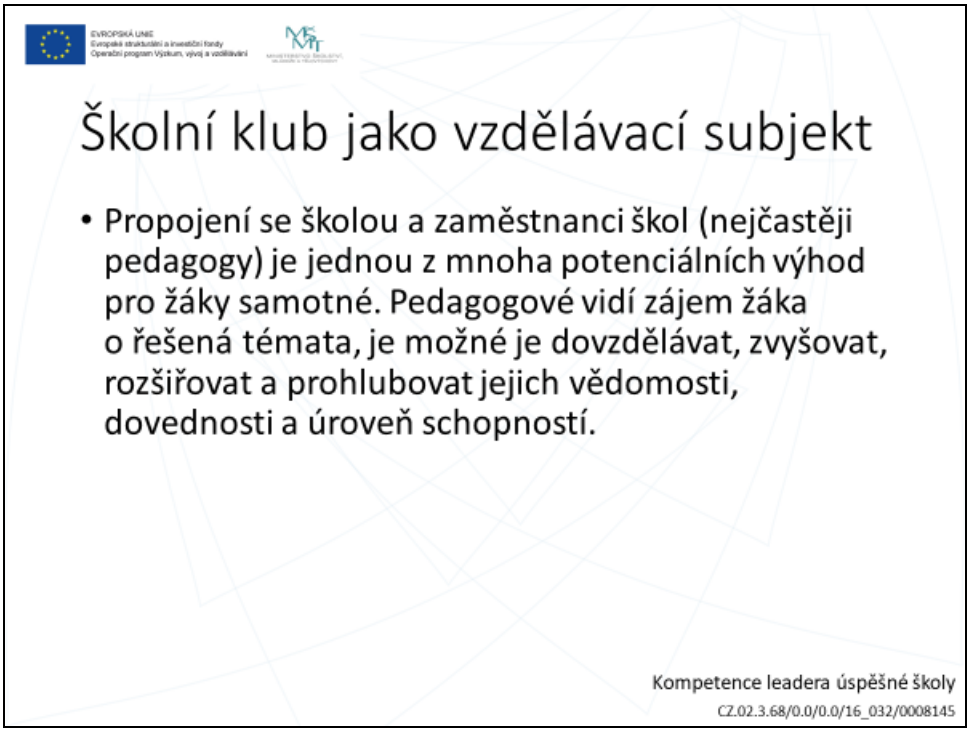

Obr. č. 3.8.3.5: Powerpointová prezentace Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání, slide č. 7 (zdroj: JEŠINA, O.)

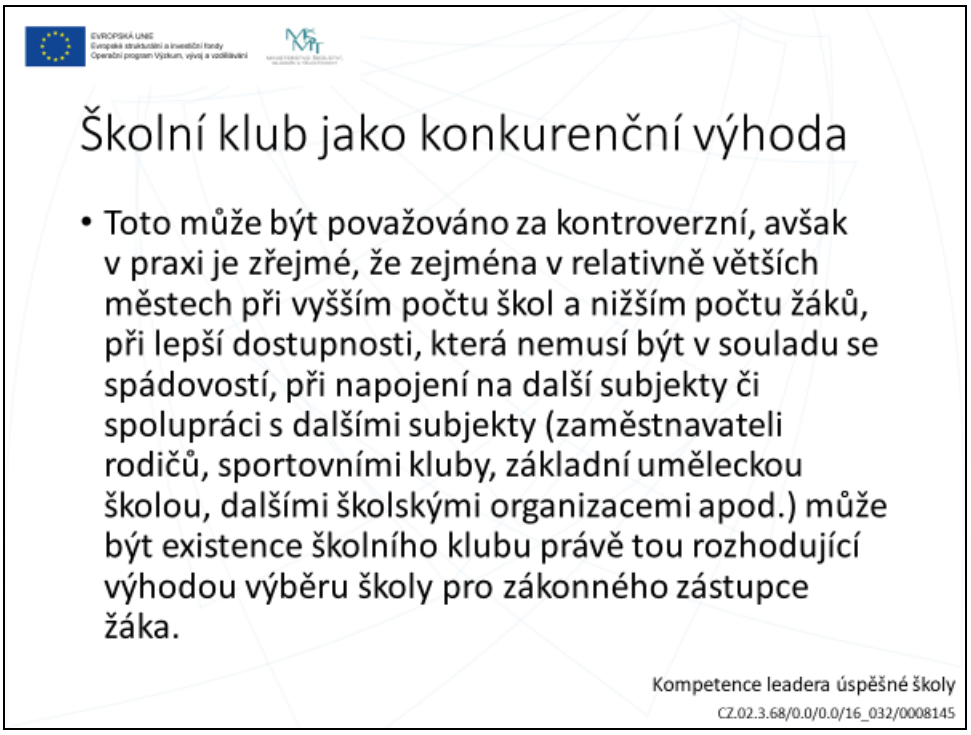
[2] *Pozn. pro lektora: Není třeba tisknout články na papír, pokud mají účastníci k dispozici vlastní notebook či smartphone.*

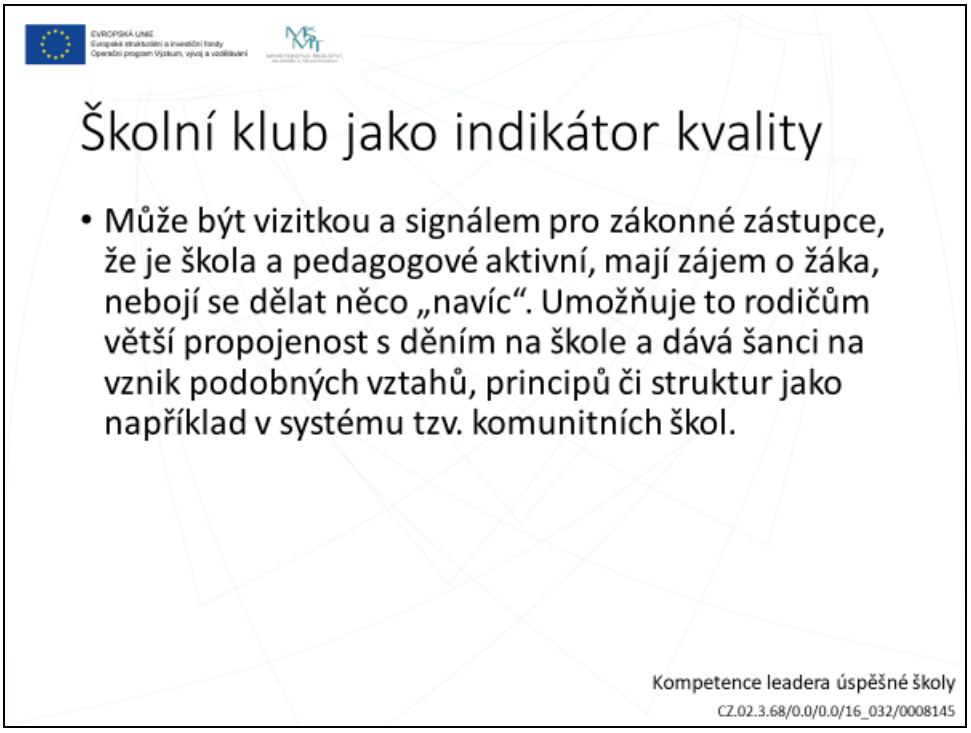
Obr. č. 3.8.3.6: Powerpointová prezentace Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání, slide č. 8 (zdroj: JEŠINA, O.)

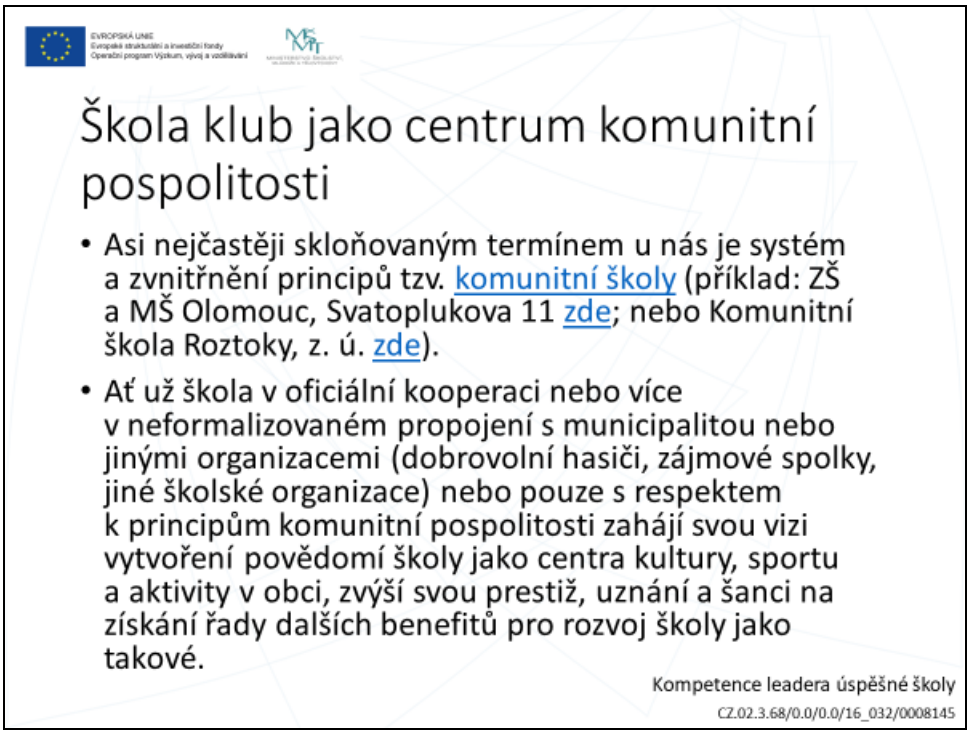
Obr. č. 3.8.3.7: Powerpointová prezentace Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání, slide č. 9 (zdroj: JEŠINA, O.)

Obr. č. 3.8.3.8: Powerpointová prezentace Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání, slide č. 10 (zdroj: JEŠINA, O.)

Obr. č. 3.8.3.9: Powerpointová prezentace Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání, slide č. 11 (zdroj: JEŠINA, O.)

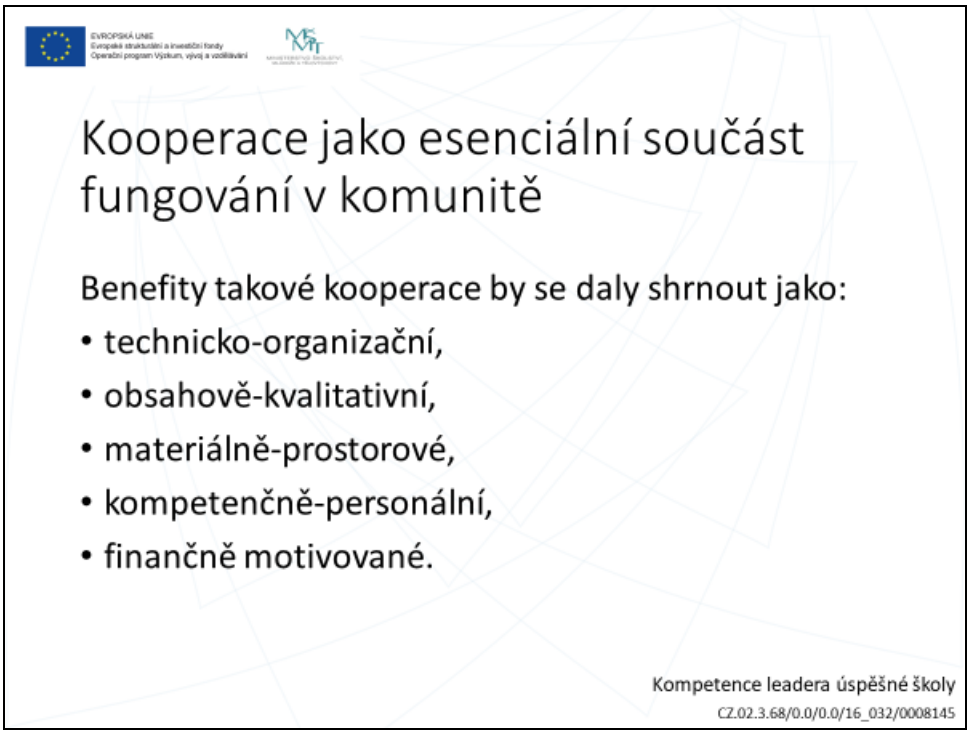

Obr. č. 3.8.3.10: Powerpointová prezentace Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání, slide č. 12 (zdroj: JEŠINA, O.)

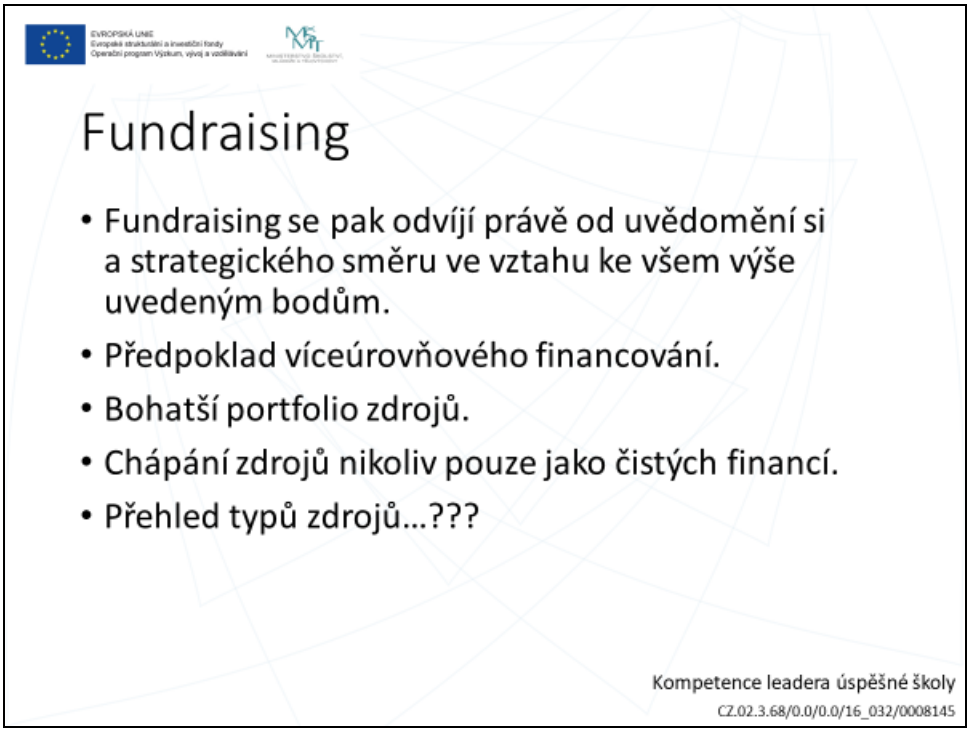
Cílem je, aby účastníci pochopili úkoly řídících pracovníků ve vztahu k žákům, rodičům, spolupracovníkům, odborné i široké veřejnosti.

Výklad:

Lektor dále vysvětlí možnosti a principy fundraisingu a využití prokooperativních strategií (viz obr. č. 3.8.3.11–3.8.3.20).

Obr. č. 3.8.3.11: Powerpointová prezentace Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání, slide č. 13 (zdroj: JEŠINA, O.)

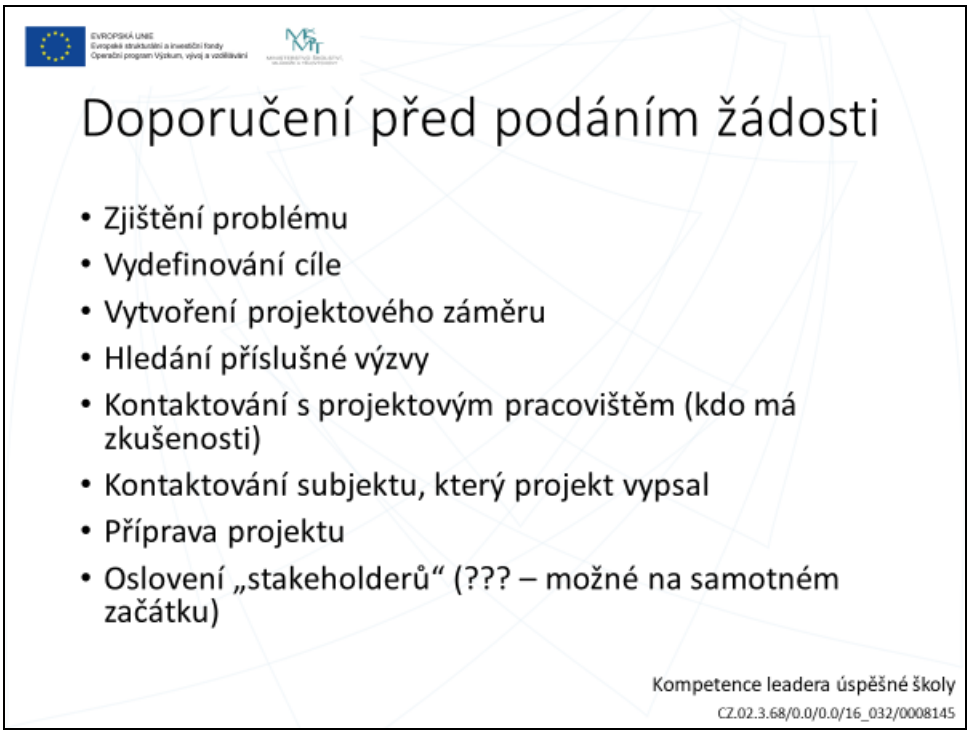
Obr. č. 3.8.3.12: Powerpointová prezentace Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání, slide č. 14 (zdroj: JEŠINA, O.)

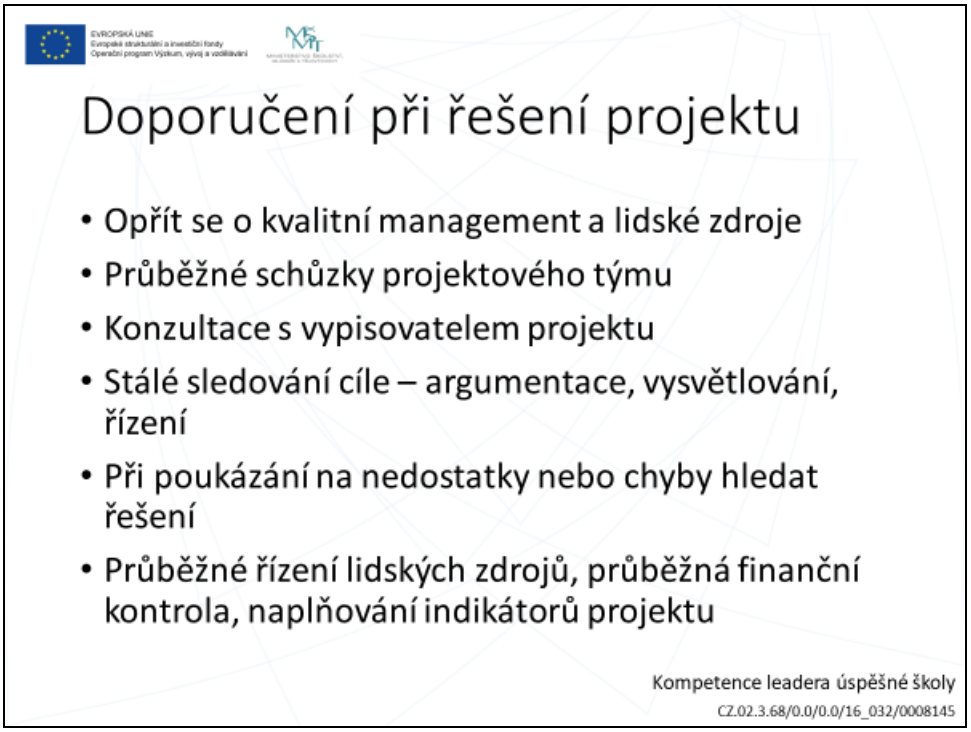
Obr. č. 3.8.3.13: Powerpointová prezentace Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání, slide č. 15 (zdroj: JEŠINA, O.)

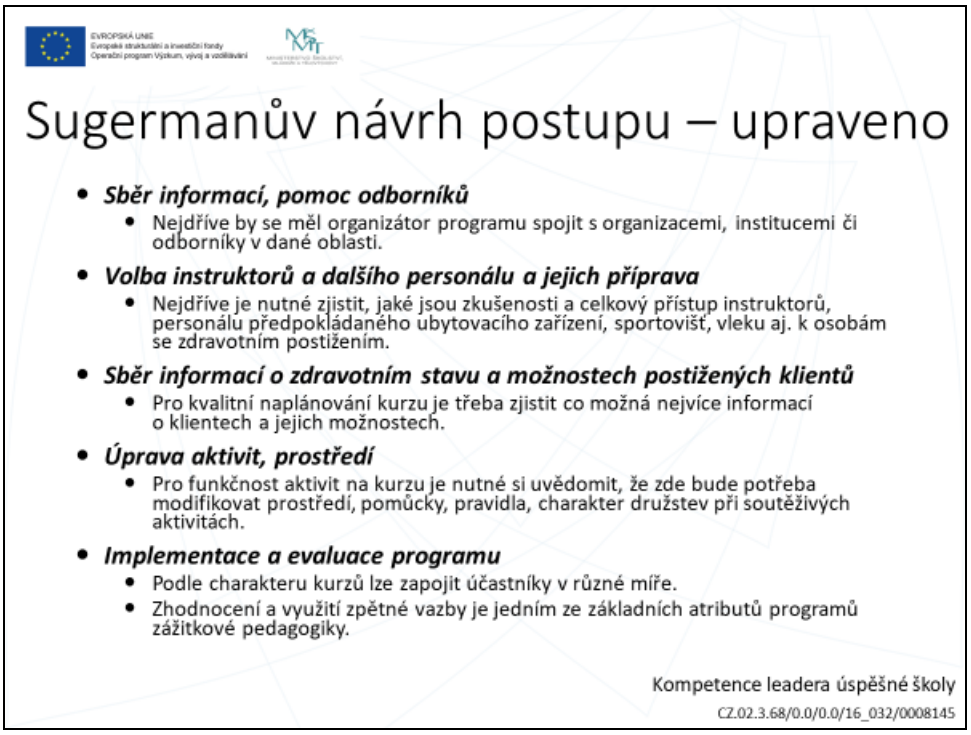
Obr. č. 3.8.3.14: Powerpointová prezentace Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání, slide č. 16 (zdroj: JEŠINA, O.)

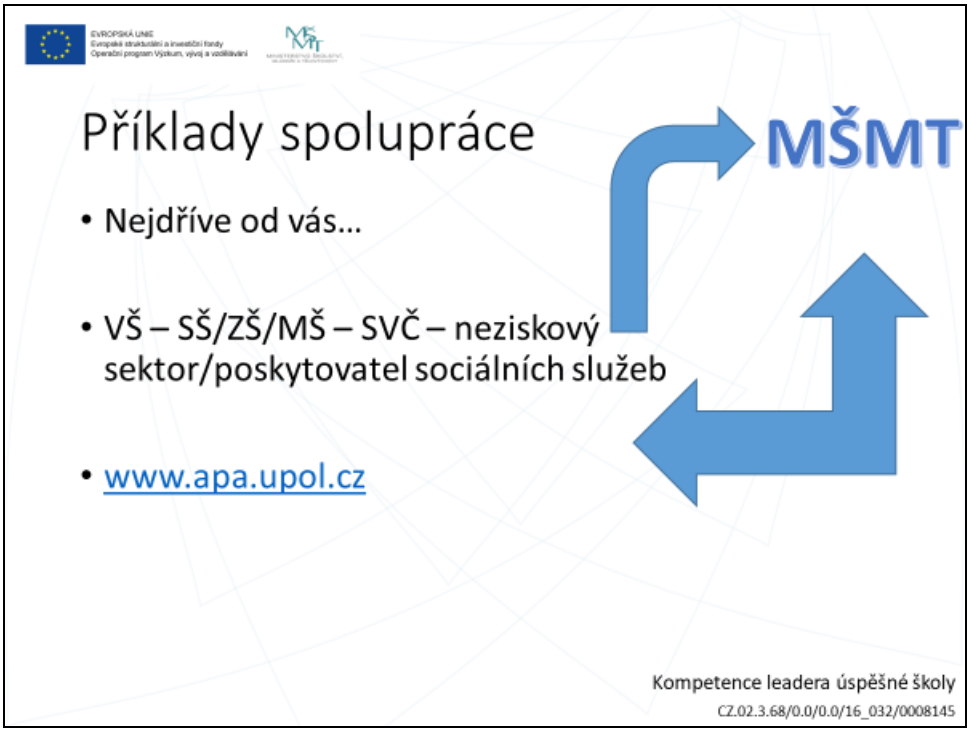
Obr. č. 3.8.3.15: Powerpointová prezentace Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání, slide č. 17 (zdroj: JEŠINA, O.)

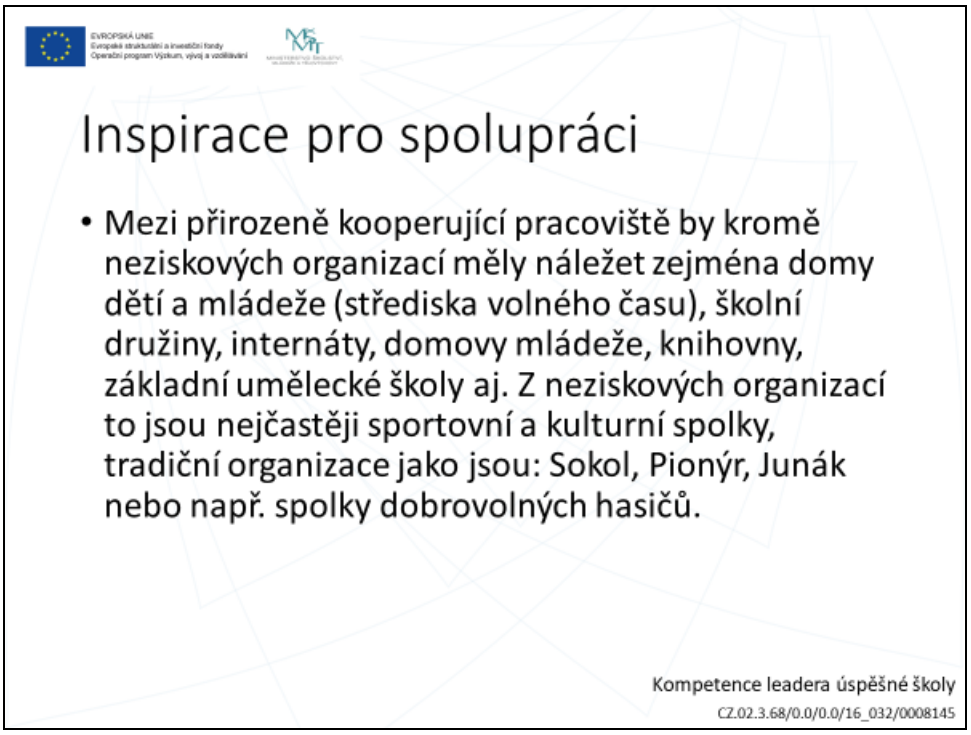
Obr. č. 3.8.3.16: Powerpointová prezentace Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání, slide č. 18 (zdroj: JEŠINA, O.)

Obr. č. 3.8.3.17: Powerpointová prezentace Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání, slide č. 19 (zdroj: JEŠINA, O.)

Obr. č. 3.8.3.18: Powerpointová prezentace Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání, slide č. 20 (zdroj: JEŠINA, O.)

Obr. č. 3.8.3.19: Powerpointová prezentace Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání, slide č. 21 (zdroj: JEŠINA, O.)

Obr. č. 3.8.3.20: Powerpointová prezentace Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání, slide č. 22 (zdroj: JEŠINA, O.)

Lektor prostřednictvím příkladů dobré praxe účastníkům prezentuje zkušenosti při získávání zdrojů a jejich uplatnění v zájmovém vzdělávání.

Účastníci jsou seznámeni se zásadami při psaní projektových žádostí.

Aktivita:

Lektor vyzve účastníky, aby nastudovali termín kooperace. Definici tohoto pojmu jim dá buď v tištěné podobě, nebo jim nasdílí odkazy níže:

- https://wikisofia.cz/wiki/Kooperace;
- https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Kooperace.

Prostudování termínů je potřeba k následující aktivitě.

Účastníci pracují ve dvojicích: připraví základní teze projektové žádosti dle zadaného zaměření na úrovni obce, kraje, státu, případně mezinárodní spolupráce. K této aktivitě budou zapotřebí následující pomůcky: tužka, papír, případně notebook ideálně s připojením na internet, pro myšlenkovou mapu možnost flipchartu.

Lektor moderuje, dává zpětnou vazbu, doplňující otázky a podněcuje ostatní účastníky k aktivnímu kladení otázek. Předtím však navodí téma hry ve stylu „Výběrové řízení“, kdy vytvoří „výběrovou komisi“, která je tvořena vždy tou dvojicí, která právě odprezentovala, a jím samotným. Pouze první prezentující dvojice má v komisi dvojici, která teprve bude prezentovat (jedná se o poslední prezentující dvojici). Prezentující formou myšlenkových map zpracují a prezentují připravené projekty.

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.8.4 BLOK č. 4: (Plánování aktivit v zájmovém vzdělávání)

Cíle bloku č. 4:

- Terminologicky shrnout téma zájmového vzdělávání z perspektivy různých přístupů – pedagogického, kinantropologického, sociologického, psychologického, speciálně pedagogického v kontextu sociální pedagogiky.
- Uvědomit si možnost využití variability forem trávení volného času.
- Uvědomit si řadu modelů (PAPTECA, model zón, modely zážitkově orientované pedagogiky, teorie flow aj.) a jejich uplatnění v kontextu aktivit v zájmovém vzdělávání.
- Pochopit elementární postupy pro modifikace a adaptace tradičních aktivit v zájmovém vzdělávání pro potřeby žáků se speciálními potřebami.
- Vést účastníky k self-evaluaci a uvědomění si procesů z předchozího bloku (viz „Výběrové řízení“) v konfrontaci se všemi prezentovanými tématy (plánování, sociální teorie, kooperace apod.).

Rozsah:

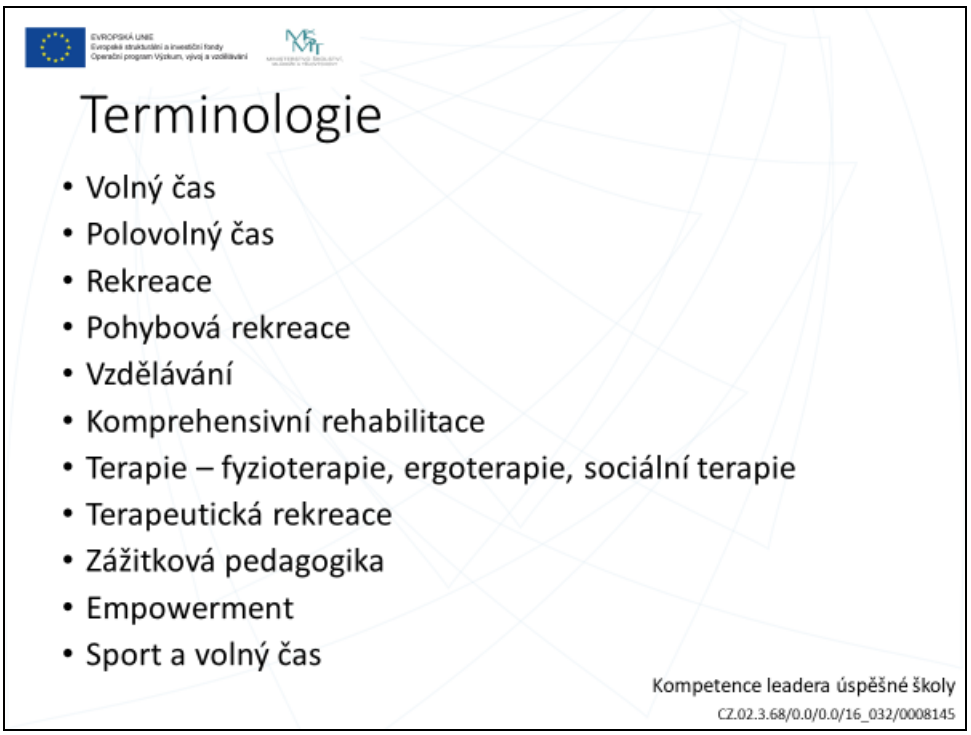
- 1 hodina (1 x 45 min.)

Obsah bloku č. 4 (aktivity, úkoly, průběh):

Lektor se v bloku č. 4 opírá o powerpointovou prezentaci Plánování aktivit v zájmovém vzdělávání.

Výklad:

Lektor účastníkům představí základní terminologické nuance různých směrů příbuzných akademických oborů zabývajících se zájmovým vzděláváním a volným časem (viz obr. č. 3.8.4.1).

Obr. č. 3.8.4.1: Powerpointová prezentace Plánování aktivit v zájmovém vzdělávání, slide č. 2 (zdroj: JEŠINA, O.)

Diskuse:

Lektor účastníky vyzve, aby se k jednotlivým pojmům vyjádřili, aby sdělili, jak pojmy chápou, případně jaké u nich vidí spojitosti a propojení s praxí, včetně toho, jak si myslí, že jsou chápány odbornou a laickou veřejností, a co tyto rozdíly chápání přináší pro pedagogickou činnost v praxi.

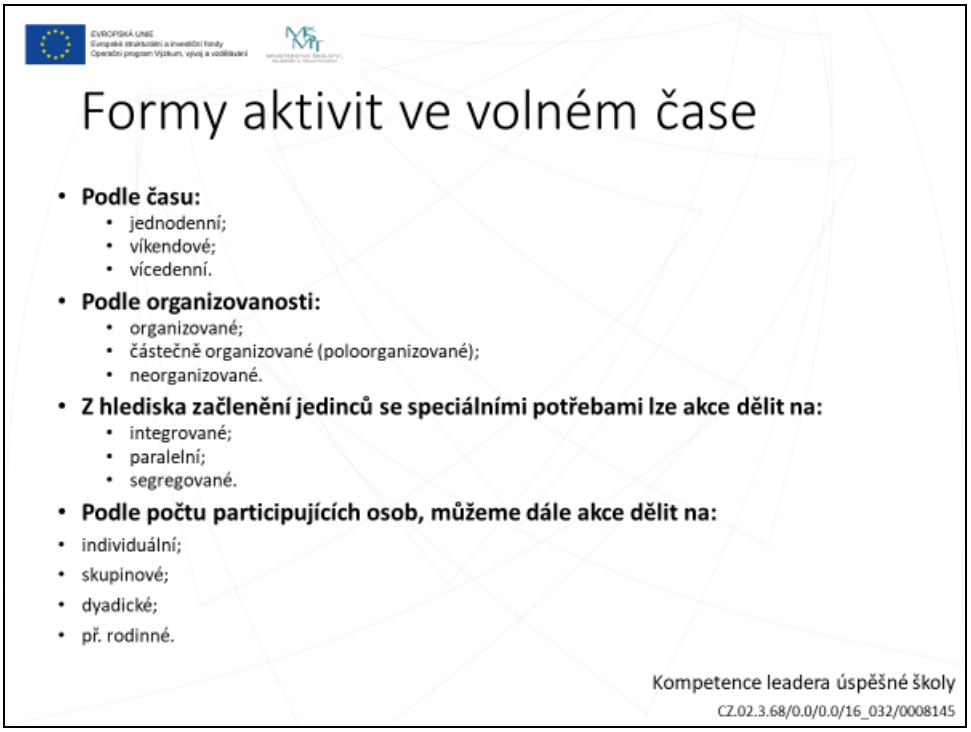
Lektor účastníkům klade dotazy:

- Proč je důležitá terminologická jednotnost?
- Proč je důležité, abyste byli (na druhou stranu) schopni používat různé termíny s obdobným významem v různých souvislostech (projektová dokumentace, komunikace s rodiči, komunikace s odborníky, komunikace s pracovníky jiných odborností)?
- Proč je vůbec důležité chápat význam jednotlivých slov?
- Jak důležitá je komunikace při tvorbě projektů či plánů v kontextu zájmového vzdělávání?

Lektor dává prostor k diskusi a k zodpovězení otázek.

Výklad:

Lektor dále pokračuje ve výkladu a seznámí účastníky s formami aktivit ve volném čase (viz obr. č. 3.8.4.2). Potenciální formy aktivit ve volném čase jsou prezentovány v souvislostech s příklady z praxe v kontextu zájmového vzdělávání.

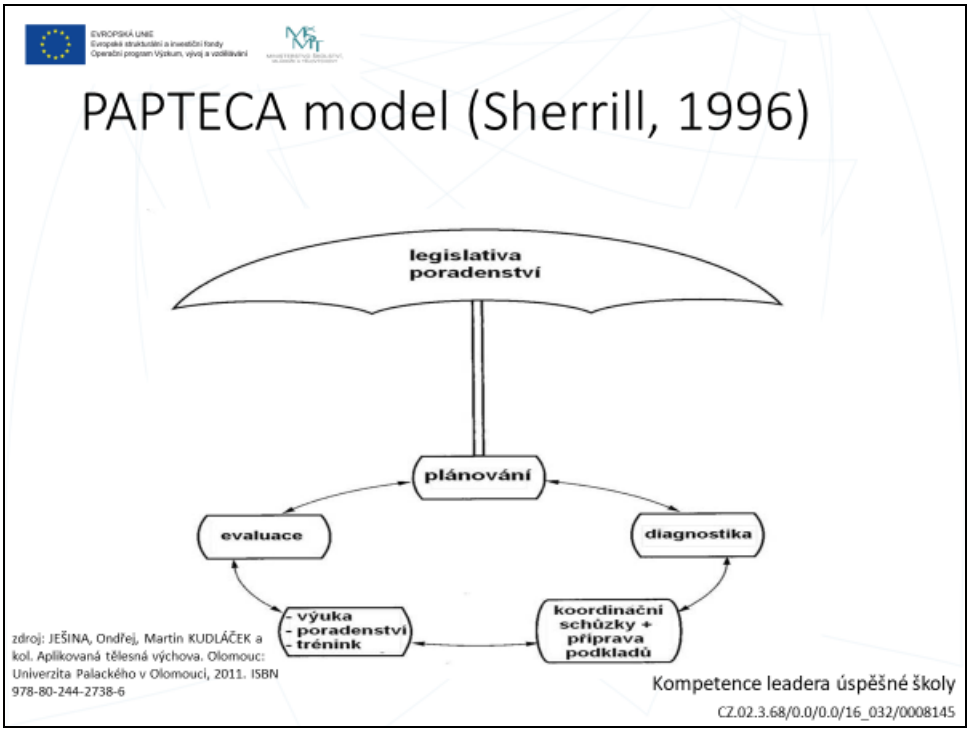
Obr. č. 3.8.4.2: Powerpointová prezentace Plánování aktivit v zájmovém vzdělávání, slide č. 3 (zdroj: JEŠINA, O.)

Aktivita/výklad:

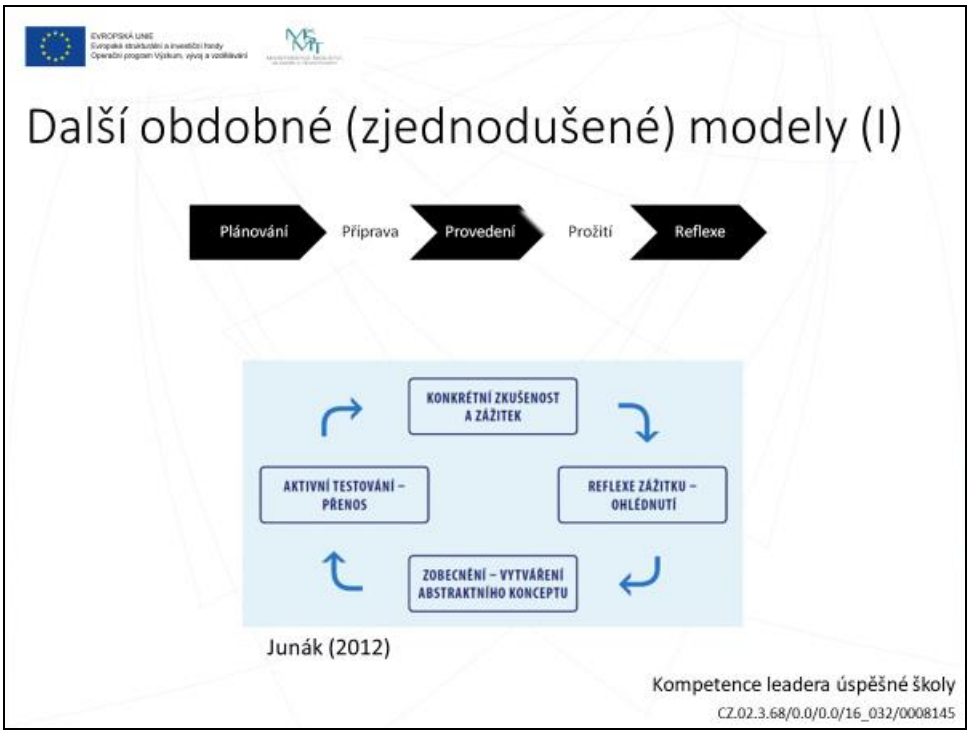
Lektor následným představením standardních teoretických modelů (viz obr. č. 3.8.4.3–3.8.4.9) s praktickou aplikací vytváří povědomí o determinantech vstupujících do plánování a řízení subprojektů a celoročních aktivit v zájmovém vzdělávání. U každého z těchto modelů jsou účastníci

vyzváni, aby je konfrontovali se svými projekty prezentovanými v minulém bloku. Jsou lektorem vyzváni k tomu, aby:

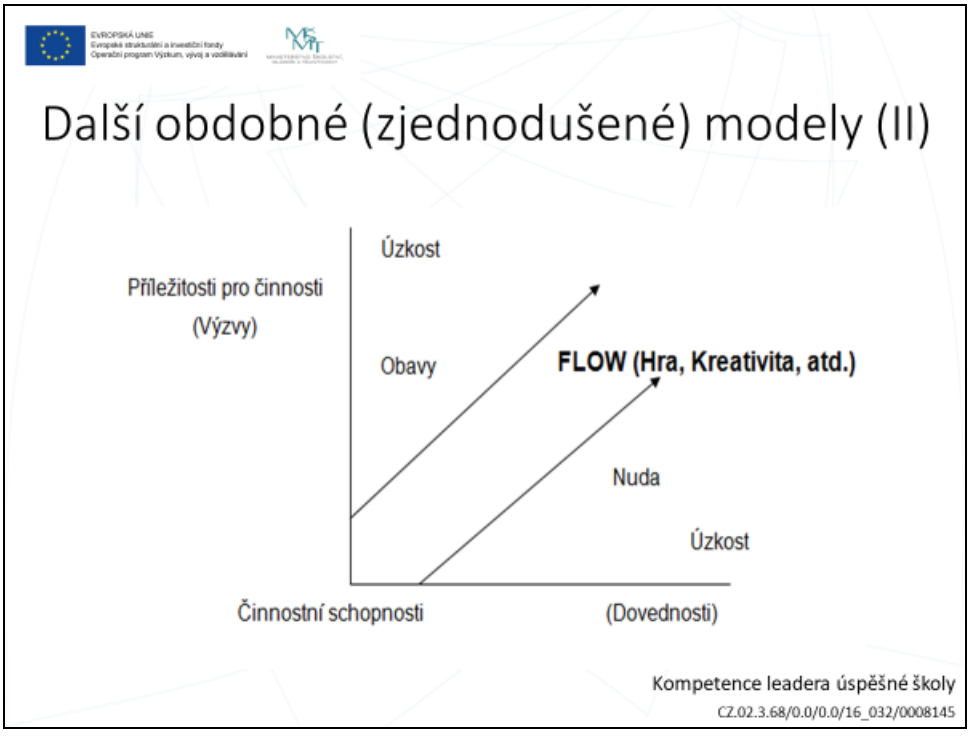
- prezentovali své motivy k zaměření projektů;
- prezentovali postupy při uvažování;
- prezentovali své paměťové stopy ze vzájemné komunikace během tvorby;
- konfrontovali konkrétní modely plánování se svými vlastními projekty (je dána možnost projekty ještě společně dotvářet);
- navrhli změny;
- poskytli vzájemnou zpětnou vazbu.

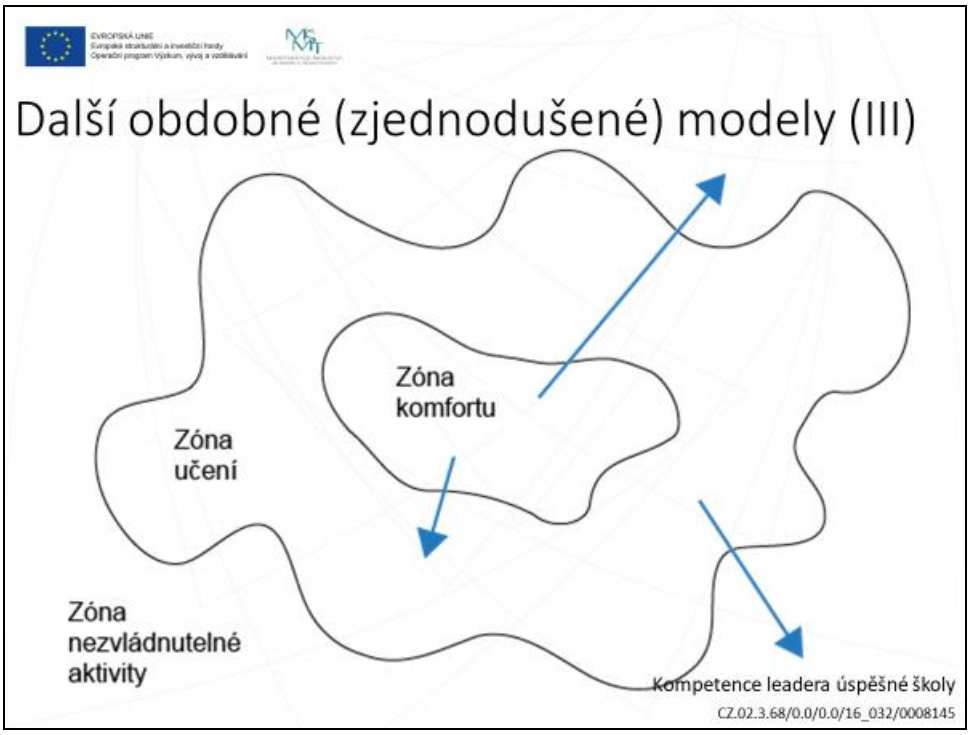
Obr. č. 3.8.4.3: Powerpointová prezentace Plánování aktivit v zájmovém vzdělávání, slide č. 4 (zdroj: JEŠINA, O.)

Obr. č. 3.8.4.4: Powerpointová prezentace Plánování aktivit v zájmovém vzdělávání, slide č. 5 (zdroj: JEŠINA, O.)

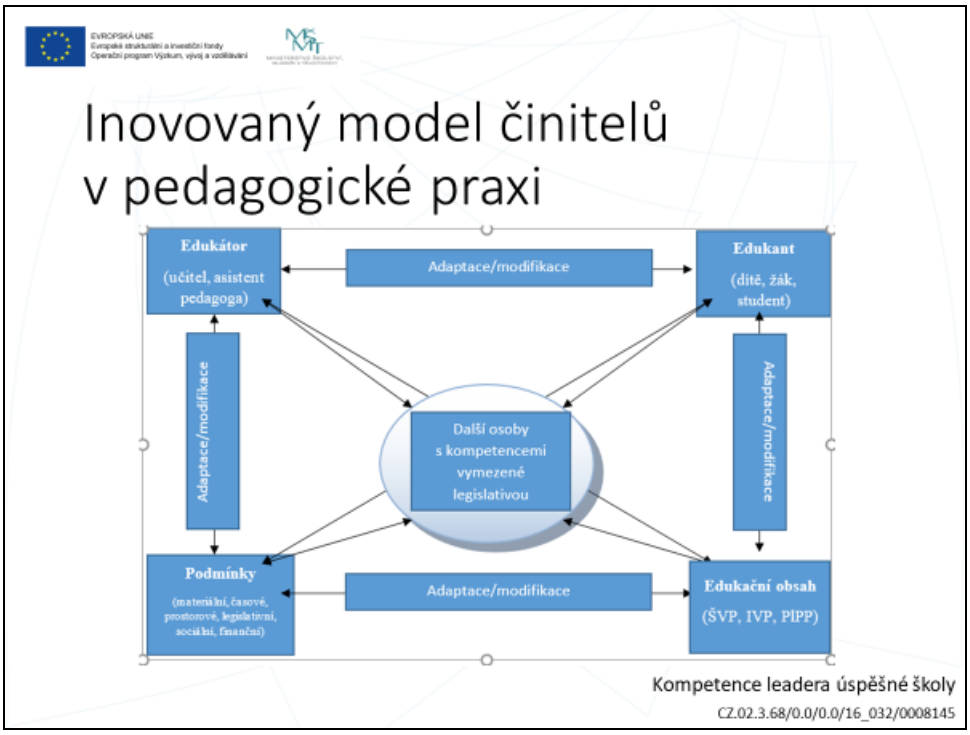
Obr. č. 3.8.4.5: Powerpointová prezentace Plánování aktivit v zájmovém vzdělávání, slide č. 6 (zdroj: JEŠINA, O.)

Obr. č. 3.8.4.6: Powerpointová prezentace Plánování aktivit v zájmovém vzdělávání, slide č. 7 (zdroj: JEŠINA, O.)

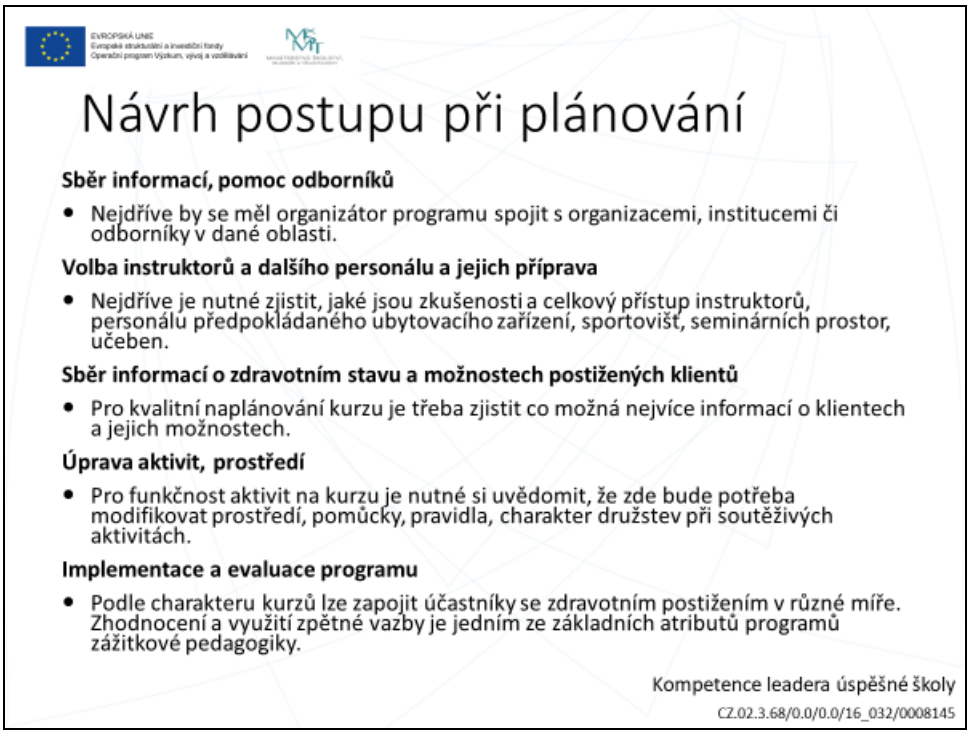

Obr. č. 3.8.4.7: Powerpointová prezentace Plánování aktivit v zájmovém vzdělávání, slide č. 8 (zdroj: JEŠINA, O.)

Obr. č. 3.8.4.8: Powerpointová prezentace Plánování aktivit v zájmovém vzdělávání, slide č. 9

(zdroj: JEŠINA, O.)

Obr. č. 3.8.4.9: Powerpointová prezentace Plánování aktivit v zájmovém vzdělávání, slide č. 10
(zdroj: JEŠINA, O.)

Diskuse/závěr:

Účastníci jsou lektorem na závěr workshopu vyzváni, aby shrnuli svoje dojmy z průběhu celého workshopu. Mají možnost se rovněž lektora zeptat na to, co dle jejich názoru ve workshopu chybělo nebo co je třeba zopakovat.

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

Použitá literatura a zdroje Metodického bloku č. 8 (Doplňkový tematický blok V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání):

1. BALCÁZAR, Hector, WISE, Sherrie, ROSENTHAL, E. Lee, OCHOA, Cecilia, RODRIGUEZ, Jose, HASTINGS, Diana, FLORES, Leticia, HERNANDEZ, Lorraine a DUARTE-GARDEA, Maria. An ecological model using promotores de salud to prevent cardiovascular disease on the US-Mexico border: the HEART project. *Preventic Chronic Disease.* 2012, vol. 9, 1–9. doi: 10.5888/pcd9.110100
2. BORNSTEIN, B. Daniel a DAVIS, William J. The transportation professions role in improving public health. *ITE Journal* [online]. 2014, vol. 84, no. 7, 18–24. [cit. 13.6.2020]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/264347123_The_Transportation_Profession's_Role_in_Improving_Public_Health
3. HODAŇ, Bohuslav a DOHNAL, Tomáš. *Rekreologie.* Olomouc: Hanex, 2005. ISBN: 80-85783-48-7 (brož.).
4. JEŠINA, Ondřej, KUDLÁČEK, Martin a kol. *Aplikovaná tělesná výchova.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. ISBN 978-80-244-2738-6.
5. KŘENKOVÁ, Helena a kolektiv. *Hry a peníze. Programy pro rozvoj finanční gramotnosti* [online]. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum, 2012 [cit. 5.8.2020]. ISBN 978-80-86825-78-6. Dostupné z: https://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/17707/hry_a_penize___sbornik.pdf
6. KUDLÁČEK, Martin a JEŠINA, Ondřej. *Integrovaná tělesná výchova, rekreace a sport*. Olomouc: Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury. 1. vydání, 2013. 182 s. ISBN 978-80-244-3964-8.
7. LIŠKA, Ondřej a SHIROBOKOVÁ, Olga. *Hybatelé změn na cestě ke zvýšení dopadu. Sonda do ekosystému sociálních inovací v České republice* [online]. Praha: Ashoka, 2016 [cit. 15.9.2020]. Dostupné z: https://ashoka-cee.org/czech/
8. WORLD HEALTH ORGANIZATION. *Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví*: *MKF.* Praha: Grada, 2001, 280 s. ISBN 978-80-247-1587-2.
9. *Školní kluby* [online]. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: ©2020 [cit. 15.10.2020]. Dostupné z: https://www.msmt.cz/mladez/skolni-kluby
10. Zákon č. 563/2004 Sb., zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů. Dostupné z: https://www.msmt.cz/dokumenty-3/zakon-o-pedagogickych-pracovnicich-1
11. Zákon č. 561/2004 Sb., Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon). Dostupné z: https://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon
12. Vyhláška č. 27/2016 Sb., Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Dostupné z: https://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlaska-c-27-2016-sb-o-vzdelavani-zaku-se-specialnimi
13. Vyhláška č. 74/2005 Sb., Vyhláška o zájmovém vzdělávání. Dostupné z: https://www.msmt.cz/mladez/zajmove-vzdelavani-1

3.9 Metodický blok č. 9 (Doplňkový tematický blok VI – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení) – počet hodin 16 hodin distanční a 8 hodin prezenční

V souladu s obsahem vzdělávání v rámci projektu Kompetence leadera úspěšné školy je žádoucí, aby lektor splňoval kvalifikační předpoklady, tzv. „Standard lektora“. Tento standard má definovaný každý vzdělávací modul v rámci projektu. Standard lektora pro doplňkový tematický blok VI – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení (dále DTB VI) je dostupný na http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/.

V rámci příprav a plánování každé vzdělávací hodiny prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB VI je nutné stanovit si:

- vzdělávací cíle;
- zvolit vhodné vyučovací metody a organizační formy.

Je nutné zvolit takový repertoár výukových metod a forem, které povedou k dosažení stanovených cílů. Dbáme na aktivní zapojení účastníků, střídání metod a forem. Využíváme především aktivizační a komplexní metody výuky. Pro jednotlivé aktivity uvádíme přibližný časový rozsah.

Nezapomeňme připravit pomůcky ve formě studijních textů, zdroje informací, důležité odkazy, pracovní listy, příklady, videa, obrázky. Rovněž pracujeme s příklady dobré praxe, které jsou také součástí distančních textů.

V posledních fázích přípravy volíme způsob hodnocení výkonů účastníků kurzu. Využijeme formulované výukové cíle, které zpětně ověřujeme. Kombinujeme písemné zkoušení na závěr s průběžným ověřováním pomocí předem připravených otázek, zadáváme úkoly k vypracování.

Je vytvořena baterie testů a jejich řešení – viz výukové materiály (digitální forma, tj. v e-learningovém systému **LMS UNIFOR**; přihlašovací odkaz: https://unifor.upol.cz/pedagogicka/; uživatelské jméno: esfklus; heslo: esfklus2019).

Posledním krokem při plánování je reflexe účastníků kurzu a sebereflexe lektora. Děje se až po skončení hodiny. Pro sebereflexi lze využít techniku kladení otázek:

- zda učební činnosti byly vybrány vhodně;
- co dělalo účastníkům největší obtíže;
- zda byl výklad srozumitelný;
- co se podařilo, co se nepodařilo.

Pro zhodnocení reakcí účastníků na konci kurzu je možné využít evaluační dotazník, ale také rozhovor nebo anketu.

Před realizací modulu je vždy nutné aktualizovat učivo vzhledem k aktuálním právním předpisům.

Jednou z možných forem realizace prezenčního studia je workshop, kdy lektor připraví program tak, aby prostřednictvím různých technik (brainstorming, priorizace, mentální mapy, zpětná vazba, aj.) účastníci s využitím vlastních zkušeností a znalostí došli k výstupu, který je pro ně užitečný a využitelný v jejich další práci, praxi. Lektor je při tom většinou v roli moderátora, facilitátora. Výstup workshopu se formuluje díky předem danému tématu a cíli workshopu.

Workshop není vhodný pro úplné začátečníky, ale slouží pro další vzdělávání a prohlubování znalostí. V průběhu workshopu není představována teorie – předpokládá se, že každý účastník má určitý teoretický základ (podmínkou účasti je absolvování distanční části vzdělávacího modulového programu DTB VI, která předchází prezenční části) a je schopen s ním ostatní seznámit. Díky interaktivním formám spolupráce mezi účastníky tohoto typu vzdělávání dochází k tomu, že si lidé odnášejí více podnětů pro své další praktické působení.

Učivo DTB VI obsahuje následující výukové materiály:

- prezentace v Microsoft PowerPoint (odkazy dostupné v příloze 5.9);
- distanční výukové materiály zavěšené v LMS UNIFOR (https://unifor.upol.cz/pedagogicka/;
- baterie testů a jejich řešení přístupné v LMS UNIFOR (odkazy dostupné v příloze 5.9);
- příklady dobré praxe;
- seznam doporučené literatury.

Seznam prezentací v Microsoft PowerPoint prezenční části vzdělávacího modulového programu v rozsahu 8 hodin:

- Cloud computing ve vzdělávání
- ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce

Odkaz k prezentacím je dostupný v příloze 5.9.

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB VI v rozsahu 16 hodin:

- ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce
- Aktuální zdroje informací a výukových objektů na internetu
- Zpracování edukačních prezentací
- Cloud computing ve vzdělávání
- Práce s daty na internetu
- Školní informační systémy
- Základy počítačové bezpečnosti
- Pomůcky a moderní didaktická technika
- Autorský zákon ve virtuálním prostředí

Prezenční část programu je koncipována jako jednodenní workshop.

Cíle prezenční části vzdělávacího programu ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce:

- Upozornit na široké možnosti využití mobilních dotykových zařízení ve výuce.
- Vysvětlit princip ovládání dotykového tabletu.
- Popsat využití multidotekového ovládání počítačového tabletu.
- Seznámit čtenáře s aplikací Keynote z balíčku iWork.

Informace k lektorskému zabezpečení prezenční části vzdělávacího modulového programu Doplňkový tematický blok VI – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení:

Požadavky na kompetence lektora:

- znalost ovládání a prostředí dotykových tabletů se systémem iOS;
- povědomí o konkurenčních platformách;
- znalost aplikací tabletů se systémem iOS.

Lektor preferuje interaktivní vedení workshopu před akademickým stylem.

Powerpointová prezentace je pouze podporou pro lektora a je možné ji využít v návaznosti na témata, která budou účastníci v ohlédnutí za distančním studiem zmiňovat. Lektor dále využívá studijní opory, zejména se odkazuje na obrazový aparát doplněný o názorné ukázky ovládání dotykového tabletu/cloudových řešení ve vzdělávání.

Lektor využívá Standardu lektora DTB VI (http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/).

Metody

- práce ve skupině,
- individuální práce,
- praktické ukázky,
- diskuse,
- reflexe,
- sdílení zkušeností.

Pomůcky:

- flipchart, osobní počítač, dotykový tablet se systémem iOS, stylus pro tablet, notebook, dataprojektor, fixy, papíry A4

Podrobně rozpracovaný obsah prezenční části:

Harmonogram prezenční části vzdělávacího modulového programu DTB VI je rozdělen do dvou bloků.

3.9.1 BLOK č. 1 (ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce)

Cíle bloku č. 1:

- Naučit účastníky používat dotykový tablet s operačním systémem iOS ve vzdělávání tak, aby dokázali využívat jeho možnosti v praxi.

Základní distanční materiál:

- ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce

Rozsah:

- 4 hodiny (4 x 45 min.)

Obsah bloku č. 1 (aktivity, úkoly, průběh):

Úvodní část:

- zahájení prezenční části lektorem – motivační úvod;
- představení lektora (včetně případných dotazů účastníků);
- představení projektu (včetně případných dotazů účastníků);
- představení vzdělávacího modulového programu DTB VI (včetně případných dotazů účastníků);
- nastavení harmonogramu workshopu;
- představení dotykového tabletu s operačním systémem iOS.

1. téma: Dotykový tablet s operačním systémem iOS

Lektor vysvětlí ovládání dotykového tabletu s operačním systémem iOS.

Lektor vysvětlí princip multidotykového ovládání dotykového tabletu s operačním systémem iOS.

2. téma: Využití kancelářského balíčku

Lektor vysvětlí práci s kancelářským balíčkem iWork pro iOS.

Lektor seznámí účastníky s aplikací Keynote z balíčku iWork pro iOS.

3. téma: Příklady dobré praxe s balíčkem iOS s primárním zaměřením na aplikaci Keynote

Lektor seznámí účastníky s příklady dobré praxe zaměřenými na balíček iOS s primárním zaměřením na aplikaci Keynote

Výklad:

Lektor prakticky představí a ukáže jednotlivé části dotykového tabletu s operačním systémem iOS – tlačítka, dotyk na obrazovku; dále na praktických příkladech ukáže standardní dotyky, které si účastníci poté zkouší na modelových situacích – procházení internetových stránek, pohyb na obrazovkách tabletu, management aplikací – vytvoření složky, zrušení složky, přemístění aplikací ve složce/mimo složku – lektor využívá názorných metodických obrázků (kapitola 2 studijní opory včetně textové části).

Poté lektor přiblíží práci s internetovým prohlížečem Safari – speciální gesta pro pohyb zpět/dále. Demonstrovány budou metody zvětšování obsahu v internetovém prohlížeči (2x) a postupné zvětšování včetně návratu do původního stavu (viz distanční text ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce, kapitola 2.4 Dotykové ovládání v internetovém prohlížeči Safari).

Práce s kancelářským balíčkem iWork je vysvětlována na praktických příkladech zaměřených na vzdělávání – zadání pexeso, stahovací roleta od horního okraje, AZ kvíz, odhalování skryté fotografie po částech. Tyto principy a postupy jsou názorně popsány v distančním textu ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce v kapitole 3.1. Keynote a efekt kouzelný přesun a 3.2 Keynote a jeho praktické využití ve vzdělávání.

Lektor se pro názornou ukázku opírá o snímky powerpointové prezentace ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce číslo 34–40:

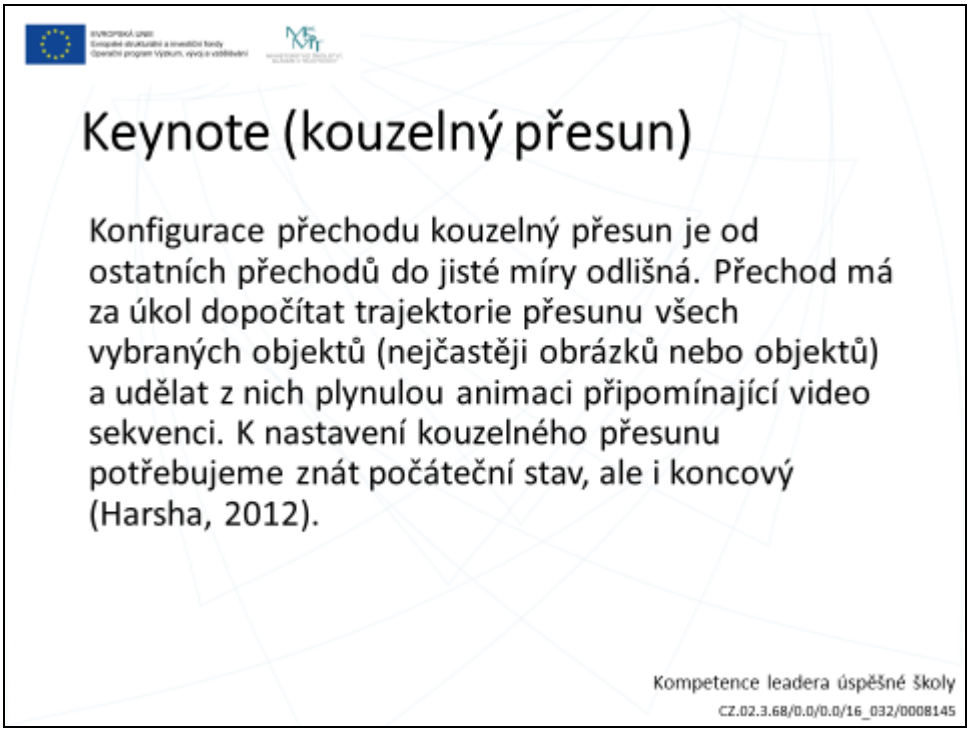
Obr. č. 3.9.1.1: Powerpointová prezentace ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce, slide č. 34 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

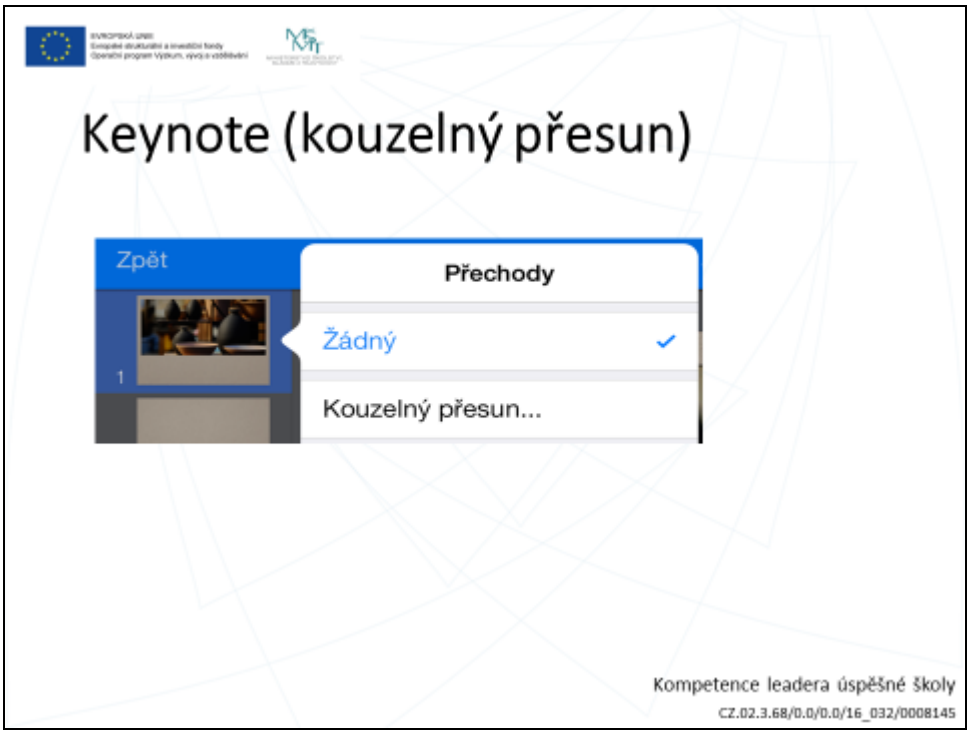
Obr. č. 3.9.1.2: Powerpointová prezentace ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce, slide č. 35 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

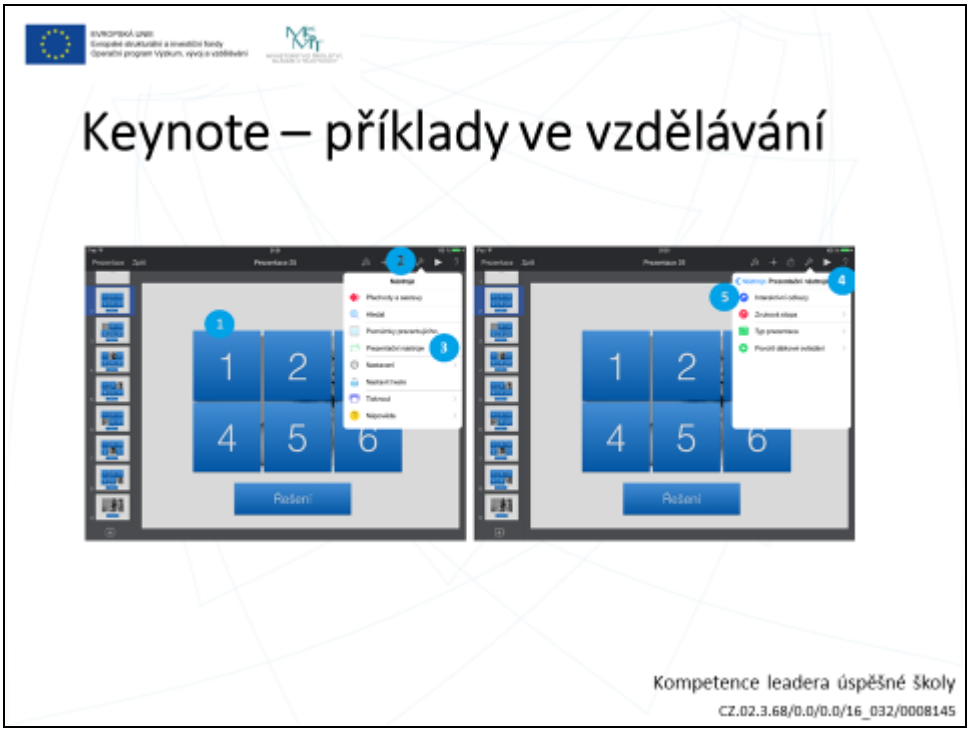
Obr. č. 3.9.1.3: Powerpointová prezentace ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce, slide č. 36 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Obr. č. 3.9.1.4: Powerpointová prezentace ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce, slide č. 37 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Obr. č. 3.9.1.5: Powerpointová prezentace ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce, slide č. 38 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Obr. č. 3.9.1.6: Powerpointová prezentace ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce, slide č. 39 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Obr. č. 3.9.1.7: Powerpointová prezentace ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce, slide č. 40 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Aktivita:

Lektor pro práci s účastníky využívá heuristickou metodu, kdy je nutné, aby účastníci vymysleli různorodé využití efektu kouzelný přesun – zejména práci s vrstvami, umístění objektů, počet duplikování snímků s efektem kouzelný přesun a počet možností, které mohou v jednotlivých zadáních nastat.

Praktické úkoly pro účastníky:

1. Odemkněte a zamkněte dotykový tablet se systémem iOS.
2. Vytvořte složku s minimálně 5 aplikacemi.
3. Najděte a stáhněte bezplatnou aplikaci na tabletu Apple iPad.
4. Vyzkoušejte si multidotekové ovládání na zobrazení ovládacího centra, vyhledávání aplikací a procházení internetových stránek v aplikaci Safari.
5. Vytvořte dle návodu lektora cvičný vzdělávací obsah – zadání pexeso, stahovací roleta od horního okraje, AZ kvíz, odhalování skryté fotografie po částech.

Slovní úkoly pro účastníky k zamyšlení:

1. Jmenujte rozdíly mezi iCloud a iCloud Drive.
2. Jmenujte možnosti omezení funkcí na dotykovém tabletu se systémem iOS.
3. Jak lze vytvářet a nahrávat do dotykového tabletu vlastní multimediální knihy?

Lektor dává účastníkům prostor pro kladení dotazů. Níže uvádíme nejčastější dotazy účastníků včetně správných odpovědí:

- Jak vytvořit účet Apple ID.

Očekávání od účastníků: Je zapotřebí mít funkční emailovou schránku a vyplnit registrační formulář na adrese: https://support.apple.com/cs-cz/HT204316.

- Jaký je rozdíl mezi operačním systémem iOS a iPadOS?

Mobilní operační systém iPad OS je novějším operačním systémem pro dotykové tablety iPad. Tento systém byl navrhován pouze pro novější verze, proto starší iPady, které jsou na školách velmi časté, instalaci tohoto systému již nenabízí. Z hlediska využití ve vzdělávání to může mít pouze ten dopad, že starší systém nemusí umožnit instalaci novějších aplikací.

- Jaké jsou možnosti plovoucí klávesnice na iPadu?

Plovoucí klávesnici lze zobrazit/skrýt, dále je možno ji tahem od sebe rozdělit na dvě poloviny pro ovládání dvěma palci. Klávesnici můžeme odepnout a posouvat (překrytí aktivní oblasti).

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

3.9.2 BLOK č. 2 (Cloud computing ve vzdělávání)

Cíle bloku č. 2:

- Seznámit účastníky s nejběžnějšími cloudovými řešeními využitelnými ve vzdělávání.

Základní distanční materiál:

- Cloud computing ve vzdělávání

Rozsah:

- 4 hodiny (4 x 45 min.)

Obsah bloku č. 1 (aktivity, úkoly, průběh):

1. téma: Klasifikace cloud computingu

Lektor seznámí účastníky s klasifikací cloud computingu.

Lektor představí klasifikaci cloud computingu dle distribučního modelu.

2. téma: Office 365 pro vzdělávání

Lektor představí Office 365 a jeho využití ve vzdělávání.

3. téma: Apple ve vzdělávání

Lektor představí Apple a možnosti využití ve vzdělávání.

4. téma: Google Apps ve vzdělávání

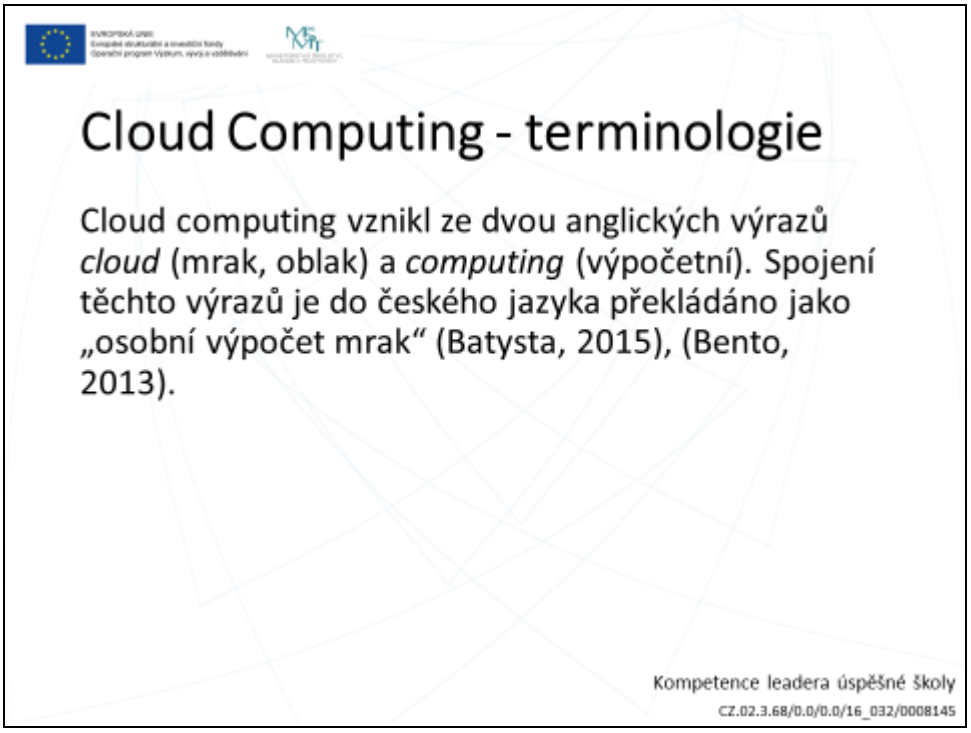
Lektor seznámí účastníky s Google Apps a možnostmi využití ve vzdělávání.

Výklad:

Lektor prakticky představí pojem *cloud computing*. Jako názornou oporu v bloku č. 2 využívá powepointovou prezentaci Cloud computing ve vzdělávání (snímky 2 a 3).

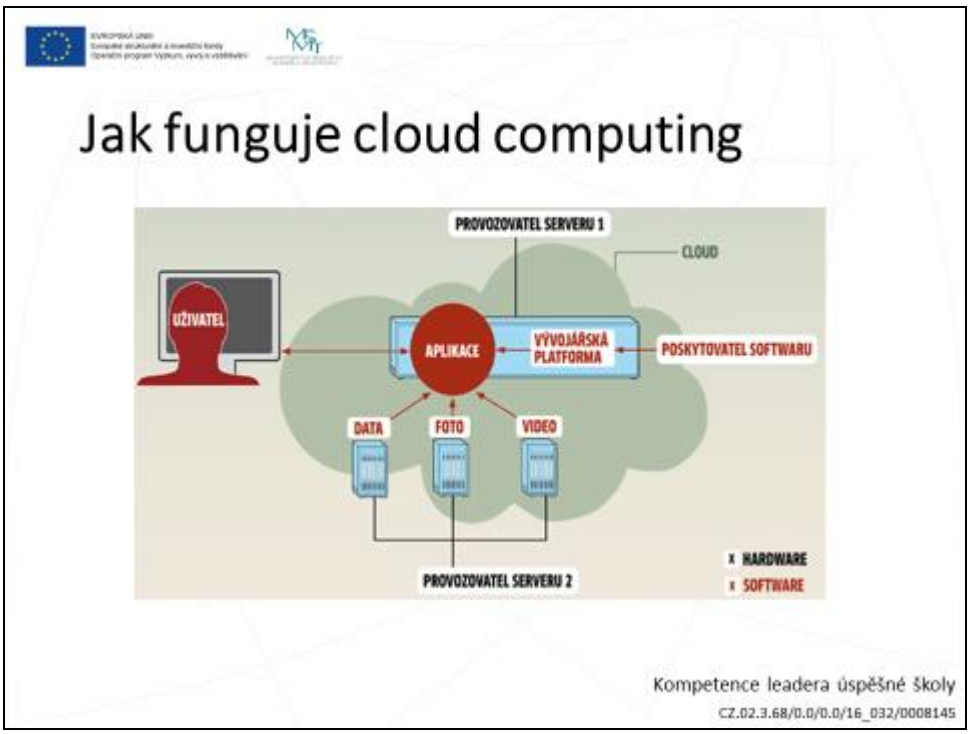

Obr. č. 3.9.2.1: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 2 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

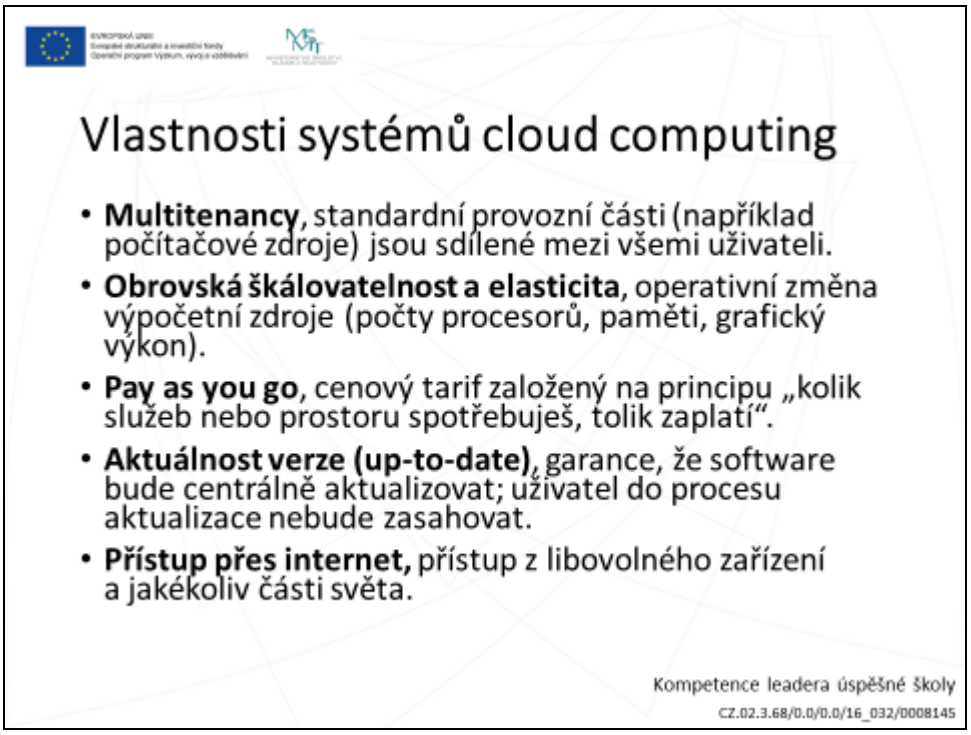
Obr. č. 3.9.2.2: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 3 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Dále lektor vysvětluje princip činnosti cloudových řešení (snímek prezentace číslo 4) a k tomu komentuje jednotlivé odlišnosti řešení korporátních společností a školských zařízení (základní a střední školy).

Obr. č. 3.9.2.3: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 4
(zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Lektor se poukazuje na vlastnosti cloudových řešení (snímek 5), což je klíčové při zvažování investic škol do těchto systémů.

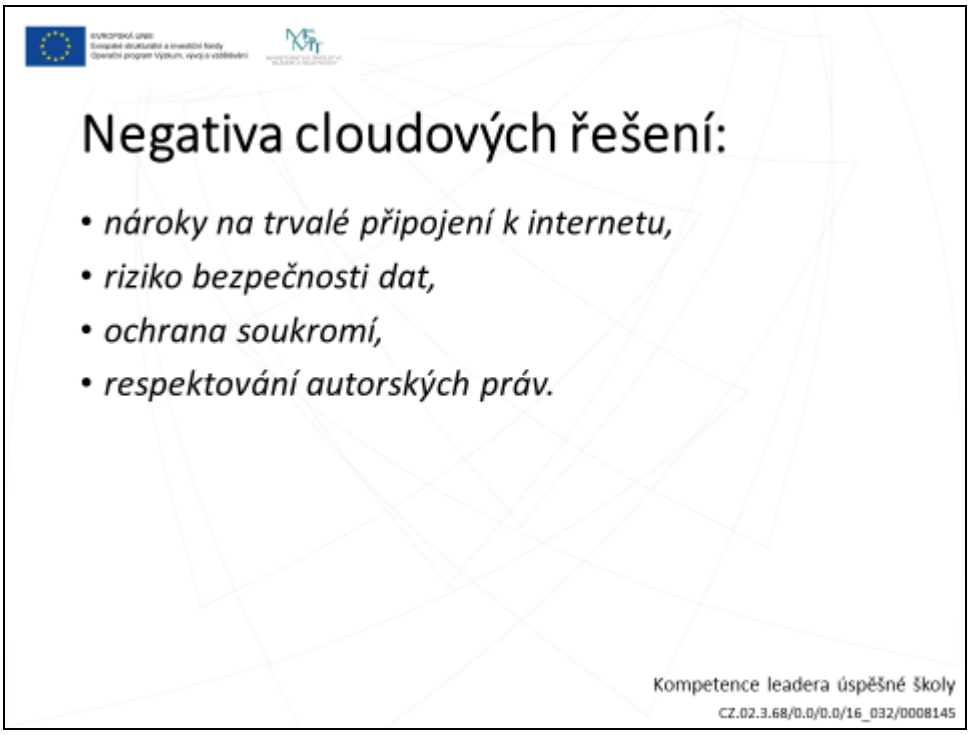

Obr. č. 3.9.2.4: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 5 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Na dalších dvou snímcích jsou podrobně probírány výhody/nevýhody těchto řešení, a to v rovině obecné a při potenciálním nasazení v rámci vzdělávání (snímky 6 a 7):

Obr. č. 3.9.2.5: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 6 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

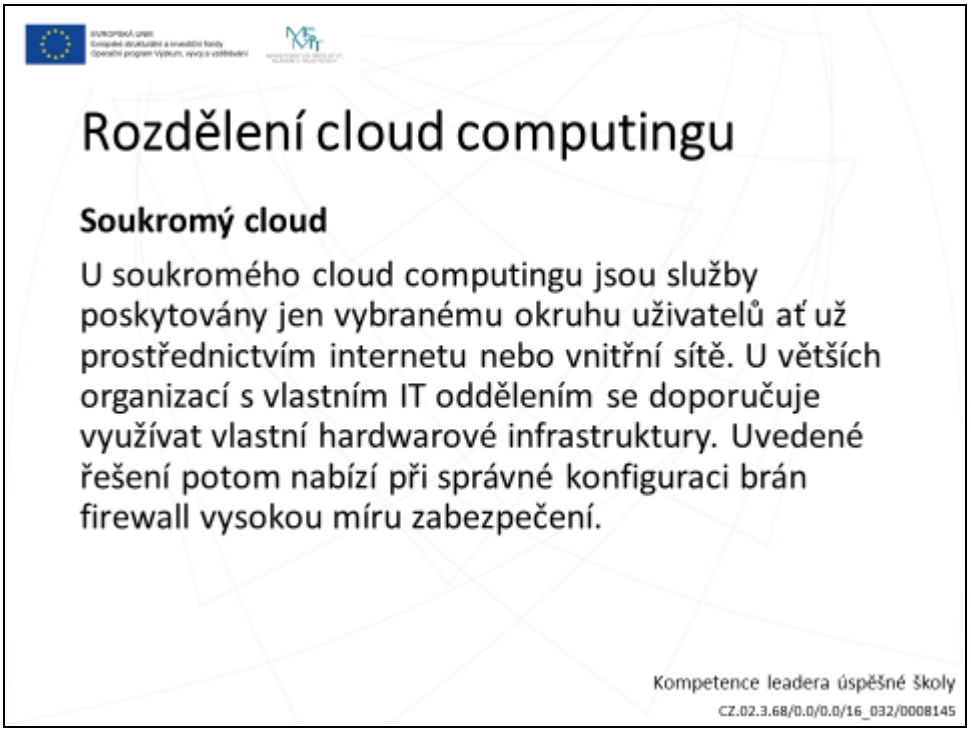

Obr. č. 3.9.2.6: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 7 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Vzhledem k řadě technologických a distribučních řešení jsou na snímcích prezentace (snímky 8–16) představena všechna nejběžnější cloudová řešení. S ohledem na rozdílné finanční podmínky na jednotlivých typech škol je vždy velmi obtížné zvolit správné řešení, které bude spolehlivě fungovat na daném typu instituce minimálně několik let. Úrovně náročnosti správy dle distribučního modelu jsou potom názorně demonstrovány dle obrázku na snímku prezentace číslo 17.

Obr. č. 3.9.2.7: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 8 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

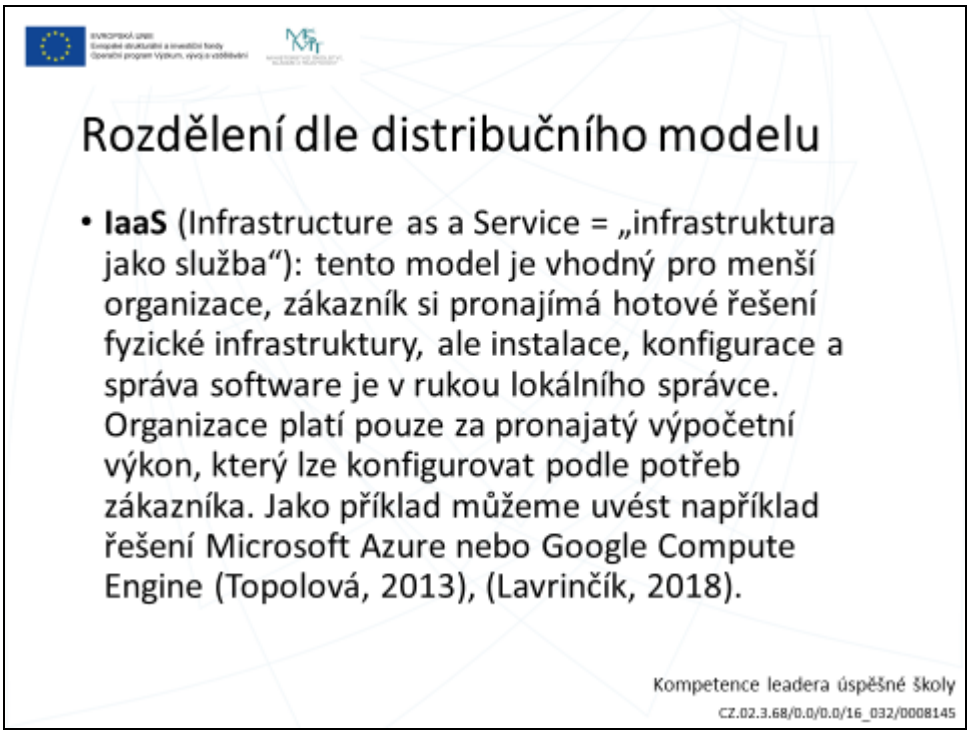
Obr. č. 3.9.2.8: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 9 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

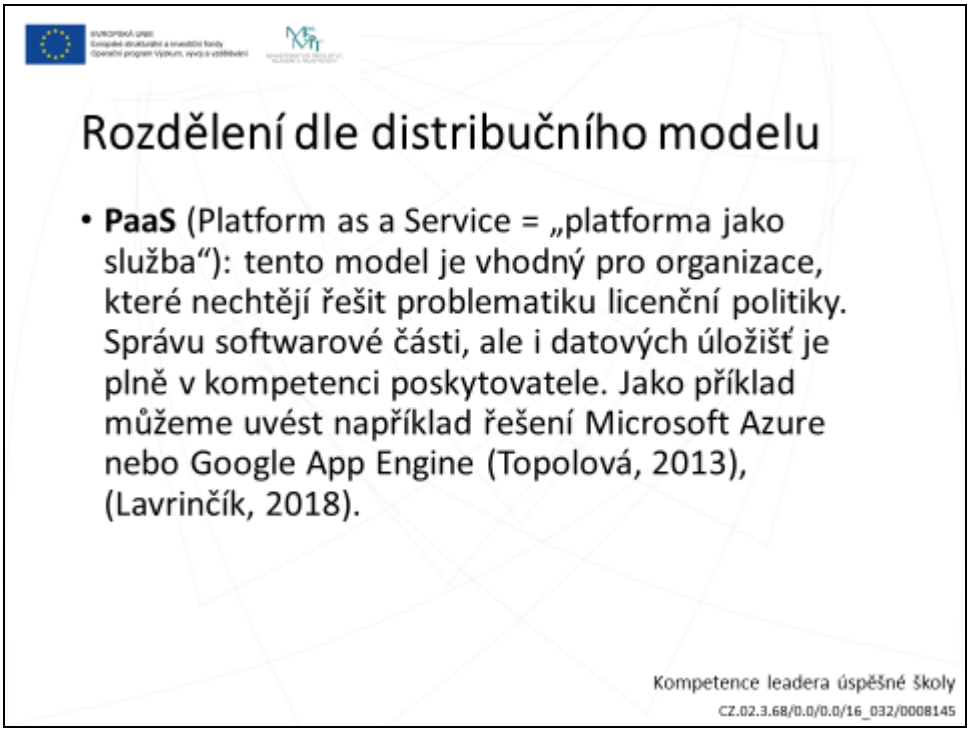
Obr. č. 3.9.2.9: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 10 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

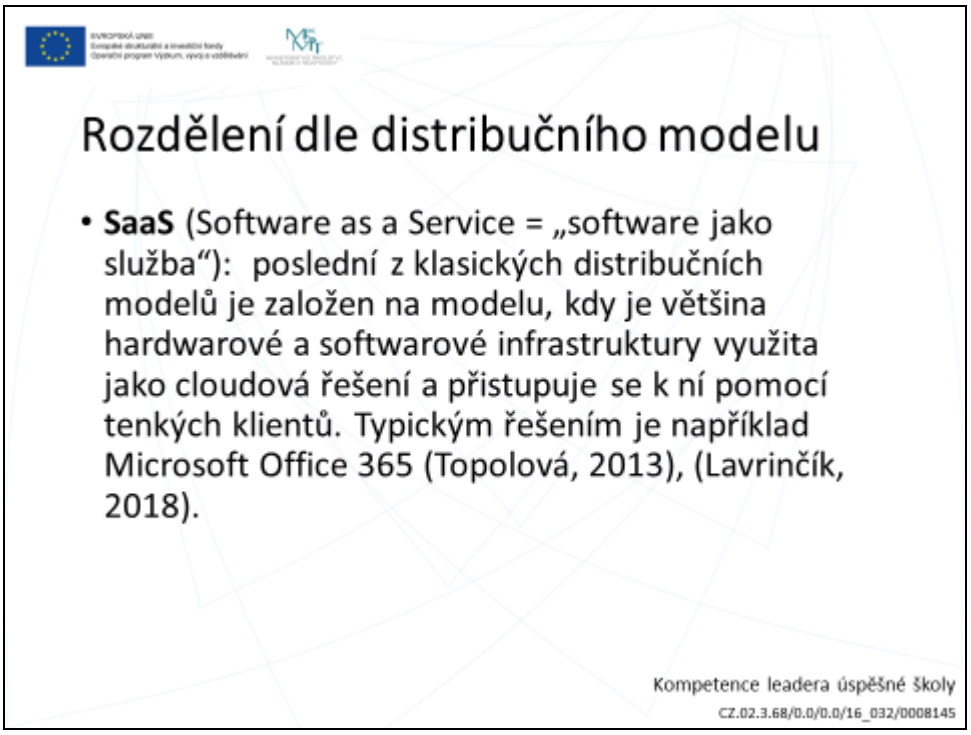
Obr. č. 3.9.2.10: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 11 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

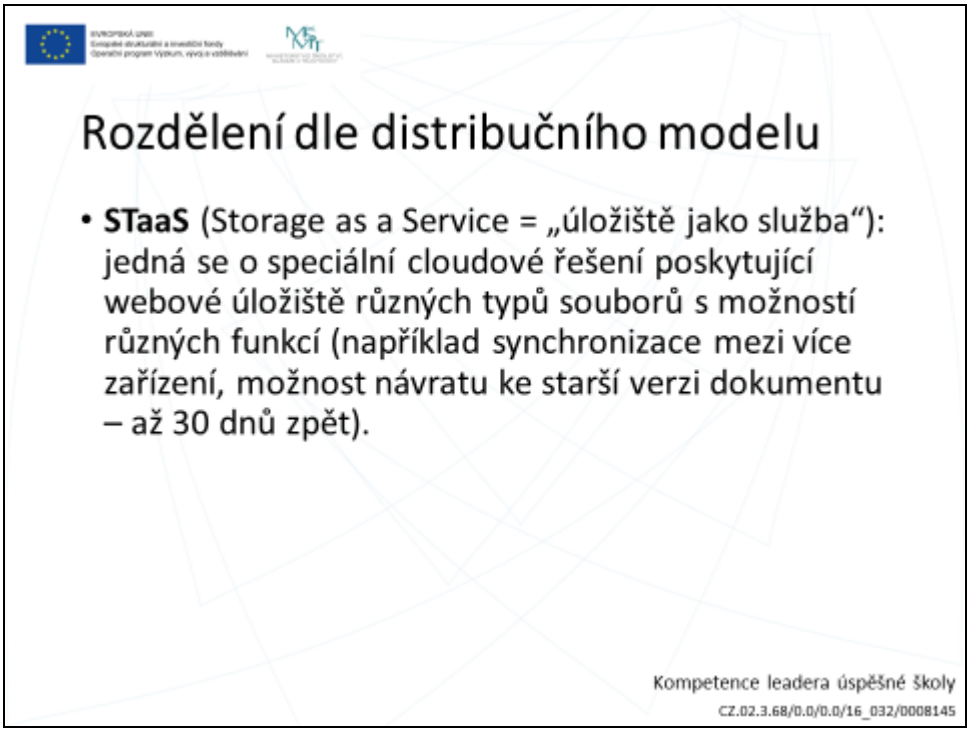
Obr. č. 3.9.2.11: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 12 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

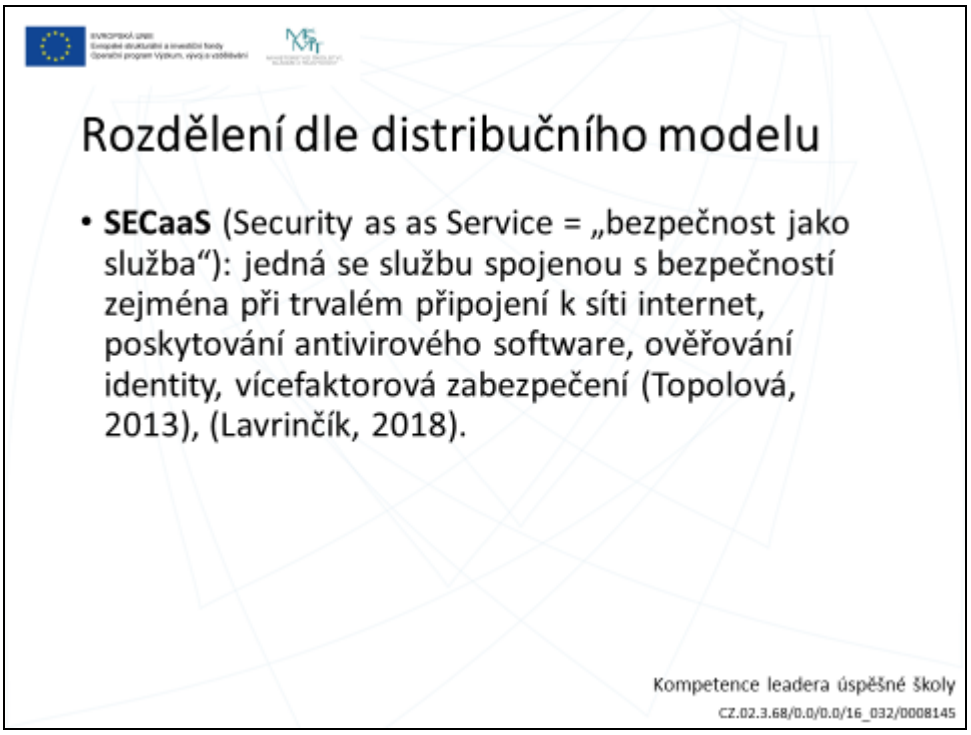
Obr. č. 3.9.2.12: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 13 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

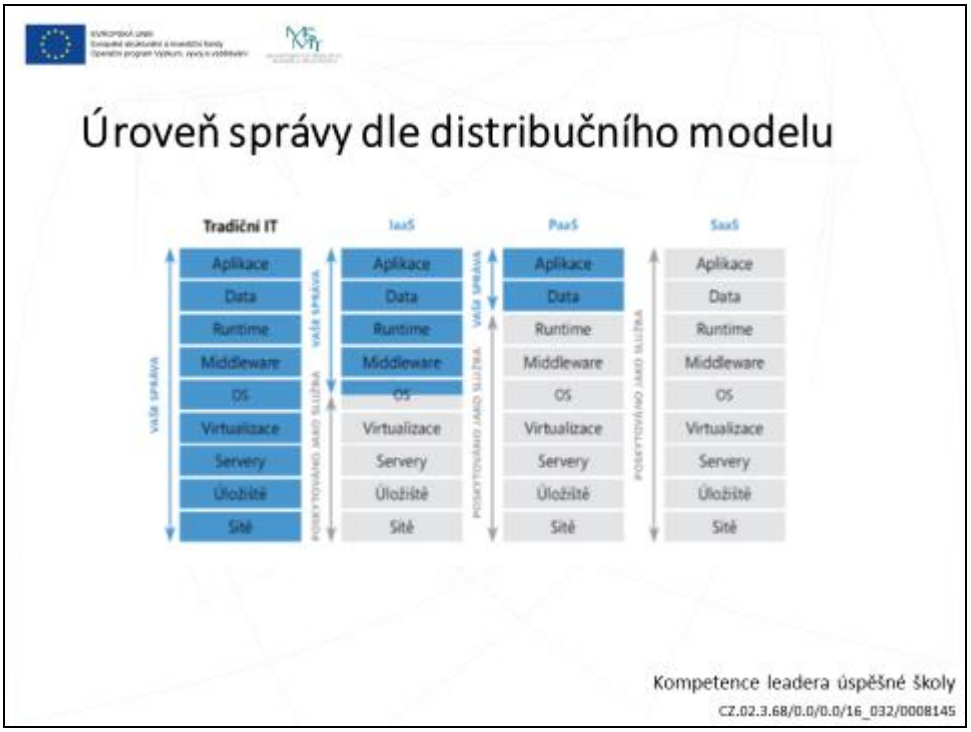
Obr. č. 3.9.2.13: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 14 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Obr. č. 3.9.2.14: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 15 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

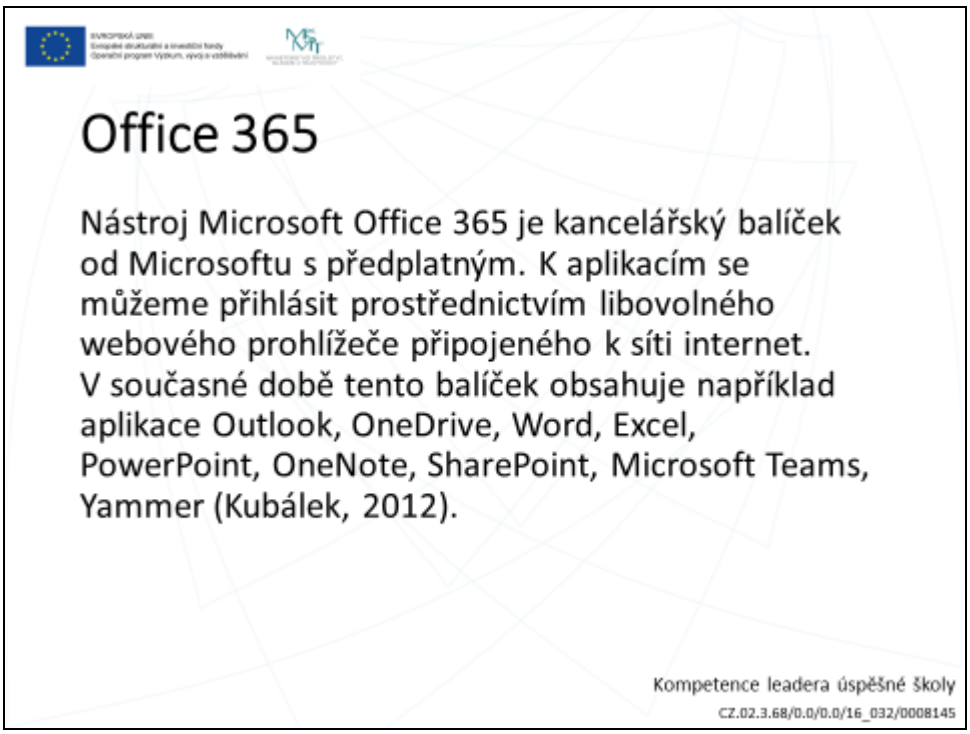
Obr. č. 3.9.2.15: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 16 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Obr. č. 3.9.2.16: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 17 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Na dalších snímcích prezentace jsou postupně představena jednotlivá cloudová řešení, která jsou dostupná v době tvorby studijní opory a jsou využitelná ve vzdělávání (snímky 18–28).

V poslední části prezentace jsme se zaměřili na komplexní parametry, které nabízejí řešení různých výrobců, aby školy a školská zařízení získaly orientaci, co v daném balíčku dostanou a od kterého výrobce je řešení lepší a komplexnější (snímky 29–42).

Obr. č. 3.9.4.17: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 18 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

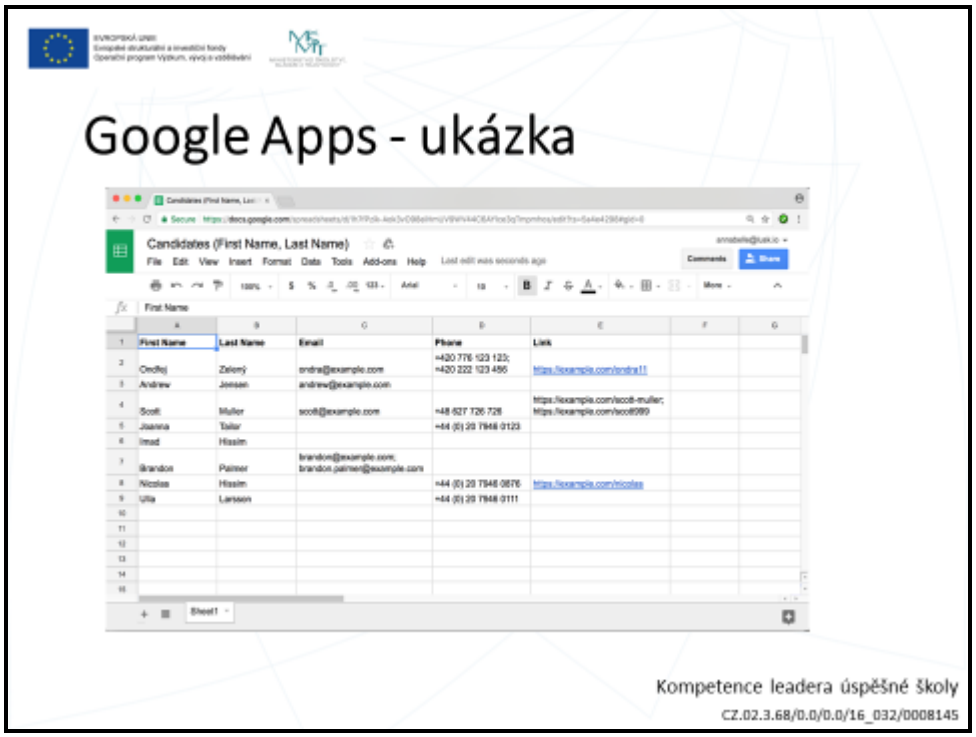
Obr. č. 3.9.4.18: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 19 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

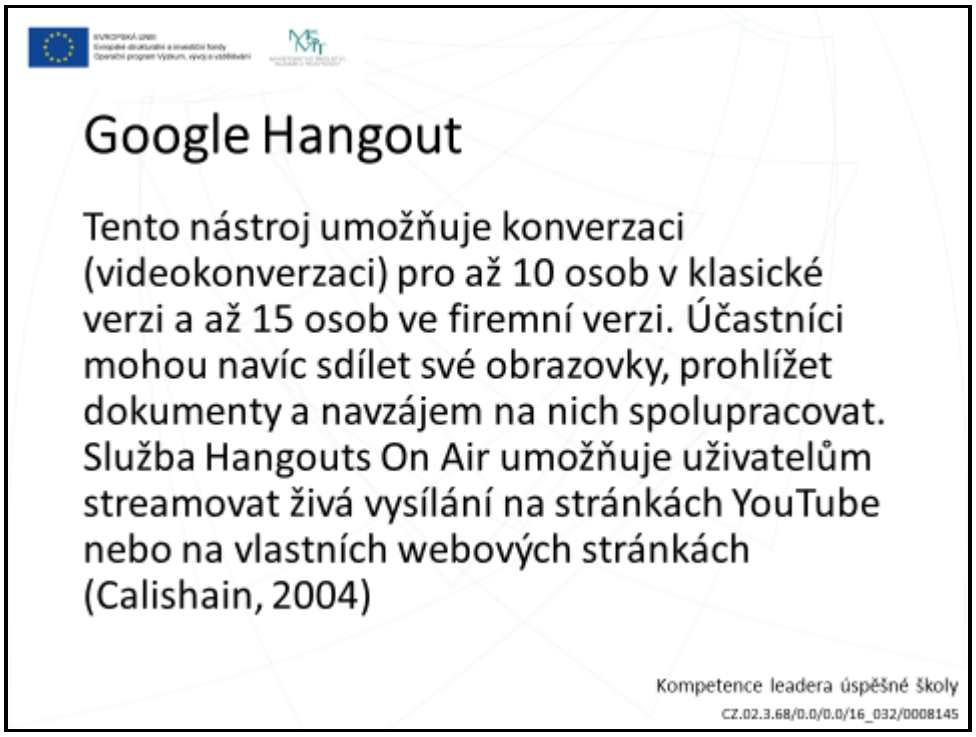
Obr. č. 3.9.4.19: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 20 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Obr. č. 3.9.4.20: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 21 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

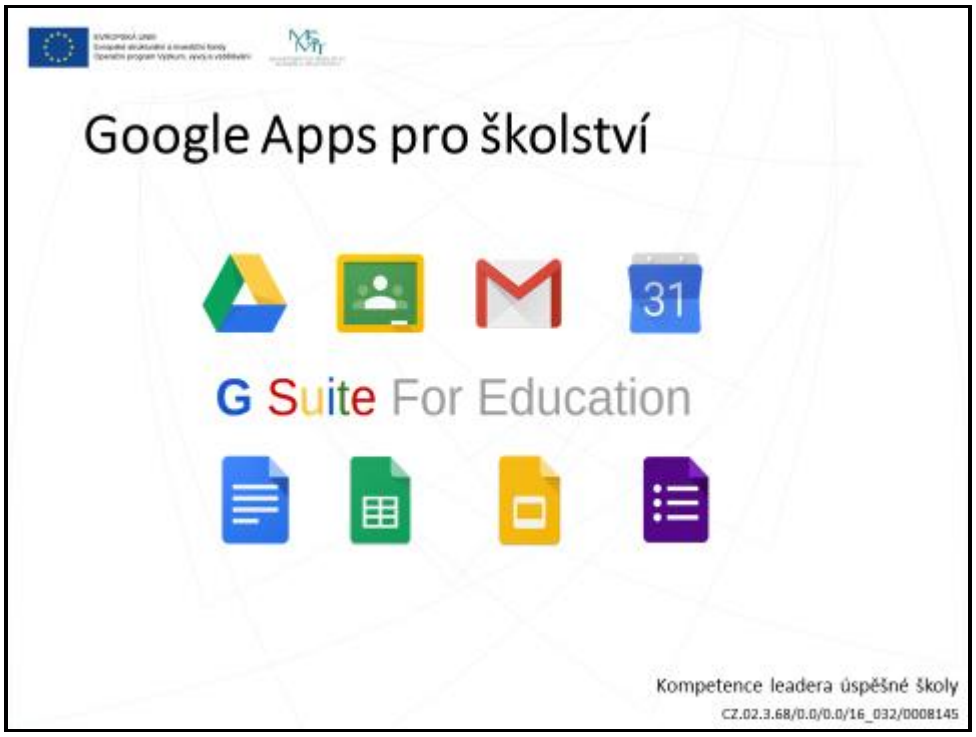
Obr. č. 3.9.4.21: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 22 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Obr. č. 3.9.4.22: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 23 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

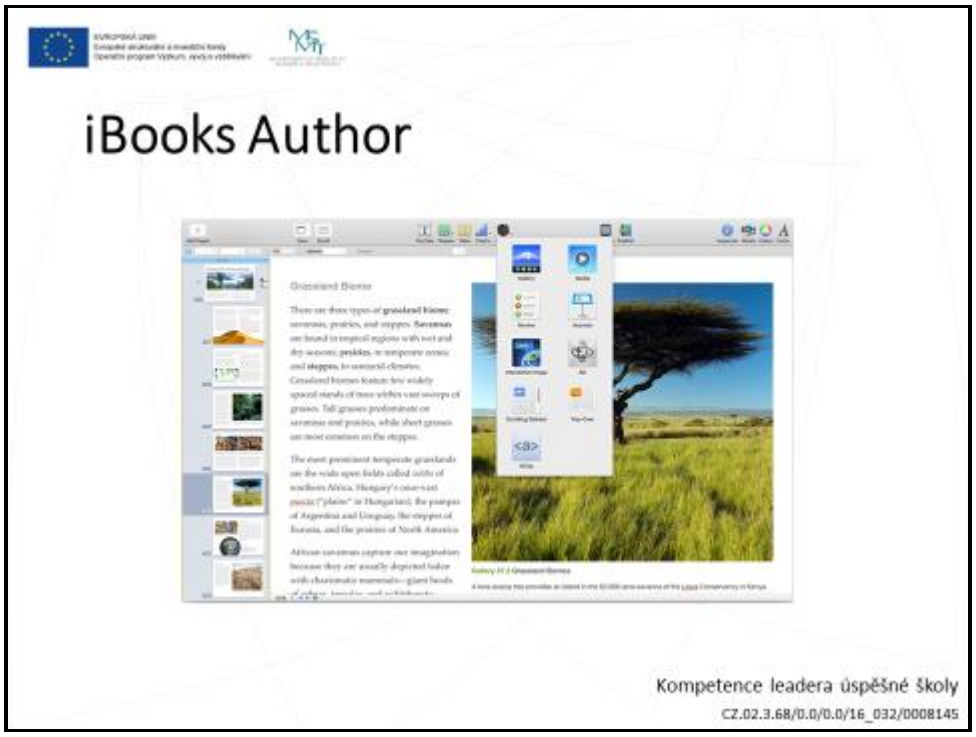
Obr. č. 3.9.4.23: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 24 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Obr. č. 3.9.4.24: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 25 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Obr. č. 3.9.4.25: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 26 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Obr. č. 3.9.4.26: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 27 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Obr. č. 3.9.4.27: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 28 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

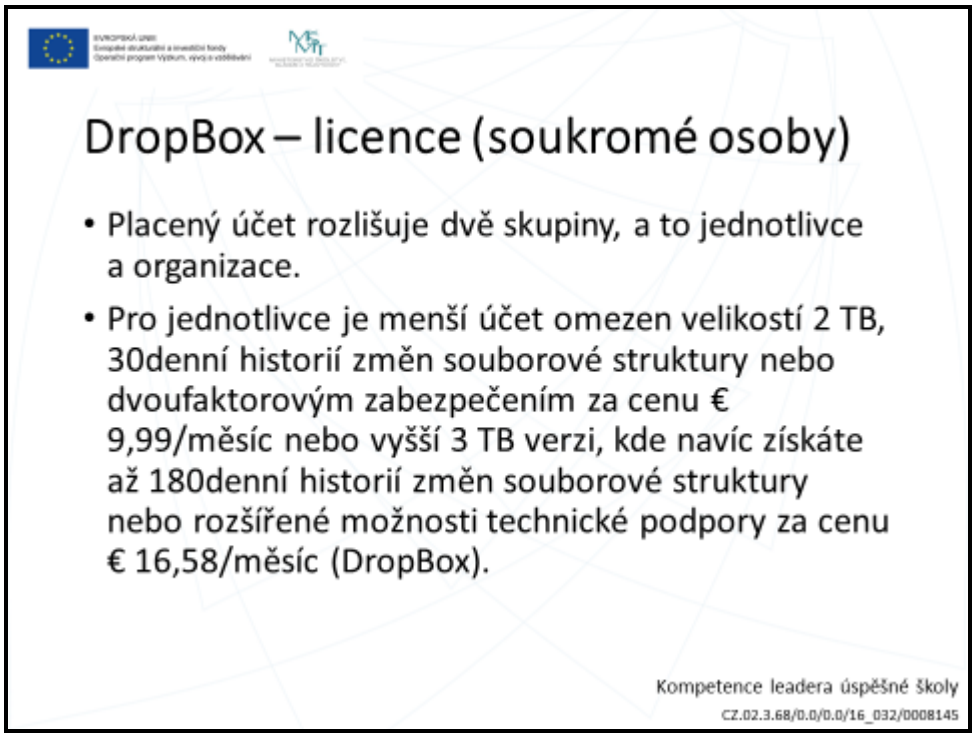
Obr. č. 3.9.4.28: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 29 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Obr. č. 3.9.4.29: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 30 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Obr. č. 3.9.4.30: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 31 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Obr. č. 3.9.4.31: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 32 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Obr. č. 3.9.4.32: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 33 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

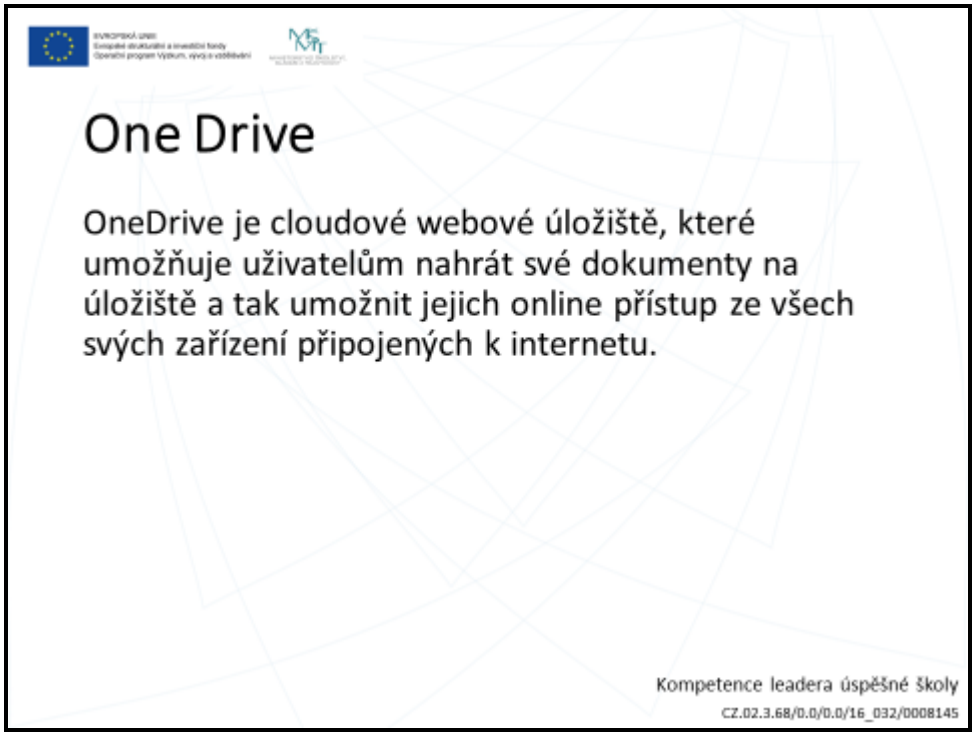
Obr. č. 3.9.4.33: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 34 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

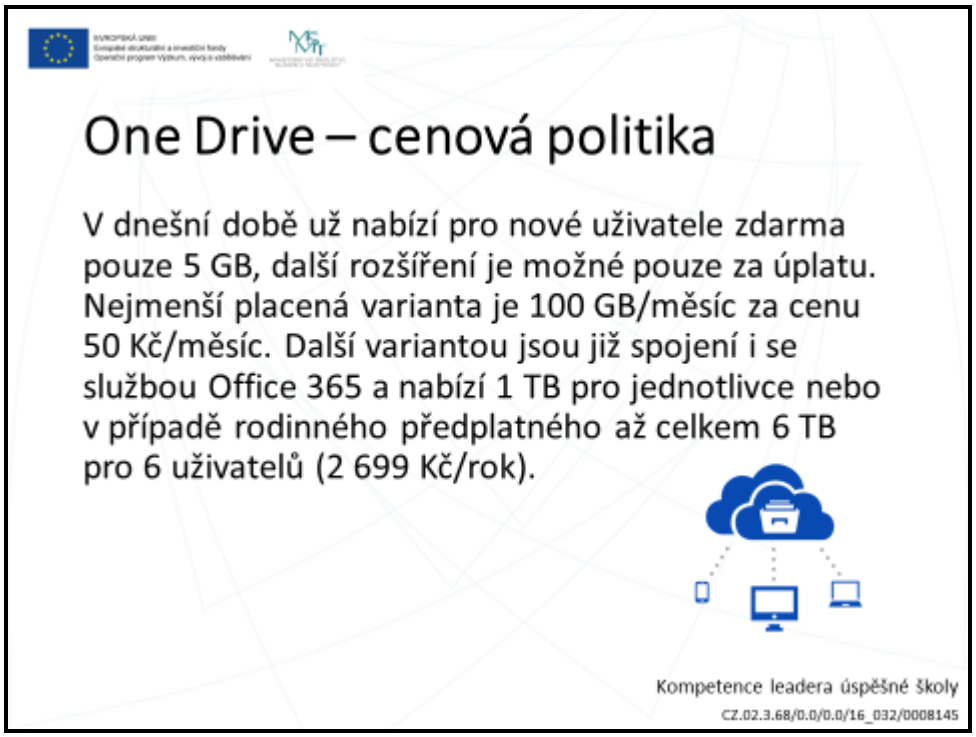
Obr. č. 3.9.4.34: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 35 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Obr. č. 3.9.4.35: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 36 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Obr. č. 3.9.4.36: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 37 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Obr. č. 3.9.4.37: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 38 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

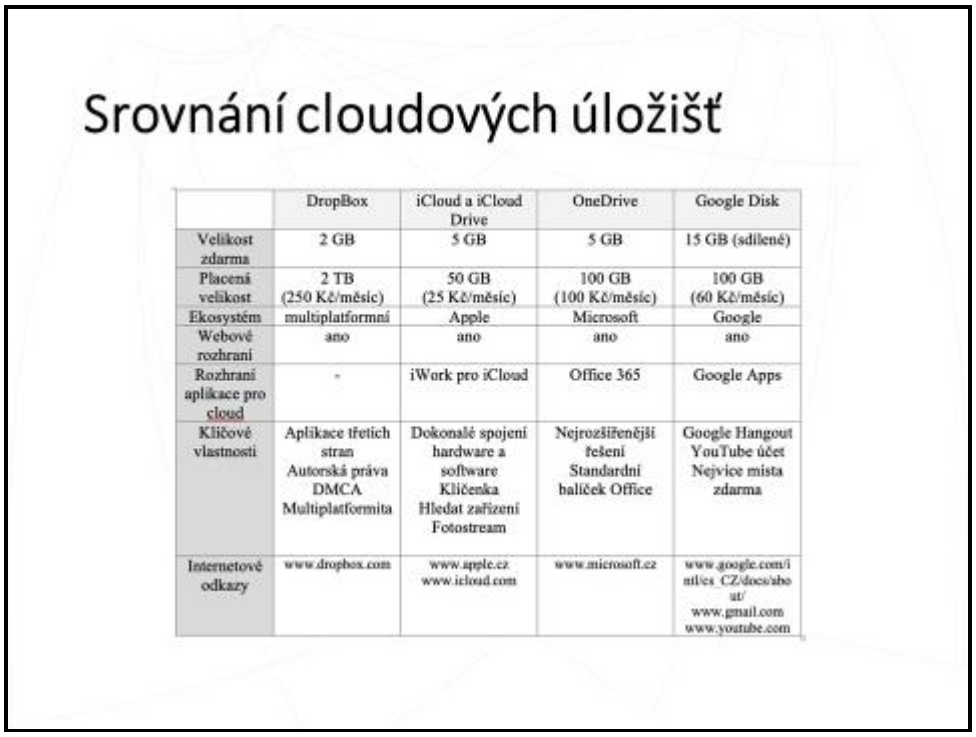
Obr. č. 3.9.4.38: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 39 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Obr. č. 3.9.4.39: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 40 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Obr. č. 3.9.4.40: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 41 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Obr. č. 3.9.4.41: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 42 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Videoukázka:

V prezentaci na snímku č. 33 je text doplněn o praktickou videoukázku ze serveru YouTube: https://www.youtube.com/watch?v=0JwfEvz3jRo:

Obr. č. 3.9.4.42: Powerpointová prezentace Cloud computing ve vzdělávání, slide č. 33 (zdroj: LAVRINČÍK, J.)

Aktivita:

Lektor v maximální možné míře využívá heuristickou metodu, kdy je nutné, aby účastníci vymysleli specifická řešení cloudů pro svoje vzdělávací instituce dle různých kritérií, jako je správa, výkonnost, velikost úložiště, cena hardwaru, propojení se standardními řešeními, migrace na řešení výrobců třetích stran atp.

Praktické úkoly pro účastníky:

1. Navrhněte privátní cloudové řešení pro malou školu, která potřebuje velmi rychle ukládat data na centrální úložiště s řízenými právy, ale zároveň potřebuje, aby byla data pořád zálohovaná na klasické plotnové úložiště.
2. Navrhněte řešení pro přístup ke školním datům pro učitele z počítače / webového rozhraní / tabletu / mobilního telefonu.

Slovní úkoly k zamyšlení:

1. Jaké výhody/nevýhody by měla škola zvážit u výběru DropBox/OneDrive?
2. Jaké platformy se dají použít v běžné základní/střední škole pro on-line výuku? Jmenujte výhody/nevýhody jednotlivých řešení.
3. Jaký účet potřebujete, pokud chce mít škola možnost publikovat videovýstupy na YouTube?

Lektor dává účastníkům prostor pro kladení dotazů.

Otázky lektora:

- **Jaká technologická řešení pro cloud využíváte na vaší škole?**

Očekávání od účastníků: Microsoft Office 365, Google Apps, Apple iCloud.

- **Jak s těmito řešeními pracujete v každodenním životě školy?**

Očekávání od účastníků: Emailové služby přes web plus propojení se služebním mobilním telefonem, sdílená úložiště pro učitele a žáky (řešení skupinových politik), kancelářský balíček přes webové rozhraní (textový editor, tabulkový editor a prezentační editor), nástroje pro elektronické testování žáků.

- **Jaké jsou nároky na vybavení pro žáky/učitele?**

Očekávání od účastníků: internetový prohlížeč (desktop verze/mobilní verze – tablety a mobilní telefony).

Náměty pro zpětnou vazbu lektora:

Lektor může pro zpětnou vazbu využít jednak evaluační dotazník (v tištěné či elektronické podobě), jednak formu kladení dotazů.

Příklady položek pro zpětnou vazbu:

- Byli jste spokojeni s obsahem bloku?
- Byl výklad srozumitelný?
- Byly aktivity zvoleny vhodně?
- Co vám v průběhu bloku činilo největší potíže?
- Co se v průběhu bloku podařilo/nepodařilo?
- Co byste se chtěli dozvědět?
- Splnil blok vaše očekávání?
- Co jste očekávali od lektora?
- Splnil lektor vaše očekávání?

Další doporučení ke zpětné vazbě:

- Účastníkům dopřejte dostatek času a prostoru k diskusi a kladení otázek.
- Účastníkům pozorně naslouchejte, abyste pochopili význam kladených otázek a nedošlo k nedorozumění.
- Pokud ve skupině postřehnete, že je o dané téma zájem, rozvíjejte jej v diskusi.
- Vyzvěte účastníky k dalším námětům nebo postřehům ke zlepšení.
- Za zpětnou vazbu poděkujte.

Prostor pro poznámky lektora:

……
……
……
……
……

Použitá literatura a zdroje Metodického bloku č. 9 (Doplňkový tematický blok VI – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení):

1. BATYSTA, František. *Využití cloud computingu v praxi.* Písek: Centrum aplikovaného výzkumu a dalšího vzdělávání, 2015.
2. BENTO, Alberto M. a AGGARWAL, Anil . *Cloud computing service and development models: Layers and management.* Hershey, PA: Buisness Science Reference, 2013. ISBN 978-146-6621-879.
3. CALISHAIN, Tara a DORNFEST, Rael. *100 způsobů, jak vyzrát na Google.* Gliwice: Helion, 2004. ISBN: 83-7361-565-2.
4. HARSHA, Shubhangi a KATARIA, Sumit. *100 způsobů, jak vyzrát na Google*. Gliwice: Helion, 2004. ISBN: 83-7361-565-2.
5. HARSHA, Shubhangi a KATARIA, Sumit. *Teaching with iPad How –To.* 1st edition. Birmingham: Packt Publishing Ltd, 2012. ISBN 978-1-84969-442-1.
6. KUBÁLEK, Tomáš, KUBÁLKOVÁ, Markéta a TOPOLOVÁ, Ivana. *Microsoft Office 365: systém sjednocené komunikace.* Brno: Tribun EU, Manažerská informatika, 2012. ISBN 978-80-263-0245-2.
7. LAVRINČÍK, Jan. *Cloudové systémy.* 1. vyd. Olomouc: Moravská vysoká škola Olomouc, o.p.s. 2018, 107 s. ISBN nemá.
8. ZIKMUND, Martin. *Co je to Cloud computing a proč se o něm mluví* [online]. Business vize. 2010 [cit. 07.08.2019]. Dostupné z http://www.businessvize.cz/software/co-je-to-cloud-computing-a-proc-se-o-nem-mluvi

4 Příloha č. 1 – Soubor materiálů pro realizaci programu

4.1 Tematický blok č. 1 (Základní tematický blok)

Obsah distančního studia ZTB:

- Typologie podřízených
- Vymezení determinant a limitů lidí
- Práce na vlastním profesním rozvoji (oblast DVPP)
- Proškolení zaměstnanců, změna ve vedení dokumentace žáků a zaměstnanců, zajištění zabezpečení proti úniku dat (Management změny)
- Hospitační činnost
- Vedení vzdělávací instituce jako inkluzivní školy či školského zařízení
- Vedení pedagogického týmu
- Implementace nových metod výuky a hodnocení včetně inovativních přístupů
- Výukové metody se zaměřením na vizualizaci učiva
- Podpora učitele v tíživé situaci
- Možnosti řešení výchovných problémů na školách
- Škola jako otevřená instituce a součást lokálního prostředí (aktivity mimo školu)

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část ZTB v rozsahu 26 hodin (dostupné na https://unifor.upol.cz/pedagogicka/):

- Typologie podřízených
- Vymezení determinant a limitů lidí
- Práce na vlastním profesním rozvoji (oblast DVPP)
- Proškolení zaměstnanců, změna ve vedení dokumentace žáků a zaměstnanců, zajištění zabezpečení proti úniku dat (Management změny)
- Hospitační činnost
- Vedení vzdělávací instituce jako inkluzivní školy či školského zařízení
- Vedení pedagogického týmu
- Implementace nových metod výuky a hodnocení včetně inovativních přístupů
- Výukové metody se zaměřením na vizualizaci učiva
- Podpora učitele v tíživé situaci
- Možnosti řešení výchovných problémů na školách
- Škola jako otevřená instituce a součást lokálního prostředí (aktivity mimo školu)

Učivo ZTB:

- baterie testů (https://unifor.upol.cz/pedagogicka/)

Seznam doporučené literatury a zdrojů pro účastníka ZTB:

ATKINSON, Marilyn a CHOIS, Rae T. *Koučink - věda i umění. Vnitřní dynamika*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. 233 s. ISBN 978-80-7367-538-7

EGER, Ludvík. *Řízení školy při zavádění školního vzdělávacího programu*. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 2006. 224 s. Moderní pedagogika v teorii a praxi. Zkušenosti, nápady, inspirace. ISBN 80-7238-583-6.

EGGERT, Max a FALZON, Wendy. *Řešení konfliktů*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005. 112 s. Management do kapsy; 4. ISBN 80-7367-011-9.

PETERS-KÜHLINGER, Gabriele a JOHN, Friedel. *Komunikační a jiné "měkké" dovednosti: využijte svůj potenciál, rozviňte své soft skills a staňte se úspěšnějšími*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 105 s. Poradce pro praxi. ISBN 978-80-247-2145-3.

PURKISS, John a ROYSTON-LEE, David. *Vytvořte si vlastní značku: proměňte své jedinečné nadání v úspěšný obchodní produkt*. Vyd. 1. Praha: Synergie, ©2014. 198 s. ISBN 978-80-7370-295-3.

SCHULZ VON THUN, Friedemann. *Jak spolu komunikujeme?: překonávání nesnází při dorozumívání*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2005. 197 s. Psyché. ISBN 80-247-0832-9.

SPILKOVÁ, Vladimíra a kol. *Kvalita učitele a profesní standard*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2010. 257 s. ISBN 978-80-7290-496-9.

WHITMORE, John. *Koučování: rozvoj osobnosti a zvyšování výkonnosti: metoda transpersonálního koučování*. 3., dopl. a přeprac. vyd. Praha: Management Press, 2014. 243 s. ISBN 978-80-7261-273-4.

Elektronické zdroje

GILLERNOVÁ, Ilona. *Sociální dovednosti učitele a možnosti rozvíjení sociálních dovedností ve školním prostředí (1. část)* [online]. Dostupné z: https://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/9891/v.pdf

KILMANN, R. H., M. J. SAXTON a R. SERPA. Dotazník pro hodnocení kultury školy: Dotazník Kilmann-Saxtonovy kulturní mezery. *Národní ústav pro vzdělávání* [online]. Praha: NUV, 2009. Dostupné z: http://www.nuv.cz/ae/priloha-c-3-dotaznik-pro-hodnoceni-kultury-skoly

KUBÁŇKOVÁ, Jarmila. Schůzka učitele s rodičem - nejčastější zádrhele z pohledu Linky pro rodinu a školu 116 000. *Řízení školy*[online]. Praha, 2018, 13. 11. 2018(12). Dostupné z: https://www.rizeniskoly.cz/cz/casopis/rizeni-skoly/schuzka-ucitele-s-rodicem-nejcastejsi-zadrhele-z-pohledu-linky-pro-rodinu-a-skolu-116-000.m-4913.html

ŠKRAMLÍK, Pavel. Jak vytvářet a podporovat kvalitní klima školy. *Řízení školy* [online]. Praha, 2016, 22. 11. 2016, 2016(12). Dostupné z: https://www.rizeniskoly.cz/cz/casopis/rizeni-skoly/jak-vytvaret-a-podporovat-kvalitni-klima-skoly.m-3106.html

ŠTĚPÁNEK, Zdeněk. *Co je ICF koučink* [online]. In: Praha: ICF ČR / International Coach Federation Czech Republic, Neuveden. Dostupné z: https://www.coachfederation.cz/cz/pro-klienty/co-je-icf-koucink.html

ŠTĚPÁNEK, Zdeněk. *Kvalitní mentor předává svou zkušenost kvalitní formou. Začíná to ve škole* [online]. In: . Praha: EDUin, 2015, 14. května 2015. Dostupné z: https://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/9891/v.pdf

TOMKOVÁ, Blanka a Iva ŠTĚTOVSKÁ. Klima školy jako protektivní faktor zdraví učitelů. *Řízení školy* [online]. Praha, 0167n. l., 15. 12. 2016, 2017(1). Dostupné z: https://www.rizeniskoly.cz/cz/casopis/skolni-poradenstvi-v-praxi/klima-skoly-jako-protektivni-faktor-zdravi-ucitelu.m-3157.html

4.2 Tematický blok č. 2 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro MŠ a SPgŠ)

Obsah distančního studia DTB I – verze MŠ a SPgŠ:

- Podoba formativního hodnocení
    - Hodnocení
    - Formativní hodnocení
    - Metody, nástroje a techniky formativního hodnocení
    - Komunikace ve formativním hodnocení
    - Odlišné potřeby dětí z pohledu hodnocení
- Implementace formativního hodnocení
    - Stanovování výchovně vzdělávacích cílů
    - Sebehodnocení dítěte
    - Portfolio dítěte
    - Vrstevnické učení a hodnocení
    - Předpoklady úspěšného zavedení formativního hodnocení do mateřské školy
- Stanovování kritérií hodnocení
    - Kritéria hodnocení
- Nástroje a techniky formativního hodnocení v mateřských školách
    - Formativní hodnocení
    - Hodnocení v mateřské škole
    - Význam formativního hodnocení dítěte v mateřské škole
    - Vymezení cílů formativního hodnocení v prostředí mateřských škol
    - Metody a nástroje formativního hodnocení v praxi mateřských škol

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB I – MŠ a SPgŠ v rozsahu 16 hodin (dostupné na https://unifor.upol.cz/pedagogicka/):

- Podoba formativního hodnocení
- Implementace formativního hodnocení
- Stanovování kritérií hodnocení
- Nástroje a techniky formativního hodnocení v mateřských školách

Učivo DTB I – MŠ a SPgŠ

- baterie testů (https://unifor.upol.cz/pedagogicka/)

Seznam doporučené literatury pro účastníka:

BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a Vlasta ŠMARDOVÁ. *Školní zralost: co by mělo umět dítě před vstupem do školy*. 2. vydání. Brno: Edika, 2015. Moderní metodika pro rodiče a učitele. ISBN 978-80-266-0793-9.

GORDON, Thomas. *Škola bez poražených: praktická příručka efektivní komunikace mezi učitelem a žákem*. Přeložil Julie ŽEMLOVÁ. Praha: Malvern, 2015. ISBN 978-80-7530-006-5.

HANSEN ČECHOVÁ, Barbara. *Nápady pro rozvoj a hodnocení klíčových kompetencí žáků*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-388-8.

KOPŘIVA, Pavel a kol. *Respektovat a být respektován*. 3. vyd. Kroměříž: Spirála, 2008. ISBN 978-80-904030-0-0.

KOŠŤÁLOVÁ, Hana, MIKOVÁ Šárka a STANG Jiřina. *Školní hodnocení žáků a studentů: se zaměřením na slovní hodnocení*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-314-7.

KREJČOVÁ, Věra, Jana KARGEROVÁ a Zora SYSLOVÁ. *Individualizace v mateřské škole*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0812-9.

STARÝ, Karel a Veronika LAUFKOVÁ. *Formativní hodnocení ve výuce*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1001-6.

TOMANOVÁ, Dana. *Úvod do pedagogické diagnostiky v mateřské škole*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1426-0.

Elektronické zdroje:

Kvalitní škola – kritéria a indikátory hodnocení. Modifikace pro předškolní vzdělávání [online]. In: ČŠI, s. 1-37. Dostupné z: https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/Obr%C3%A1zky%20ke%20%C4%8Dl%C3%A1nk%C5%AFm/Kvalitn%C3%AD%20%C5%A1kola%209.%206.%202015/Kvalitni-skola-kriteria-a-indikatory-hodnoceni-konecna-verze-s-poznamkou-pod-carou.pdf

4.3 Tematický blok č. 3 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro ZŠ)

Obsah distančního studia DTB I – verze ZŠ:

- Formativní hodnocení
- Badatelský cyklus profesního učení
- Další příklady k badatelskému cyklu profesního učení
- Kolegiální podpora
- Scénář „3S“
- Učící se skupiny (TLC) a moderace
- Lesson study
- Cíle učení a kritéria úspěchu
- Organizování diskusí, učebních činností a úloh, kterými zjišťujeme důkazy o učení žáků
- Poskytování zpětné vazby
- Aktivizování žáků jako zdrojů učení pro sebe navzájem
- Aktivizování žáků jako vlastníků vlastního učení (Owners of Learning)

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB I – ZŠ v rozsahu 16 hodin (dostupné na https://unifor.upol.cz/pedagogicka/):

- Formativní hodnocení v podmínkách základní školy

Učivo DTB I - ZŠ:

- baterie testů (https://unifor.upol.cz/pedagogicka/)

Seznam doporučené literatury a zdrojů pro účastníka kurzu

ALBRECHT, Petr. Komunity vzájemného učení. *Kritická gramotnost o praxi, textech a kontextech*. Praha: Pomáháme školám k úspěchu, o. p. s., 2017, roč. 3, č. 5, s. 40–43. ISSN 2464-6318.

EARL, Lorna M. and Helen TIMPERLEY (eds.). *Professional Learning Conversations*. Springer Netherlands, 2009. ISBN 978-1-4020-6916-1.

FISHER, Robert. *Učíme děti myslet a učit se: praktický průvodce strategiemi vyučování*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-120-7.

GLADWELL, Malcolm. *Outliers: The Story of Success.* Little Brown, 2009. ISBN 978-0-316-05628-1

HATTIE, John and Helen TIMPERLEY. The Power of Feedback. *Review of Educational Research*. 2007, vol. 77, n. 1, p. 81–112. ISSN 0034-6543.

HATTIE, John. *Visible Learning*. Taylor & Francis Ltd, 2008. ISBN 0415476186.

HAUSENBLAS, Ondřej. Formativní hodnocení je proces, nikoli výsledek. *Kritické listy*. Praha: Kritické myšlení o. s., 2012, č. 45, s. 6–8. ISSN 1214-5823.

HOLT, John. *Jak se děti učí.* Praha: Strom, 1995. ISBN 80-901662-7-X..

KAFKOVÁ, Michaela a Ivoš MIKULÁŠEK. Moderace v pojetí čtenářského týmu Pomáháme školám k úspěchu. *Kritická gramotnost o praxi, textech a kontextech*. Praha: Pomáháme školám k úspěchu, o. p. s., 2017, roč. 3, č. 5, s. 20–22. ISSN 2464-6318.

KASÍKOVÁ, Hana. *Kooperativní učení, kooperativní škola*. 2., rozšířené a aktualizované vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-712-1.

KLUSKA, Petr. *Představy žáků ZŠ a studentů SŠ a VŠ o správném a nesprávném zkoušení a hodnocení (známkování*). Brno, 2009. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Zdenka Stránská, Ph.D.

KOLÁŘ, Zdeněk a Alena VALIŠOVÁ. *Analýza vyučování*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2857-5.

KOPŘIVA, Pavel. *Respektovat a být respektován*. Kroměříž: Spirála, 2005. ISBN 80-901873-6-6.

KOŠŤÁLOVÁ, Hana a Jana STRAKOVÁ. *Hodnocení: důvěra, dialog, růst*. Praha: SKAV, 2008. ISBN 978-80-254-2417-9.

KOŠŤÁLOVÁ, Hana a kol. *„3 S" Scénář symetrické kolegiální podpory. Jak společně dosahovat toho, že se každý náš žák v každé hodině naučí něčemu pro něj skutečně hodnotnému.* Materiál pro interní sdílení v PŠÚ, 2018. Nepublikováno.

KOŠŤÁLOVÁ, Hana a kol. *Příklady forem kolegiální podpory, které jsme vyzkoušeli v projektu Pomáháme školám k úspěchu od roku 2010 do současnosti.* Materiál pro interní sdílení v PŠÚ, 2018. Nepublikováno.

KOŠŤÁLOVÁ, Hana, Šárka MIKOVÁ a Jiřina STANG. *Školní hodnocení žáků a studentů: se zaměřením na slovní hodnocení.* Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-314-7.

KOŠŤÁLOVÁ, Hana. *Scénář 3 S: forma kolegiální podpory*. [online] Nový Jičín: KVIC, 2015. ISBN 978-80-7367-712-1.

KOVALIK, Susan. *Integrovaná tematická výuka: model*. Kroměříž: Spirála, 1995. ISBN 80-901873-0-7.

KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Systém hodnocení a sebehodnocení žáků: zkušenosti z České republiky i Evropských škol.* Brno: MSD, 2011. ISBN 978-80-7392-169-9.

KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. Aktivní spoluúčast žáka při hodnocení – zdroj inspirace rozvoje osobnosti žáka a pokládání základů zodpovědnosti za kvalitu svého života. In: HELUS, Zdeněk et al. *Proměny pojetí vzdělávání a školního hodnocení*. Praha: Asociace waldorfských škol ČR, 2012. S. 151–180. ISBN 978-80-905222-0-6.

KULIČ, Václav. *Chyba a učení*. Praha: SPN, 1971. ISBN neuvedeno.

LOGAN, David. *Zrození kmenového vůdce*. Praha: Synergie, 2014. ISBN 978-80-7370-252-6.

MERTIN, Václav a Lenka KREJČOVÁ. *Metody a postupy poznávání žáka: pedagogická diagnostika*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-679-0.

MIKOVÁ, Šárka a Jiřina STANG. *Typologie osobnosti u dětí: využití ve výchově a vzdělávání*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-587-5.

MYHILL, Debra and Pauline WARREN. Scaffolds or straitjackets? Critical moments in Classroom Discourse. *Educational Review*. 2005, vol. 57, n. 1, p. 55–69. ISSN 0013-1911.

NOVÁČKOVÁ, Jana. Slovní hodnocení: jedna z možností obrazu o procesu vzdělávání dítěte. In: ANDRÁŠOVÁ, Hana (ed.). *Slovní hodnocení na 2. stupni ZŠ*. Praha: Raabe, 2006. S. 1–10. ISBN 80-86307-29-8.

PASCH, Marvin. *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. 2. vyd. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-054-2.

PETTY, Geoffrey. *Moderní vyučování*. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-070-7.

SLAVÍK, Jan. *Hodnocení v současné škole: východiska a nové metody pro praxi*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-262-9.

STARÝ, Karel et al. *Učitelé učitelů: náměty na vzdělávání vlastního učitelského sboru*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-513-4.

STARÝ, Karel et al. *Formativní hodnocení ve výuce.* Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1001-6.

ŠEĎOVÁ, Klára, Roman ŠVAŘÍČEK a Zuzana ŠALAMOUNOVÁ. *Komunikace ve školní třídě*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0085-7.

WILIAM, Dylan a Siobhán LEAHYOVÁ. *Zavádění formativního hodnocení: praktické techniky pro základní a střední školy*. Praha: EDULAB, 2016. ISBN 978-80-906082-5-2.

Elektronické zdroje:

MIKOVÁ, Šárka. Mají společný nos? In: Pomáháme školám k úspěchu [online]. Praha. 9. dubna 2018. [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: https://www.kellnerfoundation.cz/pomahame-skolam-k-uspechu/aktuality/maji-spolecny-nos

NOVOTNÁ, Kateřina a Veronika KRABSOVÁ. Formativní hodnocení: případová studie. *Pedagogika*. 2013, č. 3, s. 355–371. ISSN 0031-3815. Dostupné z: http://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika/?p=1077&lang=cs

TIMPERLEY, Helen. *Teacher professional learning and development*. [online] International Bureau of Education, 2008. [cit. 2019-05-21]. Dostupné z: http://www.ibe.unesco.org/en/document/teacher-professional-learning-and-development-educational-practices-18

4.4 Tematický blok č. 4 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro SŠ)

Obsah distančního studia DTB I – verze SŠ

- Kultura školy
- Proč zavádět formativní hodnocení
- Cíle učení a kritéria úspěchu
- Organizování diskusí, učebních činností a úloh, kterými zjišťujeme důkazy o učení žáků
- Poskytování zpětné vazby
- Aktivizování žáků jako zdrojů učení pro sebe navzájem
- Aktivizování žáků jako vlastníků svého učení (Owners of Learning)
- Badatelský cyklus profesního učení
- Kolegiální podpora
- Scénář 3S
- Učící se skupiny (TLC) a moderace
- Komplexní příklad kolegiální spolupráce

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB I – SŠ v rozsahu 16 hodin (dostupné na https://unifor.upol.cz/pedagogicka/):

- Formativní hodnocení v oblasti SŠ

Učivo DTB I – verze SŠ:

- baterie testů (https://unifor.upol.cz/pedagogicka/)

Seznam doporučené literatury a zdrojů pro účastníka kurzu:

ALBRECHT, Petr. Komunity vzájemného učení. *Kritická gramotnost o praxi, textech a kontextech*. Praha: Pomáháme školám k úspěchu, o. p. s., 2017, roč. 3, č. 5, s. 40–43. ISSN 2464-6318.

EARL, Lorna M. and Helen TIMPERLEY (eds.). *Professional Learning Conversations*. Springer Netherlands, 2009. ISBN 978-1-4020-6916-1.

FISHER, Robert. *Učíme děti myslet a učit se: praktický průvodce strategiemi vyučování*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-120-7.

GLADWELL, Malcolm. *Outliers: The Story of Success.* Little Brown, 2009. ISBN 978-0-316-05628-1

HATTIE, John and Helen TIMPERLEY. The Power of Feedback. *Review of Educational Research*. 2007, vol. 77, n. 1, p. 81–112. ISSN 0034-6543.

HAUSENBLAS, Ondřej. Formativní hodnocení je proces, nikoli výsledek. *Kritické listy*. Praha: Kritické myšlení o. s., 2012, č. 45, s. 6–8. ISSN 1214-5823.

HOLT, John. *Jak se děti učí.* Praha: Strom, 1995. ISBN 80-901662-7-X..

KAFKOVÁ, Michaela a Ivoš MIKULÁŠEK. Moderace v pojetí čtenářského týmu Pomáháme školám k úspěchu. *Kritická gramotnost o praxi, textech a kontextech*. Praha: Pomáháme školám k úspěchu, o. p. s., 2017, roč. 3, č. 5, s. 20–22. ISSN 2464-6318.

KASÍKOVÁ, Hana. *Kooperativní učení, kooperativní škola*. 2., rozšířené a aktualizované vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-712-1.

KOFMAN, Fred. *Vědomý business: integrita, úspěch a štěstí*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-747-3.

KOLÁŘ, Zdeněk a Alena VALIŠOVÁ. *Analýza vyučování*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2857-5.

KOPŘIVA, Pavel. *Respektovat a být respektován*. Kroměříž: Spirála, 2005. ISBN 80-901873-6-6.

KORTHAGEN, Fred. *Jak spojit praxi s teorií: didaktika realistického vzdělávání učitelů*. Brno: Paido, 2011. ISBN 978-80-7315-221-5.

KOŠŤÁLOVÁ, Hana a Jana STRAKOVÁ. *Hodnocení: důvěra, dialog, růst*. Praha: SKAV, 2008. ISBN 978-80-254-2417-9.

KOŠŤÁLOVÁ, Hana a kol. *„3S" Scénář symetrické kolegiální podpory. Jak společně dosahovat toho, že se každý náš žák v každé hodině naučí něčemu pro něj skutečně hodnotnému.* Materiál pro interní sdílení v PŠÚ, 2018. Nepublikováno.

KOŠŤÁLOVÁ, Hana, Šárka MIKOVÁ a Jiřina STANG. *Školní hodnocení žáků a studentů: se zaměřením na slovní hodnocení.* Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-314-7.

KOŠŤÁLOVÁ, Hana a kol. *Responzivní výuka a vyhodnocování žákova učení.* Materiál pro interní sdílení v PŠÚ, 2019. Nepublikováno.

KOVALIK, Susan. *Integrovaná tematická výuka: model*. Kroměříž: Spirála, 1995. ISBN 80-901873-0-7.

KULIČ, Václav. *Chyba a učení*. Praha: SPN, 1971. ISBN neuvedeno.

LOGAN, David. *Zrození kmenového vůdce*. Praha: Synergie, 2014. ISBN 978-80-7370-252-6.

MÜHLFEIT, Jan. *Pozitivní leader.* Brno: Management Press, 2017. ISBN 978-80-265-0591-4.

PASCH, Marvin. *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. 2. vyd. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-054-2.

PETTY, Geoffrey. *Moderní vyučování*. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-070-7.

RADCLIFFE, Steve. *Leadership: lídrem jednoduše a přirozeně*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4163-5.

SLAVÍK, Jan. *Hodnocení v současné škole: východiska a nové metody pro praxi*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-262-9.

STARÝ, Karel et al. *Formativní hodnocení ve výuce.* Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1001-6.

WILIAM, Dylan a Siobhán LEAHYOVÁ. *Zavádění formativního hodnocení: praktické techniky pro základní a střední školy*. Praha: EDULAB, 2016. ISBN 978-80-906082-5-2.

MIKOVÁ, Šárka. Mají společný nos? In: Pomáháme školám k úspěchu [online]. Praha. 9. dubna 2018. [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: https://www.kellnerfoundation.cz/pomahame-skolam-k-uspechu/aktuality/maji-spolecny-nos

NOVOTNÁ, Kateřina a Veronika KRABSOVÁ. Formativní hodnocení: případová studie. *Pedagogika*. 2013, č. 3, s. 355–371. ISSN 0031-3815. Dostupné z: http://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika/?p=1077&lang=cs

STARÝ, Karel. *Co je a co není formativní hodnocení*. [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: https://dl1.cuni.cz/pluginfile.php/332312/mod_resource/content/1/%21Co%20je%20FH%20a%20pro%C4%8D%20ho%20pou%C5%BE%C3%ADvat.pdf

4.5 Tematický blok č. 5 (Doplňkový tematický blok II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol)

Obsah distančního studia DTB II:

- Profesní kompetence úspěšného leadera
- Vedoucí pracovník, sebereflexe a hodnocení v pedagogickém týmu
- Kvalita málotřídní školy a Česká školní inspekce
- Strategie projektování vzdělávací nabídky málotřídních škol, sdílení příkladů dobré praxe
- Možnosti uplatňování inkluzivního přístupu v kontextu novely školského zákona ve znění účinném od 1. 9. 2016 ve specifickém prostředí málotřídních škol
- Spolupráce se zřizovatelem a širší veřejností
- Zajímavosti z pedagogické praxe – školní připravenost dětí málotřídních škol

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB II v rozsahu 16 hodin (dostupné na https://unifor.upol.cz/pedagogicka/):

- Profesní kompetence jako klíč úspěšného leadera málotřídní školy

Učivo DTB II:

- baterie testů (https://unifor.upol.cz/pedagogicka/)

Seznam doporučené literatury a zdrojů pro účastníka kurzu:

FORET, Miroslav. Marketing pro začátečníky. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2008. viii, 152 s. Praxe manažera. ISBN 978-80-251-1942-6.

Integrace a inkluze ve školní praxi: speciální vzdělávací potřeby dětí, žáků a studentů. Praha: Forum, 2016. ISSN 2336-1212

KOLLÁRIKOVÁ, Zuzana. Předškolní a primární pedagogika. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-585-7.

POLÁŠKOVÁ, Lenka. Úspěšné zařazení dvouletých dětí do Mš. Praha: Verlag Dashofer, nakladatelství, spol.s.r.o., 2018. ISBN 978-80-87963-46-3.

SEIDLOVÁ, Marie. *Učební plán školy - zkušenosti z řízení malých škol: závěrečná práce "Studium pro ředitele škol a školských zařízení I": období od 16. září 2005 do 26. května 2006*. Vyd. 1. Praha: Národní institut pro další vzdělávání, 2007. 32 s. ISBN 978-80-86956-13-8.

SVĚTLÍK, Jaroslav. Marketingové řízení školy. Praha: Wolters Kluwer, 2009. ISBN: 978-80-7357-494-9.

Elektronické zdroje:

Řízení málotřídní školy. 2.2002 [elektronický zdroj].]. Nový Bydžov: aTre, 2002.

4.6 Tematický blok č. 6 (Doplňkový tematický blok III – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení)

Obsah distančního studia DTB III:

- Příprava a řízení projektů
  - Projekt – základní terminologie a pojmy
  - Projektové řízení
  - Plánování a příprava projektu
  - Realizace projektu
  - Možnosti financování projektů v oblastí školství a vzdělávání
- Jakým způsobem rozhodnout o změně?
- Zjednodušený model řízené změny
- Podrobný model řízené změny

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB III v rozsahu 16 hodin (dostupné na https://unifor.upol.cz/pedagogicka/):

- Příprava a řízení projektů
- Řízení změn v organizacích

Učivo DTB III:

- baterie testů (https://unifor.upol.cz/pedagogicka/):

Seznam doporučené literatury a zdrojů pro účastníka kurzu:

BĚLOHLÁVEK, František. *Organizační chování: jak se každý den chovají spolupracovníci, nadřízení, podřízení, obchodní partneři či zákazníci*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1996. 343 s. Učebnice pro každého. ISBN 80-85839-09-1.

CARNALL, Colin, A. *Strategic Change.* Reed Educational and Professional Publishing Ltd. 1997. ISBN 0-7506-1932-5.

CLARKE, Liz. *The Essence of Change*. Prentice Hall, Hemel Hempstead, 1994. ISBN 0-13-030222-8.

DENISON, Daniel R. *Corporate culture and organizational effectiveness*. New York: Wiley 296 s. ISBN 9780471800217. S. 27.

DOLEŽAL, Jan a Jiří KRÁTKÝ. *Projektový management v praxi: naučte se řídit projekty!*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-247-5693-6.

DOLEŽAL, Jan, Jiří KRÁTKÝ a Ondřej CINGL. *5 kroků k úspěšnému projektu: 22 šablon klíčových dokumentů a 3 kompletní reálné projekty*. Praha: Grada, 2013. Management (Grada). ISBN 978-80-247-4631-9.

HUSSEY, D. E. *How to manage Organisational Change. Kogan Page Limited, 2000, London. ISBN 0-7494-3251-9.*

JOHNSON, G., SCHOLES, K.: *Exploring Corporate Strategy. Text and Cases*. Prentice Hall 1993, New York. ISBN 0-13-296419-8.

JOHNSON, Spencer. *Kam se poděl můj Sýr?: pro mladé: úžasný způsob, jak se změnit a zvítězit!*. Praha: Pragma, [2004?]. 97 s. ISBN 80-7205-942-4.

KOTTER, John P. *Vedení procesu změny: osm kroků úspěšné transformace podniku v turbulentní ekonomice*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2000. 189 s. ISBN 80-7261-015-5.

KŘIVÁNEK, Mirko. *Dynamické vedení a řízení projektů: systémovým myšlením k úspěšným projektům*. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-0408-6.

MAREK, Dan a Tomáš KANTOR. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal, 2009. ISBN 978-80-87029-56-5.

ORWELL, George. *1984*. Praha: Levné knihy, 2009. 261 s. Československý spisovatel. ISBN 978-80-7309-808-7.

POSNER, Keith a Michael APPLEGARTH. *Projektový management: [příručka rad, metod a nástrojů pro vedoucí a členy týmů, kteří chtějí dobře a efektivně zvládat své úkoly a povinnosti]*. Praha: Portál, 2006. Management do kapsy. ISBN 80-7367-141-7.

ROSENAU, Milton D. *Řízení projektů*. Vyd. 3. Brno: Computer Press, c2007. Business books. ISBN 9788025115060.

SVOZILOVÁ, Alena. *Projektový management: systémový přístup k řízení projektů*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2016. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-0075-0.

Elektronické zdroje

Časopis Pedagogika ISSN 0031-3815 (Print), ISSN 2336-2189. Strana 213–223., Pedagogika roč 57, 2007. Dostupné z https://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika/files/2014/01/P_2007_3_02_%c5%a0kola_213_226.pdf.

4.7 Tematický blok č. 7 (Doplňkový tematický blok IV – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy)

Obsah distančního studia DTB IV:

- Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení ústavní a ochranné výchovy
- Podpora ambulantní služby za účelem vyšší míry prevence
- Zavádění postupů k celorepublikovému snížení procenta terciární a částečně sekundární prevence a upřednostňování prevence primární
- Zavádění postupů vedoucích k pouze krátkodobému pobytu dětí a žáků s rizikovým chováním v internátních nebo celodenních střediscích výchovné péče
- Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák krátkodobě mimo rodinu
- Vymezení a způsoby řešení problémů při výchovně vzdělávací činnosti v zařízeních pro výkon ústavní či ochranné výchovy (v domovech mládeže)
- Pochopení a vytváření podmínek pro efektivní způsoby vedení domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB IV v rozsahu 16 hodin (dostupné na https://unifor.upol.cz/pedagogicka/):

- Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení ústavní a ochranné výchovy
- Podpora ambulantní služby za účelem vyšší míry prevence
- Zavádění postupů k celorepublikovému snížení procenta terciární a částečně sekundární prevence a upřednostňování prevence primární
- Zavádění postupů vedoucích k pouze krátkodobému pobytu dětí a žáků s rizikovým chováním v internátních nebo celodenních střediscích výchovné péče
- Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák krátkodobě mimo rodinu
- Vymezení a způsoby řešení problémů při výchovně vzdělávací činnosti v zařízeních pro výkon ústavní či ochranné výchovy (v domovech mládeže)
- Pochopení a vytváření podmínek pro efektivní způsoby vedení domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

Učivo DTB IV:

- baterie testů (https://unifor.upol.cz/pedagogicka/)

Seznam doporučené literatury pro účastníka:

GILLERNOVÁ, Ilona, KREJČOVÁ, Lenka a kol. *Sociální dovednosti ve škole.* Vyd. 1., Praha: Grada Publishing a.s., 2012, 248 s. ISBN 978-80-247-3472-9

JANSKÝ, Pavel. *Problémové dítě a náhradní výchovná péče ve školských zařízeních.* Vyd.1., Hradec Králové: Vydavatelství U Nudle, 2002.

KOPŘIVA, Karel. *Lidský vztah jako součást profese: psychoterapeutické kapitoly pro sociální, pedagogické a zdravotnické profese.* Vyd. 4., Praha: Portál, 2000. 147 s., ISBN 80-7178-429-X.

Metodické doporučení MPSV č. 9/2009 k sociální práci s ohroženou rodinou. 2009.

Miovský, Michal a kol.: *Prevence rizikového chování ve školství.* Vyd. 2., Praha: Univerzita Karlova, 1.lékařská fakulta, Klinika adiktologie, 2015. ISBN 978-80-7422-392-1

Müller, Oldřich a kol.: *Terapie ve speciální pedagogice.* Vyd. 2., Praha: Grada Publishing, a.s., 2014. 512 s. ISBN 978-80-247-4172-7

MYŠKOVÁ, Lucie. *Standardy kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy a standardy kvality péče ambulantních středisek výchovné péče.* Vyd.1., Praha: NÚV, školské poradenské zařízení a zařízení pro DVPP, 2018., 96 s., ISBN 978-80-7481-222-4

RADLER, Hermann. *Pro a proti institucionalizaci.* Soubor přednášek z mezinárodní konference. Starý most s.r.o. Plzeň 2018. ISBN 978-80-87338-82-7.

Rieger, Zdeněk: *Loď skupiny. Inspirace pro současné i budoucí lodivody ve skupinové terapii.* Vyd. 2., Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-222-5

Elektronické zdroje:

BECHYŇOVÁ, Věra: *Sociální práce s rodinou aneb sanace rodiny.* Dostupné z: https://sancedetem.cz/hledam-pomoc. 2016.

Formy náhradní rodinné péče. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/cs/14501. 2013.

KRULIŠ, Jiří. Efektivní vedení týmů. In: *SimpleTalent* [online]. 19. 11. 2015. Dostupné z: http://www.simpletalent.cz/blog/efektivni-vedeni-tymu

Náhradní rodinná péče – základní informace. Dostupné z: http://www.nicm.cz/nahradni-rodinna-pece-zakladni-informace. Národní informační centrum pro mládež. 2018.

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027 [online]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/strategie-a-koncepce-ap-msmt

SOUČEK, Zdeněk. Jednoduché, ale účinné metody vedení lidí. *MŘ: Moderní řízení* [online]. Economia, 2007, 27. 1. 2007. ISSN 1213-7693. Dostupné z: https://modernirizeni.ihned.cz/c1-23089575-jednoduche-ale-ucinne-metody-vedeni-lidi

4.8 Tematický blok č. 8 (Doplňkový tematický blok V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání)

Obsah distančního studia DTB V:

- Školní klub de jure
- Vybraná témata pro realizaci aktivit školního klubu
- Kaleidoskop dalších doplňkových témata
- Školní kluby ve světle dat a výzkumných šetření

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB V v rozsahu 16 hodin (dostupné na https://unifor.upol.cz/pedagogicka/):

- Školní klub – viae, visa, voca

Učivo DTB V:

- baterie testů (https://unifor.upol.cz/pedagogicka/)

Seznam odkazů k nastudování před vzdělávací akcí:

- https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/111302
- https://sites.google.com/site/cmmsphysicaleducation/rules-and-expectations/hellison-s-five-level-s
- https://www.apa.upol.cz/apa-osob-s-eto
- https://terapiedivocinou.cz/
- https://www.psl.cz/metoda-zazitkove-pedagogiky-3/
- https://gymnasion.org/
- https://gymnasion.org/edice-gymnasionu/
- https://www.nevychova.cz/o-nevychove/
- https://cs.qwe.wiki/wiki/Contact_hypothesis
- https://cs.qwe.wiki/wiki/Social_cognitive_theory
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Teacher_self-efficacy

Seznam doporučené literatury a zdrojů pro účastníka kurzu:

GRECMANOVÁ, Helena, Miroslav DOPITA, Jana POLÁCHOVÁ-VAŠŤATKOVÁ a Jitka SKOPALOVÁ. *Klima školy. Soubor dotazníků pro učitele, žáky a rodiče.* Praha: Národní ústav pro vzděláván, 2012. ISBN 978-80-87063-80-4.

HÁTLOVÁ, Běla. Psychologické faktory sportovní činnosti dítěte. In KUČERA, Miroslav, Pavel KOLÁŘ, Ivan DYLEVSKÝ et al. *Dítě, sport a zdraví*. Praha: Galén, 2011, s. 115–120. ISBN 978-80-7262-712-7.

HAVLÍČKOVÁ, Ladislava, Staša BARTŮŇKOVÁ, Olga CHVÁLOVÁ a Josef ČERMÁK. *Zdravotní tělesná výchova.* Praha: Sportpropag, 1991.

HELLISON, Donald R. *Teaching responsibility through physical activity*. Champaign, Ill.: Human Kinetics, 1995, ISBN 0736046011

KALMAN, Michal a Jana VAŠÍČKOVÁ, eds. *Zdraví a životní styl dětí a školáků*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3409-4.

KALMAN, Michal, Zdeněk HAMŘÍK a Jan PAVELKA. *Podpora pohybové aktivity: pro odbornou veřejnost.* Olomouc: ORE-institut, 2009. ISBN 978-80-254-5965-2.

KASÍKOVÁ, Hana. *Kooperativní učení, kooperativní škola.* Praha: Portál, 1997. ISBN 8071781673.

KEBZA, Vladimír a Iva ŠOLCOVÁ. *Syndrom vyhoření*. Praha: Státní zdravotní ústav, 2003. ISBN 80-7071-231-7.

KLAVINA, Aija. *The Effect of Peer Tutoring on Interaction Behaviors in Inclusive Physical Education*. Riga, 2007. Disertační práce, Latvian Academy of Sport Education, Department of Sport Medicine and Physical Therapy.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Jak neztratit nadšení*. Praha: Grada, 1998. ISBN 8071695513.

ŠOPOVOVÁ, Jana. *Školní kluby a jejich koncepce*. České Budějovice, 2020. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta.

TROJANOVÁ, Irena. *Ředitel a střední management školy: průvodce pro ředitele a střední management ZŠ a SŠ*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0591-3.

Elektronické zdroje:

České školní inspekce. *Informace: Podmínky, průběh a výsledky vzdělávání ve školních klubech* [online]. (2016). Dostupné z: http://www.csicr.cz/html/Informace_SkolniKluby/html5/index.html?&locale=CSY&pn=1

Principy a přístupy k řízení (Principles and Approaches to Management) [online]. Dostupné z https://managementmania.com/cs/principy-a-pristupy-k-rizeni

Školní kluby [online]. https://www.msmt.cz/mladez/skolni-kluby

MRÁZKOVÁ, Jana a Jana ZAPLETALOVÁ. *Metodika pro nastavování podpůrných opatření ve školách ve spolupráci se školskými poradenskými zařízeními.* [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2016. Dostupné z http://www.nuv.cz/uploads/Metodika_pro_nastavovani_podpurnych_opatreni_unor_2016.pdf.

4.9 Tematický blok č. 9 (Doplňkový tematický blok VI – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení)

Obsah distančního studia DTB VI:

- ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce
- Aktuální zdroje informací a výukových objektů na internetu
- Zpracování edukačních prezentací
- Cloud computing ve vzdělávání
- Práce s daty na internetu
- Školní informační systémy
- Základy počítačové bezpečnosti
- Pomůcky a moderní didaktická technika
- Autorský zákon ve virtuálním prostředí

Seznam distančních výukových materiálů pro distanční část DTB VI v rozsahu 16 hodin (dostupné na https://unifor.upol.cz/pedagogicka/):

- ICT a mobilní dotyková zařízení ve výuce
- Aktuální zdroje informací a výukových objektů na internetu
- Zpracování edukačních prezentací
- Cloud computing ve vzdělávání
- Práce s daty na internetu
- Školní informační systémy
- Základy počítačové bezpečnosti
- Pomůcky a moderní didaktická technika
- Autorský zákon ve virtuálním prostředí

Učivo DTB VI:

- baterie testů (https://unifor.upol.cz/pedagogicka/):

Seznam doporučené literatury a zdrojů pro účastníka kurzu:

BATYSTA, František, 2015. *Využití cloud computingu v praxi*. Písek: Centrum aplikovaného výzkumu a dalšího vzdělávání.

ČERMÁK, Jiří (2003). *Internet a autorské právo*. Praha: Linde. ISBN 80-7201-423-4.

DOSTÁL, Jiří, 2011. *Školní informační systémy.* 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, ISBN 978-80-244-2784-3.

HRKAL, Marek, 2018. *Odprezentuj: průvodce přípravou prezentace.* Ilustroval Marek ANDĚL, ilustroval Remi PAVLOVSKÁ. Brno: BizBooks, ISBN 978-80-265-0810-6.

JANEČEK, Vladislav. *Jak na iBooks Author. SuperApple Magazín.* 2012. Dražovice. Ročník 2. Číslo 3. s. 72n. ISSN 1805-0212.

KERNIGHAN, Brian W, 2019. *Jak porozumět digitálnímu světu: vše, co potřebujete vědět o internetu, bezpečnosti a soukromí*. Přeložil Petr HOLČÁK. Praha: Argo, Zip (Argo: Dokořán). ISBN 978-80-7363-903-7.

KLATOVSKÝ, Karel, 2016. *Microsoft® PowerPoint® 2016 nejen pro školy.* Prostějov: Computer Media, ISBN 978-80-7402-251-7.

LAVRINČÍK, Jan, 2013. *Tvorba výukových materiálů pro tablety iPad.* In Trendy ve vzdělávání 1. vyd. Olomouc: GEVAK, 2013. ISSN 1805-8949.

PETTY, G., 1996. *Moderní vyučování.* 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-070-7.

SRSTKA, Jiří a kol. (2017). *Autorské právo a práva související*. Praha: Leges. ISBN 978-80-7502-240-0.

SZOTKOWSKI, R., 2013. *Od běžné školní tabule k tabuli interaktivní.* 1. vyd. Brno: Paido. ISBN 978-80-7315-247-5.

TELEC, Ivo a TŮMA, Pavel (2007). *Autorský zákon - komentář*. Praha: C.H.Beck. ISBN: 978-80-7179-608-4.

Elektronické zdroje:

ČESKO. *Zákon č. 121 ze dne 7. dubna 2000 o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů*, ve znění pozdějších předpisů. [online] © AION CS, s.r.o. 2010-2019 [cit. 2019-08-07] Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121.

Etřídnice: Šetřete svůj čas i energii, 2019 [online]. Etřídnice. [cit. 2019-07-08]. Dostupné z www: https://etridnice.cz

iŠkola – online školní informační systém, 2019 [online]. iŠkola. [cit. 2019-07-08]. Dostupné z www: https://www.iskola.cz

IVOŠ: Interaktivní výuka do skol, 2019 [online]. KTIV PdF UP. [cit. 2019-07-08]. Dostupné z www: https://ivos.upol.cz

LAVRINČÍK, Jan. *iBooks a iBooks Author očima pedagoga,* 2012 [on-line]. SuperApple. [cit. 2012-05-12]. Dostupné z www: http://superapple.cz/2012/05/ibooks-a-ibooks-author-ocima-pedagoga/

Microsoft: Získejte Office 365 pro celou školu zdarma, 2017 [online]. Microsoft. [cit. 2019-07-08]. Dostupné z www: https://www.microsoft.com/cs-cz/microsoft-365/academic/compare-office-365-education-plans?rtc=1&activetab=tab%3aprimaryr1

Ozobot: *Education,* 2019 [online]. Ozobot. [cit. 2019-07-08]. Dostupné z www: https://ozobot.com/stem-education

ZIKMUND, Martin. *Co je to Cloud computing a proč se o něm mluví,* 2010 [online]. Business vize. [cit. 2019-07-08]. Dostupné z www: http://www.businessvize.cz/software/co-je-to-cloud-computing-a-proc-se-o-nem-mluvi

5 Příloha č. 2 – Soubor metodických materiálů

5.1 Tematický blok č. 1 (Základní tematický blok)

- Standard lektora ZTB (http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/)
- Prezentace: Manažer – role i autenticita http://www.klus.upol.cz/2020/09/29/powerpointove-prezentace/
- Baterie testů ZTB (https://unifor.upol.cz/pedagogicka, uživatelské jméno: esfklus; heslo:esfklus2019)

Baterie testových otázek včetně řešení (správná odpověď označena barevně):

Do kolika let věku nesmí dítě pořizovat své vlastní intimní materiály (fotografie, videa) a šířit je např. prostřednictvím internetu?

a) do 15
b) do 18

Je kyberšikana trestný čin?

a) ano
b) ne

Od kolika let může mít dítě založen účet na sociální síti Facebook, aniž by porušilo jeho pravidla?

(nepracujeme s GDPR na území ČR – zákon dosud neprošel celým legislativním procesem)

a) od 13 let
b) od 18 let

Konstruktivisticky orientovaná výuka je orientovaná na:

a) proces konstruování poznatků žákem. Důležitým znakem je práce s prekoncepty žáka.
b) osvojení si maximálního množství poznatků žáky, je tedy zaměřena převážně na kognitivní cíle výuky.

Kritické myšlení lze v praxi uchopit dle tzv.:

a) třífázového modelu učení
b) skupinové a kooperativní formy výuky

Myšlenkové mapy:

a) znázorňují přesnou pojmovou strukturu znalostí.
b) pomáhají naplno rozvinout osobní vyjádření myšlenek. Slouží také k zaznamenání brainstormingu nebo pro plánování aktivit.

Ručně kreslené myšlenkové mapy:

a) umožní naplno rozvinout osobní vyjádření myšlenek a mnoha lidem vyhovují daleko více než mapy tvořené elektronicky.

b) slouží jako nástroj k promýšlení a identifikaci kroků souvisejících s plánováním učitelovi přípravy na hodinu.

Najděte v následující nabídce bod, který není vhodným pro charakteristiku determinantů

a) determinanty vývoje jsou činitele, které se spolupodílejí na našem psychickém vývoji
b) determinant je vnímán jako určující, rozhodující činitel pro plnění určitých cílů
c) determinant jednoznačně určuje úroveň, rozsah a kvalitu naší každodenní práce

Které z níže uvedených determinantů se uplatňují stále více v průběhu našeho života a stávají se rozhodujícími:

a) sociální
b) biologické

Jaké jsou determinanty vývoje, které se spolupodílejí na našem psychickém vývoji: (označte body, které tvoří determinaci naší osobnosti)

a) vnější (podmínky prostředí, výchova)
b) vnitřní (vrozené dispozice nebo získané podmíněné reflexy)
c) mediální (související s informacemi)
d) situační a kulturní

Vyberte z následující nabídky charakteristiku limitů, která je nejvíce vystihuje:

a) V obecné rovině můžeme „lidským limitem“ označit cokoliv, co omezí nebo naopak aktivuje chování jedince v nějaké konkrétní situaci
b) Naše limity ovlivňuje naše osobnostní výbava – biologická i sociální.
c) Limity označují nezájem člověka o určitou činnost, ve které je proto neúspěšný

Speciální zákonnou fikcí oznámení rozhodnutí o přijetí uchazeče ke vzdělávání dle školského zákona, odlišnou od obecné právní úpravy ve správním řádu je situace, kdy se:

a) rozhodnutí o vyhovění žádosti o přijetí ke vzdělávání oznamuje zveřejněním seznamu uchazečů pod přiděleným registračním číslem
b) rozhodnutí o vyhovění žádosti o přijetí ke vzdělávání doručuje uchazečům, resp. zákonným zástupcům do vlastních rukou.

Za rozhodnutí konstitutivní povahy označujeme rozhodnutí, jež:

a) v určité věci prohlašuje, že jmenovitě určená osoba má či nemá dílčí práva nebo povinnosti
b) zakládá, mění nebo ruší práva a povinnosti jmenovitě určené osoby

Obligatorními náležitostmi pracovní smlouvy jsou:

a) druh práce, místo výkonu práce, den nástupu do práce
b) druh práce, místo výkonu práce, den nástupu do práce, odměna za vykonanou práci

Systém vzdělávacích programů dle znění školského zákona tvoří:

a) Národní program vzdělávání, rámcové vzdělávací programy, školní vzdělávací programy

b) Strategie vzdělávací politiky, Národní program vzdělávání, rámcové vzdělávací programy, školní vzdělávací programy

Vlastní hodnocení školy je:

a) východiskem pro zpracování výroční zprávy o činnosti školy
b) podkladem pro hodnocení Českou školní inspekcí

Vnitřním předpisem, jež na školách upravuje podrobnosti k výkonu práv a povinností zúčastněných vzdělávacího procesu, provoz, vnitřní režim, podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví a další pravidla chodu školy je:

a) vnitřní řád
b) školní řád

Začátek školní docházky lze odložit:

a) nejdéle do zahájení školního roku, kdy dítě dovrší osmý rok věku
b) nejdéle do zahájení školního roku, kdy dítě dovrší sedmý rok věku

O individuálním vzdělávání žáka rozhoduje:

a) zákonný zástupce a ředitel příslušné školy bere na vědomí
b) ředitel školy na základě žádosti zákonných zástupců

Kdo rozhoduje o tom, jak probíhá hodnocení žáků:

a) ředitel školy se souhlasem školní rady
b) učitelé školy po dohodě s rodiči

Seznam doporučené literatury pro lektora:

EGER, Ludvík. *Řízení školy při zavádění školního vzdělávacího programu*. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 2006. 224 s. Moderní pedagogika v teorii a praxi. Zkušenosti, nápady, inspirace. ISBN 80-7238-583-6.

EGGERT, Max a FALZON, Wendy. *Řešení konfliktů*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005. 112 s. Management do kapsy; 4. ISBN 80-7367-011-9.

EVANGELU, Jaroslava Ester a FRIDRICH, Oldřich. *133 her pro motivaci a rozvoj týmů*. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 2011. 176 s. Management. ISBN 978-80-247-3927-4.

PETERS-KÜHLINGER, Gabriele a JOHN, Friedel. *Komunikační a jiné "měkké" dovednosti: využijte svůj potenciál, rozviňte své soft skills a staňte se úspěšnějšími*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 105 s. Poradce pro praxi. ISBN 978-80-247-2145-3.

SCHULZ VON THUN, Friedemann. *Jak spolu komunikujeme?: překonávání nesnází při dorozumívání*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2005. 197 s. Psyché. ISBN 80-247-0832-9.

SPILKOVÁ, Vladimíra a kol. *Kvalita učitele a profesní standard*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2010. 257 s. ISBN 978-80-7290-496-9.

Elektronické zdroje:

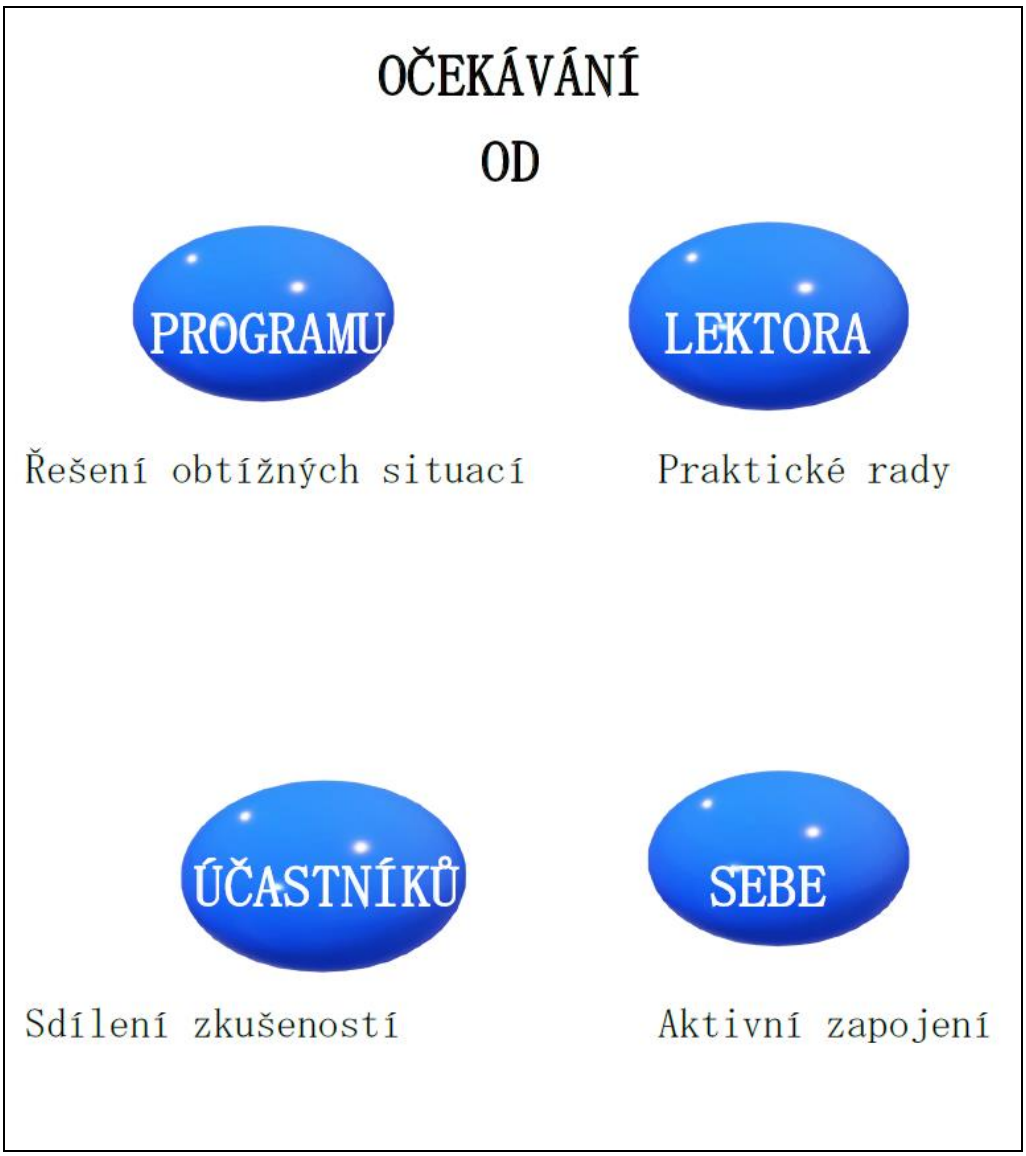
ELIÁŠ, František. *Strategie rozvoje školy „stručně a jasně“* [online]. 2016. [cit. 2019-02-14]. Dostupné z http://strategieskoly.cz/

ŠKOLSKÝ ZÁKON VE ZNĚNÍ ÚČINNÉM OD 15. 2. 2019 [online]. MŠMT ČR [cit. 2019-04-23]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon-ve-zneni-ucinnem-od-15-2-2019

ŠKRAMLÍK, Pavel. Jak vytvářet a podporovat kvalitní klima školy. *Řízení školy* [online]. Praha, 2016, 22. 11. 2016, 2016(12) [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: https://www.rizeniskoly.cz/cz/casopis/rizeni-skoly/jak-vytvaret-a-podporovat-kvalitni-klima-skoly.m-3106.html

Seznam příloh:

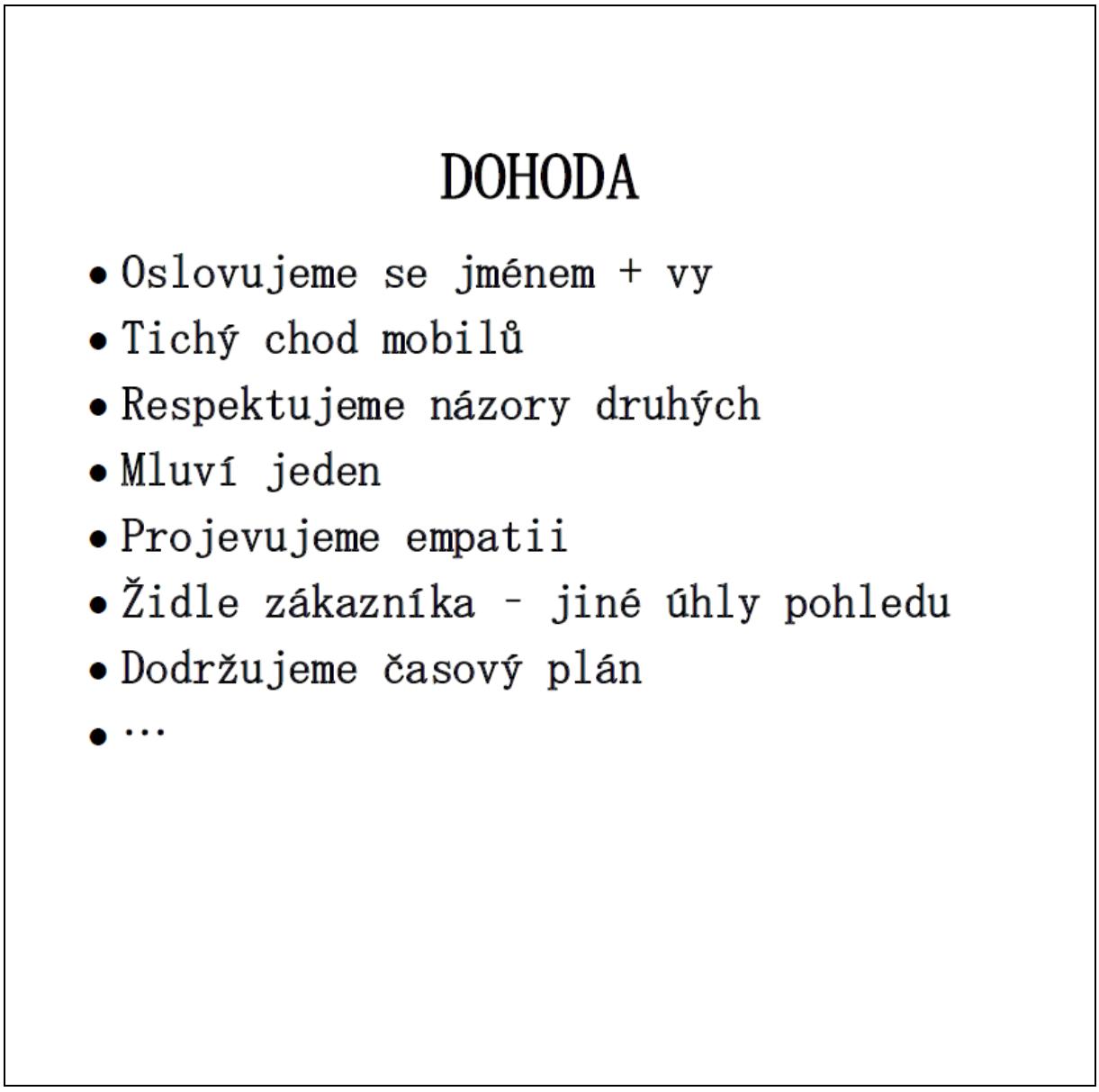
Příloha č. 5.1.1.1 Očekávání

Příloha č. 5.1.1.2

OČEKÁVÁNÍ	
Otázka:	**Prostor pro vaše poznámky, postřehy:**
Proč jste tady? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Jaká jsou vaše očekávání? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Co očekáváte od vzdělávacího programu? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Co očekáváte od lektora? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Co očekáváte od ostatních účastníků? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Čeho chcete svojí účastí dosáhnout? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	

Příloha 5.1.1.3

Příloha 5.1.1.4

VÝSTUPY Z DISTANČNÍ ČÁSTI	
Otázka:	**Prostor pro vaše poznámky, postřehy:**
Které téma z distančních vzdělávacích materiálů nejvíce vás nejvíce zaujalo a proč? Co jste na základě studia v praxi vyzkoušeli? Co se vám dařilo? Co naopak fungovalo rozpačitě? Co je pro vás obtížné nebo vám to moc nejde?	

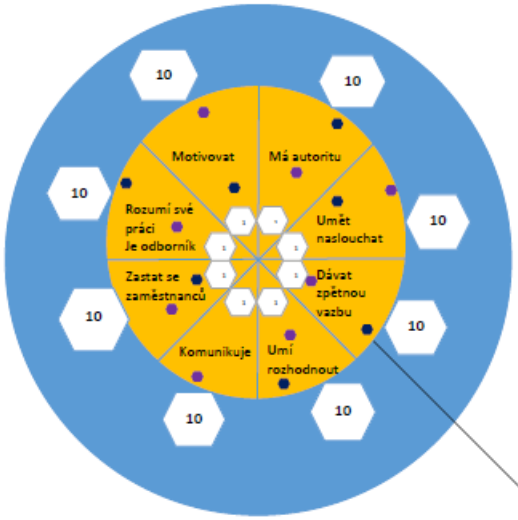
Příloha 5.1.2.1

VEDOUCÍ ZN. IDEÁL

1. Můj nadřízený barva modrá
2. Jak jsem na tom já

SILNÉ STRÁNKY:

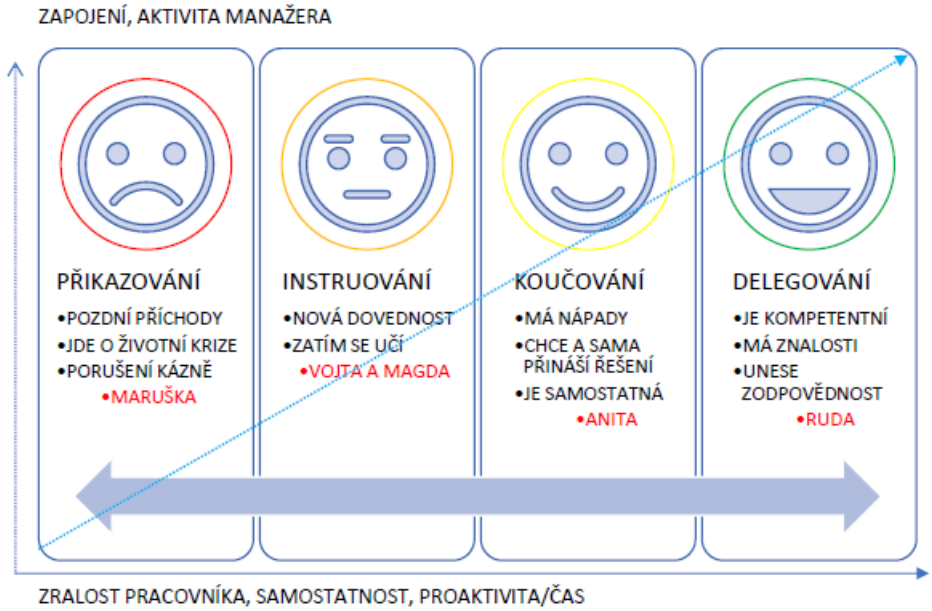
- UMĚNÍ NASLOUCHAT
- DOBRÁ KOMUNIKACE

ROZVOJOVÁ OBLAST ZV

Příloha 5.1.3.1

STYLY VEDENÍ

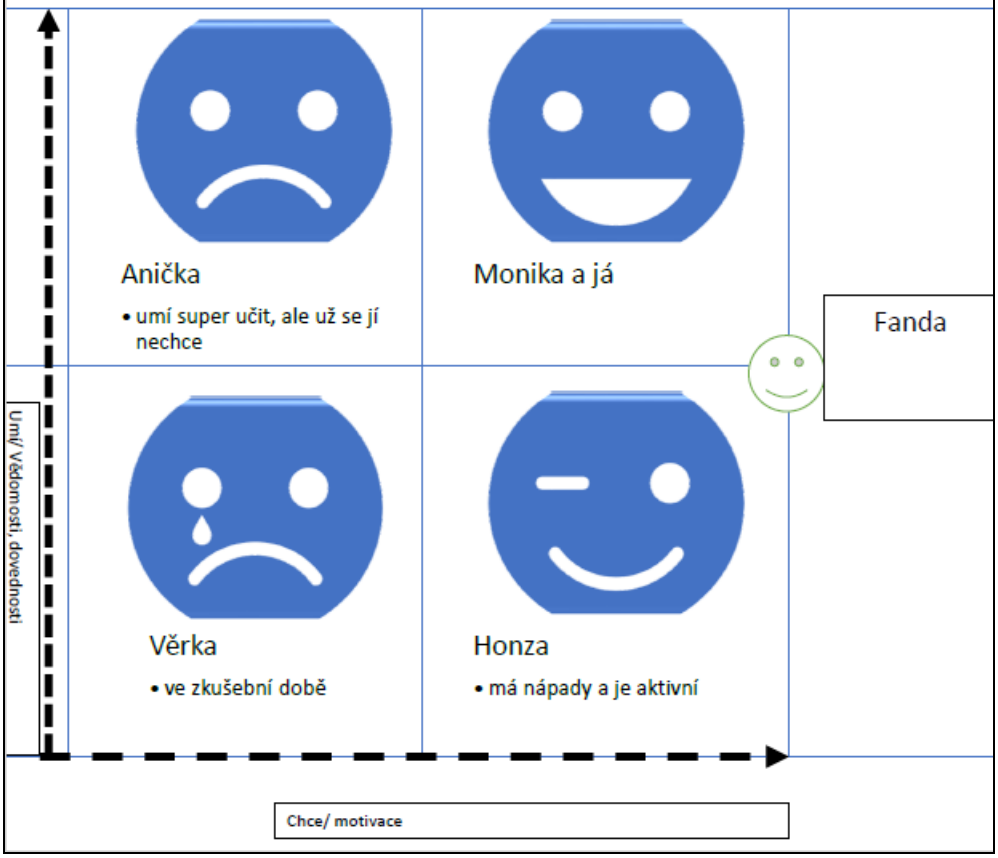
1. JAKÝ STYL VEDENÍ Vás motivuje a co Vás naopak demotivuje?
2. V jaké situaci je jednotlivý styl vhodný?
3. Kdo z Vašich kolegů je vhodným kandidátem pro určitý styl vedení?
4. Proč si to myslíte? Zdůvodněte svůj výběr.
5. Jaký styl vedení je Vám nejbližší? **INSTRUOVÁNÍ** A který styl je pro Vás naopak obtížný a proč? **NEDÁVAT RADY**
6. Na čem chcete do budoucna zapracovat? Jak motivovaní jste na škále 1 (nejméně) – 10 (nejvíce). **KOUČOVÁNÍ**

Příloha 5.1.3.2

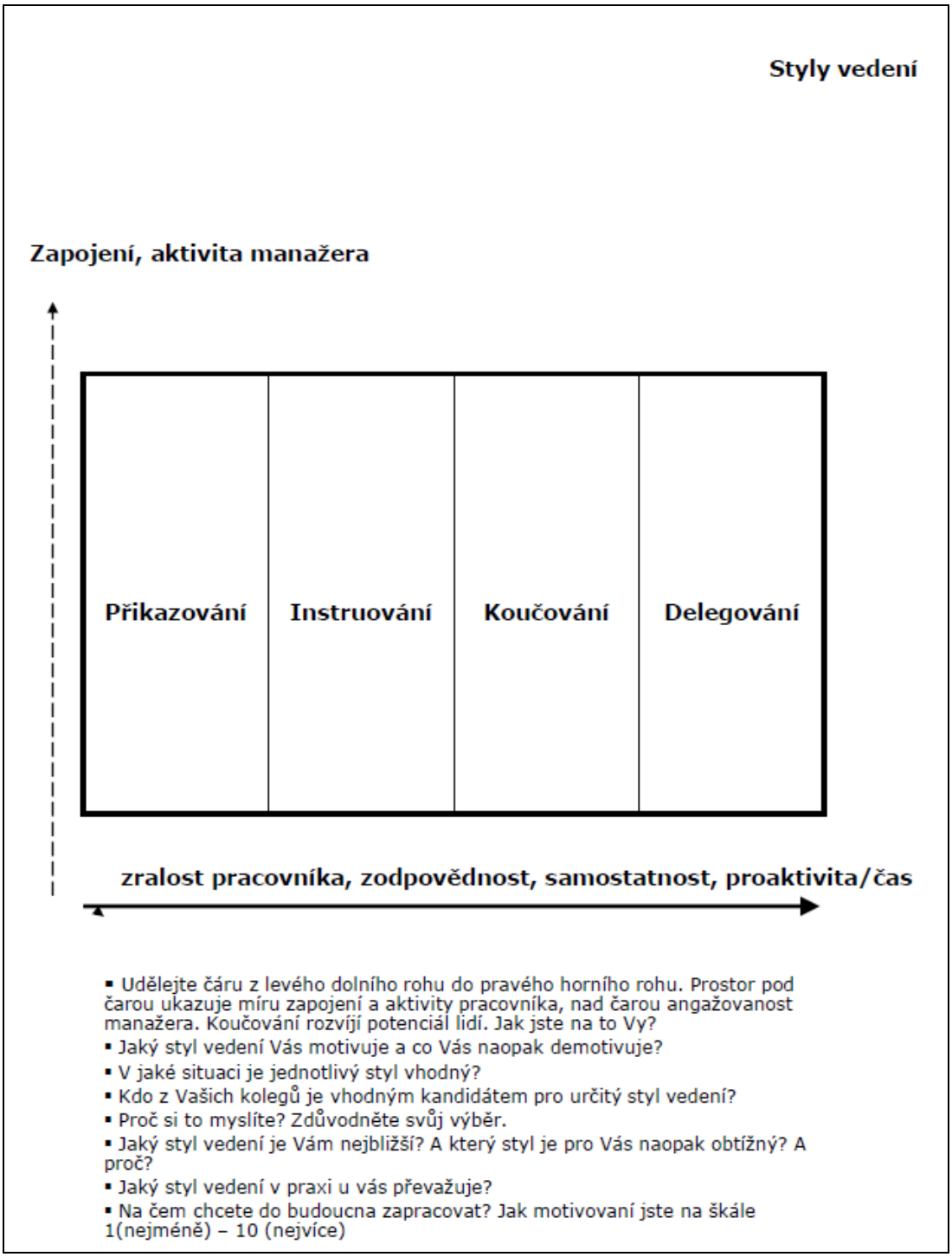
MŮJ TÝM

Zaznamenejte od jednotlivých čtverců Vašeho týmu podle toho, jak daný člověk umí, je kompetentní a jak je motivovaný, jak moc chce. A jak jste na tom Vy.

Přísloví: Koně ke studni nepřivedeš, pít ho nepřinutíš.

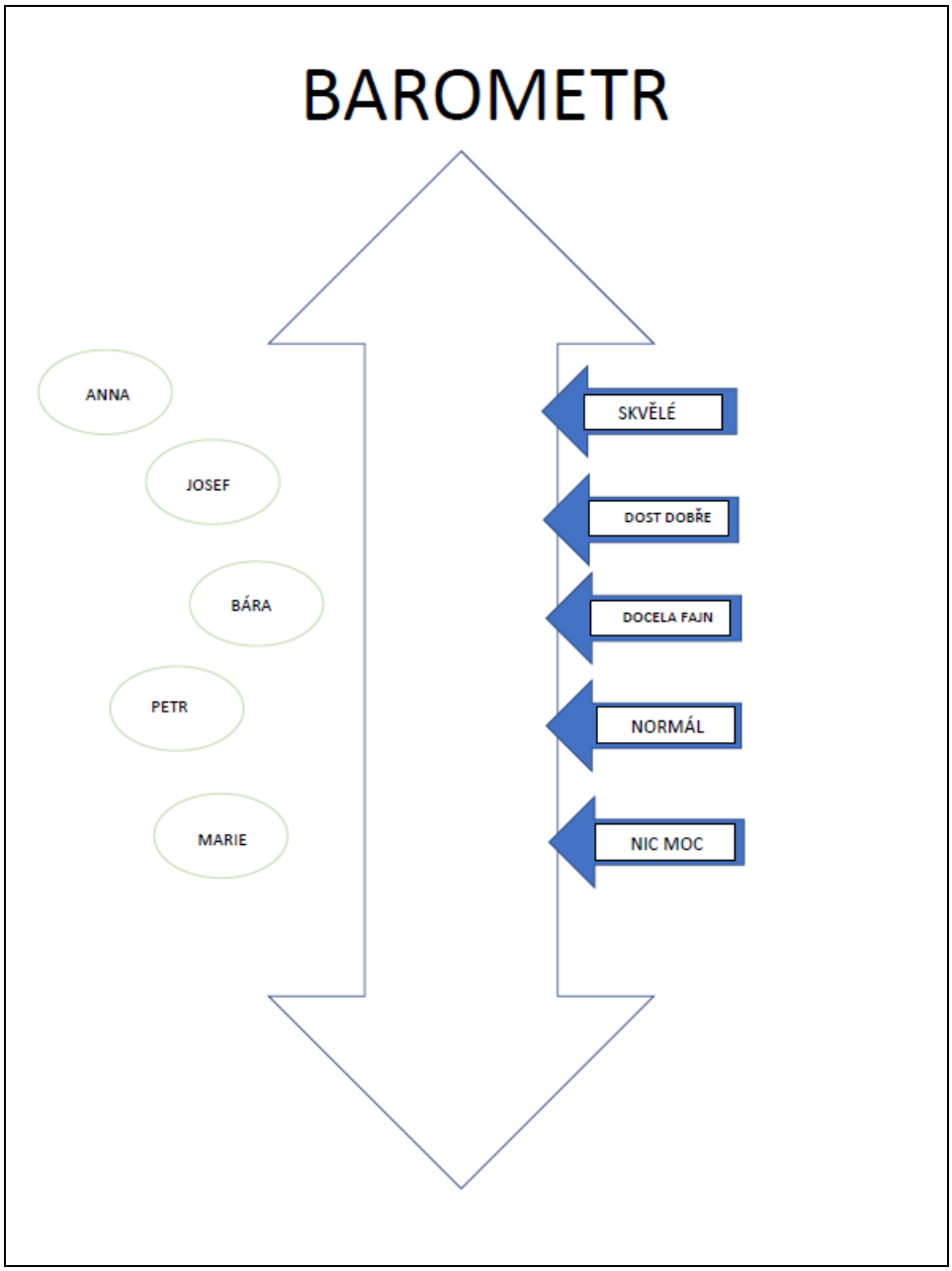

Příloha 5.1.3.3

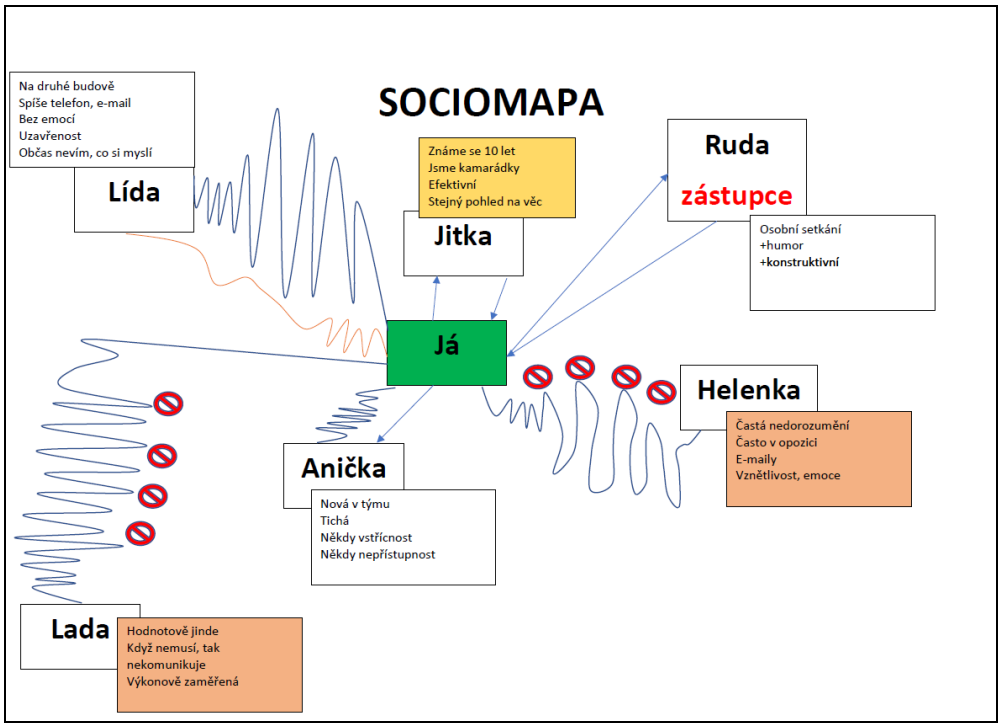

- Udělejte čáru z levého dolního rohu do pravého horního rohu. Prostor pod čarou ukazuje míru zapojení a aktivity pracovníka, nad čarou angažovanost manažera. Koučování rozvíjí potenciál lidí. Jak jste na to Vy?
- Jaký styl vedení Vás motivuje a co Vás naopak demotivuje?
- V jaké situaci je jednotlivý styl vhodný?
- Kdo z Vašich kolegů je vhodným kandidátem pro určitý styl vedení?
- Proč si to myslíte? Zdůvodněte svůj výběr.
- Jaký styl vedení je Vám nejbližší? A který styl je pro Vás naopak obtížný? A proč?
- Jaký styl vedení v praxi u vás převažuje?
- Na čem chcete do budoucna zapracovat? Jak motivovaní jste na škále 1(nejméně) – 10 (nejvíce)

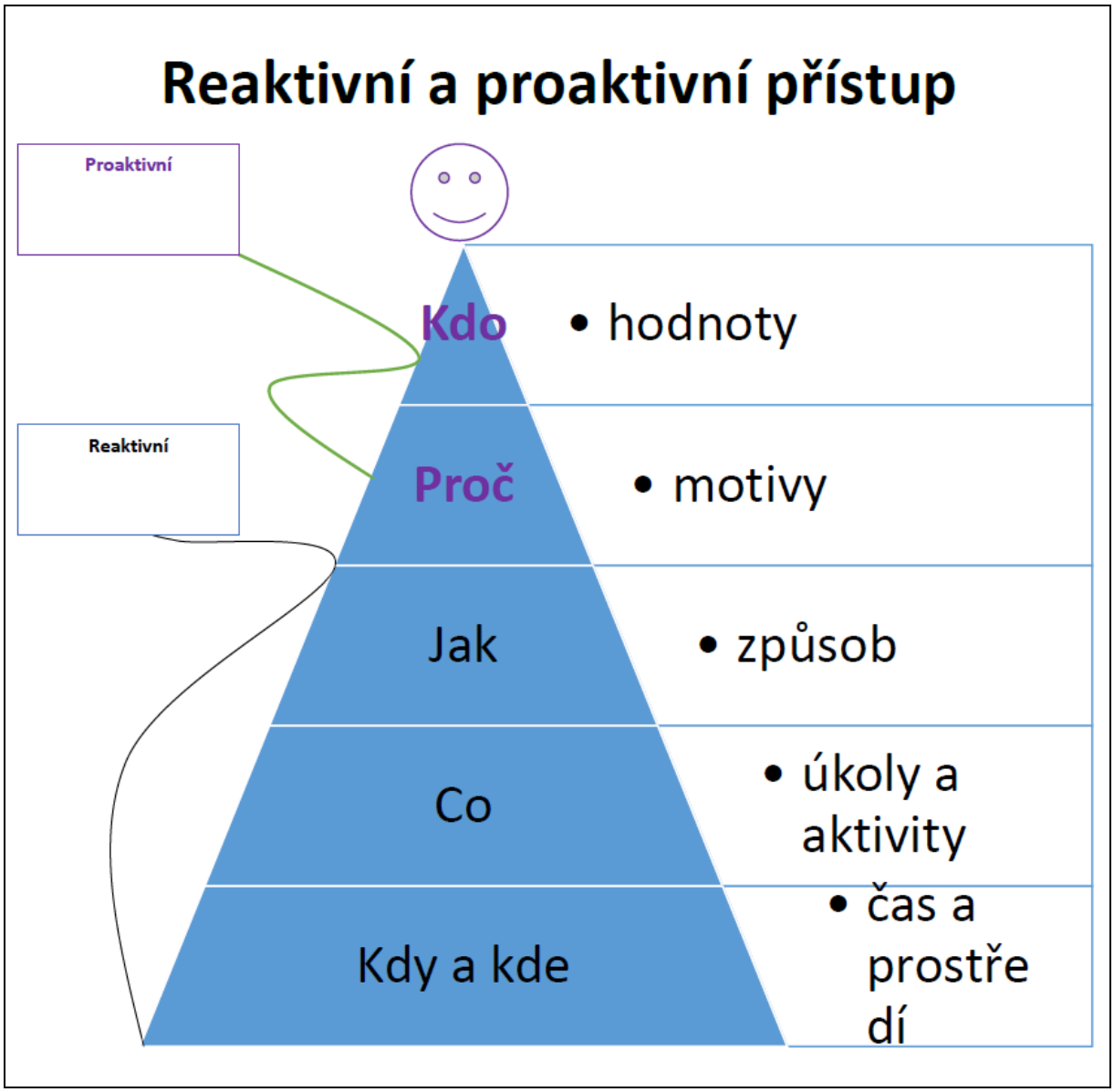
Příloha 5.1.4.1

Příloha 5.1.4.2

Příloha 5.1.4.3

Příloha 5.1.4.4

Vlastnosti manažerů zaměřených na principy

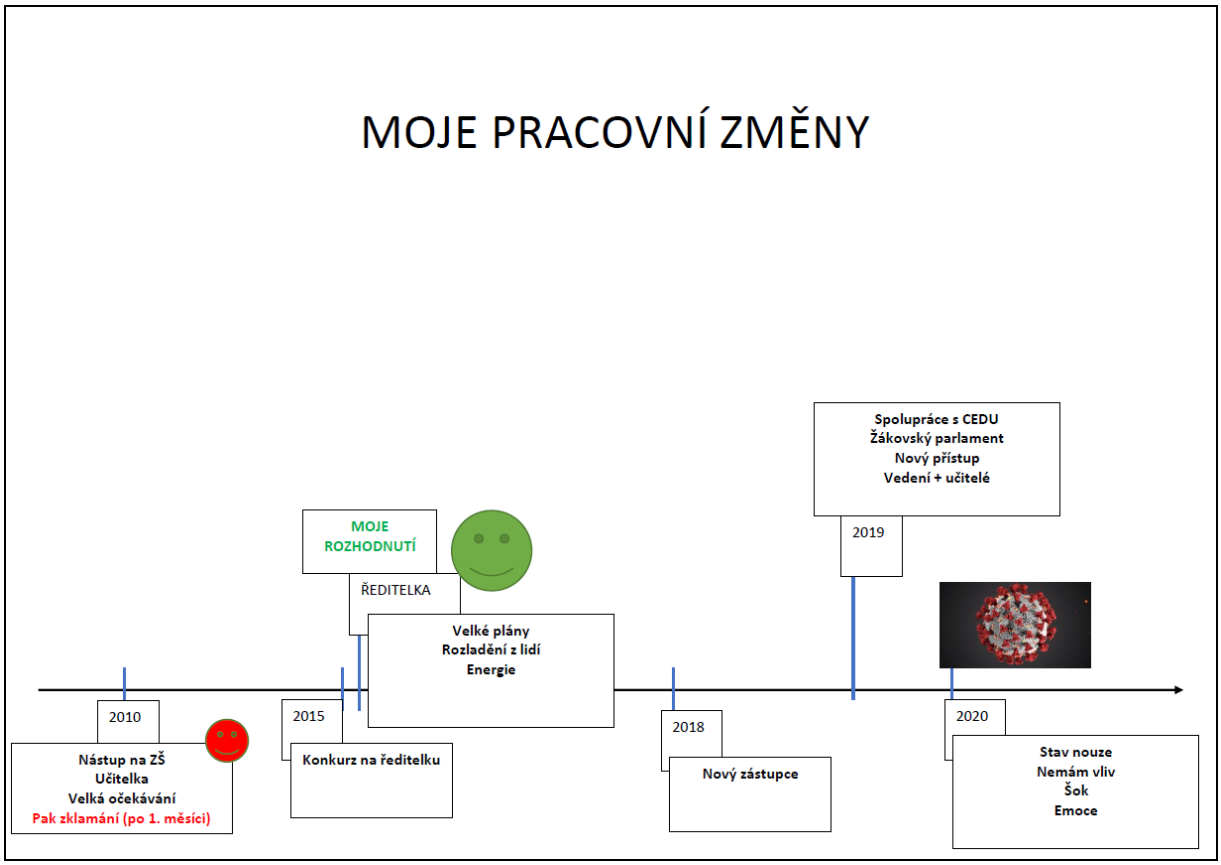
- **Neustále se učí** – uvědomují si, že čím víc toho vědí, tím víc toho nevědí....
- **Jsou orientovaní na službu**
- **Šíří pozitivní energii** – usilují o usmíření, harmonii
- **Věří v druhé** – nereagují neadekvátně, když se setkají s kritikou nebo nedostatky druhých lidí, jsou si vědomi slabin druhých i sebe sama, odmítají druhé lidi „nálepkovat", věří v neprojevený potenciál druhých lidí...
- **Žijí vyváženým životem** – jsou společensky aktivní, baví je život, vyzařuje z nich zdravá sebeúcta, uvědomují si vlastní hodnotu, nevidí svět černobíle, nemají potřebu manipulovat s druhými lidmi, nesnaží se je zastrašit, upřímně se radují z úspěchů druhých...
- **Berou život jako dobrodružství** – jejich jistota má vnitřní, nikoli vnější původ, zajímají se o druhé, pozorně jim naslouchají, učí se od nich...
- **Usilují o synergii** – celek pro ně představuje více než pouhý součet jednotlivých částí, působí jako katalyzátor změn, jsou produktivní, při práci v týmu využívají své přednosti a snaží se, aby silné stránky ostatních členů týmu kompenzovaly jejich vlastní nedostatky, nečiní jim problém převzít odpovědnost za výsledky, protože mají důvěru v potenciál a přednosti druhých, protože se necítí ohroženi tím, že druzí jsou v něčem lepší, nemají potřebu na ně přehnaně dohlížet...
- **Pracují na sobě** –aktivizují všechny čtyři dimenze lidské osobnosti (fyzickou, mentální, emocionální i duchovní.

Covey,S.: Vedení založené na principech, Management Press, Praha 2009.

Otázky pro Vás:
Jak jste na tom Vy?
Který princip je Vám nejvíce blízký?
Co je pro Vás naopak obtížné?

Cvičení:
Kdybych mohl/mohla být na 1 den zvíře, co bych byl/a a proč?

Příloha 5.1.4.5

Příloha 5.1.5.1

OBTÍŽNÉ SITUACE V KOMUNIKACI

Zaznamenejte nejčastější námitky, se kterými se setkáváte. Jaký je Váš první pocit po vyslovení námitky? A napište, jak nejčastěji reagujete.

Námitka: př. Já tomu nerozumím...

Váš pocit: př. klid – napětí - nervozita – rozmrzelost – vztek – radost - výzva
Vaše reakce: Př. Vždyť jsem Vám to vysvětloval/a. Nebo Ale ostatní to pochopili. Vaše odpověď:

Námitka:

Váš pocit: př. klid – napětí - nervozita – rozmrzelost – vztek – radost - výzva
Vaše reakce:

Námitka:

Váš pocit: př. klid – napětí - nervozita – rozmrzelost – vztek – radost - výzva
Vaše reakce:

Námitka:

Váš pocit: př. klid – napětí - nervozita – rozmrzelost – vztek – radost - výzva
Vaše reakce:

Námitka:

Váš pocit: př. klid – napětí - nervozita – rozmrzelost – vztek – radost - výzva
Vaše reakce:

Příloha 5.1.5.2

Obtížné situace v komunikaci

Námitky jsou jako strom. Chceme-li je zdárně vyvrátit, musíme jít ke kořenům.

Nejčastější „kořeny" námitek:

- obava, strach
- touha po dalších informacích
- touha po morální podpoře v rozhodování
- nastavení klienta
- předchozí špatná zkušenost osobní nebo zprostředkovaná
- nechuť ke změnám, aj.

Postup na překonání námitek:

- STOP – v klidu dýchejte, je-li to vhodné s ohledem na situaci, lehce se usmějte, naslouchejte
- Projevte **EMPATII**. Vyjádřete porozumění, pochopení.
  „Chápu Vás." „Rozumím Vám." „Vnímám, že je to pro Vás citlivé."
- Oceňte otevřenost, vyslovení názoru.
  „Oceňuji Vaši otevřenost." „Vážím si, že mi to říkáte." „Respektuji to."
- Neberte námitku osobně.
  Držte roli – „symbolický talár"
- Uplatňujte přístup partner - partner
- Respektujte osobnostní typ člověka. (temperament, emoce)
- Na obecnou námitku použijte **KONKRETIZÁTOR**
  např.: „Nerozumím tomu." „Chápu. Co konkrétně máte na mysli?"
- **KONVERTOR**, tzn. Převeďme námitku na otázku např.: „ Vždycky jsme to tak dělali." „Rozumím. Chcete vědět, proč kté změně dochází?" "Jaké výhody nám změna přinese?"
- **ODLOŽENÍ**
- Př. „Nemám na to čas." „Rozumím. Kdybychom na chvíli čas odložili, jak se Vám ten projekt líbí?"
- **IZOLACE**
- Př. „Nemám na to čas." „Rozumím. Je čas to jediné, co v tuto chvíli řešíš?"
- **POTVRZENÍ**
- Př. „To jsou pořád nějaké změny." „Ano, máš pravdu, jsme dynamická škola, a proto se nám daří držet krok s dobou."
- Rozlišujme **výmluvy** – př. „Musím se poradit s kolegyní." Chápu. Pokud byste se rozhodoval sám, jak se vám ta učebnice líbí?"

Úspěšné překonání námitek posiluje důvěru a je příležitostí pro další komunikaci.

Příloha 5.1.6.1

Případová studie
Parkoviště (inspirováno skutečnou situací)
pro manažera porady

Přečtěte si následující text. Svolejte poradu a pokuste se řešit nastalou situaci. Jaký styl vedení porady zvolíte a proč? Vyberte si mezi kolegy „přítele na telefonu," který Vám bude poradcem v případě Vašeho zájmu.

Ostatní kolegové ve skupině si rozdělí pozice a budou účastníky porady.

Čas: 30 minut i s přípravou

Přidělení parkovacích míst

Nedávno jste byl jmenován vedoucím nového závodu, který je nyní ve výstavbě. Váš tým, tvořený vedoucími pěti oddělení, byl již vybrán a nyní se společně s nimi zabýváte výběrem a přijímáním pracovníků, nákupem výrobních zařízení a přemýšlíte o problémech, které by mohly vzniknout po Vašem přechodu do nového závodu v průběhu tří měsíců.

Včera jste dostal od architekta definitivní plány budov nového závodu a poprvé jste měl možnost seznámit se s existujícími parkovacími plochami. K dispozici je rozsáhlý pozemek podél cesty vedoucí k závodu, který je určen především pro parkování dělníků a nižších řídících pracovníků. Kromě toho je k dispozici 7 parkovacích míst přímo u administrativní budovy, která se předpokládají využít pro návštěvníky a rezervace. Politika společnosti vyžaduje, aby alespoň 3 místa byla vyhrazena návštěvníkům. To znamená, že pro Vás a pět Vašich vedoucích pracovníků zůstávají pouze čtyři parkovací místa. Přitom neexistuje žádná možnost zvětšení počtu parkovacích míst beze změny stavebních dispozic administrativní budovy.

Až dosud zde neexistovaly žádné rozdíly v postavení uvnitř Vašeho týmu pěti vedoucích oddělení, přičemž tento tým pracoval na přípravě nového závodu velmi dobře. Pokud jde o platové podmínky, pak zde existují určité diference. Vedoucí administrativního, výrobního a technického oddělení jsou odměňováni poněkud lépe než vedoucí kontroly a personálního oddělení. Každý z těchto vedoucích byl povýšen do své funkce teprve nedávno, a proto očekává získat parkovací místo jako potvrzení svého nového postavení.
Z minulosti již víte, že lidé jsou velmi citliví na věci, které se týkají jejich statusu. Nerad byste svým rozhodnutím ohrozil dobré vztahy v týmu.

Příloha 5.1.7.1

Jak si udržet nejtalentovanější zaměstnance?

Inspirace pro Vás.

Odpovězte si na následující otázky.

1. Vím, co se ode mě v zaměstnání očekává? ANO/NE
2. Mám k dispozici materiál a vybavení, které potřebuji, abych mohl dobře vykonávat svoji práci? ANO/NE
3. Mám v zaměstnání možnost dělat každý den to, co mi jde nejlíp? ANO/NE
4. Dostalo se mi v posledních sedmi dnech uznání nebo pochvaly za mou práci? ANO/NE
5. Zajímá se můj nadřízený nebo někdo jiný v zaměstnání o mě jako o člověka? ANO/NE
6. Podporuje v zaměstnání někdo můj rozvoj? ANO/NE
7. Jsou v mém zaměstnání brány v úvahu mé názory? ANO/NE
8. Dává mi mise nebo cíle naší společnosti pocit, že je moje práce důležitá? ANO/NE
9. Cítí moji spolupracovníci odpovědnost odvádět kvalitní práci? ANO/NE
10. Mám v zaměstnání nejlepšího přítele? ANO/NE
11. Mluvil se mnou v posledních šesti měsících někdo o mém pracovním vývoji? ANO/NE
12. Měl jsem ve svém zaměstnání v posledním roce možnost růst a učit se? ANO/NE

Zdroj: Fred Koffman: Vědomý business. Integrita, úspěch, štěstí

Pozn. Studie ukázala, že skvělí manažeři vytvořili pracoviště, na kterém zaměstnanci spontánně odpověděli „ano" na výše uvedené otázky. Kolik ANO jste zaznamenali? A jak by hodnotili Vaši kolegové?

5.2 Tematický blok č. 2 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro MŠ a SPgŠ)

- Standard lektora DTB I – MŠ a SPgŠ (http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/)
- Prezentace (http://www.klus.upol.cz/2020/09/29/powerpointove-prezentace/):
  - Podoba formativního hodnocení
  - Implementace formativního hodnocení
  - Stanovování kritérií hodnocení
  - Nástroje a techniky formativního hodnocení v mateřských školách
- Baterie testů DTB I MŠ a SPgŠ – řešení (https://unifor.upol.cz/pedagogicka, uživatelské jméno: esfklus; heslo:esfklus2019)

Baterie testových otázek včetně řešení (správná odpověď označena barevně):

Výchovně vzdělávací cíl v implementaci formativního vzdělávání umožňuje:

a) Dávat směr slovními popisy, utvářet vhodné postoje, znalosti a dovednosti, které slouží k výchovně vzdělávacímu účelu.
b) Předem naplánovat téma, kterému se budeme striktně věnovat a probírat.

Sebehodnocení dítěte slouží:

a) Ke zhodnocování vlastní zkušeností a rozvoji schopností ve vzdělávacím procesu.
b) K uvědomění si vlastní chybovosti.

Interní hodnocení je:

a) Je vzájemné hospitování učitelů ve třídě.
b) Je hodnoceno učitelem, učiteli i dětmi. Je zasazeno do prostředí třídy.

Komunikačními překážky (kázání, odsuzování, křížový výslech) můžeme:

a) podporovat a posilovat žáka ve výuce.
b) dávat druhému nevhodně najevo, že se musí zlepšit, něco změnit. Je to jazyk odmítající a nepřijímající.

Pedagogická diagnostika v MŠ je:

a) Výhradně závislá na spolupráci s odborníky z PPP a SPC.
b) Závislá na pedagogovi, který každodenním pozorováním dětských individualit směřuje pozitivně dítě k výchovně-vzdělávací činnosti.

S Pravidly třídy pracujeme:

a) Na začátku školního roku a pak už není nutné s nimi pracovat.
b) Průběžně, jsou součástí běžného života třídy. Jejich dodržování vede děti k sebepoznání, komunikaci a probíhá v komunitním kruhu.

Chvála může mít:

a) Protichůdný efekt na dětské sebepojetí.
b) Nemá žádný negativní efekt na dětské pojetí.

Aktivním nasloucháním:

a) Vedeme přímočarý a strukturovaný rozhovor s dítětem.
b) Poskytujeme dítěti důkaz, že mu rozumíme a chápeme jeho potřeby.

K úspěšnému zavedení formativního hodnocení potřebujeme:

a) Spolupráci učitele, rodičů a vedení školy.
b) Rozhodnutí vedení školy.

Formativní hodnocení v MŠ:

a) Klade důraz na komunikativnost mezi učiteli, dětmi, kvalitní zpětnou vazbou, pravidelným pozitivním laděním, které je zaměřené na budoucnost.
b) Je zaměřené na výkon ve vztahu k dané normě a na srovnání jednotlivých dětí mezi sebou.

Seznam doporučené literatury pro lektora:

BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a Vlasta ŠMARDOVÁ. *Školní zralost: co by mělo umět dítě před vstupem do školy*. 2. vydání. Brno: Edika, 2015. Moderní metodika pro rodiče a učitele. ISBN 978-80-266-0793-9.

EVANGELU, Jaroslava Ester a FRIDRICH, Oldřich. *133 her pro motivaci a rozvoj týmů*. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 2011. 176 s. Management. ISBN 978-80-247-3927-4.

GORDON, Thomas. *Škola bez poražených: praktická příručka efektivní komunikace mezi učitelem a žákem*. Přeložil Julie ŽEMLOVÁ. Praha: Malvern, 2015. ISBN 978-80-7530-006-5.

HANSEN ČECHOVÁ, Barbara. *Nápady pro rozvoj a hodnocení klíčových kompetencí žáků*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-388-8.

KOPŘIVA, Pavel a kol. *Respektovat a být respektován*. 3. vyd. Kroměříž: Spirála, 2008. ISBN 978-80-904030-0-0.

KOŠŤÁLOVÁ, Hana, MIKOVÁ Šárka a STANG Jiřina. *Školní hodnocení žáků a studentů: se zaměřením na slovní hodnocení*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-314-7.

KREJČOVÁ, Věra, Jana KARGEROVÁ a Zora SYSLOVÁ. *Individualizace v mateřské škole*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0812-9.

STARÝ, Karel a Veronika LAUFKOVÁ. *Formativní hodnocení ve výuce*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1001-6.

TOMANOVÁ, Dana. *Úvod do pedagogické diagnostiky v mateřské škole*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1426-0.

Elektronické zdroje:

Kvalitní škola – kritéria a indikátory hodnocení. Modifikace pro předškolní vzdělávání [online]. In: ČŠI, s. 1-37. Dostupné z: https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/Obr%C3%A1zky%20ke%20%C4%8Dl%C3%A1nk%C5%AFm/Kvalitn%C3%AD%20%C5%A1kola%209.%206.%202015/Kvalitni-skola-kriteria-a-indikatory-hodnoceni-konecna-verze-s-poznamkou-pod-carou.pdf

Seznam příloh:

Příloha 5.2.1.1

7

Příloha 5.2.2.1

Cíle – cvičení 1

A) Rozdělte správně a nesprávně formulované cíle.

B) U nesprávně formulovaných cílů najděte, v čem jsou chybné.

Pozn. cíle účastníkům rozstříháme do skupin

Učitel naučí dítě rozlišovat hudební nástroje.

Dítě se bude učit pojmenovat části lidského těla.

Dítě vysloví adresu svého bydliště.

Dítě rozumí tomu, proč máme zdravit dospělé.

Dítě vyjmenuje hlavní postavy pohádky O Červené Karkulce.

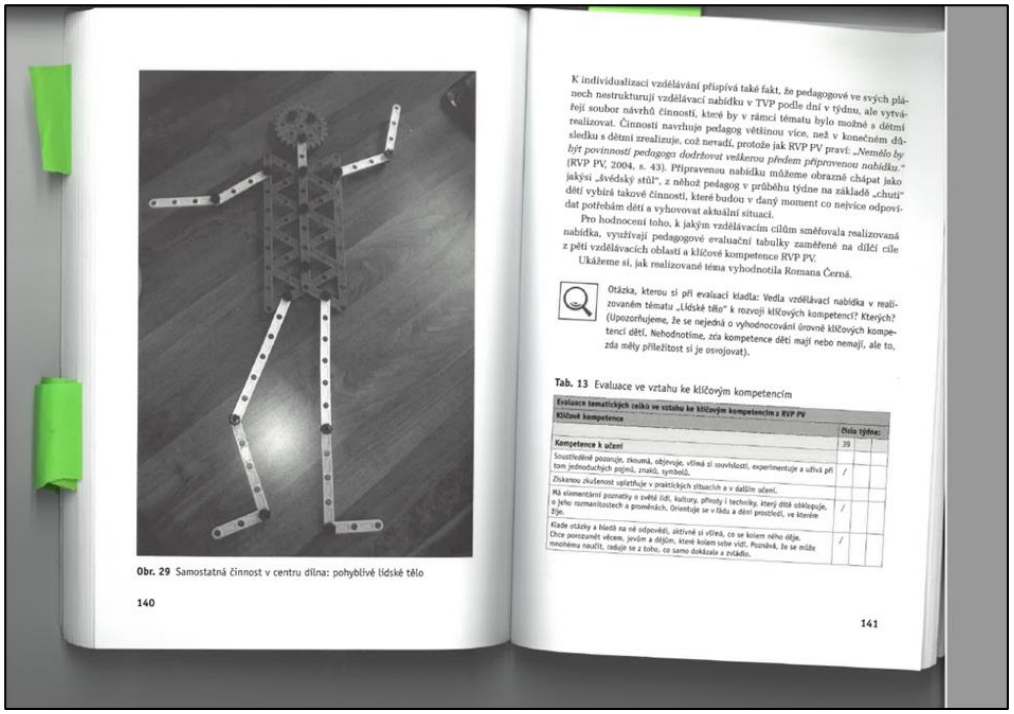
Dítě pochopí, proč se má učit nazpaměť říkanku.

Dítě vysvětlí fungování trávicího systému.

Dítě má povědomí o tom, co přispívá k ochraně naší planety.

Dítě rozliší, co prospívá a co škodí našemu zdraví.

Příloha 5.2.3.1, část 1.

Obr. 29 Samostatná činnost v centru dílna: pohyblivé lidské tělo

140

K individualizaci vzdělávání přispívá také fakt, že pedagogové ve svých plánech nestrukturují vzdělávací nabídku v TVP podle dní v týdnu, ale vytvářejí soubor návrhů činností, které by v rámci tématu bylo možné s dětmi realizovat. Činnosti navrhuje pedagog většinou více, než v konečném důsledku s dětmi zrealizuje, což nevadí, protože jak RVP PV praví: *„Nemělo by být povinností pedagoga dodržovat vědomou předem připravenou nabídku."* (RVP PV, 2004, s. 43). Připravenou nabídku můžeme obrazně chápat jako jakýsi „švédský stůl", z něhož pedagog v průběhu týdne na základě „chutí" dětí vybírá takové činnosti, které budou v daný moment co nejvíce odpovídat potřebám dětí a vyhovovat aktuální situaci.

Pro hodnocení toho, s jakým vzdělávacím cílům směřovala realizovaná nabídka, využívají pedagogové evaluační tabulky zaměřené na dílčí cíle z pěti vzdělávacích oblastí a klíčové kompetence RVP PV.

Ukážeme si, jak realizované téma vyhodnotila Romana Černá.

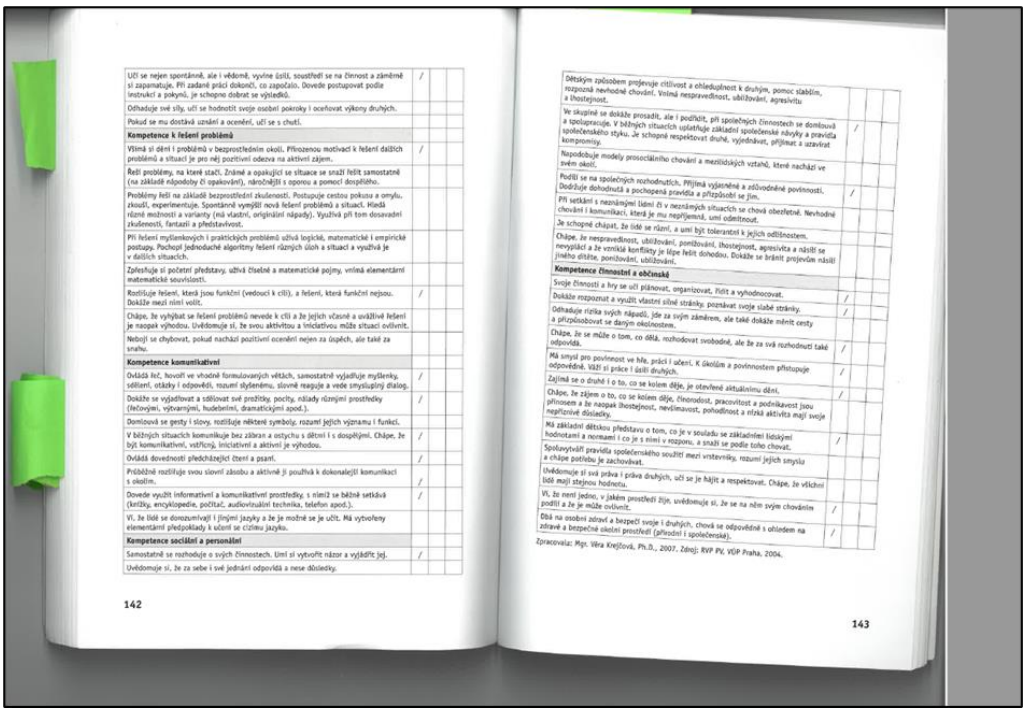
Otázka, kterou si při evaluaci kladla: Vedla vzdělávací nabídka v realizovaném tématu „Lidské tělo" k rozvoji klíčových kompetencí? Kterých? (Upozorňujeme, že se nejedná o vyhodnocování úrovně klíčových kompetencí dětí. Nehodnotíme, zda kompetence děti mají nebo nemají, ale to, zda měly příležitost si je osvojovat).

Tab. 13 Evaluace ve vztahu ke klíčovým kompetencím

Evaluace tematických celků ve vztahu ke klíčovým kompetencím z RVP PV			
Klíčové kompetence	Číslo týdne:		
	39		
Kompetence k učení			
Soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků, symbolů.	/		
Získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení.			
Má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách. Orientuje se v řádu a dění prostředí, ve kterém žije.	/		
Klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje. Chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí. Poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo.	/		

141

Příloha 5.2.3.1, část 2.

Učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje. Při zadané práci dokončí, co započalo. Dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se výsledků.	/		
Odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých.			
Pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí.			
Kompetence k řešení problémů			
Všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí. Přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem.	/		
Řeší problémy, na které stačí. Známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého.			
Problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti. Postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje. Spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací. Hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady). Využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost.			
Při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logické, matematické i empirické postupy. Pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích.			
Zpřesňuje si početní představy, užívá číselné a matematické pojmy, vnímá elementární matematické souvislosti.			
Rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou. Dokáže nalézt nové volání.	/		
Chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli a že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou. Uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit.			
Nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu.			
Kompetence komunikativní			
Ovládá řeč, hovoří ve vhodné formulovaných větách, samostatně vyjadřuje myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí dyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog.	/		
Dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity, nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.).	/		
Domluvě se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci.			
V běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými. Chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou.	/		
Ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní.	/		
Průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím.	/		
Dovede využít informativní a komunikativní prostředky, s nimiž se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon apod.).	/		
Ví, že lidé se domlouvají i jinými jazyky a že je možné se je učit. Má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku.			
Kompetence sociální a personální			
Samostatně se rozhoduje o svých činnostech. Umí si vytvořit názor a vyjádřit jej.	/		
Uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky.			

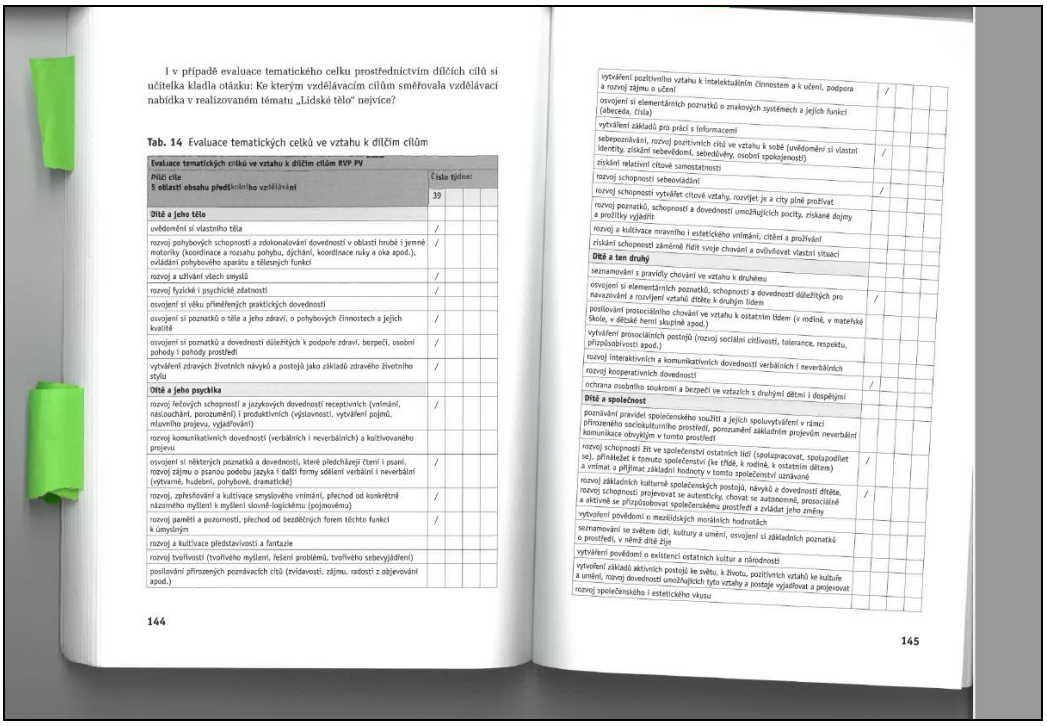
142

Dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování. Volná nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost.			
Ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje. V běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku. Je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy.	/		
Napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí.			
Podílí se na společných rozhodnutích. Přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti. Dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim.	/		
Při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně. Nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout.			
Je schopné chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem.			
Chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyjácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou. Dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování, ubližování.			
Kompetence činnostní a občanské			
Svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat.	/		
Dokáže rozpoznat a využít vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky.	/		
Odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem.			
Chápe, že se může o tom, co dělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá.	/		
Má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení. K úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně. Váží si práce i úsilí druhých.	/		
Zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje, je otevřené aktuálnímu dění.	/		
Chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činorodost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a různá aktivita mají svoje nepříznivé důsledky.			
Má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat.	/		
Spolutvářet pravidla společenského soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat.			
Uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat. Chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu.	/		
Ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se na něm svým chováním podílí a že je může ovlivnit.	/		
Dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské).	/		

Zpracovala: Mgr. Věra Krejčová, Ph.D., 2007. Zdroj: RVP PV, VÚP Praha, 2004.

143

Příloha 5.2.3.1, část 3.

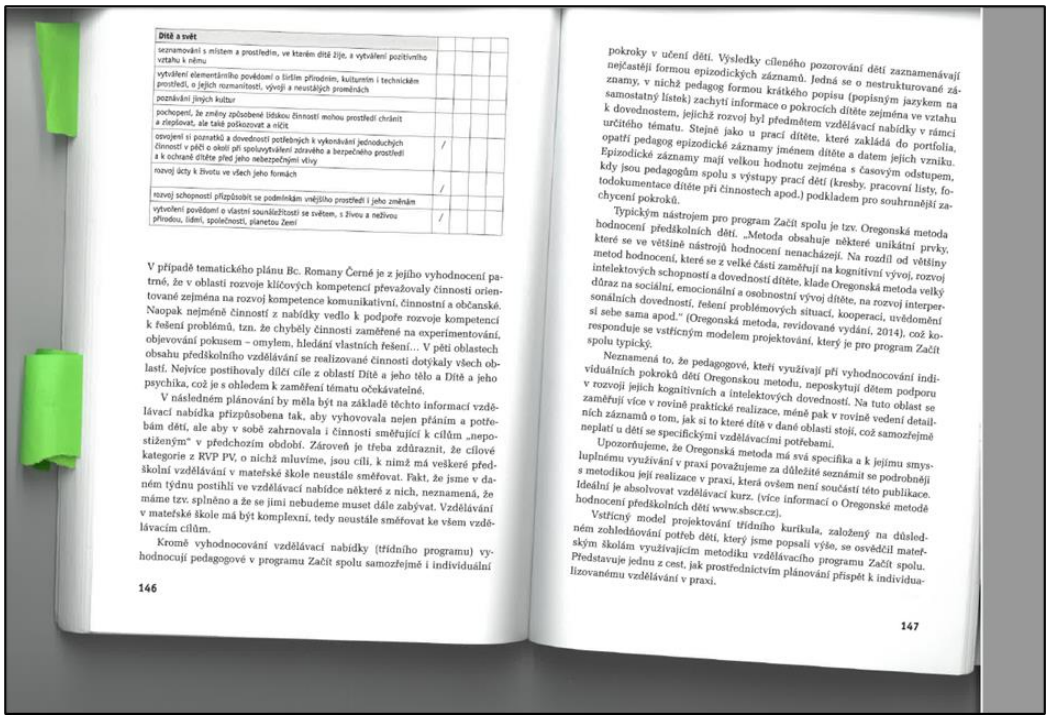
I v případě evaluace tematického celku prostřednictvím dílčích cílů si učitelka kladla otázku: Ke kterým vzdělávacím cílům směřovala vzdělávací nabídka v realizovaném tématu „Lidské tělo" nejvíce?

Tab. 14 Evaluace tematických celků ve vztahu k dílčím cílům

Evaluace tematických celků ve vztahu k dílčím cílům RVP PV					
Dílčí cíle 5 oblastí obsahu předškolního vzdělávání	Číslo týdne:				
	39				
Dítě a jeho tělo					
uvědomění si vlastního těla	/				
rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí	/				
rozvoj a užívání všech smyslů	/				
rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	/				
osvojení si věku přiměřených praktických dovedností					
osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	/				
osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	/				
vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	/				
Dítě a jeho psychika					
rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	/				
rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu					
osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	/				
rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému)	/				
rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným	/				
rozvoj a kultivace představivosti a fantazie					
rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)					
posilování přirozených poznávacích citů (zvídavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)					

vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	/				
osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)					
vytváření základů pro práci s informacemi					
sebepoznávání, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)	/				
získání relativní citové samostatnosti					
rozvoj schopností sebeovládání					
rozvoj schopností vytvářet citové vztahy, rozvíjet je a city plně prožívat	/				
rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit					
rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání					
získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci					
Dítě a ten druhý					
seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému					
osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem	/				
posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)					
vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)					
rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních					
rozvoj kooperativních dovedností					
ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	/				
Dítě a společnost					
poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí					
rozvoj schopností žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	/				
rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopností projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	/				
vytváření povědomí o mezilidských morálních hodnotách					
seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije					
vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností					
vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat					
rozvoj společenského i estetického vkusu					

Příloha 5.2.3.1, část 4.

Dítě a svět					
seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu					
vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách					
poznávání jiných kultur					
pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit					
osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy	/				
rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách		/			
rozvoj schopnosti přizpůsobit se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám					
vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí		/			

V případě tematického plánu Bc. Romany Černé je z jejího vyhodnocení patrné, že v oblasti rozvoje klíčových kompetencí převažovaly činnosti orientované zejména na rozvoj kompetence komunikativní, činnostní a občanské. Naopak nejméně činností z nabídky vedlo k podpoře rozvoje kompetencí k řešení problémů, tzn. že chyběly činnosti zaměřené na experimentování, objevování pokusem – omylem, hledání vlastních řešení… V pěti oblastech obsahu předškolního vzdělávání se realizované činnosti dotýkaly všech oblastí. Nejvíce postihovaly dílčí cíle z oblastí Dítě a jeho tělo a Dítě a jeho psychika, což je s ohledem k zaměření tématu očekávatelné.

V následném plánování by měla být na základě těchto informací vzdělávací nabídka přizpůsobena tak, aby vyhovovala nejen přáním a potřebám dětí, ale aby v sobě zahrnovala i činnosti směřující k cílům „nepostiženým" v předchozím období. Zároveň je třeba zdůraznit, že cílové kategorie z RVP PV, o nichž mluvíme, jsou cíli, k nimž má veškeré předškolní vzdělávání v mateřské škole neustále směřovat. Fakt, že jsme v daném týdnu postihli ve vzdělávací nabídce některé z nich, neznamená, že máme tzv. splněno a že se jimi nebudeme muset dále zabývat. Vzdělávání v mateřské škole má být komplexní, tedy neustále směřovat ke všem vzdělávacím cílům.

Kromě vyhodnocování vzdělávací nabídky (třídního programu) vyhodnocují pedagogové v programu Začít spolu samozřejmě i individuální

pokroky v učení dětí. Výsledky cíleného pozorování dětí zaznamenávají nejčastěji formou epizodických záznamů. Jedná se o nestrukturované záznamy, v nichž pedagog formou krátkého popisu (popisným jazykem na samostatný lístek) zachytí informace o pokrocích dítěte zejména ve vztahu k dovednostem, jejichž rozvoj byl předmětem vzdělávací nabídky v rámci určitého tématu. Stejně jako u prací dítěte, které zakládá do portfolia, opatří pedagog epizodické záznamy jménem dítěte a datem jejich vzniku. Epizodické záznamy mají velkou hodnotu zejména s časovým odstupem, kdy jsou pedagogům spolu s výstupy prací dětí (kresby, pracovní listy, fotodokumentace dítěte při činnostech apod.) podkladem pro souhrnnější zachycení pokroků.

Typickým nástrojem pro program Začít spolu je tzv. Oregonská metoda hodnocení předškolních dětí. „Metoda obsahuje některé unikátní prvky, které se ve většině nástrojů hodnocení nenacházejí. Na rozdíl od většiny metod hodnocení, které se z velké části zaměřují na kognitivní vývoj, rozvoj intelektových schopností a dovedností dítěte, klade Oregonská metoda velký důraz na sociální, emocionální a osobnostní vývoj dítěte, na rozvoj interpersonálních dovedností, řešení problémových situací, kooperaci, uvědomění si sebe sama apod." (Oregonská metoda, revidované vydání, 2014), což koresponduje se vstřícným modelem projektování, který je pro program Začít spolu typický.

Neznamená to, že pedagogové, kteří využívají při vyhodnocování individuálních pokroků dětí Oregonskou metodu, neposkytují dětem podporu v rozvoji jejich kognitivních a intelektových dovedností. Na tuto oblast se zaměřují více v rovině praktické realizace, méně pak v rovině vedení detailních záznamů o tom, jak si to které dítě v dané oblasti stojí, což samozřejmě neplatí u dětí se specifickými vzdělávacími potřebami.

Upozorňujeme, že Oregonská metoda má svá specifika a k jejímu smysluplnému využívání v praxi považujeme za důležité seznámit se podrobněji s metodikou její realizace v praxi, která ovšem není součástí této publikace. Ideální je absolvovat vzdělávací kurz. (více informací o Oregonské metodě hodnocení předškolních dětí www.sbscr.cz).

Vstřícný model projektování třídního kurikula, založený na důsledném zohledňování potřeb dětí, který jsme popsali výše, se osvědčil mateřským školám využívajícím metodiku vzdělávacího programu Začít spolu. Představuje jednu z cest, jak prostřednictvím plánování přispět k individualizovanému vzdělávání v praxi.

Příloha 5.2.3.2, část 1.

Mateřská škola Zlín, Potoky 4224, příspěvková organizace

ZÁZNAMY O ROZVOJI DÍTĚTE

VĚKOVÁ SKUPINA 5 - 6 LET

Jméno a příjemní:

Datum narození:

Školní rok:

Příloha 5.2.3.2, část 2.

Pokyny k vyplňování záznamů o rozvoji dítěte

NEZVLÁDÁ
Dítě úkol, činnost neplní ani s dopomocí, nyní je nad jeho možnosti, popisované chování není aktuálně v jeho repertoáru.

ZVLÁDÁ S DOPOMOCÍ
Dítě potřebuje opakované, eventuálně podrobnější vysvětlení, delší zácvik. V oblasti řeči například rozumí, správně vykoná činnost, ale nepojmenuje. Obecně potřebuje dopomoc, větší podporu dospělého při vykonávání činnosti, úkolu, při uplatnění hodnoceného vzorce chování.

ZVLÁDÁ SAMOSTATNĚ
Po vysvětlení samostatně správně splní úkol, vykoná požadovanou činnost. Hodnocené chování je běžné v repertoáru dítěte.

Zápis hodnocení dítěte:
1. – Schopnosti a dovednosti, kterých dítě dosáhlo na konci měsíce října daného školního roku
2. – Schopnosti a dovednosti, kterých dítě dosáhlo na konci měsíce května daného školního roku

Doplňující materiály:
Kresba postavy – na začátku a na konci školního roku
Výběr z pracovních a grafomotorických listů dítěte (vždy vybíráme takový pracovní či grafomotorický list, který má vypovídající hodnotu o konkrétním dítěti). Nejsou shodné pro všechny děti.

Chování a jednání dítěte popisujeme společně s hodnocením vždy v říjnu a v květnu daného školního roku.

Zájmy dítěte popisujeme v říjnu daného školního roku, v případě změny nebo rozšíření zájmů dítěte doplníme i v květnu.

Spolupráci s rodiči popisujeme vždy až v květnu daného školního roku.

Příloha 5.2.3.2, část 3.

Mateřská škola Zlín, Potoky 4224, příspěvková organizace

HYGIENA	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
Hygienu udržuje samostatně (jde samo na WC, použije toaletní papír, spláchne, umyje a utře si ruce			
Samostatně používá kapesník			
Pozná, kdy je třeba si umýt špinavé ruce, pusu			

OBLÉKÁNÍ	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
Samostatně se obléká a svléká			
Umí si zavázat tkaničky			
Zvládá rozepínání a zapínání knoflíků			
Složí věci a uloží je na příslušné místo			
Rozlišuje mezi přední a zadní částí oděvu			
Pozvá vé oblečení			
Zapíná zip			
Obrací oděv, když je naruby			
Dokáže pojmenovat jednotlivé druhy a části oblečení a zvolit vhodné oblečení a obuv podle počasí a podle příležitosti			

STOLOVÁNÍ	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
Samostatně si přinese jídlo a sklidí ze stolu			
Samostatně prostře			
Nalije si nápoj ze zásobníku i naběračkou			
Samostatně používá celý příbor (krájí nožem)			
Samostatně si namaže chleba			

HRUBÁ MOTORIKA	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
Skok sounož			
Stoj na špičkách s otevřenýma očima			
Poskoky na jedné noze			
Přeskočí snožmo nízkou překážku			
Přejde přes kladinu			
Hází míč na cíl			
Chytá míč			
Při pohybových hrách se orientuje v prostoru, vyhýbá se překážkám			

JEMNÁ MOTORIKA	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
Manipulace s drobnými předměty			
Samostatně střihá složitější tvary			
Dotkne se bříškem každého prstu na ruce bříška palce			
Rozliší různé povrchy, materiály			
Pozná hmatem geometrické tvary			

Vysvětlivky: 1. - hodnocení na konci října 2. - hodnocení na konci května

Příloha 5.2.3.2, část 4.

Mateřská škola Zlín, Potoky 4224, příspěvková organizace

GRAFOMOTORIKA	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
Kruh			
Ovál			
Svislá a šikmá čára - směr dolů			
Svislá a šikmá čára - směr vzhůru			
Vodorovná čára			
Zuby			
horní a dolní oblouk			
horní oblouk se zpětným tahem			
doplní oblouk se zpětným tahem			
Horní smyčka			
Spodní smyčka			
Vlnovka			
Ležatá osmička			

Požadované tvary: deformuje, čárá / reprodukuje v hrubých liniích / reprodukuje správně

SPONTÁNNÍ KRESBA	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
Postava (hlava, trup, končetiny)			
Postava s detaily			

Nejčastěji kreslí: .....

NÁVYKY PŘI KRESLENÍ	špatné	správné	poznámky
Držení tužky			
Postavení ruky			
Uvolnění ruky, tlak na podložku			
Plynulost tahů			

LATERALITA	pravá	levá	nevyhraněná
Ruky			
Oka			

SLUCHOVÉ VNÍMÁNÍ A PAMĚŤ	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
Rozliší slova bez vizuálního podnětu (změna hlásky, délky, měkčení)			
Zopakuje větu z více než pěti slov			
Zopakuje pět nesouvisejících slov			
Určí počet slabik			
Určí počáteční hlásku slova			
Určí slova začínající danou hláskou			
Určí poslední hlásku ve slově			
Slovní kopaná			
Určí, zda dvě delší rytmické struktury jsou shodné			
Napodobí rytmus			

Vysvětlivky: 1. - hodnocení na konci října 2. - hodnocení na konci května

Příloha 5.2.3.2, část 5.

Mateřská škola Zlín, Potoky 4224, příspěvková organizace

ZRAKOVÉ VNÍMÁNÍ A PAMĚŤ	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
Sleduje linii mezi ostatními			
Vyhledá tvar na pozadí			
Odliší shodné a neshodné dvojice lišící se detailem			
Odliší obrázek lišící se vertikální polohou			
Vyhledá dva shodné obrázky v řadě			
Odliší shodné a neshodné dvojice lišící se vertikální polohou			
Složí tvar z několika částí na předlohu			
Složí tvar z několika částí podle předlohy			
Doplní chybějící části v obrázku			
Ze šesti obrázků si pamatuje tři			
Pozná viděné obrázky			
Umístí obrázky na místo			
Jmenuje objekty zleva doprava			
Vyhledá daný první objekt ve skupině zleva doprava			
Pojmenuje odstíny barev			

Červená		Žlutá		Zelená		Modrá		Černá		Bílá	
Šedá		Hnědá		Fialová		Růžová		Oranžová		Odstíny	

ZÁKLADNÍ MATEMATICKÉ PŘEDSTAVY	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
Méně, více, stejně - při odlišné velikosti a uspořádání prvků			
o jeden více			
o jeden méně			
Pozná, co do skupiny nepatří			
Třídí podle dvou kritérií (žluté kruhy)			
Třídí podle tří kritérií (malé žluté kruhy)			
Seřadí pět prvků podle velikosti			
Pojmenuje: malý střední velký; vysoký vyšší nejvyšší; málo méně nejméně			

1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		10-20	

HRA	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
Pohybové hry			
Konstruktivní hry			
Námětové hry			
Hry s převleky			
Společenské hry			
Didaktické hry			

Vysvětlivky: 1. - hodnocení na konci října 2. - hodnocení na konci května

Příloha 5.2.3.2, část 6.

Rukodělné (výtvarné) činnosti			
Akceptuje pravidla soutěživých her			
Daří se mu vyrovnat s prohrou			
Při hrách uplatňuje iniciativu			
Na hru se soustředí, vydrží u jedné činnosti delší dobu			

DALŠÍ ROZUMOVÉ DOVEDNOSTI	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
Zná své jméno i příjmení			
Zná jména radičů, sourozenců a kamarádů			
Zná jména učitelek			
Zná svou adresu			
Zná datum narození			

Poznámky:

.....

.....

.....

VNÍMÁNÍ PROSTORU A ČASU	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
Vpravo, vlevo na vlastním těle			
Vpravo, vlevo - umístění předmětu			
Vpravo nahoře - dvě kritéria			
Vpravo, vlevo na druhé osobě			
Seřadí obrázky podle posloupnosti děju (včetně komentáře)			
Rozlišuje pojmy nejdříve, před tím, nyní, potom			
Začíná se orientovat ve dnech v týdnu			
Přiřadí činnosti obvyklé pro roční období			
Přiřadí činnosti obvyklé pro ráno, dopoledn, poledne, odpoledne, večer a noc (včetně komentáře)			
Pojmy včera, dnes, zítra			

Vysvětlivky: 1. - hodnocení na konci října 2. - hodnocení na konci května

Příloha 5.2.3.2, část 7.

Mateřská škola Zlín, Potoky 4224, příspěvková organizace

SOCIÁLNÍ DOVEDNOSTI	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
Vědomě projevuje zdvořilostní chování (pozdraví, přivítá se, rozloučí se, přeje dobrou chuť, odpovídá na otázky…)			
Začíná se rozvíjet smysl pro morálku (dokáže rozpoznat vhodně či nevhodné chování, porjevuje ohleduplnost, čestnost, soucit…)			
Dokáže odmítnout nežádoucí chování (lež, nespravedlnost, ubližování, odolá navádění k něčemu nesprávnému, odmítne co je mu nepříjemné…)			
Zná základní pravidla chování na ulici			
Samostatněji plní i náročnější úkoly a zhodnotí výsledky			
Začíná rozlišovat mezi hrou a úkolem (rozvíjí smysl pro povinnost, odpovědnost, dokončení započaté práce, pomoc druhým…)			
Udržuje pořádek ve vlastních věcech i ve společných prostorách			
Trpělivě překonává překážky			
Zapojuje se mezi ostatní děti do her, při nichž je třeba rozhodovat, rozdělit role, dodržovat určitá pravidla			

ŘEČ	nezvládá	zvládá s dopomocí	zvládá samostatně
Umí zpaměti krátké texty			
Tvoří nadřazené pojmy			
Tvoří antonyma			
Tvoří synonyma			
Pozná a tvoří homonyma			
Pozná a pojmenuje nesmysl na obrázku			
Správně posoudí pravdivost či nepravdivost tvrzení			
Interpretuje pohádky, příběhy bez obrázkového doprovodu			
Chápe a ve správném pořadí realizuje i poměrně dlouhé a komplikované pokyny			
Mluví gramaticky správně			
Pozná nesprávně utvořenou větu			
Do příběhu doplní slovo ve správném tvaru Řečový projev po obsahové i formální stránce odpovídá kritériím			
Aktivně a spontánně navazuje řečový kontakt s dětmi i dospělými			
Dodržuje pravidla konverzace a společenského kontaktu			
Dokáže zformulovat otázku, adekvátně odpovědět na otázku (samostatně a smysluplně)			
Smysluplně vyjádří myšlenku, nápad, mínění, popíše situaci, událost, vyjádří svoje pocity, prožitky…			
Udržuje oční kontakt			

Výslovnost:

.....

.....

Vysvětlivky: 1. - hodnocení na konci října 2. - hodnocení na konci května

Příloha 5.2.3.2, část 8.

Mateřská škola Zlín, Potoky 4224, příspěvková organizace

Zájmy dítěte

.....

.....

.....

Chování a jednání dítěte

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Spolupráce s rodiči

.....

.....

Zpracovala ..... **Datum** .....

.....

Podpis rodičů .....

Vysvětlivky: 1. - hodnocení na konci října 2. - hodnocení na konci května

5.3 Tematický blok č. 3 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro ZŠ)

- Standard lektora DTB I – ZŠ (http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/)
- Prezentace: Formativní hodnocení v ZŠ (http://www.klus.upol.cz/2020/09/29/powerpointove-prezentace/)
- Baterie testů DTB I ZŠ – řešení (https://unifor.upol.cz/pedagogicka, uživatelské jméno: esfklus; heslo:esfklus2019)

Baterie testových otázek včetně řešení (správná odpověď označena barevně):

Formativní hodnocení žáka umožňuje:

a) Hodnotit a informovat žáka o jeho výkonu na konci výuky.
b) Mít nástroj pedagogické komunikace a informovat žáka o možnostech zlepšení. Rovněž formuje jeho osobnostní a vzdělávací výkon. Informace o jeho výkonu mu jsou poskytnuty ve chvíli, kdy se ještě může zlepšit.

„Líbivé techniky" slouží:

a) Jako doplněk formativního hodnocení.
b) Je to stěžejní způsob, jak efektivně využívat formativní hodnocení.

Sumativní hodnocení je:

a) Hodnocení dle klasifikačního řádu známkou 1-5.
b) Hodnocení verbálním způsobem.

Termín „Mastery Learning" značí:

a) Ne každý má možnost se čemukoliv naučit, i za předpokladu ideálních podmínek, dostatku času, snahy atd.
b) Každý se může naučit cokoliv, pokud chce a má dostatek snahy a času.

Klíčové otázky slouží k naplnění cílů protože:

a) Si pedagog může sám určit a stanovit v jaké fázi vyučovacího procesu se nachází a položit si klíčové otázky: „Kam míříme? Kde jsem? Kudy dál?"
b) Není nutné si stanovit klíčové otázky.

Za kolegiální podporu můžeme považovat:

a) Vztah mezi kolegy je symetrický tak, že každý člen podporuje skupinu a učí se společným přemýšlením.
b) Spolupráce probíhá formou mentoringu, kde se podporuje méně zkušený učitel zkušenějším kolegou.

Kolbův cyklus učení je založen:

a) Na učitelových zkušenostech (praxi) a na tom, co už měl možnost ve výuce vyzkoušet.
b) Na experimentování ve výuce a hledání nových metod.

Kritéria hodnocení úspěchu nám pomáhají:

a) Okamžitě vyhodnotit úroveň vzdělání.
b) Mapovat, kam žák v učení došel a jakými konkrétními kroky by se mohl postupně posunout a vzdělat.

Autokorekce je:

a) Samostatné hledání a nalézání chyb, jejich příčin a realizace opravy.
b) Kolektivní hledání chyb.

Jaký stav značí „flow"(plynutí)

a) Nemohu se soustředit na danou akci.
b) Jsem plně koncentrován, pociťuje vnitřní motivaci.

Seznam doporučené literatury pro lektora:

ALBRECHT, Petr. Komunity vzájemného učení*. Kritická gramotnost o praxi, textech a kontextech*. Praha: Pomáháme školám k úspěchu, o. p. s., 2017, roč. 3, č. 5, s. 40–43. ISSN 2464-6318.

EVANGELU, Jaroslava Ester a FRIDRICH, Oldřich. *133 her pro motivaci a rozvoj týmů*. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 2011. 176 s. Management. ISBN 978-80-247-3927-4.

HATTIE, John and Helen TIMPERLEY. The Power of Feedback. *Review of Educational Research*. 2007, vol. 77, n. 1, p. 81–112. ISSN 0034-6543.

HOLT, John. *Jak se děti učí.* Praha: Strom, 1995. ISBN 80-901662-7-X.

KAFKOVÁ, Michaela a Ivoš MIKULÁŠEK. Moderace v pojetí čtenářského týmu Pomáháme školám k úspěchu. *Kritická gramotnost o praxi, textech a kontextech*. Praha: Pomáháme školám k úspěchu, o. p. s., 2017, roč. 3, č. 5, s. 20–22. ISSN 2464-6318.

KASÍKOVÁ, Hana. *Kooperativní učení, kooperativní škola*. 2., rozšířené a aktualizované vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-712-1.

KOŠŤÁLOVÁ, Hana a kol. *„3 S" Scénář symetrické kolegiální podpory. Jak společně dosahovat toho, že se každý náš žák v každé hodině naučí něčemu pro něj skutečně hodnotnému.* Materiál pro interní sdílení v PŠÚ, 2018. Nepublikováno.

KOŠŤÁLOVÁ, Hana, Šárka MIKOVÁ a Jiřina STANG. *Školní hodnocení žáků a studentů: se zaměřením na slovní hodnocení.* Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-314-7.

KULIČ, Václav. *Chyba a učení*. Praha: SPN, 1971. ISBN neuvedeno.

LOGAN, David. *Zrození kmenového vůdce*. Praha: Synergie, 2014. ISBN 978-80-7370-252-6.

PETTY, Geoffrey. *Moderní vyučování*. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-070-7.

STARÝ, Karel et al. *Formativní hodnocení ve výuce.* Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1001-6.

ŠEĎOVÁ, Klára, Roman ŠVAŘÍČEK a Zuzana ŠALAMOUNOVÁ. *Komunikace ve školní třídě*. Praha: Portál,

WILIAM, Dylan. *Embedded Formative Assessment*. Bloomington: Solution Tree Press, 2011. ISBN 9781934009307.

WILIAM, Dylan a Siobhán LEAHYOVÁ. *Zavádění formativního hodnocení: praktické techniky pro základní a střední školy*. Praha: EDULAB, 2016. ISBN 978-80-906082-5-2.

Seznam příloh:

Příloha 5.3.3.1

1. Skupinové cyklické sdílení dobrých zkušeností

Všechny učitelky 1. stupně se jednou měsíčně setkávaly k tématu čtenářská gramotnost za přítomnosti moderátora a mlčícího odborníka. Uvařily si k tomu čaj a kávu a pokaždé měly i něco na zub. Nejprve proběhlo kolečko, v němž každá paní učitelka sdělila stručně ostatním jednu věc z výuky ČG, která jí v uplynulém měsíci udělala radost, která se jí povedla. Naslouchající kolegyně si dělaly poznámky. Následovalo druhé kolečko, v němž každá řekla, o čem uvažuje, že nově do příště vyzkouší. Bylo to něco, co navazovalo na to, co se jí již podařilo, a chtěla to dále rozvinout. Nebo si vytipovala něco z toho, co ji zaujalo u některé z kolegyň, a měla možnost se po společné části schůzky individuálně doptat na vše, co potřebovala.

Moderátor zapisoval v bodech, co kdo nabízí, a v druhém kole, co kdo chce zkoušet. Kromě toho dbal na to, aby se debata předčasně nerozeběhla do detailů, které by zajímaly už jen část skupiny. Na podrobnějším popovídání se mohly domluvit ty paní učitelky, které společně zaujala některá ze zkušeností.

Za měsíc si paní učitelky pověděly, co vyzkoušely a jak se to povedlo a co chtějí zkoušet dále.

Schůzek se zúčastňoval také odborník na ČG. Jeho domluvený úkol byl: mlčet, nezasahovat, reagovat výhradně v případě, že ho některá z přítomných vyučujících přímo vyzve ke sdělení názoru nebo k odpovědi na otázku. Současně chystal materiály k tomu, co kolegyně zkoušely, aby byly k dispozici, pokud by se kolegyně chtěly s nimi seznámit. Materiály se shromažďovaly a ležely volně na domluveném místě v několika kopiích, a kdo chtěl, mohl z nich čerpat.

Postupně si paní učitelky samy nebo ve skupinkách domlouvaly ze své vlastní potřeby s odborníkem individuální konzultace, včetně návštěv ve výuce.

V této fázi profesního učení učitelů ještě nešlo o dopad jejich výuky na učení dětí. Hlavním cílem zde bylo vytvořit otevřené a bezpečné prostředí pro učení učitelů a rozdmychání jejich chuti zkoušet něco, co pro ně osobně mohlo být nové, a společně o tom hovořit. Šlo o to ujistit kolegyně, že se po nich nežádají žádné převratné změny výuky, ale že to, oč jde, je soustavné zaměření na reflexi vlastní praxe a na drobné kroky, které ji mohou zlepšovat.

Příloha 5.3.3.2

2. Komunity vzájemného učení (Teacher Learning Communities)

Komunity vzájemného učení mají ve světě dlouhou historii a zkoušely se v různých podobách. Byly také předmětem různých výzkumů, které shledaly, že tento formát vzájemného učení mezi kolegy je účinný, pokud jsou vytvořeny potřebné podmínky a dodrženy zásady.

Zkoušeli jsme a dále zkoušíme formát TLC, k němuž nás bezprostředně inspirovala praxe Dylana Wiliama spojená s formativním hodnocením a jeho zaváděním do vyučování. Komunitu tvoří menší skupinka (5 – 7) učitelů, kteří se společně zajímají o řešení nějaké konkrétní praktické výzvy.

Skupina se schází jednou měsíčně na hodinu (max. 90 min.). Schůzka má tři části: **1) co jsme vyzkoušeli** a jak se to dařilo, co si z toho odnášíme **2) nový podnět** (krátký text, video, praktická inspirace, …), který musí být připraven předem **3) plánování toho, co do příště vyzkoušíme.** Podstatná je role moderátora nebo vedoucího skupinky – zkrátka člověka, který dbá na to, aby byl dodržen čas schůzky, aby se všichni dostali ke slovu, a aby byl na schůzce k dispozici nějaký nový podnět, který ale dobře navazuje na to, o čem skupina právě přemýšlí a o co se v praxi pokouší.

Skupinky jsou malé, což je důležité i proto, abychom mohli dodržet domluvený čas trvání schůzek. Složení skupinky by mělo být pokud možno stálé, scházení ve skupině je od začátku plánované jako dlouhodobé – na celý školní rok, ideálně (podle D. Wiliama) na dva školní roky.

Komunita se neschází ke sdílení čehokoliv, čím se učitelé v hodinách zabývají, ale má své dlouhodobé téma a cíl (např. zavádění formativního hodnocení nebo využívání čtení a čtenářství v naukových předmětech). Jak sdílení a plánování, tak nový podnět, kterým se zabýváme v prostřední části, jsou tedy vždy součástmi našeho tématu a měly by podporovat cíl. Vnášení nových podnětů na každé schůzce neznamená, že účastníci musí na tyto podněty hned reagovat ve své praxi. Je naprosto v pořádku, pokud si inspiraci jen vyslechnou a pokračují ve zkoušení toho, co je zaujalo již dříve.

Příloha 5.3.3.3

3. Moderace

Pojem moderace představuje, zjednodušeně řečeno, spolupráci učitelů při hodnocení žákovských výkonů. Rysy moderace můžeme zjednodušeně shrnout do následujících bodů. Nejprve je důležité si s kolegou nebo kolegy stanovit zadání. Hodnocení žákovských výkonů se totiž může zaměřovat na různé aspekty rozvoje učení žáků, ale učitelé se musejí zaměřit jen na něco z toho. Při moderaci se můžeme zabývat celou třídou či jednotlivými žáky nebo sledovat pokroky jednoho žáka. Cílem moderace však může být také porozumění výkonům žáků v určitém zadání. To se týká situace, když zkoušíme nový vyučovací postup k novým vzdělávacím cílům a ještě nemáme zkušenost s tím, jak budou děti reagovat, jak bude probíhat jejich učení a k jakým konkrétním výsledkům může vést. Teprve když díky moderaci rozebereme dětské výkony, porozumíme lépe tomu, co lze od dětí očekávat. Z takového porozumění pak mohou vznikat kritéria úspěchu podložená zkušeností se skutečnými výkony dětí.

Shrnutí kroků moderace

1. Nejprve si samostatně prostudujte popis lekce a materiály, se kterými děti pracovaly (texty, pracovní listy).

2. Pokuste se (za sebe) napsat, jak by měl vypadat ideální výkon žáka. Přemýšlejte nad tím, proč asi učitel volil dané zadání nebo otázky. K čemu mají sloužit?

3. Zaměřte se na výkony žáků. Nejprve samostatně si promyslete: Splňují výkony naplánovaný cíl? Proč ano, či ne?

4. Porovnejte si s kolegou nebo kolegy své názory. Diskutujte. Podle potřeby se vracejte k popisu lekce, textu, pracovním listům a k cíli hodiny.

5. Pokud máte k dispozici další zdroje dat – například audio nebo videa – pak s nimi postupujte stejně jako s předchozími výstupy. Co nalézáte ve výkonech žáků hodnotného vzhledem k cíli lekce? Zvládají žáci i jiné dovednosti?

6. Sdílejte své postřehy s kolegou nebo kolegy.

7. Pokud máte možnost dále porovnat svoje postřehy a závěry, udělejte to.

8. Zapřemýšlejte si jen volně: Co vás na celém postupu zaujalo, bavilo, co bylo těžké?

Příloha 5.3.3.4

4. A) Otevřené hodiny v triádách

Na školní rok byly v rámci školy ustaveny trojice spolupracujících učitelů (podle jejich volby). Každý člen triády otevřel jednou za pololetí svou hodinu pro zbývající dva členy. Z nich jeden poskytoval učiteli zpětnou vazbu k hodině, druhý poskytl zpětnou vazbu na zpětnou vazbu. V těchto třech rolích se kolegové v průběhu pololetí vystřídali. Totéž se odehrálo i v druhém pololetí.

Než se tento formát kolegiální spolupráce ve škole spustil, představili ho autoři (ředitel + několik učitelů) kolegům na poradě. Proběhl workshop, v jehož rámci si sbor formuloval smysl a výhody této formy spolupráce, a také rizika, která učitelé vnímají. Hned na místě se rizika řešila. Například se vyhlásilo pravidlo diskrétnosti (nikdo z trojice nebude nic vynášet dále) apod.

Učitelé si díky tomuto formátu v bezpečném prostředí zvykali na přítomnost dalších kolegů v hodině. Měli možnost zkoušet si popisnou zpětnou vazbu.

Brzy se ukázalo, že učitelé potřebují paralelní výcvik v poskytování cílené popisné zpětné vazby. Postupně se také učili formulovat zakázku – tedy zvolit si, k čemu v hodině chtějí od kolegů dostat zpětnou vazbu. Učili se sdílet plány hodin ještě před výukou a učili se společně hodinu reflektovat.

Učitelé se v této fázi ještě nezaměřovali na dopad své výuky, ale především na výkon učitele (např. na učitelské řemeslo, využívání metod, na komunikaci ...).

4. B) Otevřené hodiny pro členy sboru

Ve škole zavedli zvyk otevírat pravidelně hodiny pro kolegy. K otevírané hodině vznikne pozvánka, která je vyvěšena na učitelské nástěnce. Ví se, kolik lidí do hodiny smí přijít. U pozvánky je možnost se zapsat až do dohodnutého počtu. Zástupkyně, která řeší suplování, ho zajistí. Každý, kdo chce přijít na hodinu, ví, že podmínkou je účast i v reflexi a analýze hodiny, která probíhá těsně po vyučování v rozsahu 60–90 minut. Reflexi a analýzu moderuje další osoba (rozhodně ne ten, kdo hodinu vedl).

Učitelé, kteří se rozhodují hodinu otevřít, ji většinou nechystají sami. Požádají o pomoc buď externího odborníka, s nímž škola spolupracuje, nebo interní metodiky či jednoduše kolegu, jemuž důvěřují. Řada otevřených hodin také probíhá v páru (tandemu), a tím se pocit bezpečí u učitelů posiluje.

Učitelé dávají předem kolegům k dispozici plán hodiny a formulují svoji zakázku – tedy to, na co se v hodině zejména zaměřují a k čemu chtějí dostat zpětnou vazbu od kolegů. Zakázka může znít například: „Zajímá mě, zda jsem zvolila dobré důkazy o učení vzhledem k tomu, jaké cíle v hodině sleduji.“ Důkladná a strukturovaná reflexe hodiny se týká zakázky a obvykle trvá jednu vyučovací hodinu. Postupně se ale posiluje i sledování dopadu na učení dětí. Nejde pak jen o to, zda popisná zpětná vazba byla správně formulována, ale o to, zda přispívá k lepšímu učení dětí, tedy zda měla dopad na žákovo učení.

Příloha 5.3.3.5

5. „3 S" jako forma kolegiální podpory: společné plánování, společná výuka, společná reflexe

Zásady společné práce: Při společné práci formou „3 S" jsou si kolegové rovnými partnery, kteří hledají řešení, jež nejsou předem známa žádnému z nich. Nejde o mentoring ani koučing. Každý člen se snaží přispět co nejvíce, oba/všichni cítí odpovědnost za proces i za výsledek. Pokud se něco nepovede podle očekávání, nejde o chybu. Jde o zkušenost, kterou lze reflexí zúročit. Chybou je nereflektovat nebo reflektovat povrchně či formálně.

Podmínky pro „3 S" v praxi

Čas a pravidelnost: „radši méně, ale pravidelně a častěji"

Potvrdilo se, že čas je největším problémem. Čas na společné plánování a čas na společnou reflexi. Pomáhá, když si kolegové rezervují v týdenním rozvrhu napevno pravidelný čas pro spolupráci a ani v tlaku jiných povinností ho neruší.

Ještě náročnější je zorganizovat společnou výuku – tzv. párovou výuku - či vzájemné návštěvy v hodinách. Zkušenost říká, že vedení školy obvykle vyjde vstříc a podmínky vytvoří. Je dobré přijít s konkrétními návrhy.

Lídr: „tahoun, hybatel, zneklidňovač, opora"

Lídr čili tahoun dvojice, skupinky nemusí být formálně jmenován, lídr musí fungovat. Skupina, kde nikdo není ochoten převzít odpovědnost za zneklidňování a prověřování příležitostí, uhyne. Role neformálního lídra se může mezi členy přesouvat.

Kritický přítel: „vnější oko, zrcadlo"

Při všech formách kolegiální podpory je dobré mít čas od času nablízku dalšího člověka, který není členem spolupracující dvojice (skupinky). Hovoří se o pozorovateli, informovaném externistovi (knowledgable other), o kritickém příteli apod. Vybírají si ho členové skupinky - musí mu důvěřovat. Může to být další kolega ze školy, kamarád z jiné školy, zástupkyně, lektor... Poskytuje zpětnou vazbu podle toho, oč mu kolegové řeknou (zakázka). Nikdy nepřebírá odpovědnost za řešení. Ta zůstává těm, kteří ho přizvali. Ti jsou majiteli celého procesu i jeho výsledku (ownership). Mohou pohled a postřehy kritického přítele vzít v úvahu, mohou je plně přijmout, mohou je odmítnout.

Rámcový průběh „3 S"

1. Domluví se dva či více učitelů, které spojuje profesní zájem a lidsky si vyhovují. Nemusejí to být učitelé téhož ročníku nebo téhož předmětu. Vytvoří si rámcový plán pro zamýšlenou dobu spolupráce, zejména si dohodnou rytmus spolupráce. Plán může být při realizaci přirozeně upravován.

2. Společně plánují výuku (hodinu, blok ...). Cílem je, aby plán byl nejlepší, jakého jsou v tu chvíli schopni. Momentálně už ani jednoho nenapadá žádné další vylepšení. Nemávli rukou nad nějakou svou (třeba intuitivní) pochybností, ale prozkoumali ji.

3. Naplánovanou hodinu hned nebo co nejdříve odučí. Varianty:

a. Učí párově. Mohou, ale nemusí si pořídit videonahrávku.

b. Jeden vyučuje, zbývající pozoruje/í. Podle domluvy shromažďuje/í informace, s nimiž budou vyučující a pozorovatel/é po výuce pracovat. Mohou, ale nemusí využít video.

c. Učí každý sám ve své třídě. Sejdou se k reflexi. Mohou, ale nemusí využít video.

4. Reflektují důkladně a co nejdříve po hodině – buď bezprostředně, nebo odpoledne po vyučování. Opírají se o hmatatelné důkazy o tom, jak učení probíhalo a k čemu dospělo. Reflexi odvíjejí od toho, jak se v hodině dařilo žákům, co přispělo k žákovu úspěchu a co naopak žáka brzdilo. Cílem reflexe je dospět k závěrům, které je možné bezprostředně využít pro další plánování, ale také k trvalému obohacení pedagogického myšlení zapojených učitelů.

5. Poznatky získané reflexí výkonu žáků vzhledem k cíli učení a vyhodnocením toho, co fungovalo, využijí pro další plánování, ať společné, nebo individuální.

V závěru je dobré nechat prostor pro dotazy, nejasnosti a popsat vlastní zkušenosti s jednotlivými druhy kolegiální spolupráce.

Příloha 5.3.4.1

František Nepil

Býčí zápasy

Už to nemohu vydržet a musím vám povědět, že jsem viděl býčí zápasy. Vstupenka stojí hrůzu peněz, jenže jsem své ženě vysvětlil, že jet do Španělska a nevidět býčí zápasy, to že se nedá, to by člověk nemohl doma svým známým na oči, to že by si na nás každý prstem ukazoval. A tak jsme vyplázli každý osm set peset a usedli na tribuně vedle srdečného Španěla.

Byl nesmírně sdílný, ale česky neuměl ani slovo... Kdykoli jsem se ho zeptal, jestli je ten zápas nebo toreador bueno, zdvihl s despektem ruce nad hlavu a zasypal mě nářkem, ze kterého zcela jasně vyplývalo, že z dnešních býčích zápasů boli jenom oči, že ty mátohy, co se dneska vpotácejí do arény, nejsou žádní toreadoři, ale dudáci, dřeváci, lazaři, padavky, ponocní, lajdáci a lenoši — dřív že tedy toreadoři bývávali, ale dneska?

Zatímco já tedy poslouchal žalmy na to, jak to jde s koridou s kopce, moje žena probrečela dvě a půl hodiny za ty býky. Býčí zápasy jsou v podstatě obřadně provedenou porážkou. Ta obřadnost spočívá v tom, že toreador nesmí býka propíchnout, kdy se mu zachce a hlavně ne jakkoli. Tou poslední ranou musí zasáhnout na jeho lebce — a to zpředu, proti rohům — jediné smrtelné místo, a to je velké jenom asi jako náš padesátník.

To je určitě umění, ale ne pro naši slovanskou holubičí duši. Mně se zdálo, že s tím býkem nikdo nezápasí, že ho prostě mučí, a celou koridu jsem si přál, aby to aspoň jeden z těch býků vyhrál.

Španělé na to mají oči vycvičené jinak... Když býk padne, odměňují vítězného toreadora stejným potleskem, jako my gól...

Nedočkal jsem se toho, aby skóroval býk, ale dočkal jsem se býka, který svou kůži neprodal zadarmo. Ten matador ho zasahoval chybně, ztratil své hlediště a neumíte si představit, co pomerančů, flašek, sedacích polštářků a bot nahází do arény deset tisíc Španělů na toreadora, který si neví s býkem rady.

Samozřejmě, že i tenhle býk skončil, jako všichni před ním. Když ho však odtahovali z arény..., tak ty zavilé a jednostranně zaujaté bariéry povstaly k poctě a vyprovázely padlého býka potleskem, jakým se odměňují hrdinové a vůbec ti, co něco dovedou.

...Já v té chvíli pocítil ten prastarý dotek rytířskosti, co mě okouzloval jako kluka, když jsem viděl či četl, jak třeba d'Artagnan nebo Fanfán tulipán přikopl svému protivníkovi kord, který soupeři vypadl při souboji z ruky. Když člověk dospěje, tak místo soubojů vidí spíš rvačky. A tak se nedivte, že vám přeji, abyste tentýž pocit vychutnali a rozdávali při zápasech, kterých se kdy v životě zúčastníte vy.

Ze sbírky fejetonů a rozmluv Dobré a ještě lepší jitro

peseta - jednotka měny ve Španělsku a Andoře
bueno - španělsky dobrý
despekt - pohrdání
žalm - píseň vyjadřující smutek
matador - toreador na koni

126

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Příloha 5.3.4.2, část 1.

Přepis nahrávky:

SITUACE: Děti pročetly text, splnily úkol jedna, řekly si mezi sebou, kde nalézají hlavní myšlenku a jak podle nich zní. Nyní chce vyučující, aby děti popsaly, jak to dělaly, když hlavní myšlenku hledaly a formulovaly.

U: Nebudeme teďka říkat, kde to (= hlavní sdělení textu) je, ale pokusíme se to formulovat.

Ž1: Že i když ten býk byl poražen, tak to byl největší šampion zápasu.

U: Jak jsi k ní našel cestu? („k ní" = k hlavní myšlence)

Ž1: Asi pět minut jsem přemýšlel nad fantazy světem a potom (pokrčení ramen) jsem tam něco napsal.

U: Úplně nedovedeš říct přesně, proč tě to dovedlo tady k tomuhle místu...

U: Dobře. Tak další nějaký názor. Jiný ..., stejný ... U: Co podle vás je hlavní myšlenka a jak jste ji našli. Mjo?

Ž2: No tak já jsem si to ještě jednou přečetla, já nevím, většina z toho byla nějaké jako vyprávění a na konci bylo něco jako ponaučení nebo něco, co říkal ten autor těm čtenářům, a napsala jsem si, že autor přeje čtenářům, aby si vychutnali rytířství při vítězství a radovali se z toho. Něco takovýho.

U: Dobře. Řeklas nám co to je podle tebe a jaks nad tím uvažovala, cos pro to udělala.

U: (?) ..... (?) Co je podle tebe hlavní myšlenka?

Ž3: Jako že to mám říct ...

Ž3: Podle mě?

U: Ano.

Ž3: Jakože v tom textu ...?

U: Co ty si myslíš, že je hlavní myšlenka toho textu.

Ž3: No to jak tam Španělé ... jako že v tom textu?

U: Ty sis ten text přečetl ...

Ž3: Nebo to, co tu mám napsaný? (jde to do učitelovy promluvy)

U: ... a ten text má nějakou hlavní myšlenku ... a co ty si myslíš, že to je.

Ž3: No to jak tam ... jak ti Španělé mají ... pro ně je to úplně stejný jako když, jako pro nás je to hokej.

U: Pro ně ty býčí zápasy jsou úplně stejný jako pro nás hokej. Ž3: Třeba

U: Jak jsi našel tohle místo?

Ž3: Jak jsem to četl a mě to jakoby vcelku zaujalo, že ty ... protože já jsem to už věděl před tím, ale (pokrčení ramen) ...

U: Upoutalo to tvou pozornost. Dobře. Dane?

Příloha 5.3.4.2, část 2.

Ž4: (…) že autor sděluje tomu čtenáři, třeba v tom úplně posledním odstavci přeje tomu čtenáři ten stejný pocit, aby si vychutnal, jak říkala Mia, pak třeba on se díky tomu příběhu snaží ňák říct, že jemu se to třeba nelíbilo, ty býčí zápasy, nám třeba jako Čechům nebo jiným národnostem asi ne, ale že vlastně každá národnost má svůj vlastní sport nebo (…) třeba podle těch obrázků třeba ten poslední je ten středověk, že vlastně tam se bavili na těch koních a vlastně pořádali ty rytířský turnaje jako máme dneska hokej, a ty Španělé třeba maj ty býčí zápasy a vlastně tam šlo o tohle, to říct tomu čtenáři.

U: Dvě věci jsem zaslechl. A jaks dospěl k tomu, nebo jaks našel toto, proč si myslíš, že je to tohle, jaks uvažoval, jaks hledal hlavní myšlenku, jak jsi šel na tohle zadání?

Ž4: (ticho) Já nevím, prostě jsem ji našel. (gesto rukama)

U: Tak další názor, co je hlavní myšlenka textu? … Davide.

Ž5: Já mám dvě hlavní myšlenky.

U: Tak je řekni.

Ž5: No jedna je taková, první je, že každý ten sport zažil úpadek

U: … (???)

Ž5: Tak úpadek … jako že se to zhoršilo … to jsem naše v druhým odstavci … a druhá je … že máme bojovat až do konce. … a to jsem našel úplně v tom posledním.

U: A jak jsi to hledal? Jak jsi uvažoval? Co jsi udělal pro to, abys to našel? Ž5: Přečetl jsem si to.

U: Znova? … Nebo poprvé, jaks to četl …?

Ž5: (pokrčení) No prostě jsem to přečet …

U: Tak kdo by ještě zkusil? Co považuje za hlavní myšlenku ? Verčo … nahas …

Ž6: Takže: já si myslím, … tu hlavní myšlenku jsem našla v tom posledním odstavci, a myslím si, že bychom se po každým zápase, i když to nemusí být fyzický zápas, že bychom se měli chovat jako rytíř a toho svýho protivníka nezabíjet, i poeticky, nezabíjet, takže tak.

U: Mě zajímá, jaks to našla, … jak k tomu došlo?

Ž6: Já jsem si to třikrát přečetla.

5.4 Tematický blok č. 4 (Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro SŠ)

- Standard lektora DTB I – verze SŠ (http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/)
- Prezentace: Formativní hodnocení v oblasti SŠ (http://www.klus.upol.cz/2020/09/29/powerpointove-prezentace/)
- Baterie testů DTB I SŠ – řešení (https://unifor.upol.cz/pedagogicka, uživatelské jméno: esfklus; heslo:esfklus2019)

Baterie testových otázek včetně řešení (správná odpověď označena barevně):

Formativní hodnocení je takové hodnocení, které:

a) přináší užitečnou informaci o aktuálním stavu vědomostí a dovedností žáka.
b) nahrazuje školní známkování.

Krokem pro zavádění formativního hodnocení je:

a) formulování výukových cílů a kritérií hodnocení
b) použití již některých technik, které jsou již ve škole zavedené

Za efektivní strategie formativního hodnocení lze považovat:

a) kladení otázek
b) používání jasných pokynů směrem k žákům

Mezi techniky formativního hodnocení nepatří:

a) didaktické testy, zkoušení
b) mapy učebního pokroku, vzájemné hodnocení cvičení mezi spolužáky

Tzv. žákovská portfolia poskytují:

a) průběžné archivování, výběr a třídění výsledků činností žáků. Učitel následně zjišťuje individuální vývoj žáka.
b) anamnestické údaje o žákovi.

Mezi formy kolegiální podpory patří:

a) skupinové cyklické sdílení dobrých zkušeností
b) strukturované pozorování vyučovacích hodin

Formát 3S znamená:

a) společná práce dvou a více učitelů. Společně hledají výukové postupy, díky nimž se přiblíží vizi, že se každý jejich žák každých 45 minut naučí něčemu pro něj hodnotnému.
b) tvorbu vyučovacích postupů s ohledem na formulované výukové cíle celé skupiny žáků. Vyučovací postupy se podřizují cílům výuky.

Seznam doporučené literatury pro lektora:

EVANGELU, Jaroslava Ester a FRIDRICH, Oldřich. *133 her pro motivaci a rozvoj týmů*. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 2011. 176 s. Management. ISBN 978-80-247-3927-4.

HATTIE, John and Helen TIMPERLEY. The Power of Feedback. *Review of Educational Research*. 2007, vol. 77, n. 1, p. 81–112. ISSN 0034-6543.

HATTIE, John. *Visible Learning*. Taylor & Francis Ltd, 2008. ISBN 0415476186.

HOLT, John. *Jak se děti učí.* Praha: Strom, 1995. ISBN 80-901662-7-X..

KOFMAN, Fred. *Vědomý business: integrita, úspěch a štěstí*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-747-3.

LOGAN, David. *Zrození kmenového vůdce*. Praha: Synergie, 2014. ISBN 978-80-7370-252-6.

MÜHLFEIT, Jan. *Pozitivní leader.* Brno: Management Press, 2017. ISBN 978-80-265-0591-4.

STARÝ, Karel et al. *Formativní hodnocení ve výuce.* Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1001-6.

WILIAM, Dylan a Siobhán LEAHYOVÁ. *Zavádění formativního hodnocení: praktické techniky pro základní a střední školy*. Praha: EDULAB, 2016. ISBN 978-80-906082-5-2.

WILIAM, Dylan. Embedded Formative Assessment. Bloomington: Solution Tree Press, 2011. ISBN 9781934009307.

Seznam příloh:

Příloha 5.4.2.1

Bezpečné prostředí

Bezpečné prostředí pro učení

Pro úspěch projektu je potřebné cílevědomě ve škole budovat kulturu podporující učení. Její důležitou součástí je vytváření bezpečného prostředí pro učení jak všech žáků, tak všech pedagogů školy.

Napište si v bodech jako podklad pro diskusi v malé skupině:

Co považujete za důležité znaky a předpoklady bezpečného prostředí?

Co může vedení školy dělat pro to, aby se žákům a učitelům ve škole dobře učilo a žilo?

Zapište si, co zaznělo při diskusi a co považujete za podstatné.

Příloha 5.4.2.2

Model společného učení	Model jednostranné kontroly
Je založen na třech přesvědčeních:	***Je založen na třech přesvědčeních:***
A) Můj rozum je omezený. Můj mentální model omezuje moje vnímání a interpretaci, proto je můj pohled vždy neúplný. Výsledkem je, že nemůžu s určitostí tvrdit, jak se věci mají nebo jak se budou vyvíjet v budoucnu.	**A) Přemýšlím naprosto racionálně.** Můj názor je objektivní, není zastřen emocemi ani ovlivněný osobními zájmy. Vidím věci takové, jaké jsou. Mé vnímání neovlivňují žádné mentální modely.
B) Moje názory jsou pouhými hypotézami, které mohou být kdykoli vyvráceny. Různé názory se doplňují. Protože různí lidé fungují na základě různých mentálních modelů, mohou vidět věci, která já nevidím. Mohou být vždy cenným zdrojem dalších informací. Proto se snažím názory ostatních pochopit, i když jsou v rozporu s názory mými.	**B) Druzí lidé neuvažují racionálně.** Většina lidí bohužel není vůbec schopna racionálně uvažovat. Nejsou otevřeni jiným pohledům a trvají na svých názorech, které často bývají mylné. Nevidí pravdu, a co je ještě horší – ani ji vidět nechtějí.
C) Chyby jsou příležitost k učení.	**C) Chyby je potřeba trestat.** Když se něco pokazí, musí na sebe vzít někdo vinu. Zodpovědná osoba by měla být potrestána. Hnacím motorem je strach ze selhání.
Z těchto tří přesvědčení vychází pět strategií:	***Z těchto tří přesvědčení vychází pět strategií:***
1. Cíle a strategie definujeme dohodou. Řešíme-li náročný problém, otevřeme diskuzi o cílech a strategiích. Čím více lidí je zapojeno, tím více moudrosti máme k dispozici ke společnému řešení.	**1. Cíle definujeme jednostranně.** Neztrácíme čas pokusy o hledání společného řešení. Spolupracujeme jen s těmi, kteří s námi souhlasí.
2. Vyhrávejme s ostatními. K realizaci je potřeba spolupráce a flexibilita. Každý pro nás může být zdrojem informací na cestě k dosažení cíle. Změnit názor je znakem otevřenosti a síly.	**2. Vyhrávejme nad ostatními.** Realizace vyžaduje plné nasazení. Trvejme na svých cílech a strategiích a veškerý odpor smeťme z cesty.
3. Sdílejme své názory a poslouchejme názory druhých. Sdílejme informace, příklady a názory, aby si i druzí mohli udělat své vlastní závěry. Vytvářejme podmínky pro otevřenou diskuzi.	**3. Manipulujme informace.** Uvádějme pouze taková fakta, která podporují naše tvrzení, a ostatní informace zatajujme.
4. Maximalizujme vnitřní závazek umožněním svobodné a informované volby. Vytvoříme prostředí maximální informovanosti a minimálního nátlaku, které druhým pomůže rozhodnout se, jak uspokojit vlastní potřeby a zájmy. Podpořme lidi v převzetí zodpovědnosti za jejich rozhodnutí.	**4. Používejme vnější motivaci.** Vyhrožujme lidem, že pro ně bude mít vážné následky, pokud se nepodřídí, a odměňujme je, budou-li poslouchat.
5. Uznejme právoplatnost emocí. Všechny pocity mají svou váhu a stojí za prozkoumání.	**5. Potlačujme pocity a emoce, jsou důkazem slabosti.** Dobrá práce je výsledkem usilovného přemýšlení, nikoli pocitů.

Příloha 5.4.3.1

TEXT A: KULTURA A MOTIVACE

KULTURA A MOTIVACE

Silné kultury jsou vybudovány na poslání organizace, na její vizi a na základních hodnotách. Čím má organizace silnější kulturu, tím více je dlouhodobě soudržná a silněji působí na chování každého zaměstnance. Chceme-li dosáhnout smysluplných a dlouhodobých změn chování, musíme působit skrze kulturu organizace. Chování stávajících zaměstnanců vštěpuje kulturu novým zaměstnancům. Touha zapadnout, osvědčit se je u většiny lidí typickým projevem klíčové potřeby sounáležitosti.

Vnitřní a vnější motivace

Dělám něco, protože se k tomu cítím být donucen, nebo abych potěšil ostatní. To znamená, že dělám něco z důvodu vnější kontroly (odměna, pokud se mi to podaří / potrestání, pokud nepodaří). Mám vnější motivaci.

Dělám něco, protože sám chci, z vlastní vůle, abych potěšil sebe, jde o moji vnitřní touhu, činnost je pro mě odměnou sama o sobě. Mám vnitřní motivaci.

Dopady vnějších odměn na motivaci zkoumá mnoho vědců (E. Deci, M. Csikszentmihalyi, C. Dwecková, a další). Shodují se v tom, že dopředu stanovená odměna krátkodobě zvýší motivaci, ale vyvolává na úrovni mozku závislost a především snižuje vnímanou hodnotu samotného úkolu. Navíc zaměření na odměnu tlumí schopnost nalézat nová řešení, kreativitu a zhoršuje rozhodování.

Za práci samozřejmě musíme dostat zaplaceno, ale čím větší důraz klademe na vnější odměnu, tím nižší vnitřní motivaci zaměstnanec cítí. Dlouhodobě vede vnější motivace spíše k pocitům poslušnosti nebo vzdoru, autonomní chování se mění na chování závislé. Osoby, které přestanou být zvnějšku kontrolovány, se s větší pravděpodobností přestanou snažit, jakmile jsou odměny a tresty zrušeny.

Nikdy nemůžeme lidem přikázat ani dost zaplatit na to, aby jim na něčem skutečně záleželo. „Lidé se drží důvodů, ne plánů." (Kouzes, Posner, 2014, 128). Vnitřní motivace vzniká, když svou práci shledávají jako podnětnou, smysluplnou a hodnotnou. Ideální je, když nám činnost, kterou vykonáváme, přináší radost sama o sobě. M. Csikszentmihalyi v knize FLow: O Štěstí a smyslu života (2015) shrnuje, že nejpozitivnější okamžiky zažíváme, když

- se pustíme do úkolu, který máme šanci úspěšně dokončit, především pro to máme dovednosti, ale zároveň je aktivita dostatečně náročná: „Radost se objevuje na hranici mezi nudou a úzkostí, když jsou úkoly v rovnováze se schopnostmi člověka je splnit." (M. Csikszentmihalyi, 2015, 69);
- jsme schopni se soustředit na to, co děláme;
- daný úkol má jasné cíle a poskytuje okamžitou zpětnou vazbu;
- úkol vykonáváme s hlubokým zaujetím, ale necítíme žádnou zvláštní námahu;
- máme pocit kontroly na tím, co děláme;
- se naše já necítí ohroženo a stává se součástí něčeho většího.

Pokud úkol sám o sobě pro člověka motivující není, hraje klíčovou roli lídr, který může psychologickou hodnotu úkolu zvyšovat.

Jak zvýšit smysluplnost úkolu v očích zaměstnance? (Marciano, 2013)

- Úkoly musí být v souladu s vizí a cíli organizace, lidé musí mít pocit, že jsou součástí něčeho většího, zažívat pocit sounáležitosti. Zároveň musí rozumět, jak to, co se po nich chce, zapadá do celkového rámce.
- Zadání může získat na významu a hrdost zaměstnance roste, když nadřízený explicitně požádá o splnění úkolu konkrétního jednotlivce, protože je přesvědčen, že je na tento typ úkolu nejvhodnější.
- Lidé mají tendenci více respektovat svůj úkol, když ho učí ostatní. Když se členové týmu vzájemně školí, zvyšuje to hodnotu úkolu a také se zvyšuje respekt, který pociťuje zaměstnanec, který školení provádí.
- Úkol se stává významným, když jeho úspěšné splnění přináší následné příležitosti.

Rizika systémů odměňování založených na „jestli…, pak…“

Kromě toho, že systémy odměňování snižují hodnotu úkolu, mají ještě další rizika (Marciano, 2013, Kouzes, Posner, 2014, Dwecková, 2015):

- Dočasnost: Většinou jsou systémy odměňování dočasné, např. vázané na nějaký projekt. Lidé je tedy vnímají jako něco, co trvá nějaký čas: *Po dobu trvání projektu dostávám za změněné chování odměnu. Až projekt skončí a skončí odměny, vrátím se k původnímu chování.* Je to podobné, jako když „držím dietu, abych zhubnul“ nebo „změním své stravovací návyky, abych žil zdravěji“. Přitom taky zhubnu, ale už své stravovací návyky zpět nezměním.
- Nespravedlnost: Sebelépe formulovaná pravidla nemohou nikdy postihnout skutečnou realitu a také to, jak budou interpretována – jak vedením, tak samotnými zaměstnanci. Nikdy tedy nevytvoříme program, který se bude jevit jako férový všem, nikdy nezamezíme tomu, aby někdo neměl pocity nespravedlnosti.
- Odměňování motivovaných: Kdo nakonec dostane největší část odměn? Ti, co už byli aktivní a angažovaní na začátku. O kolik se zvýší jejich motivace? Je to jako, když doučujete studenta, který v testu dosáhl 98 %. O kolik procent se může zlepšit?
- Obava z neúspěchu: Odměna může být lidmi s fixním nastavením mysli vnímána jako měřítko úspěchu. Úkolu, který překračuje jejich komfortní zónu, vyžaduje úsilí, přináší riziko selhání a potvrzení vlastní neschopnosti, se raději vyhnou.

Největší riziko však spočívá v dopadech na kulturu organizace. **Kultura ovlivňuje chování a chování posiluje kulturu.**

Jaké chování si zaměstnanci v návaznosti na systém odměňování „jestli…, pak…“ osvojí? Je to chování, které ladí s hodnotami, jež chcete ve škole žít, posiluje kulturu, kterou ve škole chcete vytvářet?

Literatura:

CSÍKSZENTMIHÁLYI, Mihály. *Flow: o štěstí a smyslu života*. Vydání druhé, upravené, v Portále první. Praha: Portál, 2015. 326 stran. ISBN 978-80-262-0918-8.

DWECK, Carol S. *Nastavení mysli: nová psychologie úspěchu, aneb, naučte se využít svůj potenciál*. Vydání první. V Brně: Jan Melvil Publishing, 2015. 303 stran. Žádná velká věda. ISBN 978-80-87270-75-2.

KOUZES, James M. a POSNER, Barry Z. *Leadership challenge: jak zařídit, aby se ve firmách děly zázračné věci*. Vyd. 1. Praha: Baronet, 2014. 388 s. ISBN 978-80-7384-853-8.

MARCIANO, Paul L. *Cukr a bič nefungují: vybudujte si kulturu zapojení zaměstnanců na principech respektu*. 1. vyd. Brno: Motiv Press, 2013. 232 s. ISBN 978-80-904133-9-9.

ROCK, David. *Leadership s klidnou myslí: šest kroků ke změně výkonnosti: pomozte lidem lépe myslet - neříkejte jim, co mají dělat!*. Praha: Pragma, ©2009. 262 s. ISBN 978-80-7349-206-9.

Příloha 5.4.3.2

TEXT B: LÍDR A HODNOTY

LÍDR A HODNOTY

Obdivované vlastnosti lídra

Aby lidé svého lídra ochotně následovali, musí být přesvědčeni, že jeho slovům mohou věřit. Na rozdíl od ostatních **důvěryhodných** osob, však musí lídr být i **zaměřený na budoucnost** – musí vědět, kam jde. V neposlední řadě je důležité, že ho práce těší a má potřebné znalosti a dovednosti (je **kompetentní**), aby vedl a **inspiroval** ostatní.

Pokud lídr žádá, aby ho ostatní následovali do nejisté budoucnosti, je pochopitelné, že mu lidé musí důvěřovat. „V období zásadních změn je úroveň důvěry zaměstnanců vůči nadřízenému určujícím faktorem úspěchu probíhajících změn. Jestliže důvěřujeme těm, kteří změny zavádějí, mnohem méně se bráníme.“ (Marciano, 2013, 197) „Pokud nevěříte doručovateli zprávy, pak neuvěříte ani té zprávě.“ (Kouzes, Posner, 2014,49)

Podle čeho poznáme u lídra důvěryhodnost? Nejčastější odpovědí na tuto otázku položenou deseti tisícům lidí po celém světě je: „Udělá to, co řekne, že udělá.“

Lidé naslouchají slovům lídra a pak sledují jeho činy. Když vidí nekonzistentnost, lídr ztrácí jejich důvěru. Základ lídršipu je tedy ve dvou slovech: říkat a dělat. Jinými slovy: stanovit hodnoty a stát se příkladem pro ostatní v tom, že tyto hodnoty bude dodržovat. Žít v souladu se svými a společnými hodnotami je způsob, jak lídři prokazují svou důvěryhodnost.

Objevit své vlastní hodnoty

Hodnoty nastavují parametry pro každé naše rozhodování. Díky nim můžeme zvažovat priority, rozhodovat se, kdy řekneme ano a kdy ne, a také díky nim můžeme druhým objasňovat a zdůvodňovat svá rozhodnutí a své chování.

Lídr musí objevit a s ostatními sdílet to, co je pro něj osobně důležité. Jen tak může být autentický a vést ostatní podle principů, na kterých mu nejvíce záleží. Když lídr sdílí své osobních zkušenosti, které popisují, jak se jeho rozhodnutí opírala o jeho osobní hodnoty, zvyšuje tím svou důvěryhodnost.

Vyjádřit společné hodnoty

Nejen lídr, ale i všichni podřízení, budou raději pracovat na místě, kde budou moci zůstat věrní svým přesvědčením. Poznání hodnot každého člena týmu je důležité pro budování vzájemné důvěry. Pro dobré fungování organizace je ale klíčové, aby lídři a jejich lidé dospěli k dohodě ohledně společných hodnot. „Společné hodnoty jsou interním kompasem, který umožňuje lidem jednat samostatně ve vzájemné součinnosti.“ (Kouzes, Posner, 2014,71)

Lídři nemohou vnucovat své hodnoty svým podřízeným. Musí je ale aktivně vtáhnout do procesu tvorby společných hodnot skrze naslouchání, vyjasňování a dosažení shody. Výsledkem musí být skutečné porozumění hodnotám – tomu, jak je projevovat v praxi. Všichni musí vědět, jak hodnoty ovlivní jejich práci a jakým způsobem vymezují cestu ke společné vizi.

Mluvit o společných hodnotách a žít je

Nejlepším způsobem, jak propojovat hodnoty s praxí, je využívat situace, kdy je možné vztahovat hodnoty na aktuální situaci a skrze hodnoty tyto situace nejen řešit, ale i nahlas reflektovat. Nelze předpokládat, že o hodnotách všichni vědí, je potřeba o nich neustále MLUVIT!

Např. u zadávání úkolů by měl lídr vždy konkretizovat svá očekávání, ale zároveň je vztahovat k hodnotám: *Zadání úkolu je…, protože… (smysl úkolu vzhledem k hodnotám).*

V případě lídra ale zároveň platí, že to, co děláme, za nás mluví víc než to, co říkáme. Podřízení lídra sledují, aby posoudili, zda se řídí společnými hodnotami. Čeho si lidé nejvíce všímají a kde tedy může lídr nejlépe vyjádřit principy, na kterých mu záleží?

- Jak tráví svůj čas, čemu věnuje pozornost: Ať už jsou jeho hodnoty jakékoliv, měly by být jasně vidět v jeho diáři a při jednání s kýmkoliv.
- Jak řeší nečekané situace a obtížné problémy: Nečekané události nabízejí příležitost k improvizaci, ale přitom se musí držet společných hodnot. Způsob, jakým tyto situace lídr řeší (jak propojí činy a rozhodnutí se společnými hodnotami), umožňuje v realitě ukázat to, na čem skutečně záleží.
- Jaký jazyk používá, otázky, které klade: Otázky mohou zaměřovat pozornost k tomu, na čem záleží.
- Jak reaguje na zpětnou vazbu: Ptá se, jak ostatní jeho chování vnímají, naslouchá, neobhajuje se, ptá se na příklady, pátrá po porozumění, využívá zpětnou vazbu pro změnu (demonstruje růstové nastavení mysli).

Literatura:

CSÍKSZENTMIHÁLYI, Mihály. *Flow: o štěstí a smyslu života*. Vydání druhé, upravené, v Portále první. Praha: Portál, 2015. 326 stran. ISBN 978-80-262-0918-8.

DWECK, Carol S. *Nastavení mysli: nová psychologie úspěchu, aneb, naučte se využít svůj potenciál*. Vydání první. V Brně: Jan Melvil Publishing, 2015. 303 stran. Žádná velká věda. ISBN 978-80-87270-75-2.

KOUZES, James M. a POSNER, Barry Z. *Leadership challenge: jak zařídit, aby se ve firmách děly zázračné věci*. Vyd. 1. Praha: Baronet, 2014. 388 s. ISBN 978-80-7384-853-8.

MARCIANO, Paul L. *Cukr a bič nefungují: vybudujte si kulturu zapojení zaměstnanců na principech respektu*. 1. vyd. Brno: Motiv Press, 2013. 232 s. ISBN 978-80-904133-9-9.

ROCK, David. *Leadership s klidnou myslí: šest kroků ke změně výkonnosti: pomozte lidem lépe myslet - neříkejte jim, co mají dělat!*. Praha: Pragma, ©2009. 262 s. ISBN 978-80-7349-206-9.

Příloha 5.4.4.1

TEXTY K PROCVIČOVÁNÍ

Badatelský cyklus učení podle H. Timperley

Principy formativního hodnocení lze efektivně aplikovat na učení. Díky uplatňování těchto principů se zlepšuje implementace výukových a učebních postupů, což vede k lepšímu výsledku studentů. Pro každého učícího se jedince, učitele či žáka, efektivita jakéhokoliv procesu formativního hodnocení závisí na tom, jak si odpovídá na následující tři otázky: Kam mířím? Jak to dělám? Jaký bude můj další krok? (Hattie, Timperley, 2007).

Helen S.Timperley a kolegové (2008) definovali cyklus profesního učení způsobem, který vede k efektivní učitelské praxi. Hodnocení je v tomto cyklu zásadní a obsahuje obojí, hodnocení učení žáka a efektivity vlastní učitelské práce.

První otázka *Kam mířím?* Umožňuje učícímu se porozumět cílům jeho učení s akcentem na vlastní úsilí. Učitel potřebuje být schopen zodpovědět tuto otázku jak z hlediska žáků ve vztahu ke vzdělávacím cílům, tak z hlediska efektivity vlastní učitelské praxe.

Hledání a získávání informací o tom *Jak to dělám?* umožňuje učícímu se posoudit prostor mezi jeho vzdělávacími cíli a jeho aktuální úrovní porozumění a výkonu v této oblasti. Může také posoudit, jak efektivní je jeho současné úsilí při dosahování cílů. Stejně jako v první otázce i v té druhé jde o paralelní proces učitelova přemýšlení zahrnující žáky i sebe. U žáků se tato otázka týká prostoru mezi tím, co v současné době vědí, a co je třeba se naučit a udělat, aby dosáhli svých vzdělávacích cílů. U učitelů otázka cílí na efektivitu jejich současných výukových postupů při uspokojování potřeb všech studentů.

Informace o tom, *Jaký bude můj další krok?,* umožňuje učícím se identifikovat, kam napřít svou pozornost a úsilí k dosažení svých cílů. Žáci potřebují vědět velmi konkrétně, co mohou udělat, aby dosáhli pokroku. Učitelé potřebují vědět, jak řešit otázku pokroku studentů skrze identifikaci specifických cílů pro své vlastní odborné učení.

Dimenze 1: Potřeby žáků – Zjišťování znalostí a dovedností žáků

Cyklus začíná identifikací znalostí a dovedností, které žáci potřebují ke zmenšení prostoru mezi tím, co vědí a mohou udělat, a co potřebují znát a umět, aby uspokojili požadavky kurikula, standardy nebo jiné výsledky ceněné komunitou, ve které žáci žijí a učí se.

Klíčové otázky zahrnují: Co již žáci vědí? Jaké důkazů o učení byly použity? Co se žáci musí naučit? Jak budeme jako učitelé stavět na tom, co studenti vědí?

Současně učitelé zjišťují, co se potřebují naučit, aby zlepšili učení svých žáků. Prostřednictvím tohoto procesu se jejich zapojení do učebního procesu řídí porozuměním potřeb pokroku žáků.

Dimenze 2: Potřeby učitelů – Zjišťování znalostí a dovedností učitelů

Druhá dimenze cyklu nabádá učitele, aby zjistili, co potřebují vědět a udělat, aby byli efektivnější v oblastech, které potřebují žáci rozvíjet. Vzhledem k pravděpodobné složitosti při získávání odpovědí

učitelé obvykle potřebují odbornou podporu při identifikaci vlastních vzdělávacích potřeb tak, aby měly dopad na jejich žáky. Tato dimenze cyklu se může objevit současně s tou první, zvláště pokud učitelé nemají dostatečné znalosti k podrobnému posouzení svých žáků. Nebo může být dalším krokem v cyklu, jakmile bude provedena diagnóza jejich potřeb. Když si učitelé zvyknou na cyklické vyhodnocování a jsou schopni převzít kontrolu nad svým vlastním učením, dimenze se mohou prolínat.

Dimenze 3: Profesní růst – Prohlubování odborných znalostí a zdokonalování dovedností

Ve třetí dimenzi cyklu se shromažďují tři zdroje důkazů: důkazy o potřebách učení žáků, důkazy o potřebách učení učitelů a důkazy o tom, které metody a strategie s největší pravděpodobností řeší konkrétní potřeby učení studentů.

Tradiční přístupy k odbornému učení a rozvoji začínají v tomto okamžiku, tj. bez zapojení prvních dvou částí cyklu. Identifikace potřeby učit se specifické znalosti a dovednosti je často určována externím subjektem nebo vedením školy. Učitelé se tak mohou stát pasivními účastníky agendy někoho jiného s doprovodnými problémy nedostatku motivace a angažovanosti. Procesy zahrnuté do první a druhé dimenze, které identifikují potřeby učení žáků a učitelů, umožňují, aby aktivity ve třetí dimenzi cyklu odpovídaly těmto potřebám.

Dimenze 4: Výuka – Zapojení žáků do nových učebních zkušeností

Je pouze malá pravděpodobnost pozitivní změny v učebním profilu žáka, jeho pokroku a výsledcích, pokud nedojde ke změně výuky. Změny v přesvědčení a znalostech učitelů, které byly nabyty prostřednictvím profesního učení, musí vést ke změně učebních postupů. V této fázi cyklu je proto důležité, aby učitelé i ti, kteří jim pomáhají, systematicky a kontinuálně vyhodnocovali, co se děje během každodenního učení. Nedávný výzkum (Croninger & Valli, 2009) prokázal, že spolehlivé hodnocení praxe vyžaduje šest až osm pozorování. Cílem pozorování se stává posílit schopnost učitelů odpovědět na tři formativní otázky: Kam mířím? Jak to dělám? Jaký bude můj další krok? Čím více se zaměřujeme na pozorování praxe, tím více požadavků na znalosti a dovednosti učitelů a pozorovatelů objevujeme.

Dimenze 5: Vyhodnocování – Posouzení dopadu změny ve vzdělávacím procesu

Klíčová otázka v závěrečné dimenzi cyklu se zeptá: "Jak efektivní bylo to, co jsme se naučili a učinili při podpoře učení a pokroku našich žáků?" Tato otázka se opírá o vizi učení jako procesu vývoje učitele, jako učícího se, přizpůsobivého odborníka. Adaptivní odborníci vědí, jak získat, organizovat a aplikovat odborné znalosti na specifické problémy výuky a učení. Tito odborníci mají schopnost vyhodnotit, kdy známé rutiny fungují a měly by být zachovány a kdy hledat nové informace, protože staré problémy přetrvávají nebo vznikají nové výzvy. (Bransford et al., 2005) Mnoho přístupů k odbornému učení je založeno na myšlence, že efektivní učitelé jsou rutinními odborníky. Kontextualizovaná povaha učební praxe – konkrétní učitel s konkrétní skupinou studentů v konkrétní škole – však poukazuje na nedostatek záruky, že nějaká specifická praxe bude mít očekávaný výsledek. Bezpochyby jsou některé vyučovací postupy s větší pravděpodobností účinnější než jiné, ale žádný nemůže stoprocentně zaručit úspěch. Existuje-li nějaký obecný princip učitelské praxe, pak je to, že výuka musí odpovídat specifickým potřebám studentů, které učitel vzdělává. A tak, adaptivní odborníci, kteří jsou kompetentní k tomu, aby zjistili, kdy je praxe zvlášť účinná při

zlepšování učení studentů, a kdy tomu tak není, pravděpodobně maximalizují příležitosti studentů k učení.

Opětovné zapojení do cyklu profesního učení

Posouzení dopadu není konec cesty. Jak ukazuje schéma, šipky udržují cyklus. Pokud posouzení dopadu naznačuje, že staré problémy přetrvávají, může být zapotřebí přijmout jiné přístupy k učení. Na druhou stranu, pokud je dosaženo pokroku směrem k cílům pro žáky, pak je třeba identifikovat nové cykly, protože požadavky na výuku jsou zřídka statické. Nejdůležitější je analyzovat, zda všichni studenti těží ze změny vedoucí ke kvalitě. Obvykle se tyto cykly stále konkrétněji zaměřují v souladu se zvyšující se dovedností hodnocení učitelů a jejich sebereflexí.

5.5 Tematický blok č. 5 (Doplňkový tematický blok II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol)

- Standard lektora DTB II (http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/)
- Prezentace: Úvod, komunikace, spolupráce, kompetence úspěšného leadera (blok I); Legislativní rámec společného vzdělávání, projektová výuka, příklady z praxe (blok II) (http://www.klus.upol.cz/2020/09/29/powerpointove-prezentace/)
- Baterie testů DTB II – řešení (https://unifor.upol.cz/pedagogicka, uživatelské jméno: esfklus; heslo:esfklus2019)

Baterie testových otázek včetně řešení (správná odpověď označena barevně):

Public relations je:

a) oboustranná komunikace mezi školou, širší veřejností a zřizovatelem.
b) jednosměrná komunikace mezi školou, širší veřejností a zřizovatelem.

Stakeholders jsou:

a) všechny subjekty ovlivňující pozici školy na veřejnosti.
b) problémové subjekty, kterým je nutné věnovat zvláštní pozornost.

Definice dítěte, žáka, studenta se speciálními vzdělávacími potřebami v rámci redefinice zní:

a) Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje výjimečné poskytnutí podpůrných opatření.
b) Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření

Pedagogický projekt je:

a) založen na vnitřní motivaci dítěte/žáka, poskytuje prostor pro samostatnost a kreativitu.
b) založen na vnější motivaci dítěte/žáka, poskytuje prostor pro samostatnost a kreativitu.

Neopomenutelným znakem pedagogického projektu je:

a) poskytování vzájemné zpětné vazby mezi učitelem a dítětem/žákem, které umožňuje operativní změny.
b) je poskytování vzájemné zpětné vazby mezi učitelem a dítětem/žákem na konci pedagogického projektu.

V úvodu hodnoticího pohovoru by hodnotitel měl zdůraznit:

a) klíčové chyby učitele, které se již nesmí opakovat.
b) účel hodnoticího pohovoru.

Jakékoliv kritérium pro hodnocení podřízeného by mělo být:

a) jasné, měřitelné, konkretizované a ohraničené časovým úsekem.
b) jasné, měřitelné, konkretizované s širším časovým úsekem.

Reflexí nazýváme:

a) dovednost, prostřednictvím které je jedinec schopen analýzy své práce a kritického hodnocení.
b) dovednost, prostřednictvím které hodnotíme práci kolegů.

Komunikační strategie v praxi málotřídní školy se zaměřuje hlavně na:

a) strategie zaměřené na komunikaci mezi pedagogem, dítětem, rodičem, zřizovatelem a širší veřejností.
b) strategie zaměřené primárně na komunikaci s rodiči.

Pojem „burnout“ je jev:

a) kdy dochází ke krizové situaci mezi učitelem a ředitelem
b) kdy dochází k úplnému vyčerpání sil fyzických i psychických.

Seznam doporučené literatury pro lektora:

EVANGELU, Jaroslava Ester a FRIDRICH, Oldřich. *133 her pro motivaci a rozvoj týmů*. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 2011. 176 s. Management. ISBN 978-80-247-3927-4.

FORET, Miroslav. Marketing pro začátečníky. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2008. viii, 152 s. Praxe manažera. ISBN 978-80-251-1942-6.

Integrace a inkluze ve školní praxi: speciální vzdělávací potřeby dětí, žáků a studentů. Praha: Forum, 2016. ISSN 2336-1212

KOLLÁRIKOVÁ, Zuzana. Předškolní a primární pedagogika. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-585-7.

POLÁŠKOVÁ, Lenka. Úspěšné zařazení dvouletých dětí do Mš. Praha: Verlag Dashofer, nakladatelství, spol.s.r.o., 2018. ISBN 978-80-87963-46-3.

SEIDLOVÁ, Marie. *Učební plán školy - zkušenosti z řízení malých škol: závěrečná práce "Studium pro ředitele škol a školských zařízení I": období od 16. září 2005 do 26. května 2006*. Vyd. 1. Praha: Národní institut pro další vzdělávání, 2007. 32 s. ISBN 978-80-86956-13-8.

SVĚTLÍK, Jaroslav. Marketingové řízení školy. Praha: Wolters Kluwer, 2009. ISBN: 978-80-7357-494-9.

Elektronické zdroje:

Řízení málotřídní školy. 2.2002 [elektronický zdroj].]. Nový Bydžov: aTre, 2002.

Seznam příloh:

Příloha 5.5.1.1, část 1.

Typologie **problémových** rodičů

V současné společnosti se setkáváme s mnoha postoji, stanovisky a názory, pokud jde o pojetí výchovy dítěte. Pedagogové si uvědomují, že dochází k viditelné změně v oblasti hodnot nejen v rodinách, ale i obecně ve společnosti. Můžeme říci, že ve své podstatě nadčasovou definici pronesl v tomto směru docent Matoušek, když označil rodinu v 21. století za instituci skořápkovou, nestabilní a křehkou.

Bc. Lenka Polášková

Děti ke svému životu nutně potřebují rodiče, kteří jim dávají lásku, ale také přiměřeně nastavují hranice. Technologie – byť jsou v mnoha směrech, a to i ve vzdělávání, značným přínosem – nemohou rodičovskou výchovu ani nahrazovat, ani kompenzovat. Právě rodiče zásadní měrou ovlivňují klima škol a tříd i chování svých dětí. **Spolupráce rodiny a školy** je tedy nezbytná. V pedagogické praxi bývá palčivým problémem všech typů a stupňů škol komunikace s „problémovými rodiči". Samozřejmě je nutné si uvědomit, že pojem „problémový rodič" je poměrně subjektivní: Každý člověk totiž vyhodnocuje situace individuálně a to, co může být problémové pro jednoho pedagoga, pro jiného problém znamenat nemusí. Účinným prostředkem se stávají různé **typy komunikačních strategií**. Prvním zásadním krokem v komunikaci s rodiči je orientace v typologii problémových rodin. Díky potřebným znalostem může pedagog nalézt možnosti, jak účinně předcházet konfliktním a zátěžovým situacím.

Praxe mateřské školy

Vedeny dobrými úmysly se učitelky mateřských škol dopouštějí zásadní chyby, pokud se snaží ovlivňovat návyky dítěte, případně mají pocit, že musejí situaci konkrétního dítěte zásadně změnit nebo ovlivnit navzdory nesouhlasu rodičů. Realita je taková, že byť by se snažily sebevíc, bez vůle a ochoty rodičů není možné situaci jakkoli ovlivňovat či do ní zasahovat. Vždy je nutné postupovat ve spolupráci s rodičem. Kompetence každého pedagoga začínají i končí „na prahu školy". Horší je situace, pokud se v kolektivu dětí objeví jedinec, který svým chováním zásadně narušuje klima, a situace si tudíž žádá řešení...

Učitelka by se měla pokusit „nepotlačovat" autoritu rodiče a za každou cenu nepředkládat svůj pohled na řešení situace. Vhodným prvním krokem je přemýšlet o postoji rodiče a o důvodech, které ho k určitému chování vedou. Poměrně komplikovaná bývá situace zejména v případě nespolupracujících matek. **Matoušek (2010) doporučuje:**

- pokusit se připojit k pohledu matky na situaci či problém;
- snažit se hledat a nabízet možnosti alternativ řešení, jak pohled matky rozšířit a ovlivnit;
- projevovat souhlas s matkou, respektovat její názor, snažit se nabízet jí alternativy řešení.

Bez vůle a ochoty rodičů není možné situaci jakkoli ovlivňovat či do ní zasahovat.

Typologie problémových rodin

V pedagogické praxi se můžeme setkat s několika typy problémových rodin. Jedná se zpravidla o dysfunkční typy, které lze odhalit na základě projevů chování a způsobu komunikace. V těchto případech se učitelka musí připravit na problematickou komunikaci a promyslet si možné komunikační strategie. Členové dysfunkčních rodin mají zvýšené sklony k agresi, bývají podráždění, neosobní, nejsou ochotni řešit problémy a často kladou nepřiměřené nároky na mateřskou školu. Příčin dysfunkčnosti je celá řada a učitelka mateřské školy nemá vždy možnost daný problém odhalit. Může však účinně předcházet konfliktním a vyhroceným situacím, bude-li jednat s rozvahou, trpělivostí a empatií.

TYPOLOGIE RODIN

(Trpišovská, Vacínová, 2007):

1. Nezralá rodina

Rodičovství je vnímáno zpravidla jako neočekávané nebo nechtěné.

Projevy dysfunkčnosti, se kterými se můžeme setkat:

- nestabilita rodiny;
- nedostatek sebedůvěry v rozhodování rodiče;
- názorový nesoulad mezi rodiči, zejména v oblasti výchovných přístupů;
- problémy v oblasti sociálně-ekonomické (bydlení, zaměstnání).

Časté chyby pedagogů při komunikaci s uvedeným typem rodičů (příklady z praxe):

- nedůslednost pedagoga vůči rodiči při řešení problému;
- časté dotazy rodiče pedagog vnímá jako obtěžování nebo projev nedůvěry;
- neschopnost pedagoga dostatečně motivovat rodiče.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Příloha 5.5.1.1, část 2.

2. Rodina přetížená
Každý jedinec přistupuje individuálně k zátěžovým a stresovým situacím, a pokud podlehne pocitu, že se zhroutí, setkáváme se s projevy frustrace, beznaděje, vyčerpání, což má pochopitelně vliv na komunikaci s okolím i na chování vůči dítěti.

Projevy dysfunkčnosti, se kterými se můžeme setkat:
- sklony ke zkratkovitému jednání;
- neochota přiznat si chybu;
- poučování okolí;
- odkládání řešení problému;
- nedostatek času, nespolehlivost, nedodržování slibů.

Časté chyby pedagogů při komunikaci s uvedeným typem rodičů (příklady z praxe):
- Pedagogové se často nechávají ovlivnit a „strhnout" jednáním rodiče, které bývá zpravidla chaotické a hyperaktivní, a řeší problémy „za pochodu", narychlo.
- Pedagogové mnohdy považují řešení situace za „předem ztracené", a tak rodiče ani neoslovují.

3. Rodina ambiciózní
Na první pohled je prostředí rodiny a její zázemí vnímáno jako mimořádně dobré pro dítě. V rodině však často bývají nastaveny jiné priority a dominují takové cíle, jako je kariéra, úspěch ve studiu, vyniknutí ve sportu či požadavek na vysoký materiální standard.

Projevy dysfunkčnosti, se kterými se můžeme setkat:
- nepřiměřené nároky na pedagogy nebo mateřskou školu;
- neochota přiznat jakoukoli chybu či nedostatek svůj nebo dítěte;
- popření skutečnosti, že by dítě mohlo emočně a citově strádat;
- zvýšený sklon ke kritice okolí;
- sklony k nedůtklivosti a agresivnímu chování.

4. Rodina perfekcionistická
Setkáváme se se značně „nezdravou" mírou soutěživosti dítěte a neschopností rodiče adekvátně reagovat na neúspěch. Rodiče vyvíjejí na dítě nátlak, aby podávalo vysoké výkony a vykazovalo perfektní výsledky. Tlak ze strany rodičů může mít negativní vliv na psychosomatiku dítěte.

Projevy dysfunkčnosti, se kterými se můžeme setkat:
V podstatě jsou totožné s ambiciózním typem rodin.

Časté chyby pedagogů při komunikaci s uvedeným typem rodičů (příklady z praxe):
- Rodiče vystupují s vysokou mírou sebevědomí, což pedagogy většinou odradí.
- Pedagogové nepostupují jednotně při řešení problémů.
- Rodiče tohoto typu bývají velice dobře komunikačně vybaveni, dokážou okamžitě reagovat či argumentovat, zatímco pedagogové nebývají dostatečně pružní.

5. Rodina improvizující a liberální
Členové tohoto typu rodiny často argumentují tím, že chtějí z dítěte vychovat osobnost. Setkáváme se s absencí pravidel a hranic ve výchově dítěte. Takovým přístupem však rodiče neprospívají ani sobě, ani dítěti. Právě pedagogové v mateřských školách se často setkávají s dětmi, které své rodiče doslova terorizují, osobují si právo o všem rozhodovat a mít „poslední slovo".

Projevy dysfunkčnosti, se kterými se můžeme setkat:
- neochota přiznat si problém;
- neochota spolupracovat s pedagogy a přistupovat na možnosti řešení a návrhy alternativ;
- prosazování daného výchovného přístupu, neochota cokoli měnit.

Časté chyby pedagogů při komunikaci s uvedeným typem rodičů (příklady z praxe):
- bagatelizace životních postojů rodičů;
- nerespektování odlišného způsobu života;
- snaha přesvědčovat rodiče o jejich nesprávném postoji a špatném výchovném působení;
- rezignace pedagogů.

6. Rozmazlující (tzv. protekcionářská) rodina
Rodiče se snaží dítěti za každou cenu ve všem vyhovět. Dítě nemá rozumně nastavené hranice.

Projevy dysfunkčnosti, se kterými se můžeme setkat:
- neochota přiznat si chybu ve výchovných přístupech k dítěti;
- protežování dítěte za každou cenu;
- hledání viníka v okolí (kolektiv dětí, pedagog);
- zvýšená míra citlivosti rodičů na bezpečí dítěte.

Časté chyby pedagogů při komunikaci s uvedeným typem rodičů (příklady z praxe): totožné či velice podobné jako u liberálního typu rodin.

7. Odkládající rodina (pro pedagogy obtížně odhalitelná; uvedená typologie bývá často součástí výše uvedených příkladů)
Některé rodiny s projevy dysfunkčnosti a dlouhodobě neřešenými problémy souvisejícími s dítětem mají tendence dítě „odkládat", a odkládat tak i řešení problémů. V mateřských školách se pedagogové v poslední době setkávají se zvláštním jevem, a sice s „odkládáním" starších sourozenců v případě matek na mateřské dovolené. Dítě pak pobývá v mateřské škole od brzkých ranních hodin do pozdních odpoledních hodin. V některých případech pedagogové otevřeně přiznávají, že registrují citové strádání dětí.

V pedagogické praxi se často podceňuje význam komunikace a komunikačních strategií při spolupráci rodiny a školy. Základní znalosti však pomohou předcházet vzniku (nebo jej úplně eliminovat) konfliktních situací, které lze zařadit mezi vysoce zátěžové. Proto by zejména vedoucí pracovníci měli věnovat pozornost součinnosti pedagogického týmu a rozvíjet jeho kompetence v oblasti komunikace, komunikačních strategií a řešení problémových situací na pracovišti. ■

Autorka působí jako učitelka mateřské školy a zároveň jako lektorka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

Příloha 5.5.1.2, část 1.

Učitel a stres

Bc. Lenka Polášková

Odolnost vůči stresu je jednou z oblastí, na které se v rámci výběrových řízení či přijímacích pohovorů zaměřují zástupci organizací a firem. Jak je tomu však v oblasti školství? Zátěžových situací v pedagogické praxi jednoznačně přibývá, proto problematika učitelského stresu nabývá stále více na významu.

Podle údajů Evropské agentury pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci v Evropské unii jasně vyplývá, že je stres druhým nejčastějším psychosociálním problémem. Až 90 % lidí ho zažije minimálně dvakrát týdně.

Stres označujeme jako stav, kdy je náš organismus vystaven mimořádným podmínkám – stresorům. Organismus je nucen nastartovat a udržovat obranné reakce, a tedy rovnováhu organismu, a předejít tak poškození či smrti. Pojem stres vychází z anglického stress (napětí, namáhání, tlak).

Typologie stresu (Bártová, 2011):

Distres

Negativně působící stres, reakce na náročné, stresové situace.

Eustres

Kladně působící stres, který můžeme označit jako stres triumfu, úspěchu, vynaloženého úsilí.

Obvykle stresu samotnému předchází **dlouhodobá frustrace**, například z neřešeného problému. Odolnost vůči frustracím i stresu se individuálně u osob liší, stres však zásadním způsobem ovlivňuje výkonnost.

Aby pedagog skutečně všestranně plnil svou profesi, musí být perfektně připraven. To žádá koncentraci a sebedůvěru. Učitel je denně vystaven náročnému prostředí, přebujelé administrativě a dětem s problémovými projevy chování. Status prestiže učitelské profese dlouhodobě klesá. Otázkou však zůstávají důvody, proč tomu tak je.

Dle mého názoru je jednou z řady příčin fakt, že **v České republice není oblast školství absolutní prioritou.** V tomto směru právě Česká republika může čerpat inspiraci v severských zemích, tak jako to udělala v rámci systémové podpory inkluzivního vzdělávání. To je také důvod, proč například v Norsku nebo Švédsku tzv. společné vzdělávání funguje – Školství a učitelé jsou zde prioritou.

Jako pedagog v praxi se domnívám, že **status učitele neposílí systém „atestací", o kterém slýcháme čím dál více.** Status pedagoga bude posílen ve chvíli, kdy český školský systém bude pracovat na systematické koncepci, která se nebude měnit s příchody a odchody jednotlivých ministrů.

Nyní se však vraťme k podstatě stresu učitelské profese. Stresovou reakci spouští tzv. stresor. Jedním z nejvíce zátěžových je **stresor myšlenkový.** Právě ten se však velice často vyskytuje u učitelů. Učitelé ve školách bývají vystaveni nepříjemným situacím spojeným s komunikací s rodiči, kteří si nezřídka nárokují výhody, právo diktovat pravidla a snaží se dosáhnout svého. Učitelé dělají mnohdy chybu, že se za každou cenu snaží jim okamžitě vyhovět. Bez ohledu na své reálné možnosti.

Dle mého názoru však není úkolem učitele za každou cenu vyhovět, nýbrž nabízet alternativy řešení – a ty by měly být únosné, relevantní a dosažitelné pro obě strany.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Příloha 5.5.1.2, část 2.

Tabulka životních událostí, které jsou vysoce stresové, dle Holmes-Raheho

	Životní událost	Body
1.	Úmrtí životního partnera	100
2.	Rozvod	73
3.	Rozchod s manželským partnerem	65
4.	Pobyt ve vězení	63
5.	Úmrtí člena rodiny	63
6.	Vážný úraz či onemocnění	53
7.	Sňatek	50
8.	Propuštění ze zaměstnání	47
9.	Usmíření s manželským partnerem	45
10.	Odchod do důchodu	45
11.	Závažná změna zdravotního stavu	44
12.	Těhotenství	40
13.	Sexuální problémy	39
14.	Nový člen rodiny – dítě	39
15.	Závažné změny v zaměstnání	39
16.	Změny v oblasti financí	38
17.	Úmrtí blízkého přítele	38
18.	Změna zaměstnání	37
19.	Závažné problémy s partnerem	35
20.	Půjčka	31
21.	Vypovězení půjčky	30
22.	Změna odpovědnosti v zaměstnání	29
23.	Odchod dětí z domova	29
24.	Problémy s rodiči partnera	28
25.	Významný životní úspěch	26
26.	Změny v zaměstnání partnera	26
27.	Zahájení či ukončení docházky do školy	26
28.	Změny v oblasti životního standardu	25
29.	Změna návyků	24
30.	Konflikty s nadřízenými	23
31.	Změna pracovních podmínek	20
32.	Změna bydliště	20
33.	Zkouška ve škole	20
34.	Změna návyků v oblasti trávení dovolené	19
35.	Změna v oblasti náboženského cítění	19
36.	Změna společenského statusu	18
37.	Změna v oblasti spánku	16
38.	Změna v oblasti stravování	15
39.	Dovolená	13
40.	Dopravní přestupek	11

Stresovými faktory v pedagogické praxi bývají dále zvýšená pracovní zátěž, nedostatek uznání, nespravedlivé hodnocení nadřízených nebo kolegů a obecně konflikt hodnot. V rámci specifik ryze ženského kolektivu, který se vyskytuje v mateřských školách, bývají **poměrně zásadním stresorem špatné vztahy v kolektivu.** Jejich projevem je nevraživost, neochota ke spolupráci či řešení interních záležitostí před rodiči.

Poměrně častou příčinou nevraživosti bývá zejména mezi kolegyněmi věkový rozdíl. Ten může ovlivňovat řadu zásadních skutečností. Například náhled na řešení problémů, postoje k novým věcem, rozdílné názory na výchovně vzdělávací činnost a další. Odolnost vůči stresorům vycházejících z pedagogického týmu je individuální. Každý jedinec je schopen zvládat stresovou situaci odlišným způsobem, obecně však ovlivňuje odolnost také pohlaví.

„Nejhorší diktátor je ukryt v nás samých."
(Lidová moudrost)

Učitelský stres je specifický především postoji samotných učitelů. Mnozí si nevěří a strach, úzkost a pokles sebedůvěry má na jejich práci a osobní život negativní a zásadní vliv. Tím největším stresorem učitele je **stresor myšlenkový.** Proto si nezapomínejte občas udělat chvilku a zamyslet se nad následujícím:

Kdy jste se naposled za něco ocenili?
Kdy jste naposled od srdce pohladili?
Ví lidé okolo vás, že je máte rádi?
Kdy jste naposled někoho ocenili?

ZDROJ:
Bc. Lenka Polášková – e-learningový kurz 12 pravidel bezchybné komunikace v mateřské škole (dostupný na http://www.portalproskoly.cz/onckms/)

Autorka působí více než 14 let v oblasti předškolní výchovy a vzdělávání jako učitelka, aktuálně jako ředitelka mateřské školy, aktivně působí také v rámci lektorské a autorské praxe

Vyhodnocení:

300 bodů/rok
- nízká odolnost proti stresu
- zvýšené riziko onemocnění, až 80%

150–199 bodů/rok
- riziko onemocnění až 50%

méně než 150 bodů/rok
- riziko nemoci méně než 30 %

Příloha 5.5.2.1

Název organizace:

Třída:

Šk. r.:

Třídní učitelka:

Název projektu:

Organizační schéma projektu

Charakteristika	Cíl	Časový úsek	Pomůcky	Počet dětí/žáků

Obsahové schéma projektu

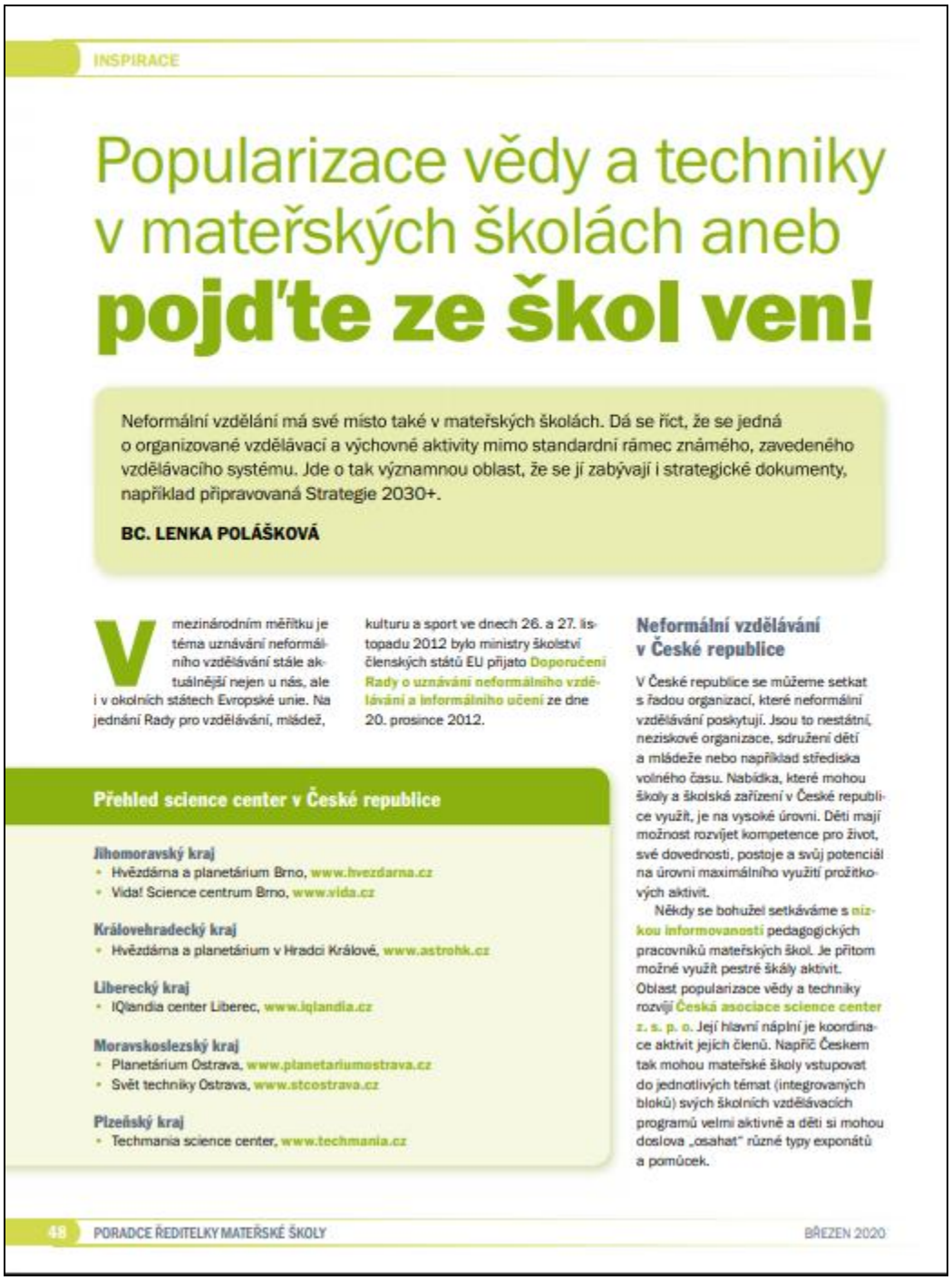
Smysl projektu	Způsob zhodnocení	Výstupy projektu	Prezentace	Metody a formy práce

Stručný popis průběhu realizace projektu

Charakteristika klíčových kompetencí dle RVP ZV, které budeme projektem rozvíjet, doplňte dle potřeby_

Charakteristika dílčích vzdělávacích cílů dle jednotlivých oblastí RVP ZV, které má projekt rozvíjet, doplňte dle potřeby:

Příloha 5.5.2.3, část 1.

INSPIRACE

Popularizace vědy a techniky v mateřských školách aneb **pojďte ze škol ven!**

Neformální vzdělání má své místo také v mateřských školách. Dá se říct, že se jedná o organizované vzdělávací a výchovné aktivity mimo standardní rámec známého, zavedeného vzdělávacího systému. Jde o tak významnou oblast, že se jí zabývají i strategické dokumenty, například připravovaná Strategie 2030+.

BC. LENKA POLÁŠKOVÁ

V mezinárodním měřítku je téma uznávání neformálního vzdělávání stále aktuálnější nejen u nás, ale i v okolních státech Evropské unie. Na jednání Rady pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport ve dnech 26. a 27. listopadu 2012 bylo ministry školství členských států EU přijato Doporučení Rady o uznávání neformálního vzdělávání a informálního učení ze dne 20. prosince 2012.

Přehled science center v České republice

Jihomoravský kraj
- Hvězdárna a planetárium Brno, www.hvezdarna.cz
- Vida! Science centrum Brno, www.vida.cz

Královehradecký kraj
- Hvězdárna a planetárium v Hradci Králové, www.astrohk.cz

Liberecký kraj
- IQlandia center Liberec, www.iqlandia.cz

Moravskoslezský kraj
- Planetárium Ostrava, www.planetariumostrava.cz
- Svět techniky Ostrava, www.stcostrava.cz

Plzeňský kraj
- Techmania science center, www.techmania.cz

Neformální vzdělávání v České republice

V České republice se můžeme setkat s řadou organizací, které neformální vzdělávání poskytují. Jsou to nestátní, neziskové organizace, sdružení dětí a mládeže nebo například střediska volného času. Nabídka, které mohou školy a školská zařízení v České republice využít, je na vysoké úrovni. Děti mají možnost rozvíjet kompetence pro život, své dovednosti, postoje a svůj potenciál na úrovni maximálního využití prožitkových aktivit.

Někdy se bohužel setkáváme s nízkou informovaností pedagogických pracovníků mateřských škol. Je přitom možné využít pestré škály aktivit. Oblast popularizace vědy a techniky rozvíjí Česká asociace science center z. s. p. o. Její hlavní náplní je koordinace aktivit jejích členů. Napříč Českem tak mohou mateřské školy vstupovat do jednotlivých témat (integrovaných bloků) svých školních vzdělávacích programů velmi aktivně a děti si mohou doslova „osahat" různé typy exponátů a pomůcek.

48 PORADCE ŘEDITELKY MATEŘSKÉ ŠKOLY BŘEZEN 2020

Příloha 5.5.2.3, část 2.

Svět techniky Ostrava – příklad dobré praxe

Svět techniky v Ostravě dlouhodobě vytváří pro MŠ takové podmínky, které jsou příkladem dobré praxe propojení dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků současně se vzděláváním dětí. Koncept vzdělávání je nastaven již **pro děti od dvou let věku** a podporu zde naleznou také mateřské školy s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami. Tým profesionálních a kvalifikovaných lektorů provází děti i učitele vzdělávacím programem (případně modulem) s maximálním využitím prožitkových aktivit, které zohledňují věková specifika, individuální schopnosti, dovednosti dětí, smyslové preference a **požadavky vycházející z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání**.

Struktura vzdělávacích programů

Vzdělávací program pro MŠ je nastaven na hodinovou dotaci 60 minut. Během této doby děti navštíví odborné učebny, expozice i tzv. **Dětský svět**, ve kterém si mohou vyzkoušet pokusy s vodou, práci s jeřábem, hudební nástroje v nahrávacím studiu nebo např. pomůcky v plně zařízené ordinaci lékaře. Svět techniky pružně reaguje na priority vycházející z konceptu Rámcových vzdělávacích programů. Je kladen důraz na vzdělávací programy rozvíjející předmatematické dovednosti, oblast koncentrace pozornosti, motorických činností, prevence bezpečnosti, ochrany přírody, základy chemie nebo např. oblast polytechnického vzdělávání. Úspěšně je realizován projekt **Odborné kariérové a polytechnické vzdělávání v Moravskoslezském kraji**.

Podpora a spolupráce – může to fungovat!

Projekt umožňuje mateřským školám zdarma navštěvovat vzdělávací moduly a pokrývá také poměrně problematickou oblast financování autobusové dopravy.

Vzdělávací programy a moduly pro mateřské školy z nabídky Světa techniky Ostrava

Geometráčkova nová dobrodružství
- Program zaměřený na oblast předmatematických dovedností, geometrie, geografie.

Svět plný barev
- Program zaměřený na propojení výtvarných aktivit a pokusů s barvami.

Šikovné ručičky
- Unikátní program pro děti od dvou let a děti se speciálními vzdělávacími potřebami, zaměřený na rozvoj jemné motoriky a koncentraci pozornosti.

Putování za medem
- Příroda, její ochrana, globální problémy spojené s činností člověka, život hmyzu a základy programování.

Doktorská školička
- Zahrnuje všechny požadavky vycházející z oblasti Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání „Člověk a jeho tělo". Děti jsou součástí příběhu, ve kterém aktivně řeší modelové situace spojené s riziky, které mohou vést k ohrožení zdraví.

Kouzelný oxid
- Také v mateřské škole lze pracovat s experimenty a pokusy. Prostředí Divadla vědy je pro děti zajímavou zkušeností a silným zážitkem.

Malý a velký řemeslník
- Výjezdový program pro mateřské školy, na kterém lektoři přímo v zázemí mateřských škol s dětmi pracují na reálných poncích a s reálným vybavením pro řemeslnou činnost. Výsledkem jsou dřevěné výrobky dětí.

Klíčovou podporu realizaci projektu poskytuje **statutární město Ostrava**. Na cestě ke zvyšování kvality tak propojily pomyslné síly poskytovatel neformálního vzdělávání, školy, školská zařízení a statutární město. Podporu ve Světě techniky mají také rodiče s dětmi raného a předškolního věku, kteří mohou navštěvovat **Montessori klub**. Zcela unikátní je vybavení učebny a zázemí pro smysluplné trávení volného času rodičů se svými dětmi. Pravidelně probíhá také **Amoskova školička předškolní přípravy**. Lektoři zde rozvíjejí všechny kompetence potřebné pro usnadnění přechodu dětí z mateřské školy, do školy základní.

Závěrem

Kam směřuje české školství? Jak nastavit úroveň kompetencí pro život? Jak nejlépe děti do života připravit? Diskuse vedou odborníci, učitelé i rodiče. Zřejmě **není správnou cestou dětí uzavírat do škol**, kvalitu výuky hodnotit dle počtu vyplněných „pracovních" listů a výtvarných výstupů. To nejdůležitější, co můžeme dětem dát, je zkušenost, prožitek a radost z poznávání, vědění a motivace k získávání informací a dovedností. Pojďme tedy s dětmi ze škol ven! ■

Autorka externě spolupracuje s redakcí

Příloha 5.5.2.4, část 1.

Využití **Gardnerovy teorie** mnohočetné inteligence

V posledních letech zaznamenáváme postupné změny týkající se přístupů v oblasti výchovně-vzdělávacích strategií. Pedagogové se snaží odpovídajícím způsobem reagovat na různorodé složení kolektivu i typologickou pestrost. V praxi však čelí poměrně složité situaci. Na jedné straně by z hlediska systémové podpory inkluzivního vzdělávání mělo reálně docházet ke snižování počtu dětí ve třídách, aby bylo možné aplikovat skutečně individuální přístup k dětem. Na straně druhé se však setkáváme s pohledem ze strany zřizovatelů, kteří se z finančních důvodů snaží udržet při životě praxi tzv. výjimky z počtu dětí, a to i v případech, kdy dochází k integraci dětí se SVP.

Bc. Lenka Polášková

Alternativní pedagogické směry a zajímavé výchovně-vzdělávací strategie jsou přínosem pro nový pohled na plánování a realizaci různých témat a námětů. V budoucnu budou pedagogové nuceni pružněji reagovat a přistupovat k plánování a realizaci témat s přihlédnutím k aktuálnímu složení kolektivu dětí, přičemž od školního roku 2016/2017 se s ohledem na aplikaci novely školského zákona reálně mohou zvýšit počty dětí se SVP.

I Gardnerova teorie

V posledních letech zaznamenala velký ohlas Gardnerova teorie mnohočetné inteligence (The Theory of Multiple Intelligences). Americký vývojový psycholog Howard Gardner, profesor na Harvardově univerzitě, předložil v roce 1983 teorii, jejímž cílem bylo rozšíření tradiční definice inteligence, neboť si byl vědom toho, že nedokáže zachytit a postřehnout veškeré schopnosti, dovednosti a obory, ve kterých člověk může vynikat. Především proto se staví proti pojetí jednotnosti inteligence, a zdůrazňuje naopak její různorodost a mnohočetnost. Svou teorii podpořil i studií osob, jež utrpěly poškození mozku. Zjistil například, že navzdory tomu, že daná osoba ztratila schopnost prostorového myšlení, jazykové či motorické funkce zůstaly zachovány.

Gardner kritizuje současnou školu za to, že poznatky vyplývající z teorie mnohočetné inteligence prakticky nezohledňuje, a nabízí možnosti, jak vzdělávání lépe přizpůsobit potřebám jednotlivých studentů. Jeho snahou je ukázat pojetí inteligence v širším kontextu, který nebude vycházet výhradně z výsledků testů, ale také ze znalostí lidského mozku a z interkulturních rozdílů.

V rámci své teorie uvádí Howard Gardner osm typů inteligence:

- Jazykovou
- Logicko-matematickou
- Prostorovou
- Hudební
- Tělesně-pohybovou
- Interpersonální
- Intrapersonální
- Přírodní

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Příloha 5.5.2.4, část 2.

Charakteristika jednotlivých typů inteligence z hlediska potřeb a zájmů dítěte

Typologie	Charakteristika	Potřeby a záliby
JAZYKOVÁ	Schopnost ovládnout a obsáhnout všechny stránky jazyka	Čtení, psaní, vyprávění příběhů, slovní hry, rozhovory
LOGICKO-MATEMATICKÁ	Schopnost uvažovat logicky, systematicky, vědecky	Manipulace s předměty, bádání, pokusy, řešení logických úloh, skládanek, hlavolamů, technické zájmy
PROSTOROVÁ	Schopnost přesně postřehnout, pochopit, uložit do paměti a vybavit si tvary, uspořádání předmětů v prostoru, orientace v prostoru	Modelářství, návrhářství, vizuální znázorňování, skládačky, ilustrované knihy, návštěvy muzeí výtvarného umění
HUDEBNÍ	Schopnost porozumět rytmickým a intonačním modelům hudby, kvalitám tónů a zvuků, schopnost pamatovat si informace ve zvukové podobě	Zpívání, pískání, broukání, vyťukávání rytmu, prozpěvování během dne, poslech hudby, hra na hudební nástroj
TĚLESNĚ-POHYBOVÁ	Schopnost velice obratně používat svého těla jak pro sebevyjádření, tak pro činnosti zaměřené na určitý cíl (sport, herectví), schopnost dovedně zacházet s předměty	Tanec, pohybové aktivity a sport, hraní rolí, dramatické umění, aktivní fyzické zapojení do činností, dotykové zkušenosti, „kutilství"
INTERPERSONÁLNÍ	Schopnost všímat si chování a pocitů jiných lidí, rozpoznat a chápat rozdíly v jejich temperamentu, schopnostech, pohnutkách a náladách	Vedení, organizování, shromažďování návštěv a společenských akcí, kolektivní hry, týmová práce, přátelské rozhovory
INTRAPERSONÁLNÍ	Schopnost rozvíjet a ovládat vlastní pocity a prožitky, porozumění svému JÁ	Meditování, snění, klid na samostatné uvažování a plánování, nezávislost, vyhraněnost názorů a koníčků
PŘÍRODNÍ	Schopnost vnímat energie, intuice, „šestý smysl", zvýšená citlivost k percepci přírodních jevů a schopnost učit se z nich	Pobyt v přírodě, životní styl, který je v souladu s prapodstatou člověka, zájem o literaturu a praktiky opírající se o holistický přístup k životu a zdraví

(Krejčová, 2015)

Proč je plánování podle Gardnerovy teorie jiné?

Jednoduše proto, že pedagog komplexně připravuje tematický celek, hry a činnosti v mateřské škole takovým způsobem, aby zahrnovaly všechny typy inteligence. Každý jedinec má v určité míře rozvinuté příslušné oblasti/typy inteligence. Neexistuje člověk, který by měl všechny typy rozvinuty rovnoměrně. Výsledkem pedagogovy přípravy je proto vzdělávací nabídka, která podněcuje dítě v jeho vrozeně „nastavených" dovednostech a schopnostech, ale také podpora individualizace v praxi mateřské školy. Gardnerova teorie mnohočetné inteligence je dobře aplikovatelná v prostředí českých mateřských škol a rozvíjí všechny oblasti, na které se pedagogové zaměřují.

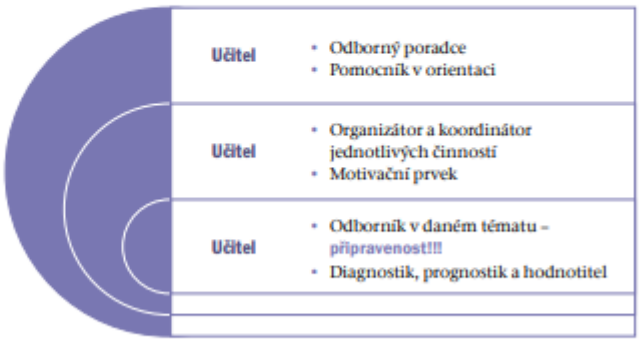
Jak vytvořit flexibilní přípravu

Tematický celek je pomyslným „jádrem", okolo kterého jsou soustředěny všechny následné aktivity, činnosti, hry. Úlohou pedagoga nespočívá v symetrickém předvádění, vedení a řízení jednotlivých činností, což ostatně není ani z hlediska možností pedagoga reálné. Jeho úkolem je příslušné činnosti, aktivity, hry připravit takovým způsobem, aby děti měly možnost volby, a zajistit k nim vhodné podmínky (materiální, prostorové, časové...). V některých případech si děti mohou pomůcky či materiál připravovat samy a rovněž by měly po sobě také uklidit.

Úloha pedagoga

V souvislosti s plánováním přípravy podle Gardnerovy teorie se významně mění i úloha a role pedagoga.

(Polášková, 2015)

Příloha 5.5.2.4, část 3.

Ukázka týdenní přípravy
Název tématu: Modrá
Datum:
Věk dětí: 4–7 let
Specifikace: Podpora environmentální výchovy se zaměřením na prevenci ochrany přírody

Typologie	Hry, aktivity, činnosti
JAZYKOVÁ 	• „Od kapky po moře" ⇨ prohlížení encyklopedií, rozhovor o koloběhu vody v přírodě • Vytleskávání slov souvisejících s vodou (kapka, řeka, potok...), určování první a poslední hlásky • Rozhovory a vyprávění na téma počasí, význam a důležitost vody v životě člověka, ochrana přírody • Pokračování příběhu ⇨ pedagog vymyslí počátek příběhu nebo pohádky o vodě, děti pokračují...
LOGICKO-MATEMATICKÁ 	• Hry a experimenty s vodou ⇨ srovnávání poměru „více – méně", např. ve sklenici; přelévání vody trychtýřem, hra s padákem (znázorňování vodní hladiny, vln); proměny vody (odpařování, tání) • Výtvarné aktivity: rozpouštění barev ve vodě • Počítání kapek: aktivita s pracovním listem zaměřená na rozvoj předmatematických dovedností
PROSTOROVÁ 	• Základní orientace v mapě (v knihách, glóbusu...) • Pozorování ⇨ vodní hladiny, potůčku, řeky, prostředí v okolí vodního toku (příroda, hmyz, rostliny) • Obkreslování dle předlohy
HUDEBNÍ 	• Zpěv + rytmizace písniček s využitím Orffových nástrojů, případně bubínků, a přírodnin • V přírodě (poslech šplouchající vody, vysvětlení pojmu „šumění vody") • Poslech padajících kapek deště, například při odpočinku • Rozlišování zvuků (potůček – řeka – moře – déšť) s použitím CD
TĚLESNĚ-POHYBOVÁ 	• Tanečky s doprovodem hudby (využití stuh, šátků) při znázorňování vln a vlnek • Pantomima ⇨ představení profesí spojených s vodou (rybář, kapitán lodi, plavčík...) • Pohybové činnosti ⇨ lezení + plazení přes lavičku (jako přes vodu)
INTERPERSONÁLNÍ 	• Příprava koutku „živé a neživé" přírody (vše, co souvisí s vodou) • Výlet k vodě (dle možností MŠ)
INTRAPERSONÁLNÍ 	• Poslech relaxační hudby • Malba mandaly „Vodní svět, můj vodní květ"
PŘÍRODNÍ 	• Divadelní představení v MŠ: pohádka „O smutném potůčku" • Na procházce, výletě, školní zahradě: využití lupy, Petriho misek při pozorování přírodnin a živočichů • Sázení, zalévání a péče o rostliny na zahradě i ve škole.

5.5.2.4, část 4.

Předloha
Název tématu:
Datum:
Věk dětí:
Specifikace:

Typologie	Hry, aktivity, činnosti
	
	
	
	
	
	
	
	

Příloha 5.5.2.5, část 1.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

POZOROVACÍ DOTAZNÍK

KRAJ:

Prostředí – do tabulky doplňte do vámi vybraného sloupce číslici 1	*ano*	*spíše ano*	*spíše ne*	*ne*	*neumím posoudit*
prostředí je upraveno tak, aby podněcovalo děti k učení, zkoumání a experimentování					
prostor třídy je uspořádán s ohledem na potřeby různých věkových skupin nebo jednotlivých dětí					
materiálu je dostatek, je uložen tak aby byl dětem volně k dispozici					
pomůcky a hračky jsou označeny písmem i obrazem výrobky					
děti vědí, kde si vybrat pomůcky					
děti vědí, kam uložit rozdělanou práci					
dětí vědí, kde vystavit hotovou práci					
dětské práce a nástěnky jsou vystaveny v úrovni dětských očí					
děti mají stanovená třídní pravidla					
pravidla visí na viditelném místě					
děti pracují s třídními pravidly					
pravidla jsou formulována pozitivně					
dítě se v organizovaných aktivitách cítí bezpečně (může v nich uspět)					
děti mají možnost nabírat si sami jídlo v množství, kolik sní					
děti mají možnost jíst vlastním tempem					
jídlo je příjemná a nestresující součást dne					
děti mají po celý den přístup k pití					

Projekt Informatorium školy mateřské

Příloha 5.5.2.5, část 2.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Komunikace	*ano*	*spíše ano*	*spíše ne*	*ne*	*neumím posoudit*
dítě je učitelem přijímáno i s jeho nedostatky					
dítě je povzbuzováno, oceňováno a podporováno					
děti dostávají pokyny, které jsou formulovány pozitivně bez předsudků a nálepkování					
děti jsou podporovány k tomu, aby sdělovaly svá očekávání týkajících se chování a jejich zapojení do činností ve třídě					
děti jsou povzbuzovány, aby mluvily o svých pocitech					
dětem je poskytována příležitost opravit chybu a vylepšit svou práci					
děti jsou učitelkou oceňovány popisným jazykem					
všechny odpovědi dětí jsou přijímány pozitivně a je s nimi dále pracováno					
dítě je povzbuzováno ke kladení otázek					
dítě je povzbuzováno k zapojení do diskuzí					
děti dostávají přiměřený čas na své odpovědi					

Projekt Informatorium školy mateřské

Příloha 5.5.2.5, část 3.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Vzdělávací strategie	*ano*	*spíše ano*	*spíše ne*	*ne*	*neumím posoudit*
děti mají možnost vybrat si z nabídky činností					
děti vědí, na čem pracovat, jak pracovat					
děti mají příležitost zvolit si svůj způsob „zpracování úkolu"					
nabízené činnosti umožňují pracovat dětem individuálně					
nabízené činnosti umožňují pracovat dětem ve skupině					
děti vykonávají činnosti, které mají návaznost na skutečný život, jsou propojeny s činnosti mimo MŠ					
u děti je podporována jejich originalita, která jim umožňuje experimentovat, (uč. nepředkládá modely a vzory,radí jen na požádání dítěte)					
děti obou pohlaví mají stejnou možnost účasti ve všech nabízených činnostech					
děti mají možnost reagovat na otevřené otázky kladené učitelkou					
při řešení problému jsou děti povzbuzovány tak, aby jeden s druhým mluvily o svých nápadech i pocitech					
děti jsou vedeny k odpovědnosti a nezávislosti					
děti ve vytvářených situacích spolupracují, střídají se a vzájemně si pomáhají					
dítě je oceňováno za proces (snahu, postupy)					
dítě je oceňováno za výsledek práce					

Projekt Informatorium školy mateřské

Příloha 5.5.2.6

POMŮCKA ŘEDITELE – DOTAZNÍK K PŘÍJÍMACÍMU POHOVORU S AP

Autor: Bc. Lenka Polášková

V rámci přijímacího řízení či výběrového řízení je podstatné, dobře se připravit předem a nespoléhat na náhodné pokládání otázek. Důležitá je definice toho, co organizace a dítě/žák se speciálními vzdělávacími potřebami potřebuje, kde jsou její rezervy a čeho chceme přijetím nového asistenta pedagoga dosáhnout.

Pomocné otázky k osobnímu pohovoru:
Proč jste změnil(a) předchozí zaměstnání?
V čem vidíte své silné stránky?
V čem vidíte své slabé stránky?
Co vás na předchozí, pracovní pozici nenaplňovalo?
Co se vám líbilo na své nadřízené?
Co se vám nelíbilo na své nadřízené?
Jaký je podle vás ideální ředitel?
Jaká je podle vás ideální kolegyně?
Jaká je podle Vašeho názoru hlavní náplň práce asistenta pedagoga?
Jaké jsou Vaše předchozí zkušenosti s oblastí/povahou speciálních vzdělávacích potřeb?
Čeho by jste chtěla v naší organizaci profesně dosáhnout?
Já je vaše představa o vašem platovém ohodnocení?
Z jakého důvodu volíte uvedenou výši?

5.6 Tematický blok č. 6 (Doplňkový tematický blok III – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení)

- Standard lektora DTB III (http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/)
- Prezentace: Příprava a řízení projektů, řízení změn v organizacích (http://www.klus.upol.cz/2020/09/29/powerpointove-prezentace/)
- Baterie testů DTB III – řešení (https://unifor.upol.cz/pedagogicka, uživatelské jméno: esfklus; heslo:esfklus2019)

Baterie testových otázek včetně řešení (správná odpověď označena barevně):

Jakým způsobem kategorizujeme změny?

a) Změny personální, změny organizační a změny procesní.

b) Průběžné řešení nedostatků, korekce systému, změny systémů a zásadní restrukturalizace organizací.

Co je důvodem pro iniciaci změny?

a) Měřitelně nevyhovující stávající stav, který jsme schopni změnit do konkrétní požadované podoby.

b) Dlouhodobě nevyhovující stav organizace, který již neodpovídá aktuálním potřebám.

Co je předpokladem pro rozhodování o změně?

a) Dostatek konkrétních důkazů o nevyhovujícím stávajícím stavu.

b) Následující parametry: důvody, metrika, reálná varianta a zdroje.

Kdy změnu pozdržet a žádné kroky neiniciovat?

a) Pokud se změnou nesouhlasí celé vedení organizace.

b) Pokud to není nezbytně nutné.

Rozhodnutí o realizaci změny by mělo mít následující parametry.

a) Rozhodnutí o změně je nevratné a jednoznačné.

b) Je možné jej verifikovat na základě úspěchu v prvé fázi.

Jak by měl být formulován cílový stav změny?

a) Zcela jednoznačně a čitelně, zejména pro odpovědné zaměstnance.

b) Poměrně volně, detaily lze řešit až v závěrečné fázi.

Jak postupovat, pokud by cíle změny lidé v organizaci nepřijali?

a) Pokračovat, zaměstnanci jsou povinni změny postupně akceptovat.

b) Změnu neiniciovat, pokud není zajištěna dostatečná podpora.

Do jaké míry je nutné akceptovat názory stakeholders?

a) Vždy je nutné mít jejich souhlas.

b) Je nutné mít souhlas rozhodujících a postupně získávat i ostatní.

Co je výstupem analýzy silového pole?

a) Rozložení vlivů při posuzování schopnosti změnu prosadit.

b) Schopnost krizového manažera prosadit plánované změny.

Jaké zdroje jsou nezbytné pro realizaci organizační změny?

a) Peníze, lidské zdroje a čas v maximální míře.

b) Peníze, lidské zdroje a čas, byť v rozdílném objemu.

Co považujeme za faktory lidské rezistence?

a) Přirozené odmítání organizačních změn lidmi.

b) Všechny faktory, které ovlivní akceptaci procesu změny.

Lze ovlivnit akceptaci změny ze strany zaměstnanců?

a)Zpravidla nelze, neb je dána pevně na začátku celého procesu.

b) Ano lze, existují techniky, jak přístup zaměstnanců ovlivňovat.

Jaké rozeznáváme role při realizaci změny?

a) Iniciátor, realizátor, moderátor a finalizátor.

b) Sponzor, agent a target.

Jaké rozeznáváme etapy organizační změny?

a) Přípravná, realizační a fixační.

b) Primární, sekundární a terciální.

Jaké úkoly v jednotlivých etapách organizační změny rozlišujeme?

a) Formulace vize změny, aktivace organizace a vnitřní podpora změn.

b) Eliminace odporu, facilitace zaměstnanců a edukace zaměstnanců.

Jaké úkoly v jednotlivých etapách organizační změny rozlišujeme?

a) Plánování a plnění plánů, průběžné zajištění výsledků.

b) Plánování deterministické a stochastické.

Co představují kritické faktory procesu změny?

a) Nedostatek finančních prostředků.

b) Kritické faktory, které mohou vážně ohrozit proces změny.

Co je důvodem pro formulaci přesného plánu organizační změny?

a) Omezené zdroje a potřeba co nejlepší koordinace procesu.

b) Potřeba co nejlepší orientace nadřízeného, který za změnu odpovídá.

Seznam doporučené literatury pro lektora:

EVANGELU, Jaroslava Ester a FRIDRICH, Oldřich. *133 her pro motivaci a rozvoj týmů*. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 2011. 176 s. Management. ISBN 978-80-247-3927-4.

DOLEŽAL, Jan a Jiří KRÁTKÝ. *Projektový management v praxi: naučte se řídit projekty!*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-247-5693-6.

DOLEŽAL, Jan, Jiří KRÁTKÝ a Ondřej CINGL. *5 kroků k úspěšnému projektu: 22 šablon klíčových dokumentů a 3 kompletní reálné projekty*. Praha: Grada, 2013. Management (Grada). ISBN 978-80-247-4631-9.

JOHNSON, Spencer. *Kam se poděl můj Sýr?: pro mladé: úžasný způsob, jak se změnit a zvítězit!*. Praha: Pragma, [2004?]. 97 s. ISBN 80-7205-942-4.

KOTTER, John P. *Vedení procesu změny: osm kroků úspěšné transformace podniku v turbulentní ekonomice*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2000. 189 s. ISBN 80-7261-015-5.

KŘIVÁNEK, Mirko. *Dynamické vedení a řízení projektů: systémovým myšlením k úspěšným projektům*. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-0408-6.

MAREK, Dan a Tomáš KANTOR. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal, 2009. ISBN 978-80-87029-56-5.

POSNER, Keith a Michael APPLEGARTH. *Projektový management: [příručka rad, metod a nástrojů pro vedoucí a členy týmů, kteří chtějí dobře a efektivně zvládat své úkoly a povinnosti]*. Praha: Portál, 2006. Management do kapsy. ISBN 80-7367-141-7.

ROSENAU, Milton D. *Řízení projektů*. Vyd. 3. Brno: Computer Press, c2007. Business books. ISBN 9788025115060.

SVOZILOVÁ, Alena. *Projektový management: systémový přístup k řízení projektů*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2016. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-0075-0.

Seznam příloh:

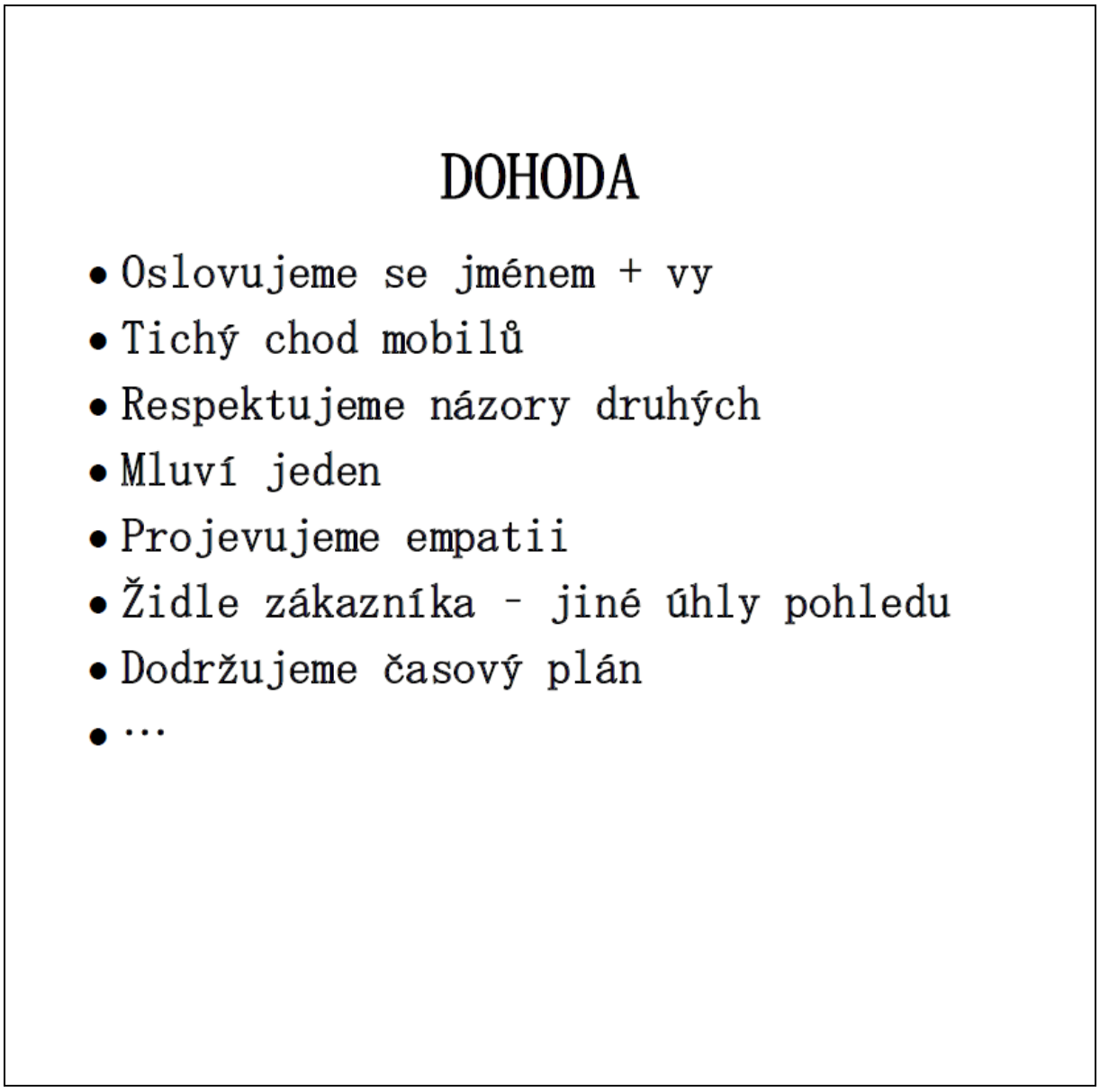
Příloha 5.6.1.1

Příloha 5.6.1.2

OČEKÁVÁNÍ	
Otázka:	**Prostor pro vaše poznámky, postřehy:**
Proč jste tady? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Jaká jsou Vaše očekávání? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Co očekáváte od vzdělávacího programu? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Co očekáváte od lektora? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Co očekáváte od ostatních účastníků? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Čeho chcete svojí účastí dosáhnout? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	

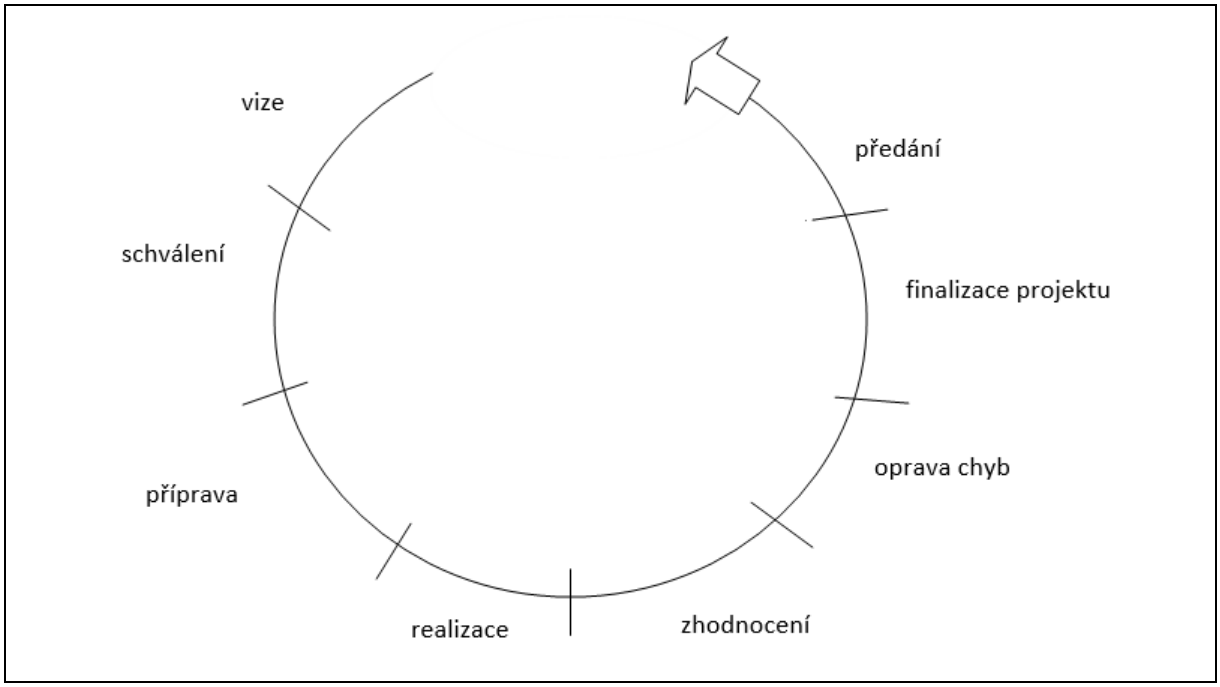
Příloha 5.6.1.3

Příloha 5.6.1.4

VÝSTUPY Z DISTANČNÍ ČÁSTI	
Otázka:	**Prostor pro Vaše poznámky, postřehy:**
Které téma z distančních vzdělávacích materiálů nejvíce Vás nejvíce zaujalo a proč? Jaký projekt byste ve vaší škole rádi realizovali? Máte zkušenost s realizací nějaké změny ve vaší škole?	

Příloha 5.6.3.1

Příloha 5.6.4.1

Vyžaduje vaše organizace změnu?
Pokud ano, o jak zásadní změnu by se mělo jednat? A proč?
Jaké zdroje budou při její realizaci využity?
Jakým způsobem se změna dotkne zaměstnanců?
Budou ji podporovat, nebo bojkotovat?
Jak by měl vypadat člověk, který bude za realizaci změny zodpovědný?
Považujete se za člověka, který by mohl změnu garantovat?
Znáte člověka, který by byl vhodným garantem úspěšné změny?
Jak by měl vypadat cílový stav?
Jak by měla změna proběhnout? Jsou lepší pomalé změny, nebo rychlé revoluce?
Lze změnu naplánovat do nejmenšího detailu?
Jaká rizika neúspěchu vidíte a jak je můžete řešit?
Jakým způsobem lze poznat, je-li změna úspěšná, nebo není?
Je možné proces změny modifikovat v jejím průběhu?
Považujete stěhování za proces změny? Co je a co není změna?
Uveďte příklady úspěšných změn ze svého okolí.
Uveďte příklady neúspěšných změn ze svého okolí.

5.7 Tematický blok č. 7 (Doplňkový tematický blok IV – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy)

- Standard lektora DTB IV (http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/)
- Prezentace (http://www.klus.upol.cz/2020/09/29/powerpointove-prezentace/):
    - Prevence umísťování dětí a žáků do zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy
    - Podpora ambulantní služby za účelem vyšší míry prevence
    - Zavádění postupů vedoucích k pouze krátkodobému pobytu dětí a žáků s rizikovým chováním v internátních nebo celodenních střediscích výchovné péče
    - Zavádění intenzivní terapeutické práce s dítětem a žákem a podporování intenzivní práce s rodinou v době, kdy je dítě/žák krátkodobě mimo rodinu
    - Vymezení a způsoby řešení problémů, které musejí vedoucí pedagogičtí pracovníci řešit při výchovné a vzdělávací činnosti v domovech mládeže a zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy
    - Pochopení a vytváření podmínek pro efektivní způsoby vedení domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy
- Baterie DTB IV – řešení (https://unifor.upol.cz/pedagogicka, uživatelské jméno: esfklus; heslo:esfklus2019)

Baterie testových otázek včetně řešení (správná odpověď označena barevně):

Mezi nejčastější projevy problémového chování dítěte umístěného ve školském zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy patří:

a) krádeže, vandalismus, šikana, kyberšikana
b) toulání, gambling, sexuálně rizikové chování

Školská zařízení pro výkon ústavní výchovy jsou:

a) diagnostický ústav, dětský domov, dětský domov se školou, výchovný ústav
b) dětský domov, dětský domov se školou, výchovný ústav, středisko výchovné péče

Pojem „labelling“ vymezuje:

a) teorii nálepkování
b) teorii hledání

Mezi pomáhající profese řadíme:

a) advokáty, sociální pracovníky, učitele
b) sociální pracovníky, zdravotníky, pedagogy, psychology

V pomáhajících profesích hraje je považováno za podstatné:

a) vztah mezi pomáhajícím profesionálem a klientem
b) aktivita pomáhajícího pracovníka

Mezi stěžejní funkce manažerské práce lze zařadit:

a) plánování, organizování, personalistika, vedení, kontrování

b) analýza problému, zpětná vazba, hledání řešení

Styly vedení lidí můžeme rozdělit na:

a) otevřený, uzavřený
b) autokratický, demokratický, delegující

Z hlediska funkčnosti rozlišujeme následující typy rodin:

a) funkční, problémová, dysfunkční, afunkční
b) autoritativní, demokratický, liberální

Termín sanace ve smyslu sanace rodiny se vymezuje jako:

a) uspokojení, uklidnění, urovnání
b) vyléčení, uzdravení, napravení

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi se poskytují formou:

a) ambulantní, terénní
b) pobytovou, poradenskou

Mezi školská poradenská zařízení patří:

a) pedagogicko-psychologická poradna, speciálněpedagogické centrum
b) pedagogicko-psychologická poradna, středisko výchovné péče

Školní poradenské pracoviště tvoří:

a) školní psycholog, školní speciální pedagog, výchovný poradce
b) školní psycholog, školní speciální pedagog, výchovný poradce, metodik prevence

Specifická primární prevence je vymezována na následujících úrovních:

a) všeobecná, selektivní, indikovaná
b) komplexní, konstruktivistická, kooperující

Střediska výchovné péče poskytují služby:

a) poradenské, podpůrné, psychoterapeutické, psychiatrické
b) diagnostické, intervenční, poradenské, terapeutické, preventivně výchovné, edukační

Pro práci s klientem ve středisku výchovné péče je podstatná:

a) míra a závažnost projevů problémového chování
b) dobrovolnost a aktivní účast

Psychoterapie je vymezována jako:

a) léčba psychickými prostředky
b) léčba všemi možnými prostředky

Hipoterapie má specifické postavení ve:

a) fyzioterapii
b) sociální pedagogice

Pro expresivní terapie se také používají termíny:

a) edukační
b) kreativní, umělecké

Terapie využívané ve speciálněpedagogickém kontextu mají formy:

a) individuální, skupinová
b) hromadná, skupinová

Mezi expresivní terapie využívané ve speciálněpedagogickém kontextu jsou řazeny:

a) zooterapie, činnostní terapie, dramaterapie, terapie hrou
b) arteterapie, dramaterapie, muzikoterapie, taneční terapie, biblioterapie

Seznam doporučené literatury pro lektora:

BECHYŇOVÁ, Věra: *Sociální práce s rodinou aneb sanace rodiny.* Dostupné z: https://sancedetem.cz/hledam-pomoc. 2016.

EVANGELU, Jaroslava Ester a FRIDRICH, Oldřich. *133 her pro motivaci a rozvoj týmů*. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 2011. 176 s. Management. ISBN 978-80-247-3927-4.

GILLERNOVÁ, Ilona, KREJČOVÁ, Lenka a kol. *Sociální dovednosti ve škole.* Vyd. 1., Praha: Grada Publishing a.s., 2012, 248 s. ISBN 978-80-247-3472-9

KOPŘIVA, Karel. *Lidský vztah jako součást profese: psychoterapeutické kapitoly pro sociální, pedagogické a zdravotnické profese.* Vyd. 4., Praha: Portál, 2000. 147 s., ISBN 80-7178-429-X.

Metodické doporučení MPSV č. 9/2009 k sociální práci s ohroženou rodinou. 2009

Miovský, Michal a kol.: *Prevence rizikového chování ve školství.* Vyd. 2., Praha: Univerzita Karlova, 1.lékařská fakulta, Klinika adiktologie, 2015. ISBN 978-80-7422-392-1

MYŠKOVÁ, Lucie. *Standardy kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy a standardy kvality péče ambulantních středisek výchovné péče.* Vyd.1., Praha: NÚV, školské poradenské zařízení a zařízení pro DVPP, 2018., 96 s., ISBN 978-80-7481-222-4

RADLER, Hermann. *Pro a proti institucionalizaci.* Soubor přednášek z mezinárodní konference. Starý most s.r.o. Plzeň 2018. ISBN 978-80-87338-82-7.

Rieger, Zdeněk: *Loď skupiny. Inspirace pro současné i budoucí lodivody ve skupinové terapii.* Vyd. 2., Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-222-5

Elektronické zdroje

KRULIŠ, Jiří. Efektivní vedení týmů. In: *SimpleTalent* [online]. 19. 11. 2015. Dostupné z: http://www.simpletalent.cz/blog/efektivni-vedeni-tymu

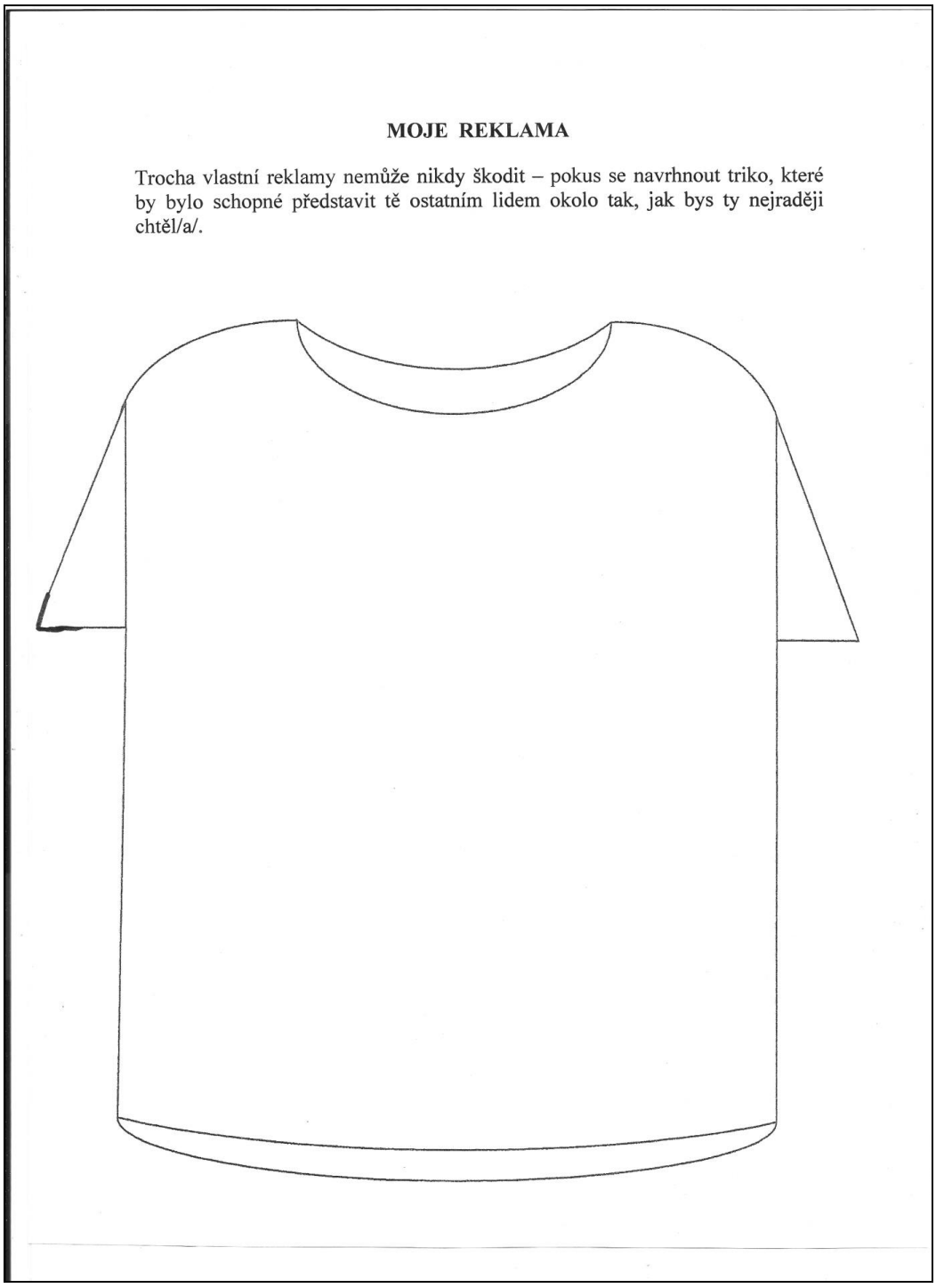
Náhradní rodinná péče – základní informace. Dostupné z: http://www.nicm.cz/nahradni-rodinna-pece-zakladni-informace. Národní informační centrum pro mládež. 2018.

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027 [online]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/strategie-a-koncepce-ap-msmt

SOUČEK, Zdeněk. Jednoduché, ale účinné metody vedení lidí. *MŘ: Moderní řízení* [online]. Economia, 2007, 27. 1. 2007. ISSN 1213-7693. Dostupné z: https://modernirizeni.ihned.cz/c1-23089575-jednoduche-ale-ucinne-metody-vedeni-lidi

Seznam příloh:

Příloha 5.7.3.1

MOJE REKLAMA

Trocha vlastní reklamy nemůže nikdy škodit – pokus se navrhnout triko, které by bylo schopné představit tě ostatním lidem okolo tak, jak bys ty nejraději chtěl/a/.

5.8 Tematický blok č. 8 (Doplňkový tematický blok V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání)

- Standard lektora DTB V (http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/)
- Prezentace (http://www.klus.upol.cz/2020/09/29/powerpointove-prezentace/):
  - Kooperace a benefity v rámci zájmového vzdělávání
  - Plánování aktivit v zájmovém vzdělávání
  - Podpora zapojení pedagogů do aktivit školního klubu
  - Projektování, řízení a fundraising
  - Volný čas, rekreace, mimoškolní vzdělávání
- Baterie DTB V – řešení (https://unifor.upol.cz/pedagogicka, uživatelské jméno: esfklus; heslo: esfklus2019)

Baterie testových otázek včetně řešení (správná odpověď označena barevně):

Účastníkem vzdělávání ve školním klubu:

a) nemůže být žák prvního stupně základní školy,
b) může být žák prvního stupně základní školy.

Podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, získá pedagog volného času kvalifikaci mj. vysokoškolským vzděláním:

a) v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd,
b) v akreditovaném studijním programu pouze v oboru Pedagogika volného času, Vychovatelství nebo Sociální pedagogika.

Podle Eisenhowerova principu má manager delegovat zejména úkoly, které se nachází v kvadrantu:

a) důležité a naléhavé,
b) nedůležité a naléhavé.

Školskými zařízeními pro zájmové vzdělávání jsou:

a) školní družiny, školní kluby, střediska volného času,
b) školní družiny, školní kluby, domy dětí a mládeže, domovy mládeže.

Školní sportovní klub v rámci Asociace školních sportovních klubů:

a) nemá vlastní právní subjektivitu,
b) má vlastní právní subjektivitu – jedná se o zapsaný spolek.

Cíle, obsah a další náležitosti vzdělávání ve školních klubech jsou stanoveny:

a) rámcovým vzdělávacím programem pro zájmové vzdělávání,
b) školním vzdělávacím programem konkrétního školního klubu.

Do marketingového mixu dle inovovaného pojetí „8P“ řadíme:

a) physical evidence, place, product, price, principles, promotion, process, people.

b) place, promotion, physical evidence, productivity, process, people, product, price,

Činnost školního klubu podle § 6 Vyhlášky č. 74/2005 Sb. se uskutečňuje zejména:

a) pravidelnou činností, příležitostnou činností a otevřenou nabídkou spontánních činností,

b) pravidelnou činností, příležitostnou činností a osvětovou činností.

Fáze syndromu vyhoření dle Hanse Selye jsou:

a) poplach, vyčerpání, odpor,

b) poplach, odpor, vyčerpání.

Vzdělávací hodina v zájmovém vzdělávání:

a) trvá 60 minut,

b) trvá 45 minut.

Seznam doporučené literatury pro lektora:

EVANGELU, Jaroslava Ester a FRIDRICH, Oldřich. *133 her pro motivaci a rozvoj týmů*. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 2011. 176 s. Management. ISBN 978-80-247-3927-4.

GRECMANOVÁ, Helena, Miroslav DOPITA, Jana POLÁCHOVÁ-VAŠŤATKOVÁ a Jitka SKOPALOVÁ. *Klima školy. Soubor dotazníků pro učitele, žáky a rodiče.* Praha: Národní ústav pro vzděláván, 2012. ISBN 978-80-87063-80-4.

HÁTLOVÁ, Běla. Psychologické faktory sportovní činnosti dítěte. In KUČERA, Miroslav, Pavel KOLÁŘ, Ivan DYLEVSKÝ et al. *Dítě, sport a zdraví*. Praha: Galén, 2011, s. 115–120. ISBN 978-80-7262-712-7.

HAVLÍČKOVÁ, Ladislava, Staša BARTŮŇKOVÁ, Olga CHVÁLOVÁ a Josef ČERMÁK. *Zdravotní tělesná výchova.* Praha: Sportpropag, 1991.

HELLISON, Donald R. *Teaching responsibility through physical activity*. Champaign, Ill.: Human Kinetics, 1995, ISBN 0736046011

KALMAN, Michal a Jana VAŠÍČKOVÁ, eds. *Zdraví a životní styl dětí a školáků*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3409-4.

KALMAN, Michal, Zdeněk HAMŘÍK a Jan PAVELKA. *Podpora pohybové aktivity: pro odbornou veřejnost.* Olomouc: ORE-institut, 2009. ISBN 978-80-254-5965-2.

KASÍKOVÁ, Hana. *Kooperativní učení, kooperativní škola.* Praha: Portál, 1997. ISBN 8071781673.

KEBZA, Vladimír a Iva ŠOLCOVÁ. *Syndrom vyhoření*. Praha: Státní zdravotní ústav, 2003. ISBN 80-7071-231-7.

KLAVINA, Aija. *The Effect of Peer Tutoring on Interaction Behaviors in Inclusive Physical Education*. Riga, 2007. Disertační práce, Latvian Academy of Sport Education, Department of Sport Medicine and Physical Therapy.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Jak neztratit nadšení*. Praha: Grada, 1998. ISBN 8071695513.

ŠOPOVOVÁ, Jana. *Školní kluby a jejich koncepce*. České Budějovice, 2020. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta.

TROJANOVÁ, Irena. *Ředitel a střední management školy: průvodce pro ředitele a střední management ZŠ a SŠ*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0591-3.

5.9 Tematický blok č. 9 (Doplňkový tematický blok VI – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení)

- Standard lektora DTB VI (http://www.klus.upol.cz/2020/09/05/standardy-lektora/)
- Prezentace (http://www.klus.upol.cz/2020/09/29/powerpointove-prezentace/):
- Baterie testů DTB VI – řešení (https://unifor.upol.cz/pedagogicka, uživatelské jméno: esfklus; heslo: esfklus2019)

Baterie testových otázek včetně řešení (správná odpověď označena barevně):

Co je ransomware?

a) Druh nebezpečného počítačového viru, který bývá ukryt např. v přílohách e-mailů a který zablokuje uživatelům přístup do počítače a zároveň zašifruje soubory.
b) Druh hesla, které je velmi bezpečné a technicky "neprolomitelné".

Co je dvoufaktorové ověření (např. účtu)?

a) Zabezpečení účtu pomocí více technologií současně - např. pomocí hesla a potvrzující SMS zprávy v mobilním telefonu.
b) Ověření účtu pomocí toho, že zadáme své heslo vícekrát za sebou (minimálně dvakrát).

Funkce pomůcek a moderní didaktické techniky jsou: gnozeologické, psychologické, didaktické, výchovné, sociální, racionalizační. Je to pravda?

a) ano
b) ne

Pomůcky a moderní didaktickou techniku je třeba využívat funkčně a smysluplně. Jejich využívání není cílem, ale pouze prostředkem, který má zvýšit efektivitu výchovně-vzdělávací práce. Jedná se o jedno z doporučení pro práci s pomůckami a moderní didaktickou technikou?

a) ano
b) ne

Autorem díla je jeho tvůrce, kterým může být:

a) Fyzická nebo právnická osoba.
b) Pouze fyzická osoba.

Citací díla se dle ustanovení § 31 autorského zákona mimo jiné rozumí:

a) Užití díla při vyučování pro ilustrační účel nebo při vědeckém výzkumu, kde účelem není dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu.
b) Užití díla při vyučování pro ilustrační účel nebo při vědeckém výzkumu, kde účelem je dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu.

Jak se nazývá dotykový tablet společnosti Apple?

a) Windows Surface
b) iPad

K čemu slouží aplikace iBooks Author?

a) Pro tvorbu elektronických (multimediálních) výukových materiálů.
b) Bezdrátové nabíjení dotykových tabletů.

Jak se nazývá webový nástroj zdarma k tvorbě a úpravě 2D grafiky?

a) Photopea
b) Adobe Photoshop

K výukovým objektům pro výuku programování můžeme využít?

a) Ozochobot
b) Robotickou kouli Sphero

Vyberte aplikaci pro tvorbu prezentací?

a) PowerPoint
b) Autodesk Maya

Jakými prvky můžeme obohatit prezentaci?

a) Přechody a animacemi
b) Kótami a vynášecími čárami

Jak dělíme cloud computing podle modelu nasazení?

a) PIaaS, PaaS
b) Veřejný cloud a soukromý cloud

Vyberte cloudové řešení společnosti Microsoft?

a) Office 365
b) Micro Apps

Jak dělíme data na internetu?

a) Zarovnaná a nezarovnaná
b) Měkká a tvrdá

Jak můžeme zabezpečit data?

a) Heslem, Pinem
b) Pojistným kolíkem, závlačkou, čepem

Jak se nazývá jeden z nejpoužívanějších školních informačních systémů?

a) Bakaláři
b) Maturanti

Modulem školního informačního systému je…?

a) Třídní kniha
b) Vyšetřovací spis

Seznam doporučené literatury pro lektora:

BATYSTA, František, 2015. *Využití cloud computingu v praxi*. Písek: Centrum aplikovaného výzkumu a dalšího vzdělávání.

ČERMÁK, Jiří (2003). *Internet a autorské právo*. Praha: Linde. ISBN 80-7201-423-4.

EVANGELU, Jaroslava Ester a FRIDRICH, Oldřich. *133 her pro motivaci a rozvoj týmů*. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 2011. 176 s. Management. ISBN 978-80-247-3927-4.

DOSTÁL, Jiří, 2011. *Školní informační systémy.* 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, ISBN 978-80-244-2784-3.

HRKAL, Marek, 2018. *Odprezentuj: průvodce přípravou prezentace.* Ilustroval Marek ANDĚL, ilustroval Remi PAVLOVSKÁ. Brno: BizBooks, ISBN 978-80-265-0810-6.

JANEČEK, Vladislav. *Jak na iBooks Author. SuperApple Magazín.* 2012. Dražovice. Ročník 2. Číslo 3. s. 72n. ISSN 1805-0212.

KERNIGHAN, Brian W, 2019. *Jak porozumět digitálnímu světu: vše, co potřebujete vědět o internetu, bezpečnosti a soukromí*. Přeložil Petr HOLČÁK. Praha: Argo, Zip (Argo: Dokořán). ISBN 978-80-7363-903-7.

KLATOVSKÝ, Karel, 2016. *Microsoft® PowerPoint® 2016 nejen pro školy.* Prostějov: Computer Media, ISBN 978-80-7402-251-7.

LAVRINČÍK, Jan, 2013. *Tvorba výukových materiálů pro tablety iPad.* In Trendy ve vzdělávání 1. vyd. Olomouc: GEVAK, 2013. ISSN 1805-8949.

PETTY, G., 1996. *Moderní vyučování.* 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-070-7.

SRSTKA, Jiří a kol. (2017). *Autorské právo a práva související*. Praha: Leges. ISBN 978-80-7502-240-0.

SZOTKOWSKI, R., 2013. *Od běžné školní tabule k tabuli interaktivní.* 1. vyd. Brno: Paido. ISBN 978-80-7315-247-5.

TELEC, Ivo a TŮMA, Pavel (2007). *Autorský zákon - komentář*. Praha: C.H.Beck. ISBN: 978-80-7179-608-4.

5.10 Publikace o vzdělávacích modulových programech a výstupech programu

Pro potřeby projektu KLÚŠ byla vytvořena publikace o vzdělávacích modulových programech a výstupech projektu, která shrnuje a stručně představuje jednotlivé tematické bloky a výstupy. Tato publikace je v elektronické podobě dostupná zde: http://www.klus.upol.cz/2021/03/04/konference-projektu-kompetence-leadera-uspesne-skoly-klus/

6 Příloha č. 3 – Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi

Níže jsou uvedeny jednotlivé závěrečné zprávy z ověřování dílčích tematických bloků.

6.1 Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi: Základní tematický blok

Zpráva o ověření programu v praxi

~~průběžná/~~závěrečná

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	Základní tematický blok
Pořadové číslo zprávy o realizaci	3

II.

Místo ověření programu	**Datum ověření programu**	**Cílová skupina, s níž byl program ověřen**
Hotel Akademie Hrubá Voda	28.11–29. 11. 2019	**vedoucí pedagogičtí pracovníci škol a školských zařízení (21 osob)**

III.

1. Stručný popis procesu ověření programu

a) Jak probíhalo ověření programu (organizace, počet účastníků, počet realizátorů atd.)?

Ověřování vzdělávacího modulového programu základního tematického bloku proběhlo celkem 3x a bylo rozděleno do tří částí, probíhalo v říjnu a listopadu 2019.

Ověřování distanční části vzdělávacího modulového programu ZTB v rozsahu 26 hodin probíhalo prostřednictvím e-learningového systému LMS Unifor, do něhož účastníci ověřování obdrželi přístup.
V tomto e-learningovém systému pak měli k dispozici k prostudování vytvořené výukové materiály a také testové položky k procvičování.

Třetí ověřování prezenční části vzdělávacího modulového programu ZTB v rozsahu 12 hodin bylo realizováno v hotelu Akademie v Hrubé Vodě, ve dnech 28. 11.–29. 11. 2019 a bylo rozděleno do dvou částí dle příslušných lektorů.
1. den ověřování prezenční části - Mgr. Blažena Mačáková
2. den ověřování prezenční části - PhDr. Dan Blaha a na konci byly cílové skupině předány evaluační dotazníky a reflektivní zprávy k vyplnění.

Část sdílení zkušeností probíhala formou vzájemných návštěv v rámci zapojených organizací zapojených do projektu a 3. ověřování ZTB.

b) Jaký byl zájem cílové skupiny?
Cílová skupina o vzdělávání projevila zájem, zejména pobytové semináře jsou u dané cílové skupiny oblíbené.

c) Jaká byla reakce cílové skupiny?
Cílová skupina byla spokojená s obsahem i s výkonem lektorů, účastníci byli spokojeni i s pobytovou formou vzdělávání – nikdo nikam nemusí spěchat a je čas i na individuální setkání a konzultace problematiky vedení školy.

2. Výsledky ověření

a) Výčet hlavních zjištění/problémů z ověřování programu:

Nebyly zjištěny problémy.

b) Návrhy řešení zjištěných problémů:

Problémy nebyly zjištěny

c) *Bude/byl vytvořený program upraven?*

Po třetím ověření nebude program upraven.

d) *Jak a v kterých částech bude program na základě ověření upraven?*
Bez úprav.

3. Hodnocení účastníků a realizátorů ověření[3]

a) *Jak účastníci z cílové skupiny hodnotili ověřovaný program?*

Účastníci hodnotili program jako ucelený, dobře zpracovaný a využitelný v praxi.

b) *Co bylo v programu hodnoceno v rámci ověřovací skupiny nejlépe?*

Ucelenost, úplnost a praktičnost.

c) *Jak byl hodnocen věcný obsah programu?*
Dle výsledků evaluačního šetření byli účastníci s jednotlivými tématy navrženými do vzdělávacího modulu základního tematického bloku spokojeni. Byli rovněž spokojeni se zpracováním výukových materiálů a orientací v e-learningovém systému LMS Unifor. Materiály byly hodnoceny jako využitelné v praxi, v některých případech byly materiály hodnoceny jako příliš rozsáhlé.

d) *Jak bylo hodnoceno organizační a materiální zabezpečení programu?*
Organizace byla ze strany účastníků hodnocena kladně, a to ve všech třech rovinách – jak prezenční, distanční, tak i sdílení zkušeností.

e) *Jak byl hodnocen výkon realizátorů programu?*

Naprosto bez připomínek

f) *Jaké měli účastníci výhrady/připomínky?*

Nebyly žádné výhrady

g) *Opakovala se některá výhrada/připomínka ze strany účastníků častěji? Jaká?*

Nebyly žádné výhrady

h) *Budou případné připomínky účastníků zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?*

Nebyly žádné výhrady

i) *Jak byl program hodnocen ze strany realizátorů programu?*

Pozitivně

[3] Vychází z evaluačních dotazníků žáků, učitelů, realizátorů programů – pracovníků neformálního vzdělávání či záznamů z rozhovorů s dětmi, které příjemce uchovává pro kontroly na místě.

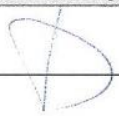
j) *Navrhují realizátoři úpravy programu, popř. jaké?*

Ne

k) *Budou tyto návrhy realizátorů zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?*

Ne

l) *Konkrétní výčet úprav, které budou na základě ověření programu zapracovány do další/finální verze programu:*
V současné době nebyly navrženy žádné úpravy

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Mgr. Kateřina Petrová	5.12.2019 Olomouc	

6.2 Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi: Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro MŠ a SPgŠ

Zpráva o ověření programu v praxi

~~průběžná~~/závěrečná

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení se zaměřením na MŠ a SPgŠ
Pořadové číslo zprávy o realizaci	3

II.

Místo ověření programu	**Datum ověření programu**	**Cílová skupina, s níž byl program ověřen**
Přerov	**12. 9. 2019**	**Vedoucí pedagogičtí pracovníci MŠ a SPgŠ (15 osob)**

III.

1. Stručný popis procesu ověření programu
a) Jak probíhalo ověření programu (organizace, počet účastníků, počet realizátorů atd.)? *Organizaci ověřovací skupiny měl na starost Mgr. M. Kopečná (zajištění školící místnosti, objednávka stravného, oslovení spolupracujících škol distribuce pozvánek, kontakt se školami, sběr přihlášek, komunikace s lektorem, OPP a zajištění materiálů pro účastníky. Počet účastníků ověřovací skupiny byl 15.* *b) Jaký byl zájem cílové skupiny?* *Hlavním zájmem cílové skupiny bylo získat nové informace v oblasti formativního hodnocení.* *c) Jaká byla reakce cílové skupiny?* *Pozitivní – všichni účastníci projevovali pochvalné výroky a vysoký přínos pro jejich pedagogickou praxi.*

2. Výsledky ověření
a) Výčet hlavních zjištění/problémů z ověřování programu: *Žádné problémy se neobjevily – vše probíhalo dle plánu* *b) Návrhy řešení zjištěných problémů:* *c) Bude/byl vytvořený program upraven?* *Není nutné.* *d) Jak a v kterých částech bude program na základě ověření upraven?* *Není nutné.*

3. Hodnocení účastníků a realizátorů ověření[4]

a) *Jak účastníci z cílové skupiny hodnotili ověřovaný program?*

Všechny účastnice se vyjadřovaly velmi pochvalně a vysoce hodnotily jak erudovanost lektorky Bc. Lenky Poláškové, tak pozitivní přínos získaných informací pro svou praxi.

b) *Co bylo v programu hodnoceno v rámci ověřovací skupiny nejlépe?*

Připravenost semináře celkově (prostředí a kvalita získaných informací).

c) *Jak byl hodnocen věcný obsah programu?*

Velmi kladně-všechny účastnice byly s obsahem semináře spokojené, hodnotily jako ve/ni přínosný.

d) *Jak bylo hodnoceno organizační a materiální zabezpečení programu?*

Účastnice byly nadšené, prostředí se jim velmi líbilo a vysoce oceňovaly kvalitní zázemí.

e) *Jak byl hodnocen výkon realizátorů programu?*

Většina účastnic osobně vyjádřila své poděkování přítomné realizátorce Mgr. M. Kopečné (potažmo poděkovala za organizaci semináře realizátorům PdF projektu KLÚŠ).

f) *Jaké měli účastníci výhrady/připomínky?*

Vůbec žádné.

g) *Opakovala se některá výhrada/připomínka ze strany účastníků častěji? Jaká?*

Žádná.

h) *Budou případné připomínky účastníků zapracovány do další verze programu?*

Pokud ne, proč?

Žádné připomínky.

i) *Jak byl program hodnocen ze strany realizátorů programu?*

[4] Vychází z evaluačních dotazníků žáků, učitelů, realizátorů programů – pracovníků neformálního vzdělávání či záznamů z rozhovorů s dětmi, které příjemce uchovává pro kontroly na místě.

Ze strany realizátorů se akce jevila jako velmi přínosná pro účastníky, kteří se během celého semináře aktivně zapojovali do diskuze a vyměňovali si své zkušenosti.

j) Navrhují realizátoři úpravy programu, popř. jaké?

Ne.

k) Budou tyto návrhy realizátorů zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?

Ne.

l) Konkrétní výčet úprav, které budou na základě ověření programu zapracovány do další/finální verze programu:

Bez úprav.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Marika Kopečná, Mgr.	12.9.2019 Přerov	

6.3 Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi: Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro ZŠ

Zpráva o ověření programu v praxi

~~průběžná~~/závěrečná

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení se zaměřením na ZŠ
Pořadové číslo zprávy o realizaci	3

II.

Místo ověření programu	Datum ověření programu	Cílová skupina, s níž byl program ověřen
Umělecké centrum UP Olomouc Komorní sál č. 112	**19. 9. 2019**	**Vedoucí pracovníci základních škol (15 osob)**

III.

1. Stručný popis procesu ověření programu

a) *Jak probíhalo ověření programu (organizace, počet účastníků, počet realizátorů atd.)?*

Účastníci obdrželi pozvánku a přístup do LMS Unifor, kde byly vloženy materiály k distanční části programu. Prezenční části se zúčastnilo 15 vedoucích pracovníků ZŠ.

Seminář realizoval 1 lektor. Ověření programů proběhlo z 90 % ve skupinách při praktických činnostech.

b) *Jaký byl zájem cílové skupiny?*

Účastníci projevovali o téma formativního hodnocení a jeho zavádění na školách aktivní zájem.

c) *Jaká byla reakce cílové skupiny?*

Cílová skupina reagovala velmi pozitivně. Všichni se aktivně zapojovali do nabízených aktivit a diskuzí k tématu.

2. Výsledky ověření

a) *Výčet hlavních zjištění/problémů z ověřování programu:*

Více konkrétních situací z praxe (1x). Stejné příklady jako v distančním materiálu (1x).

b) *Návrhy řešení zjištěných problémů:*

V semináři uvést jiné příklady z praxe než v distančním vzdělávání. Uvést více příkladů.

Uspořádání místnosti pro práci ve skupinách.

c) *Bude/byl vytvořený program upraven?*

Ne

d) *Jak a v kterých částech bude program na základě ověření upraven?*

Nebude upravován.

3. Hodnocení účastníků a realizátorů ověření[5]

a) *Jak účastníci z cílové skupiny hodnotili ověřovaný program?*

Velmi kladně

b) *Co bylo v programu hodnoceno v rámci ověřovací skupiny nejlépe?*

Vše bylo hodnoceno velmi kladně.

c) *Jak byl hodnocen věcný obsah programu?*

Velmi kladně.

d) *Jak bylo hodnoceno organizační a materiální zabezpečení programu?*

Velmi kladně.

e) *Jak byl hodnocen výkon realizátorů programu?*

Realizátor reagoval na potřeby účastníků. Jasný a srozumitelný přednes propojoval teorii a praxi. Skvělý, erudovaný lektor. Přínosné pro praxi.

f) *Jaké měli účastníci výhrady/připomínky?*

Žádné.

g) *Opakovala se některá výhrada/připomínka ze strany účastníků častěji? Jaká?*

Ne.

[5] Vychází z evaluačních dotazníků žáků, učitelů, realizátorů programů – pracovníků neformálního vzdělávání či záznamů z rozhovorů s dětmi, které příjemce uchovává pro kontroly na místě.

h) *Budou případné připomínky účastníků zapracovány do další verze programu?*

Pokud ne, proč?

Nebudou, protože žádné nebyly.

i) *Jak byl program hodnocen ze strany realizátorů programu?*

Realizátor nedoporučuje změny v programu hodnocení zájmu a reakce cílové skupiny č. 2.

j) *Navrhují realizátoři úpravy programu, popř. jaké?*

Ne.

k) *Budou tyto návrhy realizátorů zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?*

Nebudou, žádné nebyly.

l) *Konkrétní výčet úprav, které budou na základě ověření programu zapracovány do další/finální verze programu:*

Nebudu další úpravy.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	NANA JAKUBÍKOVÁ, Mgr.	20. 9. 2019	

6.4 Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi: Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení – verze pro SŠ

Zpráva o ověření programu v praxi

~~průběžná~~/závěrečná

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	Doplňkový tematický blok I (DTB I – SŠ): Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení se zaměřením na SŠ
Pořadové číslo zprávy o realizaci	4

II.

Místo ověření programu	**Datum ověření programu**	**Cílová skupina, s níž byl program ověřen**
Umělecké centrum UP, Univerzitní 3-5, Olomouc	**21. 11. 2019**	**Vedoucí pedagogičtí pracovníci škol a školských zařízení** **(17 osob)**

III.

1. Stručný popis procesu ověření programu
a) *Jak probíhalo ověření programu (organizace, počet účastníků, počet realizátorů atd.)?* Ověření programu proběhlo v Uměleckém centru UP Olomouc pro 16 účastníků, realizoval 1 lektor b) *Jaký byl zájem cílové skupiny?* Zájmem cílové skupiny bylo dozvědět se co to je formativní hodnocení, jestli je možné ho zavádět do praxe škol a jestli takto postavený program (vzdělávací) vyhovuje potřebám pedagogů c) *Jaká byla reakce cílové skupiny?* Cílová skupina reagovala kladně, účastníci se zapojovali, pracovali aktivně ve skupinách, diskutovali s lektorem.

2. Výsledky ověření
a) *Výčet hlavních zjištění/problémů z ověřování programu:* Nebyly zjištěny žádné problémy b) *Návrhy řešení zjištěných problémů:* c) *Bude/byl vytvořený program upraven?* Ne. d) *Jak a v kterých částech bude program na základě ověření upraven?* *Nebude upraven.*

3. Hodnocení účastníků a realizátorů ověření[6]
a) *Jak účastníci z cílové skupiny hodnotili ověřovaný program?* Většina respondentů byla s průběhem a koncepcí vzdělávacího modulového programu spokojena a neměla větších připomínek k úpravě. b) *Co bylo v programu hodnoceno v rámci ověřovací skupiny nejlépe?* Účastníci kladně hodnotili přínos témat pro praxi.

[6] Vychází z evaluačních dotazníků žáků, učitelů, realizátorů programů – pracovníků neformálního vzdělávání či záznamů z rozhovorů s dětmi, které příjemce uchovává pro kontroly na místě.

c) *Jak byl hodnocen věcný obsah programu?*
Účastníci byli spokojeni s programem jak z hlediska kvality zpracování, aplikovatelnosti do praxe, tak i srozumitelnosti.

d) *Jak bylo hodnoceno organizační a materiální zabezpečení programu?*
Bez výhrad. Účastníci oceňovali prostředí, ve kterém se seminář konal, důstojné prostředí.

e) *Jak byl hodnocen výkon realizátorů programu?*
Lektor byl hodnocený kladně, vstřícný, vzorně připravený

f) *Jaké měli účastníci výhrady/připomínky?*
Pouze požadavek na proškolení dalších osob ve škole – nesouvisí s ověřováním programu.

g) *Opakovala se některá výhrada/připomínka ze strany účastníků častěji? Jaká?*
Ne.

h) *Budou případné připomínky účastníků zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?*
Ne, žádné nebyly.

i) *Jak byl program hodnocen ze strany realizátorů programu?*
Ve všech bodech lektorem hodnocen 2.

j) *Navrhují realizátoři úpravy programu, popř. jaké?*
Realizátor nedoporučuje úpravu programu.

k) *Budou tyto návrhy realizátorů zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?*

l) *Konkrétní výčet úprav, které budou na základě ověření programu zapracovány do další/finální verze programu:*
Nebudou úpravy.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	IVANA JAKUBÍKOVÁ, Mgr.	26. 11. 2019 Jeseník	

6.5 Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi: Doplňkový tematický blok II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol

Zpráva o ověření programu v praxi

~~průběžná~~/závěrečná

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	Doplňkový tematický blok II (DTB II) – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol
Pořadové číslo zprávy o realizaci	6

II.

Místo ověření programu	Datum ověření programu	Cílová skupina, s níž byl program ověřen
Forma: webinář Místo konání: on-line prostředí, platforma Big Blue Button	**22. 10. a 23. 10. 2020**	**Vedoucí pedagogičtí pracovníci škol a školských zařízení (10 osob)**

III.

1. Stručný popis procesu ověření programu
a) Jak probíhalo ověření programu (organizace, počet účastníků, počet realizátorů atd.)?
Ověření DTB II probíhalo ve dvou částech – distanční část v rozsahu 16 hod., prezenční část v rozsahu 8 hod. Distanční část probíhala v e-learningovém prostředí LMS UNIFOR, do něhož obdrželi účastníci přístup. V LMS UNIFOR měli účastníci k dispozici vytvořené distanční vzdělávací materiály, které si nastudovali před prezenční částí ověřování vzdělávacího modulového programu DTB.

Prezenční část vzdělávacího modulového programu probíhala formou webináře prostřednictvím platformy BigBlueButton ve dnech 22. 10. a 23. 10. 2020 a to vždy od 14:00 do 17:30 hod. Prezenční část vedla lektorka Mgr. Lenka Polášková.
Lektor a účastníci prostřednictvím této platformy mohli komunikovat navzájem, diskutovat a sdělovat zkušenosti z praxe.

b) *Jaký byl zájem cílové skupiny?*

Zájem cílové skupiny byl v prezenční podobě o něco vyšší než v aktuálně nabídnuté online formě. Tato forma nevyhovuje každému a není v silách organizátora zajistit, že se všem zdaří připojení, není možné ovlivnit kvalitní internetové připojení všech účastníků. Ti, kteří se zúčastnili, projevovali aktivní zájem, účastnili se diskusí na chatu, vstupovali přes mikrofon a využívali nabízených anket.

c) *Jaká byla reakce cílové skupiny?*

Účastníci byli spokojeni jak s distanční částí vzdělávacího modulového programu, tak s prezenční částí, online formu výuky hodnotili pozitivně. Oceňovali kvalitu semináře a profesionální technickou a organizační přípravu.

2. Výsledky ověření

a) *Výčet hlavních zjištění/problémů z ověřování programu:*

Žádné problémy nenastaly. Prezentovanému obsahu všichni pozorně naslouchali a oceňovali jeho přínos do své praxe.

b) *Návrhy řešení zjištěných problémů:*

Nejsou.

c) *Bude/byl vytvořený program upraven?*

Nebude.

d) *Jak a v kterých částech bude program na základě ověření upraven?*

Nebude.

3. Hodnocení účastníků a realizátorů ověření[7]

a) Jak účastníci z cílové skupiny hodnotili ověřovaný program?

Účastníci hodnotili program jako ucelený, kvalitně zpracovaný a užitečný pro praxi.

b) Co bylo v programu hodnoceno v rámci ověřovací skupiny nejlépe?

Praktičnost a ucelenost podaných informací.

c) Jak byl hodnocen věcný obsah programu?

Účastníci hodnotili věcný obsah kladně.

d) Jak bylo hodnoceno organizační a materiální zabezpečení programu?

Organizace prostřednictvím videokonference byla přijata hodnocena jako nejlepší řešení v dané situaci.

e) Jak byl hodnocen výkon realizátorů programu?

Kladně.

f) Jaké měli účastníci výhrady/připomínky?

Bez připomínek.

g) Opakovala se některá výhrada/připomínka ze strany účastníků častěji? Jaká?

Ne.

h) Budou případné připomínky účastníků zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?

Ne.

i) Jak byl program hodnocen ze strany realizátorů programu?

Vzdělávací modulový program DTB II hodnotíme kladně. Se změnou prezenčního ověřování ve formě videokonference nebyl až na jeden případ problém.

j) Navrhují realizátoři úpravy programu, popř. jaké?

Nejsou navrženy žádné úpravy.

[7] Vychází z evaluačních dotazníků žáků, učitelů, realizátorů programů – pracovníků neformálního vzdělávání či záznamů z rozhovorů s dětmi, které příjemce uchovává pro kontroly na místě.

k) *Budou tyto návrhy realizátorů zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?*

Bez úprav.

l) *Konkrétní výčet úprav, které budou na základě ověření programu zapracovány do další/finální verze programu:*

Bez úprav.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Mgr. Ivana Jakubíková	24. 10. 2020, Olomouc	

6.6 Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi: Doplňkový tematický blok III: Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení

Zpráva o ověření programu v praxi

~~průběžná~~/závěrečná

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	Doplňkový tematický blok III (DTB III): Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení
Pořadové číslo zprávy o realizaci	6

II.

Místo ověření programu	**Datum ověření programu**	**Cílová skupina, s níž byl program ověřen**
Forma: webinář ***Místo konání: on-line prostředí, platforma Big Blue Button***	**21. 10. a 23. 10. 2020**	**Vedoucí pedagogičtí pracovníci škol a školských zařízení (11 osob)**

III.

1. Stručný popis procesu ověření programu

a) Jak probíhalo ověření programu (organizace, počet účastníků, počet realizátorů atd.)?

Ověření DTB III probíhalo ve dvou částech – distanční část v rozsahu 16 hod., prezenční část v rozsahu 8 hod.

Distanční část probíhala v e-learningovém prostředí LMS UNIFOR, do něhož obdrželi účastníci přístup. V LMS UNIFOR měli účastníci k dispozici vytvořené distanční vzdělávací materiály, které si nastudovali před prezenční částí ověřování vzdělávacího modulového programu DTB.

Prezenční část vzdělávacího modulového programu probíhala formou webináře prostřednictvím platformy BigBlueButton ve dnech 21. 10. a 23. 10. 2020 od 8,30 – 12,00. Prezenční část vedl lektor Ing. Miloš Drdla, Dr., MBA, LL.M.
Lektor a účastníci prostřednictvím této platformy mohli komunikovat navzájem, diskutovat a sdělovat zkušenosti z praxe.

b) Jaký byl zájem cílové skupiny?

Zájem cílové skupiny byl velký, ale vzhledem ke konečné formě ověřování – on-line, byla účast nižší, než byl původní plán.

c) Jaká byla reakce cílové skupiny?

Účastníci byli spokojeni jak s distanční částí vzdělávacího modulového programu, tak s prezenční částí, online formu výuky hodnotili pozitivně. Máme dokonce i zpětnou vazbu o využití v praxi.

2. Výsledky ověření

a) Výčet hlavních zjištění/problémů z ověřování programu:

Žádné problémy nenastaly. Prezentovanému obsahu všichni pozorně naslouchali a oceňovali jeho přínos do své praxe.

b) Návrhy řešení zjištěných problémů:

Nebyly zjištěny žádné problémy.

c) Bude/byl vytvořený program upraven?

Ne.

d) Jak a v kterých částech bude program na základě ověření upraven?

Nebude.

3. Hodnocení účastníků a realizátorů ověření[8]

a) *Jak účastníci z cílové skupiny hodnotili ověřovaný program?*

Účastníci hodnotili program jako ucelený, kvalitně zpracovaný a užitečný pro praxi.

b) *Co bylo v programu hodnoceno v rámci ověřovací skupiny nejlépe?*

Praktičnost a ucelenost podaných informací.

c) *Jak byl hodnocen věcný obsah programu?*

Účastníci hodnotili věcný obsah kladně.

d) *Jak bylo hodnoceno organizační a materiální zabezpečení programu?*

Organizace prostřednictvím videokonference byla přijata hodnocena jako nejlepší řešení v dané situaci.

e) *Jak byl hodnocen výkon realizátorů programu?*

Kladně.

f) *Jaké měli účastníci výhrady/připomínky?*

Bez připomínek.

g) *Opakovala se některá výhrada/připomínka ze strany účastníků častěji? Jaká?*

Ne.

h) *Budou případné připomínky účastníků zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?*

Ne.

i) *Jak byl program hodnocen ze strany realizátorů programu?*

Vzdělávací modulový program DTB III hodnotíme kladně. Se změnou prezenčního ověřování ve formě videokonference nebyl problém. Účastníci kladně hodnotili výkon lektora

j) *Navrhují realizátoři úpravy programu, popř. jaké?*

[8] Vychází z evaluačních dotazníků žáků, učitelů, realizátorů programů – pracovníků neformálního vzdělávání či záznamů z rozhovorů s dětmi, které příjemce uchovává pro kontroly na místě.

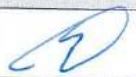
Nejsou navrženy žádné úpravy.

k) Budou tyto návrhy realizátorů zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?

Bez úprav.

l) Konkrétní výčet úprav, které budou na základě ověření programu zapracovány do další/finální verze programu:

Bez úprav.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Mgr. Kateřina Petrová	23. 10. 2020, Olomouc	

6.7 Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi: Doplňkový tematický blok III: Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení

Zpráva o ověření programu v praxi

~~průběžná~~/závěrečná

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	Doplňkový tematický blok IV (DTB IV) – Podpora kompetencí vedoucí pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy
Pořadové číslo zprávy o realizaci	4

II.

Místo ověření programu	**Datum ověření programu**	**Cílová skupina, s níž byl program ověřen**
PdF UP Olomouc, Žižkovo nám. 5	**3. 12. 2019**	**Vedoucí pedagogičtí pracovníci DM, DD, speciálních škol** **17 osob**

III.

1. Stručný popis procesu ověření programu
a) *Jak probíhalo ověření programu (organizace, počet účastníků, počet realizátorů atd.)?* *Organizaci ověřovací skupiny měla v kompetenci MgA. Hana Blažková (zajištění školící místnosti, objednávka stravného, oslovení spolupracujících škol – distribuce pozvánek, kontakt se školami, sběr přihlášek, komunikace s lektorem, DPP a zajištění materiálů pro účastníky). Počet účastníků ověřovací skupiny byl vzhledem ke specifičnosti cílové skupiny 13.* b) *Jaký byl zájem cílové skupiny?* *Hlavním zájmem cílové skupiny bylo získat nové informace v oblasti problematiky ústavní a ochranné výchovy a problematiky domovů mládeže.* c) *Jaká byla reakce cílové skupiny?* *Účastníci se rádi sešli jako kolegové a prodiskutovali aktuální problematiku jejich zaměření. Vládla přívětivá pracovní atmosféra.*

2. Výsledky ověření
a) *Výčet hlavních zjištění/problémů z ověřování programu:* *Nelogické spojení problematiky činnosti domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy = diametrálně odlišná problematika.* *Nevhodné načasování ověřování programu v době předvánoční.* *Příliš obecné informace.* *Některá témata nabídnout i v základním tematickém bloku školám a školským zařízením: najít odvahu problém oznámit a kam.* b) *Návrhy řešení zjištěných problémů:* *Oddělit skupinu vedoucích pracovníků DM a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy.* c) *Bude/byl vytvořený program upraven?* *Nebude.*

d) *Jak a v kterých částech bude program na základě ověření upraven?*

Nerelevantní.

3. Hodnocení účastníků a realizátorů ověření[9]

a) *Jak účastníci z cílové skupiny hodnotili ověřovaný program?*

Účastníci hodnotili jako nadstandardní, velmi příjemné, až překvapivé ve školství, profesionální přístup erudovaných lektorů.

b) *Co bylo v programu hodnoceno v rámci ověřovací skupiny nejlépe?*

Prostředí, zázemí, využití techniky, občerstvení, servis, komunikativní lektorské vedení.

c) *Jak byl hodnocen věcný obsah programu?*

Velmi kladně, účastníci ověřování hodnotili srozumitelnost, využitelnost v praxi, přehledné zpracování s využitím kazuistik a příkladů.

d) *Jak bylo hodnoceno organizační a materiální zabezpečení programu?*

Prostředí, zázemí, využití techniky, občerstvení, perfektně připraveno, vstřícnost realizačního týmu, technické zabezpečení bez závad a zdržování.

e) *Jak byl hodnocen výkon realizátorů programu?*

Účastníci poděkovali realizačnímu týmu za podnětné a příjemné prostředí, zajištění bezvadné pracovní atmosféry.

f) *Jaké měli účastníci výhrady/připomínky?*

Problematické parkování.

g) *Opakovala se některá výhrada/připomínka ze strany účastníků častěji? Jaká?*

Žádná.

h) *Budou případné připomínky účastníků zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?*

Žádné připomínky

[9] Vychází z evaluačních dotazníků žáků, učitelů, realizátorů programů – pracovníků neformálního vzdělávání či záznamů z rozhovorů s dětmi, které příjemce uchovává pro kontroly na místě.

i) *Jak byl program hodnocen ze strany realizátorů programu?*

Z atmosféry ve školicí místnosti čišel zájem o věc a radost z možnosti se setkat a prodiskutovat každodenní pracovní problematiku, sdělit si zkušenosti.

j) *Navrhují realizátoři úpravy programu, popř. jaké?*

Ne

k) *Budou tyto návrhy realizátorů zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?*

Ne

l) *Konkrétní výčet úprav, které budou na základě ověření programu zapracovány do další/finální verze programu:*

Nerelevantní

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Hana Blažková, MgA.	9. 12. 2019 Olomouc	

6.8 Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi: Doplňkový tematický blok V: Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání

Zpráva o ověření programu v praxi

~~průběžná/~~závěrečná

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	Doplňkový tematický blok V (DTB V): Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání
Pořadové číslo zprávy o realizaci	6

II.

Místo ověření programu	**Datum ověření programu**	**Cílová skupina, s níž byl program ověřen**
Forma: webinář ***Místo konání: on-line prostředí, platforma Big Blue Button***	**21. 10. a 26. 10. 2020**	**Vedoucí pedagogičtí pracovníci škol a školských zařízení (11 osob)**

III.

1. Stručný popis procesu ověření programu

a) Jak probíhalo ověření programu (organizace, počet účastníků, počet realizátorů atd.)?

Ověření DTB II probíhalo ve dvou částech – distanční část v rozsahu 16 hod., prezenční část v rozsahu 8 hod.

Distanční část probíhala v e-learningovém prostředí LMS UNIFOR, do něhož obdrželi účastníci přístup. V LMS UNIFOR měli účastníci k dispozici vytvořené distanční vzdělávací materiály, které si nastudovali před prezenční částí ověřování vzdělávacího modulového programu DTB.

Prezenční část vzdělávacího modulového programu probíhala formou webináře prostřednictvím platformy BigBlueButton ve dnech 22. 10. od 10:30 do 12:00 a 23. 10. 2020 v časech 9:00 – 10:30, 11:00 – 12:30, 14:00 – 15:30. Prezenční část vedl lektor Mgr. Ondřej Ješina, Ph.D.
Lektor a účastníci prostřednictvím této platformy mohli komunikovat navzájem, diskutovat a sdělovat zkušenosti z praxe.

b) Jaký byl zájem cílové skupiny?

Zájem o problematiku zájmových činností byl enormní, protože teorii tohoto tématu se obecně věnuje málo času, vedoucí pracovníci z tohoto ranku se chtěli potkat a diskutovat.

c) Jaká byla reakce cílové skupiny?

Účastníci byli spokojeni jak s distanční částí vzdělávacího modulového programu, tak s prezenční částí, online formu výuky hodnotili pozitivně. Kladli dotazy v chatu i přes mikrofon, reagovali na podněty pana lektora, navzájem si sdělovali zkušenosti.

2. Výsledky ověření

a) Výčet hlavních zjištění/problémů z ověřování programu:

I přes ztíženou situaci a realizaci v on-line režimu žádné problémy nenastaly. Prezentovanému obsahu všichni pozorně naslouchali a oceňovali jeho přínos do své praxe.

b) Návrhy řešení zjištěných problémů:

Žádné návrhy nezazněly.

c) Bude/byl vytvořený program upraven?

Ne.

d) Jak a v kterých částech bude program na základě ověření upraven?

Nebude upraven.

3. Hodnocení účastníků a realizátorů ověření[10]

a) *Jak účastníci z cílové skupiny hodnotili ověřovaný program?*

Účastníci hodnotili program jako ucelený, kvalitně zpracovaný a užitečný pro praxi.

b) *Co bylo v programu hodnoceno v rámci ověřovací skupiny nejlépe?*

Praktičnost a ucelenost podaných informací.

c) *Jak byl hodnocen věcný obsah programu?*

Účastníci hodnotili věcný obsah kladně.

d) *Jak bylo hodnoceno organizační a materiální zabezpečení programu?*

Organizace prostřednictvím videokonference byla přijata hodnocena jako nejlepší řešení v dané situaci.

e) *Jak byl hodnocen výkon realizátorů programu?*

Kladně.

f) *Jaké měli účastníci výhrady/připomínky?*

Bez připomínek.

g) *Opakovala se některá výhrada/připomínka ze strany účastníků častěji? Jaká?*

Ne.

h) *Budou případné připomínky účastníků zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?*

Ne, žádné připomínky ze strany účastníků nebyly.

i) *Jak byl program hodnocen ze strany realizátorů programu?*

Vzdělávací modulový program DTB V hodnotíme kladně. Se změnou prezenčního ověřování ve formě videokonference nebyl problém. Atmosféra byla velmi vstřícná a pracovní jak díky lektorovi, tak účastníkům.

j) *Navrhují realizátoři úpravy programu, popř. jaké?*

Nejsou navrženy žádné úpravy.

[10] Vychází z evaluačních dotazníků žáků, učitelů, realizátorů programů – pracovníků neformálního vzdělávání či záznamů z rozhovorů s dětmi, které příjemce uchovává pro kontroly na místě.

k) *Budou tyto návrhy realizátorů zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?*

Bez úprav.

l) *Konkrétní výčet úprav, které budou na základě ověření programu zapracovány do další/finální verze programu:*

Bez úprav.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	MgA. Hana Blažková	26. 10. 2020, Olomouc	

6.9 Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi: Doplňkový tematický blok VI: Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení

Zpráva o ověření programu v praxi

~~průběžná/~~závěrečná

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	Doplňkový tematický blok VI (DTB VI): Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení
Pořadové číslo zprávy o realizaci	5

II.

Místo ověření programu	**Datum ověření programu**	**Cílová skupina, s níž byl program ověřen**
Forma: webinář Místo konání: on-line prostředí, platforma Big Blue Button	**26. 5. a 28. 5. 2020**	**Vedoucí pedagogičtí pracovníci škol a školských zařízení (16 osob)**

III.

1. Stručný popis procesu ověření programu
a) Jak probíhalo ověření programu (organizace, počet účastníků, počet realizátorů atd.)? Ověření DTB VI probíhalo ve dvou částech – distanční část v rozsahu 16 hod., prezenční část v rozsahu 8 hod. Distanční část probíhala v e-learningovém prostředí LMS UNIFOR, do něhož obdrželi účastníci přístup. V LMS UNIFOR měli účastníci k dispozici vytvořené distanční vzdělávací materiály, které si nastudovali před prezenční částí ověřování vzdělávacího modulového programu DTB. Prezenční část vzdělávacího modulového programu probíhala formou webináře prostřednictví platformy BigBlueButton ve dnech 26. 5. a 28. 5. 2020 od 9.00 – 10.30 a 12.30 – 14.00. Prezenční část vedl lektor Jan Lavrinčík. Lektor a účastníci prostřednictvím této platformy mohli komunikovat navzájem, diskutovat a sdělovat zkušenosti z praxe. *b) Jaký byl zájem cílové skupiny?* Účastníci se živě zapojovali do diskuze – zejména pokud šlo o tipy pro on-line vyučování, se kterým mají kvůli vzniklé situaci s COVID-19 nově získané zkušenosti. Oceňovali náměty do výuky a hodnocení jednotlivých prostředí. *c) Jaká byla reakce cílové skupiny?* Účastníci byli spokojeni jak s distanční částí vzdělávacího modulového programu, tak s prezenční částí, online formu výuky hodnotili pozitivně.

2. Výsledky ověření

a) *Výčet hlavních zjištění/problémů z ověřování programu:*

Žádné problémy nenastaly. Prezentovanému obsahu všichni pozorně naslouchali a oceňovali jeho přínos do své praxe.

b) *Návrhy řešení zjištěných problémů:*

-

c) *Bude/byl vytvořený program upraven?*

Nebude.

d) *Jak a v kterých částech bude program na základě ověření upraven?*

Nebude.

3. Hodnocení účastníků a realizátorů ověření[11]

a) *Jak účastníci z cílové skupiny hodnotili ověřovaný program?*

Účastníci hodnotili program jako ucelený, kvalitně zpracovaný a užitečný pro praxi.

b) *Co bylo v programu hodnoceno v rámci ověřovací skupiny nejlépe?*

Praktičnost a ucelenost podaných informací.

c) *Jak byl hodnocen věcný obsah programu?*

Účastníci hodnotili věcný obsah kladně.

d) *Jak bylo hodnoceno organizační a materiální zabezpečení programu?*

Organizace prostřednictvím videokonference byla přijata hodnocena jako nejlepší řešení v dané situaci.

e) *Jak byl hodnocen výkon realizátorů programu?*

Kladně.

f) *Jaké měli účastníci výhrady/připomínky?*

Bez připomínek.

[11] Vychází z evaluačních dotazníků žáků, učitelů, realizátorů programů – pracovníků neformálního vzdělávání či záznamů z rozhovorů s dětmi, které příjemce uchovává pro kontroly na místě.

g) *Opakovala se některá výhrada/připomínka ze strany účastníků častěji? Jaká?*

Ne.

h) *Budou případné připomínky účastníků zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?*

Ne.

i) *Jak byl program hodnocen ze strany realizátorů programu?*

Vzdělávací modulový program DTB VI hodnotíme kladně. Se změnou prezenčního ověřování ve formě videokonference nebyl problém.

j) *Navrhují realizátoři úpravy programu, popř. jaké?*

Nejsou navrženy žádné úpravy.

k) *Budou tyto návrhy realizátorů zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?*

Bez úprav.

l) *Konkrétní výčet úprav, které budou na základě ověření programu zapracovány do další/finální*

Bez úprav.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Mgr. Marika Kopečná	28. 5. 2020, Olomouc	

7 Příloha č. 4 - Odborné a didaktické posudky programu

7.1.a Odborný a didaktický posudek programu: Základní tematický blok

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	Základní tematický blok (ZTB)
Pořadové číslo zprávy o realizaci, ke které je posudek dokládán	

II.

1. Celkové zhodnocení programu
a) *Je název programu srozumitelný a vyjadřuje jeho obsah?* ***Název programu Kompetence leadera úspěšné školy je srozumitelný a vyjadřuje obsah programu.*** b) *Odpovídají tematické bloky programu popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, jsou zvolené tematické bloky v souladu s tím, jak volbu tematických bloků příjemce popsal v žádosti o podporu?* ***Ano, odpovídají.*** c) *Je jasně stanoven cíl programu a jednotlivých tematických bloků?* ***Cílem programu je zkvalitnit strategický přístup k vedení škol a školských zařízení. Dojde ke zvýšení kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků (včetně ředitelů málotřídních škol) v oblasti vedení a hodnocení kvality ve vzdělávání.*** ***Cíl programu i dílčích tematických bloků je nastaven jasně a srozumitelně.*** d) *Je dosažení vzdělávacího cíle programu reálné?* ***Jsem přesvědčen, že ano. Odpovídá tomu jednak délka programu 234 hodin (76 prezenční, 154 distanční, 4 hodiny sdílení zkušeností) i rozdělení jednotlivých forem práce.***

e) *Je vzdělávací cíl stanoven v souladu se specifikací aktivity č. 3 – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, tj. obsahuje globální cíl* ***každého*** *z tematických bloků* ***všechny dílčí cíle*** *uvedené v popisu aktivity č. 3?*

Ano.

f) *Odpovídá stanovený vzdělávací cíl programu potřebám pedagogické praxe? Naplňuje cíl stanovený v jednotlivých tematických blocích cíl výzvy? Pokud je v programu obsažen doplňkový tematický blok zaměřený na vedení zařízení pro ústavní výchovu, jsou cíle stanoveny v souladu s OP VVV – viz popis aktivity č. 3 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část? Nejsou obsaženy cíle tohoto tematického bloku směřující k rozvoji a navyšování kapacit těchto zařízení?*

Stanovený vzdělávací cíl programu odpovídá potřebám pedagogické praxe. V souladu s pojetím ředitele české školy a mírou jeho autonomie, stejně tak v souladu s plánovanou strategií Hlavní směry vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+ je žádoucí, aby ředitel jako zásadní postava každé školy byl vzdělán v uvedených oblastech a získal, popř. si ukotvil nezbytné kompetence..

g) *Je jasně stanovena cílová skupina, tj. je program připraven pro vedoucí pedagogické pracovníky v souladu se zvolenými tematickými bloky?*

Cílová skupina je jasně stanovena – vedoucí pedagogičtí pracovníci škol a školských zařízení, toto stanovení vyjádřené v projektovém záměru odpovídá obsahu projektu. Je patrné, že smysl projektu i dílčí aktivity směřují k této cílové skupině, pedagogičtí pracovníci budou potom správně a celostně připraveni pro výkon své funkce, popř. získané kompetence využijí v jiných funkcích (zástupce ředitele, vedoucí předmětového týmu…).

h) *Odpovídá obsah a pojetí programu a jednotlivých tematických bloků pojetí a specifikaci aktivity č. 3 ve výzvě – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano, odpovídá.

i) *Odpovídá stanovená hodinová dotace programu obsahu a cílům programu? Je dodržena minimální hodinová dotace jednotlivých tematických bloků stanovená v popisu aktivity č. 3? Tvoří distanční část jednotlivých tematických bloků více než polovinu programu?*

Stanovená dotace v délce 234 hodin (76 prezenční, 154 distanční, 4 hodiny sdílení zkušeností) odpovídá obsahu a cílům programu. Distanční část tvoří více jako polovinu obsahu, osobně bych ještě zvážil vyšší hodinovou dotaci pro sdílení zkušeností, ale zkušení lektoři jistě zařadí aktivity podporující sdílení zkušeností a poznatků do dílčích prezenčních částí.

j) *Je program zpracován na dostatečné grafické úrovni s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano, program je po této stránce v souladu s požadavky.

k) *Je program zpracován ve všech částech, které obsahuje vzor přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*
Ano, program je tak ve všech částech zpracován.

l) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu tak, jak jsou uvedeny v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano, program obsahuje všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu.

m) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu minimálně tak, jak je příjemce uvedl v příloze žádosti o podporu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF?*

Ano, program obsahuje všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu.

n) *Proběhlo ověření programu dle podmínek uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část – viz kap. 2 a kap. 5.2.4? Účastnilo se ověřování každého z tematických bloků alespoň 10 vedoucích pedagogických pracovníků?*

Ano, ověření programu proběhlo podle stanovených podmínek, měl jsem k dispozici Zprávy o ověření programu v praxi dokladující počet účastníků, průběh ověření i celkovou spokojenost účastníků.

o) *Je součástí finální verze programu Zpráva o ověření programu v praxi (viz vzor na webu MŠMT)? Byly do finální verze programu skutečně zapracovány poznatky z ověření programu v praxi?*

Ano.

p) *Vypořádal a zapracoval příjemce Vaše případné připomínky a návrhy, pokud jste je před vypracováním této finální verze posudku vznesl/a?*

Z mé strany nebyly vzneseny připomínky či návrhy.

q) *Jaké jsou slabé a silné stránky programu?*

Vzdělávací program je podle mého soudu správně a logicky sestaven, nemám zásadních připomínek. K silným stránkám patří:

- ***Celkové pojetí a struktura vzdělávacího programu***
- ***Výběr témat je v souladu s oblastmi, kterým se vedoucí pedagogický pracovník musí věnovat***
- ***Výběr témat je v souladu s kritérii kvalitní školy (ČŠI), z nich navíc vychází plánovaný Standard ředitele aktuálně připravovaný NPI ČR***
- ***Dobré zpracování výukových materiálů pro distanční vzdělávání, odkazy na další prameny***

Vzdělávací program má tyto slabé stránky:

- ***Menší časová dotace pro sdílení zkušeností mezi účastníky programu***
- ***Uspořádání dílčích aktivit se liší od Standardu studia pro vedoucí pedagogické pracovníky (po obsahové stránce je v souladu s tímto standardem MŠMT)***

r) *Jak hodnotíte celkové zpracování programu a jeho kvalitu? Vložte slovní hodnocení. Pokud byste měl/a program ohodnotit známkou, jakou mu udělíte? Známkování jako ve škole, tj. od jedničky (nejlepší hodnocení) do pětky (nejhorší hodnocení).*

Celkové zpracování programu (v této etapě hodnotím Základní tematický blok) je v pořádku.
Číselně hodnotím 1,5.

s) *Doporučujete program k realizaci tvůrcem programu?*

Ano, program doporučuji k realizaci.

t) *Doporučujete program k realizaci i dalšími subjekty?*

Po ověření finální verze programu a zapracování případných podnětů doporučuji program realizovat i jinými subjekty.

2. Zhodnocení programu z odborného hlediska

a) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován kvalitně a na potřebné odborné úrovni?*

Ano, program je ve všech dílčích výstupech Základního tematického bloku kvalitně zpracován, odborná úroveň odpovídá požadavkům uvedené cílové skupiny.

b) *Je z odborného hlediska program koncipován logicky?*

Ano.

c) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován dostatečně přehledně?*

Ano, dílčí výstupy programu jsou zpracovány dostatečně přehledně, distanční části programu umožní samostatnou práci účastníků.

d) *Jsou jednotlivé obsahové části tematických bloků propojeny, existuje potřebná návaznost jednotlivých obsahových celků?*

Jednotlivé části jsou organicky propojeny tam, kde je to logické a žádoucí. Kompetenční rámec ředitele české školy je nezvykle vysoký v rámci všech zemí OECD, proto musí být vzdělávací program sestaven z mnoha oblastí (právo školní i pracovní, ekonomika, vedení lidí, strategické řízení a plánování, vedení lidí i stále důležitější pedagogické vedení).

e) *Odpovídá odborná úroveň programu současným poznatkům a je dostatečně aktuální? Je program kvalitní z hlediska věcné správnosti (např. jsou aktuální k datu ukončení tvorby finální verze programu právní předpisy, na které program odkazuje apod.)?*

Ano, odborná úroveň programu odpovídá současným poznatkům a je dostatečně aktuální, odkazované právní předpisy jsou platné. Předpokládám, že další aktualizace budou v prezenčních materiálech, kdy budou jednotliví lektoři využívat nové materiály (Strategický záměr, Strategie 2030+, nejnovější kritéria kvalitní školy, poznatky škol a ČŠI z období uzavření škol atd…).

f) *Je program zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty?*

Ano, program je zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty.

g) *Je program ve všech dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován (tj. tak, aby mohl být bez problémů realizován bez dalšího doplňování obsahu učiva apod. i jiným realizátorem)? Odpovídá obsah programu naplnění všech dílčích cílů stanovených v jednotlivých tematických blocích v popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano, program je dostatečně podrobně zpracován, může být používán i jinými vzdělavateli. Jistě bude aktuálně doplňován zejména v prezenčních aktivitách.

h) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že je možná jeho bezproblémová přenositelnost?*

Ano, již jsem potvrdil v předchozích bodech.

i) *Je program zpracován ve formě odpovídající požadavkům na akreditované programy DVPP: http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/akreditace-v-systemu-dvpp?*

Ano, program odpovídá tomuto akreditačnímu materiálu.

j) *Je program více než z jedné poloviny připraven pro distanční formu výuky pedagogů, je zpracován dle akreditačních požadavků na programy DVPP s distanční částí: http://www.msmt.cz/file/36202?*

Ano, program je z více než jedné poloviny takto zpracován. Z plánovaných celkových 234 hodin je 154 hodin plánováno pro distanční aktivity.

k) *Obsahuje program potřebné odkazy na použité zdroje?*

Ano, materiály sestavené ve vzdělávacím programu obsahují odkazy na použité zdroje, stejně tak odkazují na doporučené zdroje využitelné k rozšíření znalostí účastníků

l) *Jsou citace uváděny v souladu s platnou normou?*

Ano

m) *Prošel program ve všech dílčích výstupech jazykovou korekturou?*

Předpokládám, že ano.

n) *Je program ve všech dílčích výstupech na potřebné jazykové, stylistické a grafické úrovni?*

Ano.

o) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že splňuje všechny požadavky uvedené v Kritériích kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů: http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/21071/kriteria_kvality_digitalnich_vzdelavacich_zdroju.pdf?*

Ano.

p) *Doložil příjemce, jak nabídl program ke zveřejnění na portálech uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

q) *Jak hodnotíte celkovou odbornou úroveň programu?*

Odborná úroveň programu odpovídá požadavkům kladeným na podobný typ programu, celkem je sestaven logicky, dílčí části na sebe navazují a vytvářejí smysluplný celek.

3. Zhodnocení programu z didaktického hlediska

a) *Jsou zvolené metody, postupy a formy výuky/realizace programu vhodné?*

Ano jsou, program obsahuje škálu metod, postupů a forem, jejich použití je vyvážené vzhledem k cíli i zapojené cílové skupině vedoucích pedagogických pracovníků.

b) *Odpovídají zvolené metody, postupy a formy dané cílové skupině?*

Ano, odpovídají. Cílová skupina bude očekávatelně sestavena z osob s jistou praxí ve vzdělávacím prostoru, program smysluplně rozvine jejich kompetence na požadovanou úroveň ve všech potřebných oblastech.

c) *Odpovídá obsah a odborná náročnost programu zvolené cílové skupině?*

Ano, odpovídá.

d) *Jsou v programu zvoleny z hlediska andragogiky odpovídající formy výuky?*

Formy výuky jsou v souladu s andragogickými trendy.

e) *Je v programu zvolena a realizována vhodná forma motivace cílové skupiny?*

Cílová skupina bude jistě motivována během celého vzdělávacího programu, materiály jsou čtivé, odkazy umožňují další prohloubení znalostí, didaktické testy jsou sestaveny motivačně a zajímavě.

f) *Jsou využity vhodné aktivizační metody?*

Ano.

g) *Jsou využívány vhodné didaktické pomůcky?*
Ano.

h) *Je metodika programu zpracována na potřebné didaktické úrovni?*

Ano, metodika je zpracována na potřebné didaktické úrovni, program je logicky a srozumitelně sestaven.

i) *Obsahuje program všechny potřebné materiály, prezentace, odborné texty, baterie příkladů dobré praxe, seznam doporučené literatury, internetové odkazy, klíče k listům úkolů, křížovek, kvízů, poznatky z ověření v praxi atd.?*

Ano, program uvedené věci obsahuje.

j) *Jak hodnotíte celkovou didaktickou úroveň programu?*

Celkovou didaktickou úroveň hodnotím kladně, odpovídá cílové skupině vedoucích pedagogických pracovníků, jejím očekávatelným zkušenostem a motivaci k vlastnímu profesnímu rozvoji. Jsem přesvědčen, že pokud bude celý program realizován uvedeným způsobem, přispěje k rozvoji potřebných kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků a bude je i dále motivovat k celoživotnímu profesnímu rozvoji.

Případné další komentáře/poznámky k programu

Potvrzují soulad tohoto programu se zaměřením výzvy, se strategickými dokumenty, s požadavky na výstupy aktivity č. 3, které jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část (navazující dokument výzvy Budování kapacit pro rozvoj škol II). Program je zpracován kompletně a je na potřebné odborné a didaktické úrovni.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	PhDr. Václav Trojan, Ph.D.	30. září 2020, Praha	

7.2.a Odborný a didaktický posudek programu: DTB I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení se zaměřením na MŠ a SPgŠ

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení se zaměřením na MŠ a SPgŠ
Pořadové číslo zprávy o realizaci, ke které je posudek dokládán	

II.

1. Celkové zhodnocení programu

a) *Je název programu srozumitelný a vyjadřuje jeho obsah?*

Název programu Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení (verze pro MŠ a SPgŠ) je srozumitelný a přesně vyjadřuje jeho obsah.

b) *Odpovídají tematické bloky programu popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, jsou zvolené tematické bloky v souladu s tím, jak volbu tematických bloků příjemce popsal v žádosti o podporu?*

Ano, odpovídají.

c) *Je jasně stanoven cíl programu a jednotlivých tematických bloků?*

Cíl je stanoven jasně - rozvinout formou získávání dovedností zejména klíčové kompetence pedagogických pracovníků, v oblasti zavádění formativního hodnocení a možnosti forem kolegiální spolupráce a sdílení příkladů dobré praxe.

d) *Je dosažení vzdělávacího cíle programu reálné?*
Dosažení vzdělávacího cíle programu (dílčího bloku DTB I) je reálné.

e) *Je vzdělávací cíl stanoven v souladu se specifikací aktivity č. 3 – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, tj. obsahuje globální cíl* ***každého*** *z tematických bloků* ***všechny dílčí cíle*** *uvedené v popisu aktivity č. 3?*

Ano, v tomto případě hodnotím konkrétní tematický blok (DTB I), stanovení jeh cíle je v souladu s požadavky.

f) *Odpovídá stanovený vzdělávací cíl programu potřebám pedagogické praxe? Naplňuje cíl stanovený v jednotlivých tematických blocích cíl výzvy? Pokud je v programu obsažen doplňkový tematický blok zaměřený na vedení zařízení pro ústavní výchovu, jsou cíle stanoveny v souladu s OP VVV – viz popis aktivity č. 3 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část? Nejsou obsaženy cíle tohoto tematického bloku směřující k rozvoji a navyšování kapacit těchto zařízení?*

Ano, odpovídá.

g) *Je jasně stanovena cílová skupina, tj. je program připraven pro vedoucí pedagogické pracovníky v souladu se zvolenými tematickými bloky?*

Cílová skupina je stanovena jasně – vedoucí pedagogičtí pracovníci MŠ a SPgŠ.

h) *Odpovídá obsah a pojetí programu a jednotlivých tematických bloků pojetí a specifikaci aktivity č. 3 ve výzvě – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

i) *Odpovídá stanovená hodinová dotace programu obsahu a cílům programu? Je dodržena minimální hodinová dotace jednotlivých tematických bloků stanovená v popisu aktivity č. 3? Tvoří distanční část jednotlivých tematických bloků více než polovinu programu?*

Ano, stanovená hodinová dotace odpovídá obsahu a cílům programu (bloku), distanční část tvoří více než polovinu programu.

j) *Je program zpracován na dostatečné grafické úrovni s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano.

k) *Je program zpracován ve všech částech, které obsahuje vzor přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano.

l) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu tak, jak jsou uvedeny v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

m) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu minimálně tak, jak je příjemce uvedl v příloze žádosti o podporu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF?*

Ano.

n) *Proběhlo ověření programu dle podmínek uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část – viz kap. 2 a kap. 5.2.4? Účastnilo se ověřování každého z tematických bloků alespoň 10 vedoucích pedagogických pracovníků?*

Ano, ověření programu (tedy i hodnoceného dílčího bloku DTB I) proběhlo podle stanovených podmínek, měl jsem k dispozici Zprávy o ověření programu v praxi dokladující počet účastníků, průběh ověření i celkovou spokojenost účastníků.

o) *Je součástí finální verze programu Zpráva o ověření programu v praxi (viz vzor na webu MŠMT)? Byly do finální verze programu skutečně zapracovány poznatky z ověření programu v praxi?*

Ano.

p) *Vypořádal a zapracoval příjemce Vaše případné připomínky a návrhy, pokud jste je před vypracováním této finální verze posudku vznesl/a?*

Ano.

q) *Jaké jsou slabé a silné stránky programu?*

Vzdělávací program je podle mého soudu správně a logicky sestaven, nemám zásadních připomínek. K silným stránkám patří:

- ***Celkové pojetí a struktura vzdělávacího programu***
- ***Výběr témat je v souladu s oblastmi, kterým se vedoucí pedagogický pracovník musí věnovat***
- ***Výběr témat je v souladu s kritérii kvalitní školy (ČŠI***
- ***Dobré zpracování výukových materiálů pro distanční vzdělávání, odkazy na další prameny***

Vzdělávací program má tyto slabé stránky:

- ***Menší časová dotace pro sdílení zkušeností mezi účastníky programu***

r) *Jak hodnotíte celkové zpracování programu a jeho kvalitu? Vložte slovní hodnocení. Pokud byste měl/a program ohodnotit známkou, jakou mu udělíte? Známkování jako ve škole, tj. od jedničky (nejlepší hodnocení) do pětky (nejhorší hodnocení).*

Celkové zpracování programu (v této etapě hodnotím DTB I) je v pořádku
Číselně hodnotím 2.

s) *Doporučujete program k realizaci tvůrcem programu?*

Ano, doporučuji program k realizaci.

t) *Doporučujete program k realizaci i dalšími subjekty?*

Ano, doporučuji program k realizaci i dalšími subjekty.

2. Zhodnocení programu z odborného hlediska

a) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován kvalitně a na potřebné odborné úrovni?*

Ano, program je ve všech dílčích výstupech Doplňkového tematického bloku I, verze pro MŠ a SPgŠ kvalitně zpracován, odborná úroveň odpovídá požadavkům uvedené cílové skupiny.

b) *Je z odborného hlediska program koncipován logicky?*
Ano, je. DTB I obsahuje aktuální a velice důležité informace a posílí kompetence v oblasti zavádění a realizace formativního hodnocení.

c) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován dostatečně přehledně?*

Ano, dílčí výstupy programu jsou zpracovány dostatečně přehledně, distanční část programu umožní samostatnou práci účastníků a vytvoří rámec pro prezenční část.

d) *Jsou jednotlivé obsahové části tematických bloků propojeny, existuje potřebná návaznost jednotlivých obsahových celků?*

Ano, DTB I je propojen s ostatními částmi vzdělávacího programu.

e) *Odpovídá odborná úroveň programu současným poznatkům a je dostatečně aktuální? Je program kvalitní z hlediska věcné správnosti (např. jsou aktuální k datu ukončení tvorby finální verze programu právní předpisy, na které program odkazuje apod.)?*

Ano, odborná úroveň dílčí části programu (DTB I) odpovídá současným poznatkům a je dostatečně aktuální.

f) *Je program zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty?*

Ano, program je zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty i právě schvalovanou Strategií 2030+.

g) *Je program ve všech dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován (tj. tak, aby mohl být bez problémů realizován bez dalšího doplňování obsahu učiva apod. i jiným realizátorem)? Odpovídá obsah programu naplnění všech dílčích cílů stanovených v jednotlivých tematických blocích v popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano, dílčí část programu (DTB I) je dostatečně podrobně zpracována, může být používán i jinými vzdělavateli. Jistě bude aktuálně doplňován zejména v prezenčních aktivitách.

h) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že je možná jeho bezproblémová přenositelnost?*

Ano

i) *Je program zpracován ve formě odpovídající požadavkům na akreditované programy DVPP: http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/akreditace-v-systemu-dvpp?*

Ano, program odpovídá tomuto akreditačnímu materiálu

j) *Je program více než z jedné poloviny připraven pro distanční formu výuky pedagogů, je zpracován dle akreditačních požadavků na programy DVPP s distanční částí: http://www.msmt.cz/file/36202?*

Ano, program je z více než jedné poloviny takto zpracován. Z plánovaných celkových 234 hodin je 154 hodin plánováno pro distanční aktivity, i v hodnoceném dílčím DTB I. je tento požadavek splněn.

k) *Obsahuje program potřebné odkazy na použité zdroje?*

Ano, materiály sestavené ve vzdělávacím programu obsahují odkazy na použité zdroje, stejně tak odkazují na doporučené zdroje využitelné k rozšíření znalostí účastníků. Některé zdroje informací bych doporučil nahradit aktuálnějšími (např. publikace o ŠVP z roku 2006).

l) *Jsou citace uváděny v souladu s platnou normou?*

Ano.

m) *Prošel program ve všech dílčích výstupech jazykovou korekturou?*

Nemám tuto informaci, předpokládám, že ano.

n) *Je program ve všech dílčích výstupech na potřebné jazykové, stylistické a grafické úrovni?*

Ano.

o) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že splňuje všechny požadavky uvedené v Kritériích kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů: http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/21071/kriteria_kvality_digitalnich_vzdelavacich_zdroju.pdf?*

Ano.

p) *Doložil příjemce, jak nabídl program ke zveřejnění na portálech uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

q) *Jak hodnotíte celkovou odbornou úroveň programu?*

Odborná úroveň programu odpovídá požadavkům kladeným na podobný typ programu, tato dílčí část (DTB I) logicky navazuje na předchozí část.

3. Zhodnocení programu z didaktického hlediska

a) *Jsou zvolené metody, postupy a formy výuky/realizace programu vhodné?*

Ano jsou, program obsahuje škálu metod, postupů a forem, jejich použití je vyvážené vzhledem k cíli i zapojené cílové skupině vedoucích pedagogických pracovníků.

b) *Odpovídají zvolené metody, postupy a formy dané cílové skupině?*

Ano, odpovídají. Dílčí blok smysluplně pomůže rozvoji kompetencí cílové skupiny.

c) *Odpovídá obsah a odborná náročnost programu zvolené cílové skupině?*

Ano, odpovídá.

d) *Jsou v programu zvoleny z hlediska andragogiky odpovídající formy výuky?*

Formy výuky jsou v souladu s andragogickými trendy.

e) *Je v programu zvolena a realizována vhodná forma motivace cílové skupiny?*

Cílová skupina bude jistě motivována během celého vzdělávacího programu, materiály jsou čtivé, odkazy umožňují další prohloubení znalostí, didaktické testy jsou sestaveny motivačně a zajímavě.

f) *Jsou využity vhodné aktivizační metody?*

Ano, jsou.

g) *Jsou využívány vhodné didaktické pomůcky?*

Ano.

h) *Je metodika programu zpracována na potřebné didaktické úrovni?*

Ano, metodika je zpracována na potřebné didaktické úrovni, program je logicky a srozumitelně sestaven.

i) *Obsahuje program všechny potřebné materiály, prezentace, odborné texty, baterie příkladů dobré praxe, seznam doporučené literatury, internetové odkazy, klíče k listům úkolů, křížovek, kvízů, poznatky z ověření v praxi atd.?*

Ano, program potřebné materiály a další požadované věci obsahuje.

j) Jak hodnotíte celkovou didaktickou úroveň programu? ***Celkovou didaktickou úroveň tohoto bloku (DTB I) hodnotím kladně, odpovídá cílové skupině vedoucích pedagogických pracovníků, jejím očekávatelným zkušenostem a motivaci k vlastnímu profesnímu rozvoji.***
Případné další komentáře/poznámky k programu

Potvrzují soulad tohoto programu se zaměřením výzvy, se strategickými dokumenty, s požadavky na výstupy aktivity č. 3, které jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část (navazující dokument výzvy Budování kapacit pro rozvoj škol II). Program je zpracován kompletně a je na potřebné odborné a didaktické úrovni.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	PhDr. Václav Trojan, Ph.D.	30. 9. 2020, Praha	

7.3.a Odborný a didaktický posudek programu: DTB I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení se zaměřením na ZŠ

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení se zaměřením na ZŠ
Pořadové číslo zprávy o realizaci, ke které je posudek dokládán	

II.

1. Celkové zhodnocení programu

a) *Je název programu srozumitelný a vyjadřuje jeho obsah?*

Název programu Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení (verze pro ZŠ) je srozumitelný a přesně vyjadřuje jeho obsah.

b) *Odpovídají tematické bloky programu popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, jsou zvolené tematické bloky v souladu s tím, jak volbu tematických bloků příjemce popsal v žádosti o podporu?*

Ano, odpovídají.

c) *Je jasně stanoven cíl programu a jednotlivých tematických bloků?*

Cíl je stanoven jasně – seznámit se se strategiemi formativního hodnocení, prohloubit znalosti o formativním hodnocení a vyzkoušet si prakticky kolegiální spolupráci a moderaci nad důkazy o učení.

d) *Je dosažení vzdělávacího cíle programu reálné?*

Dosažení vzdělávacího cíle programu (dílčího bloku DTB I, verze pro ZŠ) je reálné.

e) *Je vzdělávací cíl stanoven v souladu se specifikací aktivity č. 3 – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, tj. obsahuje globální cíl* ***každého*** *z tematických bloků* ***všechny dílčí cíle*** *uvedené v popisu aktivity č. 3?*

Ano, v tomto případě hodnotím konkrétní tematický blok (DTB I), stanovení jeho cíle je v souladu s požadavky.

f) *Odpovídá stanovený vzdělávací cíl programu potřebám pedagogické praxe? Naplňuje cíl stanovený v jednotlivých tematických blocích cíl výzvy? Pokud je v programu obsažen doplňkový tematický blok zaměřený na vedení zařízení pro ústavní výchovu, jsou cíle stanoveny v souladu s OP VVV – viz popis aktivity č. 3 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část? Nejsou obsaženy cíle tohoto tematického bloku směřující k rozvoji a navyšování kapacit těchto zařízení?*

Ano, odpovídá.

g) *Je jasně stanovena cílová skupina, tj. je program připraven pro vedoucí pedagogické pracovníky v souladu se zvolenými tematickými bloky?*

Cílová skupina je stanovena jasně – vedoucí pedagogičtí pracovníci ZŠ.

h) *Odpovídá obsah a pojetí programu a jednotlivých tematických bloků pojetí a specifikaci aktivity č. 3 ve výzvě – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

i) *Odpovídá stanovená hodinová dotace programu obsahu a cílům programu? Je dodržena minimální hodinová dotace jednotlivých tematických bloků stanovená v popisu aktivity č. 3? Tvoří distanční část jednotlivých tematických bloků více než polovinu programu?*

Ano, stanovená hodinová dotace odpovídá obsahu a cílům programu (bloku), distanční část tvoří více než polovinu programu a přináší hodně impulsů pro další samostatné studium a rozvoj účastníků.

j) *Je program zpracován na dostatečné grafické úrovni s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano.

k) *Je program zpracován ve všech částech, které obsahuje vzor přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano.

l) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu tak, jak jsou uvedeny v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

m) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu minimálně tak, jak je příjemce uvedl v příloze žádosti o podporu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF?*

Ano.

n) *Proběhlo ověření programu dle podmínek uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část – viz kap. 2 a kap. 5.2.4? Účastnilo se ověřování každého z tematických bloků alespoň 10 vedoucích pedagogických pracovníků?*

Ano, ověření programu (tedy i hodnoceného dílčího bloku DTB I, verze pro ZŠ) proběhlo podle stanovených podmínek, měl jsem k dispozici Zprávy o ověření programu v praxi dokladující počet účastníků, průběh ověření i celkovou spokojenost účastníků.

o) *Je součástí finální verze programu Zpráva o ověření programu v praxi (viz vzor na webu MŠMT)? Byly do finální verze programu skutečně zapracovány poznatky z ověření programu v praxi?*

Ano.

p) *Vypořádal a zapracoval příjemce Vaše případné připomínky a návrhy, pokud jste je před vypracováním této finální verze posudku vznesl/a?*

Ano.

q) *Jaké jsou slabé a silné stránky programu?*

Vzdělávací program je podle mého soudu správně a logicky sestaven, nemám zásadních připomínek. K silným stránkám DTB I, verze pro ZŠ speciálně patří:

- ***Celkové pojetí a struktura dílčího bloku***
- ***Sestavené materiály a prezentace a jejich úroveň***
- ***Didaktické uspořádání***
- ***Výběr témat je v souladu s oblastmi, kterým se vedoucí pedagogický pracovník musí věnovat***
- ***Dobré zpracování výukových materiálů pro distanční vzdělávání, odkazy na další prameny***

Vzdělávací program má tyto slabé stránky:

- ***Menší časová dotace pro sdílení zkušeností mezi účastníky programu***
- ***Program není pro úplné začátečníky, vyžaduje určitý teoretický předpoklad, což bude muset realizátor programu brát na vědomí***

r) *Jak hodnotíte celkové zpracování programu a jeho kvalitu? Vložte slovní hodnocení. Pokud byste měl/a program ohodnotit známkou, jakou mu udělíte? Známkování jako ve škole, tj. od jedničky (nejlepší hodnocení) do pětky (nejhorší hodnocení).*

Celkové zpracování programu (v této etapě hodnotím DTB I, verze pro ZŠ) je v pořádku
Číselně hodnotím 1,5.

s) *Doporučujete program k realizaci tvůrcem programu?*

Ano, doporučuji program k realizaci.

t) *Doporučujete program k realizaci i dalšími subjekty?*

Ano, doporučuji program k realizaci i dalšími subjekty.

2. Zhodnocení programu z odborného hlediska

a) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován kvalitně a na potřebné odborné úrovni?*

Ano, program je ve všech dílčích výstupech Doplňkového tematického bloku I, verze pro ZŠ kvalitně zpracován, odborná úroveň odpovídá požadavkům uvedené cílové skupiny.

b) *Je z odborného hlediska program koncipován logicky?*
Ano, je. DTB I obsahuje aktuální a velice důležité informace a posílí kompetence v oblasti zavádění a realizace formativního hodnocení.

c) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován dostatečně přehledně?*

Ano, dílčí výstupy programu jsou zpracovány dostatečně přehledně, distanční část programu umožní samostatnou práci účastníků a vytvoří rámec pro prezenční část. Distanční aktivity navíc vytvářejí důležitý odrazový můstek pro další odborný rozvoj účastníků vzdělávacího programu.

d) *Jsou jednotlivé obsahové části tematických bloků propojeny, existuje potřebná návaznost jednotlivých obsahových celků?*

Ano, DTB I je propojen s ostatními částmi vzdělávacího programu

e) *Odpovídá odborná úroveň programu současným poznatkům a je dostatečně aktuální? Je program kvalitní z hlediska věcné správnosti (např. jsou aktuální k datu ukončení tvorby finální verze programu právní předpisy, na které program odkazuje apod.)?*

Ano, odborná úroveň dílčí části programu (DTB I) odpovídá současným poznatkům a je dostatečně aktuální.

f) *Je program zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty?*

Ano, program je zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty i právě schvalovanou Strategií 2030+.

g) *Je program ve všech dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován (tj. tak, aby mohl být bez problémů realizován bez dalšího doplňování obsahu učiva apod. i jiným realizátorem)? Odpovídá obsah programu naplnění všech dílčích cílů stanovených v jednotlivých tematických blocích v popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano, dílčí část programu (DTB I) je dostatečně podrobně zpracována, může být používán i jinými vzdělavateli. Jistě bude aktuálně doplňován zejména v prezenčních aktivitách.

h) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že je možná jeho bezproblémová přenositelnost?*

Ano.

i) *Je program zpracován ve formě odpovídající požadavkům na akreditované programy DVPP: http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/akreditace-v-systemu-dvpp?*

Ano, program odpovídá tomuto akreditačnímu materiálu.

j) *Je program více než z jedné poloviny připraven pro distanční formu výuky pedagogů, je zpracován dle akreditačních požadavků na programy DVPP s distanční částí: http://www.msmt.cz/file/36202?*

Ano, program je z více než jedné poloviny takto zpracován. Z plánovaných celkových 234 hodin je 154 hodin plánováno pro distanční aktivity, i v hodnoceném dílčím DTB I. je tento požadavek splněn.

k) *Obsahuje program potřebné odkazy na použité zdroje?*

Ano, materiály sestavené ve vzdělávacím programu obsahují odkazy na použité zdroje, stejně tak odkazují na doporučené zdroje využitelné k rozšíření znalostí účastníků.

l) *Jsou citace uváděny v souladu s platnou normou?*

Ano.

m) *Prošel program ve všech dílčích výstupech jazykovou korekturou?*

Nemám tuto informaci, předpokládám, že ano.

n) *Je program ve všech dílčích výstupech na potřebné jazykové, stylistické a grafické úrovni?*

Ano.

o) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že splňuje všechny požadavky uvedené v Kritériích kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů: http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/21071/kriteria_kvality_digitalnich_vzdelavacich_zdroju.pdf?*

Ano.

p) *Doložil příjemce, jak nabídl program ke zveřejnění na portálech uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

q) *Jak hodnotíte celkovou odbornou úroveň programu?*

Odborná úroveň programu odpovídá požadavkům kladeným na podobný typ programu, tato dílčí část (DTB I) logicky navazuje na předchozí část.

3. Zhodnocení programu z didaktického hlediska

a) *Jsou zvolené metody, postupy a formy výuky/realizace programu vhodné?*

Ano jsou, program obsahuje škálu metod, postupů a forem, jejich použití je vyvážené vzhledem k cíli i zapojené cílové skupině vedoucích pedagogických pracovníků.

b) *Odpovídají zvolené metody, postupy a formy dané cílové skupině?*

Ano, odpovídají. Dílčí blok smysluplně pomůže rozvoji kompetencí cílové skupiny.

c) *Odpovídá obsah a odborná náročnost programu zvolené cílové skupině?*

Ano, odpovídá.

d) *Jsou v programu zvoleny z hlediska andragogiky odpovídající formy výuky?*

Formy výuky jsou v souladu s andragogickými trendy.

e) *Je v programu zvolena a realizována vhodná forma motivace cílové skupiny?*

Cílová skupina bude jistě motivována během celého vzdělávacího programu, materiály jsou čtivé, odkazy umožňují další prohloubení znalostí, didaktické testy jsou sestaveny motivačně a zajímavě.

f) *Jsou využity vhodné aktivizační metody?*

Ano, jsou.

g) *Jsou využívány vhodné didaktické pomůcky?*

Ano.

h) *Je metodika programu zpracována na potřebné didaktické úrovni?*

Ano, metodika je zpracována na potřebné didaktické úrovni, program je logicky a srozumitelně sestaven.

i) *Obsahuje program všechny potřebné materiály, prezentace, odborné texty, baterie příkladů dobré praxe, seznam doporučené literatury, internetové odkazy, klíče k listům úkolů, křížovek, kvízů, poznatky z ověření v praxi atd.?*

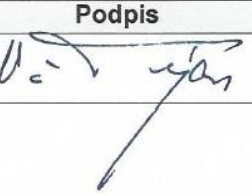
Ano, program potřebné materiály a další požadované věci obsahuje.

j) *Jak hodnotíte celkovou didaktickou úroveň programu?*

Celkovou didaktickou úroveň tohoto bloku (DTB I) hodnotím kladně, odpovídá cílové skupině vedoucích pedagogických pracovníků, jejím očekávatelným zkušenostem a motivaci k vlastnímu profesnímu rozvoji.

Případné další komentáře/poznámky k programu

Potvrzují soulad tohoto programu se zaměřením výzvy, se strategickými dokumenty, s požadavky na výstupy aktivity č. 3, které jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část (navazující dokument výzvy Budování kapacit pro rozvoj škol II). Program je zpracován kompletně a je na potřebné odborné a didaktické úrovni.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	PhDr. Václav Trojan Ph.D.	30. 9. 2020, Praha	

7.4.a Odborný a didaktický posudek programu: DTB I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení se zaměřením na SŠ

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení se zaměřením na SŠ
Pořadové číslo zprávy o realizaci, ke které je posudek dokládán	

II.

1. Celkové zhodnocení programu

a) *Je název programu srozumitelný a vyjadřuje jeho obsah?*

Název programu Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení (verze pro SŠ) je srozumitelný a přesně vyjadřuje jeho obsah.

b) *Odpovídají tematické bloky programu popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, jsou zvolené tematické bloky v souladu s tím, jak volbu tematických bloků příjemce popsal v žádosti o podporu?*

Ano, odpovídají.

c) *Je jasně stanoven cíl programu a jednotlivých tematických bloků?*

Cíl je stanoven jasně

- ***Seznámit účastníky s pojmem bezpečné prostředí a jeho významem pro učení***
- ***Seznámit účastníky s pojmem kultura školy a popsat, jak je možné příznivou kulturu školy pro učení podporovat***
- ***Seznámit účastníky s Badatelským cyklem profesního učení***

d) *Je dosažení vzdělávacího cíle programu reálné?*

Dosažení vzdělávacího cíle programu (dílčího bloku DTB I) je reálné.

e) *Je vzdělávací cíl stanoven v souladu se specifikací aktivity č. 3 – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, tj. obsahuje globální cíl* ***každého*** *z tematických bloků* ***všechny dílčí cíle*** *uvedené v popisu aktivity č. 3?*

Ano, v tomto případě hodnotím konkrétní tematický blok (DTB I), stanovení jeho cíle je v souladu s požadavky.

f) *Odpovídá stanovený vzdělávací cíl programu potřebám pedagogické praxe? Naplňuje cíl stanovený v jednotlivých tematických blocích cíl výzvy? Pokud je v programu obsažen doplňkový tematický blok zaměřený na vedení zařízení pro ústavní výchovu, jsou cíle stanoveny v souladu s OP VVV – viz popis aktivity č. 3 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část? Nejsou obsaženy cíle tohoto tematického bloku směřující k rozvoji a navyšování kapacit těchto zařízení?*

Ano, odpovídá.

g) *Je jasně stanovena cílová skupina, tj. je program připraven pro vedoucí pedagogické pracovníky v souladu se zvolenými tematickými bloky?*

Cílová skupina je stanovena jasně – vedoucí pedagogičtí pracovníci SŠ.

h) *Odpovídá obsah a pojetí programu a jednotlivých tematických bloků pojetí a specifikaci aktivity č. 3 ve výzvě – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

i) *Odpovídá stanovená hodinová dotace programu obsahu a cílům programu? Je dodržena minimální hodinová dotace jednotlivých tematických bloků stanovená v popisu aktivity č. 3? Tvoří distanční část jednotlivých tematických bloků více než polovinu programu?*

Ano, stanovená hodinová dotace odpovídá obsahu a cílům programu (bloku), distanční část tvoří více než polovinu programu a vzhledem k zajímavým odkazům a materiálům bude dobrým východiskem pro další aktivity účastníků programu.

j) *Je program zpracován na dostatečné grafické úrovni s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano.

k) *Je program zpracován ve všech částech, které obsahuje vzor přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano.

l) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu tak, jak jsou uvedeny v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

m) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu minimálně tak, jak je příjemce uvedl v příloze žádosti o podporu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF?*

Ano.

n) *Proběhlo ověření programu dle podmínek uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část – viz kap. 2 a kap. 5.2.4? Účastnilo se ověřování každého z tematických bloků alespoň 10 vedoucích pedagogických pracovníků?*

Ano, ověření programu (tedy i hodnoceného dílčího bloku DTB I) proběhlo podle stanovených podmínek, měl jsem k dispozici Zprávy o ověření programu v praxi dokladující počet účastníků, průběh ověření i celkovou spokojenost účastníků.

o) *Je součástí finální verze programu Zpráva o ověření programu v praxi (viz vzor na webu MŠMT)? Byly do finální verze programu skutečně zapracovány poznatky z ověření programu v praxi?*

Ano.

p) *Vypořádal a zapracoval příjemce Vaše případné připomínky a návrhy, pokud jste je před vypracováním této finální verze posudku vznesl/a?*

Ano.

q) *Jaké jsou slabé a silné stránky programu?*

Vzdělávací program je podle mého soudu správně a logicky sestaven, nemám zásadních připomínek. K silným stránkám patří:

- ***Celkové pojetí a struktura vzdělávacího programu***
- ***Výběr témat je v souladu s oblastmi, kterým se vedoucí pedagogický pracovník střední školy musí při zavádění a podpoře formativního hodnocení věnovat***
- ***Dobré zpracování výukových materiálů pro distanční vzdělávání, odkazy na další prameny ukazují problematiku v celé její plasticitě***

Vzdělávací program má tyto slabé stránky:

- ***Menší časová dotace pro sdílení zkušeností mezi účastníky programu***
- ***Vysoká ambice autorů obsahu může vést k jisté povrchnosti (dílčí části programu věnované formativnímu hodnocení jsou zařazeny části jako vliv vize školy na její chod, kultura školy a motivace pracovníků, lídr a hodnoty).***

r) *Jak hodnotíte celkové zpracování programu a jeho kvalitu? Vložte slovní hodnocení. Pokud byste měl/a program ohodnotit známkou, jakou mu udělíte? Známkování jako ve škole, tj. od jedničky (nejlepší hodnocení) do pětky (nejhorší hodnocení).*

Celkové zpracování programu (v této etapě hodnotím DTB I) je v pořádku
Číselně hodnotím 1,7.

s) *Doporučujete program k realizaci tvůrcem programu?*

Ano, doporučuji program k realizaci.

t) *Doporučujete program k realizaci i dalšími subjekty?*

Ano, doporučuji program k realizaci i dalšími subjekty.

2. Zhodnocení programu z odborného hlediska

a) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován kvalitně a na potřebné odborné úrovni?*

Ano, program je ve všech dílčích výstupech Doplňkového tematického bloku I, verze pro SŠ kvalitně zpracován, odborná úroveň odpovídá požadavkům uvedené cílové skupiny vedoucích pedagogických pracovníků středních škol.

b) *Je z odborného hlediska program koncipován logicky?*

Ano, je. DTB I obsahuje aktuální a velice důležité informace a posílí kompetence v oblasti zavádění a realizace formativního hodnocení.

c) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován dostatečně přehledně?*

Ano, dílčí výstupy programu jsou zpracovány dostatečně přehledně, distanční část programu umožní samostatnou práci účastníků a vytvoří rámec pro prezenční část

d) *Jsou jednotlivé obsahové části tematických bloků propojeny, existuje potřebná návaznost jednotlivých obsahových celků?*

Ano, DTB I je propojen s ostatními částmi vzdělávacího programu.

e) *Odpovídá odborná úroveň programu současným poznatkům a je dostatečně aktuální? Je program kvalitní z hlediska věcné správnosti (např. jsou aktuální k datu ukončení tvorby finální verze programu právní předpisy, na které program odkazuje apod.)?*

Ano, odborná úroveň dílčí části programu (DTB I) odpovídá současným poznatkům a je dostatečně aktuální.

f) *Je program zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty?*

Ano, program je zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty i právě schvalovanou Strategií 2030+.

g) *Je program ve všech dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován (tj. tak, aby mohl být bez problémů realizován bez dalšího doplňování obsahu učiva apod. i jiným realizátorem)? Odpovídá obsah programu naplnění všech dílčích cílů stanovených v jednotlivých tematických blocích v popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano, dílčí část programu (DTB I) je dostatečně podrobně zpracována, může být používán i jinými vzdělavateli. Jistě bude aktuálně doplňován zejména v prezenčních aktivitách.

h) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že je možná jeho bezproblémová přenositelnost?*

Ano.

i) *Je program zpracován ve formě odpovídající požadavkům na akreditované programy DVPP: http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/akreditace-v-systemu-dvpp?*

Ano, program odpovídá tomuto akreditačnímu materiálu.

j) *Je program více než z jedné poloviny připraven pro distanční formu výuky pedagogů, je zpracován dle akreditačních požadavků na programy DVPP s distanční částí: http://www.msmt.cz/file/36202?*

Ano, program je z více než jedné poloviny takto zpracován. Z plánovaných celkových 234 hodin je 154 hodin plánováno pro distanční aktivity, i v hodnoceném dílčím DTB I. je tento požadavek splněn.

k) *Obsahuje program potřebné odkazy na použité zdroje?*

Ano, materiály sestavené ve vzdělávacím programu obsahují odkazy na použité zdroje, stejně tak odkazují na doporučené zdroje využitelné k rozšíření znalostí účastníků. Soupis pramenů je poměrně dlouhý.

l) *Jsou citace uváděny v souladu s platnou normou?*

Ano.

m) *Prošel program ve všech dílčích výstupech jazykovou korekturou?*

Nemám tuto informaci, předpokládám, že ano.

n) *Je program ve všech dílčích výstupech na potřebné jazykové, stylistické a grafické úrovni?*

Ano.

o) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že splňuje všechny požadavky uvedené v Kritériích kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů: http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/21071/kriteria_kvality_digitalnich_vzdelavacich_zdroju.pdf?*

Ano.

p) *Doložil příjemce, jak nabídl program ke zveřejnění na portálech uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

q) *Jak hodnotíte celkovou odbornou úroveň programu?*

Odborná úroveň programu odpovídá požadavkům kladeným na podobný typ programu, tato dílčí část (DTB I) logicky navazuje na předchozí část.

3. Zhodnocení programu z didaktického hlediska

a) *Jsou zvolené metody, postupy a formy výuky/realizace programu vhodné?*

Ano jsou, program obsahuje škálu metod, postupů a forem, jejich použití je vyvážené vzhledem k cíli i zapojené cílové skupině vedoucích pedagogických pracovníků.

b) *Odpovídají zvolené metody, postupy a formy dané cílové skupině?*

Ano, odpovídají. Dílčí blok smysluplně pomůže rozvoji kompetencí cílové skupiny (vedoucí pedagogičtí pracovníci středních škol).

c) *Odpovídá obsah a odborná náročnost programu zvolené cílové skupině?*

Ano, odpovídá.

d) *Jsou v programu zvoleny z hlediska andragogiky odpovídající formy výuky?*

Formy výuky jsou v souladu s andragogickými trendy.

e) *Je v programu zvolena a realizována vhodná forma motivace cílové skupiny?*

Cílová skupina bude jistě motivována během celého vzdělávacího programu, materiály jsou čtivé, odkazy umožňují další prohloubení znalostí, didaktické testy jsou sestaveny motivačně a zajímavě.

f) *Jsou využity vhodné aktivizační metody?*

Ano, jsou.

g) *Jsou využívány vhodné didaktické pomůcky?*

Ano.

h) *Je metodika programu zpracována na potřebné didaktické úrovni?*

Ano, metodika je zpracována na potřebné didaktické úrovni, program je logicky a srozumitelně sestaven.

i) *Obsahuje program všechny potřebné materiály, prezentace, odborné texty, baterie příkladů dobré praxe, seznam doporučené literatury, internetové odkazy, klíče k listům úkolů, křížovek, kvízů, poznatky z ověření v praxi atd.?*

Ano, program potřebné materiály a další požadované věci obsahuje.

j) *Jak hodnotíte celkovou didaktickou úroveň programu?*

Celkovou didaktickou úroveň tohoto bloku (DTB I) hodnotím kladně, odpovídá cílové skupině vedoucích pedagogických pracovníků středních škol, jejím očekávatelným zkušenostem a motivaci k vlastnímu profesnímu rozvoji.

Případné další komentáře/poznámky k programu

Potvrzují soulad tohoto programu se zaměřením výzvy, se strategickými dokumenty, s požadavky na výstupy aktivity č. 3, které jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část (navazující dokument výzvy Budování kapacit pro rozvoj škol II). Program je zpracován kompletně a je na potřebné odborné a didaktické úrovni.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	PhDr. Václav Trojan Ph.D.	30. 9. 2020, Praha	

7.5.a Odborný a didaktický posudek programu: DTB II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	**Doplňkový tematický blok II - Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol**
Pořadové číslo zprávy o realizaci, ke které je posudek dokládán	

II.

1. Celkové zhodnocení programu

a) *Je název programu srozumitelný a vyjadřuje jeho obsah?*

Název programu Kompetence leadera úspěšné školy je srozumitelný a vyjadřuje obsah programu.

b) *Odpovídají tematické bloky programu popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, jsou zvolené tematické bloky v souladu s tím, jak volbu tematických bloků příjemce popsal v žádosti o podporu?*

Ano, odpovídají, dílčí hodnocená část je zaměřena na rozvoj kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol.

c) *Je jasně stanoven cíl programu a jednotlivých tematických bloků?*

Cíl Doplňkového tematického bloku II je nastaven jasně a srozumitelně, dále jsou uvedeny dílčí cíle bloku.

a) osvojit si a prohloubit znalosti, dovednosti a vědomosti potřebné k účasti na online části programu;

- porozumět komplexnosti problematiky řízení, spolupráce a dále legislativy v oblasti společného vzdělávání
- využít znalosti z distanční výuky

- prokázat kompetence v oblasti řízení málotřídní školy
- sdílet příklady dobré praxe
- podpořit kolegialitu účastníků
- využít teoretické poznatky v pedagogické praxi

d) *Je dosažení vzdělávacího cíle programu reálné?*

Jsem přesvědčen, že ano. Odpovídá tomu jednak délka doplňkového modulu (8 prezenční, 16 distanční) i rozdělení jednotlivých forem práce.

e) *Je vzdělávací cíl stanoven v souladu se specifikací aktivity č. 3 – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, tj. obsahuje globální cíl* ***každého*** *z tematických bloků* ***všechny dílčí cíle*** *uvedené v popisu aktivity č. 3?*

Ano, nyní hodnotím Doplňkový tematický blok II - Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol, vzdělávací cíl je nastaven správně.

f) *Odpovídá stanovený vzdělávací cíl programu potřebám pedagogické praxe? Naplňuje cíl stanovený v jednotlivých tematických blocích cíl výzvy? Pokud je v programu obsažen doplňkový tematický blok zaměřený na vedení zařízení pro ústavní výchovu, jsou cíle stanoveny v souladu s OP VVV – viz popis aktivity č. 3 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část? Nejsou obsaženy cíle tohoto tematického bloku směřující k rozvoji a navyšování kapacit těchto zařízení?*

Stanovený vzdělávací cíl programu odpovídá potřebám pedagogické praxe. V souladu s pojetím ředitele české školy a mírou jeho autonomie, stejně tak v souladu s plánovanou strategií Hlavní směry vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+ je žádoucí, aby ředitel jako zásadní postava každé školy byl vzdělán v uvedených oblastech a získal, popř. si ukotvil nezbytné kompetence. Doplňkový modul zacílený na ředitele málotřídních škol pracuje s jejich specifiky.

g) *Je jasně stanovena cílová skupina, tj. je program připraven pro vedoucí pedagogické pracovníky v souladu se zvolenými tematickými bloky?*

Cílová skupina Doplňkového tematického bloku II je jasně stanovena – vedoucí pedagogičtí pracovníci málotřídních škol. Je patrné, že dílčí hodnocené aktivity směřují k této cílové skupině, pedagogičtí pracovníci budou potom správně a celostně připraveni pro výkon své funkce, popř. získané kompetence využijí ve svojí praxi.

h) *Odpovídá obsah a pojetí programu a jednotlivých tematických bloků pojetí a specifikaci aktivity č. 3 ve výzvě – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano, odpovídá.

i) *Odpovídá stanovená hodinová dotace programu obsahu a cílům programu? Je dodržena minimální hodinová dotace jednotlivých tematických bloků stanovená v popisu aktivity č. 3? Tvoří distanční část jednotlivých tematických bloků více než polovinu programu?*

Stanovená dotace v délce 234 hodin (76 prezenční, 154 distanční, 4 hodiny sdílení zkušeností) odpovídá obsahu a cílům programu. Distanční část tvoří více jako polovinu obsahu, osobně bych ještě zvážil vyšší hodinovou dotaci pro sdílení zkušeností, ale zkušení lektoři jistě zařadí aktivity podporující sdílení zkušeností a poznatků do dílčích prezenčních částí.

V Doplňkovém tematickém bloku II jde o 16 hodin distanční a 8 hodin prezenční výuky.

j) *Je program zpracován na dostatečné grafické úrovni s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano, program je po této stránce v souladu s požadavky.

k) *Je program zpracován ve všech částech, které obsahuje vzor přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano, program je tak ve všech částech zpracován.

l) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu tak, jak jsou uvedeny v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano, program obsahuje všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu.

m) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu minimálně tak, jak je příjemce uvedl v příloze žádosti o podporu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF?*

Ano, program obsahuje všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu.

n) *Proběhlo ověření programu dle podmínek uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část – viz kap. 2 a kap. 5.2.4? Účastnilo se ověřování každého z tematických bloků alespoň 10 vedoucích pedagogických pracovníků?*

Ano, ověření programu proběhlo podle stanovených podmínek, měl jsem k dispozici Evaluační zprávu z ověření DTB II dokladující počet účastníků, průběh ověření i celkovou spokojenost účastníků.

o) *Je součástí finální verze programu Zpráva o ověření programu v praxi (viz vzor na webu MŠMT)? Byly do finální verze programu skutečně zapracovány poznatky z ověření programu v praxi?*

Ano.

p) *Vypořádal a zapracoval příjemce Vaše případné připomínky a návrhy, pokud jste je před vypracováním této finální verze posudku vznesl/a?*

Z mé strany nebyly vzneseny připomínky či návrhy.

q) *Jaké jsou slabé a silné stránky programu?*

Doplňkový tematický blok II je podle mého soudu správně a logicky sestaven, nemám zásadních připomínek. K silným stránkám patří:

- ***Celkové pojetí a struktura vzdělávacího bloku***
- ***Výběr témat je v souladu s oblastmi, kterým se vedoucí pedagogický pracovník musí věnovat zejména v málotřídní škole***
- ***Výběr témat je v souladu s kritérii kvalitní školy (ČŠI), z nich navíc vychází plánovaný Standard ředitele aktuálně připravovaný NPI ČR***
- ***Dobré zpracování výukových materiálů pro distanční vzdělávání, odkazy na další prameny***

Doplňkový tematický blok II má tyto slabé stránky:

- ***Menší časová dotace pro sdílení zkušeností mezi účastníky programu***

r) *Jak hodnotíte celkové zpracování programu a jeho kvalitu? Vložte slovní hodnocení. Pokud byste měl/a program ohodnotit známkou, jakou mu udělíte? Známkování jako ve škole, tj. od jedničky (nejlepší hodnocení) do pětky (nejhorší hodnocení).*

Celkové zpracování programu (v této etapě hodnotím Doplňkový tematický blok II) je v pořádku
Číselně hodnotím 1,5.

s) *Doporučujete program k realizaci tvůrcem programu?*

Ano, program doporučuji k realizaci.

t) *Doporučujete program k realizaci i dalšími subjekty?*

Po ověření finální verze programu a zapracování případných podnětů doporučuji program realizovat i jinými subjekty.

2. Zhodnocení programu z odborného hlediska

a) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován kvalitně a na potřebné odborné úrovni?*

Ano, program je ve všech dílčích výstupech Doplňkového tematického bloku II kvalitně zpracován, odborná úroveň odpovídá požadavkům uvedené cílové skupiny ředitelů málotřídních škol.

b) *Je z odborného hlediska program koncipován logicky?*

Ano.

c) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován dostatečně přehledně?*

Ano, dílčí výstupy programu jsou zpracovány dostatečně přehledně, distanční části programu umožní samostatnou práci účastníků.

d) *Jsou jednotlivé obsahové části tematických bloků propojeny, existuje potřebná návaznost jednotlivých obsahových celků?*

Jednotlivé části jsou organicky propojeny tam, kde je to logické a žádoucí. Kompetenční rámec ředitele české školy je nezvykle vysoký v rámci všech zemí OECD, Doplňkový tematický blok II pracuje se specifiky ředitelů málotřídních škol.

e) *Odpovídá odborná úroveň programu současným poznatkům a je dostatečně aktuální? Je program kvalitní z hlediska věcné správnosti (např. jsou aktuální k datu ukončení tvorby finální verze programu právní předpisy, na které program odkazuje apod.)?*

Ano, odborná úroveň programu odpovídá současným poznatkům a je dostatečně aktuální, odkazované právní předpisy jsou platné. Předpokládám, že další aktualizace budou v prezenčních materiálech, kdy budou jednotliví lektoři využívat nové materiály (Strategický záměr, Strategie 2030+, nejnovější kritéria kvalitní školy, poznatky škol a ČŠI z období uzavření škol atd…).

f) *Je program zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty?*

Ano, program je zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty.

g) *Je program ve všech dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován (tj. tak, aby mohl být bez problémů realizován bez dalšího doplňování obsahu učiva apod. i jiným realizátorem)? Odpovídá obsah programu naplnění všech dílčích cílů stanovených v jednotlivých tematických blocích v popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano, program je dostatečně podrobně zpracován, může být používán i jinými vzdělavateli. Jistě bude aktuálně doplňován zejména v prezenčních aktivitách.

h) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že je možná jeho bezproblémová přenositelnost?*

Ano, již jsem potvrdil v předchozích bodech.

i) *Je program zpracován ve formě odpovídající požadavkům na akreditované programy DVPP: http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/akreditace-v-systemu-dvpp?*

Ano, program i hodnocená dílčí část odpovídá tomuto akreditačnímu materiálu.

j) *Je program více než z jedné poloviny připraven pro distanční formu výuky pedagogů, je zpracován dle akreditačních požadavků na programy DVPP s distanční částí: http://www.msmt.cz/file/36202?*

Ano, Dílčí doplňkový blok II je z více než jedné poloviny takto zpracován. Z plánovaných celkových 24 hodin je 16 hodin plánováno pro distanční aktivity.

k) *Obsahuje program potřebné odkazy na použité zdroje?*

Ano, materiály sestavené ve vzdělávacím programu obsahují odkazy na použité zdroje, stejně tak odkazují na doporučené zdroje využitelné k rozšíření znalostí účastníků.

l) *Jsou citace uváděny v souladu s platnou normou?*

Ano.

m) *Prošel program ve všech dílčích výstupech jazykovou korekturou?*

Předpokládám, že ano.

n) *Je program ve všech dílčích výstupech na potřebné jazykové, stylistické a grafické úrovni?*

Ano.

o) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že splňuje všechny požadavky uvedené v Kritériích kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů: http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/21071/kriteria_kvality_digitalnich_vzdelavacich_zdroju.pdf?*

Ano.

p) *Doložil příjemce, jak nabídl program ke zveřejnění na portálech uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

q) *Jak hodnotíte celkovou odbornou úroveň programu?*

Odborná úroveň programu odpovídá požadavkům kladeným na podobný typ programu, celkem je sestaven logicky, dílčí části na sebe navazují a vytvářejí smysluplný celek.

3. Zhodnocení programu z didaktického hlediska

a) *Jsou zvolené metody, postupy a formy výuky/realizace programu vhodné?*

Ano jsou, program obsahuje škálu metod, postupů a forem, jejich použití je vyvážené vzhledem k cíli i zapojené cílové skupině vedoucích pedagogických pracovníků.

b) *Odpovídají zvolené metody, postupy a formy dané cílové skupině?*

Ano, odpovídají. Cílová skupina bude očekávatelně sestavena z osob s jistou praxí ve vzdělávacím prostoru, program smysluplně rozvine jejich kompetence na požadovanou úroveň ve všech potřebných oblastech.

c) *Odpovídá obsah a odborná náročnost programu zvolené cílové skupině?*

Ano, odpovídá.

d) *Jsou v programu zvoleny z hlediska andragogiky odpovídající formy výuky?*

Formy výuky jsou v souladu s andragogickými trendy.

e) *Je v programu zvolena a realizována vhodná forma motivace cílové skupiny?*

Cílová skupina bude jistě motivována během celého vzdělávacího programu, materiály jsou čtivé, odkazy umožňují další prohloubení znalostí, didaktické testy jsou sestaveny motivačně a zajímavě.

f) *Jsou využity vhodné aktivizační metody?*

Ano.

g) *Jsou využívány vhodné didaktické pomůcky?*

Ano.

h) *Je metodika programu zpracována na potřebné didaktické úrovni?*

Ano, metodika je zpracována na potřebné didaktické úrovni, program je logicky a srozumitelně sestaven.

i) *Obsahuje program všechny potřebné materiály, prezentace, odborné texty, baterie příkladů dobré praxe, seznam doporučené literatury, internetové odkazy, klíče k listům úkolů, křížovek, kvízů, poznatky z ověření v praxi atd.?*

Ano, program uvedené věci obsahuje

j) Jak hodnotíte celkovou didaktickou úroveň programu? ***Celkovou didaktickou úroveň hodnotím kladně, odpovídá cílové skupině vedoucích pedagogických pracovníků, jejím očekávatelným zkušenostem a motivaci k vlastnímu profesnímu rozvoji. Jsem přesvědčen, že pokud bude celý program realizován uvedeným způsobem, přispěje k rozvoji potřebných kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků a bude je i dále motivovat k celoživotnímu profesnímu rozvoji.***
Případné další komentáře/poznámky k programu

Potvrzuji soulad tohoto programu se zaměřením výzvy, se strategickými dokumenty, s požadavky na výstupy aktivity č. 3, které jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část (navazující dokument výzvy Budování kapacit pro rozvoj škol II). Program je zpracován kompletně a je na potřebné odborné a didaktické úrovni.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	PhDr. Václav Trojan, Ph.D.	21. února 2021, Praha	

7.6.a Odborný a didaktický posudek programu: DTB III – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	**Doplňkový tematický blok III – Podpora kompetencí vedo pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení**
Pořadové číslo zprávy o realizaci, ke které je posudek dokládán	

II.

1. Celkové zhodnocení programu

a) Je název programu srozumitelný a vyjadřuje jeho obsah?

Název programu Kompetence leadera úspěšné školy je srozumitelný a vyjadřuje obsah programu

b) Odpovídají tematické bloky programu popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, jsou zvolené tematické bloky v souladu s tím, jak volbu tematických bloků příjemce popsal v žádosti o podporu?

Ano, odpovídají, dílčí hodnocená část je zaměřena na rozvoj kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení

c) Je jasně stanoven cíl programu a jednotlivých tematických bloků?

Cíl Doplňkového tematického bloku III je nastaven jasně a srozumitelně, obsahuje dvě dílčí témata a následující dílčí díle

- osvojit si a prohloubit znalosti, dovednosti a vědomosti potřebné k účasti na online části programu;
- prohloubení znalostí základních prvků projektového řízení

- získání dovednosti adekvátního užívání projektové terminologie
- hlubší znalost jednotlivých fází projektového cyklu
- schopnost realizovat celkový proces projektu, obsahová znalost všech jeho fází
- rozvinout znalost orientace v nástrojích projektového řízení
- rozšíření informovanosti o klíčových programech evropských strukturálních fondů
- prohloubení znalostí o podmínkách a způsobech, jakými lze realizovat změnu v organizaci
- získat schopnost detekovat, kdy je manažer schopný prosadit změnu.

d) *Je dosažení vzdělávacího cíle programu reálné?*

Jsem přesvědčen, že ano. Odpovídá tomu jednak délka doplňkového modulu (8 prezenční, 16 distanční) i rozdělení jednotlivých forem práce.

e) *Je vzdělávací cíl stanoven v souladu se specifikací aktivity č. 3 – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, tj. obsahuje globální cíl* ***každého*** *z tematických bloků* ***všechny dílčí cíle*** *uvedené v popisu aktivity č. 3?*

Ano, nyní hodnotím Doplňkový tematický blok III - Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení.

f) *Odpovídá stanovený vzdělávací cíl programu potřebám pedagogické praxe? Naplňuje cíl stanovený v jednotlivých tematických blocích cíl výzvy? Pokud je v programu obsažen doplňkový tematický blok zaměřený na vedení zařízení pro ústavní výchovu, jsou cíle stanoveny v souladu s OP VVV – viz popis aktivity č. 3 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část? Nejsou obsaženy cíle tohoto tematického bloku směřující k rozvoji a navyšování kapacit těchto zařízení?*

Stanovený vzdělávací cíl programu odpovídá potřebám pedagogické praxe. V souladu s pojetím ředitele české školy a mírou jeho autonomie, stejně tak v souladu s plánovanou strategií Hlavní směry vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+ je žádoucí, aby ředitel jako zásadní postava každé školy byl vzdělán v uvedených oblastech a získal, popř. si ukotvil nezbytné kompetence. Doplňkový blok III pracuje s potřebou rychlé reakce na proměnu podmínek a připravuje účastníky na projektové řízení a řízení změny ve škole.

g) *Je jasně stanovena cílová skupina, tj. je program připraven pro vedoucí pedagogické pracovníky v souladu se zvolenými tematickými bloky?*

Cílová skupina Doplňkového tematického bloku III je jasně stanovena – vedoucí pedagogičtí pracovníci škol. Je patrné, že dílčí hodnocené aktivity směřují k této cílové skupině, pedagogičtí pracovníci budou potom správně a celostně připraveni pro výkon své funkce, popř. získané kompetence využijí ve svojí praxi s přihlédnutím na rychlou změnu vnějších podmínek práce škol.

h) *Odpovídá obsah a pojetí programu a jednotlivých tematických bloků pojetí a specifikaci aktivity č. 3 ve výzvě – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano, odpovídá.

i) *Odpovídá stanovená hodinová dotace programu obsahu a cílům programu? Je dodržena minimální hodinová dotace jednotlivých tematických bloků stanovená v popisu aktivity č. 3? Tvoří distanční část jednotlivých tematických bloků více než polovinu programu?*

Stanovená dotace v délce 234 hodin (76 prezenční, 154 distanční, 4 hodiny sdílení zkušeností) odpovídá obsahu a cílům programu. Distanční část tvoří více jako polovinu obsahu, osobně bych ještě zvážil vyšší hodinovou dotaci pro sdílení zkušeností, ale zkušení lektoři jistě zařadí aktivity podporující sdílení zkušeností a poznatků do dílčích prezenčních částí.

V Doplňkovém tematickém bloku III jde o 16 hodin distanční a 8 hodin prezenční výuky.

j) *Je program zpracován na dostatečné grafické úrovni s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano, program je po této stránce v souladu s požadavky.

k) *Je program zpracován ve všech částech, které obsahuje vzor přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*
Ano, program je tak ve všech částech zpracován.

l) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu tak, jak jsou uvedeny v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano, program obsahuje všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu.

m) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu minimálně tak, jak je příjemce uvedl v příloze žádosti o podporu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF?*

Ano, program obsahuje všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu.

n) *Proběhlo ověření programu dle podmínek uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část – viz kap. 2 a kap. 5.2.4? Účastnilo se ověřování každého z tematických bloků alespoň 10 vedoucích pedagogických pracovníků?*

Ano, ověření programu proběhlo podle stanovených podmínek, měl jsem k dispozici Evaluační zprávu z ověření DTB III dokladující počet účastníků, průběh ověření i celkovou spokojenost účastníků.

o) *Je součástí finální verze programu Zpráva o ověření programu v praxi (viz vzor na webu MŠMT)? Byly do finální verze programu skutečně zapracovány poznatky z ověření programu v praxi?*

Ano, poznatky byly do aktuální verze zapracovány.

p) *Vypořádal a zapracoval příjemce Vaše případné připomínky a návrhy, pokud jste je před vypracováním této finální verze posudku vznesl/a?*

Z mé strany nebyly vzneseny připomínky či návrhy.

q) *Jaké jsou slabé a silné stránky programu?*

Doplňkový tematický blok III je podle mého soudu správně a logicky sestaven, nemám zásadních připomínek. K silným stránkám patří:

- ***Celkové pojetí a struktura vzdělávacího bloku***
- ***Výběr aktuálních témat reflektující rychlou změnu vnějšího prostředí škol***
- ***Výběr témat je v souladu s kritérii kvalitní školy (ČŠI), z nich navíc vychází plánovaný Standard ředitele aktuálně připravovaný NPI ČR***
- ***Dobré zpracování výukových materiálů pro distanční vzdělávání, odkazy na další prameny***

Doplňkový tematický blok III má tyto slabé stránky:

- ***Materiály o řízení změn by měly více cílit na školské prostředí***
- ***Menší časová dotace pro sdílení zkušeností mezi účastníky programu***

r) *Jak hodnotíte celkové zpracování programu a jeho kvalitu? Vložte slovní hodnocení. Pokud byste měl/a program ohodnotit známkou, jakou mu udělíte? Známkování jako ve škole, tj. od jedničky (nejlepší hodnocení) do pětky (nejhorší hodnocení).*

Celkové zpracování programu (v této etapě hodnotím Doplňkový tematický blok III) je v pořádku
Číselně hodnotím 1,6

s) *Doporučujete program k realizaci tvůrcem programu?*

Ano, program doporučuji k realizaci

t) *Doporučujete program k realizaci i dalšími subjekty?*

Po ověření finální verze programu a zapracování případných podnětů doporučuji program realizovat i jinými subjekty

2. Zhodnocení programu z odborného hlediska

a) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován kvalitně a na potřebné odborné úrovni?*

Ano, program je ve všech dílčích výstupech Doplňkového tematického bloku III kvalitně zpracován, odborná úroveň odpovídá požadavkům uvedené cílové skupiny.

b) *Je z odborného hlediska program koncipován logicky?*

Ano.

c) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován dostatečně přehledně?*

Ano, dílčí výstupy programu jsou zpracovány dostatečně přehledně, distanční části programu umožní samostatnou práci účastníků.

d) *Jsou jednotlivé obsahové části tematických bloků propojeny, existuje potřebná návaznost jednotlivých obsahových celků?*

Jednotlivé části jsou organicky propojeny tam, kde je to logické a žádoucí. Kompetenční rámec ředitele české školy je nezvykle vysoký v rámci všech zemí OECD, Doplňkový tematický blok III pomůže vedoucím pedagogickým pracovníkům lépe zvládat turbulentní prostředí.

e) *Odpovídá odborná úroveň programu současným poznatkům a je dostatečně aktuální? Je program kvalitní z hlediska věcné správnosti (např. jsou aktuální k datu ukončení tvorby finální verze programu právní předpisy, na které program odkazuje apod.)?*

Ano, odborná úroveň programu odpovídá současným poznatkům a je dostatečně aktuální, odkazované právní předpisy jsou platné. Předpokládám, že další aktualizace budou v prezenčních materiálech, kdy budou jednotliví lektoři využívat nové materiály (Strategický záměr, Strategie 2030+, nejnovější kritéria kvalitní školy, poznatky škol a ČŠI z období uzavření škol atd…).

f) *Je program zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty?*

Ano, program je zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty.

g) *Je program ve všech dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován (tj. tak, aby mohl být bez problémů realizován bez dalšího doplňování obsahu učiva apod. i jiným realizátorem)? Odpovídá obsah programu naplnění všech dílčích cílů stanovených v jednotlivých tematických blocích v popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano, program je dostatečně podrobně zpracován, může být používán i jinými vzdělavateli. Jistě bude aktuálně doplňován zejména v prezenčních aktivitách.

h) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že je možná jeho bezproblémová přenositelnost?*

Ano, již jsem potvrdil v předchozích bodech.

i) *Je program zpracován ve formě odpovídající požadavkům na akreditované programy DVPP: http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/akreditace-v-systemu-dvpp?*

Ano, program i hodnocená dílčí část odpovídá tomuto akreditačnímu materiálu.

j) *Je program více než z jedné poloviny připraven pro distanční formu výuky pedagogů, je zpracován dle akreditačních požadavků na programy DVPP s distanční částí: http://www.msmt.cz/file/36202?*

Ano, Dílčí doplňkový blok III je z více než jedné poloviny takto zpracován. Z plánovaných celkových 24 hodin je 16 hodin plánováno pro distanční aktivity.

k) *Obsahuje program potřebné odkazy na použité zdroje?*

Ano, materiály sestavené ve vzdělávacím programu obsahují odkazy na použité zdroje, stejně tak odkazují na doporučené zdroje využitelné k rozšíření znalostí účastníků.

l) *Jsou citace uváděny v souladu s platnou normou?*

Ano

m) *Prošel program ve všech dílčích výstupech jazykovou korekturou?*

Předpokládám, že ano

n) *Je program ve všech dílčích výstupech na potřebné jazykové, stylistické a grafické úrovni?*

Ano.

o) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že splňuje všechny požadavky uvedené v Kritériích kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů: http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/21071/kriteria_kvality_digitalnich_vzdelavacich_zdroju.pdf?*

Ano.

p) *Doložil příjemce, jak nabídl program ke zveřejnění na portálech uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

q) *Jak hodnotíte celkovou odbornou úroveň programu?*

Odborná úroveň programu odpovídá požadavkům kladeným na podobný typ programu, celkem je sestaven logicky, dílčí části na sebe navazují a vytvářejí smysluplný celek.

3. Zhodnocení programu z didaktického hlediska

a) *Jsou zvolené metody, postupy a formy výuky/realizace programu vhodné?*

Ano jsou, program obsahuje škálu metod, postupů a forem, jejich použití je vyvážené vzhledem k cíli i zapojené cílové skupině vedoucích pedagogických pracovníků.

b) *Odpovídají zvolené metody, postupy a formy dané cílové skupině?*

Ano, odpovídají. Cílová skupina bude očekávatelně sestavena z osob s jistou praxí ve vzdělávacím prostoru, program smysluplně rozvine jejich kompetence na požadovanou úroveň ve všech potřebných oblastech.

c) *Odpovídá obsah a odborná náročnost programu zvolené cílové skupině?*

Ano, odpovídá.

d) *Jsou v programu zvoleny z hlediska andragogiky odpovídající formy výuky?*

Formy výuky jsou v souladu s andragogickými trendy.

e) *Je v programu zvolena a realizována vhodná forma motivace cílové skupiny?*

Cílová skupina bude jistě motivována během celého vzdělávacího programu, materiály jsou čtivé, odkazy umožňují další prohloubení znalostí, didaktické testy jsou sestaveny motivačně a zajímavě.

f) *Jsou využity vhodné aktivizační metody?*

Ano.

g) *Jsou využívány vhodné didaktické pomůcky?*
Ano

h) *Je metodika programu zpracována na potřebné didaktické úrovni?*

Ano, metodika je zpracována na potřebné didaktické úrovni, program je logicky a srozumitelně sestaven.

i) *Obsahuje program všechny potřebné materiály, prezentace, odborné texty, baterie příkladů dobré praxe, seznam doporučené literatury, internetové odkazy, klíče k listům úkolů, křížovek, kvízů, poznatky z ověření v praxi atd.?*

Ano, program uvedené věci obsahuje.

j) Jak hodnotíte celkovou didaktickou úroveň programu? ***Celkovou didaktickou úroveň hodnotím kladně, odpovídá cílové skupině vedoucích pedagogických pracovníků, jejím očekávatelným zkušenostem a motivaci k vlastnímu profesnímu rozvoji. Jsem přesvědčen, že pokud bude celý program realizován uvedeným způsobem, přispěje k rozvoji potřebných kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků a bude je i dále motivovat k celoživotnímu profesnímu rozvoji.***
Případné další komentáře/poznámky k programu

Potvrzuji soulad tohoto programu se zaměřením výzvy, se strategickými dokumenty, s požadavky na výstupy aktivity č. 3, které jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část (navazující dokument výzvy Budování kapacit pro rozvoj škol II). Program je zpracován kompletně a je na potřebné odborné a didaktické úrovni.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	PhDr. Václav Trojan, Ph.D.	26. února 2021, Praha	

7.7.a Odborný a didaktický posudek programu: DTB IV – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	Doplňkový tematický blok IV – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy
Pořadové číslo zprávy o realizaci, ke které je posudek dokládán	6

II.

1. Celkové zhodnocení programu

a) *Je název programu srozumitelný a vyjadřuje jeho obsah?*

Název programu Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy.

b) *Odpovídají tematické bloky programu popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, jsou zvolené tematické bloky v souladu s tím, jak volbu tematických bloků příjemce popsal v žádosti o podporu?*

Ano, odpovídají.

c) *Je jasně stanoven cíl programu a jednotlivých tematických bloků?*

Cíl je stanoven jasně

- ***Osvojit si a prohloubit znalosti, dovednosti a vědomosti, získat rámcový přehled v systému péče o děti žijící dočasně mimo rodinu***
- ***Prohloubit znalosti spojením teorie s praxí***
- ***Soustředit se na vysvětlení vzájemné provázanosti mezi jednotlivými segmenty, které do oblasti péče o ohrožené děti vstupují od prevence po výkon ústavní výchovy***
- ***Ukázat možnosti a pozitivní příklady práce s dětmi v zařízeních pro výkon ústavní výchovy a v domovech dětí a mládeže***

d) *Je dosažení vzdělávacího cíle programu reálné?*

Dosažení vzdělávacího cíle programu (dílčího bloku DTB IV) je reálné.

e) *Je vzdělávací cíl stanoven v souladu se specifikací aktivity č. 3 – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, tj. obsahuje globální cíl* ***každého*** *z tematických bloků* ***všechny dílčí cíle*** *uvedené v popisu aktivity č. 3?*

Ano, v tomto případě hodnotím konkrétní tematický blok (DTB IV), stanovení jeho cíle je v souladu s požadavky.

f) *Odpovídá stanovený vzdělávací cíl programu potřebám pedagogické praxe? Naplňuje cíl stanovený v jednotlivých tematických blocích cíl výzvy? Pokud je v programu obsažen doplňkový tematický blok zaměřený na vedení zařízení pro ústavní výchovu, jsou cíle stanoveny v souladu s OP VVV – viz popis aktivity č. 3 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část? Nejsou obsaženy cíle tohoto tematického bloku směřující k rozvoji a navyšování kapacit těchto zařízení?*

Ano, odpovídá.

g) *Je jasně stanovena cílová skupina, tj. je program připraven pro vedoucí pedagogické pracovníky v souladu se zvolenými tematickými bloky?*

Cílová skupina je stanovena jasně – vedoucí pedagogičtí pracovníci domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

h) *Odpovídá obsah a pojetí programu a jednotlivých tematických bloků pojetí a specifikaci aktivity č. 3 ve výzvě – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

i) *Odpovídá stanovená hodinová dotace programu obsahu a cílům programu? Je dodržena minimální hodinová dotace jednotlivých tematických bloků stanovená v popisu aktivity č. 3? Tvoří distanční část jednotlivých tematických bloků více než polovinu programu?*

Ano, stanovená hodinová dotace odpovídá obsahu a cílům programu (bloku), distanční část tvoří více než polovinu programu a vzhledem k odkazům a materiálům bude dobrým východiskem pro další aktivity účastníků programu.

j) *Je program zpracován na dostatečné grafické úrovni s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano.

k) *Je program zpracován ve všech částech, které obsahuje vzor přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano.

l) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu tak, jak jsou uvedeny v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

m) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu minimálně tak, jak je příjemce uvedl v příloze žádosti o podporu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF?*

Ano.

n) *Proběhlo ověření programu dle podmínek uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část – viz kap. 2 a kap. 5.2.4? Účastnilo se ověřování každého z tematických bloků alespoň 10 vedoucích pedagogických pracovníků?*

Ano, ověření programu (tedy i hodnoceného dílčího bloku DTB IV) proběhlo podle stanovených podmínek, měl jsem k dispozici Zprávy o ověření programu v praxi dokladující počet účastníků, průběh ověření i celkovou spokojenost účastníků.

o) *Je součástí finální verze programu Zpráva o ověření programu v praxi (viz vzor na webu MŠMT)? Byly do finální verze programu skutečně zapracovány poznatky z ověření programu v praxi?*

Ano.

p) *Vypořádal a zapracoval příjemce Vaše případné připomínky a návrhy, pokud jste je před vypracováním této finální verze posudku vznesl/a?*

Ano.

q) *Jaké jsou slabé a silné stránky programu?*

Vzdělávací program je podle mého soudu správně sestaven, nemám zásadních připomínek. K silným stránkám patří:

- ***Celkové pojetí a struktura vzdělávacího programu (doplňkového modulu)***
- ***Výběr témat je v souladu s oblastmi, kterým se vedoucí pedagogický pracovník domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy musí zabývat***
- ***Výukové materiály pro distanční vzdělávání a odkazy na další prameny umožňují další profesní rozvoj***

Vzdělávací program má tyto slabé stránky:

- ***Uvedené příklady powerpointové prezentace jsou z hlediska účastníků kurzu jednotvárné, některé části obsahují mnoho textu, nepřehlednost při promítání***

.

r) *Jak hodnotíte celkové zpracování programu a jeho kvalitu? Vložte slovní hodnocení. Pokud byste měl/a program ohodnotit známkou, jakou mu udělíte? Známkování jako ve škole, tj. od jedničky (nejlepší hodnocení) do pětky (nejhorší hodnocení).*

Celkové zpracování programu (v této etapě hodnotím DTB IV) je v pořádku
Číselně hodnotím 2,5.

s) *Doporučujete program k realizaci tvůrcem programu?*

Ano, doporučuji program k realizaci.

t) *Doporučujete program k realizaci i dalšími subjekty?*

Ano, doporučuji program k realizaci i dalšími subjekty.

2. Zhodnocení programu z odborného hlediska

a) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován kvalitně a na potřebné odborné úrovni?*

Ano, program je ve všech dílčích výstupech Doplňkového tematického bloku IV, verze pro vedoucí pedagogické pracovníky domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy je kvalitně zpracován, odborná úroveň odpovídá požadavkům uvedené cílové skupiny vedoucích pedagogických pracovníků uvedených školských zařízení.

b) *Je z odborného hlediska program koncipován logicky?*
Ano, je. DTB IV obsahuje aktuální a důležité informace a posílí kompetence v oblasti sebeřízení, vedení rozhovorů s dětmi, vyjednávání s přímo spolupracujícími orgány.

c) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován dostatečně přehledně?*

Ano, dílčí výstupy programu jsou zpracovány dostatečně přehledně, distanční část

programu umožní samostatnou práci účastníků a vytvoří rámec pro prezenční část.

d) *Jsou jednotlivé obsahové části tematických bloků propojeny, existuje potřebná návaznost jednotlivých obsahových celků?*

Ano, DTB IV je propojen s ostatními částmi vzdělávacího programu.

e) *Odpovídá odborná úroveň programu současným poznatkům a je dostatečně aktuální? Je program kvalitní z hlediska věcné správnosti (např. jsou aktuální k datu ukončení tvorby finální verze programu právní předpisy, na které program odkazuje apod.)?*

Ano, odborná úroveň dílčí části programu (DTB IV) odpovídá současným poznatkům a je dostatečně aktuální.

f) *Je program zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty?*

Ano, program je zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty i právě schvalovanou Strategií 2030+.

g) *Je program ve všech dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován (tj. tak, aby mohl být bez problémů realizován bez dalšího doplňování obsahu učiva apod. i jiným realizátorem)? Odpovídá obsah programu naplnění všech dílčích cílů stanovených v jednotlivých tematických blocích v popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano, dílčí část programu (DTB IV) je dostatečně podrobně zpracována, může být používán i jinými vzdělavateli. Jistě bude aktuálně doplňován zejména v prezenčních aktivitách.

h) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že je možná jeho bezproblémová přenositelnost?*

Ano.

i) *Je program zpracován ve formě odpovídající požadavkům na akreditované programy DVPP: http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/akreditace-v-systemu-dvpp?*

Ano, program odpovídá tomuto akreditačnímu materiálu.

j) *Je program více než z jedné poloviny připraven pro distanční formu výuky pedagogů, je zpracován dle akreditačních požadavků na programy DVPP s distanční částí: http://www.msmt.cz/file/36202?*

Ano, program je z více než jedné poloviny takto zpracován. Z plánovaných celkových 234 hodin je 154 hodin plánováno pro distanční aktivity, i v hodnoceném dílčím DTB I. je tento požadavek splněn.

k) *Obsahuje program potřebné odkazy na použité zdroje?*

Ano, materiály sestavené ve vzdělávacím programu obsahují odkazy na použité zdroje, stejně tak odkazují na doporučené zdroje využitelné k rozšíření znalostí účastníků. Soupis pramenů je poměrně dlouhý.

l) *Jsou citace uváděny v souladu s platnou normou?*

Ano.

m) *Prošel program ve všech dílčích výstupech jazykovou korekturou?*

Nemám tuto informaci.

n) *Je program ve všech dílčích výstupech na potřebné jazykové, stylistické a grafické úrovni?*

Většinou ano .

o) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že splňuje všechny požadavky uvedené v Kritériích kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů: http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/21071/kriteria_kvality_digitalnich_vzdelavacich_zdroju.pdf?*

Ano.

p) *Doložil příjemce, jak nabídl program ke zveřejnění na portálech uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

q) *Jak hodnotíte celkovou odbornou úroveň programu?*

Odborná úroveň programu odpovídá požadavkům kladeným na podobný typ programu, tato dílčí část (DTB IV) logicky navazuje na předchozí část.

3. Zhodnocení programu z didaktického hlediska

a) *Jsou zvolené metody, postupy a formy výuky/realizace programu vhodné?*

Ano jsou, program obsahuje škálu metod, postupů a forem, jejich použití je vyvážené vzhledem k cíli i zapojené cílové skupině vedoucích pedagogických pracovníků.

b) *Odpovídají zvolené metody, postupy a formy dané cílové skupině?*

Ano, odpovídají. Dílčí blok smysluplně pomůže rozvoji kompetencí cílové skupiny (vedoucí pedagogičtí pracovníci domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy).

c) *Odpovídá obsah a odborná náročnost programu zvolené cílové skupině?*

Ano, odpovídá.

d) *Jsou v programu zvoleny z hlediska andragogiky odpovídající formy výuky?*

Formy výuky jsou v souladu s andragogickými trendy.

e) *Je v programu zvolena a realizována vhodná forma motivace cílové skupiny?*

Cílová skupina bude jistě motivována během celého vzdělávacího programu, materiály jsou využitelné pro další studium, odkazy umožňují další prohloubení znalostí, didaktické testy jsou sestaveny motivačně a zajímavě.

f) *Jsou využity vhodné aktivizační metody?*

Ano, jsou.

g) *Jsou využívány vhodné didaktické pomůcky?*

Ano.

h) *Je metodika programu zpracována na potřebné didaktické úrovni?*

Ano, metodika je zpracována na potřebné didaktické úrovni, program je logicky a srozumitelně sestaven.

i) *Obsahuje program všechny potřebné materiály, prezentace, odborné texty, baterie příkladů dobré praxe, seznam doporučené literatury, internetové odkazy, klíče k listům úkolů, křížovek, kvízů, poznatky z ověření v praxi atd.?*

Ano, program potřebné materiály a další požadované věci obsahuje.

j) Jak hodnotíte celkovou didaktickou úroveň programu? ***Celkovou didaktickou úroveň tohoto bloku (DTB IV) hodnotím kladně, odpovídá cílové skupině vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, jejím očekávatelným zkušenostem a motivaci k vlastnímu profesnímu rozvoji.***
Případné další komentáře/poznámky k programu

Potvrzují soulad tohoto programu se zaměřením výzvy, se strategickými dokumenty, s požadavky na výstupy aktivity č. 3, které jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část (navazující dokument výzvy Budování kapacit pro rozvoj škol II). Program je zpracován kompletně a je na potřebné odborné a didaktické úrovni.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	PhDr. Václav Trojan Ph.D.	30. 9. 2020, Praha	

7.8.a Odborný a didaktický posudek programu: DTB V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	**Doplňkový tematický blok V - Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání**
Pořadové číslo zprávy o realizaci, ke které je posudek dokládán	

II.

1. Celkové zhodnocení programu

a) *Je název programu srozumitelný a vyjadřuje jeho obsah?*

Název programu Kompetence leadera úspěšné školy je srozumitelný a vyjadřuje obsah programu.

b) *Odpovídají tematické bloky programu popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, jsou zvolené tematické bloky v souladu s tím, jak volbu tematických bloků příjemce popsal v žádosti o podporu?*

Ano, odpovídají, dílčí hodnocená část je zaměřena na podporu kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání.

c) *Je jasně stanoven cíl programu a jednotlivých tematických bloků?*

Cíl Doplňkového tematického bloku V je nastaven jasně a srozumitelně, blok obsahuje čtyři základní témata a tyto dílčí cíle.

d) Osvojit si a prohloubit znalosti, dovednosti a vědomosti potřebné k účasti na online části programu

e) Plánovat vznik či rozvoj školního klubu

f) Zajistit činnost školního klubu

g) Zhodnotit fungování školního klubu

h) Kooperovat a koordinovat spolupráci v rámci fungování školního klubu

i) Diskutovat témata zaměřená na problematiku z praxe při každodenní pedagogické činnosti v kontextu zájmového vzdělávání

j) Interpretovat teoretické modely a příklady historických výzkumně orientovaných experimentů a kvazyexperimentů relevantních v problematice zájmového vzdělávání

k) Nalézt společné platformy pro sdílení a kooperaci mezi formálně zřízenými organizacemi v zájmovém vzdělávání a neziskovými organizacemi zabývajícími se službami ve volnočasových aktivitách

l) Je dosažení vzdělávacího cíle programu reálné?

Jsem přesvědčen, že ano. Odpovídá tomu jednak délka doplňkového bloku V (8 prezenční, 16 distanční) i rozdělení jednotlivých forem práce.

m) Je vzdělávací cíl stanoven v souladu se specifikací aktivity č. 3 – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, tj. obsahuje globální cíl ***každého*** *z tematických bloků* ***všechny dílčí cíle*** *uvedené v popisu aktivity č. 3?*

Ano, nyní hodnotím Doplňkový tematický blok V - Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání, vzdělávací cíl je nastaven správně.

n) Odpovídá stanovený vzdělávací cíl programu potřebám pedagogické praxe? Naplňuje cíl stanovený v jednotlivých tematických blocích cíl výzvy? Pokud je v programu obsažen doplňkový tematický blok zaměřený na vedení zařízení pro ústavní výchovu, jsou cíle stanoveny v souladu s OP VVV – viz popis aktivity č. 3 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část? Nejsou obsaženy cíle tohoto tematického bloku směřující k rozvoji a navyšování kapacit těchto zařízení?

Stanovený vzdělávací cíl programu odpovídá potřebám pedagogické praxe. Doplňkový tematický blok V cílí na pracovníky institucí poskytujících zájmové vzdělávání a ukazuje specifické oblasti, které musí vedoucí pedagogičtí pracovníci znát a zvládat.

o) Je jasně stanovena cílová skupina, tj. je program připraven pro vedoucí pedagogické pracovníky v souladu se zvolenými tematickými bloky?

Cílová skupina Doplňkového tematického bloku V je jasně stanovena stejně jako u celého programu. Je patrné, že dílčí hodnocené aktivity směřují k této cílové skupině, pedagogičtí pracovníci budou potom správně a celostně připraveni pro výkon své funkce, popř. získané kompetence využijí ve svojí praxi v oblasti zájmového vzdělávání.

p) *Odpovídá obsah a pojetí programu a jednotlivých tematických bloků pojetí a specifikaci aktivity č. 3 ve výzvě – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano, odpovídá.

q) *Odpovídá stanovená hodinová dotace programu obsahu a cílům programu? Je dodržena minimální hodinová dotace jednotlivých tematických bloků stanovená v popisu aktivity č. 3? Tvoří distanční část jednotlivých tematických bloků více než polovinu programu?*

Stanovená dotace v délce 234 hodin (76 prezenční, 154 distanční, 4 hodiny sdílení zkušeností) odpovídá obsahu a cílům programu. Distanční část tvoří více jako polovinu obsahu, osobně bych ještě zvážil vyšší hodinovou dotaci pro sdílení zkušeností, ale zkušení lektoři jistě zařadí aktivity podporující sdílení zkušeností a poznatků do dílčích prezenčních částí.

V Doplňkovém tematickém bloku V cíleném na pracovníky zájmového vzdělávání jde o 16 hodin distanční a 8 hodin prezenční výuky.

r) *Je program zpracován na dostatečné grafické úrovni s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano, program je po této stránce v souladu s požadavky.

s) *Je program zpracován ve všech částech, které obsahuje vzor přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*
Ano, program je tak ve všech částech zpracován.

t) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu tak, jak jsou uvedeny v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano, program obsahuje všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu.

u) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu minimálně tak, jak je příjemce uvedl v příloze žádosti o podporu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF?*

Ano, program obsahuje všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu.

v) *Proběhlo ověření programu dle podmínek uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část – viz kap. 2 a kap. 5.2.4? Účastnilo se ověřování každého z tematických bloků alespoň 10 vedoucích pedagogických pracovníků?*

Ano, ověření programu proběhlo podle stanovených podmínek, měl jsem k dispozici Evaluační zprávu z ověření DTB V dokladující počet účastníků, průběh ověření i celkovou spokojenost účastníků.

w) *Je součástí finální verze programu Zpráva o ověření programu v praxi (viz vzor na webu MŠMT)? Byly do finální verze programu skutečně zapracovány poznatky z ověření programu v praxi?*

Ano.

x) *Vypořádal a zapracoval příjemce Vaše případné připomínky a návrhy, pokud jste je před vypracováním této finální verze posudku vznesl/a?*

Z mé strany nebyly vzneseny připomínky či návrhy.

y) *Jaké jsou slabé a silné stránky programu?*

Doplňkový tematický blok V je podle mého soudu správně a logicky sestaven, nemám zásadních připomínek. K silným stránkám patří:

- ***Celkové pojetí a struktura vzdělávacího bloku***
- ***Výběr aktuálních témat cílených na problematiku zájmového vzdělávání***
- ***Dobré zpracování výukových materiálů pro distanční vzdělávání, odkazy na další prameny***

Doplňkový tematický blok V nemá podle mého soudu slabé stránky

z) *Jak hodnotíte celkové zpracování programu a jeho kvalitu? Vložte slovní hodnocení. Pokud byste měl/a program ohodnotit známkou, jakou mu udělíte? Známkování jako ve škole, tj. od jedničky (nejlepší hodnocení) do pětky (nejhorší hodnocení).*

Celkové zpracování programu (v této etapě hodnotím Doplňkový tematický blok V) je v pořádku
Číselně hodnotím 1,2.

aa) *Doporučujete program k realizaci tvůrcem programu?*

Ano, program doporučuji k realizaci.

bb) *Doporučujete program k realizaci i dalšími subjekty?*
Po ověření finální verze programu a zapracování případných podnětů doporučuji program realizovat i jinými subjekty.

2. Zhodnocení programu z odborného hlediska

a) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován kvalitně a na potřebné odborné úrovni?*

Ano, program je ve všech dílčích výstupech Doplňkového tematického bloku V kvalitně zpracován, odborná úroveň odpovídá požadavkům uvedené cílové skupiny.

b) *Je z odborného hlediska program koncipován logicky?*

Ano.

c) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován dostatečně přehledně?*

Ano, dílčí výstupy programu jsou zpracovány dostatečně přehledně, distanční části programu umožní samostatnou práci účastníků.

d) *Jsou jednotlivé obsahové části tematických bloků propojeny, existuje potřebná návaznost jednotlivých obsahových celků?*

Jednotlivé části jsou organicky propojeny tam, kde je to logické a žádoucí. Hodnocený dílčí tematický blok ostatní části programu vhodně doplňuje a rozšiřuje.

e) *Odpovídá odborná úroveň programu současným poznatkům a je dostatečně aktuální? Je program kvalitní z hlediska věcné správnosti (např. jsou aktuální k datu ukončení tvorby finální verze programu právní předpisy, na které program odkazuje apod.)?*

Ano, odborná úroveň programu odpovídá současným poznatkům a je dostatečně aktuální, odkazované právní předpisy jsou platné. Předpokládám, že další aktualizace budou v prezenčních materiálech, kdy budou jednotliví lektoři využívat nové materiály (Strategický záměr, Strategie 2030+, nejnovější kritéria kvalitní školy, poznatky škol a ČŠI z období uzavření škol atd…).

f) *Je program zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty?*

Ano, program je zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty.

g) *Je program ve všech dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován (tj. tak, aby mohl být bez problémů realizován bez dalšího doplňování obsahu učiva apod. i jiným realizátorem)? Odpovídá obsah programu naplnění všech dílčích cílů stanovených v jednotlivých tematických blocích v popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano, program je dostatečně podrobně zpracován, může být používán i jinými vzdělavateli. Jistě bude aktuálně doplňován zejména v prezenčních aktivitách podle aktuální situace v zájmovém vzdělávání.

h) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že je možná jeho bezproblémová přenositelnost?*

Ano, již jsem potvrdil v předchozích bodech.

i) *Je program zpracován ve formě odpovídající požadavkům na akreditované programy DVPP: http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/akreditace-v-systemu-dvpp?*

Ano, program i hodnocená dílčí část odpovídá tomuto akreditačnímu materiálu.

j) *Je program více než z jedné poloviny připraven pro distanční formu výuky pedagogů, je zpracován dle akreditačních požadavků na programy DVPP s distanční částí: http://www.msmt.cz/file/36202?*

Ano, Dílčí doplňkový blok V je z více než jedné poloviny takto zpracován. Z plánovaných celkových 24 hodin je 16 hodin plánováno pro distanční aktivity.

k) *Obsahuje program potřebné odkazy na použité zdroje?*

Ano, materiály sestavené ve vzdělávacím programu obsahují odkazy na použité zdroje, stejně tak odkazují na doporučené zdroje využitelné k rozšíření znalostí účastníků.

l) *Jsou citace uváděny v souladu s platnou normou?*

Ano.

m) *Prošel program ve všech dílčích výstupech jazykovou korekturou?*

Předpokládám, že ano.

n) *Je program ve všech dílčích výstupech na potřebné jazykové, stylistické a grafické úrovni?*

Ano.

o) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že splňuje všechny požadavky uvedené v Kritériích kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů: http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/21071/kriteria_kvality_digitalnich_vzdelavacich_zdroju.pdf?*

Ano.

p) *Doložil příjemce, jak nabídl program ke zveřejnění na portálech uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

q) *Jak hodnotíte celkovou odbornou úroveň programu?*

Odborná úroveň programu odpovídá požadavkům kladeným na podobný typ programu, celkem je sestaven logicky, dílčí části na sebe navazují a vytvářejí smysluplný celek.

3. Zhodnocení programu z didaktického hlediska

a) *Jsou zvolené metody, postupy a formy výuky/realizace programu vhodné?*

Ano jsou, program obsahuje škálu metod, postupů a forem, jejich použití je vyvážené vzhledem k cíli i zapojené cílové skupině vedoucích pedagogických pracovníků.

b) *Odpovídají zvolené metody, postupy a formy dané cílové skupině?*

Ano, odpovídají. Cílová skupina bude očekávatelně sestavena z osob s jistou praxí ve vzdělávacím prostoru, program smysluplně rozvine jejich kompetence na požadovanou úroveň ve všech potřebných oblastech.

c) *Odpovídá obsah a odborná náročnost programu zvolené cílové skupině?*

Ano, odpovídá.

d) *Jsou v programu zvoleny z hlediska andragogiky odpovídající formy výuky?*

Formy výuky jsou v souladu s andragogickými trendy.

e) *Je v programu zvolena a realizována vhodná forma motivace cílové skupiny?*

Cílová skupina bude jistě motivována během celého vzdělávacího programu, materiály jsou čtivé, odkazy umožňují další prohloubení znalostí, didaktické testy jsou sestaveny motivačně a zajímavě.

f) *Jsou využity vhodné aktivizační metody?*

Ano.

g) *Jsou využívány vhodné didaktické pomůcky?*
Ano.

h) *Je metodika programu zpracována na potřebné didaktické úrovni?*

Ano, metodika je zpracována na potřebné didaktické úrovni, program je logicky a srozumitelně sestaven.

i) *Obsahuje program všechny potřebné materiály, prezentace, odborné texty, baterie příkladů dobré praxe, seznam doporučené literatury, internetové odkazy, klíče k listům úkolů, křížovek, kvízů, poznatky z ověření v praxi atd.?*

Ano, program uvedené věci obsahuje.

j) Jak hodnotíte celkovou didaktickou úroveň programu? ***Celkovou didaktickou úroveň hodnotím kladně, odpovídá cílové skupině vedoucích pedagogických pracovníků, jejím očekávatelným zkušenostem a motivaci k vlastnímu profesnímu rozvoji. Jsem přesvědčen, že pokud bude celý program realizován uvedeným způsobem, přispěje k rozvoji potřebných kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků a bude je i dále motivovat k celoživotnímu profesnímu rozvoji.***
Případné další komentáře/poznámky k programu

Potvrzuji soulad tohoto programu se zaměřením výzvy, se strategickými dokumenty, s požadavky na výstupy aktivity č. 3, které jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část (navazující dokument výzvy Budování kapacit pro rozvoj škol II). Program je zpracován kompletně a je na potřebné odborné a didaktické úrovni.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	PhDr. Václav Trojan, Ph.D.	26. února 2021, Praha	

7.9.a Odborný a didaktický posudek programu: DTB VI – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	**Doplňkový tematický blok VI – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení**
Pořadové číslo zprávy o realizaci, ke které je posudek dokládán	

II.

1. Celkové zhodnocení programu

a) *Je název programu srozumitelný a vyjadřuje jeho obsah?*

Název programu Kompetence leadera úspěšné školy je srozumitelný a vyjadřuje obsah programu.

b) *Odpovídají tematické bloky programu popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, jsou zvolené tematické bloky v souladu s tím, jak volbu tematických bloků příjemce popsal v žádosti o podporu?*

Ano, odpovídají, dílčí hodnocená část je zaměřena na podporu kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy a školského zařízení.

c) *Je jasně stanoven cíl programu a jednotlivých tematických bloků?*

Cíl Doplňkového tematického bloku II je nastaven jasně a srozumitelně.

d) Osvojit si a prohloubit znalosti, dovednosti a vědomosti potřebné k účasti na online části programu

e) Seznámit účastníky s nejběžnějšími možnostmi využití dotykového tabletu s iOS ve vzdělávání

f) Seznámit účastníky s nejběžnějšími cloudovými řešeními využitelnými ve vzdělávání

g) *Je dosažení vzdělávacího cíle programu reálné?*

Jsem přesvědčen, že ano. Odpovídá tomu jednak délka doplňkového bloku VI (8 prezenční, 16 distanční) i rozdělení jednotlivých forem práce.

h) *Je vzdělávací cíl stanoven v souladu se specifikací aktivity č. 3 – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, tj. obsahuje globální cíl* ***každého*** *z tematických bloků* ***všechny dílčí cíle*** *uvedené v popisu aktivity č. 3?*

Ano, nyní hodnotím Doplňkový tematický blok VI - Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy, vzdělávací cíl bloku je nastaven správně.

i) *Odpovídá stanovený vzdělávací cíl programu potřebám pedagogické praxe? Naplňuje cíl stanovený v jednotlivých tematických blocích cíl výzvy? Pokud je v programu obsažen doplňkový tematický blok zaměřený na vedení zařízení pro ústavní výchovu, jsou cíle stanoveny v souladu s OP VVV – viz popis aktivity č. 3 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část? Nejsou obsaženy cíle tohoto tematického bloku směřující k rozvoji a navyšování kapacit těchto zařízení?*

Stanovený vzdělávací cíl programu odpovídá potřebám pedagogické praxe. V souladu s pojetím ředitele české školy a mírou jeho autonomie, stejně tak v souladu s plánovanou strategií Hlavní směry vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+ je žádoucí, aby ředitel jako zásadní postava každé školy byl vzdělán v uvedených oblastech a získal, popř. si ukotvil nezbytné kompetence. Doplňkový modul zcela jistě doplní potřebné kompetence v oblasti digitálních technologií.

j) *Je jasně stanovena cílová skupina, tj. je program připraven pro vedoucí pedagogické pracovníky v souladu se zvolenými tematickými bloky?*

Cílová skupina Doplňkového tematického bloku VI je jasně stanovena stejně jako u celého programu. Je patrné, že dílčí hodnocené aktivity směřují k této cílové skupině, pedagogičtí pracovníci budou potom správně a celostně připraveni pro výkon své funkce, popř. získané kompetence využijí ve svojí praxi.

k) *Odpovídá obsah a pojetí programu a jednotlivých tematických bloků pojetí a specifikaci aktivity č. 3 ve výzvě – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano, odpovídá.

l) *Odpovídá stanovená hodinová dotace programu obsahu a cílům programu? Je dodržena minimální hodinová dotace jednotlivých tematických bloků stanovená v popisu aktivity č. 3? Tvoří distanční část jednotlivých tematických bloků více než polovinu programu?*

Stanovená dotace v délce 234 hodin (76 prezenční, 154 distanční, 4 hodiny sdílení zkušeností) odpovídá obsahu a cílům programu. Distanční část tvoří více jako polovinu obsahu, osobně bych ještě zvážil vyšší hodinovou dotaci pro sdílení zkušeností, ale zkušení lektoři jistě zařadí aktivity podporující sdílení zkušeností a poznatků do dílčích prezenčních částí.

V Doplňkovém tematickém bloku VI jde o 16 hodin distanční a 8 hodin prezenční výuky.

m) *Je program zpracován na dostatečné grafické úrovni s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano, program je po této stránce v souladu s požadavky.

n) *Je program zpracován ve všech částech, které obsahuje vzor přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*
Ano, program je tak ve všech částech zpracován.

o) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu tak, jak jsou uvedeny v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano, program obsahuje všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu.

p) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu minimálně tak, jak je příjemce uvedl v příloze žádosti o podporu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF?*

Ano, program obsahuje všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu.

q) *Proběhlo ověření programu dle podmínek uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část – viz kap. 2 a kap. 5.2.4? Účastnilo se ověřování každého z tematických bloků alespoň 10 vedoucích pedagogických pracovníků?*

Ano, ověření programu proběhlo podle stanovených podmínek, měl jsem k dispozici Evaluační zprávu z ověření DTB VI dokladující počet účastníků, průběh ověření i celkovou spokojenost účastníků.

r) *Je součástí finální verze programu Zpráva o ověření programu v praxi (viz vzor na webu MŠMT)? Byly do finální verze programu skutečně zapracovány poznatky z ověření programu v praxi?*

Ano.

s) *Vypořádal a zapracoval příjemce Vaše případné připomínky a návrhy, pokud jste je před vypracováním této finální verze posudku vznesl/a?*

Z mé strany nebyly vzneseny připomínky či návrhy.

t) *Jaké jsou slabé a silné stránky programu?*

Doplňkový tematický blok VI je podle mého soudu správně a logicky sestaven, nemám zásadních připomínek. K silným stránkám patří:

- ***Celkové pojetí a struktura vzdělávacího bloku***
- ***Výběr aktuálních témat***
- ***Výběr témat je v souladu s kritérii kvalitní školy***
- ***Dobré zpracování výukových materiálů pro distanční vzdělávání, odkazy na další prameny***

Doplňkový tematický blok II má tyto slabé stránky:

- ***Vzhledem k časové dotaci prezenční výuky nemůže být obsaženo více témat***

u) *Jak hodnotíte celkové zpracování programu a jeho kvalitu? Vložte slovní hodnocení. Pokud byste měl/a program ohodnotit známkou, jakou mu udělíte? Známkování jako ve škole, tj. od jedničky (nejlepší hodnocení) do pětky (nejhorší hodnocení).*

Celkové zpracování programu (v této etapě hodnotím Doplňkový tematický blok VI) je v pořádku.
Číselně hodnotím 1,3.

v) *Doporučujete program k realizaci tvůrcem programu?*

Ano, program doporučuji k realizaci.

w) *Doporučujete program k realizaci i dalšími subjekty?*

Po ověření finální verze programu a zapracování případných podnětů doporučuji program realizovat i jinými subjekty.

2. Zhodnocení programu z odborného hlediska

a) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován kvalitně a na potřebné odborné úrovni?*

Ano, program je ve všech dílčích výstupech Doplňkového tematického bloku VI kvalitně zpracován, odborná úroveň odpovídá požadavkům uvedené cílové skupiny.

b) *Je z odborného hlediska program koncipován logicky?*

Ano.

c) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován dostatečně přehledně?*

Ano, dílčí výstupy programu jsou zpracovány dostatečně přehledně, distanční části programu umožní samostatnou práci účastníků.

d) *Jsou jednotlivé obsahové části tematických bloků propojeny, existuje potřebná návaznost jednotlivých obsahových celků?*

Jednotlivé části jsou organicky propojeny tam, kde je to logické a žádoucí. Kompetenční rámec ředitele české školy je nezvykle vysoký v rámci všech zemí OECD, Doplňkový tematický blok VI.

e) *Odpovídá odborná úroveň programu současným poznatkům a je dostatečně aktuální? Je program kvalitní z hlediska věcné správnosti (např. jsou aktuální k datu ukončení tvorby finální verze programu právní předpisy, na které program odkazuje apod.)?*

Ano, odborná úroveň programu odpovídá současným poznatkům a je dostatečně aktuální, odkazované právní předpisy jsou platné. Předpokládám, že další aktualizace budou v prezenčních materiálech, kdy budou jednotliví lektoři využívat nové materiály (Strategický záměr, Strategie 2030+, nejnovější kritéria kvalitní školy, poznatky škol a ČŠI z období uzavření škol atd…).

f) *Je program zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty?*

Ano, program je zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty.

g) *Je program ve všech dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován (tj. tak, aby mohl být bez problémů realizován bez dalšího doplňování obsahu učiva apod. i jiným realizátorem)? Odpovídá obsah programu naplnění všech dílčích cílů stanovených v jednotlivých tematických blocích v popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano, program je dostatečně podrobně zpracován, může být používán i jinými vzdělavateli. Jistě bude aktuálně doplňován zejména v prezenčních aktivitách podle aktuální situace ve vývoji ICT problematiky.

h) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že je možná jeho bezproblémová přenositelnost?*

Ano, již jsem potvrdil v předchozích bodech.

i) *Je program zpracován ve formě odpovídající požadavkům na akreditované programy DVPP: http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/akreditace-v-systemu-dvpp?*

Ano, program i hodnocená dílčí část odpovídá tomuto akreditačnímu materiálu.

j) *Je program více než z jedné poloviny připraven pro distanční formu výuky pedagogů, je zpracován dle akreditačních požadavků na programy DVPP s distanční částí: http://www.msmt.cz/file/36202?*

Ano, Dílčí doplňkový blok VI je z více než jedné poloviny takto zpracován. Z plánovaných celkových 24 hodin je 16 hodin plánováno pro distanční aktivity.

k) *Obsahuje program potřebné odkazy na použité zdroje?*

Ano, materiály sestavené ve vzdělávacím programu obsahují odkazy na použité zdroje, stejně tak odkazují na doporučené zdroje využitelné k rozšíření znalostí účastníků.

l) *Jsou citace uváděny v souladu s platnou normou?*

Ano.

m) *Prošel program ve všech dílčích výstupech jazykovou korekturou?*

Předpokládám, že ano.

n) *Je program ve všech dílčích výstupech na potřebné jazykové, stylistické a grafické úrovni?*

Ano.

o) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že splňuje všechny požadavky uvedené v Kritériích kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů: http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/21071/kriteria_kvality_digitalnich_vzdelavacich_zdroju.pdf?*

Ano.

p) *Doložil příjemce, jak nabídl program ke zveřejnění na portálech uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

q) *Jak hodnotíte celkovou odbornou úroveň programu?*

Odborná úroveň programu odpovídá požadavkům kladeným na podobný typ programu, celkem je sestaven logicky, dílčí části na sebe navazují a vytvářejí smysluplný celek.

3. Zhodnocení programu z didaktického hlediska

a) *Jsou zvolené metody, postupy a formy výuky/realizace programu vhodné?*

Ano jsou, program obsahuje škálu metod, postupů a forem, jejich použití je vyvážené vzhledem k cíli i zapojené cílové skupině vedoucích pedagogických pracovníků.

b) *Odpovídají zvolené metody, postupy a formy dané cílové skupině?*

Ano, odpovídají. Cílová skupina bude očekávatelně sestavena z osob s jistou praxí ve vzdělávacím prostoru, program smysluplně rozvine jejich kompetence na požadovanou úroveň ve všech potřebných oblastech.

c) *Odpovídá obsah a odborná náročnost programu zvolené cílové skupině?*

Ano, odpovídá.

d) *Jsou v programu zvoleny z hlediska andragogiky odpovídající formy výuky?*

Formy výuky jsou v souladu s andragogickými trendy.

e) *Je v programu zvolena a realizována vhodná forma motivace cílové skupiny?*

Cílová skupina bude jistě motivována během celého vzdělávacího programu, materiály jsou čtivé, odkazy umožňují další prohloubení znalostí, didaktické testy jsou sestaveny motivačně a zajímavě.

f) *Jsou využity vhodné aktivizační metody?*

Ano.

g) *Jsou využívány vhodné didaktické pomůcky?*
Ano.

h) *Je metodika programu zpracována na potřebné didaktické úrovni?*

Ano, metodika je zpracována na potřebné didaktické úrovni, program je logicky a srozumitelně sestaven.

i) *Obsahuje program všechny potřebné materiály, prezentace, odborné texty, baterie příkladů dobré praxe, seznam doporučené literatury, internetové odkazy, klíče k listům úkolů, křížovek, kvízů, poznatky z ověření v praxi atd.?*

Ano, program uvedené věci obsahuje.

j) Jak hodnotíte celkovou didaktickou úroveň programu? ***Celkovou didaktickou úroveň hodnotím kladně, odpovídá cílové skupině vedoucích pedagogických pracovníků, jejím očekávatelným zkušenostem a motivaci k vlastnímu profesnímu rozvoji. Jsem přesvědčen, že pokud bude celý program realizován uvedeným způsobem, přispěje k rozvoji potřebných kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků a bude je i dále motivovat k celoživotnímu profesnímu rozvoji.***
Případné další komentáře/poznámky k programu

Potvrzuji soulad tohoto programu se zaměřením výzvy, se strategickými dokumenty, s požadavky na výstupy aktivity č. 3, které jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část (navazující dokument výzvy Budování kapacit pro rozvoj škol II). Program je zpracován kompletně a je na potřebné odborné a didaktické úrovni.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	PhDr. Václav Trojan, Ph.D.	29. ledna 2021, Praha	

7.1.b Odborný a didaktický posudek programu: Základní tematický blok

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	Základní tematický blok
Pořadové číslo zprávy o realizaci, ke které je posudek dokládán	

II.

1. Celkové zhodnocení programu
a) *Je název programu srozumitelný a vyjadřuje jeho obsah?* *ano* b) *Odpovídají tematické bloky programu popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, jsou zvolené tematické bloky v souladu s tím, jak volbu tematických bloků příjemce popsal v žádosti o podporu?* *ano* c) *Je jasně stanoven cíl programu a jednotlivých tematických bloků?* *ano* d) *Je dosažení vzdělávacího cíle programu reálné?* *ano*

e) *Je vzdělávací cíl stanoven v souladu se specifikací aktivity č. 3 – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, tj. obsahuje globální cíl **každého** z tematických bloků **všechny dílčí cíle** uvedené v popisu aktivity č. 3?*

ano

f) *Odpovídá stanovený vzdělávací cíl programu potřebám pedagogické praxe? Naplňuje cíl stanovený v jednotlivých tematických blocích cíl výzvy? Pokud je v programu obsažen doplňkový tematický blok zaměřený na vedení zařízení pro ústavní výchovu, jsou cíle stanoveny v souladu s OP VVV – viz popis aktivity č. 3 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část? Nejsou obsaženy cíle tohoto tematického bloku směřující k rozvoji a navyšování kapacit těchto zařízení?*

Stanovené cíle programu odpovídají potřebám pedagogické praxe, naplňují cíl výzvy. Byly formulovány jako výstupy kvalitativního i kvantitativního výzkumu vzdělávacích potřeb vedoucích pedagogických pracovníků / setkání s jednotlivými kategoriemi VPP, dotazníková šetření/.

g) *Je jasně stanovena cílová skupina, tj. je program připraven pro vedoucí pedagogické pracovníky v souladu se zvolenými tematickými bloky?*

ano

h) *Odpovídá obsah a pojetí programu a jednotlivých tematických bloků pojetí a specifikaci aktivity č. 3 ve výzvě – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

ano

i) *Odpovídá stanovená hodinová dotace programu obsahu a cílům programu? Je dodržena minimální hodinová dotace jednotlivých tematických bloků stanovená v popisu aktivity č. 3? Tvoří distanční část jednotlivých tematických bloků více než polovinu programu?*

ano

j) *Je program zpracován na dostatečné grafické úrovni s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

ano

k) *Je program zpracován ve všech částech, které obsahuje vzor přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

ano

l) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu tak, jak jsou uvedeny v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

ano

m) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu minimálně tak, jak je příjemce uvedl v příloze žádosti o podporu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF?*

ano

n) *Proběhlo ověření programu dle podmínek uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část – viz kap. 2 a kap. 5.2.4? Účastnilo se ověřování každého z tematických bloků alespoň 10 vedoucích pedagogických pracovníků?*
Byl ověřován Základní tematický blok, doplňkový tematický blok I, IV a VI. Zúčastnilo se vždy 10 – 15 vedoucích pedagogických pracovníků. Hodnocení byla pozitivní, nebylo nutné měnit
obsahy a navržené postupy.

o) *Je součástí finální verze programu Zpráva o ověření programu v praxi (viz vzor na webu MŠMT)? Byly do finální verze programu skutečně zapracovány poznatky z ověření programu v praxi?*

Zpráva o ověření programu v praxi bude součástí finální verze programu.

p) *Vypořádal a zapracoval příjemce Vaše případné připomínky a návrhy, pokud jste je před vypracováním této finální verze posudku vznesl/a?*

Šlo o drobné připomínky týkající se jazykové úpravy, formulace vzdělávacích cílů, úloh a shrnutí jednotlivých studijních textů, platnosti legislativních norem. Moje připomínky byly akceptovány.

q) *Jaké jsou slabé a silné stránky programu?*

Silné stránky: - program byl konstruován na základě zjištění vzdělávacích potřeb,
-byl ověřen,
-témata jednotlivých studijních opor jsou vhodně volena,

-studijní opory jsou zpracovány kvalitně,
-ekonomičnost programu – prezentace studijních opor přes LMS Unifor,
-velmi podrobně rozpracovaný obsah distanční a prezenční části a zejména metodické části, což bude jistě pozitivně kvitováno zejména začínajícími lektory.
Slabé stránky nebylo zjištěny.

r) *Jak hodnotíte celkové zpracování programu a jeho kvalitu? Vložte slovní hodnocení. Pokud byste měl/a program ohodnotit známkou, jakou mu udělíte? Známkování jako ve škole, tj. od jedničky (nejlepší hodnocení) do pětky (nejhorší hodnocení).*

Zpracování předloženého programu vyžadovalo velké úsilí jak organizátorů, tak nadšenců z řad akademických pracovníků a vzdělaných vedoucích pedagogických pracovníků, kteří si našli čas na solidní zpracování textů pro distanční vzdělávání a budou jistě vykonávat i lektorskou činnost. Zabýval jsem se vzděláváním vedoucích pedagogických pracovníků více než 30 let, ale s tak kvalitním programem jsem se nesetkal.
Moje známka:1.

s) *Doporučujete program k realizaci tvůrcem programu?*

ano

t) *Doporučujete program k realizaci i dalšími subjekty?*

Ano. Podrobné rozpracování metodické části to velmi usnadňuje. Předpokladem je ovšem dobře sestavený lektorský sbor a materiálně technické podmínky vzdělávacích zařízení.

2. Zhodnocení programu z odborného hlediska

a) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován kvalitně a na potřebné odborné úrovni?*

ano

b) *Je z odborného hlediska program koncipován logicky?*

ano

c) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován dostatečně přehledně?*

ano

d) *Jsou jednotlivé obsahové části tematických bloků propojeny, existuje potřebná návaznost jednotlivých obsahových celků?*

ano

e) *Odpovídá odborná úroveň programu současným poznatkům a je dostatečně aktuální? Je program kvalitní z hlediska věcné správnosti (např. jsou aktuální k datu ukončení tvorby finální verze programu právní předpisy, na které program odkazuje apod.)?*

Ano. Doporučil jsem kontrolu aktuálního stavu právních předpisů. Bylo akceptováno.

f) *Je program zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty?*

ano

g) *Je program ve všech dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován (tj. tak, aby mohl být bez problémů realizován bez dalšího doplňování obsahu učiva apod. i jiným realizátorem)? Odpovídá obsah programu naplnění všech dílčích cílů stanovených v jednotlivých tematických blocích v popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Na doporučení MŠMT je program v dílčích výstupech podrobně rozpracován. Podrobnost rozpracování je podle mého názoru naprosto dostačující a umožňující jeho realizaci bez dalšího doplňování obsahu. Jeho realizace ovšem vždy bude do jisté míry omezena jak lidským faktorem, tak technickou vybaveností vzdělávacích zařízení.

h) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že je možná jeho bezproblémová přenositelnost?*

ano

i) *Je program zpracován ve formě odpovídající požadavkům na akreditované programy DVPP: http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/akreditace-v-systemu-dvpp?*

ano

j) *Je program více než z jedné poloviny připraven pro distanční formu výuky pedagogů, je zpracován dle akreditačních požadavků na programy DVPP s distanční částí: http://www.msmt.cz/file/36202?*

ano

k) *Obsahuje program potřebné odkazy na použité zdroje?*

ano

l) *Jsou citace uváděny v souladu s platnou normou?*

ano

m) *Prošel program ve všech dílčích výstupech jazykovou korekturou?*

ano

n) *Je program ve všech dílčích výstupech na potřebné jazykové, stylistické a grafické úrovni?*

ano

o) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že splňuje všechny požadavky uvedené v Kritériích kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů: http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/21071/kriteria_kvality_digitalnich_vzdelavacich_zdroju.pdf?*

ano

p) *Doložil příjemce, jak nabídl program ke zveřejnění na portálech uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Doloží.

q) *Jak hodnotíte celkovou odbornou úroveň programu?*

Velmi solidní.

3. Zhodnocení programu z didaktického hlediska

a) *Jsou zvolené metody, postupy a formy výuky/realizace programu vhodné?*

ano

b) *Odpovídají zvolené metody, postupy a formy dané cílové skupině?*

ano

c) *Odpovídá obsah a odborná náročnost programu zvolené cílové skupině?*

ano

d) *Jsou v programu zvoleny z hlediska andragogiky odpovídající formy výuky?*

Těžiště teoretického studia je v samostudiu výukových textů a plnění zadaných úkolů. V prezenční části se pak uplatňují diskuse, skupinová práce, hraní rolí, ověřování znalostí pomoci didaktických testů, příklady dobré praxe apod.

e) *Je v programu zvolena a realizována vhodná forma motivace cílové skupiny?*

Podle mého názoru je motivace zajištěna především správnou formulací cílů výuky, které jsou formulovány jako kompetence, které by měl účastník studiem získat. Základním předpokladem
je sebereflexe účastníků, kteří by si měli umět z nabídky vybrat podle svých potřeb.

f) *Jsou využity vhodné aktivizační metody?*

ano

g) *Jsou využívány vhodné didaktické pomůcky?*

ano

h) *Je metodika programu zpracována na potřebné didaktické úrovni?*

ano

i) *Obsahuje program všechny potřebné materiály, prezentace, odborné texty, baterie příkladů dobré praxe, seznam doporučené literatury, internetové odkazy, klíče k listům úkolů, křížovek, kvízů, poznatky z ověření v praxi atd.?*

ano

j) *Jak hodnotíte celkovou didaktickou úroveň programu?*

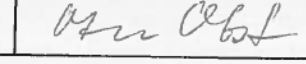
Velmi solidní úroveň.

Případné další komentáře/poznámky k programu

Každá škola či školské zařízení by mělo být základním místem dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. To ovšem předpokládá, že má v čele vedoucího pracovníka, který je schopen rozpoznat klady a zápory pedagogické práce a iniciovat změnu. Zatím spíše mnozí raději naříkají na nedostatek času k poznávání kvality pedagogické práce svých učitelů a raději hodnotí podle různých aktivit spíše mimoškolního rázu. Zvýšení pedagogických a manažerských kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků je proto velmi potřebné a aktuální. Předložený projekt má šanci něco změnit u těch, kteří se jej aktivně zúčastní.
Připomínám, že je žádoucí tlak školní inspekce a podpora MŠMT zvláště při snižování administrativní zátěže vedoucích pedagogických pracovníků.

,

Potvrzují soulad tohoto programu se zaměřením výzvy, se strategickými dokumenty, s požadavky na výstupy aktivity č. 3, které jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část (navazující dokument výzvy Budování kapacit pro rozvoj škol II). Program je zpracován kompletně a je na potřebné odborné a didaktické úrovni.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Doc. PhDr. Otto Obst, CSc.	30. 9. 2020, Olomouc	

7.2.b Odborný a didaktický posudek programu: DTB I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení se zaměřením na MŠ a SPgŠ

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení se zaměřením na MŠ a SPgŠ
Pořadové číslo zprávy o realizaci, ke které je posudek dokládán	

II.

1. Celkové zhodnocení programu

a) *Je název programu srozumitelný a vyjadřuje jeho obsah?*

ano

b) *Odpovídají tematické bloky programu popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, jsou zvolené tematické bloky v souladu s tím, jak volbu tematických bloků příjemce popsal v žádosti o podporu?*

ano

c) *Je jasně stanoven cíl programu a jednotlivých tematických bloků?*

ano

d) *Je dosažení vzdělávacího cíle programu reálné?*

ano

e) *Je vzdělávací cíl stanoven v souladu se specifikací aktivity č. 3 – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, tj. obsahuje globální cíl* ***každého*** *z tematických bloků* ***všechny dílčí cíle*** *uvedené v popisu aktivity č. 3?*

ano

f) *Odpovídá stanovený vzdělávací cíl programu potřebám pedagogické praxe? Naplňuje cíl stanovený v jednotlivých tematických blocích cíl výzvy? Pokud je v programu obsažen doplňkový tematický blok zaměřený na vedení zařízení pro ústavní výchovu, jsou cíle stanoveny v souladu s OP VVV – viz popis aktivity č. 3 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část? Nejsou obsaženy cíle tohoto tematického bloku směřující k rozvoji a navyšování kapacit těchto zařízení?*

ano

g) *Je jasně stanovena cílová skupina, tj. je program připraven pro vedoucí pedagogické pracovníky v souladu se zvolenými tematickými bloky?*

Ano, jde o VPP MŠ a SPgŠ.

h) *Odpovídá obsah a pojetí programu a jednotlivých tematických bloků pojetí a specifikaci aktivity č. 3 ve výzvě – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

ano

i) *Odpovídá stanovená hodinová dotace programu obsahu a cílům programu? Je dodržena minimální hodinová dotace jednotlivých tematických bloků stanovená v popisu aktivity č. 3? Tvoří distanční část jednotlivých tematických bloků více než polovinu programu?*

ano

j) Je program zpracován na dostatečné grafické úrovni s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?

ano

k) Je program zpracován ve všech částech, které obsahuje vzor přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?

ano

l) Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu tak, jak jsou uvedeny v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?

ano

m) Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu minimálně tak, jak je příjemce uvedl v příloze žádosti o podporu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF?

ano

n) Proběhlo ověření programu dle podmínek uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část – viz kap. 2 a kap. 5.2.4? Účastnilo se ověřování každého z tematických bloků alespoň 10 vedoucích pedagogických pracovníků?

ano

o) Je součástí finální verze programu Zpráva o ověření programu v praxi (viz vzor na webu MŠMT)? Byly do finální verze programu skutečně zapracovány poznatky z ověření programu v praxi?

Zpráva o ověření programu bude součástí finální verze programu. Účastníci vyjádřili spokojenost s obsahem a jeho prezentací, připomínky neměli.

p) *Vypořádal a zapracoval příjemce Vaše případné připomínky a návrhy, pokud jste je před vypracováním této finální verze posudku vznesl/a?*

Ano, jednalo se o drobné překlepy a o formulace výukových cílů jednotlivých studijních textů.

q) *Jaké jsou slabé a silné stránky programu?*

Silné stránky: - distanční forma studia pomocí LMS Unifor,
- srozumitelně napsané studijní opory,
- reaguje na aktuální potřeby,
- možnost realizace i jinými vzdělávacími subjekty.
Slabé stránky: nebyly nalezeny.

r) *Jak hodnotíte celkové zpracování programu a jeho kvalitu? Vložte slovní hodnocení. Pokud byste měl/a program ohodnotit známkou, jakou mu udělíte? Známkování jako ve škole, tj. od jedničky (nejlepší hodnocení) do pětky (nejhorší hodnocení).*

Program je zpracován autorkami, které jsou erudovány teoreticky a mají zároveň praktické zkušenosti s ověřováním teorie v praxi. I metodické poznámky k prezentaci obsahu programu umožňují jeho přenositelnost.
Hodnocení: 1

s) *Doporučujete program k realizaci tvůrcem programu?*

ano

t) *Doporučujete program k realizaci i dalšími subjekty?*

ano

2. Zhodnocení programu z odborného hlediska

a) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován kvalitně a na potřebné odborné úrovni?*

Ano, autorky pracují s odbornou literaturou zahraniční (zejména anglickou) i s českými prameny.

b) *Je z odborného hlediska program koncipován logicky?*

ano

c) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován dostatečně přehledně?*

ano

d) *Jsou jednotlivé obsahové části tematických bloků propojeny, existuje potřebná návaznost jednotlivých obsahových celků?*

ano

e) *Odpovídá odborná úroveň programu současným poznatkům a je dostatečně aktuální? Je program kvalitní z hlediska věcné správnosti (např. jsou aktuální k datu ukončení tvorby finální verze programu právní předpisy, na které program odkazuje apod.)?*

ano

f) *Je program zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty?*

ano

g) *Je program ve všech dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován (tj. tak, aby mohl být bez problémů realizován bez dalšího doplňování obsahu učiva apod. i jiným realizátorem)? Odpovídá obsah programu naplnění všech dílčích cílů stanovených v jednotlivých tematických blocích v popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

ano

h) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že je možná jeho bezproblémová přenositelnost?*

ano

i) *Je program zpracován ve formě odpovídající požadavkům na akreditované programy DVPP: http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/akreditace-v-systemu-dvpp?*

ano

j) *Je program více než z jedné poloviny připraven pro distanční formu výuky pedagogů, je zpracován dle akreditačních požadavků na programy DVPP s distanční částí: http://www.msmt.cz/file/36202?*

ano

k) *Obsahuje program potřebné odkazy na použité zdroje?*

ano

l) *Jsou citace uváděny v souladu s platnou normou?*

ano

m) *Prošel program ve všech dílčích výstupech jazykovou korekturou?*

ano

n) *Je program ve všech dílčích výstupech na potřebné jazykové, stylistické a grafické úrovni?*

o) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že splňuje všechny požadavky uvedené v Kritériích kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů: http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/21071/kriteria_kvality_digitalnich_vzdelavacich_zdroju.pdf?*

ano

p) *Doložil příjemce, jak nabídl program ke zveřejnění na portálech uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Bude provedeno po zpracování finální verze.

q) *Jak hodnotíte celkovou odbornou úroveň programu?*

Vysoká odborná úroveň.

3. Zhodnocení programu z didaktického hlediska

a) *Jsou zvolené metody, postupy a formy výuky/realizace programu vhodné?*

Ano, bylo to ověřeno.

b) *Odpovídají zvolené metody, postupy a formy dané cílové skupině?*

ano

c) *Odpovídá obsah a odborná náročnost programu zvolené cílové skupině?*

Odborná náročnost je poněkud vyšší, z vlastní zkušenosti však vím, že ředitelky MŠ bývají nejvnímavějšími účastnicemi kurzů celoživotního vzdělávání. Chtějí se učit a to je hlavní předpoklad úspěchu.

d) *Jsou v programu zvoleny z hlediska andragogiky odpovídající formy výuky?*

Ano. Těžiště je v samostatném studiu studijních opor, plnění zadaných praktických úkolů a zpracování opakovacích didaktických testů, v prezenční výuce diskuse, prezentace vlastních zkušeností ,práce s didaktickými pomůckami.

e) *Je v programu zvolena a realizována vhodná forma motivace cílové skupiny?*

Motivací mohou být správně formulované výukové cíle programu a jednotlivých studijních textů, zadávané úkoly a didaktické testy, praktické ukázky, příklady dobré praxe. Hodně bude také záležet na přístupu lektorů.

f) *Jsou využity vhodné aktivizační metody?*

ano

g) *Jsou využívány vhodné didaktické pomůcky?*

Powerpointová prezentace, flipchahrt, tabule na promítání, názorné pomůcky.

h) *Je metodika programu zpracována na potřebné didaktické úrovni?*

ano

i) *Obsahuje program všechny potřebné materiály, prezentace, odborné texty, baterie příkladů dobré praxe, seznam doporučené literatury, internetové odkazy, klíče k listům úkolů, křížovek, kvízů, poznatky z ověření v praxi atd.?*

ano

j) Jak hodnotíte celkovou didaktickou úroveň programu? *Velmi dobrá kvalita.*
Případné další komentáře/poznámky k programu **Zařazení problematiky formativního hodnocení na mateřských školách považuji za šťastné. Kdyby do základních škol přicházely děti, které si dovedou stanovovat cíle a provádět sebereflexi jejich dosahování, lépe by se jim žilo. A třeba by požadovaly po svých učitelích, aby byly hodnoceny také formativně, nejen konstatováním získané známky.**

Potvrzují soulad tohoto programu se zaměřením výzvy, se strategickými dokumenty, s požadavky na výstupy aktivity č. 3, které jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část (navazující dokument výzvy Budování kapacit pro rozvoj škol II). Program je zpracován kompletně a je na potřebné odborné a didaktické úrovni.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Doc. PhDr. Otto Obst, CSc.	30. 9. 2020, Olomouc	

7.3.b Odborný a didaktický posudek programu: DTB I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení se zaměřením na ZŠ

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení se zaměřením na ZŠ
Pořadové číslo zprávy o realizaci, ke které je posudek dokládán	

II.

1. Celkové zhodnocení programu
a) *Je název programu srozumitelný a vyjadřuje jeho obsah?* *ano* b) *Odpovídají tematické bloky programu popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, jsou zvolené tematické bloky v souladu s tím, jak volbu tematických bloků příjemce popsal v žádosti o podporu?* *ano* c) *Je jasně stanoven cíl programu a jednotlivých tematických bloků?* *ano* d) *Je dosažení vzdělávacího cíle programu reálné?* *ano*

e) *Je vzdělávací cíl stanoven v souladu se specifikací aktivity č. 3 – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, tj. obsahuje globální cíl* ***každého*** *z tematických bloků* ***všechny dílčí cíle*** *uvedené v popisu aktivity č. 3?*

ano

f) *Odpovídá stanovený vzdělávací cíl programu potřebám pedagogické praxe? Naplňuje cíl stanovený v jednotlivých tematických blocích cíl výzvy? Pokud je v programu obsažen doplňkový tematický blok zaměřený na vedení zařízení pro ústavní výchovu, jsou cíle stanoveny v souladu s OP VVV – viz popis aktivity č. 3 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část? Nejsou obsaženy cíle tohoto tematického bloku směřující k rozvoji a navyšování kapacit těchto zařízení?*

ano

g) *Je jasně stanovena cílová skupina, tj. je program připraven pro vedoucí pedagogické pracovníky v souladu se zvolenými tematickými bloky?*

Ano, jde o vedoucí pedagogické pracovníky základních škol.

h) *Odpovídá obsah a pojetí programu a jednotlivých tematických bloků pojetí a specifikaci aktivity č. 3 ve výzvě – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

ano

i) *Odpovídá stanovená hodinová dotace programu obsahu a cílům programu? Je dodržena minimální hodinová dotace jednotlivých tematických bloků stanovená v popisu aktivity č. 3? Tvoří distanční část jednotlivých tematických bloků více než polovinu programu?*

ano

j) *Je program zpracován na dostatečné grafické úrovni s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

ano

k) *Je program zpracován ve všech částech, které obsahuje vzor přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

ano

l) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu tak, jak jsou uvedeny v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

ano

m) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu minimálně tak, jak je příjemce uvedl v příloze žádosti o podporu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF?*

ano

n) *Proběhlo ověření programu dle podmínek uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část – viz kap. 2 a kap. 5.2.4? Účastnilo se ověřování každého z tematických bloků alespoň 10 vedoucích pedagogických pracovníků?*

Ověření programu proběhlo podle stanovených podmínek.

o) *Je součástí finální verze programu Zpráva o ověření programu v praxi (viz vzor na webu MŠMT)? Byly do finální verze programu skutečně zapracovány poznatky z ověření programu v praxi?*

Zpráva o ověření programu bude součástí finální verze programu. Účastníci byli s programem spokojeni, žádné připomínky nebyly.

p) *Vypořádal a zapracoval příjemce Vaše případné připomínky a návrhy, pokud jste je před vypracováním této finální verze posudku vznesl/a?*

Ano, jednalo se o drobné překlepy a formulace výukových cílů jednotlivých studijních textů. Příjemce slíbil navržené úpravy realizovat. Bude dodatečně ověřeno.

q) *Jaké jsou slabé a silné stránky programu?*

Silné stránky: - distanční forma studia pomocí LMS Unifor,
- velmi kvalitně zpracovaná studijní opora,
- podrobně zpracovaná metodika prezentace programu,
- reaguje na aktuální potřeby našich základních škol,
- umožňuje realizaci i jinými vzdělávacími subjekty.
Slabé stránky: jinak výborná studijní opora uvádí některé příklady v angličtině.

r) *Jak hodnotíte celkové zpracování programu a jeho kvalitu? Vložte slovní hodnocení. Pokud byste měl/a program ohodnotit známkou, jakou mu udělíte? Známkování jako ve škole, tj. od jedničky (nejlepší hodnocení) do pětky (nejhorší hodnocení).*

Autor programu vychází ze znalosti naší i zahraniční (anglické) pedagogické literatury a ze zkušeností získaných při ověřování formativního hodnocení na vlastní škole. Zpracoval podrobný metodický balíček vhodný pro realizaci programu i jinými vzdělávacími subjekty.
Hodnocení: 1.

s) *Doporučujete program k realizaci tvůrcem programu?*

ano

t) *Doporučujete program k realizaci i dalšími subjekty?*

ano

2. Zhodnocení programu z odborného hlediska

a) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován kvalitně a na potřebné odborné úrovni?*

Ano, viz výše.

b) *Je z odborného hlediska program koncipován logicky?*

ano

c) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován dostatečně přehledně?*

ano

d) *Jsou jednotlivé obsahové části tematických bloků propojeny, existuje potřebná návaznost jednotlivých obsahových celků?*

ano

e) *Odpovídá odborná úroveň programu současným poznatkům a je dostatečně aktuální? Je program kvalitní z hlediska věcné správnosti (např. jsou aktuální k datu ukončení tvorby finální verze programu právní předpisy, na které program odkazuje apod.)?*

ano

f) *Je program zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty?*

ano

g) *Je program ve všech dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován (tj. tak, aby mohl být bez problémů realizován bez dalšího doplňování obsahu učiva apod. i jiným realizátorem)? Odpovídá obsah programu naplnění všech dílčích cílů stanovených v jednotlivých tematických blocích v popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

ano

h) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že je možná jeho bezproblémová přenositelnost?*

ano

i) *Je program zpracován ve formě odpovídající požadavkům na akreditované programy DVPP: http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/akreditace-v-systemu-dvpp?*

ano

j) *Je program více než z jedné poloviny připraven pro distanční formu výuky pedagogů, je zpracován dle akreditačních požadavků na programy DVPP s distanční částí: http://www.msmt.cz/file/36202?*

ano

k) *Obsahuje program potřebné odkazy na použité zdroje?*

ano

l) *Jsou citace uváděny v souladu s platnou normou?*

ano

m) *Prošel program ve všech dílčích výstupech jazykovou korekturou?*

ano

n) *Je program ve všech dílčích výstupech na potřebné jazykové, stylistické a grafické úrovni?*

ano

o) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že splňuje všechny požadavky uvedené v Kritériích kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů: http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/21071/kriteria_kvality_digitalnich_vzdelavacich_zdroju.pdf?*

ano

p) *Doložil příjemce, jak nabídl program ke zveřejnění na portálech uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Bude doloženo po zpracování finální verze.

q) *Jak hodnotíte celkovou odbornou úroveň programu?*

Velmi solidní odborná úroveň.

3. Zhodnocení programu z didaktického hlediska

a) *Jsou zvolené metody, postupy a formy výuky/realizace programu vhodné?*

Ano, bylo to ověřeno.

b) *Odpovídají zvolené metody, postupy a formy dané cílové skupině?*

ano

c) *Odpovídá obsah a odborná náročnost programu zvolené cílové skupině?*

ano, škoda jen, že některé ukázky (eseje) jsou v angličtině. Někteří ředitelé budou při studiu odkázáni na pomoc vyučujících angličtiny.

d) *Jsou v programu zvoleny z hlediska andragogiky odpovídající formy výuky?*

Ano, přednášky, diskuse, příklady dobré praxe, individuální a skupinová práce. Těžiště je v samostatném studiu studijního textu.

e) *Je v programu zvolena a realizována vhodná forma motivace cílové skupiny?*

Motivující mohou být výukové cíle, které účastníkům slibují zvládnutí vědomostí a dovedností, které mohou pozvednout pedagogickou úroveň jejich škol. Motivační potenciál má i možnost setkat se s kolegy a vyměnit si s nimi názory na prezentované problémy.

f) *Jsou využity vhodné aktivizační metody?*

Ano, např. diskuse, výměna zkušeností, příklady dobré praxe, řešení didaktických testů…

g) *Jsou využívány vhodné didaktické pomůcky?*

Ano, prezentace v Powerpointu,flipchart apod.

h) *Je metodika programu zpracována na potřebné didaktické úrovni?*

ano

i) *Obsahuje program všechny potřebné materiály, prezentace, odborné texty, baterie příkladů dobré praxe, seznam doporučené literatury, internetové odkazy, klíče k listům úkolů, křížovek, kvízů, poznatky z ověření v praxi atd.?*

ano

j) *Jak hodnotíte celkovou didaktickou úroveň programu?*

Velmi dobrá kvalita.

Případné další komentáře/poznámky k programu

Myšlenka formativního hodnocení v našich školách i v didaktické teorii není nová. Projevuje se např. ve snahách o slovní hodnocení žáků, případně o kombinaci formativního hodnocení a hodnocení známkou. Jedná se však zpravidla o sumativní hodnocení, jehož rozvojetvorný potenciál je sporný. Zatím se s těmito formami setkáváme spíše na některých alternativách. Myslím, že se s prvky formativního hodnocení v běžné škole setkáváme spíše na prvním stupni ZŠ. Nesporně jsou zde lepší podmínky než na druhém stupni ZŠ. Přeji tomuto programu, aby alespoň někteří ředitelé (účastníci studia) a jejich učitelé začali pod jeho vlivem o formativním hodnocení alespoň přemýšlet.

Potvrzují soulad tohoto programu se zaměřením výzvy, se strategickými dokumenty, s požadavky na výstupy aktivity č. 3, které jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část (navazující dokument výzvy Budování kapacit pro rozvoj škol II). Program je zpracován kompletně a je na potřebné odborné a didaktické úrovni.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Doc. PhDr. Otto Obst, CSc.	30. 9. 2020, Olomouc	Otto Obst

7.4.b Odborný a didaktický posudek programu: DTB I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení se zaměřením na SŠ

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	Doplňkový tematický blok I – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků škol v oblasti zavádění formativního hodnocení se zaměřením na SŠ
Pořadové číslo zprávy o realizaci, ke které je posudek dokládán	

II.

1. Celkové zhodnocení programu
a) *Je název programu srozumitelný a vyjadřuje jeho obsah?* *ano* b) *Odpovídají tematické bloky programu popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, jsou zvolené tematické bloky v souladu s tím, jak volbu tematických bloků příjemce popsal v žádosti o podporu?* *ano* c) *Je jasně stanoven cíl programu a jednotlivých tematických bloků?* *ano* d) *Je dosažení vzdělávacího cíle programu reálné?* *ano*

e) *Je vzdělávací cíl stanoven v souladu se specifikací aktivity č. 3 – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, tj. obsahuje globální cíl **každého** z tematických bloků **všechny dílčí cíle** uvedené v popisu aktivity č. 3?*

ano

f) *Odpovídá stanovený vzdělávací cíl programu potřebám pedagogické praxe? Naplňuje cíl stanovený v jednotlivých tematických blocích cíl výzvy? Pokud je v programu obsažen doplňkový tematický blok zaměřený na vedení zařízení pro ústavní výchovu, jsou cíle stanoveny v souladu s OP VVV – viz popis aktivity č. 3 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část? Nejsou obsaženy cíle tohoto tematického bloku směřující k rozvoji a navyšování kapacit těchto zařízení?*

ano

g) *Je jasně stanovena cílová skupina, tj. je program připraven pro vedoucí pedagogické pracovníky v souladu se zvolenými tematickými bloky?*

ano

h) *Odpovídá obsah a pojetí programu a jednotlivých tematických bloků pojetí a specifikaci aktivity č. 3 ve výzvě – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

ano

i) *Odpovídá stanovená hodinová dotace programu obsahu a cílům programu? Je dodržena minimální hodinová dotace jednotlivých tematických bloků stanovená v popisu aktivity č. 3? Tvoří distanční část jednotlivých tematických bloků více než polovinu programu?*

ano

j) *Je program zpracován na dostatečné grafické úrovni s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

ano

k) *Je program zpracován ve všech částech, které obsahuje vzor přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

ano

l) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu tak, jak jsou uvedeny v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

ano

m) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu minimálně tak, jak je příjemce uvedl v příloze žádosti o podporu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF?*

ano

n) *Proběhlo ověření programu dle podmínek uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část – viz kap. 2 a kap. 5.2.4? Účastnilo se ověřování každého z tematických bloků alespoň 10 vedoucích pedagogických pracovníků?*

Bylo provedeno ověření programu podle stanovených podmínek

o) *Je součástí finální verze programu Zpráva o ověření programu v praxi (viz vzor na webu MŠMT)? Byly do finální verze programu skutečně zapracovány poznatky z ověření programu v praxi?*

Ano, účastníci ověřování byli s programem spokojeni, neměli připomínky, které by bylo třeba akceptovat.

p) *Vypořádal a zapracoval příjemce Vaše případné připomínky a návrhy, pokud jste je před vypracováním této finální verze posudku vznesl/a?*

Ano, jednalo se o drobné prohřešky proti pravidlům pravopisu (spíše překlepy) a o formulace výukových cílů textů pro distanční část programu. Vypořádání bude ještě ověřeno.

q) *Jaké jsou slabé a silné stránky programu?*

Silné stránky: - distanční forma studia pomocí LMS Unifor,
- srozumitelně napsané studijní opory,
- podrobně popsaná metodika prezenční části,
- možnost realizace i jinými vzdělávacími subjekty,
- reaguje na aktuální potřeby (byť často neuvědomované) našich SŠ.
Slabé stránky: nezjištěny.

r) *Jak hodnotíte celkové zpracování programu a jeho kvalitu? Vložte slovní hodnocení. Pokud byste měl/a program ohodnotit známkou, jakou mu udělíte? Známkování jako ve škole, tj. od jedničky (nejlepší hodnocení) do pětky (nejhorší hodnocení).*

Jde o kvalitně zpracovaný program jak v distanční, tak prezenční části. Autor studijního textu pracuje s bohatou českou literaturou ke sledované problematice, využívá zkušeností ZŠ Horka nad Moravou i zkušeností vlastních. Pro prezenční část programu je připraveno vhodné metodické zpracování, které usnadní realizaci programu i jiným vzdělávacím subjektům. Celkové hodnocení: 1.

s) *Doporučujete program k realizaci tvůrcem programu?*

ano

t) *Doporučujete program k realizaci i dalšímu subjekty?*

ano

2. Zhodnocení programu z odborného hlediska

a) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován kvalitně a na potřebné odborné úrovni?*

ano

b) *Je z odborného hlediska program koncipován logicky?*

ano

c) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován dostatečně přehledně?*

ano

d) *Jsou jednotlivé obsahové části tematických bloků propojeny, existuje potřebná návaznost jednotlivých obsahových celků?*

ano

e) *Odpovídá odborná úroveň programu současným poznatkům a je dostatečně aktuální? Je program kvalitní z hlediska věcné správnosti (např. jsou aktuální k datu ukončení tvorby finální verze programu právní předpisy, na které program odkazuje apod.)?*

ano

f) *Je program zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty?*

ano

g) *Je program ve všech dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován (tj. tak, aby mohl být bez problémů realizován bez dalšího doplňování obsahu učiva apod. i jiným realizátorem)? Odpovídá obsah programu naplnění všech dílčích cílů stanovených v jednotlivých tematických blocích v popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

ano

h) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že je možná jeho bezproblémová přenositelnost?*

ano

i) *Je program zpracován ve formě odpovídající požadavkům na akreditované programy DVPP: http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/akreditace-v-systemu-dvpp?*

ano

j) *Je program více než z jedné poloviny připraven pro distanční formu výuky pedagogů, je zpracován dle akreditačních požadavků na programy DVPP s distanční částí: http://www.msmt.cz/file/36202?*

ano

k) *Obsahuje program potřebné odkazy na použité zdroje?*

ano

l) *Jsou citace uváděny v souladu s platnou normou?*

ano

m) *Prošel program ve všech dílčích výstupech jazykovou korekturou?*

ano

n) *Je program ve všech dílčích výstupech na potřebné jazykové, stylistické a grafické úrovni?*

ano

o) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že splňuje všechny požadavky uvedené v Kritériích kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů: http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/21071/kriteria_kvality_digitalnich_vzdelavacich_zdroju.pdf?*

ano

p) *Doložil příjemce, jak nabídl program ke zveřejnění na portálech uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Bude provedeno po zpracování finální verze.

q) *Jak hodnotíte celkovou odbornou úroveň programu?*

Velmi solidní úroveň.

3. Zhodnocení programu z didaktického hlediska

a) *Jsou zvolené metody, postupy a formy výuky/realizace programu vhodné?*

Ano, bylo to ověřeno.

b) *Odpovídají zvolené metody, postupy a formy dané cílové skupině?*

ano

c) *Odpovídá obsah a odborná náročnost programu zvolené cílové skupině?*

ano

d) *Jsou v programu zvoleny z hlediska andragogiky odpovídající formy výuky?*

Ano – výklad, diskuse, příklady dobré praxe, individuální a skupinová práce.

e) *Je v programu zvolena a realizována vhodná forma motivace cílové skupiny?*

Motivačně může působit podrobný popis programu, metody užité v prezenční části, snaha o zvýšení úrovně pedagogické práce školy, vhodně formulované výukové cíle jednotlivých činností apod.

f) *Jsou využity vhodné aktivizační metody?*

Ano, např. cvičení, kontrolní otázky, didaktické testy, příklady dobré praxe, skládankové učení apod.

g) *Jsou využívány vhodné didaktické pomůcky?*

Prezentace v Powerpointu, slidy, doporučená literatura, pomůcky k metodě semaforu, metodě barevných kelímků, tabule na promítání, notebook.

h) *Je metodika programu zpracována na potřebné didaktické úrovni?*

ano

i) *Obsahuje program všechny potřebné materiály, prezentace, odborné texty, baterie příkladů dobré praxe, seznam doporučené literatury, internetové odkazy, klíče k listům úkolů, křížovek, kvízů, poznatky z ověření v praxi atd.?*

ano

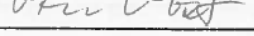
j) Jak hodnotíte celkovou didaktickou úroveň programu?

Velmi dobrá kvalita nevylučující další zlepšování po získání praktických zkušeností při jeho implementaci.

Případné další komentáře/poznámky k programu

Program přináší celou řadu výborných myšlenek směřujících k významným změnám v práci učitelů středních škol. Kdyby se podařily realizovat, mohly by se SŠ stát příjemným místem pro učení. Z historie české pedagogiky však víme, že v prvorepublikovém školství se reformní snahy zastavily na mateřských a základních školách. Středních se až na výjimky nedotkly. Kéž by se historie neopakovala.

Potvrzují soulad tohoto programu se zaměřením výzvy, se strategickými dokumenty, s požadavky na výstupy aktivity č. 3, které jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část (navazující dokument výzvy Budování kapacit pro rozvoj škol II). Program je zpracován kompletně a je na potřebné odborné a didaktické úrovni.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Doc. PhDr. Otto Obst, CSc.	30. 9. 2020, Olomouc	

7.5.b Odborný a didaktický posudek programu: DTB II – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	Doplňkový tematický blok II - Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků málotřídních škol
Pořadové číslo zprávy o realizaci, ke které je posudek dokládán	

II.

1. Celkové zhodnocení programu
a) *Je název programu srozumitelný a vyjadřuje jeho obsah?* *Ano.* b) *Odpovídají tematické bloky programu popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, jsou zvolené tematické bloky v souladu s tím, jak volbu tematických bloků příjemce popsal v žádosti o podporu?* *Ano.* c) *Je jasně stanoven cíl programu a jednotlivých tematických bloků?* *Ano.* d) *Je dosažení vzdělávacího cíle programu reálné?* *Ano.*

e) *Je vzdělávací cíl stanoven v souladu se specifikací aktivity č. 3 – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, tj. obsahuje globální cíl **každého** z tematických bloků **všechny dílčí cíle** uvedené v popisu aktivity č. 3?*

Ano.

f) *Odpovídá stanovený vzdělávací cíl programu potřebám pedagogické praxe? Naplňuje cíl stanovený v jednotlivých tematických blocích cíl výzvy? Pokud je v programu obsažen doplňkový tematický blok zaměřený na vedení zařízení pro ústavní výchovu, jsou cíle stanoveny v souladu s OP VVV – viz popis aktivity č. 3 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část? Nejsou obsaženy cíle tohoto tematického bloku směřující k rozvoji a navyšování kapacit těchto zařízení?*

Ano.

g) *Je jasně stanovena cílová skupina, tj. je program připraven pro vedoucí pedagogické pracovníky v souladu se zvolenými tematickými bloky?*

Ano.

h) *Odpovídá obsah a pojetí programu a jednotlivých tematických bloků pojetí a specifikaci aktivity č. 3 ve výzvě – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

i) *Odpovídá stanovená hodinová dotace programu obsahu a cílům programu? Je dodržena minimální hodinová dotace jednotlivých tematických bloků stanovená v popisu aktivity č. 3? Tvoří distanční část jednotlivých tematických bloků více než polovinu programu?*

Ano.

j) *Je program zpracován na dostatečné grafické úrovni s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano.

k) *Je program zpracován ve všech částech, které obsahuje vzor přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano.

l) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu tak, jak jsou uvedeny v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

m) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu minimálně tak, jak je příjemce uvedl v příloze žádosti o podporu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF?*

Ano.

n) *Proběhlo ověření programu dle podmínek uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část – viz kap. 2 a kap. 5.2.4? Účastnilo se ověřování každého z tematických bloků alespoň 10 vedoucích pedagogických pracovníků?*

Program byl ověřován v říjnu 2020 formou webináře, jehož se zúčastnilo 10 ředitelů malotřídních škol. Ti vyjádřili spokojenost jak s výběrem témat programu, tak s jeho prezentací lektorkou. Lektorka vyjádřila spokojenost s průběhem a aktivitou účastníků.

o) *Je součástí finální verze programu Zpráva o ověření programu v praxi (viz vzor na webu MŠMT)? Byly do finální verze programu skutečně zapracovány poznatky z ověření programu v praxi?*

Ano, zpráva je součástí finální verze, nebylo třeba program upravovat.

p) *Vypořádal a zapracoval příjemce Vaše případné připomínky a návrhy, pokud jste je před vypracováním této finální verze posudku vznesl/a?*

Moje připomínky se týkaly stylistických problémů a formulace výukových cílů jednotlivých kapitol studijního textu. Ponechal jsem na organizátorech celého projektu, zda budou úpravy požadovat.

q) *Jaké jsou slabé a silné stránky programu?*

Silné stránky: - program byl konstruován na základě zjištění vzdělávacích potřeb,
- byl ověřen,
- ekonomičnost programu – prezentace studijních opor přes LMS Unifor,
- je vhodně zvýrazněna návaznost vzdělávání na 1. st. ZŠ na přípravu v MŠ.
Slabé stránky: - drobné stylistické nedostatky při zpracování studijní opory.

r) *Jak hodnotíte celkové zpracování programu a jeho kvalitu? Vložte slovní hodnocení. Pokud byste měl/a program ohodnotit známkou, jakou mu udělíte? Známkování jako ve škole, tj. od jedničky (nejlepší hodnocení) do pětky (nejhorší hodnocení).*

Autorka a lektorka programu tvrdí, že oblast školského managementu je v ČR na pomyslné startovací čáře. Odpouštím jí toto obecné tvrzení, ale ve vztahu ke specifice řízení malotřídních škol má zřejmě pravdu. Zaslouží si proto uznání za to, že byla ochotná zpracovat témata, která přinesl výzkum vzdělávacích potřeb ředitelů malotřídních škol. Zároveň vhodně uplatnila svoje zkušenosti ze vzdělávání ředitelek mateřských škol a zpracovala program, který ve všech svých částech může uspokojit i vedoucí pracovníky malotřídek.
Při zpracování studijní opory poněkud opomíjí aparát řídící učení např. chybí formulace výukových cílů jednotlivých tematických celků, ale na konci celků jsou formulovány úlohy, o kterých nevíme proč právě ty. Chybí logické vyjádření propojenosti tematických celků.
Hodnotím známkou 2.

s) *Doporučujete program k realizaci tvůrcem programu?*

Ano.

t) *Doporučujete program k realizaci i dalšími subjekty?*

Ano, pokud jsou schopny zajistit program lektorsky.

2. Zhodnocení programu z odborného hlediska

a) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován kvalitně a na potřebné odborné úrovni?*

Odbornou úroveň nezpochybňuji. Autorka se opírá o dostupné prameny české provenience, využívá i literatury, která se zabývá řízením mateřských škol a zejména příklady jsou často z oblasti MŠ. To ovšem nepovažuji za závadu, neboť některé MŠ jsou organizačně přičleněny k malotřídkám.

b) *Je z odborného hlediska program koncipován logicky?*

Vychází ze zjištěných vzdělávacích potřeb a reaguje na ně.

c) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován dostatečně přehledně?*

Ano.

d) *Jsou jednotlivé obsahové části tematických bloků propojeny, existuje potřebná návaznost jednotlivých obsahových celků?*

V propojenosti tematických bloků a jejich návaznosti jsou jisté rezervy.

e) *Odpovídá odborná úroveň programu současným poznatkům a je dostatečně aktuální? Je program kvalitní z hlediska věcné správnosti (např. jsou aktuální k datu ukončení tvorby finální verze programu právní předpisy, na které program odkazuje apod.)?*

Ano.

f) *Je program zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty?*

Ano.

g) *Je program ve všech dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován (tj. tak, aby mohl být bez problémů realizován bez dalšího doplňování obsahu učiva apod. i jiným realizátorem)? Odpovídá obsah programu naplnění všech dílčích cílů stanovených v jednotlivých tematických blocích v popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano .Studijní text obsahuje celou řadu příkladů a názorných pomůcek. Kromě toho je zpracována příloha pro účastníky / popis obsahu/ a lektory, která je vede při prezenční výuce a obsahuje bohaté vybavení názornými materiály.

h) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že je možná jeho bezproblémová přenositelnost?*

Ano.

i) *Je program zpracován ve formě odpovídající požadavkům na akreditované programy DVPP: http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/akreditace-v-systemu-dvpp?*

Ano.

j) *Je program více než z jedné poloviny připraven pro distanční formu výuky pedagogů, je zpracován dle akreditačních požadavků na programy DVPP s distanční částí: http://www.msmt.cz/file/36202?*

Ano.

k) *Obsahuje program potřebné odkazy na použité zdroje?*

Ano.

l) *Jsou citace uváděny v souladu s platnou normou?*

Ano.

m) *Prošel program ve všech dílčích výstupech jazykovou korekturou?*

Ano.

n) *Je program ve všech dílčích výstupech na potřebné jazykové, stylistické a grafické úrovni?*

Jazyková a grafická úroveň je velmi dobrá, ve stylistické úrovni jsou rezervy.

o) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že splňuje všechny požadavky uvedené v Kritériích kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů: http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/21071/kriteria_kvality_digitalnich_vzdelavacich_zdroju.pdf?*

Ano.

p) *Doložil příjemce, jak nabídl program ke zveřejnění na portálech uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Doloží.

q) *Jak hodnotíte celkovou odbornou úroveň programu?*

Solidní úroveň.

3. Zhodnocení programu z didaktického hlediska

k) Jsou zvolené metody, postupy a formy výuky/realizace programu vhodné?

Ano.

l) Odpovídají zvolené metody, postupy a formy dané cílové skupině?

Ano.

m) Odpovídá obsah a odborná náročnost programu zvolené cílové skupině?

Ano.

n) Jsou v programu zvoleny z hlediska andragogiky odpovídající formy výuky?

Ano – samostudium studijní opory, skupinová práce, diskuse, sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe apod.

o) Je v programu zvolena a realizována vhodná forma motivace cílové skupiny?

Ano, např. příklady dobré praxe, modelové situace, obrazové přílohy, předlohy vzorových formulářů, didaktický test, braistorming, tvorba mentálních map apod.

p) Jsou využity vhodné aktivizační metody?

Ano, viz výše.

q) *Jsou využívány vhodné didaktické pomůcky?*

Ano, jsou zpracovány slidy, otázky a úkoly pro účastníky, didaktický test, bohaté vybavení pro přímou práci lektorů. Je využíváno počítače, dataprojektoru, fixů, psacích potřeb.

r) *Je metodika programu zpracována na potřebné didaktické úrovni?*

Ano.

s) *Obsahuje program všechny potřebné materiály, prezentace, odborné texty, baterie příkladů dobré praxe, seznam doporučené literatury, internetové odkazy, klíče k listům úkolů, křížovek, kvízů, poznatky z ověření v praxi atd.?*

Ano.

t) *Jak hodnotíte celkovou didaktickou úroveň programu?*

Velmi dobrá.

Případné další komentáře/poznámky k programu

Oceňuji snahy MŠMT o zlepšování manažerských kompetencí ředitelů malotřídních škol, kterých je v ČR nezanedbatelné množství. Tento program má šanci některé z nich naplnit.

Potvrzují soulad tohoto programu se zaměřením výzvy, se strategickými dokumenty, s požadavky na výstupy aktivity č. 3, které jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část (navazující dokument výzvy Budování kapacit pro rozvoj škol II). Program je zpracován kompletně a je na potřebné odborné a didaktické úrovni.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Doc. PhDr. Otto Obst, CSc.	26. 2. 2021, Olomouc	

7.6.b Odborný a didaktický posudek programu: DTB III – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků v projektovém managementu v prostředí škol a školských zařízení

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	Doplňkový tematický blok III – Podpora kompetencí vedo pedagogických pracovníků v projektovém managementu v pro škol a školských zařízení
Pořadové číslo zprávy o realizaci, ke které je posudek dokládán	

II.

1. Celkové zhodnocení programu
a) *Je název programu srozumitelný a vyjadřuje jeho obsah?* *Ano.* b) *Odpovídají tematické bloky programu popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, jsou zvolené tematické bloky v souladu s tím, jak volbu tematických bloků příjemce popsal v žádosti o podporu?* *Ano.* c) *Je jasně stanoven cíl programu a jednotlivých tematických bloků?* *Ano.* d) *Je dosažení vzdělávacího cíle programu reálné?* *Ano.*

e) *Je vzdělávací cíl stanoven v souladu se specifikací aktivity č. 3 – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, tj. obsahuje globální cíl **každého** z tematických bloků **všechny dílčí cíle** uvedené v popisu aktivity č. 3?*

Ano.

f) *Odpovídá stanovený vzdělávací cíl programu potřebám pedagogické praxe? Naplňuje cíl stanovený v jednotlivých tematických blocích cíl výzvy? Pokud je v programu obsažen doplňkový tematický blok zaměřený na vedení zařízení pro ústavní výchovu, jsou cíle stanoveny v souladu s OP VVV – viz popis aktivity č. 3 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část? Nejsou obsaženy cíle tohoto tematického bloku směřující k rozvoji a navyšování kapacit těchto zařízení?*

Stanovený vzdělávací cíl odpovídá potřebám pedagogické praxe. Problematika řízení změn v organizacích a přípravy a řízení projektů je v současné době velmi aktuální. Bylo to konečně i ověřeno při zjišťování vzdělávacích potřeb vedoucích pedagogických pracovníků.

g) *Je jasně stanovena cílová skupina, tj. je program připraven pro vedoucí pedagogické pracovníky v souladu se zvolenými tematickými bloky?*

Ano.

h) *Odpovídá obsah a pojetí programu a jednotlivých tematických bloků pojetí a specifikaci aktivity č. 3 ve výzvě – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

i) *Odpovídá stanovená hodinová dotace programu obsahu a cílům programu? Je dodržena minimální hodinová dotace jednotlivých tematických bloků stanovená v popisu aktivity č. 3? Tvoří distanční část jednotlivých tematických bloků více než polovinu programu?*

Ano.

j) *Je program zpracován na dostatečné grafické úrovni s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano.

k) *Je program zpracován ve všech částech, které obsahuje vzor přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano.

l) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu tak, jak jsou uvedeny v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

m) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu minimálně tak, jak je příjemce uvedl v příloze žádosti o podporu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF?*

Ano.

n) *Proběhlo ověření programu dle podmínek uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část – viz kap. 2 a kap. 5.2.4? Účastnilo se ověřování každého z tematických bloků alespoň 10 vedoucích pedagogických pracovníků?*

Ověření programu proběhlo v říjnu 2020 formou webináře, účast 11 ved. pracovníků. Podrobné zpracování, velmi pozitivní hodnocení účastníky.

o) *Je součástí finální verze programu Zpráva o ověření programu v praxi (viz vzor na webu MŠMT)? Byly do finální verze programu skutečně zapracovány poznatky z ověření programu v praxi?*

Zpráva o ověření programu v praxi je součástí finální verze programu. Účastníci i lektoři nenavrhují žádné změny programu.

p) *Vypořádal a zapracoval příjemce Vaše případné připomínky a návrhy, pokud jste je před vypracováním této finální verze posudku vznesl/a?*

Ano, šlo o drobné formální poznámky týkající se formulace vzdělávacích cílů jednotlivých studijních textů. Přislíbena úprava.

q) *Jaké jsou slabé a silné stránky programu?*

Silné stránky: - program reaguje na aktuální potřeby vedoucích pedagogických pracovníků,
- byl ověřen,
- studijní opory jsou velmi kvalitně zpracovány,
- ekonomičnost programu – prezentace studijních opor přes LMS Unifor,
- podává podrobné informace o obsahu a metodice prezenční části.
Slabé stránky: - nebyly zjištěny.

r) *Jak hodnotíte celkové zpracování programu a jeho kvalitu? Vložte slovní hodnocení. Pokud byste měl/a program ohodnotit známkou, jakou mu udělíte? Známkování jako ve škole, tj. od jedničky (nejlepší hodnocení) do pětky (nejhorší hodnocení).*

Program hodnotím jako velmi kvalitní. Studijní texty jsou zpracovány podle požadavků, které jsou kladeny na texty pro distanční vzdělávání. Množství příkladů, obrazových pomůcek, úkolů, komunikativní způsob výkladu, to jsou vlastnosti, které účastníci jistě ocení. Stejně je možno se vyjádřit o zpracování informací o obsahu modulu a jeho prezentaci v prezenční části studia. Hodnocení: 1.

s) *Doporučujete program k realizaci tvůrcem programu?*

Ano.

t) *Doporučujete program k realizaci i dalšími subjekty?*

Ano, pokud zajistí kompetentního lektora.

2. Zhodnocení programu z odborného hlediska

a) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován kvalitně a na potřebné odborné úrovni?*

Ano. Oba autoři využívají své bohaté lektorské a při zpracování programu pracují s českou i cizí odbornou literaturou. Kvalitně jsou zpracovány všechny dílčí výstupy.

b) *Je z odborného hlediska program koncipován logicky?*

Ano.

c) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován dostatečně přehledně?*

Ano

d) *Jsou jednotlivé obsahové části tematických bloků propojeny, existuje potřebná návaznost jednotlivých obsahových celků?*

Ano.

e) *Odpovídá odborná úroveň programu současným poznatkům a je dostatečně aktuální? Je program kvalitní z hlediska věcné správnosti (např. jsou aktuální k datu ukončení tvorby finální verze programu právní předpisy, na které program odkazuje apod.)?*

Ano.

f) *Je program zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty?*

Ano.

g) *Je program ve všech dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován (tj. tak, aby mohl být bez problémů realizován bez dalšího doplňování obsahu učiva apod. i jiným realizátorem)? Odpovídá obsah programu naplnění všech dílčích cílů stanovených v jednotlivých tematických blocích v popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

h) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že je možná jeho bezproblémová přenositelnost?*

Ano.

i) *Je program zpracován ve formě odpovídající požadavkům na akreditované programy DVPP: http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/akreditace-v-systemu-dvpp?*

Ano.

j) *Je program více než z jedné poloviny připraven pro distanční formu výuky pedagogů, je zpracován dle akreditačních požadavků na programy DVPP s distanční částí: http://www.msmt.cz/file/36202?*

Ano.

k) *Obsahuje program potřebné odkazy na použité zdroje?*

Ano.

l) *Jsou citace uváděny v souladu s platnou normou?*

Ano.

m) *Prošel program ve všech dílčích výstupech jazykovou korekturou?*

Ano.

n) *Je program ve všech dílčích výstupech na potřebné jazykové, stylistické a grafické úrovni?*

Ano.

o) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že splňuje všechny požadavky uvedené v Kritériích kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů: http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/21071/kriteria_kvality_digitalnich_vzdelavacich_zdroju.pdf?*

Ano.

p) *Doložil příjemce, jak nabídl program ke zveřejnění na portálech uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Doloží.

q) *Jak hodnotíte celkovou odbornou úroveň programu?*

Velmi kvalitní program, reaguje na aktuální potřeby vedoucích pedagogických pracovníků všech škol a školských zařízení.

3. Zhodnocení programu z didaktického hlediska

a) *Jsou zvolené metody, postupy a formy výuky/realizace programu vhodné?*

Ano.

b) *Odpovídají zvolené metody, postupy a formy dané cílové skupině?*

Ano.

c) *Odpovídá obsah a odborná náročnost programu zvolené cílové skupině?*

Ano.

d) *Jsou v programu zvoleny z hlediska andragogiky odpovídající formy výuky?*

Ano. Hromadná výuka /přednáška/, individuální práce / studium studijních opor/, skupinová práce v seminářích.

e) *Je v programu zvolena a realizována vhodná forma motivace cílové skupiny?*

Motivující je nesporně sám obsah programu a způsob jeho realizace. Využití moderních pomůcek, sdílení příkladů dobré praxe, řešení připravených otázek, využití didaktických testů apod.

f) *Jsou využity vhodné aktivizační metody?*

Ano. Diskuse, sdílení příkladů dobré praxe, skupinová práce apod.

g) *Jsou využívány vhodné didaktické pomůcky?*

Ano. Notebook, dataprojektor, flichart, ale i fixy, papír, nůžky apod. Prezentace v Mikrosoft Power Pointu.

h) *Je metodika programu zpracována na potřebné didaktické úrovni?*

Ano.

i) *Obsahuje program všechny potřebné materiály, prezentace, odborné texty, baterie příkladů dobré praxe, seznam doporučené literatury, internetové odkazy, klíče k listům úkolů, křížovek, kvízů, poznatky z ověření v praxi atd.?*

Ano.

j) *Jak hodnotíte celkovou didaktickou úroveň programu?*

Velmi dobrá.

Případné další komentáře/poznámky k programu

Změny nemá nikdo rád. A ve školství zřejmě dvojnásob. Kritická veřejnost nám to někdy připomíná. A že naše školství na úrovni školy změny vyžaduje, je mimo pochybnost. Je si tedy jen přát, aby účastníci tohoto tematického bloku přijali jeho cíle, zamysleli se nad svou prací a zkusili něco nového.

Potvrzují soulad tohoto programu se zaměřením výzvy, se strategickými dokumenty, s požadavky na výstupy aktivity č. 3, které jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část (navazující dokument výzvy Budování kapacit pro rozvoj škol II). Program je zpracován kompletně a je na potřebné odborné a didaktické úrovni.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Doc. PhDr. Otto Obst, CSc.	26. 2. 2021, Olomouc	Otto Obst

7.7.b Odborný a didaktický posudek programu: DTB IV – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	Doplňkový tematický blok IV - Podpora kompetencí vedo pedagogických pracovníků domovů mládeže a zařízení pro ústavní a ochranné výchovy
Pořadové číslo zprávy o realizaci, ke které je posudek dokládán	5

II.

1. Celkové zhodnocení programu
a) *Je název programu srozumitelný a vyjadřuje jeho obsah?* *ano* b) *Odpovídají tematické bloky programu popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, jsou zvolené tematické bloky v souladu s tím, jak volbu tematických bloků příjemce popsal v žádosti o podporu?* *ano* c) *Je jasně stanoven cíl programu a jednotlivých tematických bloků?* *ano* d) *Je dosažení vzdělávacího cíle programu reálné?* *ano*

e) *Je vzdělávací cíl stanoven v souladu se specifikací aktivity č. 3 – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, tj. obsahuje globální cíl* ***každého*** *z tematických bloků* ***všechny dílčí cíle*** *uvedené v popisu aktivity č. 3?*

ano

f) *Odpovídá stanovený vzdělávací cíl programu potřebám pedagogické praxe? Naplňuje cíl stanovený v jednotlivých tematických blocích cíl výzvy? Pokud je v programu obsažen doplňkový tematický blok zaměřený na vedení zařízení pro ústavní výchovu, jsou cíle stanoveny v souladu s OP VVV – viz popis aktivity č. 3 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část? Nejsou obsaženy cíle tohoto tematického bloku směřující k rozvoji a navyšování kapacit těchto zařízení?*

ano

g) *Je jasně stanovena cílová skupina, tj. je program připraven pro vedoucí pedagogické pracovníky v souladu se zvolenými tematickými bloky?*

ano

h) *Odpovídá obsah a pojetí programu a jednotlivých tematických bloků pojetí a specifikaci aktivity č. 3 ve výzvě – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

ano

i) *Odpovídá stanovená hodinová dotace programu obsahu a cílům programu? Je dodržena minimální hodinová dotace jednotlivých tematických bloků stanovená v popisu aktivity č. 3? Tvoří distanční část jednotlivých tematických bloků více než polovinu programu?*

ano

j) *Je program zpracován na dostatečné grafické úrovni s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

ano

k) *Je program zpracován ve všech částech, které obsahuje vzor přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

ano

l) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu tak, jak jsou uvedeny v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

ano

m) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu minimálně tak, jak je příjemce uvedl v příloze žádosti o podporu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF?*

ano

n) *Proběhlo ověření programu dle podmínek uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část – viz kap. 2 a kap. 5.2.4? Účastnilo se ověřování každého z tematických bloků alespoň 10 vedoucích pedagogických pracovníků?*

Ano, v prosinci 2019, 17 účastníků, spokojenost se zpracováním témat, aplikovatelností a srozumitelností. Prezenční část hodnocena jako přínosná, pozitivně hodnocena aktivita účastníků.

o) *Je součástí finální verze programu Zpráva o ověření programu v praxi (viz vzor na webu MŠMT)? Byly do finální verze programu skutečně zapracovány poznatky z ověření programu v praxi?*

ano

p) *Vypořádal a zapracoval příjemce Vaše případné připomínky a návrhy, pokud jste je před vypracováním této finální verze posudku vznesl/a?*

Ano, jednalo se o připomínky k formulaci cílů jednotlivých studijních opor a o drobné překlepy. Kvalita bude ještě ověřena.

q) *Jaké jsou slabé a silné stránky programu?*

Silné stránky: - distanční forma studia pomocí LMS Unifor,
- srozumitelně napsané studijní opory,
- reaguje na aktuální potřeby,
- možnost realizace i jinými vzdělávacími subjekty.
Slabé stránky: - program využívá pouze českou odbornou literaturu, srovnání se zahraničím by mohlo být pro účastníky podnětné.

r) *Jak hodnotíte celkové zpracování programu a jeho kvalitu? Vložte slovní hodnocení. Pokud byste měl/a program ohodnotit známkou, jakou mu udělíte? Známkování jako ve škole, tj. od jedničky (nejlepší hodnocení) do pětky (nejhorší hodnocení).*

Program zpracovávali 2 velmi zkušení odborníci v oblasti ústavní a ochranné výchovy. Při jeho zpracování využili vlastních zkušeností z praxe i dostupné české literatury. Výsledkem je program, který úspěšně prošel ověřením.
Hodnocení: 2.

s) *Doporučujete program k realizaci tvůrcem programu?*

ano

t) *Doporučujete program k realizaci i dalšími subjekty?*

ano

2. Zhodnocení programu z odborného hlediska

a) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován kvalitně a na potřebné odborné úrovni?*

ano

b) *Je z odborného hlediska program koncipován logicky?*

ano

c) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován dostatečně přehledně?*

ano

d) *Jsou jednotlivé obsahové části tematických bloků propojeny, existuje potřebná návaznost jednotlivých obsahových celků?*

ano

e) *Odpovídá odborná úroveň programu současným poznatkům a je dostatečně aktuální? Je program kvalitní z hlediska věcné správnosti (např. jsou aktuální k datu ukončení tvorby finální verze programu právní předpisy, na které program odkazuje apod.)?*

ano

f) *Je program zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty?*

ano

g) *Je program ve všech dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován (tj. tak, aby mohl být bez problémů realizován bez dalšího doplňování obsahu učiva apod. i jiným realizátorem)? Odpovídá obsah programu naplnění všech dílčích cílů stanovených v jednotlivých tematických blocích v popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

ano

h) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že je možná jeho bezproblémová přenositelnost?*

ano

i) *Je program zpracován ve formě odpovídající požadavkům na akreditované programy DVPP: http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/akreditace-v-systemu-dvpp?*

ano

j) *Je program více než z jedné poloviny připraven pro distanční formu výuky pedagogů, je zpracován dle akreditačních požadavků na programy DVPP s distanční částí: http://www.msmt.cz/file/36202?*

ano

k) *Obsahuje program potřebné odkazy na použité zdroje?*

ano

l) *Jsou citace uváděny v souladu s platnou normou?*

ano

m) *Prošel program ve všech dílčích výstupech jazykovou korekturou?*

ano

n) *Je program ve všech dílčích výstupech na potřebné jazykové, stylistické a grafické úrovni?*

ano

o) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že splňuje všechny požadavky uvedené v Kritériích kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů: http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/21071/kriteria_kvality_digitalnich_vzdelavacich_zdroju.pdf?*

ano

p) *Doložil příjemce, jak nabídl program ke zveřejnění na portálech uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Bude provedeno po zpracování finální verze.

q) *Jak hodnotíte celkovou odbornou úroveň programu?*

Velmi dobrá úroveň.

3. Zhodnocení programu z didaktického hlediska

a) *Jsou zvolené metody, postupy a formy výuky/realizace programu vhodné?*

Ano, bylo to ověřeno.

b) *Odpovídají zvolené metody, postupy a formy dané cílové skupině?*

ano

c) *Odpovídá obsah a odborná náročnost programu zvolené cílové skupině?*

ano

d) *Jsou v programu zvoleny z hlediska andragogiky odpovídající formy výuky?*

Ano – individuální práce, skupinová práce, ukázky technik jako inspirace pro práci s dětmi.

e) *Je v programu zvolena a realizována vhodná forma motivace cílové skupiny?*

Ano – příklady z praxe, úkoly, cvičení, kontrolní otázky, vhodně volené výukové cíle samo učivo.

f) *Jsou využity vhodné aktivizační metody?*

Ano – přenáška, diskuze, příklady z praxe, případové studie.

g) *Jsou využívány vhodné didaktické pomůcky?*

Ano – dataprojektor, flipchart, materiály k prezentaci, psací potřeby.

h) *Je metodika programu zpracována na potřebné didaktické úrovni?*

ano

i) *Obsahuje program všechny potřebné materiály, prezentace, odborné texty, baterie příkladů dobré praxe, seznam doporučené literatury, internetové odkazy, klíče k listům úkolů, křížovek, kvízů, poznatky z ověření v praxi atd.?*

ano

j) Jak hodnotíte celkovou didaktickou úroveň programu?

Solidní úroveň.

Případné další komentáře/poznámky k programu

Program je určený vedoucím pedagogickým pracovníkům domovů mládeže a zařízení pro ústavní a ochrannou výchovu. Obsahuje témata, která by bylo vhodná a potřebná i pro vedoucí pedagogické pracovníky základních a středních škol.

Potvrzují soulad tohoto programu se zaměřením výzvy, se strategickými dokumenty, s požadavky na výstupy aktivity č. 3, které jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část (navazující dokument výzvy Budování kapacit pro rozvoj škol II). Program je zpracován kompletně a je na potřebné odborné a didaktické úrovni.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Doc. PhDr. Otto Obst, CSc.	29. 5. 2020, Olomouc	

7.8.b Odborný a didaktický posudek programu: DTB V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	Doplňkový tematický blok V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání
Pořadové číslo zprávy o realizaci, ke které je posudek dokládán	

II.

1. Celkové zhodnocení programu

a) *Je název programu srozumitelný a vyjadřuje jeho obsah?*

Název programu je srozumitelný, prezentovaný obsah je zúžen na problematiku školních klubů.

b) *Odpovídají tematické bloky programu popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, jsou zvolené tematické bloky v souladu s tím, jak volbu tematických bloků příjemce popsal v žádosti o podporu?*

Ano.

c) *Je jasně stanoven cíl programu a jednotlivých tematických bloků?*

Ano, jsou formulovány kompetence, které by měli účastníci studiem získat.

d) *Je dosažení vzdělávacího cíle programu reálné?*

Ano.

e) *Je vzdělávací cíl stanoven v souladu se specifikací aktivity č. 3 – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, tj. obsahuje globální cíl* ***každého*** *z tematických bloků* ***všechny dílčí cíle*** *uvedené v popisu aktivity č. 3?*

Ano.

f) *Odpovídá stanovený vzdělávací cíl programu potřebám pedagogické praxe? Naplňuje cíl stanovený v jednotlivých tematických blocích cíl výzvy? Pokud je v programu obsažen doplňkový tematický blok zaměřený na vedení zařízení pro ústavní výchovu, jsou cíle stanoveny v souladu s OP VVV – viz popis aktivity č. 3 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část? Nejsou obsaženy cíle tohoto tematického bloku směřující k rozvoji a navyšování kapacit těchto zařízení?*

Cíle programu reagují na vzdělávací potřeby, které byly zjišťovány před jeho tvorbou.

g) *Je jasně stanovena cílová skupina, tj. je program připraven pro vedoucí pedagogické pracovníky v souladu se zvolenými tematickými bloky?*

Ano.

h) *Odpovídá obsah a pojetí programu a jednotlivých tematických bloků pojetí a specifikaci aktivity č. 3 ve výzvě – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

i) *Odpo.vídá stanovená hodinová dotace programu obsahu a cílům programu? Je dodržena minimální hodinová dotace jednotlivých tematických bloků stanovená v popisu aktivity č. 3? Tvoří distanční část jednotlivých tematických bloků více než polovinu programu?*

Ano

j) *Je program zpracován na dostatečné grafické úrovni s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano.

k) *Je program zpracován ve všech částech, které obsahuje vzor přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano.

l) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu tak, jak jsou uvedeny v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

m) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu minimálně tak, jak je příjemce uvedl v příloze žádosti o podporu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF?*

Ano.

n) *Proběhlo ověření programu dle podmínek uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část – viz kap. 2 a kap. 5.2.4? Účastnilo se ověřování každého z tematických bloků alespoň 10 vedoucích pedagogických pracovníků?*

Ano. Program byl ověřen v říjnu 2020 formou webináře, kterého se zúčastnilo 10 vedoucích pedagogických pracovníků. Ti i lektor vyjádřili s obsahem a jeho prezentací spokojenost. Někteří z účastníků upozornili na menší uplatnitelnost prezentovaných informací v praxi. Návrhy na úpravu obsahu nebyly účastníky i lektorem podány.

o) *Je součástí finální verze programu Zpráva o ověření programu v praxi (viz vzor na webu MŠMT)? Byly do finální verze programu skutečně zapracovány poznatky z ověření programu v praxi?*

Ano. Návrhy na úpravu programu nebyly účastníky i lektorem podány.

p) *Vypořádal a zapracoval příjemce Vaše případné připomínky a návrhy, pokud jste je před vypracováním této finální verze posudku vznesl/a?*

Doporučil jsem vynechání latinských pojmů v názvu studijních textů a dopracování testů a kontrolních otázek u jednotlivých kapitol. Přislíbeno.

q) *Jaké jsou slabé a silné stránky programu?*

Silné stránky: - kvalitně zpracovaný studijní text,
- program byl ověřen bez zásadních připomínek účastníků,
- možnost využití i jinými vzdělávacími subjekty,
- vybavení metodickými pokyny a materiály k prezenční části studia,
- ekonomičnost programu – prezentace studijních opor přes LMS Unifor.
Slabé stránky: - nebyly nalezeny.

r) *Jak hodnotíte celkové zpracování programu a jeho kvalitu? Vložte slovní hodnocení. Pokud byste měl/a program ohodnotit známkou, jakou mu udělíte? Známkování jako ve škole, tj. od jedničky (nejlepší hodnocení) do pětky (nejhorší hodnocení).*

Autor studijního textu zpracoval velmi kompetentně vše o školním klubu – právní aspekty jeho existence, personální zajištění činnosti ŠK, žáci se zdravotními limity pro práci ve ŠK apod. Využívá hypertextové odkazy, které obsahují mnoho dalších potřebných informací. Zaměření na školní kluby nepovažuji za nedostatek vzhledem k času, který je vyhrazen pro prezenční výuku. Dobře jsou zpracovány informace o obsahu programu pro účastníky a metodické postupy a materiály pro lektory.
Hodnocení: 1.

s) *Doporučujete program k realizaci tvůrcem programu?*

Ano.

t) *Doporučujete program k realizaci i dalšími subjekty?*

Ano, pokud zajistí kompetentní lektory.

2. Zhodnocení programu z odborného hlediska

a) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován kvalitně a na potřebné odborné úrovni?*

Ano. Autor je zkušeným odborníkem pro oblast volnočasových aktivit dětí a mládeže, při zpracování studijních textů pracuje s naší i cizojazyčnou literaturou, využívá publikovaných výzkumů z této oblasti pedagogické činnosti.

b) *Je z odborného hlediska program koncipován logicky?*

Ano.

c) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován dostatečně přehledně?*

Ano.

d) *Jsou jednotlivé obsahové části tematických bloků propojeny, existuje potřebná návaznost jednotlivých obsahových celků?*

Ano.

e) *Odpovídá odborná úroveň programu současným poznatkům a je dostatečně aktuální? Je program kvalitní z hlediska věcné správnosti (např. jsou aktuální k datu ukončení tvorby finální verze programu právní předpisy, na které program odkazuje apod.)?*

Ano.

f) *Je program zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty?*

Ano.

g) *Je program ve všech dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován (tj. tak, aby mohl být bez problémů realizován bez dalšího doplňování obsahu učiva apod. i jiným realizátorem)? Odpovídá obsah programu naplnění všech dílčích cílů stanovených v jednotlivých tematických blocích v popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano. Ke studijnímu textu je připojena příloha pro zájemce o studium a metodická příloha pro lektory. Příloha pro lektory obsahuje podrobný popis jejich činnosti, navrhuje pomůcky a postupy, poskytuje materiály k prezentaci učiva.

h) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že je možná jeho bezproblémová přenositelnost?*

Ano.

i) *Je program zpracován ve formě odpovídající požadavkům na akreditované programy DVPP: http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/akreditace-v-systemu-dvpp?*

Ano.

j) *Je program více než z jedné poloviny připraven pro distanční formu výuky pedagogů, je zpracován dle akreditačních požadavků na programy DVPP s distanční částí: http://www.msmt.cz/file/36202?*

Ano.

k) *Obsahuje program potřebné odkazy na použité zdroje?*

Ano.

l) *Jsou citace uváděny v souladu s platnou normou?*

Ano.

m) *Prošel program ve všech dílčích výstupech jazykovou korekturou?*

Ano.

n) *Je program ve všech dílčích výstupech na potřebné jazykové, stylistické a grafické úrovni?*

Ano

o) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že splňuje všechny požadavky uvedené v Kritériích kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů: http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/21071/kriteria_kvality_digitalnich_vzdelavacich_zdroju.pdf?*

Ano.

p) *Doložil příjemce, jak nabídl program ke zveřejnění na portálech uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Doloží.

q) *Jak hodnotíte celkovou odbornou úroveň programu?*

Kvalitní materiál.

3. Zhodnocení programu z didaktického hlediska

a) *Jsou zvolené metody, postupy a formy výuky/realizace programu vhodné?*

Ano. Využívá se přednáška, diskuse, příklady dobré praxe, individuální práce a práce ve skupinách, řízené hledání elektronických zdrojů, příklady reálných situací, brainstorming, myšlenkové mapy apod.

b) *Odpovídají zvolené metody, postupy a formy dané cílové skupině?*

Ano.

c) *Odpovídá obsah a odborná náročnost programu zvolené cílové skupině?*

Ano.

d) *Jsou v programu zvoleny z hlediska andragogiky odpovídající formy výuky?*

Ano.

e) *Je v programu zvolena a realizována vhodná forma motivace cílové skupiny?*

Ano. Motivující jsou informace popisující obsah programu, cíle, kterých mají účastníci dosáhnout, výměna zkušeností, diskuse kolem problémů z praxe…

f) *Jsou využity vhodné aktivizační metody?*

Ano. Např. řízené hledání elektronických zdrojů, individuální a skupinová práce, myšlenkové mapy, diskuse apod.

g) *Jsou využívány vhodné didaktické pomůcky?*

Ano. Např. dataprojektor, práce se studijními texty a hypertextové odkazy v textu i v powerpointové prezentaci, baterie didaktických testů, slidy pro powerpointovou prezentaci, tablety, notebooky, flipcharty…

h) *Je metodika programu zpracována na potřebné didaktické úrovni?*

Ano.

i) *Obsahuje program všechny potřebné materiály, prezentace, odborné texty, baterie příkladů dobré praxe, seznam doporučené literatury, internetové odkazy, klíče k listům úkolů, křížovek, kvízů, poznatky z ověření v praxi atd.?*

Ano.

j) *Jak hodnotíte celkovou didaktickou úroveň programu?*

Velmi dobrá úroveň.

Případné další komentáře/poznámky k programu

Zařazení problematiky zájmového vzdělávání a školních klubů do tohoto programu považuji za velmi vhodné a potřebné. Je to vlastně o volnočasových aktivitách, které může škola svým žákům nabídnout. Jak je vidět, teoreticky i právně je tento problém zvládnut, praxe však velmi pokulhává. Vyjadřují to i sami někteří účastníci ověřování tohoto programu, když hovoří o menší uplatnitelnosti teorie v praxi. Program vybízí vedoucí pedagogické pracovníky k zamyšlení nad současnou praxí a nabádá ke změně. Je jí zapotřebí.

Potvrzují soulad tohoto programu se zaměřením výzvy, se strategickými dokumenty, s požadavky na výstupy aktivity č. 3, které jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část (navazující dokument výzvy Budování kapacit pro rozvoj škol II). Program je zpracován kompletně a je na potřebné odborné a didaktické úrovni.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Doc. PhDr. Otto Obst, CSc.	26. 2. 2021, Olomouc	Otto Obst

7.9.b Odborný a didaktický posudek programu: DTB VI – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků při implementaci digitálních technologií do života školy/školského zařízení

I.

Příjemce	**Univerzita Palackého v Olomouci**
Registrační číslo projektu	**CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145**
Název projektu	**Kompetence leadera úspěšné školy**
Název vytvořeného programu	Doplňkový tematický blok VI - Podpora kompetencí vedo pedagogických pracovníků při implementaci digitálních techn do života školy/školského zařízení
Pořadové číslo zprávy o realizaci, ke které je posudek dokládán	6

II.

1. Celkové zhodnocení programu
a) *Je název programu srozumitelný a vyjadřuje jeho obsah?* *Ano* b) *Odpovídají tematické bloky programu popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, jsou zvolené tematické bloky v souladu s tím, jak volbu tematických bloků příjemce popsal v žádosti o podporu?* *Ano* c) *Je jasně stanoven cíl programu a jednotlivých tematických bloků?* *Ano* d) *Je dosažení vzdělávacího cíle programu reálné?* *Ano*

e) *Je vzdělávací cíl stanoven v souladu se specifikací aktivity č. 3 – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část, tj. obsahuje globální cíl **každého** z tematických bloků **všechny dílčí cíle** uvedené v popisu aktivity č. 3?*

Ano

f) *Odpovídá stanovený vzdělávací cíl programu potřebám pedagogické praxe? Naplňuje cíl stanovený v jednotlivých tematických blocích cíl výzvy? Pokud je v programu obsažen doplňkový tematický blok zaměřený na vedení zařízení pro ústavní výchovu, jsou cíle stanoveny v souladu s OP VVV – viz popis aktivity č. 3 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část? Nejsou obsaženy cíle tohoto tematického bloku směřující k rozvoji a navyšování kapacit těchto zařízení?*

Ano

g) *Je jasně stanovena cílová skupina, tj. je program připraven pro vedoucí pedagogické pracovníky v souladu se zvolenými tematickými bloky?*

Ano, ale souhlasím se zpracovateli programu, že není zcela vhodný pro začátečníky a přikláním se i k názoru některých hodnotitelů, že je vhodný i pro učitele.

h) *Odpovídá obsah a pojetí programu a jednotlivých tematických bloků pojetí a specifikaci aktivity č. 3 ve výzvě – viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

i) *Odpovídá stanovená hodinová dotace programu obsahu a cílům programu? Je dodržena minimální hodinová dotace jednotlivých tematických bloků stanovená v popisu aktivity č. 3? Tvoří distanční část jednotlivých tematických bloků více než polovinu programu?*

Ano.

j) *Je program zpracován na dostatečné grafické úrovni s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano.

k) *Je program zpracován ve všech částech, které obsahuje vzor přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano.

l) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu tak, jak jsou uvedeny v kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano.

m) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu minimálně tak, jak je příjemce uvedl v příloze žádosti o podporu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF?*

Ano.

n) *Proběhlo ověření programu dle podmínek uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část – viz kap. 2 a kap. 5.2.4? Účastnilo se ověřování každého z tematických bloků alespoň 10 vedoucích pedagogických pracovníků?*

Ano, evaluace byla provedena v květnu 2020, účast 16 manažerů, hodnocení ve všech sledovaných ukazatelích pozitivní, drobné poznámky související s různou počáteční úrovní účastníků. Lektor vyjádřil spokojenost s aktivitou účastníků, nenavrhuje žádné úpravy.

o) *Je součástí finální verze programu Zpráva o ověření programu v praxi (viz vzor na webu MŠMT)? Byly do finální verze programu skutečně zapracovány poznatky z ověření programu v praxi?*
Ano, zpráva je součástí finální verze, jak je výše uvedeno, nebyly navrženy žádné úpravy programu.

p) *Vypořádal a zapracoval příjemce Vaše případné připomínky a návrhy, pokud jste je před vypracováním této finální verze posudku vznesl/a?*
Ano, šlo o drobné připomínky k formulaci výukových cílů, úloh a shrnutí. Dále pak ke kontrole platnosti právních norem, s nimiž se v programu pracuje. Připomínky byly akceptovány.

q) *Jaké jsou slabé a silné stránky programu?*

Silné stránky: - program byl konstruován na základě zjištění vzdělávacích potřeb ved. ped. pracovníků,
- program byl ověřen,
- studijní opory jsou kvalitně zpracovány,
- program je vysoce aktuální v souvislosti s koronavirovou situací,
- umožňuje konstrukci kratších specifických programů podle potřeb účastníků,
- program je ekonomický – prezentace přes LMS Unifor.
Slabé stránky nebyly zjištěny.

r) *Jak hodnotíte celkové zpracování programu a jeho kvalitu? Vložte slovní hodnocení. Pokud byste měl/a program ohodnotit známkou, jakou mu udělíte? Známkování jako ve škole, tj. od jedničky (nejlepší hodnocení) do pětky (nejhorší hodnocení).*

Program je kvalitně zpracován, autoři jednotlivých studijních opor pracují s odbornou literaturou českou i zahraniční, využívají svých zkušeností a vše prezentují srozumitelně a zajímavě. Hodnotím známkou 1.

s) *Doporučujete program k realizaci tvůrcem programu?*

Ano.

t) *Doporučujete program k realizaci i dalšími subjekty?*

Doporučuji kdekoliv v ČR, kde bude vzdělávací zařízení, které zajistí kompetentní lektory.

2. Zhodnocení programu z odborného hlediska

a) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován kvalitně a na potřebné odborné úrovni?*

Ano.

b) *Je z odborného hlediska program koncipován logicky?*

Ano.

c) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován dostatečně přehledně?*

Ano.

d) *Jsou jednotlivé obsahové části tematických bloků propojeny, existuje potřebná návaznost jednotlivých obsahových celků?*

Ano.

e) *Odpovídá odborná úroveň programu současným poznatkům a je dostatečně aktuální? Je program kvalitní z hlediska věcné správnosti (např. jsou aktuální k datu ukončení tvorby finální verze programu právní předpisy, na které program odkazuje apod.)?*

Ano, ale digitální technologie se velmi rychle vyvíjejí a proto zdůrazňuji úlohu lektorů, kteří budou vždy „v obraze“.

f) *Je program zpracován v souladu s platnými strategickými dokumenty?*

Ano.

g) *Je program ve všech dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován (tj. tak, aby mohl být bez problémů realizován bez dalšího doplňování obsahu učiva apod. i jiným realizátorem)? Odpovídá obsah programu naplnění všech dílčích cílů stanovených v jednotlivých tematických blocích v popisu aktivity č. 3 v kap. 5.2.4 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*
Ano, program je v dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován a je v současné době realizovatelný bez dalšího doplňování obsahu učiva. Dynamičnost vývoje digitálních technologií ovšem bude vyžadovat průběžné inovace obsahu.

h) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že je možná jeho bezproblémová přenositelnost?*

Ano.

i) *Je program zpracován ve formě odpovídající požadavkům na akreditované programy DVPP: http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/akreditace-v-systemu-dvpp?*

Ano.

j) *Je program více než z jedné poloviny připraven pro distanční formu výuky pedagogů, je zpracován dle akreditačních požadavků na programy DVPP s distanční částí: http://www.msmt.cz/file/36202?*

Ano.

k) *Obsahuje program potřebné odkazy na použité zdroje?*

Ano.

l) *Jsou citace uváděny v souladu s platnou normou?*

Ano.

m) *Prošel program ve všech dílčích výstupech jazykovou korekturou?*

Ano.

n) *Je program ve všech dílčích výstupech na potřebné jazykové, stylistické a grafické úrovni?*

Ano.

o) *Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že splňuje všechny požadavky uvedené v Kritériích kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů: http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/21071/kriteria_kvality_digitalnich_vzdelavacich_zdroju.pdf?*

Ano.

p) *Doložil příjemce, jak nabídl program ke zveřejnění na portálech uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Doloží.

q) *Jak hodnotíte celkovou odbornou úroveň programu?*

Velmi solidní.

3. Zhodnocení programu z didaktického hlediska

a) *Jsou zvolené metody, postupy a formy výuky/realizace programu vhodné?*

Ano.

b) *Odpovídají zvolené metody, postupy a formy dané cílové skupině?*

Ano.

c) *Odpovídá obsah a odborná náročnost programu zvolené cílové skupině?*
Ano

d) *Jsou v programu zvoleny z hlediska andragogiky odpovídající formy výuky?*

Ano. Těžiště teoretického studia je v samostudiu studijních textů a plnění zadaných úloh. V prezenční výuce se pak uplatňují diskuse, skupinová práce, ověřování znalostí pomocí didaktických testů, příklady dobré praxe, heuristické úlohy apod.

e) *Je v programu zvolena a realizována vhodná forma motivace cílové skupiny?*

Motivační jsou dobře formulované cíle výuky, srozumitelně formulované učivo ve studijních textech, dobrá organizace práce v prezenční výuce, spojení s praxí, příklady dobré praxe, dobře vedené diskuse apod.

f) *Jsou využity vhodné aktivizační metody?*

Didaktické aspekty realizace programu jsou podrobně popsány v samostatném materiálu určeném lektorům. Obsahuje potřebné informace k realizaci tutoriálů- časový rozpočet, úlohy k řešení, k diskusi, pomůcky, obrazový materiál, okruhy k hodnocení účastníky apod.

g) *Jsou využívány vhodné didaktické pomůcky?*

Viz výše.

h) *Je metodika programu zpracována na potřebné didaktické úrovni?*

Ano.

i) *Obsahuje program všechny potřebné materiály, prezentace, odborné texty, baterie příkladů dobré praxe, seznam doporučené literatury, internetové odkazy, klíče k listům úkolů, křížovek, kvízů, poznatky z ověření v praxi atd.?*

Ano.

j) *Jak hodnotíte celkovou didaktickou úroveň programu?*

Velmi dobrá.

Případné další komentáře/poznámky k programu

Současná výuka on-line na většině našich škol odhalila celou řadu problémů v našem školství. Jde především o počítačovou gramotnost učitelů a vybavenost našich škol digitálními technologiemi. Z tohoto pohledu vyniká tento program svou aktuálností a potřebností. A zároveň připomíná, že počítačově gramotní by měli být především ředitelé. Ti by měli rozpoznat, plánovat a organizovat přípravu učitelů v této oblasti tak, aby se třeba změnil charakter výuky na našich školách v tom smyslu, že nebudou ve výuce aktivní pouze učitelé, ale i jejich žáci – samostatně si prostudují, seženou informace, připraví se na diskuse, vypracují pojednání apod. Bavilo by to víc učitele i jejich žáky.
Přeji tomuto programu hodně nadšených účastníků.

Potvrzují soulad tohoto programu se zaměřením výzvy, se strategickými dokumenty, s požadavky na výstupy aktivity č. 3, které jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část (navazující dokument výzvy Budování kapacit pro rozvoj škol II). Program je zpracován kompletně a je na potřebné odborné a didaktické úrovni.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Otto Obst, doc. PhDr. CSc.	26.únor 2021, Olomouc	Otto Obst

8 Příloha č. 5 - Doklad o provedení nabídky ke zveřejnění programu

